B. Mir.

E. C. t. A

TRACTATVS

DE CRIMINE LAESAE MAIESTATIS FERTILIS, COPIOSVS, INSIGNIS, ET ELEGANS,

SVMMO STVDIO AC DILIGENTIA PER CLARISsimum consumatissimumq; Vtr. Iur. Doctorem D. Hieronymum Gigantem Forosempronienscm elucubratus,

ET AD COMMVNEM STVDIOSORVM, *Iudicum, pariter & causarum Patronorum, aliorumq; in foro præsertim criminali versantium commodum, & vtilitatem, nunc primum in lucem editus.*

CVM SVMMARIIS, AC Indice materiarum locupletissimo.

Cum Priuilegio summi Pontificis Pauli quarti, & Illustriss. Senatus Veneti per annos XV.

M D L V I I.

LAVRENTIO PRIOLO
INCLYTO VENETIARVM DVCI
HIERONYMVS GIGAS IVRISCONSVLTVS
inoffensam fœlicitatem præcatur.

ANTIQVORVM *morem fuisse legimus Princeps serenissime quem etiam in plerisq; Prouintijs ætate nostra seruari uidimus: Vt ad principatus sublime solium nouiter assumpto a subditis munuscula qualiacũq; quisq; potest offerrantur. Cum autem nuper uacante huius inclytæ Ciuitatis Venetiarũ Ducali sede, Patres illi amplissimi Senatoresq; optimi quibus noui Ducis electio legum decreto contigerat, Quem nam tam sublimi Reipublicæ præficerent, animo uoluerent, considerantes ueræ christianæ religionis cultum qui in te semper apprime floruit, & sine quo nullus ad huius dignitatis gradum ut cæteris præsit, assumi debet: uitæq; tuæ integritatem, singularem erga patriam amorem, constantem iustitiam omnibus æqua lance per te administrari solitam, Diuinamq; tuam clementiam quæ Principem Deo similem dubio pro-*

cui efficit, liberumq; in consulendo animum nulli uoluptati deditum, incomparabile tuum in rebus agendis ac Reipublicæ negotijs administrãdis iudicium pariter & experientiam, pietatem, & humanitatem in cunctos quæ una uirtus sui dulcedine etiam Barbarorum ingenia demulcere consueuit. Amicos augere, & inimicos mites reddere, pariter & conciliare ualet, tuam in aduersis constantiam, in prosperis prudentiam, in ambiguis & obscuris mirificam ingenij tui solertiam, Erga subditos singularem beniuolentiam, paternamq; charitatem, in exteros benignitatem, erga uiros probos & de literis optime meritos quos semper fouisti ac protexisti singularem animi tui propensionem. Perpendentesq; quo studio, quaue diligentia sacræ scripturæ ac græcis latinisq; literis assiduam operam nauaris, In quibus te talem reddidisti, ut cuicunq; uiro uel doctissimo (absit adulationis uerbum) merito conferri ualeas. His igitur atque alijs immensis uirtutibus tuis allecti amplissimi et sapientissimi illi senatores (diuino ut credere par est) afflati numine, te huius inuictissimæ Reipublicæ Ducem maxima cum totius populi acclamatione diuinitus elegerũt. Quam sane dignitatem tibi potius oblatam, quàm abs te ipso (ut fieri consueuit) laboriosius exquisitam, non solum huic amplissimæ Ciuitati uerũ etiam subditis omnibus exterisq; principibus iocundissimam fuisse nemo est qui nesciat. O fœlix Venetorum Respublica tali tãtoq; Principe decorata in quo uno quicquid in uero Principe deside-

ratur facillime reperitur. O fœlices subditi quibus huius consilio pariter & ope a quibuscunque exterorum iniurijs propulsatio, æternaq́; pax ac rerum omnium abundantia paratur. Verum Princeps serenissime cum amplitudinis tuæ dum in minoribus existeres senatoria dignitate fungẽs semper amantissimus fuerim. Quantã ex huiusmodi dignitate cœlitus tuis suffragantibus uirtutibus ac meritis in te collata uoluptatem animo conceperim. Nec lingua exprimere, nec calamo significare possem: sed ut propensi in te animi mei ac ueræ fidei quod possum testimonium afferam, Libellum hunc quem de læsæ maiestatis crimine conscripsi tibi dono mittere decreui. Suscipe igitur Princeps Serenissime munusculum hoc qualecunq́; sit Gigantis mancipioli tui uigilias, Illudq́; ea qua soles incomparabili humanitate tua complectere, ut hoc tuo amplitudinis clypeo fultus in lucem lætus prodiens inuidorum latratus facilius effugere queat. Vale. Venetijs vij. Cal. Octobris. M D L V I.

IOANNES CORASIVS TOLOSAS, HIERONYMO GIGANTI FOROSEMPRONIENSI IVRISCONSVLTO CLARISSIMO, S. P. D.

PER institutam nuper inter nos amicitiam, innumerabilibus tuis in me officijs, & incredibili meo erga te amore, validiſsime firmatam: oro te, & obteſtor, mi Gigas, ne ſinas ſepultum apud te iacere, lepidum illum tuum de læſæ maieſtatis crimine tractatum. In quo vno quantum ingenio, induſtriaq́ poſsis, peregregie oſtendiſti. Et ex cuius ego lectione, dici non poteſt, quantum cœperim voluptatis. Sed effice potius, vt quam ocyſsime, ſtudioſorum omnium bono, lucem accipiat. Sic enim iuris candidatos, cum primis tibi deuincies, & quàm me valde ames, quantiq́ me facias, certiſsimum dabis apud omnes teſtimonium. Ego verò mi Gigas, qui ſi quis alius vnquam, & eſſe, & haberi gratiſsimus, ſemper concupiui: illud tibi perſuadeas velim, te multos habere, vetuſtate, & aſsiduitáte coniunctiores amicos, quam me: at ſtudio, beneuolentia, & amore, neminem. Nam & planè mei diſsimilimus, hoc eſt beneficiorum immemor & ingratus eſſem: niſi te non diligerem modò, ſed amarem plurimum, qui cum de me & magnifice ſenſeris ſemper, & honorificentiſsime ſis loquutus: tum verò quamprimum me de facie noſti, tuam vltrò erga me beneuolentiam, maximis ſtudijs, officijsq́ cumulaſti. Bene vale & me ſicuti cœpiſti perama. Ferrariæ pridie Calendis Auguſti. M D L.

BENEDICTVS BARISELLVS IVRECONS. PATAVIN. LECTORI.

MAGNAE quidem habendæ sunt gratiæ Hieronymo Giganti iureconsulto clarissimo, qui & si grauissimarum causarum consultationibus, vsuq; forensi quotidie præpeditus, nobis tamen studiorum suorum rationem etiam reddiderit, cum enim pluribus ab hinc annis pulcherrimas illas suas annotationes seu scholia doctissima in Philippi Decij ad summorum Pontificum sanctiones, singulares commentarios edidisset, perspicacissimumq; ingenij sui acumen summamq; in vtraque iuris disciplina præstantiam suam iam abunde declarasset, quod vnum ad optimi Iureconsulti dignitatem, claritatemq; nominis assequendam, perpetuoq; retinendam sat cuiq; esse poterat, alijs quoque lucubrationibus vir nunquam conquiescens, scriptisq;, quæ plurima longeq; præstantissima confecit, quo studia hæc nostra cum diuini tum humani iuris redderet illustriora vlla vnquam in re nobis non deesse semper constituit, sed vti gratissimus debitor nobis omnibus vti ex studiorum suorum ratione a Deo optimo maximo benignissime ad cæterorum mortalium vsum & adiumentum credita largo etiam fœnore super addito respondere procurauit, quam ipsius animi testificationem tam illustrem quàm facillime testantur commentarius tam scite, tamq; erudite ab ipso Gigante conscriptus, quem de Pensionibus sacerdotiorum inscripsit quiq; in manus iam omnium cum summa eius laude versatur, omnesq; cum Italiæ, tum Galliæ bibliothecas iam refersit vberius: Libellus deinde sanctissimus ab eo editus de episcopali residentia pie & ex christianæ religionis summorumq; Pontificum institutis luculentissime compilatus, summam viri istius grauitatem in studijsq; nostris excellentiam satis superq; declarauerant: nilq; nobis ab ipso Gigante vlterius desiderandum reliquerant: sed honestissima a scribendi munere vacatione di-

gnum effecerant. At vir hic grauissimus otio semper laborem interponendum ratus, nullisq; vigiliis parcendum officia Iureconsulti maximi reddere voluit quàm cumulatissima, addito etiam hoc pulcherrimo studiorum suorum anatocismo, singulari hoc suo commentario ad læsæ maiestatis crimen diligentissime confecto, qui vobis nunc præsto est, ad nostram omnium maximam vtilitatem animiq; oblectationem: Cuius ego singulares laudes, vt possem, libentissime vel perstringerem, ni qualis quantaq; sit eius dignitas & eruditio. Ioannes Corrasius Tolosas Iureconsultus eruditissimus, eius præstantiæ priore sua epistola locupletissimus testis esset: qui tamen iam morte immatura præreptus editionem hanc a Gigante efflagitatã videre non potuit. Tuum erit lector optime Hieronymi Gigantis Iurecõsultissimi in studiosos omnes studiaq; ipsa beneficentiam agnoscere: gratoq; semper animo respondere, quod erit si illius beneuolentia deuictus, commentarios istos benigne susceperis, & legeris auidissime. Deumq; optimum maximum summis precibus exoraueris, vt nobis omnibus illum quàm diutissime seruet incolumen maiora ingenij sui monimenta ex refertissima sua pœnu prompte (ni fallor) liberaliterq; depromptiturum.

In laudem

IN LAVDEM AVCTORIS BERNARDI GEORGII SENATORIS VENETI EPIGRAMMA.

PVBLICA *qui uerbis lædi factisue potestas,*
Qui reus ex his, quis principis esse queat,
Hoc tibi monstrat opus, cura, ingentiq; labore,
Quod scripsit præstans, composuitq; Gigas.
Si nescis nomen, sacro hic de nomine dictus,
Ingens umbrorum splendor honosq; soli.

FRANCISCI NOGAROLLE COMITIS VERONEN. CARMEN.

QVAE *conata Iouem est superis detrudere regnis*
Pestem illam immani corpore terra dedit,
At noster pietate Gigas insignis, & ipsis
Dis cordi est, uirtus quem fouet alma sinu,
Humano generi semper nocuere Gigantes
Hic semper studijs profuit ex animo,
Aspice quam rarum ac perfectum exegit ad unguem,
Quo nullum in terris clarius extat opus,
Non tulit hic homines tot duci erroribus actos
Amplius, indoctis dogmata uera dedit,
Discußit nebulas, iurisq; ænigmata soluit
Reddita maiestas legibus atque decus,
Macte animo tibi iam immortalis gloria parta est
Aurea sublimis qua petis astra Gigas.

BERNARDINI TOMITANI ART. DOCTORIS EPIGRAMMA.

IMPIA gens superos cupiens detrudere coelo,
Ausa est æterno bella mouere Ioui.
At nouus iste GIGAS, lingua decoratus & armis,
Pro superis manibus pugnat, & ore canit.
Victor erit, quando generosa uindicat ira
Arma, homines, leges, fasq;, piumq;, Deos.

GEORGII SCLENZE CRETENSIS, OCTASTYCHON.

VT rudis eoo gemma huc de litore lata
Miroq; artificis, trita labore micat,
Post uaga spectanti præstat solatia forma,
Forma quæ obscuro corpore clausa fuit,
Sic infecta olim scabra rubigine lex, nunc
Clara Gigantæo redditur ingenio,
Cui mortale genus, meritas ascribere laudes
Conuenit, hocq; nouum stet, sine morte decus.

HIERONYMVS

INDEX OMNIVM RVBRICARVM, ET QVÆSTIONVM QVÆ IN TRACTATV ISTO CONTINENTVR.

Liber primus continet infrascriptas Rubricas, & quæstiones.

RVBRICAE.

QVAESTIONES LXVIII.

RVBRICAE.

Qualiter in crimine læsæ maiestatis procedatur. char. 57

QVAESTIONES XXIX.

Liber secundus continet infrascriptas Rubricas, & Quæstiones.

***

QVAESTIONES XXX.

RVBRICA.

QVAESTIONES XXXVII.

Liber tertius continet infrascriptas Rubricas, & Quæstiones.

RVBRICA.

RVBRICA.

QVAESTIONES IX.

RVBRICA.

QVAESTIONES XXVI.

RVBRICA.

QVAESTIONES XIX.

HIERONYMI GIGANTIS IVRISCONSVLTI FORO=SEMPRONIENSIS DE CRIMINE LAESAE MAIESTATIS.

LIBER PRIMVS.

SVMMARIVM.

1 *Lex maiestatis apud Athenienses seruata fuit.*
2 *Lex maiestatis, Cornelia a Cicerone nuncupata.*
3 *Lex maiestatis læsæ, cur Iulia nuncupetur?*
4 *Lex Iulia de adulterijs, non ab ipso Iulio Cesare, sed ab Augusto lata fuit.*
5 *Iulius Cesar primus fuit Imperator.*
6 *Iulius Cesar primus Imperator legibus condendis, & ordinandis intentus fuit.*
7 *Crimen læsæ maiestatis contra Imperatorem, primo contra Iulium Cesarem primum Imperatorem commissum fuit.*

De origine legis criminis læsæ maiestatis, & cur Iulia dicta sit?

TRACTATVRVS materiam criminis læsæ maiestatis, quam sparsim doctores varijs in locis, non copiose, sed admodum breuiter examinant, & ego illam in vnum colligere, iuris studiosis cōmodo, & vtilitati studens, cum decreuerim, operæpretiū, quin potius necessariū arbitratus sum, imprimis legis prædictæ originē quærere, cū incōue

niēs sit, ommissis initijs atq; origine non repetita, illotis (vt ita dixerim) manibus, protinus materiam aggredi. Sacram maiestatis legem vna cum priscis regibus, & principibus ipsis inter mortales initium habuisse, reperio, dispari tamen ordine, pro varia seculorum & principum conditione instituta, & obseruata fuit, summo terrore ac religiōe, præcipue apud barbaras nationes, perpetuo incultu fuit, vt vel Regem libero inspexisse vul-
1 tu, capitale foret. † Apud Atheniēses eam seruatam fuisse, in lege duodecim tabularum cōpertum est, vt attestatur Vulpianus Iurisconsultus in l. lex duodecim tabularum ff. ad leg. iuli. maiesta. demum legem Apuleius tulit, q̄ publicam minuens maiestatem capite puniretur, vt testatur Ayma. Riual. in sua histor. iuris canonici, & ciuilis, numero 147. Hanc maie-
2 statis legem † a Marco Tullio in Pisonem, Corneliam appellari legimus. vbi his vtitur verbis, exire de prouincia, educere exercitum, bellum sua sponte gerere in regnum, iniussu populi, aut senatus accedere, quæ cum plurimæ leges veteres, tum lex Cornelia maiestatis, Iulia de pecunijs re-
3 petundis, plenissime vetant, Apud † Iurisconsultos autem libr. xlviij. Digestorum eam Iuliam nuncupari videmus, et itidem libro nono Codicis, sed in neutro dictorum locorum mentio fit, quis eius legis Iuliæ maiestatis auctor fuerit, neque id hactenus apud vllum satis receptum scriptorem mihi reperire contigit. Si integra veterum Iurisconsultorum monumenta extarent, dubio procul, id cū pluribus alijs minime desideraretur, Cur autem a Iurisconsultis ea Iulia appelletur? Odofredus in rubri. C. ad l. iuli. maiestatis. eam a Iulio Cesare editam, sic appellari dixit, nullius tamen auctoritate hoc comprobat, nec a denominatione huiusmodi consequen-
4 tia fieri potest, si quidem † lex Iulia de adulterijs non ab ipso Iulio Cesare, sed ab Augusto lata fuit, vt testatur Vulpianus Iurisconsultus in l. prima. ff. ad legem iuli. de adulterijs. & Suetonius Tranquillus in vita Augusti, & tamen Iulia appellatur, glos. in verbo, Augusti, in dicta l. prima. eam de adulterijs a Diuo Augusto, vel a Caio, vel ab Ottauiano latam fuisse asserit, demum quærit cur dicta sit Iulia, si non a Iulio Cesare, sed ab vno prædictorum emanauit, & quæsito respondens dicit, ideo sic dictam, quia Iulius Cesar primus eam induxit, sed morte præuentus perficere non valuit, Caius autem cum eam perfecisset, illam a nomine Iulij Cesaris eius auunculi maluit, quàm a se nominari, nec in ista opinione persistens subdit, vel dic eam originaliter a Caio traditam, licet eam a Iulio Ce-
5 sare eius auunculo nominare voluerit, † cum is primus fuerit imperator: Ioan. Corasius Tholosas elegans doctor, amicissimus meus, in libello suo Miscelanearum, capitulo primo, numer. 8. dixit, prædictam legem Iuliam de adulterijs ab Augusto conditam, Iuliam appellari, quia sic placuit Au-

gusto in honorem Iulij Cesaris a quo hæres in testamento institutus fuit cum alias ipse incontinens esset cur autem maiestatis lex iulia dicta sit cogitanti mihi duo in mentem cadunt primum ꝙ eam Iulius Cesar introtroduxerit quia cum ipse crimen læsæ maiestatis contra patriam commisserit præcauere voluisse ex quo primus Romæ Imperator esset effectus vt metu pœnæ nullus auderet hmõi nefandum facinus contra se aggre-
6 di: †fuit enim Iulius Cesar legibus condendis & ordinandis intentus vt legitur apud Suetonium Tranquillum in vita ipsius Cesaris qui scribit ꝙ ipse Iulius cesar ius ciuile ad certum modum redigere atque ex immensa diffusaque legum copia optima quæque & necessaria in paucissimos conferre libros data de hoc Marco Varroni cura destinauit morte autem
7 præuentus id efficere non valuit, †secundum quod lex prædicta lata fuerit ab Augusto Ottauiano vel Caio postquam occisus fuit Iulius Cesare & sic ab interfectoribus crimen læsæ maiestatis, commissum fuerat, illam iuliam nominari voluisse in honorem Iulij Cesaris qui fuit primus Imperator contra quem commissum fuit huiusmodi crimen, si quidem per antea contra rempublicam Romanorum committebatur.

SVMMARIVM.

1 *Maiestas duplex est.*
2 *Maiestas humana quadruplex est.*
3 *Maiestas Papæ omnium maior est.*
4 *Papa uices dei gerit in terris.*
5 *Imperator iurat fidelitatem Papæ.*
6 *Maiestas dicitur Imperatoris.*
7 *Maiestas dicitur Regis.*
8 *Maiestas dicebatur Populi Romani.*
9 *Populus Romanus omne ius suum in Principem transtulit.*
10 *Venetorum Respublica succedit loco Reipublicæ Romanæ.*
11 *Venetiarum ciuitas noua Roma uocatur.*
12 *Venetorum Respublica neminem in temporalibus superiorem recognoscit.*
13 *Venetiarum ciuitas libera est.*
14 *Veneti Imperatorem recognoscere non tenentur.*
15 *Venetiarum ciuitas in suis terris omnia potest quæ Imperator in suis.*
16 *Venetorum Respublica maiestatem habet. Et ciuitas Venetiarum est aliarum ciuitatum Regina.*
17 *Subditus qui contra statum Venetorum machinatur crimen læsæ maiestatis committit.*

18 *Maiestas etiam Pretori attribuitur.*
19 *Guelfæ & Gebellinæ partis nulla est maiestas.*
20 *Maiestas dicitur etiam Principis gubernantis per se suos subditos.*
21 *Quilibet liber populus maiestatem habere uidetur.*
22 *Maiestas est nominis magnitudo siue dignitas.*
23 *Maiestas apud ueteres Dea credita est.*
24 *Maiestas unde dicatur.*

Quotuplex sit maiestas.

1 MAIESTAS duplex est Diuina & Humana auct.gazaros.C.de hæreti.c.duo sunt.xcvi.distin. & habetur per Bald.in consil.lix.licet eleganter col.i.in princi.in i.volu.& Nellum in tracta.bannitorum.in i.parte secundi temporis q xvi.Diuina vnica est quia vnus Deus scriptum est.n.Mathe.ca.iiij.Deum tuum adorabis & illi soli seruies, & in decem præceptis quæ nobis seruāda Christus seruator noster reliquit similiter scriptum est:vnum cole Deum. Ad idem tex.in l.i.C.de sum.tri.et fide
2 cath.† Humanam vero maiestatem triplicem esse testantur scribentes videlicet Imperatoriam,Regiam,& Populi Romani. At ego dixerim quadruplicem esse principaliter Pontificiam,Imperatoriam, Regiam & Po-
3 puli Romani olim, nunc vero extinctam.† Harum autem maior est Pontificia. Pontifici etenim vniuersalis ecclesiæ Imperium a Deo datum est.
4 xxij.distin.c.i.† & Pontifex Iesu Christi seruatoris nostri cuius vices in terris gerit locum obtinet c.inter corporalia in prin.in versicu.non enim humana de transla.episco.quinimmo dicitur in c.quanto.§.i.eodem titul.ꝙ non puri hominis sed veri dei in terris vices gerit & habetur per Catald. de Boncompa. in tracta.suo de potesta.papæ colum.v.versic.summa est.
5 †Hinc est ꝙ Imperator vti inferior fidelitatem papæ iurare tenetur lxiij. distin.c.tibi domino.de quo plene scribitur in clemen.Romani de iureiu. & ꝙ Pontificia maiestas Imperiali maior sit probat.text.in c. solite benignitatis.de maiori.& obedien.& habetur per Nicol.Boer.in tract.suo de sedit.in vi.præsupposito. in versicu.idem si conspirat contra papam nume.17.Ad idem tex.in c.si im perator.xcvi.distin.
6 †Post Pontificiam Imperialis sequitur maiestas, de qua in ꝓhe.insti.in prin.& in l.quisquis.circa princ.C.ad l.iul.maiest.& in l.vlti.in prin.C.de legib.ibi quid.n.maius quid sanctius imperiali maiestate:ad idem tex.in l.
7 apertissimi in fi.C.de iudi.† Post Imperialem Regia se offert maiestas de qua in l.i.C.vt nemo priuat.Ibi Regie maiestatis & in constitutio.Federi-

in ti.de pace tenen.in vsib.feud.vbi Math.de Affli.in ij.not.

8 † Quarto Romani populi maiestas dicebatur. Cicer.in iij.Phil. Tantus autem consensus municipiorum, coloniarũque prouincie Gallie ut omnes ad auctoritatem huius ordinis maiestatemq; populi Romani defendendã conspirasse videantur. Et idem Cic.in oratio.pro Rabirio. Inquiens operamq; darent vt imperium populi Romani maiestasq; conseruaretur. Et de maiestate populi Romani habetur in l.i.ff.ad l.iul.maiesta. Ista autẽ ma

9 iestas Romani populi iam diu extincta est. † Roma enim omne ius suum in Principem transtulit, vt habetur in l.i.ff.de consti.prin.& in l.i.ff.de offic.præfect.præto.& per Andre.de Iser.in sua gl.super constitutio.Regni in princip.nume.12.

10 † Loco autem Romanæ Reipublicæ inclita Venetorum successit Respublica, vnde de ea loquens Rapha. Fulgo.in consi.lxij.in ij.colum.sic scri

11 psit. † Nouiorem aũt Romam.intelligo rempublicam Venetorum, quæ in suæ ditioni suppositos nouioris Romæ prærogatiua letatur. Cuma.ĉt consil.lxxij.in fin.ciuitatem Venetiarum communem omnium patriam

12 esse dixit. † Et iure merito Venetorũ respublica Romanæ olim reipublicæ letatur prærogatiua quia sicuti illa dum viguit neminem vnquam superiorem recognouit sic pariter & illa Venetorum neminem nisi Deum optimum maximum in temporalibus superiorem habet, quod ea ratio-

13 ne esse dici potest, quia † ciuitas Venetiarum cum sit in mari fundata libera est, vt scribit Bal.in rubri.ff.de rerum diui.col.ij.in versicu.circa edifitia quæro. Idem tenet Ioan.Fran.Ripa in l.i.nu.8.ff.de acquir.pos.vbi dixit.

14 † Dominos Venetos nõ teneri recognoscere Imperatorem, & idem scribit in l.insulam.nu.22.ff.de verb.oblig. Hoc idem firmat Bartho. Cepo. in tracta.de serui.rusti.prædio.in c.de mari nu.4.& Ias.in l.cunctos populos in repeti.col.xix.C.de sum.trini.& fid.cath.& idem Iason consi.lxx.

15 col.i.in iii.volu.in quibus locis scribit q † ciuitas Venetiarum non recognoscit Imperatorem immo in suis terris vim imperatoris obtinet, & omnia potest quæ Imperator in suis.

16 † Nulli ergo dubium ciuitatem Venetiarum, quam soleo appellare aliarum ciuitatum Reginam maiestatem habere. Nec obstat q Bal.in cõsi.lix.licet eleganter in i.volu.dixerit, q aliarum ciuitatum citra Romam nulla est maiestas quia eius opinio, non procedit, in ciuitate Venetiarum per supradicta contra crimen læsæ maiestatis committi dicitur, vt voluit

17 Pau.de Ca.in l.iij.versi.item nota tex.C.de epis.audien. vbi dicit q † crimen læsæ maiestatis committitur quando per subditum fit contra statum seu regimen ciuitatis quæ per seipsam non per alium regitur, vt est ciuitas Venetiarum. Idem tenuit Præposi.in c.in primis in.§.de persona col.vij.

versi.tertio dicitur.ij.q.i.vltra prædicta.

18 †Attribuitur etiam maiestas prætori vt in l.si familia.ff.de iurisdi.om. iudi.& ibi per Alexan.& Claud.de Seisello in princ.ibi secundo pondera ad idem est tex.in l.penul.ff.de iusti.& iure & nor.Math.de Affli.in titulo de pace tenen.& eius violat.col.i in ij.nota.in vsib.feudo.& idem dixit Socinus consil.xxij.sequendo ordinem col.ij.versi.sed hoc aduertendum in primo vol.Hinc est ꝙ actio popularis est contra eum qui prætoris maiestatem contempsit quia quilibet de populo contra eum agere vel excipere poterit, ita voluit Dynus in consil.xxix.prima quæstio circa medium argumen.ff.de iurisdi.omni.iud.l.si quis id.& l.si familia publice enim interest prætorum decreta non contemni.ff.ad trebel.l.seruo inuito.§.si præ
19 tor.& dixit Soci.in dicto cõsi.xxij.ꝙ†partis Gelfæ & Gibillinæ nulla est maiestas, quia hæ sunt duæ sectæ approbatæ solũ in locis in quibus vigẽt, quod voluit etiam Bald.in consilio lix.in primo volumi.& Nellus in tractatu bannito.in prima parte secundi temporis, quæstio.xvi.

20 † Dicitur etiam maiestas cuiuscunq; Principis dominium habentis & per se suos subditos gubernantis ad quod facit tex.in l.digna vox.C.de le
21 gibus.& tex.in l.iij.C.de episco.audien.Quinimmo, †quilibet liber populus maiestatem habere videtur, vt voluit Lucas de Pen.in lege prima
22 colum.ij.in fin.C.de exacto.prædio.fiscal.libro vndecimo dicitur etiam maiestas magnitudo dignitatis iuxta illud Ouidij in quarto Metamorf. Non bene conueniunt nec in vna sede morantur maiestas & amor.

23 † Dei quoque apud antiquos credita est esse maiestas, honoris ac reuerentie filia, de qua libro quinto Fastorum sic alludens scripsit Ouid.

Donec honos placidoque decens reuerentia uultu
Corpora legitimis imposuere thoris
Hinc sata maiestas quæ mundum temperat omnem
Quaque die partu est edita magna fuit
Nec mora consedit medio sublimis Olympo
Aurea purpureo conspitienda sinu.
Et Rursus.
Aßidet ipsa Ioui Iouis est fidißima custos
Et præstat sine ui sceptra tenere Ioui
Venit & in terras coluerunt Romulus illam
Et Numa: mox alij tempore quisque suo.

24 †Dicitur autem maiestas quasi maior status vel potestas ita dixit Oldra.consilio xliij.item quæritur vtrum columna secunda.versiculo circa

ſextum, quem refert & ſequitur Præpoſitus in c.in primis in.§.de perſona, colum.vi. verſiculo pro declaratione. ij.q.i. idem dixit Alberic.in l. quiſquis.col.vi.in verſic.circa primam quæſtionem.C. ad legem iuli.maieſtat.& hinc dicitur crimen læſæ maieſtatis, quia maior ſtans, ſeu maior ſtatus offenditur, & propterea quando non ſubditus committit in Principem, quia Princeps ille cui talis non eſt ſubditus, quo ad ſe, non eſt maior ſtans, crimen læſæ maieſtatis committere non dicitur, de quo late dicam, infra ſuo loco.

S V M M A R I V M.

1 *Crimen læſæ maieſtatis quid ſit, ſecundum Vulpianum?*
2 *Diffinitio Azonis.*
3 *Diffinitio totum diffinitum euacuare debet.*
4 *Omnis diffinitio per quam non cognoſcuntur accidentia propria ſubiecti, non dicitur diffinitio, niſi equiuoce.*
5 *Diffinitio, ſeu deſcriptio criminis læſæ maieſtatis, ſecundum Authorem.*

Crimen læſæ maieſtatis humanæ quid ſit. Rubri.

VIDIMVS ſupra, quotuplex ſit maieſtas, quibus ſit attributa, & quare ſic dicatur, nunc vero operepretium eſt videre quid ſit crimē læſæ maieſtatis humanæ? Nam licet dixerimus ſupra, duplicem eſſe maieſtatem, Diuinam videlicet, & humanam, in hoc noſtro tractatu ſolum de læ-
1 ſæ maieſtatis humanæ crimine agendum erit. † Eſt igitur
crimen læſæ maieſtatis, ſecundum Vulpianum in l.i.ff.ad l.iul. maieſt.illud quod aduerſus Populum Romanum, vel eius ſecuritatem committitur. Demū in l.i.& ij.dicti titu. idem Vulpianus ponit caſus in quibus crimen prædictū committitur, verū quia diffinitio prædicta ſolū comprendit caſus qui contra Populū Romanum committebantur eo tempore, & ideo ſecundum tempora hodierna, diffinitio prædicta nimis reſtricta eſt, nec conuenit crimini prædicto in omnibus, ſecundum noſtra tempora, quia vt ſupra diximus, Populi Romani maieſtas extincta eſt, & omne ius ſuum in principem translatū, demum ſuperuenit ius Codicis, quo dictum crimen dilatatum fuit, vt habetur in toto tit.C.ad l.iul.maie.& præſertim
2 in d.l.quiſquis. † Aliā diffinitionē, ſeu potius deſcriptionē, ponit Azo in ſua Summa dicti tit.C.ad l.iul.maieſt. Dicens, ꝙ crimē læſæ maieſtatis eſt vbicunque quis contra vrbem aliquid molitur, vel ꝙ profugit ad hoſtes,

vel q hostes qualitercunq; adiuuat, vel armis, vel pecunia, vel consilio, vel q subiectas prouincias nititur facere rebelles, vel q in ciuitate seditionem mouet, vel q magistratus vel princeps vel qui circa eius latus sunt & militant occidantur, vel arma summat, vel loca occupet, contra rempublicam. Ista diffinitio Azonis vtiq; generalior est, & sic magis adaptatur ad dictum crimẽ, secundum ius Codicis. Attamen & ista non vsquequacq; sa
3 tisfacit, quia † diffinitio totum diffinitum euacuare debet, vt notatur in l.i. ff.de testa.l.omnis diffinitio.ff.de regul iur.& est gl.in rubr.C. de summa trini.& fid.cathol. Diffinitio autem prædicta talis non est, quia non comprehendit scientiam habentes de tali crimine committendo, & non reuelantes, quod vtiq; est crimen læsæ maiestatis, vt in præalleg.l.quisquis.§. sane si quis, de quo dicam infra in titul. de pluribus quæstio.q.ij. Item non comprehendit mittẽtes literas hostibus, ac alios casus omnes de quibus in l.i.& ij.ff.ad l.iul.maiest.& in d.l.quisquis.C.eod. tit. Ideo prædicta pro
4 prie diffinitio dici non potest, quia † secundũ Aristotelem lib.i. de anima. Omnis diffinitio per quã non cognoscuntur accidentia propria subiecti, non dicitur diffinitio, nisi equiuoce. Ea propter diffinitioni Azonis adden
5 do, sic dicerem, † Crimen læsæ maiestatis est, vbicunq; quis subditus contra principem, rempublicamve superiorem non recognoscentem aliquid molitur, vel q ad hostes profugit, vel hostes qualitercunq; adiuuat, vel armis, vel pecunia, cõsilio, eisq; nuncios, vel literas mittit, secretave nunciat, vel subiectas prouincias nititur facere rebelles, vel in ciuitate seditionẽ mouet, vel efficit q Princeps, senatores, collateralesve illius occidantur, vel q arma summat, vel loca occupet, contra Rempublicam vel Principem, vel q de proditione & tractatu contra Principem, vel Rempublicam scientiã habeat, & non reuellet, vel quodcunq; aliud quis dolo malo faciat, quo Princeps respublicave directe damnum patiatur. Ista diffinitio generalior est, non tamen eam ex logicorum regulis sumptam, sed legali modo compactam dixerim, & vere potius descriptio quædam dicti criminis censenda est, q̃ diffinitio, per quam crimen læsæ maiestatis de quo tractare intẽdimus, cognoscatur, vt in simili dixit Vulda. Zasius, in tractatu suo, feudorum, in principio, circa feudi diffinitionem.

SVMMARIVM.

1 *Maiestas Papæ, primum gradum inter terrenas maiestates obtinet.*
2 *Conspirando contra Papam, committitur crimen læsæ maiestatis.*
3 *Eisdem modis committitur crimen læsæ maiestatis contra Papam, siue per laycos, siue per clericos, quibus contra Imperatorem.*

Offendens

4 *Offendens Cardinalem incidit in crimen læſæ maieſtatis.*
5 *Papa ob demerita priuat Imperatorem.*
6 *Verus Imperator dicitur quem Papa confirmat.*

Qualiter & a quibus crimen læſæ maieſtatis committatur.

QVAESTIO PRIMA.

1 CVM maieſtas ſummi Pontificis primum gradum inter terrenas obtineat maieſtates vt ſupra diximus operæpretium immo debitum exiſtimaui ab ipſa exordiri digniora etenim præponenda eſſe teſtatur glo.in.§.fi.inſtitu.de iure natu.gen.& ciuil.in verſi.ignoranter & gloſ.in rub.C.de
2 ſenten.præfec.prætor.affri. † Primo igitur quæro an crimen læſæ maieſta.committi dicatur contra Papam quando aliquis cõtra ipſum conſpirat & dicendum q̄ ſic per text.in c.imprimis.ij.q̃.i.circa finem vbi not.per Præpoſi.in.§.de perſona colum.v.in verſicu.nota etiam
3 eleganter.Quinimmo † eiſdem modis committitur crimen læſæ maieſtatis contra Papam,ſiue per laycos,ſiue per clericos quibus contra Imperatorem,de quibus in d.l.quiſquis.C.ad l.iul.maieſta.& in toto titu.ff.eod. vt voluit idem Præpoſi.in præallegato c.in primis in.§.de perſona.col.vij. verſi.qui autem nu.20.ij.q.i.adducit ad hoc text.in c.fœlicis de pœnis in
4 ſexto arguendo a fortiori.Ibi enim dicitur q̄ † offendens Cardinalem incidit in crimen læſæ maieſtatis,ergo multo magis offendens papam au{t}. multo magis.C.de epiſco.& cleri.ad hoc facit etiam tex.in c.de liguribus. xxiij.q.v.& hoc procedit,ſiue clericus,ſiue laycus ſit qui papam offendit per tex.in d.c.fœlicis,qui loquitur tam de clericis q̃ de laycis offendentibus Cardinalem quod ex pœnis inibi deſcriptis liquido conſtat in illis verbis,ibi ſi qua vero,& rurſus ibi quod ſi quis,idem voluit Nico.Boerius in tract.ſuo de ſeditio.in ſexto præſuppoſito col.v.verſic.idem ſi conſpirat contra papam, & ratio eſt in promptu quia ſi conſpirans contra imperatorem incidit in dictum crimen d.l.quiſquis idem dicendum a fortiori de conſpirante contra papam qui imperatore maior eſt vt dictum fuit ſupra
5 in prin.† Papa enim ob demerita imperatorem priuat vt in c.ad apoſtoli
6 cæ.de ſen.& re iudi.lib.vi.Immo † is dicitur verus imperator quem papa confirmat c.venerabilem de electi.& hanc concluſionem q̄ crimen læſæ maieſtatis dicatur committi contra papam tenuit etiam Boniſa.in clementi.paſtoralis in.§.ſane.colum.ij.verſic.nota q̄ crimen læſæ maieſtatis de re iudica.nu.23.

SVMMARIVM.

1 *Papa est omnium christianorum dominus.*
2 *Imperium secundum ueritatem ab ecclesia dependet.*
3 *Imperator est adiutor & protector ecclesiæ, & illam defendere tenetur.*
4 *Imperatores Reges ac Principes ecclesiam & eius ministros defendere debent.*
5 *Imperator conspirans contra Papam, & sanctæ Romanæ ecclesiæ statum crimen læsæ maiestatis committit.*

QVAESTIO SECVNDA.

SECVNDO quæro an imperator offendẽs papam in ca-
sibus contentis in legibus loquẽtibus de crimine læsæ ma
iestatis & pro quibus alĳ incidunt in prædictum crimẽ ip-
se quoqꝫ læsæ maiestatis crimen committere dicatur. In
hac quæstione Præpositus in c. in primis in. §. de persona
1 tenuit ꝙ sic in viĳ. col. in versicu. qui autem sint ĳ q. i. † est
enim papa omnium christianorum dominus c. cuncta per mundum ix. q.
2 iĳ. & † imperium secundum veram cõclusionem ab ecclesia dependet vt
voluit Barto. iuris auriga in extrauagan. ad reprimen. super verbo totius
orbis. Papa enim vtrunqꝫ gladium habet spiritualem & temporalem, sed
exercitium temporalis ecclesia concessit imperatori, vt concludit Abb. in
c. nouit. colum. vi. versi. ex quibus omnibus de iudi. & Pet. de Anchar. in
dicta clemen. pastoralis. col. vi. versic. vigesimosexto nota de sen. & re iu-
dica. & habetur per Restaurum in suo tract. de imperat. q. v. colum. iĳ. in
3 versi. pontifex nu. 4. Comprobatur quia † imperator adiutor & prote-
ctor est ecclesiæ illamqꝫ defendere tenetur vt per Anto. Rossellum in tra
cta. suo de potesta. papæ & impera. §. fi. nu. 3. hinc est ꝙ fidelitatem papæ
iurat. lxiĳ. distin. c. tibi domino, & per Bellenci. in tract. de subsid. carit. q.
4 lvi. & Pe. de Monte in trac. de monarch. conciliĳ quæstio. iiĳ. nu. 8. † Con-
stituti etenim sunt imperatores, reges, ac principes, vt ecclesiam eiusqꝫ mi-
nistros defendere debeant. xxiĳ. q. v. c. principes. & c. regum. & c. admini-
stratores. per quæ iura ita dixit Specu. in tracta. suo de mod. general. con-
5 cil. congregan. rub. xl. nu. 1. erit ergo ex præmissis conclusio ꝙ † impera-
tor conspirans contra papam & sanctæ Romanæ ecclesiæ statum quem
defendere tenetur crimen læsæ maiestatis committit.

SVMMARIVM.

1 *Non subditus offendendo Principem cui non est subditus crimen læsæ maiestatis*

non committit.

2 *Subditus Imperatoris est subditus Papæ habitu licet non actu.*

3 *Subditus Imperatoris si Papam offendat incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO TERTIA.

TERTIO quæro an subditus imperatoris machinans cõtra papam, vel statum ecclesiæ crimẽ læsæ maiestatis com-
1 mittere dicatur? dicendum videtur ꝙ non, nam † non subditus crimen læsæ maiestatis non committit offendendo principem cui non est subditus, vt per doct. in l. quisquis. vbi Albe. C. ad l. iul. maiesta. & probat tex. in clemen. pa-
2 storalis. & ibi no. scribentes de re iudi. contrarium verius esse dicas † subditus enim imperii est subditus papæ habitu licet non actu vt no. Bar. in extrauagan. ad reprimen. in sua glo. in verbo totius orbis, & per ea quæ no.
3 Præposit. in c. cum verum. xcvi. distin. & in c. nouit. de iudi. † ideo si papam offendat incidit in crimen læsæ maiestatis, & hoc sentit Bar. in extrauangan. qui sint rebelles in versi. rebellando, hanc etiam opinio. sequitur Præposi. in c. in primis in. §. de persona. colum. vi. versic. intellige subditus nu. 18. ij. q. i. & Bonifa. in d. clemen. pastoralis. §. sane. col. ij. in versi. nota ꝙ crimen læsæ maiestatis nu. 23. vbi istam opinionem rationibus comprobat, de quibus per eum ibi licet nonnulli contrarium teneant, faciunt pro prædicta conclusione quæ supra dixi in secunda quæstione proxima præcedente in qua conclusum fuit imperatorem machinantem contra papam incidere in crimen læsæ maiestatis, si enim secus esse diceremus in subdito imperatoris vtique in hoc melioris conditionis essent subditi quàm ipse imperator quod nimis absurdum esset.

SVMMARIVM.

1 *Imperator non potuit ferre sententiam condemnatoriam pro crimine læsæ maiestatis contra Regem Robertum, qui non erat eius subditus.*

2 *Subditus Papæ offendens Imperatorem & si crimen læsæ maiestatis contra imperatorem non committat, illud tamen committit contra Papam.*

3 *Imperator est defensor Papæ & ecclesiæ, & ipsius papæ confederatus, eique fidelitatem iurat.*

4 *Subditus Papæ si non directe, saltim per quandam consequentiam Papam offendere dicitur offendendo Imperatorem, qui est fidelis confederatus Papæ, & ab eo coronatur.*

QVAESTIO QVARTA.

QVARTO quæro quid econtra dicendum sit, quando subditus papæ imperatorem offendit dicas ꝙ crimen læsæ maiestatis non committit. vt est decisum per tex. clem.
1 pastoralis. de sen. & re iudica. vbi habetur ꝙ † imperator non potuit ferre sententiam condemnatoriam pro crimine læsæ maiestatis contra Regem Robertum qui non erat subditus imperatoris, sed papæ de quo ibi late per scribentes vbi Petr. de
2 Anch. in xix. not. dicas tamen ꝙ † subditus papæ imperatorem offendēs si non committit crimen læsæ maiestatis contra imperatorem tamen illud committit contra papam imperatorem offendendo, ledit enim papæ ma-
3 iestatem, quia † imperator est defensor papæ & ecclesiæ, vt dixi supra in ij. q. & est ipsius papæ confederatus, & ei fidelitatem iurat, vt in cle. i. de iureiur. ideo papam offendere dicitur facit tex. in l. i. in prin. ff. ad l. iul. maie. & in l. non dubito. ff. de capt. & postli. reuer. & ita tenuit Bar. in extrauag. qui sint rebel. in ver. rebellando. in versi. secundo potest intelligi vbi dixit
4 ꝙ † subditus papæ si non directe saltim per quandam consequentiam papam offendere dicitur imperatorem offendendo qui est fidelis confederatur papæ, & ab eo coronatur. Hanc etiam conclusionem tenuit Præposi. in præalleg. c. imprimis. in §. de persona col. vij. versi. de imperatore numero 22. ii. q. i & idem tenet etiam Pe. de Anch. in d. cle. pastoralis col. iii. circa medium in octauo notab.

SVMMARIVM.

1 *Federicus imperator capere faciendo Cardinales & alios prælatos cunctos ad concilium sacrilegium perpetrauit.*
2 *Papa est Romanæ ecclesiæ sponsus, & Cardinales sunt eius filij spirituales primi gradus, ipsique maiestatem habent sicuti papa eorum pater, & eos offendens incidit in crimen læsæ maiestatis.*
3 *Cardinales sunt pars corporis Papæ.*
4 *Cardinalem offendens incurrit crimen læsæ maiestatis.*
5 *Cardinalis est collateralis Papæ.*
6 *Episcopi licet iurent fidelitatem Papæ, tamen Cardinales tanquam uiscera & pars corporis Papæ huiusmodi iuramentum præstare non tenentur.*
7 *Cardinales sunt consiliarij Papæ, & illi assistere debent continue, in curia cōmorātes.*
8 *Cardinales dicti sunt, a cardine, quia sicuti hostium in cardine uertitur ita in eis administratio totius uniuersalis ecclesiæ uersatur.*

9 Cardinales se habent ad Papam sicuti senatores ad imperatorem.
10 Imperator si offenderet Cardinalem aliquo ex modis contentis in c. fœlicis. de pœn. in sexto in crimen læsæ maiestatis incideret.
11 Cardinalem offendens crimen læsæ maiestatis, & sacrilegium committit.
12 Crimen læsæ maiestatis commissum contra Principem secularem, dicitur crimen sacrilegio proximum.
13 Quibus modis Cardinalem offendens quis incurrat crimen læsæ maiestatis.
14 Dispositio c. fœlicis. de pœn. in sexto fallit in eo qui ad sui defensionem Cardinalem percusisset.
15 Pœna legis cessat, in percutiente aliquem se defendendo.
16 Dispositio d. c. fœlicis, dum loquitur de ratihabitione, non habet locum in sola ratihabitione, sed requiritur q. fuerit gestum nomine ratihabentis.
17 Receptatores delinquentium contra cardinales puniuntur & ipsi pœnis, de quibus in dicto c. fœlicis.
18 Affines & consanguinei receptantes offendentes cardinalem nō puniuntur eadem pœna qua extranei, attamen non absoluuntur, sed mitiori pœna cū eis agendum erit.
19 Cardinalis qui esset rebellis Papæ expresse uel occulte impune potest occidi.
20 Idem dicendum esset si Cardinalis esset proditor Papæ.
21 Quis dicatur proditor.
22 Franciscus Alidosius Cardinalis Papiensis licite potuit occidi a Francisco Maria Feltrio de Ruuere Vrbini Duce, & sanctæ Romanæ ecclesiæ Capitanio Generali, quia dum præesset exercitui ecclesiastico uti legatus, ducibus gallici exercitus inimicis secreta nunciabat.
23 Christoforus Pierius Gigas Poeta Authoris Patruus.
24 Franciscus Maria Vrbini Dux fuit absolutus.
25 Occultus rebellis seu proditor impune occidi potest, & q. fuerit occultus rebellis in iudicio super homicidio probatur.
26 Vrbanus sextus Pontifex septem Cardinales qui clam cum Clemente cū eo de Pontificatu contendente conspirarant saccis inclusos in mari demergi iussit.

QVAESTIO QVINTA.

QVINTO quæro an offendens Cardinalem incidat in crimen læsæ maiestatis? unde dicendum q. non, sed q. sacrilegium committat per tex. in clemen. i. de pœn. vbi tex. dicit si quis in hoc genus sacrilegij inciderit q. quemuis Pōtificem iniuriose & temere percusserit. Secundo facit text. in c. ad apostolice in. §. perpetrauit de senten. & re iu. lic. in
1 sexto vbi habetur † q. imperator Federicus sacrilegium perpetrauit cape

re faciendo Cardinales & alios prælatos euntes ad concilium. Tertio pro ista opinione facit tex. in c. fœlicis. de pœn. in sexto in prin. ibi si quis deinceps in hoc, sacrilegij genus irrepserit: communis tamen doctorum opinio est in contrarium videlicet q offendens Cardinalẽ læsæ maiestatis crimen incurrat quam tenuit And. de Iser. in consti. regni quæ incipit vt par
2 ticipatio col. ij. versi. in cardinalibus: vbi dixit q † Papa est Romanæ ecclesiæ sponsus, & Cardinales sunt eius filij spirituales primi gradus tamen & ipsi maiestatem habent sicuti eorum pater Papa, et ideo dicit q eos offendens incidit in crimen læsæ maiestatis. Hanc etiam opinionẽ tenuit Pet. de Ancha. in d. c. fœlicis per illum tex. col. ij. in versi. quarto nota & Math. de Affli. in c. i. in versi. & bona committentium col. viij. circa fin. in ti. quæ sint regal. in vsi. feud. idem tenuit Ioan. And. in d. c. ad apostolice in. §. perpetrauit in vers. cardlnales. idem voluit Præposi. in c. in primis in. §. de persona. col. vij. nume. 20. in versi. qui autem sint. ii. q. i. vbi rationem assignat
3 quia † Cardinales sunt pars corporis Papæ, & dixit Anto. Rosel. in trac. de concil. in. §. sed ex. nume. 45. & Bellene. in tract. de subsidio carit. qõ. iii. nume. 5. & Condisal. Villadiego in tract. de cardi. lega. nu. 11. Barbat. in tract. de præstan. cardi. in i. parte nu. 35. & dixi in tracta. meo de pensio. q. lix. nume. 12. & 13. & ista ratio mihi plus placet, quám ratio adducta per And. de Iser. q Cardinales & ipsi maiestatem habere dicantur & cum ratione Præpositi concurrit Pet. de Anch. in d. c. fœlicis. col. ii. in versi. quar
4 to nota supra allegato vbi dixit q † offendens Cardinalem incurrit crimẽ
5 læsæ maiestatis quia leso Cardinali leditur maiestas Papæ, quia † Cardinalis est collateralis papæ. Idem dixit ibidem Ioan. And. col. i. in i. not. firmatur ista conclusio per text. expressum in d. c. fœlicis in princip. ibi sicuti reus criminis læsæ maiestatis: confirmatur etiam prædicta conclusio per
6 ea quæ notanter voluit Hostien. in c. antiqua. de priuileg. vbi dixit q † licet episcopi iurent fidelitatem papæ vt in c. ego enim de iureiuran. attamẽ Cardinales tanquam viscera & pars corporis papæ huiusmodi iuramentum præstare non tenẽtur, vt etiam dixit Martin. de Lau. in trac. de cardi. q. xxxix. & in secundo tracta. simili iiii. q. & Barba. in præalleg. suo tract. de præstan cardi. q. i. nume. 26. Condisal. in tract. de potesta. cardi. q. v. nu
7 me. 14. potest & alia ratio prædictæ decisionis adduci quia † Cardinales sunt consiliarii Papæ, ideo illi assistere debent continue in curia commorā
8 tes, † dicti enim sunt Cardinales a Cardine quia sicuti in cardine hostium vertitur, ita in eis versatur administratio totius vniuersalis ecclesiæ, vt dixit idem Condisal. in tracta de orig. digni. ac potesta. cardi. q. v. nu. 12. & ibidem nume. 11. dixit q Papa permittere non debet Cardinales a se discedere propter eorum consilium habendum quia collaterales eius & de

9 sui latere & pars corporis sui dicuntur & † Cardinales se habent ad Papam sicuti senatores ad imperatorem, vt ait Barba. in præalleg. tracta. de præstan. cardi. in prima parte q. ii. nume. 16. sed offendens consiliarium & senatorem imperatoris cōmittit crimen læsæ maiestatis l. quisquis in prin. C. ad l. iul. maiesta. ergo a fortiori offendens cardinalem consiliarium & senatorem papæ qui imperatore maior est, vt dixi supra in principio huius tractatus.

10 † Quinimmo si offendens Cardinalem aliquo ex modis contentis in d. c. fœlicis de pœn. in vi. esset imperator in crimen læsæ maiest. incideret. vt voluit Præposi. in præallegato c. in primis in. §. de persona in viij. colū. versi. qui autem sint & ita expresse tenuit glo. in d. c. ad apostolicæ. de sen ten. & re iudi. in vi. in verbo cardinales & licet in illo tex. in. §. perpetrauit dicatur ꝙ Federicus imperator capifaciendo cardinales sacrilegium perpetrauerit. Attamen postmodum superuenit dispositio dicti c. fœlicis de pœnis in sexto in qua dicitur generaliter ꝙ offendens cardinales incidit in crimen læsæ maiestatis, & sic attenditur ista noua dispositio & licet etiam in d. c. fœlicis dicatur si quis in hoc genus sacrilegij, & sic, c̄t ibi vdeatur di-
11 ci ꝙ sit sacrilegium offendere cardinalem dicere possumus ꝙ † offendēs cardinalem vtrunque crimen committit videlicet sacrilegium & crimen læsæ maiestatis vt probat tex. in d. c. fœlicis. & ita procedant iura supra in contrarium allegata, & tanto maius est sacrilegium quanto persona contra quam committitur maior est vt dixit Ioā. Monachus in d. c. fœlicis parum post principium in versi. quod est maius allegat tex. in l. ij. & iiij. ff. de re mili. idem dixit glo. in d. c. fœlicis in versicu. sacrilegium, & quod offendens cardinalem sacrilegium committat tenuit etiam Barba. in præallegato tracta. de præstan. cardi. in i. q. basilica primi partis col. x. in versic. vlti-
12 mo faciat nume. 30. Nec mirum quia † crimen læsæ maiestatis commissum contra Principem secularem dicitur crimen sacrilegio proximum, ad
13 quod est tex. notabilis in l. i. ff. ad l. iul. maiesta. † Maiestatis etiam crimen non solum is committit qui cardinalem percutit, sed etiam qui illum hostiliter insecutus fuerit, aut ceperit, vel facientis socius fuerit, aut fieri mandauerit, vel factum ratum habuerit, aut ad id consilium dederit vel fauorem aut ex post receptauerit, vel scienter defensauerit huiusmodi facinorosos vt expresse dicit tex. in d. c. fœlicis.

14 † Illud autem ꝙ in d. c. fœlicis dicitur de percutiente cardinalem ꝙ in crimen læsæ maiestatis incidat fallit in eo qui ad sui defensam cardinalem percusisset talis enim pœnas de quibus in d. c. fœlicis non incurreret vt voluit glo. ibi in verbo percusserit, nam non peccat qui auctoritate legis aliquid facit xxiij q. iiij. c. qui peccat idem tenuit Dominic. in præallega. c. fœ

15 licis in versi.in glosa in verbo percusserit,† cessat enim pœna in percutiente se defendendo c.significasti.el ij.de homici.vbi est tex.ad hoc notabilis. & c.si vero.de senten.excommuni. Accedat elegans Ciceronis dictum in oratio.pro Milone vbi sic scribit: hoc & ratio doctis,& necessitas barbaris,& mos gentibus & feris natura ipsa præscripsit vt omnē semper vim quacunq; ope possent a corpore,a capite,& vita sua propulsarent.

16 † Et quia tex.in d.c.fœlicis disponit q̄ habens ratum factū contra Cardinalem in terminis de quibus ibi incurrat in pœnas inibi contentas quæro an hoc indistincte verum sit? dicas solam ratihabitionem siue vt vtar verbis Archidiaconi ibi placentiam alio non præuio. & quod non sit gestum illius nomine vel eo consulente non facit aliquem incurrere pœnas de quibus in illo tex.ita dixit credere Archi.in d.c.fœlicis.col.ij.in versic. ratum habuit allegat in l.si vero.§.si post.ff.manda.referens huius opinionis fuisse Tancredum in c.mulieres.de senten.excommu.facit quia voluntas in mente retenta nil operatur Soci.in l.cum quid.colum.vlti. prope finem nu.46.ff.si cer.peta. Aretin.in l titia.§.item respondit el primo in fine ff.de verbo.oblig.idem in l.hærede in prin.col.i.ff.de acqui.hæredi. Bart. Socin.consi.cxxxi.in præsenti circa fi.col.iij.Idem Socin.in l.paulus.ff.de rebus dubijs.

17 † Et dum in d.c.fœlicis de quo receptatores delinquentium cōtra Cardinales puniuntur & ipsi pœnis de quibus ibi, dicas id locum non habere in consanguineo & affine delinquentis eundem receptante, ita voluit ibi Ioan.Monach.col.ij.in versic.contrarium & ibidem Phili.Franc.col.ij.in prin.in ver.in glo.in verbo receptauerit,& Pet.de Anch.col.i.in versi.Et
18 circa receptatores in quibus locis concludunt doctores præalleg.q̄† affines & consanguinei receptantes offendentes Cardinalem non puniuntur eadem pœna qua extranei receptatores punirentur,attamen non absoluūtur,sed mitiori pœna cum eis agendum erit, idem tenuit Franc de Platea in trac.de excom.in.§.xxxiij.col.ij.in prin.in versi.quærit gl.nu.4.

19 † Conclusio supradicta q̄ occidens vel detinēs Cardinalem incidat in crimen læsæ maiestatis & puniatur pœnis de quibus in præallegato c.fœlicis fallit secundo quādo Cardinalis esset rebellis Papæ expresse vel occulte,quia tali casu impune occidi capi & detineri posset facit tex.in l.proditores.ff.de re milita.& ita dixit de rebelle Bar.in extrauag.qui sint rebelles in verbo rebellando in versicu.de pœna vero nume.13.idem voluit Cumanus consi.cliij.ad primum respondetur circa princi.& q̄ etiam rebellis occultus possit impune occidi sentit idem Bar.loco præalleg.in ver
20 sicu.circa secundum de quo dicam infra in titu.de rebell q.xi.† Idem dicendum esset si Cardinalis esset proditor Papæ quod multis modis accidere

21 dere potest vt infra dicam in titu.de proditor.† & præsertim quando secreta papæ eius inimicis reuellaret, quo casu quis proditor dicitur vt late deducit Hippolit. Marsi. præceptor & promotor meus in consi.i.in prima
22 & secunda col. & dicam latius infra in ti.de prodit.in ij.q.† Hinc est q̃ licite potuit Franciscus Alidosius Cardinalis Papiensis occidi a Frãcisco Maria Feltrio de Ruuere Vrbini Duce inuictissimo sanctæ Romanæ ecclesiæ tunc Capitanio generali tempore Iulij secundi Pontificis maximi: dictus nanque Cardinalis dum legati de latere munere fungeretur pro eodem pontifice in ciuitate Bononiæ vigente tunc inter prædictum Pontificem & Gallorum regem bello ecclesiastici exercitus secreta cui vti legatus præerat ducibus gallici exercitus nũciabat, ea propter Rauennæ vbi pontifex ipse aderat ab eodẽ Francisco Maria cõfossus interijt de cuius nece cũ ad cardinalatus honorem non virtutibus, sed vti prædicto Iulio gratus assumptus fuisset Christophorus Pierius Gigas patruus meus Poeta non obscurus sic alludens scripsit.

Quisquis ad immeritos quotiens aspirat honores
Mox uoti est compos factus & ille sui
Metiri discat rerum qui finis habendus
Omnibus exemplo tu Papiensis eris.

24 † Formato igitur Romæ processu super prædicti cardinalis morte & in eodem constito quod fuerat ipsi pontifici proditor propter reuelationem secretorum sui exercitus, Franciscus Maria Dux tanti sceleris vltor
25 absoluitur, idque iure factum fuit si quidem† occultus rebellis seu proditor impune occidi potest, & quod fuerit occultus rebellis seu proditor in iudicio super homicidio probatur de quo etiam latius dicam infra in titu.de rebel.q.xi. Addo quod postquam hæc scripseram inueni quod super prædicto casu do. Caro. Rui præceptor meus celeberrimus doctor consuluit ad fauorem præfati illustrissimi Ducis quod videlicet Cardinalem prædictum ecclesiæ rebellem occultum impune occidere potuerit ut habetur cõsi.eius iiij proponitur in themate per totum in v.vol. Nõ omit
26 tam q̃ † Vrbanus sextus pontifex maximus ductos mari a Nuceria ad Genuam septem Cardinales qui clam cum Clemente cum eo de pontificatu contendente conspirarant nulla mitiori pœna in eos contentus fuit q̃ vt saccis quisq; eorũ seorsum alligatus & inclusus in mari demergeretur; teste Baptista Fulgosio in libello suo de dictis factisque memoratu dignis lib.vi.in rub.de seueritate exemplo xxv.

SVMMARIVM.

1 *Offendens uicarium Imperatoris uel papæ, non in contemptum Papæ, sed ob priua-*

tam iniuriam crimen læsæ maiestatis non committit.

2 *Cardinalis uel legatus aut officialis Papæ, si esset Episcopus, & sub sua episcopali iurisdictione haberet aliqua castra, & aliquis eius subditus ab eo rebellare faceret aliquod ex dictis castris, talis propterea non committeret crimen læse maiestatis.*

3 *Subditus ledens prælatum inferiorem iure proprio dignitatem seu titulum comitatus uel episcopatus habentem crimen læsæ maiestatis non committit.*

4 *Crimen læsæ maiestatis contra Papam committi dicitur quando quis contra Cardinalem Legatum prouinciam gubernantem, & contra pacificum statum terrarum Romanæ ecclesiæ machinatur.*

5 *Leges loquentes de imperatore uel ipsius officialibus etiam q; sint pœnales extenduntur ad Papam & eius legatum.*

6 *Magna est coniunctio inter Romanam ecclesiam & imperium.*

QVAESTIO SEXTA.

SEXTO quæro an offendẽs Legatum vel Vicarium Papæ incidat in crimen læsæ maiestatis? Et dicendum q; sic vt voluit Bar. in extrauagan. ad reprimen. in verbo rebellando versi. quod hic dicitur nume. 4. idem tenuit Cardin. in clemen. pastoralis in princi. col. iij. in fi. de re iudi. & Praeposi. in c. imprimis in. §. de persona, nume. xx. & xxi. ij. q. i.
1 & Cuma. consi. cliij. ad primum respondetur vbi consuluit q; † offendẽs Vicarium imperatoris incidit in crimen læsæ maiestatis, hoc sane procedit quando legatus vel vicarius Papæ principaliter offenditur in contemptũ ipsius Papæ illius potestatem & auctoritatem ac iurisdictionem denegando secus si id ageretur ob priuatam iniuriam eo etenim casu offendens Vicarium seu Legatum papæ crimen læsæ maiestatis non committeret vt tenuit Præposi. in d. c. imprimis præallegato. §. de persona idem sentit Bart. in prædicta extrauagan. ad reprimen. in versicu. ex tenore, & in d. versic.
2 rebellando. allegat Præpositus ad hoc Ancha. consi. cclxx. subdens q; † si Cardinalis vel Legatus, aut officialis papæ esset Episcopus vtputa parmẽsis & sub sua episcopali iurisdictione haberet aliqua castra & aliquis eius subditus ab eo rebellare faceret aliquod ex dictis castris q; talis propterea non committeret crimen læsæ maiestatis, eo etenim casu nõ offendit eum tanquam Cardinalem, vel Legatum papæ, sed vti parmensem Episcopũ. Ad idem est consilium Calde. in rub. de accusa. consi. vi. & vltimo vbi cõsuluit q; volens debellare castrum pertinens ad ecclesiam Rauennatẽ quo ad temporalem iurisdictionem crimen læsæ maiestatis non committit.
3 † Nec crimen læsæ maiestatis committi dicitur quando prælatus inferior

qui iure proprio dignitatem seu titulum comitatus vel episcopatus habet
a suo subdito leditur, vt voluit Calde.consil.vij.in tit.de accusa.ad idem
facit quod voluit Pe.de Anch.in clemen. pastoralis col.ij.circa fin.in viij.
nota.de re iudica.vbi dixit q rebellis dicitur qui contra prosperitatē im-
peratoris vel imperij aliquid facit secus si contra alium inferiorem. Con-
clusionem supradictam q offendens Legatum papæ incidat in crimen læ
sæ maiestatis consulendo tenuit Pe.de Ancha.in consi.cclxxvij.ex prædi
4 cta facti narratione colum.v.vbi dixit q † crimen læsæ maiestatis contra
Papam committi dicitur etiam quando quis contra Cardinalem Legatū
Papæ prouinciam gubernantem,& cōtra pacificum statum terrarum Ro
manæ ecclesiæ machinatur per tex.in l.quisquis in prin.C.ad l.iul.maiest.
5 & in c.si quis cum militibus.vi.q.i.† Et si quis dixerit q iura prædicta lo-
quūtur quando aliquid contra imperatorem vel eius officiales quis moli-
tur.non quando committitur contra legatum papæ,ideo ad casum prædi
ctum non extendētur cū pœnalia sint l.interpretatione.ff.de pœ.c.in pœ
nis.de regul.iur.in vi.Responde iura prædicta ad papam & eius legatum
extendi.Nam si quando quis Cardinalem non Legatum offendit,& con
tra ipsum machinatur incidit in crimen læsæ maiestatis vt vidimus supra
quæstio.v.& est tex.in c.fœlicis.de pœnis in sexto a fortiori id dicendum
erit quando quis machinatur contra statum Romanæ ecclesiæ, vel con-
tra Cardinalem apostolicæ sedis legatū,eo etenim casu talis videtur facere
etiam contra statum & tranquillitatem Imperij cum imperator sit aduoca
6 tus & defensor ecclesiæ,vt dixi supra q.ij.& ideo† magna est conuinctio
inter Romanam ecclesiam & imperium vt in aucten. quomodo oportet
episcopos in prin.& ita voluit Pe.de Anch.in præallega.consil.cclxxvij.
colum.secunda.

SVMMARIVM.

1 *Philippus Decius consuluit pro nonnullis cardinalibus qui a Iulio secūdo pontifice maxi. defecerunt, & conciliabulum Pisis indixerunt.*

2 *Tractans de imperio uel regno imperatore uel rege uiuente, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO SEPTIMA.

SEPTIMO quæro an is qui papa viuente de papatu conuenticulam facit incidat in crimen læsæ maiestatis? & dicendum q sic ita voluit Ioan.And.in c.veniens de testib. Idem tenuit Mar.Lauden.in trac.suo de crimine læsæ maiesta.q.ix.allegat Bal.in l.quoniam liberi.C.de testi.quod notandum esse dixit contra concilium non canonice con-

1 gregatum vt accidit tempore Iulij secundi pontificis maxi.a quo defecerunt nonnulli Cardinales & conciliabulum Pisis indixerunt quibus Philippus Decius insignis doctor adhesit & pro illis consuluit vt habetur consi.cli.maximi ponderis in i.vol.q; tamen cōciliabulum improbatum fuit & approbatum concilium lateranense indictum per ipsum Iulium, mox post illius obitum fine debito terminatum per Leonem decimū dicti Iulij successorem: & conclusionem prædictam de faciente de papatu conuenticulam papa viuente tenuit etiam solemnis doctor præceptor meus do. Hippol.de Marsi.in consi.i col.iiij.nu.23.in i.vol.& Alex.in l.i.ff ad l.iul. maiesta.pro qua conclusione facit tex.in c.si quis papa.lxxix distin. idem tenuit Math de Affli.in c.i.in versi.& bona committentium col.vui.vers. trigesimooctauo.nu.101.in ti.quæ sint regal.in vlib.feudo.

2 † Idem dicas de tractante de imperio vel regno imperatore, vel rege viuente, vt voluit idem dominus meus in dicto consilio primo sequitur Restaur.in tract.de imperatore.q.cxviii.in fine.

SVMMARIVM.

1 *Imperator est federatus papæ & eius aduocatus & defensor.*

QVAESTIO OCTAVA.

OCTAVO quæro an offendens imperatorem papam offendere dicatur, & sic incidat in crimē læsæ maiestatis quo ad papam, siue imperatoris, siue papæ subditus sit? Dicen-
1 dum q; sic quia ledens imperatorem qui † est federatus papæ & eius aduocatus & defensor, vt habetur per Petrum de Monte in tractatu de monarch.concil. versiculo postquam nume.3.Parid.de Puteo in tracta.de re mili in.§.pœnæ numero 3. Michal.Vulg.in tracta.de regim.mundi in secunda parte iiii.q nume.16. Francis.Arias in tracta.de bello.nume.198.Marcus Mantua in tracta.de concil.nume.194.& per Restaurum Perusinum in suo tracta.de imperato.quæstio.lxxiii.nume.7.& 8.papam ledere & offendere dicitur, & ita voluit Bart.in extrau ig qui sint rebelles in versi.rebellando colum iii.& Petrum de Ancharano in clemen pastoralis colum.v.& in consil.cclxx. & Oldra.consil.xliii.& Præposit.in c.imprimis in.§.de persona numero 22.ij.quæstio.prima.

SVMMARIVM.

1 *Notorium probatione non indiget.*

2 *Super notorio non est necessaria sententia.*

QVAESTIO NONA.

NONO quæro an Cardinalis Legatus Papæ cõtra quem fuit commissum crimẽ læsæ maiestatis de quo dixi supra q. vi. possit declarare offendẽtem ipsum incurrisse pœnas de quibus in c. fœlicis. de pœn. in vi. statutas contra offendentem Cardinalem, supposito tamen quod delictum sit adeo notorium q; negari non possit, vtputa si de eo tota vicinia sit testis vt in c. pen. de purgat. cano. & xli. distin. c. in sacerdotibus in fi. & xxiij q ij. c. sine. Circa quæstionem prædictam Archi. in d. c. fœlicis col. penul. ver. sed nunquid legatus. pro parte affirmatiua plura adducit fundamenta & præsertim quia sententia condemnatoria contra tales facinorosos lata est per constitutionem d. c. fœlicis. & sic executionem secum trahit, ita q; Cardinalis offensus nõ est huiusmodi sententiæ promulgator, sed notificator siue denuntiator allegat xxiij q i. c. i. ibi factus sum exequtor veteris constituti non promulgator noui. Præterea in faciendo huiusmodi notificationem non videtur suam iniuriam prosequi, sed potius Romanæ ecclesiæ quod potest, vt in c guilisarius & seq. xxiij q. iiij.
1 subdens q; cum præsuponatur factum notorium & † notoria probatione
2 non indigeant ij. q i. c. manifesta. & c. quoniam. de fil. præsbi. † & propterea non sit necessaria sententia super crimine vel iniuria notoria, non dicetur prædictus legatus iudex in causa propria, sed exequutor siue notificator pœnæ quod facere potest c. nouit de appel. & hanc partẽ dicit tenuisse Inno. in c. i. de offi. deleg. in glo. vlti. versic. iniuriam. concludit tamen Archi. q; melius est, q; talis notificatio fiat per superiorem dicti Cardinalis legati cuius opinionem sequitur ibi Ioan. And. col. penul. in prin. & ibidem Pe. de Anch. col penul. versi. secundo quæro iuxta prædicta, & ista opinio mihi magis placet.

SVMMARIVM.

1 *Extrahens confugientem ad ecclesiam diuinam offendit maiestatem.*
2 *Etiam qui conatus fuerit extrahere aliquem de ecclesia, licet de facto nõ extraxerit incidit in crimen læsæ maiestatis.*
3 *Confugientes ad ecclesiam quantuncunque grauia delicta cõmiserint in ea sũt tuti sunt.*
4 *Concedere licentiam iudicibus extrahendi de ecclesia enormium delictorum perpetratores est de reseruatis papæ.*
5 *Extrahens de ecclesia publicum latronem uel nocturnum depopulatorem agrorum non incidit in crimen læsæ maiestatis.*

6 Qui dicantur publici latrones & nocturni depopulatores agrorum.

7 Extrahens de ecclesia eum qui in ecclesia ea intentione deliquit ut ab ea defenderetur non incidit in crimen læsæ maiestatis.

8 Extrahens de ecclesia eum qui per insidias et industriam homines occidit non incidit in prædictum crimen.

9 In terris ecclesiæ occidens etiam per insidias & industriam hominem gaudere deberet immunitatem ecclesiæ.

10 Tex.exo.xi.c.xxi.procedebat olim in altaribus ueteris testamenti quæ non erant tante authoritatis quante nostra sunt.

11 Depositio est mors ciuilis.

12 Quoties a canonibus mentio fit de morte intelligitur de morte ciuili, & potest etiam intelligi de sententia excommunicationis.

13 Lex antiqua faciens mentionem de morte, exponitur, idest per sententiam excommunicationis.

14 Canones facientes mentionem de morte intelligendi sunt de morte ciuili quoniam ipsi non imponunt pœnam mortis naturalis.

15 Alius intellectus ad tex.in d.c.xxi.Exodi.

16 Tex.in c.primo extra de homicid.loquitur de clerico per insidias homicidium perpetrante.

17 Opinio authoris circa d.tex.

18 Proditor quis dicatur?

19 Produtorie hominem occidere plus est quam ex proposito occidere.

20 Extrahens de ecclesia eum qui proditorie hominem interfecit non incidit in crimen læsæ maiestatis.

21 Idem dicendum de extrahente de ecclesia eum qui appensate hominem extra ecclesiam interfecisset.

22 Quelibet causa etiam bestialis excusat a pœna.

23 Extrahens de ecclesia eum qui ueneno aliquem peremit non incidit in crimen læsæ maiestatis.

24 Plus est hominem ueneno occidere quam ferro.

25 Triplex homicida non gaudet immunitate ecclesiæ.

26 Quando opiniones doctorum sunt uarie, unam sequens excusatur a culpa & dolo.

27 Iudex si captum in ecclesia libere relaxet, & dum ille relaxatus discedit facit illum iterum capi non dicitur ipsum relaxasse.

28 Qui tenetur aliquem relaxare non liberatur ab obligatione illum simpliciter relaxando in suo territorio, sed debet illum facere secure conduci extra suum territorium ad locum ubi poßit secure stare.

29 Extrahens de ecclesia reum criminis læsæ maiestatis commißi contra Principem non incidit in crimen læsæ maiestatis.

30 *Captus extra ecclesiam licet per ecclesiam ducatur inde uiolenter extrahi potest nec tali casu immunitas ecclesiæ uiolari dicitur.*

31 *Veniens de ultra mari cum equis & armis, & transiens per regnum Siciliæ, ex quo equi & arma non possunt extrahi sine Regis licentia, poterit eos conducere ad locum sui domicilij extra regnum sine aliqua Regis licentia.*

32 *Ductus per cimiterium, licet extra captus, inde amoueri non potest.*

33 *Et sic semel uidit obseruari author in ciuitate Venetiarum, quamuis contraria opinio in iure sit uerior, secundum eum.*

QVAESTIO DECIMA.

DECIMO quæro vtrum extrahens violenter de ecclesia aliquem ad eam confugientem committere dicatur crimẽ læsæ maiestatis? Dicas ꝙ sic tex. est clarus de hoc in l. ij. C. de his qui ad ecclesias confugiunt, & ratio huius decisio-
1 nis assignari potest. † Nam extrahens confugientem ad ecclesiam diuinam offendit maiestatẽ, quia ecclesia domus Dei est vt habetur in euangelio Ioannis cap. ij. ibi nolite facere domum patris mei domum negociationis ꝙ offendere plus est quàm terrenam offendere maiestatem, sed offendere temporalem maiestatem est incidere in crimen læsæ maiestatis l. quisquis. C. ad l. iul. maiesta. a fortiori offendens diuinam l. quicquam. versi. cum sane. & l. si quis in hoc genus. C. de episc. & cleri. canonizata ij. q. i. c. si quis in hoc genus. & ibi gl. & auct. gazaros. C. de hæreti. & c. vergentis. extra eo. ti. rationem prædictam adducit Odofr. in l. ij. C. de his qui ad eccle. confug. posset iudicio meo & alia assignari ratio dictæ decisionis, quia eum confugientes ad ecclesiam sint in ea tuti ex canonum dispositione pariter & legum nec ex ea possint extrahi nisi de licentia summi Pontificis vtiꝗ extrahens illos immediate ledit pontificis iurisdictionem & attribuit sibi iurisdictionem quàm non habet, sed soli papæ competit ideo committit crimen læsæ maiestatis per ea quæ dicã infra q. xxij. sub hac met rub. conclusionem prædictam ꝙ extrahens aliquem de ecclesia auctoritate propria incurrat crimen læsæ maiesta. tenuit Abb. in c. inter alia colum. viij. in fi. de immuni. ecclesia. & rursus ibidem colum. ix. in prin. in versi. & faciunt hæc. & idem Abb. in c. penul. eo. ti. & Nico. Boe. in tra. de seditios. in vij. & vltimo præsuppposito col. xij nu. 56. & 57.
2 Quinimmo non solum qui de facto & violenter aliquem de ecclesia extraxerũt incidunt in crimen læsæ maiestatis, sed etiam hi qui extrahere co-
3 nati sunt vt voluit gl. fi. in d. l. ij. quàm ibi sequitur Saly. † Cum etenim cõfugientes ad ecclesiam quantumcunꝗ grauia delicta commisserint in ea-

dem tuti sint præallegato c. inter alia. c. fi. de immu. eccl. c. sicut antiquitus. c miror. c. diffiniuit xvij. q. iiij. hinc est quod extrahens inde aliquem auctoritate sua sede apostolica inconsulta diuinam offendit maiestatem quia violat immunitatem domus Dei: offendit & terrenam maiestatem videlicet
4 pontificem sine cuius auctoritate talis extractio fieri non potest. † Et cum concedere licentiam iudicibus extrahendi de ecclesiis enormium delictorum perpetratores sit de reseruatis papæ hinc est quod quando papa mittit nuncios suos ad potentatus consueuit illis tribuere facultatem legati Cardinalis de latere, & dare illis auctoritatē concedendi secularibus iudicibus licentiā huiusmodi, vt sepe vidi in facultatibus concessis sanctitatis sue nūtijs apud Illustriss. Do. Venetorum residentibus, vt fuerunt Hier. Verallus tunc Rotæ auditor; & Fabius Mignanellus Clarissimi iuris doctores quorum vterque cardinalatus honore donatus sacrosanctū illum senatum virtutum suarum radijs illustrat.

5 † Fallit tamen conclusio prædicta in eo qui de ecclesia extrahit publicum latronem vel nocturnum depopulatorem agrorum vt voluit tex. in
6 d. c. inter alia. de immuni. eccles. † qui autem dicantur publici latrones & nocturni depopulatores agrorū vide per doct. vbi Abb. in d. c. inter alia.
7 † Secundo fallit in extrahente de ecclesia, eum qui in ecclesia ea intentione deliquit vt ab ipsa defenderetur ecclesia, de quo est tex. in c. fi. de immu. ec.
8 † Tertio fallit in eo qui per insidias & industriam hominem occidit, & ad ecclesiam confugit, extrahens enim talem cum id iure permittente faciat c. i. de homi. non delinquit, vt habetur etiam Exodi c. xxi. Aduertas tamen quia ista fallentia non videtur procedere, nam dispositio illa exodi registrata in d. c. i. de homicid procedebat olim ex veteri testamento quo tempore nondum emanarant leges humanæ immunitatem ecclesiis conferentes, sed hodie videtur secus dicendum vt sentit Abb. in d. c. i. colū. i. in
9 versi. in glo. ij. de homici. dicens quod † in terris ecclesiæ occidens etiam per insidias & industriam hominem gaudere deberet immunitate ecclesiæ, allegat ad hoc tex. per locum a speciali in d. c. fi. de immu. eccle. vbi habetur quod committens ex proposito in ecclesia homicidium, vt ab ipsa ecclesia defendatur, tali priuilegio gaudere non debet, ideo punitur in eo in quo deliquit cum enim in ecclesia delinquendo sacrum violet a sacro non est defendendus, & sic ille text. loquitur de homicidio ex proposito commisso in ecclesia, ergo secus si homicidium ex proposito quis extra ecclesiam committat, per tex. in d. c. inter alia ibi quantumcunque grauia maleficia, dicens quod cum casus de quo in d. c. i. de homic. non reperiatur exceptus a generali regula text. in d. c. inter alia, standum erit regule præsertim quia illa est lex
10 Exodi & non noua, Inno. vero in d. c. i. dicit quod † ille tex. Exodi procedebat

bat in altaribus veteris testamenti quæ non erant tante auctoritatis quante nostra sunt. Alij intelligunt illum tex de mortuo per pœnitentiam, scili
21 cet vt moriatur in peccatis suis, vel vt deponatur † depositio.n.est mors ciuilis ij.q.vij.c.quia ergo Hosti autem dicit ꝙ tex.in d.c.i.intelligi potest de incorrigibili, tandem Abb relatis aliorum opinionibus distinguendo dicit tex.in d.c.i.de homi.intelligi posse tam de clerico quàm layco.de lay co scilicet vt ab altari euellatur.i.ab ecclesia & a fidelium communione
22 per excommunicationem † quotiens enim a canonibus mẽtio fit de mor te intelligitur de morte ciuili & etiam intelligi potest de senten.excommu.
23 vt probatur in c.per venerabilem.qui fili.sint legit.† ibi enim lex antiqua faciens mentionem de morte exponitur moriatur videlicet per sententiam excommunicationis, quia per eam veluti mortuus a communione quis se paratur, & ad hoc ille tex.est notabilis, veruntamen negare nõ possumus ꝙ illo tempore text.ille Exodi non loqueretur de morte naturali, per id
24 quod legitur & notatur in c.placuit.xxvi q.i. † sed postquam dispositio illius tex.est incorporata in decretalibus inter canones intelligi debet ciuiliter, secundũ ipsorum canonum naturam quorum dispositio de morte lo quens intelligitur de ciuili, cum canon non imponat pœnam mortis natu
25 ralis.† Secundo modo dicit Abb.in d.c.i.intelligi posse illum tex.in cleri co qui cum sit de altari proprie ab altari euellitur, cũ ipse altari sit affixus & obligatus, subdens ꝙ hodie dupliciter potest intelligi primo de deposi tione quæ est quædam ciuilis mors. Secundo intelligi potest de morte naturali vt puta quando homicidium est adeo qualificatum ꝙ non videatur ad pœnam sufficere ipsa depositio, nam eo casu deponi deberet & tradi curie seculari vt moriatur, ita dixit idem Abb.in c.i.de his qui fil.occider. & in c.at si clerici de iudi. At Fely.in d.c.i.de homic.dicit ꝙ dictum Abbatis ꝙ ille tex.loquatur & procedat tam in layco quàm in clerico impli car aliqualem cõtradictionem, dicens ꝙ si loquitur in layco proditorie aliquem occidente procedet intellectus glo.ibi in verbo per insidias quæ di xit quòd is qui per aggressionis insidias aliquem occidit non iuuatur immunitate ecclesiæ & sic quòd iste erit quartus casus exceptus a supradicta regula generali tex.in d.c.inter alia.si vero loquimur de clerico ipse degra
26 dabitur & tradetur curie seculari, dicens quòd † per tex.in d.c.i.ita consu luit contra quendam episcopum Pe.de Anch.consi clirj.ex narratis in facto colum.ij qui dixit quòd tex.in d.c.i.de homi.loquitur in clerico per insidias homicidium perpetrante, nam clericus dicitur proprie euelli ab altari, laycus enim non potest dici euelli, quia circa altare non ministrat, vnde qui radices non egit in loco vt fecit clericus in ecclesia euelli nõ potest, priuatio etenim habitum præsupponit l.decem.ff.de verbo.obliga. Ideo

dicit debere intelligi illum tex. ibi euellas per degradationem vt moriatur videlicet vt moriatur per exequtionem iudicis secularis, nam verbum moriatur referri debet ad mortem naturalem, vt notatur in capi. placuit. xvi. q. i. c. susceptum de rescrip. in vi. subdens Ancha. loco præallegato ꝙ dum ille tex. dicit euellas loquitur prælato & subdit impersonaliter moriatur quasi dicat non per prælatum ecclesiasticum, sed per iudicem secularem ei mors inferatur, dicens istam expositionem esse magis consonam menti illius tex. Exodi quàm sint alie quas refert Io. And. in d. c. i. & quo'd illa lex Exodi reddacta fuit in volumine decretalium, vt seruetur non vt frustra membranas occupet. Idem dixit etiam ipse Petr. de Anch. in repe. c. eaq;. col. xxix. in fi. in versi. decimonono quæro. ij. col. xxx. in prin. in versicu. quidam miser sacerdos. de reg. iur. in vi. vbi refert miserabilem casum qui accidit tempore suo in ciuitate Venetiarum ꝙ quidam sacerdos alium sacerdotem per industriam occiderat contra quem ipse consuluit, & ibi sequitur prædictum intellectum ad tex. in d. c. i. de homi. referens, tunc consuluisse episcopo Venetiarum, ꝙ sacerdos ille homicida proditorius degradari poterat, & tradi curie seculari, vt vere moreretur, per tex. in præallegato c. i. & ibidem hanc opinionem tenuit Ioan. de Ana. col. fi. vbi tenet ꝙ ille tex. c. primi. de homi. loquatur de eo qui proditorie hominē interfecit, & licet ista opinio ꝙ ex illo text. inducatur ꝙ clericus ex tali delicto mori debeat videatur rigorosa tamen vt dicit idem Anchar. in d. c. ea quæ. habet in se equitatem, quia si contingeret ꝙ clericus & laycus conspirarent in mortem alicuius & aliquem insimul proditorie occiderent adeo ꝙ laycus ex tali delicto dilaniaretur, si clericus solum ad perpetuos carceres damnaretur inter eos esset nimis magna pœnæ inequalitas præsertim quia damnati ad perpetuos carceres vt plurimum carceribus fractis ausugiunt quod scandalum parat laycis contra clericos & prælatos.

17 † Opinio Pe. de Ancha. & Ioan. de Ana. ꝙ text. in d. c. i. de homicidio loquatur de homicida proditorio mihi placet, & propterea recte cõsuluisse arbitror, Pe. ipsum tunc episcopo Venetiarum circa illum sacerdotem qui proditorie alium occiderat sacerdotem quem persuaserat quo'd iret ad eius domum pro accipiendo maluatico, et cum ille iuisset ad id suasus pro

18 habendo maluatico fuit a prædicto proditorie interfectus † proditor. n. is dicitur qui proximum circumuenit & eum callide seducit ut illũ in periculum salutis trahat. xxiij. q. iij. c. transferunt. xv. q. i. c. si cupis. item & is proditor dicitur qui dum se amicum ostendit postea damnum iniuriã vel machinationem infert, vt dixit Ang. in. §. interdum. insti. de hære. quæ ab intesta. deferun. ad idem est glo. in xlvi. distin. c. clericus. & xi. q. iij. c. nolite, & late dicam infra in rub. de prodit. in i. q. ab illis enim qui aliud in ore

aliud in corde gerunt difficillimum est cauere, de quibus loquitur seruator noster dicens populus iste labijs me honorat, cor autem ipsorum longe est
19 a me, vt habetur Math. ca. xv. † Et proditorie hominem occidere plus est quàm ex proposito occidere, vt puta inimicum apensate & apostate occidere, quia ab inimico cauere possumus, ab eo autem qui se amicum extrinsece gerit, & intrinsecus inimicus est fere impossibile est cauere, nec assentio opinioni dicentium ꝙ tex. in d. c. i. de homic. loquatur de occidente hominem ex proposito, quia huiusmodi intellectus aduersatur dispositioni tex. in c. fi. de immuni. eccles. qui tex. loquitur de committente homicidiū in ecclesia ea intentione vt ab ipsa defendatur, & sic ponit casum exceptū a regula generali d. c. inter alia. eod. tit. qui tex. a contrario sensu probat ꝙ committens homicidium ex proposito extra ecclesiam ad illam postmodum confugiens tueri ab ea debet ne inde extrahatur confirmatur hoc quia exceptio debet esse de regula, sed casus excepti in d. c. inter alia sunt tales qui ex proposito & præmeditate committuntur vt est in publico latrone, & in nocturno depopulatore agrorum qui excipiuntur, in illo tex. ergo & regula illius tex. intelligi debet etiam in homicidio pensato nō ta
20 men proditorio per supradicta. † Erit ergo conclusio ꝙ extrahens de ecclesia eum qui proditorie hominem interfecit non incidit in crimen læsæ
21 maiestatis. † Et idem dicas de extrahente de ecclesia eum qui apensate hominem extra ecclesiam interfecisset, non ea ratione quia talis vt dixi supra possit inde extrahi, sed ex eo ꝙ tex. in d. c. i. de homi. patitur plures intelle
22 ctus † & quelibet causa etiam bestialis excusat a pœna & dolo l. igitur. §. potest. ff. de liberal. cau. Cassio. decis. xix. nu. 4. super regul. cancel. Rocch. de Curte in tracta. de consuetu. nume. 124. & dixi in tractatu de pensio. q. lxxv. nu. 2. & facit text. in l. i. in fi. ff. de abige. ibi, siue iustus siue iniustus & scribit Boer. deci. 168. nu. 21. in prima parte.

23 † Quarto fallit supradicta conclusio quòd extrahens aliquem de ecclesia incidat in crimen læsæ maiestatis in eo qui ex ecclesia extrahit eum qui veneno aliquem peremit, talis enim proditor dicitur vt dixit Fely. in præ
24 allegato c. i. de homic. & ibidem Ioan. de Ana. col. i. nu. 1. † plus est enim hominem veneno occidere quàm ferro l. i. C. de malefi. & mathe. per quē tex. dixit Bal. in l. nemo. C. de summa tri. & fid. cathol. quòd qui alicui venenū exibet illum proditorie interficere dicitur, & casus huiusmodi proculdubio comprehenditur sub dispositione tex. in d. c. i. de homic. cum verum sit dicere quod propinans alicui venenum ex quo ille moriatur dicitur illum per industriam & insidias occidisse, nam venenum vt plurimum subministratur ab eo de quo venenatus cōfidit, & sepe magnis viris præparatur a quo pauperes et viles regulariter sunt immunes, iuxta illud Iuue

nalis. Fictilibus nulla miscent aconita. Et licet Ioannes de Anan. in dicto capitulo primo. quem sequitur idem Nic. Boer. decisio. 109 nume. 5. in pri
25 ma parte dicat quod forte dici potest quod † triplex homicida non gaudeat immun. ecclesiæ. Primo qui in ecclesia occidit, secundo qui veneno necat aliquem, tertio is qui proditorie occidit, vt in dicto c. i. de homici. nihilominus id mea quidem sententia sine dubitatione tenendum est per su pradicta, & quanuis varie sint in hoc doctorum opiniones. Istud etiã com
26 probat prædictam quartam ac etiam tertiam fallentiam: quia † vbi varie sunt doctorum opiniones, vt in casu nostro in quo aliqui tenent prædictos esse tutos in ecclesia, aliqui, non excusatur a dolo & a culpa vnam sequens: secundum not. per Innocen. in c. ne initaris. de constitu. & notatur in l. cum prolatis. ff. de re iudi. & habetur per Stefa. de Federicis in tract. de interpret. iur. in vlt. parte, col. fi. in fi.

27 † Vnum tamen in hac materia nota dignum non omittam quod si iudex captum in ecclesia relaxet libere, si dum ille relaxatus discedit facit illum iterum capi non dicitur ipsum relaxasse, vt no Arch. in c. miror. xvij. q. iiij. Bar. in l. i. per illum tex. C. de nauicular. lib. xi. in ver. venio ad versi. venientes. Idem dixit Fely. in c. ego enim col. fin. versic. item infert de iure iuran. Et ideo dixit Abb. in c. accedens in principio per illum text. de pro-
28 curato. quod † is qui tenetur aliquem relaxare seu restituere non liberatur ab obligatione illum simpliciter relaxando in suo territorio, sed debet illum facere secure conduci extra suum territorium ad locum vbi possit secure stare.

29 † Quinto fallit in extrahente de ecclesia reum criminis læsæ maiestatis commissi contra principem de quo dicam infra in titulo de pluribus quæstionibus. q iiij. vide ibi dicta, talem nanque de ecclesia extrahens crimen læsæ maiestatis committere non dicitur.

30 † Sexto fallit quando aliquis extra cimiterium vel ecclesiam a iustitiario vel officialibus est captus, & ducitur per ecclesiam, nam tunc inde etiam violenter extrahi potest nec tali casu immunitas ecclesiæ violari dicitur, ita voluit Archidiacon. in capitulo sicut. decimaseptima quæstione quarta, & Ioan. Lupus in repetitione rubricæ de donatio. inter virrum & vxorem, vt refert & sequitur Nicola. Boer. in suis decisio. decisio. clxxviij. numero 13. in prima parte, facit ad hoc quod voluit Andr. de Iser. in rubrica quæ
31 sint regal. in vsibus feudorum, vbi dixit † quod si quis veniret de vltro mare cum equis & armis, & transiret per regnum Ciciliæ, ex quo equi & arma non possunt extrahi sine Regis licentia, quod poterit eos conducere ad locum sui domicilij extra regnum sine aliqua Regis licentia, per textum in lege si quis post hanc, in versiculo data similiter. C. de edific.

32 priuat.& ibi glos.& Cyn. Alberi.& Angel. † contrariam partem quod immo ductus per cimiterium inde amori non possit, tenuit Marcus Mantua consilio lx. circa finem. numero decimoseptimo, allegat Romanum in lege plerique, & ibi Iason. ff. de in ius vocan. & in argumentum text. in lege quis sit fugitiuus. §. idem cellus. ff. de edilitio edict. & in lege sicuti. §. aristo, & ibi Bald. ff. si seruit vendic. pro prima opinio. facit text. in capitulo inter alia. de immunita. ecclesia qui loquitur in confugiente ad ecclesiam, & tex. in capitulo diffiniuit. & in capitulo sicut. xvij. q. iiij.

33 † Vltimam tamen opinionem semel seruari vidi in alma ciuitate Venetiarum aliarum ciuitatum Regina, sed primam veriorem puto. Nec obstant allegata per Mantuam, quia procedunt in eo, qui insecutus ab officialibus, vt caperetur fugiens se in ecclesiam recepit, & sic ad eorum manus non peruenit, & similiter tex. in d. l. quis sit fugitiuus. §. idem celsus. loquitur de seruo fugiente, qui se in tutum locum recepit, nec similiter obstat dictum Bald. in dicta l. sicuti. §. aristo. quia loquitur in bannito insequuto ab officialibus vt caperetur qui aufugit in alienum territorium, nam ibi capi non potest.

S V M M A R I V M.

1 *Qui hominibus armatis templa occupat læsæ maiestatis reus est.*

Q V AE S T I O V N D E C I M A.

VNDECIMO quæro vidimus in proxima præcedente quæstione qualiter extrahens aliquem de ecclesia propria auctoritate ad quam ille confugerat incidit in crimen læsæ maiestatis, per textum in lege secunda. C. de his qui ad ecclesi. confugi. Modo videamus quid dicendum de eo qui sibi templum occupat? Dicas quod talis incidit in crimen læsæ maiestatis. vt probat text. in lege prima, ibi loca ve occupentur vel templa. ff. ad legem iuli. maiestat. ad idem est text. in l. secunda. ff. de colleg. illici. iuncta glos. ibi in verbo tenetur, vbi tex. iuncta glo. pro-
1 bat q. † is qui hominibus armatis templa occupat læsæ maiestatis reus est, facit etiam ad id text. in lege denuntiamus. C. de his qui ad ecclesi. confugi. & ita tenet Lodouic. Montal. in tractatu suo de reprobatio. senten. Pilati, articulo primo, nume. 70.

SVMMARIVM.

1 *Impedientes nuntios per legatum apostolicum ad Papam missos, & spoliantes eos literis Papæ directis, incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

2 *Imperator obtinet primum locum post Papam.*

QVAESTIO XII.

1 DVODECCIMO quæro, an qui nuntios per legatum apostolicum ad Papam missos in via publica impediunt, & literis papæ dirrectis spoliant in criminis læsæ maiestatis delictum incidant? Circa hoc Roma.in consi.cclxxv. quæritur primo, tenuit quod sic, per tex.in l.i.in princi.ff.ad l. iul.maiesta. Verum quia vt supra diximus in i.q.huius rubri.crimen læsæ maiestatis committitur contra papam, siue per clericos, siue per laycos eisdem modis quibus committitur contra Imperatorem, vt in toto titu.ff.& C.de crimi.læsæ maiesta.vt etiam dixit Præposi.in c.imprimis.in.§.de persona.col.vij.versi.qui autem.nu.20.ij.q i.ideo deueniamus ad materiam criminis prædicti, videlicet quot & quibus modis crimen prædictum committatur contra Imperatorem alios Principes & ciui
2 tates, & quia † citra Papam, Imperator primum obtinet locum ab eo exordiendum erit.

SVMMARIVM.

1 *Machinando contra personam Imperatoris, crimen læsæ maiest.committitur.*

2 *Perduellionis reus dicitur qui contra personam Imperatoris, crimen læsæ maiestatis commisit.*

3 *Duellum hoc solo casu fieri lex romana permittebat.*

QVAESTIO XIII.

TERTIODECIMO quæro quando Imperator offendi dicatur, vt quis crimen læsæ maiestatis contra eum cō-
1 misisse dicatur? † Responde quando aliquis machinatur contra eius personam proculdubio crimen læsæ maiestatis committit vt dixit Odofr.in rub.C.ad l.iul.maiesta. & Præposi.in c.imprimis.in.§.de persona.col.vij.versicu.de imperatore.ij.q.i.& est tex.in l.quisquis.in prin.C.ad l.iul.maiesta.& hoc

procedit, siue quis id solus faciat, siue cum aliis conspirando in necem ipsius Imperatoris, siue cum militibus, siue cum priuatis, siue cum barbaris, vel illum offendere promittendo, vel iureiurando affirmando, vt habetur in d.l.quisquis.in prin.& ibi doc.& tales perduelles dicuntur, vt testatur Vulpianus in l.fi.ff.ad l.iul.maiest.idem dixit Ioan.de Tur.Crema.in
2 c.si quis.§.porro.vi.q.i.inquiens q † perduellionis dicitur reus is qui con-
3 tra personam imperatoris crimen læsæ maiestatis commisit. † Duellum etenim Romana lex hoc solo casu fieri permittebat, idem dixit etiam Tur. Cremat.in summa.iij.q.iiij.& Specu.in tit.de accusa.§.i.versic.secundo crimen perduellionis.

SVMMARIVM.

1 *Conspirando in necem consiliarij uel collateralis imperatoris, offenditur imperatoria maiestas.*

2 *Consiliarij, uel collaterales imperatoris dicuntur pars corporis ipsius imperatoris.*

3 *Consiliarij, uel collaterales imperatoris, & ipse imperator dicuntur unum corpus.*

4 *Consiliarij dicuntur inherere Principi sicut stelle firmamento cœli.*

5 *Priuata inimicitia non excusat aliquem a crimine læsæ maiestatis.*

6 *Occidens consiliarium, siue collateralem Imperatoris ex priuata inimicitia non incidit in crimen læsæ maiestatis.*

7 *Andreas de Isernia dum esset Regius consiliarius in Regno occisus fuit.*

Ex constitutione regni occidens cōsiliarium Regis ex priuata inimicitia tenetur crimine læsæ maiestatis.

8 *Occidens consiliarium Principis in ipsius principis odium siue reipublicæ, ut tali consiliario careat incidit in crimen læsæ maiestatis.*

9 *Secus si ob priuatam inimicitiam regulariter.*

QVAESTIO XIIII.

QVARTODECIMO quæro, quid dicendum de conspirante in necem consiliarij imperatoris, vel illius collateralis? Dicas & hunc in crimen læsæ maiestatis incidere:
1 † offenditur.n.ex hoc imperatoria maiestas: † tales nanq;
2 pars corporis ipsius imperatoris dicuntur, vt dixit text.in d.l.quisquis in prin.C.ad l.iul.maiest.facit tex.in c.fœlicis. de pœn.in vi.& habetur per Lucam de Pen.in l.nihil.C.de pala.sacr.larg.
3 lib.xij.ad idem est tex.in c.si quis.vi.q.i.& ibidem Præposi.† Ex Imperatore enim Rege, vel Principe vnum corpus fieri dicitur, & creari cum eius

consiliarijs, vt habetur in præallegato c.si quis.& in d.l.quisquis.& in d.c.
4 fœlicis ac in l.humanum.C.de legi.†Quinimmo consiliarij dicuntur inhe rere principi sicut stelle firmamento cœli, secundum Bald.in l.cum multa. C.de bon.quæ liber. & veluti splendor fulgent firmamenti, argumento tex.in c.super specula.de magistr.& dicuntur solis radij.c.multi.de pœni. distin.ij.& tradit Nicol.Boer.in tracta.de auctoritate mag.consi.numero 129.Et prædicta videntur procedere etiã si quis ex priuata inimicitia occi deret collateralem vel consiliarium Principis, nam vt dicunt Bal.& Inno.
5 .in c.i.de offi.d.leg.† priuata inimicitia non excusat aliquem a crimine læsæ maiestatis.

6 †Contrariam autem partem ꝙ occidens consiliarium seu collateralem Principis ex priuata inimicitia non committat crimen læsæ maiestatis, tenuit Bar.in l.hostes.ff.de capt.& postli.reuer.quem sequitur And.de Iser. in c.i.in.§.& bona committentium.in tit.quæ sint regal.in vsib.feudo.qui circa hoc plura scribit, idem tenuit Mart.de Laude in tract.de crimi.læsæ maiesta.q.xxi.& Mathe.de Affli.in d.§.& bona comittentium.col.i.& ij.
7 referens ꝙ † And.de Iser.dum esset regius cõsiliarius in regno occisus fuit ob cuius mortem Regina Ioanna constitutionem edidit ꝙ occidens Regis consiliarium etiam ex particulari odio, vel inimicitia, siue vt Rex illo vtili consiliario careat pœna criminis læsæ maiest.teneretur, & idem Mathe.in constitu regni.lib.ij.in ti.de his qui fideiuss.nu.38.vbi attestatur vidisse rescriptum Regine Ioannæ primæ in quo condemnabantur de crimine læsæ maiesta.sceleratissimi illi qui virum insontem et reipublice vtilem Andream de Isern.prædictum interfecerunt, supradictam opin.tenuit etiam Aymo Crauetta consi.vi.col.xviij.in versi.tertio arguitur.nu.79.in i.vo
8 lu.& Egid.Belle.consi.xv.erit ergo ex præmissis firma conclusio ꝙ occidens consiliarium Principis, siue eius collateralem in ipsius principis odiũ, siue reipublicæ, vt tali consiliario careat in crimen læsæ maiestatis incidit quod etiam tenuit Lucas de Pen.in l quotiens.col.ij.versic.sic dicimus.C.
9 de exact.trib.lib.x.†Secus si ob priuatã inimicitiã, voluntas enim & propositum distingunt maleficia l.qui iniurie.in prin.ff.de fur.idem erit in offendente senatorem Principis per tex.in d.l.quisquis.in prin.nam licet secus statutum fuerit per Reginam Ioannam in Regno Neapolitano dicta constitutio non constituit ius vniuersale.

SVMMARIVM.

1 *Christum Cruci affligere dicuntur qui eius sacerdotes prosequuntur.*
2 *Hippolytus de Marsilijs magnus criminalista fuit præceptor & promotor authoris.*

3 Dux

3 *Dux Valentinus Alexandri sexti Pont. Max. filius, uicarios perpetuos qui erãt in Romandiola partim ferro, partim ueneno sustulit scelesta dominandi cupiditate.*
4 *Christophorus Pierius Gigas Poeta, authoris patruus.*

QVAESTIO XV.

QVINTODECIMO quæro quid dicendum de offen-
dente vicarium imperatoris Regis vel Principis? dicas ꝙ
ex hoc læditur maiestas Principis, ea propter talis læsæ ma
iestatis reus erit, tunc enim perinde est ac si contra Princi-
pem ipsum attentatum esset. facit ꝙ legitur iij. q. i. c. nulli.
1 in fi. vbi dicitur ꝙ † Christũ cruci affigere dicũtur, qui eius
sacerdotes prosequuntur. Deus nanque organo Zachariæ, prophetæ c.
eius secundo dixit, qui vos tangit, pupillam oculi mei tangit & transumpti
ue habetur ij. q. vij. c. accusatio. ad idem facit quia qui Christi sacerdotes
recipit, aut spernit Christum spernere, aut recipere videtur xxi. distin. c. in
nouo. viij. q. i. c. qui vos. Ad idem facit quod habetur xvi. q. i. c. reuertimi-
ni. vbi dicitur ꝙ cum affliguntur sacerdotes Christus affligitur. Hanc opi
nionem tenuit Rapha. Cuma. consi. cliij. Ad primum respondetur, vbi di
xit, ꝙ per iniuriam factam Vicario Principis crimen læsæ maiestatis com
mittitur, ad quod plura allegat quæ transcribere non curaui videre pote-
2 ris ibi per eum, idem tenuit † magnus criminalista præceptor & promo-
tor meus dominus Hippol. de Marsi. consi. i. col. iij. nume. 20. in i. volu. &
Lauren. Calcan. consi. li. licet his quæ supra col. ij. nume. 6. Hanc etiam opi
nionem tenuit Ang. in tracta. suo malefi. in verbo che hai tradito la tua pa
tria, in versicu. quæro aliquis congregat. in fi. versic. secus si contra. nume-
ro 4. vbi dicit hoc notandum esse contra vicarios perpetuos in prouincia
Romandiole quorum tamẽ nullum extare istis temporibus videmus vt
3 olim tempore quo Angel. prædicta scripsit extabant. † Nam Rauenne
Polentani, Cesene & Arimini Malateste, Foroliuij Ordelaffi demũ Ria-
rij, Imole Alidosii post Riarij, Fauentie Manfredi pro sancta Romana
ecclesia Vicarij fuere perpetui, quorum aliquos Cesar Borgia Dux Va-
lentinus nuncupatus Alexan. sexti Pont. Max. filius ferro partim, & par-
tim veneno substulit scelesta dominandi cupiditate ductus, ob q̃ tot Ita-
liæ Principes suis eiecit sedibus, de quo cum mortuo Alexan. patre om-
4 nia amisisset, per belle alludens † Christophorus Pierius Gigas patruus
meus Poeta non obscurus sit scripsit.

Sepe Valentinus Cesar dixisse notatus
Aut nihil in terris, aut ego Cesar ero.

Hierony. Gigas.

Tunc sua fortune fuerat rota nam albula fluxit
Et fluxit Rodanus ad sua uota diu
Nunc uero in sicco est fluuius defecit uterque
Hetrusca & prima Clausus in arce fremit.

SVMMARIVM.

1 *Offendens Ambasciatorem Principis perinde est ac si Principem offendisset.*
2 *Rumpens securitatem datam a Principe incurrit crimen læsæ maiestatis.*
3 *Legatus conueniri non potest in loco sue legationis, sed habet ius reuocandi.*
4 *Ambasciator sui Principis uices fungitur.*
5 *Ambasciatores securitatem de iure gentium habere dicuntur.*
6 *Ambasciatores dicuntur sancti, nec possunt pro represalijs capi.*
7 *Offendentes Ambasciatores sacrilegium committere dicuntur.*
8 *Bannitus ex Florentia, si ad florentinos Ambasciator per suum Principem mittatur, offendi ibi tanquam bannitus non potest.*
9 *Offendens Ambasciatorem alicuius Principis cuius dictus offendens non erat subditus, crimen læsæ maiestatis non committit.*
10 *Non subditus offendens Principem crimen læsæ maiestatis non committit.*
11 *Offendens legatum Principis non odio ipsius Principis, sed particulari inimicitia non incidit in crimen læsæ maiestatis.*
12 *Offendens Ambasciatorem qui finita sibi commissa ambasciata redditum suum retardabat non incidit in crimen læsæ maiestatis.*
13 *Legatus qui differt reuerti cum posit, legatorum priuilegio non gaudet.*
14 *Offendens legatum Principis reuertentem ex legatione sua, postquam est ingressus principaliorem ciuitatem sui Principis, in qua ipse Princeps residet, non incidit in crimen læsæ maiestatis, quia non dicitur amplius legatus.*
15 *Offendens legatum Papæ in reuersione postquam ingressus est portam Romæ, non incidit in crimen læsæ maiestatis, nisi talis legatus esse Cardinalis.*

QVAESTIO XVI.

SEXTODECIMO quæro quid dicendum de offendente Ambasciatore Principis, sic enim Principis legatum vocant, an incidat in crimen læse maiestatis ? dicas q sic, vt voluit Bal. in c.i.de offic.deleg.per tex.in l.ossa.§.fi.ff.de relig & sump.fune.
1 † perinde enim est ac si principem ipsum offendisset, vt inquit Bal.in d.c.i.ad quod facit text.in c.ex literis.eo.titu.opinionem Bal.sequitur Fely.in præalleg.c.i.in fin.vbi pro

2 opinione Bal. sic arguit † rumpens securitatem datam a principe incurrit crimen læsæ maiestatis tex. est in l. i. ff. ad l. iul. maiest. Sed Ambasciatores hanc securitatem habere dicũtur l. ij. ff. de iudi. ergo offendens istos ipsum Principem offendere dicuntur. Dicas tu ꝙ in d. l. ij. in. §. legatis non proba-
3 tur intentio Fely. quia ibi disponitur ꝙ † legatus conueniri non potest in loco sue legationis, sed habet ius reuocandi, & sic ille tex. non loquitur de
4 alia securitate, opinio autem Fely. in se vera est, sed alia ratione† Ambasciator etenim sui Principis vice fungitur facit tex. in c. sane. de offi. deleg. & ibi not. Abb. hinc est ꝙ offendens illum, & eius Principem offendere
5 dicitur. Præterea † isti legati quos Ambasciatores vocant securitatem de iuregentium habere dicuntur, ideo nemo eos offendere debet l. fi. ff. de le-ga. l. sancitum. ff. de rer. diuisio. & habetur per Bart. in l. i. versic. circa hanc legem quæro ff. ad l. iul. maiesta. & per Marti. de Laude in tracta. de legat.
6 princi. q. xviij. facit quia † isti legati dicuntur sancti, vt habetur per Ange. in l. ij. §. legatus. de iudi. Nec possunt pro represalijs capi vt voluit Bar. in l. fi. ff. de lega. & Marti. de Lau. in præallegato tract. q. xxxi. & xxxviij. Im
7 mo † offendentes legatos, qui sancti dicuntur committunt etiam sacrilegium, vt no. Ang. in l. consensisse. §. legatis. de iudic. quod tenet idem Marti. in præallega. q. xxxviij. & licet ipse Marti. in eodem tracta. q. v. dixerit, ꝙ is qui Principis legatum verberat, vel ei iniuriam infert teneatur lege iulia de vi publica. Attamen opinio Bal. & sequacium tenentium ꝙ offendens Principis legatum crimen læsæ maiestatis committat, mihi plus placet per ea quæ supra dixi, in qua opinione fuit etiam Bar. in extrauag. qui sint rebel. in verbo rebellando in versi. quod hic dicitur. nume. 4.

8 † Et in tantum verum est, ꝙ Ambasciatores habent de iure communi securitatem ꝙ si aliquis esset bannitus, vt puta ex Florentia, attamen si ad florentinos Ambasciator per suum principem mitteretur offendi ibi tanquam bannitus non posset, vt notanter dixit Ang. in. §. reuerendissimi. in authen. de sanctis. episco.

9 † Conclusionem supradictam ꝙ offendens legatum Principis fiat reus criminis læsæ maiestatis limita modis infrascriptis. Et primo vt non procedat quando talis offendens non erat subditus illius Principis cuius legatus
10 vice fungebatur. † Nam quando non subditus Principem offendit crimen læsæ maiestatis non committit clemen. pastoralis, & ibi doc. de re iudi. Et notatur per doc. in l. quisquis. C. ad l. iul. maiesta. si igitur non subditus offendens Principem non committit crimen læsæ maiestatis, vt etiam legitur apud Oldra. consi. xliij. quæritur vtrum citatio col. ij. versicu. circa sextam, & dicam latius infra sub hac eadem rubrica q. lxviij. ergo idem a fortiori dicamus esse in offendente eius legatum cum accessorium naturã

ſui principalis ſequatur, vulgato c. acceſſorium. de regu. iur. in vi. facit quia ſurrogatus eſt eiuſdem iuris & conditionis cuius eſt is in cuius locum ſurrogatur l. eum qui. §. qui iniuriarum. ff ſi quis caut.

11 † Secundo fallit dicta concluſio in offendente legatum Principis non odio Principis, ſed ex particulari inimicitia, per ea quæ voluit Bar. in l. hoſtes. ff de capti. & poſtli. reuer. & per ea quæ voluit Andr. de Iſer. in c. i. §. & bona committentium. in tit. quæ ſint regal. in vſib. feud & ibidem Mathe. de Affli. in quibus locis concludunt q offendens conſiliarium Principis ex particulari inimicitia, non incidit in crimen læſæ maieſt. faciunt dicta ſupra q xiiij. proxima præcedente.

12 † Tertio fallit prædicta concluſio in offendente Ambaſciatorem ſeu legatum Principis, qui finita ſibi commiſſa ambaſciata reditum ſuum retardabat. Talis enim priuilegio legati non gaudet, vt voluit Bart. in l. fi. C. de mercat. Idem voluit Marti. de Laud. in tract. de lega. principum q xi. vbi
13 dixit q † legatus qui differt, reuerti cum poſſit legatorum priuilegio non gaudet, alleg. it tex. in l. item hi. §. i. & ibi gl. ff. ex quib. cau. maior. & tex. in l fi. C. de comer. & merca.

14 † Quarto fallit concluſio prædicta in offendente legatum Principis reuertentem ex legatione ſua poſtquam eſt ingreſſus principaliorem ciuitatem ſui principis in qua ipſe princeps reſidet. Nam eo caſu nõ dicitur amplius legatus ſecundum Martin. de Laud. in præalleg. trac. de leg. princ. q. xxxiij. alleg. tex in l. fi ff de offi. procon. & leg. & Specu. in ti. de lega. §. fi. tunc enim cum offendens non incurreret crimen læſæ maieſta. quia offenſus non repreſentabat vlterius perſonam principis, & ſic eo caſu principis
15 maieſtas non læditur, ſed perſona priuata. † Idem erit in legato Papæ ſi offendatur poſtquam ingreſſus eſt Portam Romæ, tunc etenim non eſt amplius legatus vt dixit Marti. de Laude loco proxime allegato. ſi tamẽ legatus Romam reuerſus eſſet Cardinalis, prædicta locum nõ haberent, per tex. in c. fœlicis. de pœn. in vi. & per ea quæ dixi ſupra q. v.

SVMMARIVM.

1 *Statutum puniens turbantes uel turbare uolentes ſtatum ciuitatis intelligitur principaliter non ſecundario.*

2 *Arbitrium datum ſapientibus ſuper utilitate publica uel ciuitatis ſtatu principaliter nõ ſecundario intelligitur.*

3 *Statutum puniens certa pœna facientes rumorem in ciuitate ſi quis aliquem percutiendo rumorem oriri fecerit, non tenebitur pœna ſtatuti prædicti.*

4 *Statutum concedens alicui q poßit facere uindictam de offenſa ſibi illata, intelligitur*

per se non per interpositam personam.

5 *Banniti qui nolunt ire ad confinia ipsis aßignata per Principem non incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

6 *Iudex qui iudicat contra constitutionem Imperatoris non tenetur crimine læsæ maiestatis, & quæ sit ratio.*

QVAESTIO XVII.

DECIMOSEPTIMO quæro an sicuti quando principaliter publica leditur maiestas crimen læsæ maiest. cõmittitur l.i.in prin.& l.ij.iuncta gl.in verbo tabulis.ff.ad l.iul.maie.Ita dicendum sit quando non principaliter, sed secundario maiestas publica leditur? Breuiter dicas ꝙ nõ, vt uoluit Bal.in l i.C de priua carce. quem refert & sequitur Alber.Bru.consi.lxix.viso processu inquisitionali col.ij.ver.tertio moueor,
2 facit ad hoc quod voluit Bal.in l.i.§.i.col.ij.ff.de iusti.& iu.vbi dixit ꝙ† statutum puniens turbantes vel turbare volentes statum ciuitatis intelligitur
3 principaliter non secundario.† Hinc est ꝙ arbitriũ datum sapientibus super vtilitate publica vel ciuitatis statu principaliter non secundario intelligitur, & ideo arbitrari non poterunt super iuribus priuatorum principaliter licet secundario publicum cõmodum concernant, vt voluit Bal.in d.l.i.§.i.col.ij.ff.de iusti.& iur.& latius per Bar.in l.ambitiosa.ff.de decret.ab
3 ordi.fac.& per Nel in trac.bãni.in ij.par.ij.tempo.q.l.vbi dixit† ꝙ si extet statutum puniens certa pœna facientes rumorem in ciuitate, si quis aliquẽ percutiendo rumorem oriri fecerit, non tenebitur pœna statuti prædi
4 cti, cũ illius verba principaliter non secundario sint intelligẽda.† Et ideo si alicui per statutũ conceditur ꝙ facere possit vindictã de offensa sibi illata intelligitur per se nõ per interpositã personã, vt attestatur Bal.in l.vt vim.col.ij.ff.de iusti.& iu.idem dixit Bart.Cep.consi.xvij.ver.præterea istud: faciunt dicta supra q.xiiij.de offendente consiliariũ Principis.hoc idem tenuit Aymo.Craue.consi.vi col.xvij.ver tertio arguitur in fauorẽ i.vol. Ad idem facit quod voluit Bar.in consil.cxxxix.quæritur vtrũ.in i.vol.
5 vbi cõcludit ꝙ† ille qui noluit ire ad confinia sibi assignata, & oẽs qui exules sunt, & Principi non obediunt nõ propterea cõmittunt crimen læ.ma. sed tunc demũ qñ quis principaliter insurgit contra ipsum Principẽ, quod refert & sequitur Deci.cõsi.ccccx.in causa mota Mediolani col.vlt.ij vol.
6 & pro ista conclusione est tex.in l.i.C.ad l.iul.maie.vbi dicitur † ꝙ Iudex qui iudicat contra constitutionem imperatoris non tenetur crimine læsæ maiestatis, & ratio est, quia factum iudicis tali casu non respicit principaliter offensam imperatoris, sed secundario.

SVMMARIVM.

1 *Offendens habentem securitatem a dominis Venetis uel ab aliquo alio superiorē non recognoscente, ne ab eo uexetur crimen læsæ maiestatis committit.*

2 *Omnia quæ dicuntur de populo Romano attribuenda sunt Regi & ciuitati superiorem non recognoscenti.*

QVAESTIO XVIII.

DECIMOOCTAVO quæro an olim crimen læsæ maiestatis incurrebãt hi qui aduersus securitatem alicui a Populo Romano factã ne ab eo vexarentur attentabant? dicas q; sic, tex. est in l.i.& ibi gl.i.ff.ad l.iuli.maie.& habetur per Math.de Affli.in c.i.in.§.& bona comittentiũ.nu.
1 58.in tit.quæ sint regal.in vsibus feudorum.† Idem dicas hodie in his qui ab imperatore Rege, vel ciuitate superiorem non recognoscente, vt est alma ciuitas Venetiarum, securitatem haberent, per ea quæ volunt doctores in l.hostes.ff.de capti.& postlimi.reuer. & per Salycet.in l.quisquis.C.ad l.iul.maiesta. & hoc voluit etiam idem Mathe. de Affli.in d.§.& bona committentium.col.v.versicu.secundo modo.nu
2 me.lviij.vbi dixit q;† omnia quæ dicuntur de populo Romano attribuẽda sunt Regi & ciuitati superiorem non recognoscenti, per no.per doctores in d.l.hostes.& Guiliel.de Cun.in l.ex hoc iure gent.ff.de iusti.& iur. & Saly.in dicta l.quisquis. Et in ista materia de frangente alicui saluũ conductum vide quæ latius dicam infra in hoc eo.ti.q.xxxiij.

SVMMARIVM.

1 *Populus Romanus olim dominus erat, et post omne ius suum in Imperatorē trãstulit.*

2 *Tanta erat apud Romanos religio seruande fidei etiam hostibus ut si quando obsides ab eis dati aufugissent Romam reuersi illos ad hostes remittebant.*

3 *Obsides sine Principis cui dati sunt licentia testari non possunt, quia sunt quasi serui.*

4 *Bona quæsita per obsides fisco acquiruntur.*

5 *Obsides captiuis equiparantur, & serui quodammodo fiunt.*

6 *Clerici a Papa solo in obsides dari possunt.*

7 *Clericus in obsidem ab episcopo suo etiam pro fiducia treugue dari non potest.*

8 *Intellectus uerus c.ex rescripto.extra de iureiuran.*

9 *Abbas potest monachum etiam inuitum pro necessitate & utilitate sui Monasterij in certo loco deputare.*

10 *Monachus non potest Abbati resistere cũ eius uoluntas a uoluntate Abbatis depẽdeat.*

21 *Obsides ab inferioribus ab Imperatore uel Papa an dari possint?*
22 *Statum hominis immutare solius Principis est.*
23 *Facientes fugere obsides datos ab inferioribus a Principe, qui proprie obsides non sunt, non committerent crimen læsæ maiestatis.*
24 *Obsides dati ab una ciuitate alteri ciuitati, cum non sint uere obsides testamenti factionem non amittunt.*
25 *Habens iura Principis, seu ius belli indicendi, obsides dare & recipere potest.*
26 *Obsides inter priuatas partes pro obseruatione pactorum quandoque dantur, hi tamē proprie obsides non sunt, nec sic dati sunt loco pignoris.*
27 *Obsides pro causa publica non priuata dari possunt.*

QVAESTIO XX.

DECIMONONO quæro si sint dati obsides Imperatori Regi vel Principi per eius inimicos pro pactis inter eos initis seruandis an faciens eos fugere crimen læsæ maiestatis committat? Dicendum vtique eum reum huiusmodi criminis fieri, per tex. in l. i. ff. ad l. iuli. maiesta. vbi dicitur ꝙ is qui dolo malo consilium inierit quo obsides in iussu principis fugerent crimine læsæ maiestatis tenetur, & licet ille tex. loqua-
1 tur de obsidibus datis populo Romano† qui tunc orbis dominus erat cuius omne ius in Principem postea translatum est videlicet in imperatorē, vt habetur in l. i. ff. de constitu. princi. & in l. i. ff. de offic. præfect. prætor. ideo ille tex. procedit in obsidibus imperatori datis. dabantur etenim obsides Romano populo, vel pro pace componenda, vel pro composita seruanda, & econtra per populum Romanum similiter alijs assignabantur,
2 vt dixit glo. in verbo obsides. ff. de testamen. † Eratq; tanta religio apud Romanos seruande fidei etiam hosti vt si quando obsides ab eis dati aufugissent Romam reuersi illos ad hostes remittebāt. Vnde legitur in Romanorum historijs ꝙ inita pace inter Romanum populum & Porsenam Ethruscorum Regem obsidioneq; soluta Porsena inite pacis seruande pignus decem Patritiorum vtriusque sexus filios sibi obsides dari voluit, dumq; inter eos alique virgines obsides date in balneum descendissent custodesq; earum honoris gratia secessissent ipse amne in quo lauabātur traiecto Romam abierunt inter quas cum Valerij Consulis filia esset is paterno superato affectu Senatui persuasit vt virgines ille ad Porsenam pro fide seruanda remitterentur.

†Et obsides isti sunt quasi serui, & ideo sine Principis cui dati sunt licētia testari non possunt, vt est tex. in l. obsides. ff. de testa. & rationem assignat

4 ibi gl.in verbo obsides,quia† bona quæsita per eos dum sunt obsides fi-
sco aquiruntur,tex.est in l.diuus.ff.de iure fis.et ibi gl.in verbo bona,quæ
dicit,ꝙ ille tex.intelligi debet de obsidibus qui dati erant imperatori pro
aliquo pacto seruando,siue pro aliquo capto qui recesserat eo dimisso, &
istos dicit illa gl.testari non posse quam sequitur ibi Bart.vera autem ratio
quare obsides testari non possunt, non illa est, quia bona per eos quæsita
sint fisci loquendo de quæsitis in obsidatu siue etiam secundum aliquos ēt
5 de quæsitis antea, sed secum portatis in ipso obsidatu, sed quia † obsides
captiuis equiparātur,& serui quodammodo fiunt,quod probatur in d.l.di
uus.ff.de iure fis.iuncto tex.in l.eius qui.ff.de testa.

6 † Sed an clerici in obsides dari possint? dicendū ꝙ sic,sed a solo Papa vt
propriam obsidum naturam sortiantur,argu.text.in c.cuncta per mun-
dum & c.per principalem.ix.q.iij.ita voluit Abb.in c.ex rescripto.in ver
si.venio ad secundum membrum.de iureiuran.vbi dixit sic procedere gl.
7 in c.vt pridem.xxiij.q.viij.† A suo autem episcopo clericus in obsidem
dari non potest, etiam pro fiducia tregue, gl.est reputata singularis in d.c.
vt pridem,quàm ad hoc pro singulari allegat Ro.in singul.ccccxcix.inci-
piente nunquid episcopus,asserit tamen curiales communiter contrarium
dicere,allegantes tex.in prælleg.c.ex rescripto.ad quem text. respondet
Roma.ꝙ ibi Abb.dederat monachos in obsides de consensu papæ,sub-
dens hoc verum esse sicuti Deus est Deus.Dicas ꝙ Romanus sic intelligē
do illum tex.vult diuinare cum ibi nulla fiat mentio de consensu Papæ,
ideo eius intellectus ad illū tex.tanquā diuinatorius est reijciendus, iuxta
gl.in l.filium quem habentem.C.famil.herci.ita dixit Ant.Corse. singula
8 ri suo,incipiente,an episcopus in verbo obsides† verus autem intellectus
prædicti c.ex rescripto erit ꝙ ibi Abb.monachos pro obsidibus dederat
ei qui sibi pro vtilitate sui monasterij grandem pecuniæ quantitatem mu-
9 tuauerat.†Nam pro necessitate & vtilitate sui monasterij Abb.potest mo
10 nachum etiā inuitum deputare in certo loco, & † monachus nō potest in
hoc Abbati resistere,cum eius voluntas a voluntate Abbatis dependeat
vt in c.religiosis.de elec.in vi.& c.non dicatis.xij.q.i.ita dixit Abb.in d.c.
ex rescripto.cuius dicta reasumit Anto.Corse.in præallega.singulari suo.
Neque proprie dici possunt obsides monachi illi in casu d.c.ex rescripto,
vt per Abb.& alios ibi, quinimmo licet papa in d.c.mandet seruari pro-
missa per monachos,id non est ea ratione quia monachi pro obsidibus da
ri potuerint per eorum Abbatem suo creditori,sed quia illi monachi iura
uerant de obseruanda conuentione,vt aperte ibi dicitur.

11 † An autem obsides dari possint ab inferioribus ab imperatore vel pa
pa?gl.in l.ij.C.de patri.qui fil.distra.dicit ꝙ non, fatetur tamen ꝙ contra-
rium

rium de facto est vsurpatum, idem dixit Azo in summa. ff. de testa. quem etiam refert Bart. in d. l. obsides. eo. ti. & Abb. in d. c. ex rescripto. in præallegato versi. cum quæritur, vbi dixit quod dari nõ possunt vt sint proprie
12 obsides vt quodammodo libertatem perdant. † statum enim hominis im
13 mutare est solius Principis arg. tex. in l. i. §. de qua. ff. de postulan. † Ideo faciens fugere hmõi obsides, qui proprie obsides non sunt, non committeret crimen læsæ maiestatis: quia tex. in præallega. l. i. ff. ad l. iul. maie. loquitur de veris & proprijs obsidibus datis populo Romano, cuius omnia iura in imperatorem transfusa sunt, vt supra dictum fuit, & habetur in l. i. ff. de consti. princ. & in l. i. ff. de offi. præse. præto.

14 † Nec isti obsides dati ab vna ciuitate alteri ciuitati cum non sint vere obsides testamenti factionem ammittunt, vt dixit Dy. quem refert & sequitur Bar. in d. l. obsides. ff. de testa. & omnia ista notanda sunt, tam pro intellectu d. l. i. ff. ad l. iul maiest. quàm l. diuus ff. de iure fis & d. l obsides. quia facientes fugere istos obsides qui vere obsides non sunt, non puto crimen læsæ maiestatis perpetrare.

15 † Quid autem dicendum sit in alijs. Principibus habentibus iura principis, seu ius belli indicendi, Abb. in d. c. ex rescripto. ver. vnde cum quæritur de iureiuran. asserit credere quod obsides dare possint, & quod dati ab eis vere obsides sint: idem esse dicas in ciuitatibus superiorem non recognoscẽtibus, vt est ciuitas Venetiarum, nam cum iura Principis habeant, vt dixi supra in i. rub. quotuplex sit maiestas, & dare & recipere obsides poterũt.

16 † Dantur ẽt qñq; obsides inter priuatas partes pro obseruatione pactorum, vel pro obseruãtia rei iudicate & conuentionum. hi tñ proprie obsides non sunt, nec sic dati sunt loco pignoris, vt dixit gl. in d. c. exposita. de arbitr. facit ad hoc tex. in præalleg. c. ex rescripto. de iureiuran. & tex. in d. c. exposita. & faciunt eaque in locis prædictis dicunt doct. maxime Abb. & in dictis iuribus, dati pro obseruantia conuentionum abusiue obsides
17 nuncupantur † obsides enim pro causa publica nõ priuata dari possunt, vt per Bal. in l. obses. C. de actione & obligatio. & idem in l. obses. C. de prædi. minor.

SVMMARIVM.

1 *Mittentes literas nunciosue inimicis ut hostes adiuuentur contra Principem incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

2 *Ciues aduertere debent ne rebellibus ciuitatis literas uel aliud signum mittãt per quod ipsi iuuari possent contra ciuitatem, quia inciderent in crimen læsæ maiesta.*

3 *Qui literas scienter hostibus portant incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

4 *Scribens non dolose hostibus eisque nuntium mittens, aut eis signum dans, non ut Principi noceat uel ciuitati non incidit in crimen læsæ maiestatis.*
5 *Nullus debet literas nuntios ue mittere hostibus etiam pro suis priuatis negotijs bona fide & sine dolo, principe inconsulto.*
6 *Non solum a malo, sed etiam a suspitione mali cauendum est.*
7 *Bonarum mentium est ibi culpam timere ubi culpa non est.*
8 *Qua pœna puniantur qui literas publicas priuatas ue aperiunt.*
9 *Non restituens literas ei cui reddere mandatum susceperat; sed illas alteri pandens, non tamen aduersario mittentis, incidit in crimen falsi.*
10 *Qui literas alterius aperit et diuulgat ad alterius iniuriam tenetur actione iniuriarũ.*
11 *Qui literas alteri scriptas lacerat uel comburrit tenetur crimine falsi.*
12 *Remouens sigillum de literis alterius tenetur de falso.*
13 *Clericus aperiens alienas literas est deponendus.*
14 *Hi qui ex apertura literarum publicarum consilium ineunt quo hostes principis aduersus eum iuuentur, incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XX.

VIGESIMO quæro an hi qui nuntios literasve inimicis mittunt incidant in crimen læsæ maiestatis? circa quod dicas eos dicti criminis reos effici, vt est text. in l. i. ff. ad l. iuli. maiesta. & ibi no. Bar. de quo per Bar. Cepo. in cõsi. xvij. visa commissione. col. viij. nu. 30. hoc sane intellige de his qui dolose hostibus literas scribunt nuntiosve mittunt, nã ita loquitur tex. in d. l. i. & ita etiam dixit Marti. de Laude in suo tracta. de crimine læsæ maiesta. q. ij. & Math. de Affli. in c. i. in. §. & bona committen
1 tium. nume. 65. in titulo quæ sint regal. in vsib. feud. vbi dixit † q mittentes literas nuntiosve inimicis, vt hostes adiuuentur contra Principem incidunt in crimen læsæ maiesta. Idem voluit Nicol. Boer. in suo tract. de seditio. in vi. præsupposito col. iiij. nume. 15. ad idem facit q voluit Ang. in
2 d. l. i. in fi. ff. ad l. iul. maiesta. vbi dixit † q ciues aduertere debent vt rebellibus ciuitatis non mittant literas neque eis aliquod signum præbeant per quod ipsi rebelles iuuari possent contra ciuitatem, nam inciderent in crimen læsæ maiestatis. Largo tamen modo & idem dicendum est de faciente hostibus signum, vt dicit tex. in d. l. i. ff. ad l. iul. maie. & ibi doct.
3 † Quid autem dicendum sit de his qui literas hostibus portant in terminis supradictis? dicas q si scienter id faciũt incidunt in crimen læsæ maiestatis, vt dixit Bal. in d. l. i. ff. ad l. iul. maiest. & Marti. de Lau. in tract. de
4 crimine læsæ maiesta. q. ij. † Si autem quis non dolose hostibus scripserit

eiſque nuntium miſſerit, necꝫ eis ſignum dederit, vt Principi noceret, vel ciuitati eo caſu non incidit in crimen læſæ maieſtatis, vt probat text. in d.
5 l.i. arguendo a contrario ſenſu. † Arbitror tamen nullum debere hoſtibus literas nuntioſve mittere etiam pro ſuis priuatis negotijs bona fide & ſine
6 dolo principe inconſulto, quia † non ſolum a malo, ſed etiam a ſuſpitione
7 mali cauendum eſt, & † bonarum mentium eſt ibi culpam timere, vbi culpa non eſt, ſed ſi ſecus fecerunt non propterea incidunt talia facientes in crimen læſæ maieſtatis.

8 † Qua autem pœna puniatur qui literas publicas priuataſque ad alios directas aperiunt Bart. in l. qui teſtamentum. ff. ad l. corne. de falſ. ita diſtinguit, aut quis aperuit dictas literas vt aduerſario mittentis eas oſtendat, & tali caſu incidit in pœnam falſi, allegat ad hoc tex. in l.i.§. is qui depoſita. ff. ad l. corn. de falſ ſi vero aperijt vt ipſe eas legeret alij autem non oſtenderit, & hoc caſu dicit Bar. non putare eum incidere in pœnam falſi, ſed punietur extraordinarie crimine ſtellionatus, allegat tex. in c. cum olim magiſter. de offic. deleg. idem dixit Rom. in conſi. ccclxviij. in verſic. dum vero. & ſimiliter hoc tenet Alcia. in ſuo conſilio impreſſo poſt eius tractatum
9 de duel. nume. 54. † Quid ſi aliquis non reſtituit literas ei cui reddere mandatum ſuſceperat, ſed illas alteri pandit & manifeſtat (non tamen aduerſario mittētis) Bar. in l. titio. in ver. venio ad ſecundū. ff. ad munici. tenet ꝙ talis incidit in crimē falſi, ꝑ tex. in d.l.i.§. is qui depoſita. ff. de fal. & l. ſi quis
10 aliquid. §. qui viui. & ſeq. ff. de pœn. † Item qui literas alterius aperiret & diuulgaret ad alterius iniuriam, actione iniuriarum teneretur, vt voluit Gondiſaluus Villadiego Hiſpanus in tracta. de legat. in iij. parte. q.i. numero 4. allegat tex. in l.i.§. ſi quis tabulas. ff. depoſi. ſubdens ꝙ non dicitur literas aperire qui clauſuram earum detrahit ſi aliter eas nō aperiat nec legat, pro quo dicit eſſe tex. not. in l. ſi quis in graui. §. qui tabulas. ff. ad ſylleni. & ibi-
11 dem Bar. † Qui autem literas alteri ſcriptas lacerat vel comburrit falſi crimine tenetur, vt voluit Abb. in præalleg. c. cum olim. de offi. dele.

12 † Remouens autem ſigillum de literis alterius tenetur de falſo, ſecundū Bal. in l. paulus. ff. de falſ. & ita voluit etiam Ioan. Bertachi. in ſuo tract. de epiſ. in prima parte. in verſicu. vlterius quæro. nume. 36. referens ſic fuiſſe punitum quendam ſer Gerutium de Monte ſancto qui amouerat ſigillum de literis Reuerendiſſimi Cardinalis Firmani tunc legati prouincie Mar-
13 chie Anconitane. † Sciendum tamen eſt ꝙ ſi aperiens alienas literas eſſet clericus eius pœna eſſet depoſitio c. ad falſariorum de crimine fal. ita dixit Roman. in præallegato conſilio clxv.

14 † Vnum tamen non omittam quod ſi quis ex apertura literarum publicarum conſilium ineat quo hoſtes Principis, aut reipublice aduerſus

eos iuuentur, tali casu aperiens literas publicas incidit in crimen læsæ maiestatis, vt dixit Roman. in præallegato consilio clxv.

SVMMARIVM.

1 *Consiliarius Regis reuellans Regis consilium inimicis eius incidit in crimen proditionis.*
2 *Proditor quis dicatur?*
3 *Reuellans secreta inimicis incurrit crimen proditionis & falsitatis simul.*
4 *Idem est in secretario Principis uel Reipublice.*
5 *Secretarius Principis uel reipublice dicitur in dignitate constitutus.*
6 *Scientia secretarij habetur pro scientia Papæ.*
7 *Reuellatores consiliorum Regis, aut uiui exuruntur, aut furca suspenduntur.*
8 *Consiliarius Regis reuellans consilia Regis amico Regis animo damnificandi Regem, incidit in crimen læsæ maiestatis.*
9 *Quid si ex tali reuellatione nullum damnum regi est sequtum.*
10 *Qua pœna puniatur reuellans secretum Principis animo non damnificandi eum, sed animo iniuriandi tertium.*
11 *Qua pœna teneantur subditi, quibus ut plurimum secreta Principum committuntur, reuellantes secreta sui Principis?*
12 *Ad hoc ut uasallus reuellans secretum domini feudum perdat tria requiruntur.*
13 *Vasallus si non animo damnificandi dominum secretum reuellet, sed forte ex eo putãs dominum laudare, feudum non amittit.*
14 *Quis probabit animum damnificandi affuisse, uel non affuisse.*
15 *Vasallus reuellans secretum domini sempronio, q. ipsum dominus uult interficere, non amittit ex hoc feudum.*
16 *Qua pœna teneatur is qui, non sit secretarius uel uasallus Principis, cuius secreta reuellat?*
17 *Reuellans secretum Principis super re honesta, & alteri non nociua pœna mortis est puniendus, etiam si quis iurasset non reuellare, tenetur illi cui prodesse potest, & non obesse patefacere.*
18 *Manifestans secretum quod est inter federatos ad pacem, pacem ipsam uiolare dicitur.*
19 *Antiani ciuitatis si iurauerunt aliquid tenere secretum, & id reuellent in damnum cõmunitatis ab officio remoueri debent.*
20 *Sysiphus qui deorum secreta patefecit hominibus apud inferos punitur.*
21 *Tarquinius Marcum Tullium duumuirum eo q. librum secreta ciuilium sacrorũ continentem eius custodie commissum corruptum Petronio Sabino rescribendum dedisset, culeo insutum in mare præcipitari iussit.*
22 *Tria fecerunt Romanos dominari.*

23 *Varijs modis secretum panditur.*
24 *Secretum quod dicatur.*
25 *Secretum unde dicatur.*
26 *Secretum proprie est, q; uulgus ignorat.*
27 *Secretorum Principis scientia quam maxime fugienda est.*
28 *Philippides Atheniensis Lysimacho Regi, respondit, id tantum ab eo expetere, ne arcanorum suorum quicquam ipsi crederet.*
29 *Consiliarij Principum quibus Princeps suam secretam uoluntatem in aliquo gerendo negotio propalat, quæ sit contraria diuinis legibus, illi more canum applaudentes eiusq; uoluntatem sequentes male faciunt.*
30 *Si Regi detur per Papam Prælatus suspectus in ecclesia sui Regni, qui eius secreta pandat & sit ei suspectus, rex potest eum non admittere, sed Pontifici rescribere.*
31 *Princeps propter timorem reuellationis secretorum non tenetur admittere prælatum sibi suspectum.*

QVAESTIO XXI.

VIGESIMOPRIMO quæro an reuellans secretũ Principis crimen læsæ maiestatis incurrat? In hac quæstione
1 considerandi sunt plures casus. †Primo videamus de consiliario Regis reuelante Regis consilium inimicis & hostibus eius, de quo dicendum est, ꝙ incidit in crimen prodi-
2 tionis. † Proditor enim dicitur reuellans secretũ hostibus l. omne delictũ. §. exploratores. ff. de re mili. vbi dicit tex. ꝙ qui hostibus secreta nuntiant proditores sunt & capitis pœnã luunt, & ideo dixit Ang.
3 in consi. cclvi. quia consultatio col. ix. ꝙ†per reuelationẽ secretorum hostibus vel inimicis factã incurrit quis crimen proditionis & falsitatis simul. facit tex. in l. si quis aliquid. ff. de pœ. & l. i. C. de comer. & merc. & l. iiij. ff. de præuari. & l. i. C. de aduo. diuer. iudi. & hanc opi. tenet And. de Iser. in c. i. quib. mod. feu. amit. & ibidẽ Math. de Affli. col. iiij. ver. vlti. quæro. Mart. de Laud. in trac. de crimi. læ. maie. q. xlix. & idem in trac. de consilia. prin.
4 q. ij. † Et idem dicendum erit de secretario Principis, vel reipublice † qui
5 ex eo quòd est secretarius dicitur esse indignitate constitutus, vt dixit Barto. in l. eadem. colum. ij. ff. ad l. iul. maiesta. & Bonus de Curtilli in tractatu
6 de nobilit. in tertia parte. nume. 243. † Et negotium ꝙ geritur inter Principem & eius secretarium in tantũ dicitur secretum ꝙ Inno. in c. cũ dilecta. de rescrip. dixerit ꝙ scientia cancellarij, seu secretarij habetur pro sciẽtia papæ, quod refert & sequitur Math. de Afflic. in d. c. i. col. v. ver. scias tñ. nu. 25, in titu. quib. mod. feud. amitta. Ad idem facit tex. in l. si quis. §. transfu-

7 ge.ff.de pœn.vbi dicitur q † reuellatores consiliorum Regis aut viui exuruntur, aut furca suspenduntur.

8 † Secundus erit casus de consiliario Regis reuelante consilia Regis, amico Regis, animo Regem damnificandi, vtputa quia ex tali reuelatione, amicus Regis eius inimicus factus est, quo casu similiter punietur crimine læsæ maiestatis. Ita concludit And. de Iser. in d.c.i. quibus mod. feu. amit. & ibidem Mathe. de Affli. in versi. vltimo quæro. facit ad hoc tex. in l. cu-
9 ius dolo, ibi vt ne ex amicis hostes. ff. ad l. iul. maiesta. † Si vero ex tali reuelatione aliquod damnum non est sequtum, & tunc quia animum habuit damnificādi regem punietur in feudi amissione si quod feudum a Rege tenebat cuius consilium detexit, per tex. in præallegat. c.i. quibus mod. feu. amit. si autem aliquod feudum a suo Rege uel Principe non tenebat de periurio tenetur, ut in c.i. de nou. form. fidel. & ita tenet Bal. in l. nullum. C. de testib. uel de falso punietur, ut in l.i.§. is qui. ff. de fals. Bart. in l. solam. de testi. Inno. in c. literas. de præscrip. & si officium haberet illud perdit Bald. in c.i. in versi. credentia. de pace constan.

10 † Si vero secretum reuelat animo nō damnificandi Regem, sed animo tertium iniuriandi, & in infamiam tertij, & eo casu punitur pœna l. si quis in metallum. §. si quis instrumentum. & §. si instrumenta. ff. de pœn. sed verius uidetur q puniatur pœna de qua in d.l.i.§. si quis tabulas. vt sensit Mathe. de Afflict. in d.c.i. quibus mod. feu. amit. Circa istum articulum vide quæ remissiue scribit Nicol. Boer. in suis decisioni. in tracta. de auctorit. magn. consilij nume. 155. qui habetur in ij. par. suarum decisio.

11 † Videndum modo est quid dicendum sit de alijs reuelantibus secreta Principis, qui tamen non sunt consiliarij, aut secretarij, sed bene subditi ipsius principis, quibus vt plurimum secreta principis committuntur l. proximos. C. de proxim. sacr. scrinio. libr. xij. facit text. in c. ego episcopus. de iureiuran. nec debent secreta sui Principis quæ vulgo ignorantur reuelare. Odof. in extrauagan. de pace constan. circa fin. Mar. de Laud. in tracta. de princip. q. cxc. dicas q si reuelans sit vasallus & reuelauit consilium secretum, vel verba secreta sibi per dominū dicta punietur in amissione feudi, vt in d.c.i. quibus mod. feud. amit. & in c.i. de form. fideli. & in c.i.§. penul. de noua forma fideli. vbi est expressum ne vassallus secreta domini reuellet, ita voluit And. de Iser. ibidem, & etiam ibi Mathe. de Afflict. col. i. versi. notanda sunt duo. Hoc sane intellige quando vasallus animo damnificandi dominum secretum eius reuelauit, ita dixit glo. in d.c.i. quàm ibi
12 omnes sequuntur ex qua docto. notant q † ad hoc vt vasallus reuelando secretum domini feudum perdat tria requiruntur, Primo q secretum reuelet, secundo q animo damnificandi dominum id agat, tertio q dam-

num inde principi sequtum fuerit,& ita dicunt ibi Bal.Aluar. Præposi.& Mathe.de Afflic.vbi Aluarot.col.i.versi.quæro cum gl.nu.4.

13 † Verum si non animo damnificandi dominum vasallus secretum reuelet,sed forte ex eo putans dominum laudare. Tunc feudum non amittit vt voluit And.de Iser.in præalleg.c.i.quibus mod.feud.amit.in versiculo item nota quod dicit gl.& ibidem Bal.ac etiam Math.de Afflic.col.iij.& Præposi.in rub.col.i.versi.prima est,& idem col.ij.versi.extra glo.& ibi

14 Aluaro.col.i.versic.quæro.an sola manifestatio. † Quis autem probabit animum damnificandi.non affuisse,vel affuisse,vide ibidem latissime per docto.maxime per Mathe.de Affli.in iij.col.in vers.vlterius quæro quis probabit,& idem col.iiij.& Aluar.col.vlti.

15 † Notandum tamen est q; si dominus in secreto dixit vassallo q; uult aliquem vt puta sempronium interficere si uassallus hoc sempronio retulerit illi dicendo q; caueat, quia interficietur, feudum ex hoc non amittit,vt voluit And.de Iser.in c.i.de noua forma fidel.quem refert & sequitur Afflic.in d.c.i.col.iiij.versic.item quæro quid si dominus numero 21.& est glos.in c.utrum.xxiij.distinctio.quàm sequitur Afflict.in d.c.i.colum.ij.uersi.fallit singulariter.

16 † Quid aũt si reuelans secretũ Principis non sit consiliarius, secretarius, uel uasallus illius Principis cuius secretum reuelat? Dicendum erit,q; si ad damnum Principis id faciat pœna mortis puniri debeat l.si quis aliquid.§.transfuge.ff.de Pœn.ideo ad mortem punitus fuit Iohab ex eo q; literas secretas contra Vriam reuelauit,ut habetur ij.Regum.c.xij.ut dixit etiã

17 Nicol.de Lira in iij.Regum.c.ij.†Et q; reuelans secretum principis pœna mortis puniatur,tenuit etiam Gondisal. Villadiego in tract.de legat.in iij.par.q.i.in versi.& notandum.nume.36.quod dicit intelligi debere dummodo secretum sit super re honesta & alteri nõ nociua,alias autem etiam si quis iurasset non reuelare tenetur illi cui prodesse potest & non obesse patefacere,ut uoluit gl.nota.in c.ego enim.de iureiuran.facit text.in c.hoc autem.xxij.quæstio.v.

18 † Vnum silentio non omittam,q; is qui manifestat secretum,quod est inter federatos ad pacem , pacem ipsum uiolare uidetur . Ideo pace carere debet,sicuti supradictum est de uasallo,qui domini credentiam manifestauit,ut feudo priuetur.Ita uoluit Gondisal. Villadiego loco proxime alle-

19 gato nume.35.† & Anciani alicuius ciuitatis si iurarunt aliquid tenere secretum, & id reuelent in damnum communitatis ab officio remoueri debent,vt dixit Bal.in ti.de pace constan.in ver.credentia quem refert & sequitur Gondisal.ubi supra nu.36.

20 †Fuit & apud antiquos maximum scelus reuellatio secretorum hinc di

cunt quod Sisyphus qui deorũ secreta hominibus patefecit ea apud inferos pœna plectitur, vt ingens saxum ad montis cacumẽ deferat quod iterum relapsum statim repetat, & in huiusmodi labore continue versetur.

21 † Et de Tarquinio legitur, ꝙ Marcum Tullium duumuirum ex eo ꝙ librum secreta ciuilium sacrorum continentem eius custodie commissum corruptus Petronio Sabino rescribendum dedisset, culeo insutum in mare præcipitari iussit, vt attestatur Vale. Maxi. lib. i. sub ti. de cultu deorum,
22 & idem Valer. in rub. de insti. antiq. dixit ꝙ † tria fecerunt Romanos dominari, videlicet sanum consilium in republica: secreta tenendo, & priuata paupertas, ideo Conso quem consiliorum Deum Romani appellabant templum sub tecto in circo posuere, vt ostenderent tectum debere secretumq; esse consilium.

23 † Sciendum est ẽt ꝙ uarijs modis secretum proditur, itaq; quo ad pœnã incurrendam pro reuellatione secreti non refert an quis verbo, signo, aut alio quouis modo secretum nuntiat, quocunq; enim casu dicitur quis secretum reuellare, & tenetur pœna imposita pro expressione, vt not. Abb. in
24 c. omnis vtriusq; sexus in ix. not. de pœnit. & remissio. † Quando autem dicatur secretum? dicas ꝙ pluribus modis secretum dicitur. Primum secretum dicitur esse illud ꝙ pluribus est notum. vt puta quod fit in cetu Cardinalium, vt dixit Troyl. Malui. in suo trac. de canoniz. sancto. in iiij. dub. nu. 24. Secundo secretum dicitur quod fit in consilijs & datur consiliarijs
25 sacramentum de non reuellando † secretum etenim dicitur quasi segregate actum, id est separate ab alijs, & dixit Geminia. in c. fi. §. i. de hæret. in vi. ꝙ secrete fieri dicitur id quod coram pluribus in secreto fit. allegat de pœ-
26 nit. distin. i. §. econtra iuncta gl. in verbo secreta. † Attamen secretum proprie est, quod vulgus ignorat l. i. §. summa. ff. de his qui deiece. vel effuder. Bal. in ti. de pace constan. in. §. sinautem, facit text. in l. si in graui. §. aperire. in versi. palam vel publice, vel secreto. ff. ad syllenia. de quo per eundem Troyl. Malui. loco præallegato nu. 26. & plura congerunt ad hoc doc. in c. i. quib. mod. feu. amit. Et Hippoly. de Marsi. dominus meus in consil. i. in
27 i. volu. † Fugienda est igitur quàm maxime scientia secretorum Principis, quia nil vtilitatis sed plurimum incomodi, & detrimenti afferre põt.
28 † Ideo Philipidi Atheniensi, qui ob singularem eius virtutem maxime carus ac perquam familiaris lysimacho Regi erat, lysimachus cũ dixisset, an aliquid rerum suarum expeteret, respondit ille id solum abs te peto ne arcanorum tuorum quicquam mihi credas.

29 † Vnum non omittam, ꝙ consiliarij principum quibus princeps suam secretam voluntatẽ in aliquo gerendo negotio propalat quæ sit contraria diuinis legibus illi more canum applaudentes eiusq; voluntatem sequẽtes

male

male faciunt, eorum etenim iniusta mandata obseruare non tenetur, vt in-
30 quit Fely. in c. ij. de maior. & obed. & Domi. in c. admonendi. ij. q. vij. † Et adeo inuigilare debet Princeps ne secreta sui Regni a quoquam reuelentur ꝙ si detur sibi per Papam prælatus suspectus in ecclesia sui Regni, qui eius secreta pandat, & sic ei suspectus, potest eum non admittere, sed Pontifici rescribere, vt per Abb. in c. quod sicut. de elect. & ita dixit Martin. de Laude in tract. de dignita. q. iiij. ad hoc etiam vide Abb. in c. ex parte. col. v. de testi. & Rocch. de Curt. in trac. de consue nume. 490. & Inno. in c. super his. de accusat. Ioan. de Selua in tracta. de benefi. in ij. parte. q. xxiij. nume. 26. Abb. in c. i. col. ij. versic. item respectu & in c. cum terra. col. i. in v.
31 not. de elec. in quibus locis concludunt ꝙ, † propter timorem reuellationis secretorum Princeps non tenetur admittere prælatum sibi suspectum.

SVMMARIVM.

1 *Faciens se regem assumit sibi iurisdictionem quam non habet, occupando sibi iurisdictionem Regis cui locus in quo se Regem facit est suppositus.*

2 *Duo non possunt esse Reges eiusdem regni.*

3 *Vt pax seruetur inductum est, ut uni Regno unicum præsit caput qui populum et multitudinem regat.*

4 *Asserens se Regem regni Neapolitani, quod est patrimonium beati Petri, cum non sit, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

5 *Qui non intrat per hostium fur est & latro.*

6 *Christus idem est quòd unctus.*

7 *Reges Ciciliam intrantes absque licentia Papæ, crimen læsæ maiest. incurrunt.*

8 *Cicilia est de patrimonio beati Petri.*

9 *Contra inuadentes Regnum Cicilie Papa duellum permittere posset, quia tales contra Papam crimen læsæ maiestatis committunt.*

10 *Exorta guerra inter Regem Carolum, & Regem Petrum de Aragonia super insula Cicilie, Pontifex cum collegio Cardinalium uoluerunt quòd pugnarent insimul cum centum militibus pro quolibet, & uictor remaneret dominus illius insule.*

11 *Mortuo in prelio contra Mauros in Hispania Aldefunso Rege, Hispanus quidam qui ei per similis erat facie se Aldefunsum esse finxit, dissimulans se ob accepte cladis dedecus uelle ignoto habitu peregrinare id ueritus Alfunsus qui in Regno successerat comprehendi eum suspendiq; mandauit.*

12 *Quidam ab Heremo profectus se Henricum quartum esse palam affirmabat, qui per antea mortuus fuerat, cumq; multi ad eum confugissent, graues inter Germanos discordie orte fuerunt, tandem ueritate comperta, relegatus fuit in monasterium.*

13 *Gerens se pro Rectore sine legitimo titulo, in aliqua ciuitate, puta Illustrissimi Domi*

nij Veneti, superiorem non recognoscentis, incidit in crimen læsæ maiestatis.
14 *Tyrannus est qui non iure principatum tenet, & lege Iulia maiestatis tenetur.*
15 *Assumens sibi propria authoritate officium magistratus cum falsis literis, uel alio modo dolo malo gerens se pro magistratu cum non sit, crimen læsæ maiestatis committit.*
16 *Crimine læsæ maiestatis non solum tenetur is qui facit se Regem uel rectorem (cum non sit) sed etiam is qui non fecit, sed facere curauerit.*
17 *Gerens se pro Rectore alicuius loci (cum non sit) non solum crimen læsæ maiestatis incurrit, sed etiam crimen falsi.*

QVAESTIO XXII.

VIGESIMOSECVNDO quæro an faciens se regem
cum Rex non sit incidat in crimen læsæ maiestatis? Lud.
Montal. in trac. suo de reprobat. senten. Pilati. arti. iiij. col.
ij. versi. nunc condescendo. nume. 8. mouet hanc quæstio
nem, ꝙ sic, allegat text. in extrauagan. ad reprimen. & ibi
1 Bar.† Et est ratio, quia faciens se regem assumit sibi iurisdi
ctionem quam non habet, occupando sibi iurisdictionem Regis, vel Im-
peratoris cui locus in quo se regem facit est suppositus, & sic illum priuan-
2 do, facit tex. in l. iij. ff. ad l. iul. maiest. pro hoc facit, quia† duo non possunt
esse Reges eiusdem regni, arg. tex. in l. si vt certo. §. si duobus vehiculum.
ff. commoda. facit etiam quod voluit Old. consi. xciiij. col. vi vbi dixit ꝙ
3 † vt pax seruetur inductum est, vt vni regno vnicum presit caput, qui po
pulum & multitudinem regat, idem tenuit Anto. Corse. in tract. de pote-
sta. regia. in v. & vlti. parte. col. xiij. versi. quæro octuagesimoseptimo: vbi
dixit, ꝙ faciens se Regem non habens iustum titulum incidit in crimē læ-
sæ maiestatis, allegat Bar. in l. lex duodecim tabularum in i. no. ff. ad l. iuli.
maiesta. hoc idem tenuit etiam Math. de Affli. in c. i. in. §. & bona commit-
tentium. col. ix. nume. 109. in ti. quæ sint regal. in vsib. feudo. vbi dixit ꝙ
4 † asserens se Regem Regni Neapolitani, quod est patrimonium beati Pe-
tri, vt in c. ad apostolice. de re iud. in vi. cum non sit, incidit in crimen læsæ
5 maiesta.† qui enim non intrat per hostium fur est & latro. c. relatum. de iu
re patro. c. insinuatum. de simon. glo. in verbo ingressum. in c. non furem.
vij. q. i. facit ad prædicta quod legitur Ioannis ca. decimo, vbi Iudei quæ-
rentes accusationem contra seruatorem nostrum, vt illum accusarent dice
6 bant illi, si tu es Christus dic nobis Palam† Christus enim idem est ꝙ vn-
ctus. quia Reges vngebantur, et si respondisset se Christum esse, statim eū
accusassent vti rebellem contra Romanum imperium, cui ipsi iudei erant

ſubditi, & tanquam ad regnum aſpirantem vt declarat ibi Nicol. de Lira in ſua glo. in verbo. ſi tu es Chriſtus. hinc eſt ꝙ Pilatus Ieſum interrogauit dicens, tu es Rex Iudeorum, cui Ieſus reſpondit, a te metipſo hoc dicis, vt habetur Ioan. cap. xviij in Euangelio paſſionis, & rurſus in eodem euangelio dicebant Iudei Pilato, ſi hunc dimittis non es amicus Ceſaris, omnis enim qui ſe Regem facit contradicit Ceſari.

7 † Quinimmo Reges Ceciliam intrantes ſine licentia Papæ læſæ maieſtatis crimen incurrunt, vt dixit Pet. de Peruſio in tract. de re mili. lib. i. §. in
8 terris. numero 3. & in. §. ſi mortuo. lib. vij. nume. 7. & eſt ratio quia † Cecilia eſt de patrimonio beati Petri, vt habetur in c. i. xciiij. diſt. & per doct. in clemẽ. Romani. de iureiuran. idem dixit And. de Iſer. in conſti. regni. quæ incipit quàm plurimum, in titu. de adiutor. exigen. ab homi. col. i. nu ij. idẽ tenuit Paris de Puteo in trac. de re mili. lib. i. in. §. in terris eccleſiæ, vbi dixit
9 ꝙ † contra inuadentes Regnum Cecilie Papa duellum permittere poſſet, quia tales contra Papam crimen læſæ maieſtatis committunt. Referens ꝙ
10 † exorta guerra inter Regem Carolum & Regem Petrum de Aragonia ſuper inſula Cecilie, Pontifex cum collegio Cardinalium voluerunt ꝙ pugnarent inſimul cum centum militibus pro quolibet, et qui pugnando victoriam reportaret remaneret dominus illius inſule.

Et multotiens accidiſſe legimus, ꝙ nonnulli ſe Reges eſſe finxerunt cũ non eſſent, de quibus multa hic annecti poſſent exempla, ſed duobus tan-
11 tum contentus ero. † Mortuo in prælio contra mauros in Hiſpania Aldefunſo Rege Hiſpanus quidã qui ei perſimilis erat facie ſe Aldefunſum eſſe finxit diſsimulans ſe ob accepte cladis dedecus velle ignoto habitu peregrinare, quod cum multi crederẽt ex eo ꝙ vltra ſimilem effigiem multis alijs ſignis ſe verum Aldefunſum oſtẽdere videbatur, quo circa magna hominum multitudo, ita eum eſſe arbitrabatur, ut multi eum vti Aldefunſum ſequerentur, id veritus Alfunſus qui in Regno ſucceſſerat comprehendi cum ſuſpendiq; mandauit.

12 † Accidit etiam anno a virginei partus centeſimo trigeſimoſeptimo ſupra mille in Germania apud vrbem quam ſolum aureum vocant quidam ab Heremo profectus ſe Henricũ quartum eſſe palam affirmabat, qui per antea mortuis fuerat, ideo cum multi ad illum confugerent graues inter Germanos contentiones orte ſunt. Alij etenim falſum, alij verum eſſe Hẽricum contendebant. Sed tandem fictione comperta ſecum vrbanus agẽdo relegatus fuit, vt Clunij monaſterium monachus inhabitaret, vt eſt legere apud Baptiſtam Fulgoſium in libello de dictis factiſq; memorabilibus lib. ix. in vlti. ti. vbi plura his ſimilia cumulat exempla.

13 † Supradictam concluſionem dicas etiam in eo procedere qui ſe pro re

ctore gereret sine aliquo legitimo titu. in aliqua ciuitate præsertim imperio subiecta, siue alicui ciuitati superiorem non recognoscenti, vt est alma
14 ciuitas Venetiarum, de qua dixi supra in rub. quotuplex sit maiestas. † Is enim tyrannus est qui non iure principatum tenet, & l. iul. maiest. tenetur, vt dixit Bar. in trac. de tyran. q. vi. alleg. tex. in l. iij. in fi. ff. ad l. iul. maiesta. quod etiam tenet Maria. Soci. Iunior consil. xxij. in i. vol. idem voluit Mathe. de Affli. in c. i. §. & bona committentium. col. vij. versi. vigesimoquin
15 to. numero 85. in titulo quæ sint regal. vbi dixit quod † si quis propria auctoritate officium magistratus assumpsit cum falsis literis, vel alio modo dolo malo se pro magistratu gesserit cum non esset, crimen læsæ maiestatis committit, allegat text. in dicta l. tertia. ff. ad legem iuli. maiestat. ibi
16 quive priuatus, & text. in l. qui nomine. ff. de fals. dicens quod † non solum tenetur crimine læsæ maiestatis, qui prædicta facit, sed etiam is qui non fecit, sed facere curauerit, vt dicit text. in dicta l. iij in fine. facit l. final. vbi Bald. C. quæ res export. non debe. & not. in c. i. de Capi. qui curi. vendi. & not. in l. si quis non dicam rapere. C. de episcop. & cleric. facit etiam tex. in l. quisquis ibi eadem enim seueritate voluntatem. &c.

17 † Quinimmo gerens se pro Rectore alicuius loci cum non sit non solum crimen læsæ maiestatis incurrit, sed etiam crimen falsi, ita voluit Angel. in dicta l. iij. ff. ad legem iul. maiesta. allegat tex. in l. eos. ff. ad legem cornel. de fal. Ad idem est decisio capelle Tholosane. numero 401. & habetur per Guid. Papæ q. cccxxiij. euenit casus.

SVMMARIVM.

1 *Congregans gentem contra ciuitatem superiorem recognoscentem, non tenetur crimine læsæ maiestatis.*

2 *Congregans gentem contra ciuitatem quæ superiorem non recognoscit, ut est alma ciuitas Venitiarum, contra eam eiusue loca, uel consilium et fauorem ad hoc præbens; crimen læsæ maiestatis committit.*

3 *Ciuitates superiorem non recognoscentes Romæ equiparantur.*

QVAESTIO XXIII.

VIGESIMOTERTIO quæro, an qui gentem congregat in ciuitate contra eam eiusve loca, vel consilium auxilium & fauorem ad hoc præbet sit reus criminis læsæ maiestatis? Dicas quod olim si quis congregabat gentem ad prædictum effectum in vrbe Roma crimen læsæ maiestatis proculdubio committebat tex. est in l. prima. ff. ad legē

ſul.maieſt.vbi gl.in verbo in vrbe dixit, ſecus eſſe in alijs ciuitatibus, con gregans enim gentem in alia ciuitate tenetur lege iulia.de vi.l.cum ſit.ff. ad legem iuli.de vi.& l.vlti.C.eodem titu.& illam gloſ. ſequitur ibidem
1 Bartol. † Tu autem diſtingue, quòd aut loquimur de ciuitate quæ ſuperiorem non recognoſcit, aut de ciuitate quæ ſuperiorem recognoſcit. Primo caſu dicas, faciens prædicta in ciuitate quæ ſuperiorẽ recognoſcit non tenetur crimine læſæ maieſtatis, quia huiuſmodi ciuitates vice priuatorum funguntur l.eum qui vectigal.ff de verbo.ſignific.facit tex.in l.fallaciter. in fine.C.de abolitio. vbi crimen oppugnate patriæ & crimen læſæ maieſtatis, vt ſpecies differentes ponuntur. Hoc etiam voluit Barto.in extrauagan.qui ſint rebel.in verbo rebellando, & Barthol.Soci.in conſi.cclxxv. in cauſa fratrum Andree de meis colum.ij.verſic.ſed præmiſsis non obſtantibus, in ſecundo volumi.vbi dixit, quòd crimen læſæ maieſtatis committitur tantum contra Principem, vel rempublicam Romanorum, per glo.in dicta l.i.ſuperius allegatam, quàm etiam ſequitur ibi.Cy.& Ange. in alijs autem eſt pœna capitalis.l.i.C.de ſeditio.& eſt glo.in.§.publica.inſtitu.de public.iudic.& ſecundum hanc opinionem conſuluit Bald.quem refert & ſequitur Nell.in tractatu bànnito.in prima parte ſecundi tempo. q.xvi.vbi dixit pro iſta parte vidiſſe conſultum per viros magne auctoritatis, & atteſtatur pluries fuiſſe ſeruatum Florentiæ.

2 † Secundo vero caſu congregans gentem in ciuitate ſuperiorem nõ recognoſcentem, vt alma ciuitas Venetiarum cõtra eam eiusve loca, vel cõſilium & fauorem ad hoc præbens crimen læſæ maieſtatis committit, & ſic idem erit ꝙ olim fuit in Roma, per not.per Bar.in l.ij.ff.ad l.iul.maieſt. idem tenet Maria.Soci.Iunior conſi.xxij.ſequendo ordinem col.ij.verſi. verum prædictis, idem tenet etiam Math.de Afſli.in c.i.in.§.& bona com
3 mittentium.col.v.nume.55.in tit.quæ ſint regal.in vſib.feud.† Ciuitates enim quæ ſuperiorem non recognoſcunt Romæ equiparantur. vt dixit Ang.in trac.maleſi.in verbo & hai tradito la tua patria.in verſicu.quæro aliquis congregat, ubi tenet prædictam opinion. Adducens no.per Bart. in d.l.hoſtes.ff.de capti.& poſtli.reuer.& in l.lex duodecim tabularum.ff. ad l.iul.maieſta.quod dicit Angel.eſſe notandum contra illos qui quotidie in ciuitatibus & maxime Bononiæ populum concitant, & gentium faciunt congregationem.

SVMMARIVM.

1 *Delinquens contra propriam patriam improprie dicitur committere crimen læſæ maieſtatis.*

2 *Contraria pars teneri probabiliter potest.*

3 *Conscius perturbationis ciuitatis sue, uel alterius delicti commissi in suam patriam punitur ut particeps ex sola scientia.*

4 *Delictum oppugnate patrie idem est quod crimen læsæ maiestatis quando quis patriam oppugnare nititur ut illius dominium usurpet.*

5 *Marinus Falerio Dux Venetiarum facta cum nonnullis plebeis coniuratione de nobilibus interficiendis ad occupandam per Tyrannidem patriam, re detecta multi ex coniuratis suspendio necantur, At ipse Falerius Dux, super scalam lapideam Atrij Ducalis Palatij securi percussus fuit, eiusq; edes dirute, edictoq; publico cautū est ne unquam reedificari possint.*

6 *Falsificans monetam suæ patriæ incidit in crimen læsæ maiestatis ueluti is qui Principis monetam falsificat.*

7 *In crimine oppugnate Patriæ sicuti in crimine læsæ maiestatis testes tam accusatoris quam rei admittuntur.*

8 *Contrarietates distinctionibus iuuari debent & ad concordiam reduci.*

9 *Si Patria proditur non ut Principi principali auferatur, sed tantum baroni non est crimen læsæ maiestatis.*

10 *Si quis incurrat in crimen læsæ maiestatis ob patriam proditam, pœnæ l. quisquis. C. ad l. iul maiesta. non habent locum contra eius filios, nec rei memoria post eius obitum damnatur.*

QVAESTIO XXIIII.

VIGESIQVARTO quæro an is qui patriam oppugnat? vel prodit læsæ maiestatis crimen committere dicatur. In ista quæstione videtur dicendum φ nō, per tex. in l. fallaciter. C. de abolit. vbi crimen læsæ maiestatis, & crimen oppugnate patrie ponūtur vt species differentes hoc tenuit gl. in l. i. ff. ad l. iul. maiest. & ita voluit etiam Nellus in tract. suo banni. in prima parte secundi temporis. q. xvi. quod maxime procedere dixit, vbi non tractatur de subuertenda patria, sed de mutuis dissensionibus & partialitatibus, allegat text. in l. i. §. isdem temporibus. ff. de orig. iur. & tex. in l. si quis ingenuam. §. in ciuilibus ff. de capt. & attestatur sic vidisse consultum per magnos viros præsertim Bald. ex eo φ titulus talis criminis est seditionis non perduellionis. Hanc partem tenet etiam Bar. in extrauag. qui sint rebelles, in ver. bo rebellando, & Ioan. Calde. cōsi. vi. in titu. de accusa. & pro ista parte consuluit Pet. de Anchara. consilio cclxxxvij. iste B. de guarnario, quam veriorem esse dicit Nellus loco præ allegato, & cum ea videtur transire Socin. consil. lvij. in causa restitutionis

col.iij.cum sequenti in iiij.volu.& idem consi.cxxiij.in causa fratris Andree col.ij in ij.volu.& in consil.cxxi.præmittenda est dispositio col.i.in iiij.vol.in quibus locis late examinat hanc materiam, eandem opinionem videtur tenere Math.de Affli in c.i in.§.& bona committentium. colum.
1 v.nume.50 vbi dixit ꝙ† delinquens cõtra propriam patriam dicitur improprie committere crimen læsæ maiestatis.

2 † Contrariam partem ꝙ oppugnans & prodens patriam incidat in crimen læsæ maiest.tenere probabiliter possumus,per tex.& ibi gl.in verbo prodita in d.l.fallaciter.§.fi.de aboli quæ gl aperte voluit ꝙ in casu prædicto quis incurrat crimen læsæ maiest.allegans text.in l.i.ij.iij.& iiij.& in l.maiestatis.ff ad l.iul maie.& tex in l.postliminium.§.transfuge.ff.de capt.& postli.reuer.& in l.omne.§.transfuge.ff.de re mili.Istam opinionem tenet Maria.Soci.Iunior in consi.xxij.sequendo ordinem col.ij ver.verum
3 prædictis in i.vol.adducens ad comprobationem huius opinionis ꝙ†cõscius perturbationis ciuitatis sue, vel alterius delicti commissi in suam patriam punitur vt particeps ex sola scientia l.vtrum.ff.ad l.pompe.de parricid.& quod notatur ibi per doc.sicuti si contra Principem suum quis sciret aliquid moliri l.quisquis.C.ad l.iul.maiesta. subdens ꝙ sicuti pro illo crimine quis bona amittit,ita damnati de isto bona perdunt,allegat tex.in l.non dubito.ff.de capt.& l.ij.C.de epis.audi.& pro ista opinione consuluit etiam Alex consi.xiij.consideratis his colum.i.& seq.in vi.vol. Hanc etiam partem tenuit Pau.de Ca.consi.clxxi.visa & ponderata col.fin.in i.
4 volu.vbi dixit ꝙ† delictum oppugnate patrie cõparatur crimini læsæ maiestatis. At ego dixerim non solum comparari, sed idem esse vbi quis pa-
5 triam oppugnare nititur vt illius dominium vsurpet,† vt accidit de anno M C C C L I I I I. In Marino Falerio,qui dum creatus fuisset Dux Venetiarum,vt patriam tanti muneris in se colati maxima ingratitudine recompensaret, ad occupandam per tyrãnidem Patriam, facta cum nonnullis plebeis coniuratione de nobilibus interficiendis animum vertit,at re detecta multi ex coniuratis capti ac tanti sceleris conuicti suspendio necantur. At Falerius ipse Dux super scalã lapideã Atrij Ducalis Palatij securi percussus fuit,ut testatur Petrus Marcellus in suo libello de vitis principũ Venetorum in vita ipsius Marini,quin etiam eius edes dirute sunt & edicto cautum publico ne vnquam reedificari possint.

Pro ista parte facit etiam quod voluit Bal.in l.ij.C.de fal.mone.vbi di
6 xit ꝙ† falsificans monetam suæ patriæ incidit in crimen læsæ maiesta.ueluti is qui Principis monetam falsificat. Ad idem facit ꝙ uoluit Specu in ti
7 tu.de probatio.§.i.versi.decimum.vbi dixit ꝙ † in crimine oppugnate patriæ sicuti in crimine læsæ maiest.testes tam accusatoris ꝙ̃ rei admittũtur.

8 † Verum quia distinctionibus contrarietates iuuari debent, & ad con-
cordiam redduci, utramq; opinionẽ sustineri posse arbitror sic distinguen
do, aut quis patriam oppugnat suscitando in ea partialitates et dissensiones
quæ sunt inter ciues, non tamen animo occupandi illius dominium, & isto
casu procedat. Prima opinio supra relata, & sic uidetur sentire Pe. de An-
cha. in præalleg. consi. cxxi. præmittenda. col. ij. in iiij. uolu. & Soci. Iunior
in d. cons. xxij. col. iij. in i. uol. Aut quis patriam oppugnat, ut sibi occupet
uel ab alijs occupari velit illius dominium, et isto casu locum sibi uẽdicet.
Secunda opinio ꝙ oppugnans patriam incidat in crimen læsæ maiestatis,
& ideo meritum supplicium sumpserunt illustrissimi domini Veneti, de
9 præfato Marino Falerio eorum Duce. Dicas tamen ꝙ † si Patria proditur
non vt Principi principali auferatur, sed tantum baroni, ꝙ eo casu non est
crimen læsæ maiestatis, vt voluit Saly. in præalleg. l. fallaciter quem sequi
tur Math. de Afflic. in c. i. §. & bona committentium. col. v. nu. 57. in titu.
quæ sint regal. in vsib. feudo.

10 † Vnum tamen nõ omittam ꝙ quando quis incurrit crimen læsæ ma
iestatis ob patriam proditam, vel occupatam, tali casu locum non habent
pœnæ de quibus in l. quisquis. C. ad l. iul. maiesta. contra filios talium delin
quentium, nec rei, aut reorum memoria post eorum obitum damnatur,
vt in l. fin. C. eo. ti. ita voluit Alex. in d. consi. xiij. col. ij. in vi. vol. & Soci.
in consi. cxxiij. in causa fratris Andree. col. ij. & iij. quod sequitur Afflict.
in præalleg. c. i. §. & bona committentium. col. v. nu. 55.

SVMMARIVM.

1 *Rebellis quis dicatur.*
2 *Incidunt in rebellionem non solum illius Authores uerum etiam de ea scientiam haben-
tes illamq; non reuellantes.*
3 *Conspiratio quid sit.*

QVAESTIO XXV.

VIGESIMOQVINTO quæro an ex confederatio-
ne facta contra Principem machinatione ve seu conspira
tione ad eius offensam, vel ex tractatu, & ordinatione, ꝙ
fiat rebellio, crimen læsæ maiestatis quis incurrat? & di-
cendum ꝙ sic, vt voluit Alber. Brun. consi. xxviij. nobi-
1 lis domine. col. ij. † Rebellio autem constat ex eo ꝙ ho-
mines alicuius loci, vel eorum partem a subiectione eorum domini quis
subtrahit

ſubtrahit, & eos alieno domino ſubijcere teneat iuraq; eorũ domini extinguere, vt per Brun. in præallegato conſi. col. i. in verſi. rebellio autem. allegat not. per Bar. in extrauag. qui ſint rebel. in verſi. rebellando. & Bal. in l. amiſſione. §. qui deficiunt. vbi gl. ff. de capit. dimi.

2 † Quinimmo in rebellionem ipſam non ſolum illius auctores verum etiam de ea ſcientia habentes illamq; non reuellantes incidunt per not. per Bart. in l. vtrum. ff. ad l. cornel. de parricid. Et quia diximus q; conſpirans
3 ad Principis offenſam incidit in crimen læſæ maieſtatis ſciendũ eſt, q; † conſpiratio dicitur machinatio ab aliquibus facta in detrimentũ alicuius perſonæ, vel eiuſdem dignitatis ſecundum Laurent. quem refert & ſequitur Cardi. in clemen. paſtoralis. col. i. in vij. not. de re iudic. alleg. text. in c. petitio. de iureiuran. & idem voluit in clemen. prædicta Ioan. de Imol. col. iiij. nu. 48. & Ioan. de Turre Crema. in c. coniurationum. nume. 5. xi. q. i. dixit q; conſpirare eſt contra aliquem ſimul in vnum maligno ſpiritu inſurgere, & idem in c. conſpirationum. ead. cauſa & quæſtione quæ dixit etiam q; conſpiratio eſt confederatio facta in præiudicium perſonæ, vel dignitatis alicuius.

SVMMARIVM.

1 *Occidens officialem Regis habentem merum & mixtum imperium committit crimen læſæ maieſtatis, quia Principis maieſtas lædi dicitur.*

2 *Non ſolum occidens magiſtratum Principis, ſed etiam procedens ad actum occidendi incidit in crimen læſæ maieſtatis.*

3 *Occidens magiſtratum Principis ex particulari odio, uel inimicitia non in odium Principis, non incidit in crimen læſæ maieſtatis.*

QVAESTIO XXVI.

VIGESIMOSEXTO quæritur: an occidens eum, qui in aliqua prouincia, vel ciuitate magiſtratum pro principe gerebat, incurrat crimen læſæ maieſtatis. Dicendum eſt, q; ſic per tex. in l. i. ff. ad l. iul. maieſta. Ita voluit Math. de Affli. in c. i. in. §. & bona committentium. col. v. verſicu. ſeptimo. nu. 63. in titu. quæ ſint regal. in vſibus feudo. vbi di-
1 xit q; † occidens officialem Regis habẽtem merum & mixtum imperium committit crimen læſæ maieſtatis, quia Principis maieſtas lædi dicitur, cũ eius læditur magiſtratus. facit vi. q. i. c ſi quis. & l. quiſquis. C. ad l. iul. ma. in prin. faciunt dicta ſupra q. xiiij. & xv. et hoc erit verum ſi occidatur ma

gistratus, vt illam prouinciam, vel ciuitatem occidens priuet tali magistratu, vel propter odiũ, ꝙ quis habet contra principem, cuius magistratum
2 occidit, vel alia ex causa respectu tamen eius officij. Et † prædicta cõclusio vera est non solum in occidente: verum etiam in eo, qui ad actum occiden
3 di processit, vt probatur in d.l. quisquis. in prin. Sed † si quis magistratum principis occidat ex particulari odio, vel inimicitia, non in odium principis, eo casu non incidit in crimen læsæ maiestatis, & ita voluit Andre. de Iser. in constitu. regni, quæ incipit, vt participatio quem sequitur Affli. loco superius allegato.

SVMMARIVM.

1 *Perduellis quis, & unde dicatur.*
2 *Crimen læsæ maiestatis proprie contra personam Principis & astantium eius lateri committitur.*

QVAESTIO XXVII.

VIGESIMOSEPTIMO quæro: an suppositus iurisdictioni alicuius Principis subtrahens se ab eius obedientia, & principi suo se aduersarium cõstituens crimen læsæ ma
1 iestatis incurrat? Dicas ꝙ sic. † talis enim perduellis vocatur, id est perfecte ad duellum paratus, siue ad clandestinũ, vel publicũ bellum accintus, ideo huiusmodi crimen perduellionis vocatur, vt habetur in l. quos nos hostes. ff de verbo. sig. & in l. donationes. §. si ff. de dona. & in. §. per contrarium. institu. de hæred. quæ ab intesta. defer. ac in l. cum filius. §. reis. ff. de lega. ij. & ita voluit Old. consi xliij. quæritur vtrum citatio col. fi. in prin. & Marti. de Laude in tracta.
2 de crimi. læsæ maiesta. q. iij. vbi dixit, ꝙ † licet multis modis dicatur committi crimen læsæ maie. tamen proprie committitur cõtra personam Principis, & astantium eius lateri, de quo dixi supra q. xiij. xiiij. & xv.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læsæ maiestatis committi dicitur, etiam quando offenditur aliquis Princeps, uel communitas, ut puta Venetiarum, qui superiorem non recognoscit saltem de facto ab immemorabili tempore citra.*
2 *Rex Francie an recognoscat Imperatorem in superiorem, remißiue.*
3 *Venetiarum ciuitas an recognoscat Imperatorem in superiorem remißiue.*

QVAESTIO XXVIII.

VIGESIMOOCTAVO quæro: an crimen læsæ maiestatis committi dicatur contra Principes, & ciuitates superiorem non recognoscentes? In hoc doctores nemine excepto quod viderim cõcludunt, quod sic. Ita tenuit Ang. in l. iij. ff. ad l. iul. maiest. Pau. de Liaza. & Ioan. de Imo. in clemẽ. pastoralis. de re iudi. Soci. consi. lvij. in causa restitutionis. col. iij. nu. 14. in iiij. vol. Idem consi. cxxi. præmittenda est disputatio. nu. 3 idem voluit Saly. in l. quisquis. C. ad l. iul. maiest. Ang. in trac. de malefi. in verbo che hai tradito la tua patria. vers. quæro aliquis congregat. Ioan. And in c. fœlicis. de Pœn. in vi. & ibi Domi. idem tenuit Ange. Are. in §. publica. col. i. insti. de publi. iudic. Brun. consi. xxviij. nobilis domine. col. i. in fin. & col. ij. in princ. & Præpositus in c. imprimis. in. §. de persona col.
1 vij. circa fin. versi tertio dicitur committi. ij. q. i. vbi dixit, quod † crimen læsæ maiestatis committi dicitur etiam quando offenditur aliquis Princeps, vt puta Rex Franciæ, vel communitas Venetiarum, qui superiorem non recognoscunt saltim de facto ab immemorabili tempore citra, nam tales supremis principibus comparari asserit, & in suis terris in quibus superiorẽ non recognoscunt supremi Principis auctoritatem habent, Imperatoris videlicet, per ea quæ habentur in c. per venerabilem. qui fil. sint legi. & ibi doc. & Calde. & Panor. in c. cum te. de re iudic. Bar. in l. infamem. ff. de publi. iudi. & ideo eorum subditi eos eorumque statum offendentes crimen læsæ maiestatis incurrunt, sicuti dictum est de offendente Imperatorem & eius statum, Bar. in l. lex xij. tabularum. ff. ad l. iul. maiesta. glo. & ibi Saly. in l. fallaciter. C. de aboli. Pau. de Cast. in l. iij. C. de episc. audien. Saly. in l. ij. C. de fal. monet. Ad idem est decisio Guido. Papæ nume. 344. & habe
2 tur per Nic. Boer. in trac. de sediti. in vi. præsupposito. Quod autẽ † Rex Francie non recognoscat Imperatorem in superiorem latissime disputat,
3 Ioan. Igneus in sua disputa. An Rex Francie subsit Imperat. † & de ciuitate Venetiarum dixi etiam supra sub rub. quotuplex sit maiestas. in versiculo, loco autem.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læsæ maiestatis improprie & largo modo contra Principes superiorem recognoscentes committi dicitur.*

2 *Licet committat quis crimen læsæ maiestatis offendendo dominos superiorem cognoscentes, tamen ipsius filij non tenentur pœnis de quibus in l. quisquis. C. ad legem*

iuli.maiestatem.

3 *Pœnæ de quibus in d.l.quisquis.non habent locum quo ad filios, nisi contra illos qui attentarunt contra personam Imperatoris, uel aliorum de quibus in l.quisquis.C. ad l.iul.maiesta.*

QVAESTIO XXIX.

VIGESIMONONO quæro:an crimen læsæ maiestatis committat subditus inferioris Principis recognoscẽtis superiorem a quo habet plena regalia vt est Dux Florẽtiæ, Dux Ferrariæ, Dux Vrbini, Dux Mantuæ? & dicendum est, quod sic etiam si essent Marchiones, et Comites, ita voluit Cuma.consi.cliij. Ad primum, nam hmõi principibus Papa vel Imperator respectiue videtur dedisse oẽm suam potestatem in illo ducatu, vel principatu, vt voluit Ang.cõsi.ccxiiij.in causa accusationis, & Præposi.in c.imprimis.§.de persona.nu.24.ij.q.i.idem voluit Io.And.in c.fœlicis.& ibi Gemi.in v.q.de pœ.in vi.& Pau.de Ca.in l.ij.C.de episc. audi.qui dixit, quod ad probandam hanc opi.ibi est melior tex.quam sit in iure. subdens quod quicquid sit de iure saltem de facto, ita seruatur prout sensit Ang.in l.i.ff.ad l.iul.maie.refert & sequitur Alber.Bru.cõsi.xxviij.col.ij.
1 in prin.quod consiliũ incipit nobilis dñe, vbi dixit, quod † improprie et largo modo contra hmõi dños superiorem recognoscentes dicitur crimen læsæ
2 maiesta.committi.† vnum tñ non obliuiscaris quod in hmõi casibus licet committatur crimen læsæ maiesta.attñ filij delinquentiũ non incurrunt pœnas de quib.in l.quisquis.in.§.filij vero eius.C.ad l.iul.maiest.ita sentit Pau.de
3 Ca.in d.l.ij.in versi.item nota tex.C.de epis.audi.vbi tenet, quod † pœnæ de quibus in d.l.quisquis.locũ non habent quo ad filios nisi contra illos qui attentarunt contra personam imperatoris quanuis plura sint capita criminis prædicti, & hoc idem sentit August.de Ari.in sua addi.ad Ang.in tracta.de malefic.in verbo, & hai tradito la tua patria in addit.quæ incipit tu autem in hac materia nu.6.

SVMMARIVM.

1 *Contra principis statum facere dicitur ille qui loca illius in alterius regimen dirigere conatur, & alteri principi submittere.*
2 *Affectus punitur licet non sequatur effectus, in crimine læsæ maiestatis.*
3 *Non subditus attentans quod aliquod castrum uel locus subiectus alicui domino alteri subijciatur crimen læsæ maiestatis non committit.*
4 *Inimicis & hostibus permissum uidetur insidias parare.*

QVAESTIO XXX.

TRIGESIMO quæro: an attentans, ꝙ aliquod castrũ seu locus subiectus alicui dño alteri subijciatur, maiestatis læsæ crimen cõmittat ẽt si effectus non sequatur? dicendũ ꝙ sic.l.quisquis.in prin.C.ad l.iul.maiest. ibi eadem enim
1 seueritate.†Ille.n.cõtra principis statum facere dicitur qui loca illius in alterius regimẽ dirigere conatur & alteri prin
2 cipi submittere, vt scribit Bal.in l.i.§.huius studij.ff.de iust.et iu.†et in hoc crimine speciale est, vt affectus puniatur non sequuto effectu præallega.l. quisquis.ita dixit Calcan.consi.ij.nu.59.& nu.60.& Cy.in l.si quis nõ di cam rapere.col.ij.ver.modo pro declaratione.C.de epis.& cle.& idẽ Cy. in d.l.quisquis.in iij.no.& ꝙ attentans castrũ ꝙ discedat a regis fidelitate incidat in crimen læsæ maiest.tenuit ẽt Math.de Afflic.in c.i.in.§.& bona committentium.col.viij.nu.102.in ti.quæ sint regal.in vsi.feud.idem no.
3 Cardi.in clem.pastoralis.in ix.no.de re iudi.hoc tamen intellige†qñ attentans erat subditus illius principis sub cuius dñio erat castrum illud per no. per doc.in d.cle.pastoralis.de re iudi.vbi habetur, ꝙ non subditus crimen læsæ maiest.committere nõ dicitur, de quo dicam infra q.lxviij.& præser tim qñ talia attentans esset subditus hostium, vel inimicus illius principis
4 contra quem sic machinatur.†inimicis enim & hostibus permissum videtur insidias parare, vt no. Ang.in l.cuiusq; dolo.ff.ad l.iul.maie.facit illud Poetæ: dolus, an virtus quis in hoste requirat.

SVMMARIVM.

1 *Mouens guerram sine principis licentia occupare dicitur quæ principis sunt, & incidit in crimen læsæ maiestatis.*

2 *Mouere guerram ad solum principem pertinet.*

3 *Illicitum est bellum ꝙ sine principis licentia mouetur.*

4 *Committens bellum iniustum crimen læsæ maiestatis admittit.*

5 *Bellum mouens sine principis iussu, licet uictoriosus existat, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

6 *Epamimundæ in filium suum animaduersio, ex eo ꝙ contra eius iussa pugnasset, licet uictor extitisset.*

7 *Posthumi tiburti in filium animaduersio, quia inimicos contra eius iussa fudisset.*

8 *Marci Torquati in filium animaduersio.*

9 *Mouens guerram sine licentia principis, si copiam sui principis habere nõ potuit, a quo belli mouendi licentiã petere nõ potuisset crimen læsæ maiesta. non incurrit.*

QVAESTIO XXXI.

TRIGESIMOPRIMO quæro: an mouens guerram sine licentia Principis incidat in crimen læsæ maiestatis? circa quod dico, quod sic, & est ratio, quia † mouens guerram sine Principis licētia occupare dicitur, quæ Principis sunt, ideo crimen prædictum committit l.iij.ff.ad l.iul.maiesta. †Mouere enim guerram ad solum Principem pertinet, vt habetur per doc.in l.ex hoc iuregentium.ff.de iusti.& iur.& per Innoc.in c.olim.el i.de resti.spolia.& in c.sicut.de iureiuran.Bar.in l.host es.ff.de capti.& postli.reuer.Oldra.consi.lxx.And.de Iser.in constit.regni quæ incipit Comes, & Baro,in titu.de cul.pacis,& ibidem Math.de Affli.nume

3 ro 76.& † illicitum est bellum,quod sine Principis licentia mouetur, vt l.furem.ff.ad l.cornel.de siccar.& in l.si alius.§.est & alia.ff.quod vi aut clam.cō-

4 mittens† autem bellum iniustum crimē læsæ maiest.admittit, vt est tex.in

5 l.papinianus.§.rei perduellionis.ff.de acqui.hære.† quod procedit etiam si bellum gerens sine iussu Principis victoriosus existat, vt scribit Alber.in d.l iij.ff.ad l.iul.maiesta.allegat text.in l.desertorem.§.qui in bello.ff.de re mili.vbi iurisconsultus inquit,quod qui in bello rem prohibitā facit, aut mandata ducis belli non seruat etiā si rem bene gerat capite punitur:facit quod

6 † de Epaminunda legitur,qui cū Thebani exercitus cōtra Lacedemonios ducem ageret, instaretque tempus creandorū magistratuum,idque in vrbe sine ipso fieri non posset cum prætor esset,stesimbrotto filio exercitus cura commissa eidem ne cum hoste manum consereret iniunxit. At filius cō tumelijs hostium lacessitus in aciem contra eos descendit hostesque fudit ac profligauit,sed cum reuerso patri victoria se lætus obtulisset ab eo primū ceu victor coronatus, demum quia patris iussa neglexerat capite multa-

7 tus est,teste Bap.Fulg.in lib.suo de dictis factisque memo.dig.† Idem de posthumo tiburto apud Valer.Max.in rub.de discipli.mil.legimus,qui Aulum Posthumium filium,quia sine eius iussu sua sponte in hostes progres-

8 sus eos fuderat,victorem securi feriri iussit. † Quod & Manlius Torquatus Latino bello consul in eius filium similiter fecit,nam cum ille prouocatus a Geminio Metio Tusculanorum duce ad dimicandum patre ignaro descenderat gloriosam victoriam,& spolia speciosa referentem comprensum a lictore in modum hostiæ mactari iussit,vt testatur idem Valer.Maxi.in tit.de discipl.milit.

9 Supradictā tamen conclusionem,quod mouens guerram sine licentia superioris incurrat crimē læsæ maiestatis,intellige sane procedere quando mouens guerram habere potuit copiam sui superioris a quo belli mouendi li

centiam petere potuiſſet: ſecus dicendum quādo ſuperior erat abſens cuius copiā habere non poterat. facit ad hoc. tex. in l. ſi alius. §. belliſſime. ff. quod vi aut clam, & quod no. in l. nullus. C. de iudæ. ad idē facit tex. in l. ait prætor. §. ſi debitorem ff quæ in fraud. credi. per quæ iura ita tenuit Martin. de Laud. in trac. de bello. q ij.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas Bononiæ, qui denegat bacculum ſucceſſori ſuo conſignare ne officium exercere poßit, incidit in crimen læſæ maieſtatis.*

QVAESTIO XXXII.

TRIGESIMOSECVNDO quæro: ſi quis ſit deſtinatus ad regimen alicuius ciuitatis, vel prouincie a ſummo pontifice, imperatore, rege, vel principe contra quem cōmitti poteſt crimen læſæ maieſtatis, & dum iuiſſet ad exercendum dictum officium is qui inibi magiſtratum pro eodem principe geſſerat, eidem magiſtratum conſignare denegauit prohibuitq; ne ſe pro magiſtratu gereret, an talis prohibens crimē læſæ maieſtatis committat? Ang. in l. qui ve. ff. ad l. iul. maieſ. mouet hanc
1 quæſtionem, & exemplificat in † poteſtate Bononiæ, qui denegat bacculum ſucceſſori ſuo cōſignare ne officium exercere poſſit: dicens, ꝙ incidit in crimen læſæ maieſtatis per illum tex. & tex. in l. ſequenti. in. §. qui ve. faciunt pro hac q. quæ dicam infra hoc. eod. titu. q. xlvij. & l.

SVMMARIVM.

1 *Priuatus qui promiſerat ſub pœna mille ducatorum non offendere alterum priuatum, ſi offendit eum, ultra pœnam a lege impoſitam per modo offenſionis, incidit etiam in pœnam conuentionalem.*

2 *Priuatus qui ſimpliciter promiſerat non offendere alterum priuatum arbitrio iudicis grauius tamen quam ſi ſecuritas non eſſet data punietur.*

3 *Offendens illos qui de iure gentium ſecuritatem habent, ut ſunt Ambaſciatores, & legati Principum quæ pœna puniatur.*

4 *Legati Principum ſancti dicuntur.*

5 *Qua pœna puniti fuerunt a Romanis, Minutius, & Manilius, qui pulſarunt legatos Carthaginenſium Romam miſſos ad pacem petendam.*

6 *Qua pœna puniti fuere Q. Fabius, & Gne. Apronius, Aediles, qui Legatos ab Vrbe Apolonia Romam miſſos uerberarunt.*

7 *Offendens habentem ſecuritatem de iure ciuili, ſeu ſaluum conductum a principe, ſiue a iudice, qua pœna ſit puniendus.*

8 *Ignorans ſaluum conductum a principe conceſſum alicui, ſi illum offendat non tenetur tanquam uiolator ſecuritatis, aut ſalui conductus.*

9 *Bannitus affidatus a principe occiſus ab eo qui ignorabat illum eſſe affidatum impune occidi potuit.*

10 *Offendens legatum principis in odium ipſius principis incidit in crimen læſæ maieſtatis, ſecus ſi ex particulari odio.*

11 *Affidatus pro ſe & ſocijs ſecum uenientibus, ſi cum eo ueniebat hebræus qui captus & derobatus fuit, an ad illum ſecuritas huiuſmodi porrigatur.*

12 *Chriſtiani prohibentur habere familiaritatem iudæorum.*

13 *Iudæus ad chriſtianorum literarum ludum non poteſt ad diſcendum ire de rigore et ueritate iuris.*

14 *Iudæorum ſocietas non reprobatur, licet enim cum eis contrahere.*

15 *Iudæus eſſe poteſt procurator chriſtiani, & pro eo, & contra eum interuenire.*

16 *Immunitas conceſſa incolis alicuius loci comprehendit etiam iudæos.*

17 *Iudæus ſi incidenter in itinere aſſociatus fuerit, ſi cum eo qui ſecuritatem pro ſe & ſocijs ſecum euntibus habebat, ſi derobatus ac captus fuerit huiuſmodi ſecuritas ad eum non porrigitur.*

18 *Socius quis dicatur remiſſiue.*

QVAESTIO XXXIII.

TRIGESIMOTERTIO quæro: vtrum is qui fregit ſaluum conductum alicui per principem factum crimen læſæ maieſtatis committat? Circa quod Angel. in l. vtimur. ff. de ſepul. viola. tenuit q̄ ſic. Idem ſentit Martin. de Laud. in trac. de crimi. læſæ maieſta. q. vi. allegat Bart. in l. iij. §. transfuga. ff. ad l. cornel. de ſiccar. & in l. nullam vim. C. de ſuſcep. & archa. lib. x. eandem opinionem ſentit Lucas de Pen. in l. i. in verſicu. & not. q̄ is. C. de nauicula. lib. x. allegat tex. in l. i. in princip. ff. ad l. iul. maieſta. idem tenuit Paul. de Caſtro in conſil. xxxiij. in i. volumi. & Fely. in c. ego enim. col. fi. in verſi. item infert. in fi. nu. 12. de iureiuran. & Nicol. Boer. in ſuis deciſioni. deci. clxxix. nu. 2. in prima parte. Dicas tamen q̄ in hac quæſtione doctores noſtri in varias opiniones ſe diuiſere, vt refert Alber. in l. illicitas. in §. ne potentiores. col. fin. in verſi. ſed quæro quid ſi talis ſecuritas. ff. de offi. præſi. Nam aliqui dixerunt q̄ offendentes habentem ſecuritatem dari debent offenſo, & eius arbitrio puniri. arg. tex. in l. fi. ff. de legat. Alij vero q̄ violanti ſecuritatē pœna duplicari debeat. l.

aut damnum.§.secundo.ff.de pœn.sed ex mente Bart.& Alber. in d.§.ne
1 potentiores. distinguendum sic erit, videlicet, ꝙ † aut priuatus priuatum offendit, quem tamen non offendere promiserat, & eo casu subdistingue, ꝙ aut talis promissio pœnalis erat, & tunc vltra pœnam a lege impositam pro modo offensionis talis incidit etiam in pœnam conuentionalem. l.si
2 quis reum.ff.de custod.reo.† Aut promissio de non offendendo simplex erat, & tunc arbitrio iudicis, grauius tamen ꝙ͂ alias si securitas data non esset, puniatur. ad hoc alleg. Alber.in d.§.ne potentiores.tex.in.§.si quis ho-
3 minem.& in.§.si quis alium.in tit.de pace tenen.in vsib.feud.† Si vero offensa fieret his qui securitatem habēt de iuregentium, vt sunt legati hostiū, vel oratores principum quorum offensores incidunt in pœnam sacrilegij, vt sensit Ang.in d.l.ij.§.legatis.ff.de iudi. & Marti. de Laud. in trac.de le-
4 gat.principum.q.xxxviij.† sancti enim dicuntur legati.l.sanctum.ff.de rerum diuisio.vel dabūtur puniendi hostibus quorum legatum offenderūt. l.fi.ff.de legatio.hoc tamen speciale est in legatis hostium, vt scribunt Bar.
5 & Albe.in præalleg.§.ne potentiores.† Quod seruatum fuisse a Romanis legitur. nam cum legati Carthaginensium Romam petijssent pacem a senatu populoq; Romano petentes, altercatione inter prædictos legatos & L.Minutium ac C.Manilium orta, Minutius, et Manilius legatos ipsos pulsarunt vnde eos legatis dandos senatus censuit, dariq; eisdem illos fecit, te-
6 ste Valer.Maxi.libr.vi.in rubrica de fide publica.† Hoc idem seruauit idē senatus contra Q.Fabium & Gn. Apronium ædiles, qui legatos ab vrbe Apollonia Romam missos orta inter eos controuersia verberarunt illos: etenim eisdem legatis dari iussit, vt idem Valer.loco præallega.scribit.de quo possent multa alia exempla hic annecti quæ omittuntur.

7 † Aut offensio facta fuit habenti securitatem de iure ciuili, seu saluū conductum a principe, siue a iudice, & tunc si talis offensa fuit personalis, & mors ex illa fuerit sequuta, eo casu punitur offensor capitali pœna & incidit in crimen læsæ maiestatis, vt voluit Bart.in d.l.iij.§.transfugas.ff.ad l. corne.de siccar.& Pau.de Ca.in d.consi.xxxiij.in i.volu.aut ex tali offensa non est sequuta mors, & tunc pro delicti qualitate pœnam arbitrio iu-
8 dicis subibit offendens, vt per Bar.& Albe.in d.§.ne potentiores.† Intellige sane prædicta si scienter contra securitatem vel saluum conductum fiat offensio: contrarium namq; erit si ignorantur tunc enim tāquam violator securitatis, aut salui conductus non tenetur, iuxta ea quæ voluit Paul.de Cast.in præallegato consi.xxxiij faciunt quæ scribit Deci.consi.cccxxvij. in ij.vol.viso casu proposito col.iij.versi.& non obstat, ꝙ bannitus, vbi
9 dixit allegando Albe.in iiij.parte statu.q.xxxvij.in fi.ꝙ † bannitus affidatus a principe occisus ab eo qui ignorabat illū esse affidatum impune occi-

di potuit.circa quod plura adducit Deci.& distinctionem prædictam se-
quitur etiam Gregor.Magalottus in tracta.securit.& salui conduc.in fine
10 † dicas tamen ꝙ qñ offenditur legatus principis, vel reipublicæ in odium
principis, aut reipubli.tali casu crimen læsæ maiestatis committitur:secus
quando ex particulari odio vel inimicitia.de quo tamen vide quæ late scri
psi supra hoc eodem ti.q.xvi.nam ad dicta ibi me remitto.

11 †Sed quæro,quid si data fuerit alicui securitas pro se & socijs secum ve
nientibus a principe,vel republica,si cũ illo veniebat hebræus qui captus
et derobatus fuit,an ad illum securitas huiusmodi porrigatur?In ista quæ-
stione videtur dicendum securitatem huiusmodi ad hebræum non exten-
12 di,quia † christiani prohibentur habere familiaritatem iudæorum c.nul-
13 lus.xxviij.q.i.facit quod nor.Abb.in c.i.de iudæ.vbi dixit ꝙ † de rigore
& veritate iuris iudæus ad christianorum literarum ludum non potest ad
discendum ire.attamen quæstionem hanc mouit Bar.in l.i.in versi.quæ-
ro fuit data.ff.ad l.iul.maiest.& ibidem dicit,ꝙ ex quo tunc quæstio de fa
cto pendebat nolebat aliquid dicere. Ang.tamen in l.vtimur.in ver.item
attende ꝙ si quis.ff.de sepul.viola.dixit iudæum socium comprehendi in
14 dicta securitate ea ratione: quia† hebræorum societas non reprobatur,li-
cet enim cum eis contrahere.l.quicunque.C.de iudæ.ita scribit etiam Fel.
in c.ego enim.col.vlti.in versi.item infert.de iureiuran.& Barba. consilio
15 lxiij.licet in medium in iiij.volu.†quinimmo iudæus esse potest procura-
tor christiani, & interuenire pro eo, & contra eum, vt scripsit Bald.in l.
spadonem.in.§.iam autem.ff.de excusa.tutor.& Roch.de Curt.in trac.de
16 consue.in versic.decimoquinto quæro.nu.752.& † immunitas concessa
incolis alicuius loci comprehendit etiam iudæos,vt dixit Bal.in d.l.spado
nem.in.§.iam autem.& sequitur Rocch.loco præalleg.& Barbat.in præal
17 legato consi.lxiiij.in iiij.vol.†Quod tamen dixi de iudæo existente in so-
cietate eius cui facta est securitas pro se & socijs secum euntibus, intellige
sane procedere quando iudæus determinato proposito vt socius a princi-
pio cum habente huiusmodi securitatem socialiter venit, secus si inciden-
ter in illius societatem in itinere incidisset vt sepe contingit.facit tex.in l.itẽ
apud labeonẽ.§.si quis comitẽ.ff.de iniur.ita scribit Ang.in l.i.circa princi
18 piũ.ff.ad l.iul.maiest.vbi ad hunc propositũ declarat† quis dicatur socius.

SVMMARIVM.

1 *Mutuans pecuniam hostibus illis opem ferre dicitur.*

2 *Statutum puniens præstantem auxilium & fauorem delinquenti, comprehendit etiam mutuantem ei pecuniam.*

3 Opem & auxilium criminoso delinquenti præstans, quando puniatur?
4 Mutuans pecuniam rebellibus, aut aliquo modo eos iuuans, incidit in crimen læ. maie.
5 Pecunia est belli neruus.
6 Intellectus ad tex. in l. cuiusque dolo ff. ad l. iul. maiest. & nume. 14. cum seq.
7 Pecuniæ uerbum tribus modis summi potest.
8 Pecuniæ uerbum, in statutis exorbitātibus, & odiosis, intelligitur de pecunia numerata.
9 Pecuniæ uerbum, in scripturis, intelligitur de numerata.
10 Pecuniæ uerbum, late summitur pro his quæ pondere, numero, mensuraue consistunt.
11 Pecuniæ uerbum, latißime intelligitur pro omnibus rebus, & corporibus.
12 Pecunia est quicquid homines habent in terra, uidelicet omnia quorum domini sunt.
13 Pecuniæ appellatione, ueniunt etiam credita nōdum exacta, & sic nomina debitorum.
15 Pecuniæ appellatione, de proprietate uocabuli, ueniunt omnes res.
16 Diffinitio proprietatem arguit, & rei proprietatem ostendit.
17 Pecuniæ appellatione ea tantum comprehenduntur, quæ in nostro patrimonio sunt.
18 Rei appellatio, latior est quam pecuniæ, & comprehendit etiam ea quæ extra nostrum patrimonium sunt.
19 An mutuans hostibus Principis sui falsam monetam, ut eos iuuet, incidat in crimem læsæ maiestatis?
20 Pecunia falsa, non uenit appellatione pecuniæ.
21 Pecunia reproba, uenit sub generali nomine pecuniæ, ut res existens in patrimonio, non ut pecunia proprie.
22 Franciscus Maria Feltrius de Ruuere Vrbini Dux adulterina moneta, exercitum ualidum comparauit.
23 Dominicus Michael Dux Venetiarum, dum Tyrum urbem obsideret, cum numerosa classe, & cum procul esset a patria, & stipendio indigeret, ne socij stipendij causa militiam detrectarent, ex aluta ad tempus, pecuniam publica forma signauit, classiarijsq; adnumerauit, ea conditione, ut domum reuersis, aurea & argentea pro temporaria eis daretur.
24 Pecunia uita hominis dicitur.
25 Pecunia est præcusio futuræ necessitatis, secundum Aristotelem.

QVAESTIO XXXIIII.

TRIGESIMO QVARTO quæro: vtrum mutuans pecuniam hostibus principis sui incidat in crimē læsæ ma-
1 iestatis? Dicas quod sic: † mutuans enim pecuniam hostibus, illis opem ferre dicitur. tex. est in l. cuiusque dolo, vbi
2 Bar. not. ff. ad l. iul. maiesta. qui ex illo tex. † infert ad statutum punientem præstantem auxilium, & fauorem delin-

quenti, vt comprehendat etiam mutuantem ei pecuniam, ex hoc enim dicitur illi auxilium et fauorem præstare. hanc opinionem tenuit etiam Marti. de Laud. in tract. de crim. læsæ maie. q. iiij. et Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium. nu. 66. in tit. quæ sint regal. in vsib. feud.

3 † Quando autem præstans opem & auxilium criminoso delinquenti puniatur, vide Bar. in l. si furti. in. §. ope. ff. de fur. vbi dixit, ꝙ quando præstatur auxilium extra iudicium, criminoso, ignorãte superiore, vt puta pecuniam illi mutuando, vel aliud adiutorium dando, tali casu punitur talis,
4 per tex. in d. l. cuiusque. per quem tex. dixit ibi Angel. † ꝙ mutuans pecuniam rebellibus, aut aliquo modo eos iuuans, incidit in crimen læsæ maie-
5 statis. † est enim pecunia belli neruus, vt per Ioan. Pirrum, in tract. de magistra. Roma. parte secunda, in rubri. de quæstor. magist. nu. 3.
6 † Sed quæro quomodo intelligere debemus text. in d. l. cuiusque. dum vult, ꝙ adiuuantes hostes pecunia, incidant in crimẽ læsæ maiestatis? cum
7 † pecuniæ verbũ, tribus modis summi possit. Primo stricte, pro pecunia numerata tantũ. l. Iulianus. §. mutui dationem. ff. ad maced. & sic secũdum communem vsum loquendi, vt dicit Bar. in l. talis scriptura. ff. de leg. i. Et
8 ideo † in statutis exorbitãtibus & odiosis verbum pecunia, intelligitur de pecunia numerata, ita scribit Bar. in d. l. talis scriptura. & idem in l. singularia. in iij. col. vers. quarto est speciale. ff. si cer. pet. facit quod scribit Roma.
9 in singul. ccxv. incip. tu habes glos. vbi dixit, † quod in scripturis verbum pecunia, intelligitur de numerata. allegat Innocen. in c. sedes. de rescript. et
10 ibi Imo. † Secundo modo verbum pecunia, late sumitur, pro his quæ põdere, numero, vel mensura continentur. l. secunda. §. creditum. ff. si certum
11 peta. & l. ij. ff. de constitu. pecunia. † Tertio modo verbum pecunia, intelligitur largissime, pro omnibus rebus & corporibus. l. pecuniæ verbum. ff. de verbo. significa. vt etiam ponit Bart. in dicta l. talis scriptura. & per gl. & doctor. in l. secunda. §. creditum. ff. si cer. peta. accedat quod scribit Au-
12 gustinus, in libro, de doctrina christiana, vbi dixit, ꝙ † pecunia est quicquid homines habent in terra, videlicet omnia quorum domini sunt, vt habetur. in c. totum. i. q. iij. faciunt tex. in l. pecuniæ. i. ij. & iij. ff. de verbor.
13 signifi. † Quinimmo & pecuniæ appellatione, veniunt etiam credita non dum exacta. Ita singulariter dixit Floria. in l. procul. ff. de vsufr. & sic no-
14 mina debitorum. Dici forte posset † tex. in d. l. cuiusq̄. non simpliciter intelligendũ de pecunia numerata, id est de omni re quæ pecuniæ appellatione veniat, iuxta tex. in l. pecuniæ verbum. ff. de verbo. significa. vbi habetur, quod pecuniæ verbum, non solum numeratam pecuniam complectitur: verum omnem omnino pecuniã, hoc est omnia corpora. ad idem text. in l. pecuniæ nomine. ff. eod. titu. Intelligendus est ergo tex. in dicta l.

cuiusque.dum de pecunia loquitur, de omni re quæ est in nostra potestate,quàm hostibus damus,ad eos iuuandum contra principem,aut rempublicam,per iura præallegata.ad idem facit tex.in l.ij.circa finem.ff.de constit.pecu.vbi dicitur,ꝙ veteres pecuniæ appellatione,omnes res significari diffiniūt,
15 † Ergo de proprietate vocabuli,omnes res appellatione pecu
16 niæ veniunt,† diffinitio enim proprietatem arguit, & rei proprietatem ostendit,vt scribit Are.in l.moribus.col.ij. versicul.secundo no.arg.ff.de vulg.& pup.substi.& Bal.in prohe.decretal.diffinitionem esse dixit, propositionem substantiæ,propriam qualitatem comprehendens. Sed huic intellectui ad tex.in d.l.cuiusq;. videntur obstare verba immediate ibi sequentia,post verbum pecunia,quæ talia sunt, aliave aliqua re adiuti erūt: ex quibus verbis clare apparere videtur,ꝙ verbum pecunia ibi,de numerata intelligitur,nam alias dicta verba sequentia essent ibi sine effectu aliquid operandi,quod non est dicendum.c.si Papa.de priuile.in vi.Dicas, ꝙ dicta verba non obstant intellectui prædicto,quia verba,aliave aliqua re,intelligi possunt,de his rebus,quæ non veniunt appellatione pecuniæ,
17 vt sunt illæ quæ sunt extra nostrū patrimoniū. † pecuniæ enim appella-
18 tio,ea tantum comprehendit,quæ in nostro sunt patrimonio.† Rei itaq; appellatio,latior est quam pecuniæ,cum comprehēdat etiam ea quæ extra nostrum sunt patrimonium, vt declarat Paulus Iurisconsultus in l.rei appellatio.ff.de verb.significat. Verius tamen dici potest, ꝙ verbum pecunia positum in illo tex.intelligatur proprie,videlicet de numerata,propter verba præcedentia dictum verbum pecunia,quæ talia sunt, commeatu, Armis,telis,equis,deinde sequitur,pecunia aliave aliqua re.

19 † Sed incidenter quæro de notabili quæstione quam a nullo tactam inueni,an sub dispositione text. in dicta l.cuiusque. comprehendatur is qui hostibus falsam monetam mutuat? Et videtur dicendum ꝙ non, quia
20 † falsa pecunia, pecuniæ appellatione non venit.l.eleganter.§. qui reprobos.ff.de pignor.actio.Bar.in l.quamuis ff.de auro & argen.lega. & docto.in l.mutui datio.in.§.creditum.ff.si certum peta.& fallus denarius, nō est denarius,glos.in l.omnes.C.de hæret.Alexan.consil.ciiij. statutum loquens,colum.secunda. versicu.pro hoc.in penulti.volumi.Tiraquellus in tractatu.de vtroque retrac.char.ccclxxvi.numer.11.12.& 13. Contrarium puto verius,videlicet ꝙ mutuans seu dans falsam pecuniā hostibus, vt eos iuuet contra principem,seu rempublicam, crimen læsæ maiestatis
21 committat. Nam † pecunia reproba, venit sub generali nomine pecuniæ, non vt pecunia proprie, sed vt res existens in patrimonio dantis illam hostibus. facit textus in præallegata.l. rei appellatio. ff. de verbo-
22 rum significatio. † Præterea,etiam ex falsa pecunia iuuantur hostes,quia

multotiens illam dant militibus ſimul cum legali. Et vidi ego vallidum cō paratum exercitum, pro maiori parte, ex adulterina pecunia, ac etiam victorioſum, nam de anno M D X V I. Cum Franciſcus Maria Feltrius de Ruuere Vrbini Dux inuictiſsimus, Vrbino totoq; eius dominio a Leone decimo Pont. Max. eiectus fuiſſet, nacta occaſione pacis inter Imperatorem tunc Veronam occupātem, & Illuſtriſsimos dominos Venetos initæ, Verona Venetis reſtituta, Franciſcus Maria fortem militium Hiſpanorum cohortem, quæ ex Verona exierat, ac aliam ſimilem tam Italorum quam aliorum manum, quæ a Venetis, pace compoſita, miſſa erat, inito cū dictis militibus federe, vt ſecum irēt, ſibiq; adiuto eſſent, ad amiſſum eius dominatum recuperandum, comparauit: verum cum nō ſatis pecuniarum ad id peragendum illi eſſet, collecta adulterinæ pecuniæ ſumma, eam permixtim cum legali, militibus errogauit, ea conditione, vt recuperato eius ſtatu, inter ſubditos ſuos, vti legalem eam expendere valerent, cumq; profligatis ſepius hoſtibus, ſtatum recuperaſſet, edicto cauit, ne quis ſubditus a militibus ſuis adulterinam pecuniam accipere recuſaret, qua ipſe adiutus Pontificis exercitum, in quo vltra triginta milia hominum fuiſſe dicuntur, paruo militum numero, forti tamē ſtipatus, pluries fudit fugauitq;: re poſtmodum compoſita, per Theſaurarium ſuum, omnem adulterinæ pecuniæ ſummam a militibus eius ſubditis, pro rebus ab eis emptis, errogatam, colligi iuſsit, ac legalem illius loco, dari præcepit. Res profecto tanto Principe, ac incomparabili militum duci non minus fortiſsimi, quam ſapientiſsimi, ac iuſti, digna, & in omne euum memoranda.

23 † Accedat & aliud exemplum Dominici Michael Venetiarum Ducis ſapientiſsimi, qui dum Tyrum vrbem circa Siriam, cum numeroſa claſſe obſideret, eſſetq; obſidio ipſa non minus laborioſa quàm longa, & quia procul a patria, ſtipendio indigebat, ne ſocij nauales remigeſq; ſtipendij cauſa militiam detrectarent, ex aluta, ea pellis eſt quàm corium vocant, ad tempus, pecuniā, publica forma ſignauit, claſsiarijſq; adnumerauit, ea conditione, vt domum reuerſis aurea & argentea pro temporaria eis daretur, cui nauales turme crediderunt, & alij in nauibus exiſtentes, publicamq; fidem & Ducis auctoritatem ſequentes, quàm diu foris bellatum extitit, ſine diſcrimine, immaginaria inter ſe vſi ſunt pecunia, quibus reuerſis aurea & argentea repenia, loco illius fuit, teſtatur Sabellicus, in ſuo opuſculo, de exemplis, lib. vi in rub. de imperatorum, & ducum, in milites auctoritate, in quinto exemplo.

24 † Pecuniam vitam hominis eſſe, habetur, in l. aduocati, iuncta gloſ. ibi. C. de aduocat. diuer. iudic. & per decio. vbi. Dec. in l. mutui datio. § creditum. ff. ſi cer. peta. & Fran. Cur. in tract. de ſequeſt. in prin. in verſi. & ideo

25 Aristoteles, vbi etiam allegando Aristotelem dicit, † nummum esse fideiussorem futuræ necessitatis.

SVMMARIVM.

1 *Priuatum carcerem exercere dicitur is qui ultra xx. horas aliquem detinet.*

2 *Rectores qui sciunt aliquem carcerem priuatum exercere, & tollerant, incidunt in crimen læsæ maiestatis, a die scientiæ.*

3 *Carcerem priuatum exercens merum imperium sibi usurpat.*

4 *Carcer est meri imperij.*

5 *Dominus potest detinere seruum suum in priuato carcere ad correctionem.*

6 *Dominus potest seruum suum confinare in certo loco.*

7 *Pater potest filium suum in priuato carcere detinere ad correctionem.*

8 *Maritus potest detinere uxorem suam carceratam in domo sua ad agendum pœnitentiam de adulterio.*

9 *Bannitus, qui potest impune offendi, potest in priuato carcere detineri.*

10 *Creditor qui authoritate iudicis debitorem suum cepit, & rogatus fuit ab eo, ne eum duceret ad carcerem sed ut custodiret se in domo sua donec ei solueret, si id agat nõ incidit in crimen læsæ maiestatis.*

11 *Carcerem priuatum exercens in meretricem ex causa libidinis non committit crimen læsæ maiestatis.*

12 *Carcerem priuatum an quis dicatur committere, detinendo mulierem liberam ex causa libidinis quæ tamen non sit meretrix?*

13 *Abbas detinens monachum in carcere non committit priuatum carcerem.*

14 *Parentes & consanguinei detinentes furiosum in carcere, non committunt priuatum carcerem.*

15 *Carcerem primus Anchus Martius Romanorum Rex edificauit.*

16 *Ius carceris occupans, in crimen læsæ maiestatis incidit.*

17 *Carceris diffinitio.*

18 *Torquens detentum in priuato carcere, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XXXV.

1 TRIGESIMOQVINTO quæro, clarum est q̃ nemini licet in priuato carcere aliquem detinere, † & is dicitur priuatum carcerem exercere qui vltra xx. horas aliquem detinet l capite quinto. ff. ad l. iul. de adulter. quod delictum committere dicatur, exercens priuatum carcerem? dicas q̃ talis in crimen læsæ maiestatis incidit, tex.

est in l.i.C.de priua.carce.& ibidem no.Cyn.Bald.& Alber.& est ratio,
2 quam ponit ibi tex.quia ex tali actu publica læditur maiestas.† Amplia dictam conclusionem, vt procedat etiam in rectoribus locorum qui prædicta sciunt & tollerant, per tex.in d.l.i.nam & ipsi incidunt in crimen prædictum non prouidentes a die scientiæ cum possunt, vt inquit Bal.in d.l.i.
3 in versi.in textu ibi venerit,† vsurpant etenim detinentes aliquem in priuato carcere sibi merum imperium, vt testatur idem Bal.loco præalleg.in
4 versi.in tex.ibi custodiam.† Carcer enim est meri imperij, vt per doc.in l. imperium.ff.de iurisdi.omni.iud.vbi Ias.col.viij.in versi.tertio mouetur, & quod committens priuatum carcerem incidat in crimen læsæ maiestatis, tenuit etiam Paris de Put.in trac.de re mili.lib.ix.in.§.an si miles.nu.8.& Io. de Ana.in c.i.col.ij.in versi.vltimo quia hic.de clerico percussor.

5 † Fallit prædicta conclusio in domino qui seruum suum in priuato carcere detinere potest ad correctionem, vt dixit gl.in d.l.i.de priua.carce. &
6 ibi Bal.Cyn.& Albe.& Bar.in l.capite quinto.ff.de adulte.† Quinimmo dominus potest seruum suum confinare in certo loco, vt in l.ex facto.§. proinde si seruus.ff.de hæredi.insti.iuncta l.ij.ff.de liber.homi.exhi.& ita tenuit Cyn.in d.l.i.

7 † Secundo fallit in patre filium detinente in priuato carcere, per tex.in l. iij.§.i.& ij.ff.de liber.homi.exhib.hoc enim ad correctionem facit, vt dicunt doc.in d.l.i.de priua.carce.vbi Cy.Albe.& Salyc.

8 † Tertio fallit in marito detinente vxorem suam carceratam in domo sua ad agendum pœnitentiam de adulterio xxxiij.q.ij.c.placuit.& ibi no. & c.quemadmodum.in fi.vlti.glo.de iureiuran. vt voluit Alber.in d.l.i. subdens quod forte hoc nõ est verum de iure ciuili, quia immo mulier tali casu detrudi debet in monasterium auc.sed hodie.C.de adulter.dicas quod in d.auc.sed hodie.mulier adultera pro pœna verberatur, et in monasterium detruditur ad pœnam, marito aũt licet eam domi in priuato carcere, non ad pœnam sed ad correctionem, detinere, vt in iuribus præallegatis, vt de filio & seruo dictum fuit.

9 † Quarto fallit in bannito qui impune offendi potest, nam si occidi potest impune, a fortiori in priuato carcere detineri poteri, vt scribit Bald.in præallegata l.i.C.de priuat.carce.in versi.quærit hic Iacobus, & idem voluit ibidem Salyce.

10 † Quinto fallit in creditore, qui auctoritate iudicis debitorem suum cepit, & cum eum ad carcerem vellet ducere rogatus fuit ab ipso debitore, vt custodiret se in domo sua donec ei solueret, ne si ducat ipsum ad carceres ibidem ab alijs suis creditoribus interdicatur. Ita decidit Alber.in d.l.i. C.de priuat.carcer.allegat tex.in l.iij.§.si quis volentem.ff.de liber.homi.

exhib.

exhib. & est ratio quia volenti non fit iniuria neq; dolus l. cum donationis. C. de transf. & ita obtentum fuisse attestatur in ciuitate Bergomi, vbi dicit fuisse de facto quæstionem.

11 †Sexto fallit in detinente meretricem ex causa libidinis, Talis etiam de priuato carcere non tenetur, vt voluit Barto. in l. verum, in fin. ff. de furt.

12 † Quid autem dicendum sit in detinente mulierem liberam ex causa libidinis quæ tamen non sit meretrix? Bar. in d. l. verum. dicit aduertendum vtrum eã detinuerit vltra horas xx. per tex. in l. capite quinto. ff. de adult. Dicerem ego, ꝙ si inuitam detinet priuatum carcerem committat, & incidat in crimen læsæ maiestatis, per d. l. i. C. de priuat. carcer.

13 † Septimo fallit in Abbate detinẽte monachum in carcere, vt per Bar. in l. i. per illum tex. C. vbi quis decur. vbi Saly. & scribit Nico. Boer. decis. 275. Dñs an possit nu. 2. in ij. parte. Et idem decis. 304. nu. 2. eadem parte.

14 † Octauo fallit in parentibus & consanguineis quibus permissum est ligare furiosum & incarcerare. l. congruit. §. furiosi, vbi Bal. in primo & ij. not. ff. de offic. p̃sid & habetur post alios per Boe. in p̃allegata. decis. nu. 3.

15 † Carcerem autem primus Ancus Martius Romanorum Rex ædificauit, vt testatur Plinius minor in suo libello de viris illustribus, & Liuius ab vrbe condita. Eutrobius autem inuentionem carceris ad custodiam & terrorem Tarquino superbo Regi ascribit. Vtcunque sit inuentum Regium

16 fuit, † hinc est ꝙ ius carceris occupans in crimen læsæ maiestatis incidit, præalle. l. i. C. de priuat. carceri.

17 † Quomodo autem diffiniatur carcer, Bald. in trac. suo de carcer. dicit sic diffiniendum esse, ꝙ est locus securus & horribilis repertus non ad pœnam sed ad delinquentium vel debitorum custodiam.

18 † Prædictis adde ꝙ a fortiori, criminæ læsæ maiestatis teneretur is qui detentum in priuato carcere torqueret, cum plus sit torquere quam detinere l. i. in glo. nec puniri in fin. C. de cust. reorum. ita scribit Bar. in d. l. i. in versic. in tex. ibi violator. C. de priuat. carcer.

S V M M A R I V M.

1 *Tributum unde habuit originem.*

2 *Tributum seu censum denegans soluere Principi in contemptum incidit in crimen læsæ maiestatis.*

3 *Principis securitas læditur ex denegatione tributi.*

4 *Tributum a contributione est dictum, quia ex eo militibus contribuitur.*

5 *Tributum præstatur in signum obedientiæ & recognitionis.*

6 *Tributum soluitur Imperatori pro recompẽsando labores, quos pro suis subditis subit.*

7 *Tributum præstatur Principi, ut ipse hostibus suis resistere poßit.*
8 *Consulens quòd tributum Principi non soluatur incidit in crimen læsæ maiestatis.*
9 *Tributi præstatio subiectionem probat.*
10 *Christus Tributum Cœsari soluit.*
11 *Stater duo Didragma ualebat, & Didragma duos denarios usuales.*
12 *Christus tributum Cæsari soluit, non quia teneretur, sed ne alios scandelizaret.*
13 *Tributum quid sit.*
14 *Tributum cum præstetur Principi in signum supremæ potestatis nunquam præscribitur contra Principem.*
15 *Ecclesiæ Romanæ & Imperio non præscribitur in his quæ sunt reseruata in signum uniuersalis Dominij.*
16 *A solutione census seu tributi excusatur solum ille qui habet, a Principe immunitatem tributum non soluendi, quæ ei inuiolata permansit per annos quadraginta.*
17 *Tributi præstatio licite denegari potest Principi iustitiam non ministranti subditis.*
18 *Compensatio non admittitur in solutione Tributi, nec in decimis.*

QVAESTIO XXXVI.

TRIGESIMOSEXTO quæro: An denegans soluere tributum Principi in crimen læsæ maiestatis incidat? Sed antequam deueniam ad resolutionem huius quæstio
1 nis, non erit ab re uidere, † unde tributum sumpsit primam originē: Polidorus Virgilius Vrbinas in libello suo de inuentoribus rerum libr. ij. in rubr. de triplici regiminis genere, scribit initium tributi fuisse apud Hebræos, nam de eo Deus mandatum dedit Moysi ut habetur Exod. c. 30. dicens, quando tulerit summā filiorum Israel iuxta numerum dabunt singuli pretium pro animabus suis domino & non erit plaga in eis. & illud soluebant omnes a xx. annis supra, & quisq; siclum dabat, qui nummus argenteus est Hebraicus, quem Græci staterā uocant. teste Iosepho lib. iij. de antiqui. secundū vero Archi. in c. magnum xi. q. i. tributum fuit Primo statutum a Cæsare Augusto. refert & sequitur Ioā. Bertachi. in trac. de gabel. seu vectigal. in præludijs in versic. & adde ꝙ tributum est. Prima tamen opinio verior est: Modo di-
2 cas, ꝙ † denegans tributum seu censum soluere Principi in contemptum incidit in crimen læsæ maiestatis: committit enim contra principis honorē & securitatem. facit tex. in extrauag. qui sint rebel. in prin. ibi contra hono
3 rem nostrū: † læditur enim Principis securitas ex denegatione tributi, quia si Princeps tributa non haberet, stipendium militibus, quos pro securitate
4 status sui tenet, vtiq; soluere non valeret: † Et tributū est dictum a cōtribu tione, quia ex eo militibus contribuitur, tex. est in l. ager. §. stipendium. ff. de

verb.signi. Bertachi.vero in præallegato trac.de gabel.in præludi.vers.& dicitur tributum.scribit, q tributum dicitur a tribu, quia prius soluebatur per singulas tribus secundum Isiodorum. Pro supradicta conclusione facit tex.in l.i.ibi qui contra securitatem.ff.ad leg.iul.maiest. hanc etiam opinionem tenuit Ludouic.Montal.in trac.de reprobat. sent. Pilat. articu.iij.
5 nu.51.& nu.52.facit, quia † tributum pra statur in signũ obedientiæ & recognitionis, vt not.Bar.in l.comperit.C.de præscrip.xxx.anno.facit tex. in l.mediteranee.C.de anno & tribut.lib.x.denegans ergo tributum Principi soluere ei obedientiam denegat: qui autem ab obedientia sui Principis se remouet incidit proculdubio in crimen læsæ maiestatis, de quo dixi su-
6 pra.q.27. † Secundo soluitur Imperatori census seu tributum pro recompẽsando labores, quos pro suis subditis subit, facit tex.in l. bene a Zenone C. de quadriennali præscrip.in fine & tex.in auc.vt iudi.sine quoquo suffrag.in prin.ad idem tex.in auc.vt diuinæ iussiones in prin.vbi Imperator dixit, Ideoq; voluntarios labores appetimus vt subiectis quietem præpa
7 remus. Idem dixit pontifex in c.i.de restit.spoliat.in vi.& sic. † Tributum præstatur ob communem vtilitatem, videlicet vt imperator hostibus suis resistere possit, in hoc subditorum saluti consulens.l. nemo carcerem circa finem.C.de exactor.tribut. lib.x. hanc etiam conclusionem firmat pluribus fundamentis.Ludouic.Montal.in præallegato eius tract.articu.iij.colum.i.ij.iij.& iiij.

8 † Adde prædictis, q sicuti denegans tributum soluere Principi in crimẽ læsæ maiestatis incidit, ita dicendum erit de consulente q tributum Principi seu census non soluatur, vt per eundem Ludouic. in d.trac. articu.iij.
9 versic.& not q Deus nu.51. † Tributi enim siue census præstatio subiectionem probat.c.ij.de censib. Alij dicunt, q est subiectionis signum.c. recipimus de priuil.gl.in c.magnum xi.q.i. Innoc.in c.præterea de trãsac. & Bertachi.in tract.de gabell.in præludijs versic.Et adde q tributum.nu
10 me.4.† Quinimmo Christus saluator noster tributũ Cæsari soluit, vt habetur Math.capit.xvii.prope finem.vbi scriptum est, q Christus iussit Petro, a quo didragma petitum fuerat pro se, vt iret ad mare & amum immitteret, & primum tolleret piscem & aperto eius ore inuento statere il-
11 lum tolleret, & eis, qui didragma petebant, solueret pro se & ipso: † Stater enim duo didragma valebat. Et didragma duos denarios vsuales vt habetur per Archid.in d.c.magnũ.vnde versus, dat numos didragma duos stater id duplicabit: Hinc dicebat Ambrosius contra auxentium, si enim censum filius Dei soluit quis tu tantus es qui putas esse non soluendum. quod
12 transumptiue habetur in d.c. magnum xi.q.i. † Verum tamen est quòd Christus tributum soluit, non quòd ipse teneretur, sed ne alios scandali-

zaret vt Augustinus ad Polentium scribens dixit, & transumptiue habetur in c. Iam nunc in versic. vnde ipse dominus. 28. q. i. Et tamen perfidi Iudæi inter alias causas, ex quibus Christũ morti tradi petebant, ea fuit, quia dicebant eum prohibuisse tributũ dari Cæsari, quod falsum erat quia immo, & ipse voluit tributum soluere, & tentantibus illis circa tributũ Cæsari soluendum respondit viso numismate cum immagine Cæsaris, quod
13 Cæsaris Cæsari, quod Dei Deo. † Est autem tributum quicquid in auro, argento, vel ære tribuitur principi ordinarie, & vniformiter propter obedientiam principaliter, siue ratione personæ, siue rei annuatim, ita dixit
14 Lud. in d. trac. art. iij. Et vnum scias, ꝙ † tributum, cum præstetur principi in signum supremæ potestatis, vt not. glo. & Bal. in l. i. §. i. ff. de pub. & Abb. in c. tua nobis de decim. nunquam præscribitur contra principẽ, vt habetur ex doctrinam Panor. in c. ad audientiam de præscript. Bald. in l.
15 sicut col. fin. C. de præscrip. xxx. annorum vbi dixit, ꝙ † Ecclesiæ Romanæ, & Imperio, nõ præscribitur in his quæ sunt reseruata in signum vniuersalis Dominij. Idem tenuit Io. Fran. Balbus in suo tract. de præscript. in
16 ij. part. v. par. princip. col. iij. in versi. i. est quæstio. Et solum † quis excusatur a solutione census, seu tributi, quando habet a principe immunitatem, tributum, aut censum non soluendi, quæ ei inuiolatam permansit per annos xl. vt not. in l. fi. C. de fund. patrimo. lib. xi. ita dixit Bald. in l. comperit. C. de præscript. xxx. annorum, & Iason in l. Imperium xi. col. in fi. ff. de iurisd. om. iudi. & sequitur Balbus loco præallegato. dicas tamen, ꝙ
17 † tributi præstatio denegari potest licite principi iustitiam non ministranti subditis, cum tali casu illi resisti possit etiam de facto, vt voluit Lucas de penna in l. i. C. de super indict. lib. x. refert & sequitur Alcia. in l. placet nu.
18 xi. C. de sacrosanct. eccl. scias etiam, ꝙ † cõpensatio non admittitur in solutione tributi, nec in decimis, vt per Abba. in c. tua nobis de decim. & de tributo est tex. in l. iij. C. de compensat.

SVMMARIVM.

1 *Subditus Regis, qui arma mouet contra ipsum, crimen læsæ maiestatis committit.*

QVAESTIO XXXVII.

TRIGESIMOSEPTIMO quæro: quid dicendum
1 de eo † qui est subditus Regis, vel principis, aut reipublicæ, qui arma mouet contra ipsum, vel rempublicam? Dicas, ꝙ is crimen læsæ maiestatis committit l. i. in prin. ibi, quoq; armati homines. & rursus ibi, quove quis contra rempublicam arma ferat. ff. ad l. iul. maiest. qui tex. licet loquatur in eo qui arma mouet contra populum romanum, rempublicãve,

tamen idem erit in eo qui contra regem vel principem arma summit, vt dixit Bar. in l. hostes. ff. de capt. & postlim. reuers. & idem in l. lex duodecim tabularum. ff. ad leg. iul. maiest. hanc etiam conclusionem tenet Martinus de laud. in trac. de crim. læsæ maiest. & Math. de afflic. in c. i. §. Et bona committentium col. v. nume. 54. in titu. quæ sint regal. in vsibus feud. faciunt quæ supra dixi. q. xxiiij. hoc eodem titulo, de oppugnante patriam.

SVMMARIVM.

1 *Sectæ factæ cum pactis iuramento firmatis ad exitium principis continent crimen læsæ maiestatis.*

2 *Marinus Bocconius Venetus plebeij ordinis cum socijs ad geminas columnas suspenduntur ob sectam & coniurationem factam contra principem & optimates Reipublicæ Venetæ.*

QVAESTIO XXXVIII.

TRIGESIMOOCTAVO quæro: quid dicemus de
1 his, qui † sectas faciunt cum pactis iuramento firmatis, an incidant in crimen læsæ maiestatis? Dicas, quod si huiusmodi sectæ tendunt ad exitium regis, principis, aut reipublicæ, tales incidunt in dictum crimen, vt voluit Angel. in l. cuiusque dolo. ff. ad l. iul. maiest. & Brunus in consil. 79. viso processu inquisitionali. col. ij. in fin. Dicas hanc conclusionem apertissime probari per text. in l. i. ibi, quove cœtus, conuentusve fiat. ff. ad leg. iulia. maiesta. Possent de hoc allegari multa exempla, sed vno tantum conten-
2 tus ero Venetijs † sub Duce Petro Gradonico, qui anno domini. 1290. Venetiarum Dux creatus fuit, quidam Marinus Bocconius plebei ordinis, homo multum audax, & ad facinora promptus, in principis, & optimatum cædem cum multis alijs conspirauit: sed Dei opt. Max. ope, coniuratione cognita Marinus cum socijs ad geminas columnas suspendio necantur, teste Petro Marcello in libro de vitis Principum Venetorum, in vita dicti Petri Gradonici Principis.

SVMMARIVM.

1 *Templum Deo quis primus posuerit.*

2 *Dauid templum Deo primus extruere parauit, at Deus per Nathan prophetam eum quòd manus hostium sanguine pollutas haberet, reuocauit, eique iußit ut templi illius ædificationem Salomoni filio relinqueret.*

QVAESTIO XXXIX.

TRIGESIMONONO quæro: an occupans sibi templum incidat in crimen læsæ maiestatis? Dicas breuiter quod sic.tex.est.in l.i.ibi,locave occupentur, vel templa.ff.ad l. iul.maiest.ad idem tex.in l.ij.ff. de colleg.illicit.facit etiam text.in l.denuntiamus.C. de his.qui. ad eccles.confug. Et ita tenuit Ludouic.Montal.in tract.suo.de reprobat.sent.
1 Pilati.artic.i.nu.70.Quis † autem primus templum Deo omnipotenti posuerit: Salomonem fuisse legimus, qui Hebræorum Rex ab ortu Adam primi hominis tribus millibus centum & duobus post annis illud Hiero-
2 solymis condidit,vt testatur Ioseph lib.viij.antiquitatum.verum † Dauid Pater illud extruere parauerat,at Deus,per Nathan prophetam, eum, quod manus hostium sanguine pollutas haberet reuocauit,eique iussit, vt templi illius ædificationem Salomoni filio relinqueret.

SVMMARIVM.

1 *Maledicere principi est contra diuinum præceptum.*
2 *Ebrietas mentis exilium inducit.*
3 *Vbi est ebrietas ibi est furor.*
4 *Lubricum linguæ nullus homo domare potest.*
5 *Maledicens principi ex iniuria ad principem remittendus est.*
6 *Si quis dixit illusorie uerba maledicta contra principem parcitur ei ob temeritatem.*
7 *Maledicta pensanda sunt ex hominum personis.*
8 *Agrippa qui orabat Deum pro morte Tiberij Imperatoris, ut ei succederet in regno Caius Nepos,uiuente Tiberio fuit in carceribus detrusus, & postea,a Caio fuit liberatus & sublimatus.*
9 *Ex solis maledictis contra principem crimen læsæ maiestatis non incurritur.*
10 *Ex separatione titulorum diuersitas criminum arguitur.*

QVAESTIO XL.

QVADRAGESIMO quæro: an maledicens principi incurrat crimen læsæ maiestatis? Videtur dicēdum quod sic:nam sine dubio maledicens principi illius maiestatē offendere dicitur, & quoties læditur principis maiestas dictum crimē cōmittitur,vt habetur in l. quisquis.in prin.& ibi doc.C. ad legem iul.maie. & dictum fuit supra in plu-
1 ribus quæstionibus. Maledicere † enim principi est contra diuinum præ-

ceptum. Scriptum est enim Exodi.c. 22. circa finem: Dijs non detrahes, & principi populi tui non maledices. Pro resolutione huius quæstionis distingue: aut maledicens principi id facit ex leuitate: aut furore, seu vinolentia. Nam si furore, satis est ꝙ suo furore puniatur. l. diuus. ff. de offi. præsid.
2 Si vinolentia, clarum est ꝙ † Ebrietas mentis exilium inducit. c. a crapula. extra de vit. & honest. cleric. & ideo dixit specul in tract. de modo gene-
3 ral. concil. congreg. parte iij. rub. 36. nu. 2. ꝙ † vbi est ebrietas ibi est furor. Sin autem ex leuitate, lubricum linguæ non est facile ad pœnam trahendum, vt dixit iuriscon. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. ad idem, & prædi-
4 cta, facit etiam tex. in l. i. C. si quis. Imper. maledix. & † lubricum linguæ nullus homo domare potest. Ecclesiast. c. 18. Iacob. c. 2. Ang. in d. l. famo-
5 si. in versic. sequitur in textu nec lubricum. Aut † quis ex iniuria principi maledixit, & tunc ad principem remittendus est, vt in d. l. i. faciunt not. in c. si quis iratus. ij. q. iij. & c. quem pœnituerit. §. notandum. & ibi glos. eadem causa & q. Dictum enim hominis quandoq; magis noua iactatione
6 iactatur, quam aliqua opinione roboratur. 26. distinc. c. deinde. Aut † verba maledicta contra principem quis illusorie dixit, vt in l. hic aut. ff. si cui plus quam. per leg. falcid. & per Alberi. in l. filiam. C. de inoffi. testa. & in l. Gracchus. ff. de adulter. & isto casu parcitur delinquenti in principem ob temeritatem. facit tex. in l. omne delictum. §. penul. & in l. respiciendum. §. delinquunt. ff. de pœn. & l. milites. ff. de custo. reorum. At Iaco. de Beluis.
7 quem refert Alberi. in d. l. famosi. dixit, † ex hominum personis maledicta pensanda esse. ad idem Math. de afflict. in decisi. Neapolit. decisi. 265. vbi refert exemplum D. Antonij Archiepiscopi Florentini, qui in i. parte
8 sui historialis titul. vi. c. 21. §. iij. refert, ꝙ † Agrippa, qui imperium affectabat pro Caio Nepote Imperatoris Tiberij, dixit, vtinam viderem mortem importuni senis, videlicet Tiberij, & Caium Dominum totius orbis, de hoc Tiberio accusatus de crimine læsæ maiestatis quia Deum orauerat pro morte Imperatoris, eundem Tiberius in carcerem detrudi mandauit, in quo stetit mensibus sex vsq; ad mortem Tiberij, quem Caius, qui illi in Imperio successit, liberauit, pariter & sublimauit. ad hoc vide afflic. in præ
9 dicta decis. nu. 62. ex prædictis concluditur, ꝙ † ex solis maledictis contra principem crimen læsæ maiestatis non incurritur. facit, quia huiusmodi delicta, videlicet crimen læsæ maiestatis, & crimen maledicentiæ
10 contra principē, ponuntur sub diuersis titulis, ex † separatione enim titulorum diuersitas criminum arguitur: & isto genere argumētandi vtuntur sæpe Doct. vt Oldra. in consi. 210. Regularis. col. i. Abba. in consi. 57. col. iij versi. Tertio principaliter. in i. vol. firmat Aymon. Crauet. in consil. vi. Plura videnda sunt, in princ. & in ij. colum. vide etiam ad hoc Math. de

Afflict.in cap.i.§.& bona committentium. colum.viij.nume.104.in titul. quæ sint Regal.in vsibus feud.

SVMMARIVM.

1 *Furcæ meri imperij signa sunt.*
2 *Furcarum erectio iurisdictionem probat.*
3 *Furcas erigens propria authoritate, usurpat authoritatem principis, & crimen læsæ maiestatis incurrit.*
4 *Per furcarum erectionem retinetur possessio meri Imperij, licet de facto non occurrerit casus per annos centum, quòd aliquis ibi suspensus fuerit.*
5 *Furcarum erectio inuenta fuit, ut homines conspectu earum terreãtur, & delinquentibus accedant ad pœnam.*
6 *In furcarum erectione publica uersatur, utilitas ne maleficia sint impunita, et ut malemeriti publice puniantur.*

QVAESTIO XLI.

QVADRAGESIMOPRIMO quæro: an, si quis erigat in loco furcas sua propria authoritate, incidat in crimẽ læsæ maiestatis? Dicas quod sic. ita voluit Bald.in l.data opera.col.iij.prope finem.C.qui accus. non poss. adducit tex.in l.iij.§.fin.ff.ad leg.iul.maiest.ibi, quive priuatus pro potestate magistratuve. & text.in l.eos.§. qui se.ff.ad leg. corn.de fals.idem voluit Guliel.Bont.in tractatulo suo de casibus.in quibus pœna.mort.impon.nume.3.qui habetur in xv.Thomo tract. &, licet neq; Bald.neq; Guigliel.in locis prædictis rationem asignent huius deci-
1 sionis, dicas rationem esse: quia † furcæ meri Imperij signa sunt, vt dixit Paris de Puteo in tract.de sindic.in.§.contumacia.nume.8.Et dixit Ioan.
2 Bertachi.in tract.de gabel.seu vertigal.in prima parte.nume.37. q̃ † furcarum erectio iurisdictionem probat, secundum Bald.in l.a procuratore. C.mand.& in c.i.in tit.quid sit inuestitura.& in l.arboribus.§ de illo.ff.de vsufruct.vbi Floria. dixit, id procedere etiam si per annos centum in illis non fuerit aliquis homo suspensus.idem voluit Ioan.Bertachi.in tract.suo
3 de gabel.in i.parte, col.viij.nu.37.Qui † igitur propria authoritate furcas erigit, sua authoritate usurpat authoritatem principis & magistratus, merito crimen læsæ maiestatis incurrit d.l.iij.§.fin. idem dixit Iason. in l.Imperium col.viij.versic.secundo quia qui non habet.ff.de iurisdi.omnium iudic.facit q̃ dixit Franc.Balb.in tract.de præscript.nu.17.vbi dixit, quòd

† per

4 † per furcarum erectionem retinetur possessio meri Imperij, licet de facto non occurrerit casus per annos centum, ꝙ aliquis ibi suspensus fuerit. Et dicit Paris de Put. in d. tract. de sindic. in prædicto. §. contumacia nume. 7.
5 ꝙ † furcarum erectio inuenta fuit vt homines conspectu earum terrean-
6 tur, & delinquentibus accedant ad pœnam. subdens, † ꝙ in furcarum erectione publica versatur vtilitas, ne maleficia sint impunita, & vt malemeriti publice puniantur.

SVMMARIVM.

1 *Rectores prouinciarum finito officio non possunt ægredi prouinciam seu ciuitatem, nisi post quinquaginta dies quibus tenentur stare ad sindicatum.*
2 *Fuga officialis, qui debet stare ad sindicatum, facit eum incidere in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLII.

QVADRAGESIMOSECVNDO quæro: certum
1 est, ꝙ de iure communi † Rectores prouinciarum finito officio non possunt ægredi prouinciam, seu ciuitatem, in qua rectores fuerunt, nisi post quinquaginta dies, quibus tenentur stare ad sindicatum: vt est tex. in l. i. C. vt omnes. iudi. tam ciuil. quam crimin. Modo quæro, si rector prouinciæ, vel ciuitatis, infra dictum tempus discedat, & nolit stare ad sindicatum, quod crimen committat? Dicas, ꝙ incidit in crimen læsæ maiestatis. text. est de hoc apertus in. d. l. i. C. ut iud. tam ciuil. quam crim. facit etiã tex. in. l. ij. ff. ad leg. iul. maiest. & ita dixit Alberic. in rub. ff. eod. titu. idem voluit Math. de Afflict. in. c. i. in. §. & bona committentium. col. vi. nu. 70.
2 in tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. vbi dixit, ꝙ † fuga officialis, qui debet stare ad sindicatum, facit eum incidere in crimen læsæ maiestatis. subdens, ꝙ non tamen hoc delictũ intelligitur in primo capite legis iuliæ maiestatis, quando huiusmodi delictũ non est contra principem uel rempubl. Idem tenet restaur. in tract. de Imper. q. 118. nu. 20.

SVMMARIVM.

1 *Scribens, & falsum recitans ad damnum principis, incidit in crimen læsæ maiestatis.*
2 *Scribens falsum scienter in libris Reipublicæ uel Principis, ad damnum ipsius principis incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLIII.

1 QVADRAGESIMOTERTIO quæro: an qui † scribit & falsum recitat ad damnum reipublicæ vel principis incidat in crimē læsæ maiestatis? Dicas ꝙ sic. ita tenuit Alberic. in rub. ff. de crim. læ. maiest. per text. in l. ij. ff. ad leg. iul. maiest. ibi, qui ve sciens falsum conscripserit, vel recitauerit, & hoc enumeratur in primo capite criminis læsæ
2 maiestatis, vt ibidem dicit text. hoc † tamen sane intelligendum est de eo, qui scienter in libris Reipublicæ, vel principis falsum scripserit. Et licet hoc crimen non sit de directo commissum contra Remplicam vel principem, attamen est in primo capite legis iuliæ maiestatis, vt dixit text. in d. l. ij. & tenet Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. col. vi. nu. 73. in titulo quæ sint. Regal. in vsibus feud. vbi dicit menti tenendum hoc genus falsi, ꝙ inducit crimen læsæ maiestatis.

SVMMARIVM.

1 *Sollicitans uel concitans milites ut rebellent contra principem crimien læsæ maiestatis committit.*

2 *Qui concitat hostes ut bellum summant uel aliquid contra regem faciant in eius damnum, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLIIII.

1 QVADRAGESIMOQVARTO quæro: quid dicendum de eo qui solicitauit, vel concitauit, milites vt rebellarent contra Regem vel Rempuplicam, vel solicitauit, vel concitauit ipsos milites, vt seditionem, vel tumultum, aduersus Regem, vel Rempublicam facerēt? Dicas, ꝙ talis crimen læsæ maiesta. committit: vt probatur per tex. in l. i. ibi, qui ve milites. ff. ad leg. iul. maiest. facit ad idem tex. in l. secunda & iij. ff. eodem titu. ita concludit Cardinal. in clemen. pastoralis in princip. in ix. not. de re iudic. idem tenet Math. de Afflict. in cap. i. in. §. & bona committentium. colum. vi. nume. 69. in titu. quæ. sint. Regal. in vsibus
2 feudor. & † idem dicendum de eo qui hostes concitauit, vt bellum summant, vel aliquid contra Rempublicam seu Regem faciant in eius damnum, vt in l. iij. in princip. ff. ad leg. iul. maiest. hoc enim lege duodecim tabularum cautum fuit, vt dicit ibi text.

SVMMARIVM.

1 *Tiberius antequam ad Imperium conscenderet in germania exercitum ducens præfecto legionis ignominie notam intulit, ob id solum quòd liberto suo quosdam equites uenatum trans renum sine ipsius licentia misisset.*
2 *Priuatus ad hostes confugiens crimen læsæ maiestatis incurrit.*
3 *Affricanus superior deuicta Cartagine cum omnes qui de exercitu Romano penos transierant in suam redegisset potestatem eos qui Romani erant tanquam patrie fugitiuos crucibus affixit, latinos uero, tanquam perfidos socios securi percußit.*
4 *Miles e prælio recedens uel quid faciens quòd eius ope hostes uictoriam habeant, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLV.

QVADRAGESIMOQVINTO de eo videndum est, qui exercitum sine superioris licentia deseruit? Dicas illum crimen læsæ maiestatis committere, vt probat text. in l. ij. ibi, aut qui exercitum deseruerit. ff. ad leg. iul. maiest. ad idem Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. colum. vi. nume. 71. in tit. quæ
1 sint. Regal. in vsibus feud. Propterea † Tiberius antequam ad Imperium conscenderet, cum in germania exercitũ duceret præfecto legionis ignominiæ notam intulit, ob id solum, ꝙ cum suo liberto paucos quosdã equites venatum trans Renum ab eo licentia non petita misisset: quia vt ab hoste intercipi possent periculum adiuerat. vt refert Bapti. Fulgosius. in suo opere, de dictis factisq; memoratu dignis. lib. ij. in rub. de milit. disciplin. in
2 ix. exemplo. Idem erit † in priuato ad hostes confugiente, vt dixit Vul-
3 pianus in d. l. ij. Ideo probe factum legimus † ab Affricano superiore, qui deuicta Carthagine, cum omnes qui de exercitu Romano ad penos transierant in suam redigisset potestatem, eos, qui Romani erant tanquam patriæ fugitiuos crucibus affixit. in latinos vero transfugas aliter animaduertit: illos namq; tanquam perfidos socios securi percussit, vt testatur Va-
4 ler. Maxi. in libr. ij. in rubr. de discipl. milita. Idem est † in eo armigero vel milite, qui e prælio recessit, aut quid fecit, quòd eius ope hostes victoriam habuere. l. iij. ibi, qui in bellis recesserit. ff. ad leg. iul. maiest.

SVMMARIVM.

1 *Cõmunitatibus & priuatis personis licet loca propria muris circundare & custodire.*
2 *Aedificiorum colatio est de iure gentium, & per consequens licita.*

3 *Castella limitanea, uidelicet iuxta Imperij fines posita, alicui priuato tenere non licet.*
4 *Habentes castra in confinibus territorij alicuius ciuitatis coguntur ea dimittere ciuitati in cuius territorio sunt, nisi ex permissione ciuitatis sint eis concessa.*
5 *Castrum primus omnium Cecrops condidit, qui ante tempora Deucalionis fuit, idque a se Cecropiam nominauit.*
6 *Turres a quibus fuerint inuentæ.*

QVAESTIO XLVI.

QVADRAGESIMOSEXTO quæro: quid dicendum de eo, qui sine principis licētia arcem seu fortilitium in confinibus regni tenet, an crimen læsæ maiestatis committat? Dicas ꝙ sic. ita tenuit Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. colum. vi. nume. 77. in titu. quæ sint regal. in vsibus feudo. per text. in l. iij. ff. ad leg. iul. maiest. vbi glos. in ver. tenuerit. dicit, ꝙ priuatus tenens arcem in confinibus contra publicam quietem incidit in crimen læsæ maiestatis: quia hoc ei non licet, per text. in l. secunda. C. de fund. limito. vbi Ioan. de Plat. per il-
1 lum text. dixit, † quod licet alias licitum sit communitatibus & priuatis personis loca propria muris circundare & custodire. l. per prouincias.
2 C. de ædific. priuat. & l. omnes prouinciarum. C. oper. pub. † cum ædificiorum collatio sit de iure gentium, & per consequens licita. l. ex hoc iure. & ibi Bartol. ff. de iust. & iur. nisi ad emulationem ciuitatis fiat, vel inde scandalum, aut seditio contra principem sequi possit, vt in glos. ibi in
3 verbo, antiquitas. † Tamen castella limitanea, videlicet iuxta Imperij fines posita, alicui priuato tenere non licet. & dixit Angel. in dicta leg. se-
4 cunda, quod † habentes castra in confinibus territorij Perusini, seu alterius ciuitatis, coguntur ea dimittere communitati Perusiæ, vel ciuitati in cuius territorio sunt cum eorum territorijs, si modo ex permissione ciui-
5 tatis non sint eis concessa. † Castrum autem, seu oppidum, primus omnium Cecrops condidit: qui (teste Iustino lib. ij.) fuit ante tēpora Deuca-
6 lionis, idq; a se Cecropiam nominauit. Turres † autem Cyclopes inuenerunt vt Aristoteles ait: secundum autem Theofrastum phœnices: Virgilius autem Palladi ascribit, vnde in Bucolicis dixit, Pallas, quas condidit Arces, ipsa colat. ad quod videndus est Pollidorus Virgilius in libello suo de in inuent. rerum. lib. iij. cap. ix.

SVMMARIVM.

1 *Castellani non restituentes castrum iussu domini incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

2 *Castell uni non restituentes castellum ciuitatis Bononiæ ad iussum ancianorum incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLVII.

1 QVADRAGESIMOSEPTIMO quæro: si aliquis erat † Castellanus in aliquo castro pro rege, principe, vel Republica, si princeps illum amoueat, & alium castellanum in ipso castro destinet scribendo illi ꝙ castrum nouo castellano a se misso consignet, & ipse id facere recuset, an crimen læsæ maiestatis committat? Dicas ꝙ sic, vt est text. in l. iij. ibi, aut castra concesserit. ff. ad l. iul. maie. ita dixit Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium, col. vi. in fi. nu. 78. in tit. quæ sint. regal. in usibus feud. ubi dicit, text. in d. l. iij. intelligendū esse in omnibus istis casibus, videlicet siue quis recusauerit consignare castrum nouo castellano uenienti cum literis principis, siue milites ad hostes miserit sine principis licentia, seu castrū ipsum hostibus tradat. & hāc qōnē tangit Nico. Boer. in trac. de custo. clauium. col. vi. nu. 25. & nu. 26. idem
2 tenens. & not. Angel. in d. l. iij. ubi dixit ex illo text. † notandum, contra castellanos non restituentes castellum ciuitatis Bononiæ ad iussum ancianorum, quia incidunt in crimen læsæ maiesta. Et eodem modo si illud hostibus concedunt, per glos. ibi.

SVMMARIVM.

1 *Committentes collegium illicitum incidunt in crimem læsæ maiestatis.*
2 *Validum est argumentum a diuersitate titulorum. Et quando procedat. nu. 6.*
3 *Ciuitates & barones, qui sub uno eodemque principe sunt, confœderationes inter se facere non possunt, nisi cum consensu eius fiant.*
4 *Collegium illicitum quid sit? Et quòd sit approbatum uel reprobatum. & nume. 5.*

QVAESTIO XLVIII.

1 QVADRAGESIMOOCTAVO quæro: an † committentes collegium illicitum incidant in crimen læsæ maiestatis? Videtur prima facie dicendum ꝙ non: nam in. ff. titu. de collegijs illicitis est titulus separatus, a tit. ad leg. iul. maiest. Ergo di-
2 uersa sunt crimina, † arguēdo, a diuersitate titulorū, quod argumentū est ualidum per ea quæ dixi sup. qōne. xl. prope finem. Dicas tñ contrarium esse uerius, ꝙ immo facientes collegium illicitum incidunt in crimen læsæ maiestatis, ut est tex. iuncta glos. ibi, in l. ij. ff. de colleg. illicit. & ibi. not. Bar.

Item tenentur leg.iul.de vi publ. vt ibidem dicit Bar.idem probat text in l.i.ibi qui ve cœtus.ff.ad leg.iul.maiest.& dicit Bart.in l.sodales. colum.ij.
3 versic.& ideo istæ sectæ. q̄ † ciuitates, & barones, qui sub vno eodemq; principe sunt, confœderationes inter se facere non possunt: quia semper huiusmodi ligæ & confœderationes præsumuntur factæ ad damnum status principis sub quo sunt, nisi fiant cum consensu superioris: ita voluit etiam Marti.de laude.in tract.suo. de confœder.princip q.xx. allegat Innocen.in c.dilecti.extra de excess.prælat.Idem tenuit Franci. Lucanus.in tract de priuil.fisci.in ij.parte,princ.versic.Decimus quartus. nu.14.conclusionem supradictam, q̄ faciens collegium illicitum puniatur crimine læsæ maiest.tenuit etiam Ludouic.Montal.in tract.de reproba.sent.Pilat.ar
4 tic.ij.col iij.versic.secundo pro eadem parte. Quid autem † sit collegium illicitum opereprecium est scire; ideo dicas illicita & reprobata esse omnia collegia, quæ a superiore non sunt approbata vel permissa l.iij.§.in summa.ff.de colleg.illicit. Bar.in l.sodales.in i.col.versicu. secundo quæro.ff.
5 eod.tit.& dicit Innoc. q̄ † collegia illicita dicuntur conuenticulæ, nisi sint a superiore confirmata: cuius dictum habetur in c. cum ab Ecclesiarum. in glos.sua,in verbo,prælatus.de off.ordin.& Bald.in c.conuenticulas.in ij.col.in versi.Item nota q̄ omnia collegia.in tit.de pac.iuramen.firmand. in vsibus feud.ad idem Abb.in c.dilecta in ver. in glos.i. extra de excess. prælat.vbi dicit etiam quæ sint collegia licita.ad idem Paul.de cast.& Bar. Soci.in l.cum senatus.ff.de reb.dub.& Fely.in c.accedentes,in princip.de præscrip.Erit ergo firma conclusio, q̄ committens collegium illicitum in-
6 cidit in crimen læsæ maiest. Ad id,† q̄ supradictum est in contrarium arguendo a diuersitate titulorum,dicas, id non procedere quotiens. in iure est expressum contrarium: q̄ probatur in d. l. ij.ff. de colleg. illicit. tunc enim argumentum,a diuersitate titulorum non concludit.

SVMMARIVM.

1 *Is,qui facit ne Comes uel Baro obediat suo principi,in crimen læsæ maiestatis incidit.*
2 *Reges omnes olim Populo Romano suberant.*

QVAESTIO XLIX.

1 QVADRAGESIMONONO, q̄ro quid erit dicēdū de eo, qui dolo malo egit,ne Comes,Baro,vel alius inferior,obediat suo principi? Hunc in læsæ maiestatis crimē incidisse dixerim, per text.in l.cuiusq; ibi,vt ue ex amicis.ff.ad leg.iul. maiest.&

1 ibi, cuius ve dolo malo opera factum. &c. Olim † enim omnes reges populo Romano suberant, ideo statuit ibi Sceuola, ꝙ si aliquis tantæ fuerit temeritatis vt daret operam, ꝙ aliquis eorum regum non obediret populo Romano, ꝙ talis in crimen læsæ maiestatis incidat. firmat hanc conclusionem Math. de Afflict. in c.i.§. & bona committentium. col. vij. nu. 92. in titu. quæ. sint regal. in vsibus feudorum.

SVMMARIVM.

1 *Deputatus a principe ad gubernationem exercitus, si illum recusat consignare successori ab ipso principe misso, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO L.

1 QVINQVAGESIMO quæro: quid dicendum de eo, qui erat deputatus, a principe gubernator exercitus in aliqua prouincia ad principis beneplacitum, qui recusauit exercitum consignare alteri gubernatori ab ipso principe misso ad regimē & gubernationem ipsius exercitus? Dicas, ꝙ proculdubio is maiestatis reus erit. ita probat text. in l. iij. in. §. eadem lege ibi, quive, cui ei successum in prouincia. &c. ff. ad leg. iul. maiest. ad idem facit text. in l. i. C. vt tam ciuil. quam milit. iudi. faciunt pro ista quæstione quæ late dixi supra. q. 32. sub hac eadem rubrica & quæstione. 47.

SVMMARIVM.

1 *Subditus principis commonens hostes de præparatione ipsius principis contra eos committit crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO LI.

1 QVINQVAGESIMOPRIMO: quæro an crimen læsæ maiestatis committat is, qui cum principis subditus sit, cognoscens ꝙ princeps hostes suos capere vel debellare facile potest, vt ipsius principis fœlici successu obuiaret, hostes de præparatione principis contra eos, vt caueant, ne in eius potestatem veniant, commonet? Dicas, ꝙ sic. text. est. in l. iiij. ibi, quominus hostes in potestate populi Romani &c. ff. ad l. iul. maiest. Hanc etiam conclusionem tangit Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium col. vij. nu. 88. in tit. quæ, sint regal. in vsibus feud.

SVMMARIVM.

An iurās principem offendere non sequuto effectu teneatur crimine læsæ maiestatis.

1 *Affectus non sequuto effectu non est punibilis.*

2 *Primi motus non sunt in potestate nostra.*

3 *Voluntas sola est punibilis in crimine læsæ maiestatis.*

4 *Voluntas quid sit.*

5 *Delictum attentatum, non consummatum punitur in crimine læsæ maiestatis.*

6 *In prolatione uerborum contra principem attendenda est qualitas personæ, locus & tempus.*

7 *Homicidium committens per ebrietatem puniri non debet.*

8 *In ebrijs nulla ratio, nullum uitæ gerendæ consilium, nec ulla artium, nec gestorum, aut lectionum memoria, aut industriæ prouidentia est.*

9 *Vinum Dei est: ebrietas diaboli opus.*

10 *Dionisij maioris Ciciliæ tiranni, animaduersio in duos iuuenes, qui inter cœnandum de insidijs eius capiti parandis inter se sermonem habuerunt.*

11 *In dicente uerba contra principem, considerandum est, an ex lubrico linguæ id dixerit. Item locus, & tempus. nu. 13.*

12 *Iulij Cæsaris lepidum responsum.*

13 *Responsum factum Pirrho a quibusdam dum ebrij maledixissent de eo.*

QVAESTIO LII.

QVINQVAGESIMOSECVNDO videndum est, si aliquis iurauit se uelle principem interficere, uel aliquod illi magnum malum facere, siue id etiam sine iuramento dixerit, an crimen læsæ maiestatis ex solo dicto aliquo non sequuto effectu incurrat? Circa hanc quæstionem dicendum videtur ꝙ non: per tex. in c.i.§.si voluerit in titul.de capit. qui curriam vendi. vbi dicitur, ꝙ si vasallus dominum offendere voluerit, nil tamen fecit, quod nisi illi insidiatus
1 fuerit feudum non propterea amittit: quia † affectus non sequuto effectu non est punibilis, ut late habetur per doct. in l. si quis non dicam rapere. C. de episcop. & cleri. vbi Cyn. Bal. & Salic. facit text. in l.i. in fin. ff. ꝙ quisq. iur. l. qui falsam. ff. ad leg. Corn. de fals. facit, quia id forte dictum fuit calore iracūdiæ. l. quod calore. ff. de reg. iur. vnde versus, ira impedit animum,
2 ne possit cernere verum. Primi † etenim motus (ut philosophus ait) non sunt in potestate nostra, vt habetur in l. qui ea mente. ff. de pœn. immo scriptum est, ꝙ cogitationis nemo pœnam patitur. l. cogitationis. ff. de pœn.
3 Contrarium tamen dicendum esse videtur: † quia in crimine læse maiestatis

statis

ſtatis ſola voluntas eſt punibilis.l.quiſquis.in princ.ibi, eadem enim ſeueritate voluntatem ſceleris, qua effectum puniri volumus. C.ad l.iul.maie.
4 eſt enim † voluntas deliberatio animi intelligentis & acceptantis id quod vult Bald.in l.in emptis col.iij.verſicu. modo venio ad quæſtiones.C. de contr.empt.& præſumitur durare niſi mutata probetur. l. fideicõmiſſa.§. ſi rem.ff.de legat.iij.& ibi Bar.Bal.in l.i. C.de collat.l.eum qui.ff.de pro-
5 bat. † Delictum enim attentatum non conſummatum punitur in crimine læſæ maieſtatis, vt notanter dixit Angel.in l.i.§.hæc verba in fin.ff. quod quiſq; iur.quem ſequitur Math.de Afflict.in c.i.§.ſi voluerit.in titu.de capit.qui Cur.vendidit.colũ.i. nu.5. & hanc concluſionem videtur firmare idem Math.in c.i.§.& bona committentium.col.vij.nu.86.in tit.quæ ſint regal.in vſibus feudo.pro qua eſt tex.in l.iiij.in princ.ff.ad leg.iul. maieſt.
6 In iſta materia † conſiderandam eſſe arbitror qualitatem perſonæ ſic iurantis, aut dicentis, locum, & tempus huiuſmodi prolatorum verborum, iuxta illud Ouidij.lib.i.de triſt.in prima Ellegia.

Iudicis officium, ut res, ita tempora rerum
Quærere, quæſitó tempore tutus erit.

Perſonæ dico qualitatem ſpectandam, quia ſi talia verba prolata eſſent ab eo, qui læuis (ut aiunt) eſſet armaturæ, vtiq; parui momenti & conſiderationis eſſe deberent apud principem. Idem eſſet ſi ab ebrio, vel inſano, dicta eſſent. facit tex.in l.i.C.ſi quis Imper. maledix. & ibi gloſ.in verbo, tumulentia.& probãtur prædicta per tex.in l.famoſi.ff.ad leg.iul.maieſt.
7 vnde dicit Alber.in d.l.i.ꝙ † is, qui per ebrietatem maleficium committit, puniri non debet: nam ebrius ibi furioſo comparatur. facit text.in c.venter.xxxv.diſtin.ad idem facit tex.in c.a crappula.de vita.& honeſt.cleric. vbi ſcriptum eſt, quòd ebrietas mentis inducit exilium. inde Proper. Elegia ſecunda ſcribit.

Vino forma perit: uino corrumpitur ætas:
Vino ſæpe ſuum neſcit amica uirum.

8 Et ideo dicebat Auguſt.ad ſacras virgines, in † ebrijs, nõ ulla ratio, non ullum vitæ gerendæ conſilium, nec ulla artium, nec geſtorum, aut lectionũ memoria, aut induſtriæ prouidentia eſt. Et Chryſoſtomus in Homelia ad
9 Antiochenos ait, † vinum Dei eſt: ebrietas autem diaboli opus.& idem ſuper c.ix.Geneſis.Homeli.29.inquit, grauiſsimum quidem ebrietas eſt delictum, & ꝙ poteſt excecare ſenſus, & mentem ſummergere, & hominẽ, irrationabile Animal facere.
10 Nec ab re † Dioniſij maioris Ciciliæ tirãni hic ſubnectemus exemplum: ſcribit Plutarchus in ſuis apoſthegmatibus, quod cum eidem Dionyſio accuſati fuiſſent duo iuuenes, ꝙ inter cœnandum de inſidijs eius capiti parã-

dis inter se sermonem habuissent, id scire dissimulans ipsos iuuenes ad cœnandum secum inuitari iussit, dumq; in mensa secum essent aduertit eorum alterum valde sobrium & parce loqui alterum vero large potantem & loquacem, istum incollumen dimisit, sobrium autem interimi iussit.

10 Consideranda † est etiam persona sic dicentis, an talis sit qui id facere potuerit, & an ex linguæ lubrico id dixerit, vt dicit tex. ad hoc notab. in l. fa-
11 mosi. ff. ad leg. iul. maiest. Et † ideo Iulius Cæsar, cum ei dictum fuisset, ꝙ a Galba sibi caueret, qui crassus erat, respondisse dicitur, cauendum mihi est a Pallidis & macilentis, & non a Crassis: inferens a Caio Cassio, & Bruto, sibi cauendum esse. hi enim pallidi, & macillenti erant, ꝙ testatur Plutarchus in vita eiusdem Iulij Cæsaris.

12 Considerari non ab re dixi † locum, & tempus prolatorum huiusmodi verborum, videlicet an in mensa, vel ieiuno stomacho: Nam plerunq;,
13 quæ in mensa aduersus principem dicuntur, excusari possent, † iuxta illud ꝙ apud Valerium Maximum lib. v. in rubr. de humanit. de Pirrho legimus: Nam cum ipse audiuisset quosdã in conuiuio Tarentinorum parum honoratum de se sermonẽ habuisse, eis accersitis quæsiuit, an ea quæ ad eius aures peruenerant dixissent, cui ex his vnus respondit, nisi nobis vinum defecisset ista, quæ tibi relata sunt, præ ijs quæ de te locuturi eramus lusus & iocus fuissent: quo responso is iram Regis in risum conuertit. Si quando igitur casus acciderit iudicantis auriga Modestini iurisconsult. Decisio facile esse poterit, de qua, in d. l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest.

SVMMARIVM.

Qui milites de alijs militibus delegit sine iussu principis crimẽ læsæ maiestatis cõmittit.

QVAESTIO LIII.

QVINQVAGESIMOTERTIO, quæro: an magister militum, aliusve, qui milites de alijs militibus sine principis licentia delegit, incidat in crimen læsæ maiestatis? Dicas ꝙ sic. tex. est in l. iij. iuncta glos. in verbo, delectum. ff. ad leg. iul. maiest. quæ glos. allegat ad hoc tex. in l. militem. C. de re milit. lib. xij. credo ꝙ voluerit allegare tex. in l. neminem. C. eodem tit. allegat etiam glos. tex. in l. iubemus. C. de offi. magistr. milit. quæ lex non est sub illo titulo, credo ꝙ voluerit allegare tex. in l. milites. in d. tit. de offi. magistr. milit. prædictam conclusionem tenuit Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentiũ. colum. vij. nu. 81. in titu. quæ. sint. regal. in vsibus feudorum.

SVMMARIVM.

Vasallus morem non gerens domino feudi, ex eo quòd dominus feudi sibi non præstat quæ præstare tenetur, an incidat in crimen læsæ maiestatis.

1 *Inuestitura feudalis, est quidam contractus nominatus.*

2 *Licet unicuiq; partium contrahentium, quando sibi conuenta ab altera parte non seruantur, nec ipsa quæ ad se attinet seruare.*

3 *Reciproca est obligatio uasalli ad dominum: & econtra.*

QVAESTIO LIIII.

QVINQVAGESIMOQVARTO quæro: vtrum vasallus, qui morem non gerit domino, feudi, in his quæ ei tenetur secundum ius feudorum, ex eo ꝙ dominus sibi non præstat ea quæ domini feudorum præstare tenentur suis vasallis, incidat in crimen læsæ maiestatis? Dicas ꝙ non. ita dixit Alberic. in l. i. ff. ad leg. iul. maiest. allegat
1 tex. in c. de forma. 22. q. v. est † enim inuestitura feudalis quidam contractus, vt post alios habetur per Zasium in suo tract. feudorum. in i. parte versic. feudum autem. vbi dixit esse contractum nominatum: contractus autem est vltro citroq; obligatorius. l. labeo. §. contractum. ff. de verbo. si-
2 gnifi. ideo licet † vnicuiq; partium contrahentium, quando sibi conuenta
3 ab altera parte non seruantur, nec ipsa quæ ad se attinet seruare: cum † reciproca sit obligatio vasalli ad dominum, & domini ad vasallum, vt tradit idem Zasius in d. trac. de feud. in vi. parte, in tit. ad quid. vasal. domino. & dominus. vasal. teneat. in versic. Nunc ad secundum punctum.

SVMMARIVM.

An statuentes contra honorem principis incidant in crimen læsæ maiestatis.

1 *Facientes statuta dolo malo ut iurisdictionem occupent, contra honorem principis statuere dicuntur.*

2 *Pronuntians aliquid tanquam iudex, cum iudex non sit, qua pœna teneatur.*

QVAESTIO LV.

QVINQVAGESIMOQVINTO quæro: An statuentes contra honorem principis incidant in crimen læsæ maiesta-
1 tis? Et hi † statuere dicuntur contra honorem principis qui statuta faciunt non habentes statuendi authoritatem, quód

tamen sane intellige quando dolo malo ut iurisdictionem occupent statuta condunt, vt dixit Bar.in.l.omnes populi. in viij.q.primæ quæstionis principal.versic. Octauo quæro qualiter.ff.de iust.& iur.allegat text.in l. iij.§.fin.ff.ad leg.iul.maiest.Idem voluit Ioan. Baptist. de sancto Seuerino in repet.de.l.omnes populi.col.x. in versicul. Octauo & vltimo quæsiuit
2 Bar.vbi dixit,† ꝙ si quis tanquam iudex aliquem scienter suspendēdum iudicauit,cum iudex non esset, vel aliter occidendum pronuntiauerit, & occidi fecerit,ꝙ non solum tenetur de occiso, sed etiam lege iulia maiestatis: per tex.in d.l.iij.in fin.si vero hominem non occidisset,sed leuiora tanquam iudex exercuit, tunc punitur extraordinarie: vt ibi per eum.Opinionem Bar.sequitur etiam D.Ioan.Crotus præceptor meus in repet.d.l. omnes populi col.viij.in versi.Octauæ conclusioni Bartoli.

SVMMARIVM.

1 *Subditi Imperatore negligente eos defendere,nec ualentes ipsi eorum uiribus se tueri, possunt se submittere alteri domino potentiori qui eos defendat.*

QVAESTIO LVI.

QVINQVAGESIMOSEXTO quæro: an subditi Imperio,vel alteri Domino, qui ab eo nō defenduntur imminente necessitate,subijcientes se alteri Domino incidant in crimen læsæ maiestatis? Dicas ꝙ non. ita decidit Andr.de Iser.in c.Imperialē.§.præterea.de prohibit.feud.
1 aliena.per Federic.Quinimmo † subditi, Imperatore negligente eos defendere,nec ualentes ipsi eorum viribus se tueri,possunt se submittere alteri Domino potentiori qui eos defendat,vt voluit Ioan.de Ligna.in sua disput.ciuitatis Tusciæ: & Paul.in repet.l.ex hoc iure.colū. iiij.in versicu.Regna.ff.de iusti.& iur.vbi expresse dixit,ꝙ ciuitates & castra minus potentia existentia sub Imperatore negligente ea gubernare possent se submittere alteri Regi maiori & potentiori a quo regantur,protegantur,& defendantur, nec propterea crimen læsæ maiestatis committunt.ꝙ sequitur Soci.in consi.39.col.penul. idem voluit Lancilottus Galiaula in repet.l.i.§.si quis ita.nume.7.ff.de verb.obligatio.

SVMMARIVM.

Conturbans suum principem an incidat in crimen læsæ maiestatis?

QVAESTIO LVII.

QVINQVAGESIMOSEPTIMO quæro: ſupra q.xl. vidimus, an maledicens Principi crimen læſæ maieſtatis incurrat: Nunc videamus, an is, qui ſuum conturbauerit principem, incidat in dictum crimen? Et dicendum eſt ꝙ nõ: ſed talis alia pœna puniri debet, vt uoluit Andr. de Iſer. magnus feudiſta in c.i.§.i. in tit. quibus mod. feud. amitt. in uſibus feudor. Et Martinus de laude, in tract. de crim. læſæ maieſtatis, quæſtione quadrageſima ſexta.

SVMMARIVM.

An eripiens aliquem de manibus curiæ condemnatum uel confeſſum de delicto incidat in crimen læſæ maieſtatis.

2 *Confeſſus ſpe condemnatus dicitur.*

2 *Si ereptus de manibus familiæ non erat damnatus pro crimine læſæ maieſtatis, neque pro eo captus ſed pro [illegible]lio, & eripiens hoc facit ut offenderet & minueret Imperium publicum, uel ut Imperium ſibi uendicaret committit crimen læſæ maieſtatis.*

3 *Eripiens aliquem de manu familiæ in cæteris caſibus qualiter puniatur. remiſsiue.*

4 *Lex generaliter loquens non poteſt per hominem, ſed ſolum per legem, reſtringi.*

5 *In alternatiuis ſufficit alteram partem eſſe ueram.*

6 *Magiſtratus, qui relaxat reum de crimine confeſſum, tenetur lege Iulia maieſtatis.*

7 *Eripiens de manu familiæ condemnatum uel condemnandum, cum eſſet confeſſus de crimine, incidit in crimen læſæ maieſtatis.*

8 *Vadens ad carcerem & liberans detentum, tenetur lege iulia maieſtatis.*

QVAESTIO LVIII.

QVINQVAGESIMOOCTAVO quæro: an eripiens aliquem de manibus curiæ, qui condemnatus erat de delicto vel confeſſus incidat in crimen læſæ maieſtatis? Dicendum videtur ꝙ ſic. l. cuiusque. ibi, item qui confeſſum in iudicio reum, & ibi Barto. ff. ad leg. iul. maieſt. Idem uoluit Lucas de penna in l. quotiens in princ. C. de exactor. Tribut. libr. x. vbi dixit, ꝙ is, qui condemnatum vel
1 confeſſum de crimine eripit, † quo caſu confeſſus ſpe condemnatus dicitur. l. ſi victum. ff. de re iudicat. in gloſ. iuxta illud Ouidij, non eſt confeſſi cauſa tuenda Rei. vel eum contra quem probatum erat, argu. tex. in. l. fi. in fi. ff. de bon. corũ qui ante. ſent. incidit in crimen læſæ maieſtatis, ſubdens,

ꝙ credit hoc procedere si ereptus de manibus familiæ erat damnatus de crimine læsæ maiestatis uel de illo confessus, aut conuictus. pro cuius opinione videtur glos. in d.l. cuiusq;. in uerbo, reum. quæ exponit verba textus ibi, qui confessum in iudicio reum. dicens de alio crimine, vel de hoc crimine læsæ maiestatis. Distinguit tamen Lucas de pen. loco præallegato quod, aut loquimur in iam damnato ad pœnam perduci, vel in carcerem mitti, & hoc casu talem eripiens dicit crimen læsæ maiestatis committere, quãdo talis sic ereptus erat damnatus vel in carcerem mitti iussus pro crimine læsæ maiestatis. allegans ad hoc prædictam glos. in præalleg. l. cuiusq;, & in argumentũ. not. in l. in eos. cum glos. ibi penult. ff. de cust. reor.
2 & plura alia de quibus ibi per eum. Si uero † talis ereptus de manibus familiæ non erat damnatus pro crimine læsæ maiestatis, necq; pro eo captus, sed pro alio, & eripiens hoc facit vt offenderet & minueret Imperium publicum, vel vt Imperium sibi vendicaret, & etiam in isto casu dicit committi crimen læsæ maiestatis, alias non, argumẽto. text. in l. eum qui. §. cum aliquis. ff. de iniur. & l. quis sit fugitiuus. §. i. & §. idem ait interrogatus, & §. illud. ff. de ædil. edict. & ff. ad l. iul. maiest. l. iij. in fin. in cæteris autem casi-
3 bus † quando quis eripit aliquem de manu familiæ, quid dicendum sit, & qualiter puniatur, vide eundem Lucam loco præallegato.

Ego vero indistincte sentio, ꝙ eripiens reum condemnatum vel confessum de crimine capitali, pro quocunq; crimine de manibus officialium, crimine læsæ maiestatis teneatur: moueor per text. in d.l. cuiusq; in fin. vbi tex. generaliter & indistincte loquens dicit, ꝙ is, qui confessum in iudicio reum & propter hoc in vincula coniectum emiserit, tenetur crimine læsæ
4 maiestatis. Lex † enim generaliter loquens non potest per hominem, sed solum per legem restringi. Barto. in l. prospexit. ff. qui. & a quibus. & vbi lex non distinguit nec nos distinguere debemus. l. de pretio. ff. de publicia. & d.l. prospexit. nec glos. in d.l. cuiusq; contrarium tenuisse dici potest. nam alternatiue loquitur, vel de eo qui de alio crimine damnatus est, vel
5 de eo qui damnatus est de crimine læsæ maiestatis. in alternatiuis † enim sufficit alteram partem esse veram. l. si quis ita. ad fin. & ibi Alex. & doct. ff. de verb. obliga. Bald. in l. ex lege. col. vlti. versicul. vltimo quæritur. C. de condi. ob caus. c. cum inter de rescript. glos. & Cardinal. in clemen. i. in versicul. quem etiam. de conces. præbend. Et hanc opinio. videtur sentire
6 Angel. in l. ne quis. ff. de cust. reorum. Vbi dixit, † quod magistratus, qui relaxat reum de crimine confessum, tenetur leg. iul. maiest. & sic loquitur indistincte. Idem videtur sentire Bartol. in dicta l. cuiusque. in versic. item
7 not. text. vbi dixit, quod † eripiens de manu familiæ condemnatum, vel condemnandum cum esset confessus de crimine, incidit in crimen læsæ

maiestatis. quod dicit esse notandum. Quid autem sit in alijs vide ibi per eum. & ad idem vide Bald. & alios in l. aditos. C. de Episcop. audien. vbi
8 Bald. versicul. si autem quis dicit, † quod vadens ad carcerem & liberans detentum tenetur lege iulia maiestatis.

S V M M A R I V M.

An corrumpens immaginem proditoris principis pede altero suspensi incurrat crimen læsæ maiestatis.

1 *Ad hoc ut quis crimine læsæ maiestatis teneatur requiritur quòd princeps principaliter offendatur non secundario.*

Q V A E S T I O L I X.

QVINQVAGESIMONONO quæro: An corrumpens immaginem proditoris principis, quæ ad eiusdem proditoris infamiam picta erat, vt puta pede altero suspensa, incurrat crimen læsæ maiestatis? Dicas quod non: sed tantum punitur in quingentis aureis. l. si quis id quod. ff. de iurisdict. omnium. iudic. & ibi doct. Et ita tenet Marti. de laude. in tract. suo de crimine læsæ maiestatis. q. xxvi. Et ratio huius decisionis esse potest: quia corrumpens dictam immaginem id non facit in iniuriam principis, sed vt amoueatur a conspectu populi illa immago tanquam ignominiosa familiæ illius: & licet secundario videa-
1 tur etiam princeps offendi ex illo actu, † attamen non habet ex hoc locum crimen læsæ maiestatis, quia illud locum habet, quando directe princeps offenditur, non quando secundario, vt late dixi supra quæstione decima septima, sub hac eadem rubrica.

S V M M A R I V M.

Is, cuius ope factum fuit ut exercitus principis in manus hostium incidat, crimen læsæ maiestatis committit.

Q V A E S T I O L X.

SEXAGESIMO quæro: quid dicendum de eo, cuius opera, opeve, factum fuerit, vt principis, uel Reipublicæ exercitus proditorie in manus hostium incidat, uel in hostium insidijs dilabatur? Dicas hunc crimen læsæ maiestatis committe-

re, ut probat tex. in l. iiij. ff. ad leg. iul. maiest. quod multis modis, astutijs, & coloribus fieri potest, ut dixit Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium, colum. vij. versi. 27. nume. 87. in tit. quæ, sint. regal.

SVMMARIVM.

An attentans aliquid contra Rempublicam incidat in crimen læsæ maiestatis.

1 *Priuilegium Reipublicæ Romanæ extenditur hodie ad cæteras Respublicas aliarum Ciuitatum.*

2 *Respublica maiestatem habere dicitur.*

3 *Veneta Respublica ob eius religionem, iustitiam, & legum obseruantiam, hucusque regnauit annis. 1129.*

4 *Venetæ urbis primordia iacta fuerunt anno Christi 421.*

5 *Venetorum Respublica totius Christianitatis decus & ornamentum.*

6 *Venetiarum ciuitas est omnibus communis Patria, ut olim Roma fuit.*

7 *Attentans aliquid contra Rempublicam Venetam, crimen læsæ maiestatis incurrit.*

QVAESTIO LXI.

SEXAGESIMOPRIMO quæro: An attentans aliquid contra Rembuplicam, vel in eius præiudicium, incidat in crimen læsæ maiestatis: loquendo de Republicis nostri temporis, quia de Republica Romanorum non erat dubium l. i. ij. iij. & iiij. cum sequentibus. ff. ad leg. iul. ma-
1 iest? Dicas † q hodie extendimus priuilegium Reipublicæ Romanæ, ad cæteras Reipublicas aliarum ciuitatum, de quo per Ioan. de Plate. & Lucam. de pen. in l. Rempublicam. C. de iure. Reipub. libr. xi. & tradit Nic. Boer. in tract. de custod. claui. col. vij. nu. 31. Et diximus su-
2 pra in prin. huius tract. sub rub. quotuplex sit maiestas. Republica † enim
3 maiestatem habere dicitur, † vt videmus hodie in Republica Veneta, quæ ob eius religionem, iustitiam, & legum obseruantiam, iam annis centum viginti nouem supra mille durauit, computato præsenti anno Millesimo
4 quingentesimo quinquagesimo. † huius etenim Inclytæ vrbis primordia, anno Christianæ salutis quadrigentesimo vigesimo primo fuisse testatur
5 Sabellicus lib. i. primæ, Decadis Historiæ Venetæ. † Estque venetorum Re
6 pub. totius Christianitatis decus & ornamentum. † & Ciuitas Venetiarũ est omnibus communis Patria, vt olim Roma fuit, vt testatur Raphael. Cuma. in consil. 72. visis prædictis. in fin. & restaur. in tract. de Imper.
7 quæstione quinquagesima quarta. nume. 10. Ideo † iure merito attentans aliquid contra eam crimen læsæ maiestatis incurrit.

SVMMARIVM.

SVMMARIVM.

An falsificans principis Monetam incidat in crimen læsæ maiestatis.

1 *Falsificantis monetam omnia bona fisco applicantur.*
2 *Domus in qua fit falsa moneta fisco applicatur, nisi esset alicuius uiduæ, uel pupilli ignorantis, uel etiam impuberis scientis.*
3 *Moneta false fabricari in quibus casibus dicatur. remißiue.*
4 *Fabricantes falsam monetam qualiter puniantur. remißiue.*
5 *Quis primus fuerit, cuius nomen in moneta descriptum fuerit.*
6 *Moneta erat tempore legis antiquæ.*
7 *Moneta prima quæ fuit fabricata in mundo, fuit facta per tares patrem Abrahæ.*
8 *Lydi omnium primi (secundum Herodotum) numum aureum & argenteum ad utendum percusserunt.*
9 *Romæ Aureus Nummus percussus fuit anno urbis. 642. & dictus est Ducatus.*
10 *Nummus Argenteus omnium primus signari docuit Phedon.*
11 *Nummum Aereum primus omnium Ianus signasse dicitur.*
12 *Nummus Aureus, quem Ducatum nuncupant, in ciuitate Venetiarum primo cudi coeptus est sub Ioannis Danduli Ducatu.*

QVAESTIO LXII.

SEXAGESIMOSECVNDO quæro: an falsificans Regis vel principis monetam incidat in crimen læsæ maiestatis? Videtur dicendum ꝙ non, arguendo, a diuersitate titulorum: nam in.C.titulus de fal.monet. est separatus a titulo.ad leg.iul.maiest. Dicas tamen, ꝙ talis incidit in crimen læsæ maiestatis, per ea quæ voluit Bald.in l.ij.C.de fals.monet.vbi dixit, ꝙ falsificans monetam regis crimen læsæ maiestatis committit. subdens idem esse si aliquis subditus ciuitatis falsificaret monetam illius ciuitatis. quod sequitur Andr.Barba.in consi.70. incipiente.vbi Christus.col.xiij.versicu.& si ita videantur.in iiij.volu. Probatur ista conclusio per tex.expressum in l.si quis.C.de fals.monet. & ibidem tenet Sa-
1 lyc. † hinc est; quod omnia bona falsificantis monetam principis fisco ap-
2 plicantur, vt est text.in d.l.si quis. Quinimmo † & domus in qua fit falsa moneta fisco applicatur l.i.C.de fals.mone. Bald.in l.si quis nummos.C. eod.tit.allegando Paul.de Leazar.in clemen.pastoralis.de re iudic. Hoc tamen, ꝙ dictum est de Domo, fallit si dicta domus esset alicuius viduæ vel pupilli, qui de hoc ignari essent. Idem erit si talis domus, esset impuberis etiam scientis, cum eius ætas quicquid videt ignoret l.i.§.domus.§.viduas.

&.§.impuberes.C.de falſ.monet.Prædictam cõcluſionem ſequitur etiam
Mathe.de Afflict.in c.i.§.Monetæ.in titul.quæ ſint regal.in vſibus feudo.
3 vbi ponit † in quibus caſibus dicatur moneta falſe fabricari, & multa cir-
ca hanc materiam accumulat, quæ tranſcribere non intendo, eum videre
4 poteris.Et † qualiter puniantur fabricantes falſam monetam, late ponit Ia
cob.de Beluis.in ſua practica,in i.titu.in verſi.falſarium.col.iij.verſi.iuxta
præmiſſa.vbi diſcurrit per ſingulos caſus.
5 Quis † autem primus fuerit,cuius nomen in moneta deſcriptum traditur:
Math.de Afflict.loco præallegato refert aliquos dicere, ꝙ fuit Imperator
Philippus: allegando tex.in l. quintus mutius.§.penul.ff.de aur.& argen.
legat.Id tamen tex.ille haud dicit. Moneta tamen fuit ante Imperatorem
6 Philippum. †Geneſis enim capit.22.habetur,ꝙ moneta erat tempore an
tiquæ legis: dicitur namq; ibi. Quadringentos ſolidos probatæ monetæ
publicæ.Et dicit Alberi.in l.i.in princ.ff.de contrahen.empt.ſe reperiſſe in
7 ſcriptura auctentica, † ꝙ prima moneta,quæ fuit fabricata in mundo,fa-
cta fuit per Tares patrem Abrahæ,qui fuit optimus artifex: & eam fabri-
cauit ad petitionem Regis Nini,qui in Niniue regnauit:& ꝙ fuerunt pri-
mi nummi triginta quos ille fabricauit, hi qui dati fuere iudæ per iudæos
8 pro traditione Ieſu Chriſti ſeruatoris noſtri.Herodotus †autem in i.volu.
Hiſtor.Roma.Lydos omnium primos nummum aureum, & argenteũ,
9 ad vtendum percuſsiſſe teſtatur. At † Romæ Aureus nũmus, vt Plinius
memorat,percuſſus fuit anno, vrbis. 642. & dictus eſt ducatus a Ducatu
10 Romano. Argenteum †vero numiſma omnium primus,auctore Strabo
ne lib.viij.Geografiæ,ſignari docuit Phedon: Romæ autem Argenteus
ſignatus eſt circiter annum.483.vt teſtatur Eutropius in lib.ij. ſuarum Hi
11 ſtoriarum. In † Ære autem primum numiſma Ianus ſignaſſe dicitur, in
quo ab vna ſuam,ab altera vero parte Nauis immaginem ſignauit: vn-
de Ouidius libr.i.faſtorum ſic ſcriptum reliquit.

Multa quidem didici, ſed cur Naualis in Aere
Altera ſignata eſt,altera forma Biceps?

Quid nam autem in cauſa fuerit, ꝙ prædictum Æreum numiſma ſic ſi-
gnauerit declarat Polydorus Virgilius Vrbinas in ſuo libello de inuento
12 ribus rerum lib.ij.capit.xx.In †alma autem Venetiarum ciuitate Aureus
Nummus,quem Ducatum nuncupant,'Primo cudi cœptus eſt ſub Ioãnis
Danduli Ducatu,qui Dux creatur de anno.1280.Teſte Petro Marcello,
in ſuo libro de vitis principum Venetorum in vita præfati Ioannis Dan-
duli Ducis.

SVMMARIVM.

An clericus coniurationem faciens contra Principem uel Rempublicam crimen læsæ maiestatis committat?

1 *Clericus non ligatur pœnis ciuilibus.*

2 *Clericus licet sit exemptus, a iurisdictione secularium (quòd priuilegium est de iure diuino) non propterea desinit esse districtualis uel prouincialis sui principis.*

3 *Clerici ratione uniuersalis dominij, quòd habet princeps in regno suo, dicuntur naturaliter siue originarie esse de dominio, & dictione ipsius principis.*

QVAESTIO LXIII.

SEXAGESIMOTERTIO quæro: an clericus coniurationem faciens contra regem, principem, vel Rempublicam, crimen læsæ maiestatis committat? circa hoc videtur dicendum ꝙ non: quia clarum est, ꝙ clericus non habet superiorem secularem principem, sed solum Ecclesiasticum. c. at si clerici. de iudic. cũ similibus. Ita voluit Petr.
1 de Anchar. in c. quamuis. de pœn. in vi. vbi dixit, ꝙ † Clericus non ligatur pœnis ciuilibus, allegando tex. in clemen. pastoralis. de re iudi. vbi laycus non subiectus Imperatori dictum crimen contra Imperatorem committere non potuit: ergo a fortiori, clericus in sortem domini assumptus. xij. quæstione prima c. duo sunt genera. Idem videtur voluisse Cardin. in c. vergentis. de hæretic. vbi dixit, ꝙ clericus non incidit in pœnas l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. idem voluit Barba. in consil. xxi. in tertio volu. & Nicol. Boer. in tract. de seditios. in versic. præsuppono etiam sexto. nume. iij. faciunt quæ voluit Soci. in consil. xij. quæstio. iiij. in primo volum. Contrariam tamen partem veriorem esse testatur idem Andr. Barba. in consi. 70. incipiente, vbi Christus. col. xvi. post prin. in iiij. volu. vbi ad hoc allegat text. in c. si quis laycus. xxij. quæstio. v. vbi dicitur, ꝙ si episcopus, clericus, vel diaconus crimen læsæ maiestatis commiserit degradetur. & loquitur ille text. de episcopo, clerico, vel diacono, qui regem offendunt. ad idem allegat Abba. in c. at si clerici in princip. in final. verbis de iudic. vbi allegando text. in d. c. siquis laycus, dixit, quòd si clericus, presbyter, vel Episcopus coniurationem faciant contra Regem, seu Dominum terræ degradatur: intelligens text. in dicto c. siquis laycus. Loqui de actuali
2 li degradatione. Et ratio huius decisionis est; quia † licet Clericus ex clericali priuilegio sit exemptus a iurisdictione secularium, quod Priuilegium est de jure diuino, vt habetur per glos. in capitu. Imperator

96.distin.non propterea desinit esse districtualis,vel prouincialis sui principis: vt not.in c.fin.§.i.de offi delega.in vi.Oldra.in consil. 32.quæstio est
3 vtrum sacerdos.Et † ratione vniuersalis dominij,quod habet princeps in suo regno,clerici terrarum subditarum illi principi,non est dubium quod dicũtur naturaliter siue originarie esse de dominio & dictione ipsius principis, vt communiter tenent doct.& ibi Ioan. Andr. in d.c.fi.§.i.per illum text.de offic.delegat.in vi. Istam opinionem tenet etiam præpositus, qui hanc quæstionem latissime examinat,respondendo etiam obiectis contrarium tenentium,in c.in primis.in.§.de persona.colum.iiij.v. & vi. ij.quæstione.i.cuius dicta videre poteris.

SVMMARIVM.

Recipiens literas ab hostibus an incidat in crimen læsæ maiestatis?

QVAESTIO LXIIII.

SEXAGESIMOQVARTO quæro,supra.q.xx.sub hac eadem rubrica, vidimus qualiter mittens nuntium seu literas hostibus incidit in crimen læsæ maiestatis: quid modo dicendum de recipiente literas ab hostibus, an incidat in dictum crimen? Breuiter dicas quod non. Id enim iure cautum non reperitur, quod recipiens ab hostibus literas crimine læsæ maiestatis teneatur.nec text.in l.i.circa finem.ff.ad leg.iul.maiest.loquens de mittente nuntium,literasve hostibus,extendi debet ad recipientem hostium literas tanquam exorbitans.argumẽ.text.in l.si uero.§.de viro.ff.sol.matr.facit tex.in c.odia restringi de regu.iur.in vi.& sic per prædicta tenuit etiam Math.de Afflict. in c.i.§. & bona committentium. colum.vi.nume.67.in titu.quæ sint.regal.in vsibus feudo.facit illud Ouidij in epist. Aspicit acceptas hostis ab hoste notas.

SVMMARIVM.

An crimen læsæ maiestatis committi dicatur contra tyrannum.

1 *Tyranni nulla maiestas dicitur.*
2 *Guelfæ & Gebellinæ partis nulla dicitur maiestas,cum sint nomina partialitatis.*
3 *Contra Tyrannum,qui communiter est tolleratus pro principe, & de facto principatum habet,committitur crimen læsæ maiestatis.*
4 *Tyrannum ob propriam utilitatem non est licitum occidere: secus ob publicam.*

5 *Offendens Tyrãnum, qui non habet iustum titulũ, non incidit in crimẽ læsæ maiestatis.*

6 *Offendens Tyrannum, qui communiter tolleratur pro principe, licet de facto principatum habeat, incidit in crimen læsæ maiestatis: nisi pro publica utilitate eum offenderet.*

7 *Offendens Tyrannum, qui ciuitatem occupauit, postea fuit inuestitus de ea, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

8 *Tyrannus unde dicatur.*

9 *Fortes reges olim Tyranni uocabantur.*

10 *Tyrannus (secundum Gregorium) quis sit?*

11 *Tyrannus tacitus & uelatus (ut est ille qui se fecit creari uexilliferum, uel Confalonerium, siue ciuitatis custodem) iniustitiam faciens expelli potest.*

12 *Federicus Barbarussa Imperator, qui Tyrannico more uiuebat, fuit per Innocentium quartum Pontificem Maximum præsente sacro concilio Imperatoria dignitate priuatus.*

13 *Tyranni etiam dicuntur qui propter partialitates ciuitatum faciunt se dominos.*

14 *Rex cum est iniustus Tyrannus est.*

15 *Tyrannorum mores qui sint?*

16 *Occidens regem seu principem, qui Tyrannice uiuit, non incidit in crimen læsæ maiestatis: Et de iure diuino etiam puniendus non esset.*

17 *Tyrannum occidere meritorium est.*

18 *Tyrannus primus omnium fuit Athenis Theseus.*

19 *Dionysius Siracusarum Tyrannus, qui mortem metuebat, carbone candenti sibi capillos adurebat.*

QVAESTIO LXV.

SEXAGESIMOQVINTO quæro: an crimen læsæ maiestatis committi dicatur contra Tyrannum, qui iurisdictionem sibi vsurpauit? Et regulariter dicendum erit
1 ꝙ non. † Tyranni enim nulla dicitur esse maiestas. Facit ꝙ uoluit Bald. in consi. 59. licet eleganter. in i. volu. vbi di
2 xit, † ꝙ partis Guelfæ, & Gebellinæ, nulla dicitur maiestas: cum sint nomina partialitatis, de quibus notatur in c. statutum. §. cum autem. de rescript. & per Bar. in tract. de Guelf. & Gebel. & hanc opinionem tenuit Soci. in consi. 275. col. iij. in ij. volu. allegat glos. Ioan. Andr. in c. i. de Baptis. quæ dixit, ꝙ illa litera, quæ de principibus loquitur, locum non habet in dominis Tyrannis Italiæ, qui de facto sibi iurisdictionem vsurpant: quam glos. ibi sequuntur docto. præsertim Cardinal. & Ioan. de Imol. Idem tenuit Soci. in consil. 57. in causa restitutionis. col. v. nu. 16.

in iiij.volum. & Alexand.in consil.xiij.in vi.volum. hanc opinio. tenuit
etiam Cardinal.in clemen.pastoralis.in princip.colum.vij.& præpo.in c.
3 in primis.§.de persona.nume.25.ij.quæstio.i. id tamen † verum esse dicit,
nisi esset talis Tyrannus, qui communiter esset toleratus pro principe, &
de facto principatum haberet.dicens, ꝙ ita intelligit Salyc.in d.l.quisquis.
C.ad leg.iul.maiest.& allegat not.per Bald.in l.ex hoc iure.circa princ.ff.
de iust.& iur.& not.per Innocen.in cap.nihil de elect. idem voluit Imol.
in dicta clementi.pastoralis.colum.quarta.nume.50. de senten.& re.iudi.
& hoc idem sentit Angel. in tract. malefi.in verbo. che hai tradito la tua
patria.in versicul.quæro aliquis congregat.nume.3.versicul.idem si con-
tra dominos. vbi dixit, quòd committitur crimen læsæ maiestatis etiam
quando offenduntur domini Tyranni Italiæ: quia cum loco principis ha
beantur.per not.per Bartol.in l.hostes.ff.de capt.& postlim.reuers.perin-
de est, ac si tale delictum contra principem esset commissum, tam contra
delinquentium personas, quam contra eius filios, vt in dicta l.quisquis.di-
cit tamen videndũ Bar.in extrauag.qui sint Rebel. in glos.in verbo.con-
tra nostrum honorem. versicul. sed an hæc constitutio. vbi tenuit, quòd
locum non habet crimen læsæ maiestatis: quod dicit Angel. credere ve-
rum esse proprie.Barto.tamen in tract.de Guelf.& Gebelli.in versicul.se-
4 cundum probatur quòd ad propriam vtilitatem.numer.9. dixit, † quòd
ad propriam vtilitatem non est licitum Tyrannum occidere: secus ad
5 vtilitatem publicam. In hac materia † puto sic distinguendum esse ex
mente doctorum: quòd aut loquimur de tyranno, qui iustum non habet
titulum, & illum offendens non incidit in crimen læsæ maiestatis, & sic
6 procedat prima opinio Bald.& aliorum supra relata. Aut † loquimur de
tyranno qui communiter tolleratur pro principe, licet de facto principa-
tum haberet, & isto casu procedat quòd voluit præposi. in dicto c.in pri-
mis.in.§.de persona.& alij supra allegati.Hoc tamen sane intelligerem, nisi
quis pro publica vtilitate huiusmodi tyrannum offenderet, iuxta ea quæ
7 dixit Barto.in d.tract.de Guelf.& Gebel.loco supra allegato. † Aut Ty-
rannus ciuitatem quam prius occupauerat nunc titulo possidet, vt puta
quia de ea fuit inuestitus ab Imperatore vel Pontifice, & isto casu illum
offendens incideret in crimen læsæ maiestatis: quia, ex quo titulum ha-
bet, iuste principatum tenet.

8 Vnde † autem tyrannus dicatur: Bart.in tract.suo.de tyrannia. in princ.
dicit, ꝙ Tyrannus dicitur, a Tyros, Græce: quod Latine fortis est, siue
9 Angustia. † Vnde olim fortes reges tyranni vocabantur. Post accidit ty
10 rannos vocari pessimos & improbos reges. † Tyrannus vero, secun-
dum Gregorium in libro xi.moralium. Is est, qui communi Reipublicæ

non iure principatur, & qui in ciuitate non iure principatur Tyrannus est: Immo ex defectu tituli dicitur Tyrannus manifestus, vt habetur in tract. de potest. secular. & eccle. quem somnium Viridarij uocant. cap. 134. colum. ij. nume. 8. Et Antonius Corset. in tract. de potest. reg. in prima par-
11 te. colum. penulti. nume. 13. dixit, † quod Tyrannus tacitus & velatus est ille, qui sub quodam velamine non iuste principatur in ciuitate, uel obtinuit sibi titulum fieri, cui nulla quasi iurisdictio competit, vt puta si se creari fecit vexilliferum, uel confalonerium, siue ciuitatis custodem: Talis enim Tyrannico more viuens, & iniustitiam faciens expelli potest. allegat ad hoc Bald. in l. ij. colum. xij. versicul. sed nunquid. C. de seruit. &
12 aqua. Et † de Federico Imperatore Barbarussa nuncupato traditur, quod, cum regnum Tyrannico more viuens conquassasset, & Regni homines seruili conditione viuere compulisset, fuit ab Imperio per Innocentium quartum Pontificem Maximum præsente sacro concilio imperatoria Dignitate priuatus, vt habetur in cap. ad Apostolicæ dignitatis, de senten. & re iudica. libro sexto.

13 Dicuntur etiam Tyranni † hi, qui propter partialitates ciuitatum faciunt se dominos, l. nemo exterus in fin. C. de iudæ. cap. principatus. pri-
14 ma quæstione prima. † Et Rex cum est iniustus Tyrannus est. Vt dixit
15 Augustinus in libro de ciuit. Dei. † Tyrannorum vero mores sunt, iniustis legibus populum opprimere, collectis, & tributis indebitis aggrauare, rebus proprijs spoliare, muneribus indebitis Angariare, ab inuadentibus hostibus subditos non defendere, & iniquos magistratus ad populorum excoriationem habere. ita dixit Paris de Pute. in præalleg. tract. de sindica. in rubrica de Regum, Principum, & Ducum excessibus. in. §. Rex autem. in princip. Et de his principibus, qui titulum habent, sed Tyrannice viuunt, Prouerb. capit. 28. sic scribitur: Leo rugiens, & Vrsus exuriens Princeps ipsius super populum pauperem. Et Hesaiæ. capit. 18. Scriptum est, Principes tui infideles socij furum.

16 An autem † occidens Regem, seu Principem, qui Tyrannice viuit, incurrat crimen læsæ maiestatis? Dicendum videtur quod non: quinimmo de iure diuino etiam puniendus non esset. accedat quod habetur in libr. iudic. cap. 4. & 5. vbi Ioel mulier Sisam regem interfecit, qui Tyrannus erat, & tamen a Deo benedicta fuit. Dum enim impius occiditur Christo infunditur: & vbi abhominatio aboletur satisfactio consecratur. xv. quæstione prima c. Nec is. ad idem facit quod dixit Seneca in Hercule furente vbi sic ait. Nulla
17 amplior magis uictima Ioui mactari potest quam Rex iniquus. † Quinimmo & Thom. ij. secundæ. Artic. penul. testatur, meritorium esse Tyrannū occidere, & ita in Rege Tyrāno uidetur cōcludere Paris de Put. in d. tract.

de ſyndic. loco præallegato, in.§.an liceat occidere regem. Vbi pro iſta conclusione multa adducit, attamen in Concilio Conſtantienſi in.xv.ſeſſione col.iiij.verſi.Præcipua.damnatur opinio Ioannis huss tenentis licitum eſſe occidere quemlibet Tyrannum, de quo plura ſcribit Reſtaurus Peruſinus in tract.de Imper.q.lxxxiij.col.i.nu.4.& ſequentibus.
18 Tyrannus autem primus omnium Athenis fuit Theſeus: poſt eum Pha-
laris Agrigenti: ac demũ plures alij, quos enumerare potius laborioſum
eſſet quam ſubtile. Et mirum quippe, ꝙ, morte dignos ſe arbitrantes, Ty
19 ranni ſemper timent ſibi mortem parari. Inde † Dionyſius Syracuſarum
Tyrannus cultros metuens tonſorios Tondi a filiabus voluit dũ iuniores
eſſent, cũ vero adultæ factæ eſſent carbone candẽti ſibi capillos adurebat.

SVMMARIVM.

An uoluntas, quæ ad actum non uenit, ſine opere puniatur in crimine læſæ maieſtatis.

1 *Cogitationis pœnam nemo pati debet.*
2 *Voluntas in mente retenta nihil operatur,*
3 *Cogitatio ſola quandoq; punitur.*
4 *Attentatio ſola quandoq; punitur.*
5 *Conatus ſolus quandoq; punitur.*
6 *Voluntas ſola quandoq; punitur.*
7 *Expectatio ſola quandoq; punitur.*
8 *Intentio ſola quandoq; punitur.*
9 *Agreſſio ſola quandoq; punitur.*
10 *Auſus ſolus quandoq; punitur.*
11 *Solicitatio ſola quandoq; punitur.*
12 *Voluntas quid ſit?*
13 *Cogitatio ſola committendi crimen læſæ maieſtatis, cum qua uoluntas concurrit, punitur, licet non ſequatur effectus.*

QVAESTIO LXVI.

SEXAGESIMOSEXTO quæro: an voluntas, quæ ad
actum non venit, ſine opere puniatur in crimine læſæ maieſta
1 tis? Dicendum videtur ꝙ non: quia † cogitationis pœnam ne
mo pati debet. de pœnit. diſtinct.i.c.cogitationis. & l.cogita-
2 tionis.ff.de pœn. † Et voluntas in mente retenta nil operatur. Bart.Soci.
in l.cum quid.col.vlti.prope finem nume.46.ff.ſi cert.petatur. Areti.in l.
Titia.§.Item reſpondit el primo.in fine.ff.de verbo.obligat. Et idem in l.
pro

pro hærede. ff. de acquiren. hæredit. col. i. Barth. Soci. consi. 131. in p̃senti. circa fin. Idem in l. Paulus nume. 1. ff. de rebus dubijs. Dicas tamen secus esse, in crimine læsæ maiestatis, in quo voluntas, quæ ad actum non deuenit, punitur: per tex. in c. verum. vi. q. i. & l. quisquis. in princ. ibi eadem enim seueritate. C. ad leg. iul. maiest. vbi not. doct. & in c. si quis. vbi Archid. col. ij. in versi. in glos. non punitur. i. q. vi. vbi dixit notandum, quod
3 † quandoque punitur sola cogitatio, vt in d. c. & in c. quisquis. de pœnit. di
4 stin. i. † Quandoque sola attentatio punitur. c. si quis non dicam. eod. titu.
5 & distinc. & 36. q. ij. c. si quis non dicam. † Quandoque solus conatus pu-
6 nitur. 14. q. iiij. c. quando multi. † Quandoque sola voluntas. 27. q. i. c. nu-
7 ptiarum bonum. † Quandoque sola expectatio punitur. 14. q. iij. c. si fœne
8 raueris. † Quandoque sola intentio. de pœnit. distinct. i. c. si quis cum telo.
9 † Quandoque sola aggressio. cap. si quis necandi. eodem titu. & distinctio.
10 † Quandoque solus ausus. cap. si quis pulsatus. de pœnit. distinct. prima.
11 † Quandoque sola solicitatio. eadem distinct. c. solicitatores. facit pro conclusione supradicta tex. in clem. pastoralis. in verbo tract. de re iudi. Hanc conclusionem tenuit etiam Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. col. 2. nu. 23. in 8. spetiali, in titul. quæ sint regal. in vsibus feud. & habetur in c. i. §. si voluerit in titul. de capit. qui cur. vendidit. Et ratio huius
12 decisionis asignari potest: quia † voluntas est deliberatio animi intelligentis & acceptantis id quod vult, secundum Bald. in l. in emptis colũ. iij. versic. modo venio ad quæstiones. C. de contrahen. emptio. & præsumitur durare nisi mutata probetur. l. fideicommissa. §. si rem. ff. de legat. iij. & ibi Bar. & Bal. in l. eum qui. ff. de probat. corn. consi. 50. in ij. volum.
13 Idem dicendum est † de sola cogitatione cõmittendi crimen prædictum, cum qua tamen cogitatione voluntas concurrit, vt probatur in d. l. quisquis. in princip. ibi, cogitauerit. ad idem pondero text. in d. l. quisquis. in §. emancipationes. in fin. ibi, quo primum memorati de ineunda factione & societate cogitarunt. faciunt not. in §. i. in glos. in verbo, moliri. inst. de publi. iudic. & in c. sed pensandum vi. distinct. & ita tenet Sigismundus Lofredus in consi. 21. incipiente. Quando Lucas. col. iiij. prope medium. n. 8. & Iacobus de Arena in l. si quis nõ dicam rapere. C. de episcop. & cleric.

SVMMARIVM.

Carenti dolo an imputari possit crimen læsæ maiestatis.

1 *Dux Grauinæ, qui ab inimicis Cæsareæ maiestatis coactus fuit arma summere contra terras Imperij, a quo imperio feudum recognoscebat, & personaliter aggredi illas sub pœna priuationis feudi prædicti & sui status, non propterea crimen læsæ ma-*

ieſtatis incurſit.

2 *Præceptum pœnale inducit iuſtum metum.*

3 *Soluens ad præceptum tyranni ſponte ſoluere non dicitur.*

4 *Voluntas non exitus in maleficijs ſpectatur.*

5 *Adulterans uxorem eius cum quo facta fuit pax, uel illi furtum faciens, pacem fregiſſe non dicitur, nec in pacis ruptæ pœnam incidiſſe dicitur.*

QVAESTIO LXVII.

SEXAGESIMOSEPTIMO quæro: an crimen læſæ maieſtatis imputari poſsit carenti dolo? Breuiter dicas ꝙ non l.i. ibi dolo malo. ff. ad leg. iul. maieſt. ad idem text. in extrauagan. ad reprimendum in prin. ibi, hoſtili animo. Ita tenet Andr. de Iſer. in c.i.§. itẽ ſi fidelis. quibus mod. feud. amittat. Grãmat. in conſi. 21. nu. 39. faciunt quæ late ſcribit ſolẽnis doct. D. Carolus Ruin. præceptor meus in conſi. 23. viſo Thæ

1 mate. col. ij. vſq; ad fin. vbi conſuluit, ꝙ † Dux Grauinæ, qui ab inimicis Cæſareæ maieſtatis coactus fuit arma ſummere contra terras imperij, a quo imperio feudum recognoſcebat, & perſonaliter aggredi illas ſub pœna priuationis feudi prædicti, & ſui ſtatus, crimen læſæ maieſtatis nõ pro-

2 pterea incurſit, ex quo † præceptum pœnale inducit iuſtũ metum, vt habetur ex not. per Bar. in l. creditor. de ſolutio. cum alijs ibidem per eũ adductis: & maxime tex. in l. final. §. i. & ij. ff. quod. met. cauſa. & l. i. §. qui exhonerandæ. ff. quarum rerum. act. nõ datur. & facit text. in l. fulcinius. §. quid ſit lattitare. ff. ex quibus cauſ. in poſſeſ. eat. facit quod voluit Abb. in con-

3 ſil. 60. in i. volu. col penul. vbi dixit, † ꝙ ille, qui ſoluit ad præceptum tyranni, ſponte ſoluere non dicitur. Et ad hoc plura adducit Ruinus in præallegato conſi. col. iij. facit tex. iuncta gloſ. ibi, in extrauag. qui ſint rebel. in

4 verſicu. machinatur. † voluntas enim non exitus in maleficijs ſpectatur. l. diuus. ff. ad leg. cornel. de ſiccar. faciunt etiam ad hoc ea quæ voluit idem Ruinus. in conſi. ij. primo quæritur. col. ij. nu. 4. in v. volu. vbi dixit, ꝙ crimen læſæ maieſtatis nõ incurrit quis, niſi qñ dolo malo contra proſperita

5 tem & ſecuritatẽ principis, vt illũ offendat, aliquid attentat. facit † ꝙ dixit Bar. in d. l. diuus. ff. ad leg. corn. de ſiccar. vbi voluit. ꝙ facta pace cũ aliquo adulterans eius vxorem, cũ quo pacem fecit, vel illi furtũ faciens, pacẽ fregiſſe nõ dicatur, nec in pacis ruptæ pœnã incidit: quia hoc nõ fecit animo iniuriãdi, ſed princidaliter cauſa luxuriæ vel lucri. ad idẽ faciunt adducta per Aymo. Crauet. in cõſil. vi. col. 18. verſi. vij. arguitur. in i. volu. vbi plura adducit ad probandũ, ꝙ is, qui coacte aliquid fecit, rebellis dici nõ põt.

SVMMARIVM.

An non subditus machinans aliquid contra Princcipem crimẽ læsæ maiestatis incurrat?

1 *Qui Imperio non sub est, licet aliquod feudum ab Imperatore recognoscat, si aliquid contra Imperatorem machinat crimen læsæ maiestatis non committit.*

2 *Feudum non dat imperium Domino feudi in feudatarium.*

3 *Licet ratione delicti uel contractus quis sortiatur forum illius Principis sub quo deliquit uel contraxit, non propterea efficitur ex hoc eius subditus.*

4 *Licet quis secundum leges ratione feudi sortiatur forum coram Domino feudi, tamen proprie non est subditus Domini feudi si sub eius Dominio non habet Domicilium.*

5 *Clericum recognoscentem feudum a Principe seculari, coram quo forum sortitur ratione feudi secundum leges, nullus dixerit esse illius subditum si in Dominio ipsius Domicilium non habet.*

6 *Non subditus subditos Imperatoris uel alterius Principis solicitans, ut a suo Principe rebellarent, tenetur crimine læsæ maiestatis.*

7 *Licet ratione Delicti non subditus efficiatur subditus, non tamen adeo subditus efficitur, ut dicatur committere crimen læsæ maiestatis.*

8 *In crimen læsæ maiestatis agitur de publico interesse.*

9 *Subditus naturali iure tenetur ad obedientiam Principi suo.*

10 *Licet subditus Papæ offendendo Imperatorem non committat crimen læsæ maiestatis quo ad Imperatorem, attamen dictum crimen incurrit respectu Papæ.*

11 *Feudum tenens ab Ecclesia offendens Imperatorem, qui est confœderatus Papæ, feudo illo priuari debet ab Ecclesia a qua illud recognoscebat.*

QVAESTIO LXVIII.

SEXAGESIMOOCTAVO quæro: an non subditus aliquid machinans contra principẽ, cui subditus nõ est, crimẽ læsæ maiestatis incurrat? Dicas ꝙ nõ. Ista cõclusio probatur per tex. in clem. pastoralis de re iudic. & ibi doct. vbi dicitur, ꝙ licet Robertus Siciliæ Rex teneret quoddã feudũ ab Imperatore, non propterea ex eo, ꝙ contra Imperatorẽ machinatus fuerit, potuit ab ipso Imperatore damnari de crimine læsæ maiestatis, cum ipse esset subditus Ecclesiæ. Hanc conclusionem tenuit Bald. in l. ij. C. de fals. mone. Oldra. in consil. 43. quæritur vtrum citatio.
1 colum. ij. versicu. circa sextam. vbi concludit, † quod is, qui Imperio non subest, licet aliquod feudum ab Imperatore recognoscat, si aliquid contra Imperatorem machinatur, crimen læsæ maiestatis committere non dici-
2 tur: quia † feudum non dat Imperium domino feudi in feudatariũ. concessio. n. feudi est quidam contractus, in quo quis alteri obligatur, nõ autẽ

Imperium concedit:alleg.not.per Innocen.in c.postulasti.de for.compet. ad hoc facit tex.in d.clemen.pastoralis.de re iudi.per quem tex.dixit præpos.in c.imprimis.in.§.de persona: ꝙ licet in aliquo particulari iure, vt puta feudi, vel delicti, quis efficiatur de foro alicuius principis: tamen si ratione domicilij vel originis non sit subditus dicti principis crimen læsæ maiestatis committere non dicitur offendendo principem ipsum:& communiter.doct.sentire testãtur in d.clemen.pastoralis. & rationem asignant:
3 quia, † licet ratione delicti vel contractus quis forum sortiatur illius principis sub quo deliquit vel contraxit, non propterea efficitur ex hoc eius subditus.glos.est communiter approbat.in clemen.vnica.in verbo, subditos.de for.compet.& per Decium in c.Ad nostram col.i.versicu. quis au-
4 tem dicatur.de appel.Sic de feudo dicemus, ꝙ † licet quis secundum leges ratione feudi forum sortiatur coram domino feudi, tamen proprie non est subditus domini feudi, si sub eius dominio non habet domicilium: vt
5 probatur in c.transmissa.& in c.verum. de foro. compet. † patet etiam in clerico recognoscente feudum a principe seculari, coram quo forum sortitur ratione feudi, vt in illius curia iuxta leges feudorum. Iudicetur, & tamen nemo diceret clericum esse illius subditum, si in dominio illius principis, a quo feudum tenet, domicilium non habet, siue originem.

Et ꝙ non subditus non dicatur committere crimen læsæ maiestatis tenuit etiam Bal.in consi.139.in i.volu.idem in l.nihil.C.de manum.vindict.& in l.si omnes.§.si vero.C.de episc.et cler.& in l.data opera. colũ.penul.C. qui accus.non poss.Grãmat.voto.x.nu.31.Imol.in d.clemen. pastoralis. col.ij.nu.28.versi.Nota tertio.idem tenuit.D.Hippolytus.Marsil.præceptor meus in l.de minore.in princ.col.ij.versi. Adde in hoc crimine.ff.de quæst.idem tenuit. D.Carolus Ruinus & ipse præceptor meus in consil. 23.viso Thæmate.col.ij.versi.sed istis non obstantibus.nu.6.in i.volum. idem tenuit Nicol.Boer. in tract. suo de seditios.in.§. præsuppono etiam, nu.2.& And.Barb.in consi.70.vbi Christus.col.iij.versic.& si ista.in iiij. volu.Cepolla.in consi.17.col.v.versi.sed in contrarium.Et hoc etiam tenui in c.ad nostram in.i.col.in addit.ad lecturam Decij de appellat. Lucas de pen.C.de conduc.& procurat.seu exact.prædior.fiscal.col.ij.vers.An scilicet crimen læsæ maiestatis.lib.x.ad idem Io. Igneus in l. necessarios.§. non alias.nu.417.ff.ad syllen.ad idem Mart.de laude, in tract.de crim.læsæ maiest.q.22.Limita tamen hanc conclusionem non procedere, quando
6 non † subditus subditos Imperatoris, vel alicuius principis, ad defectionem contra suum principem solicitauerit, vt a suo deficerent principe, rebellarentq;:nam eo casu tenebitur crimine læsæ maiestatis talis. ita limitat idem Ioan.Igneus, in d.§.non alias.nu.417.supra allegat.pro qua limitatio,

ne adducit in argumen. text. in l. vtrum. ff. ad legem. Pompe. de paricid. ibi, proinde conscij & extranei eadem pœna. & tex. in §. alia. inst. de publ. iudic. ibi, vel conscius criminis existens. & ibi not. Ioan. faber. Ista limitatio iudicio meo de iure non procedit: quia ea ratione non subditus crimē læsæ maiestatis non committit, quia illi principi, contra quem est machinatus, ratione domicilij vel originis fidelitatem nō debet, & propterea, cum illius maiestati non sit subditus, tale crimen non incurrit. Nec iura allegata per igneum probant dictam limitationem. nam. tex. in l. vtrum. ff. ad leg. Pomp. de paricid. dicit, ꝙ conscius paricidij eadem pœna punitur etiam si sit extraneus & est ratio quam ponit ibi glos. in verbo afficiendi. videlicet, quia etiam extranei, si occidant, pœna legis Corneliæ tenentur: & agentes & consentientes pari pœna puniuntur. Sortitur. enim ibi forum extra
7 neus consentiens paricidio ratione delicti. Sed † licet ratione delicti non subditus efficiatur subditus l. i. C. vbi. de crim. agi. oppor. non tamen adeo subditus efficitur, vt dicatur committere crimen læsæ maiestatis, vt dixit Mart. de laud. in trac. de crim. læsæ maiest. q. 22. Alia etiam ratio reddi po
8 test, † quia in crimine læsæ maiestatis agitur de publico interesse: ex morte enim & læsione principis totus status patriæ concutitur, vt dixit Deci. cons. 410. col. fin. nu. 29. in iij. volu. in casu vero l. vtrum ad leg. Pomp. de paric. agitur de interesse priuato, hoc est de iniuria priuato facta: Præterea
9 † subditus naturali iure tenetur ad obedientiā principi suo. Pau. ad Roma. c. xij. non sic non subditus, qui eam maiestatem reuereri non tenetur cui subditus non est, vt inquit Bar. in extrauag. ad reprimen. in verbo, Rebellando. in versi. quid si aliquis homo de terris ecclesiæ. dum reddit rationē, quare Rex Robertus non potuerit condemnari ab Imperatore de delicto cōtra eum commisso pro crim. læsæ maiest. Ad tex. in. §. alia. inst. de publ.
10 iudic. qui idem dicit, responde modo præmisso. Dicas tamē † ꝙ licet subditus papæ offendendo Imperatorem non committat crimen læsæ maiestatis quo ad Imperatorem, vt in d. clem. pastoralis. de re iudic. attamen dictum crimen incurrit respectu Papæ: nam cum Imperator sit fidelis, & cōfidatus Papæ, & ab eo coronatus, tanquam confidatum principem papæ offendens crim. læsæ maiest. committit, non tamen de dicto crimine tunc Imperator, sed Papa seu eius iudex cognoscet; ita voluit Bar. in d. extrauaganti ad reprim. in verbo rebellando. in d. versi. ꝙ si aliquis homo de ter
11 ris ecclesiæ. facit, ꝙ † voluit Bal. in l. i. versic. 42. quæro. ff. de rerum diuis. vbi dixit, ꝙ tenens feudum ab ecclesia offendens Imperatorē, qui est confœderatus papæ, feudo illo priuari debet ab ecclesia, a qua illud recognoscebat. Idem uoluit Sigismun. Lofred. in consi. v. Omissa facti serie. col. 8. circa prin. n. 33. & n. 34. adde etiā quæ dixi supra q. 8. sub hac eadē rubri.

QVIS DE CRIMINE LÆSÆ MAIESTATIS, COGNOSCERE POSSIT.

SVMMARIVM.

1 *Principi soli reseruata est cognitio criminis læsæ maiestatis.*

2 *In Regno Franciæ solus Rex cognoscit de crimine læsæ maiestatis.*

3 *Principes si concedant ad tempus alicui Baroni siue Capitaneo merum & mixtum Imperium in aliqua Ciuitate, Terra, uel Castro cum omnibus prouentibus, in tali generali concessione cognitio criminis læsæ maiestatis non uenit.*

4 *In generali concessione meri & mixti Imperij, nunquam censetur concessa punitio criminis læsæ maiestatis, falsæ monetæ, & hæresis.*

5 *Reseruari consueta censentur reseruata etiam si non sit expressum.*

6 *In generali concessione facta alicui per Regem de omnibus Regalijs, non uenit cognitio criminis læsæ maiestatis contra ipsum Regem.*

7 *Nec minus ea quæ ipsi Regi in Priuilegium Regiæ Coronæ reseruantur.*

8 *Si Castrum alicui imperpetuum per Regem concederetur, uidetur concessum merum Imperium & omnia quæ pœnes Regem concedentem erant, quæ talia erant quæ per subditum posideri possunt.*

9 *In Ciuitate Venetiarum cognitio criminis læsæ maiestatis, falsæ monetæ, & sodomiæ, spectat Illustrissimo Decemuirali Consilio solo.*

10 *In Regno Neapolitano sola magna Curia Vicariæ cognitionem habet de crimine læsæ maiestatis.*

11 *An Imperator uel habens authoritatem ab eo posit procedere contra sibi non subditum, ex eo quòd machinatus fuerit contra se uel eius Imperium?*

12 *An si Clericus committat crimen læsæ maiestatis in Principem secularem Iudex Laycus procedere posit contra eum?*

13 *Clericos deprehensos in quibuscunq; criminibus etiam Atrocissimis, non licet alicui Principi seculari Iudicare.*

14 *Clericatus est de Iure Diuino.*

15 *Clerici de Iure Diuino ab Imperatore exempti sunt.*

16 *Princeps secularis etiam in crimine læsæ maiestatis non potest procedere contra Clericum. Nisi ratione feudi quòd ab eo teneret.*

17 *Imperator Henricus, qui fecit Extrauagantem, ad Reprimendum, quosdam Episcopos propter Rebellionem suis feudis priuauit.*

18 *Tex. in l. quisquis, in. §. filij uero. C. ad. l. Iul. maiest. non comprehendi filios clericos.*

19 *Reprobatur Consuetudo Anglicana, quòd Rex posit cognoscere & Iurisdictionem*

habere in clericos solutos in actionibus ciuilibus etiam mere personalibus uel criminalibus ubi agitur ciuiliter.

20 *Domini Veneti ex indulto eis concesso a diuersis Romanis Pontificibus in Atrocioribus procedere possunt contra quoscunq; clericos in sacris ordinibus constitutos, tã seculares quam regulares etiam ordinum mendicantium.*

21 *An Clerici qui pensionem habent super fructibus alicuius beneficij Ecclesiastici dicantur beneficiati. remissiue.*

22 *Iudices ordinarij Clericorum in crimine læsæ maiestatis erunt hi quibus id oneris iniunctum erit a Pontifice.*

23 *Concilium generale de crimine læsæ maiestatis ab episcopo commisso iudicare poterit.*

VIDIMVS supra qualiter & a quibus crimen læsæ maiestatis committatur: Nunc operepretium est videre, cui spectet huius criminis perscrutatio, cognitio, & punitio:
1 † Et dicendum est ꝙ soli principi, quia id est de reseruatis sibi, vt habetur per Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona cõmittentium. col. ij. nu. 18. in titul. quæ sint regal. in vsibus feudo. & habetur etiam in tract. de potest. secular. & Ecclesia. Incerti aucto
2 ris, quem Somnium viridarij nuncupãt. c. 189. in verbo, miles. nu. 3. † Et in regno Franciæ solus Rex cognoscit de huiusmodi crimine, scribit Nic. Boer. in tract. de seditios. in vi. præsupposito. nu. 20. & 21. Hinc est, ꝙ si
3 † princeps concedat ad tempus alicui Baroni, siue Capitaneo, merum & mixtum imperium in aliqua Ciuitate, Terra, uel Castro, cũ omnibus pronentibus, in tali generali concessione cognitio criminis læsæ maiestatis nõ
4 venit. ita scribit Math. de Afflict. loco præallegat. versi. xx. vbi dixit, † ꝙ semper in huiusmodi concessione censentur reseruata principi concedenti punitio criminis læsæ maiestatis, falsæ monetæ, & hæresis, dato ꝙ in generali concessione non fuisset exceptum de eis, per text. in c. cum M. Ferrariensis. de const. quem tex. dixit ibi Bal. esse ad hoc meliorem q̃ sit in iu
5 re ad probandum, ꝙ † consueta reseruari, censeantur reseruata etiã si non sit expressum. ad idem Luc. de pen. in l. i. C. de priuil. scholar. libr. xi. secus tamen quando non ad tẽpus, sed perpetuo essent cõcessa aliqua regalia in territorio, nã tunc veniunt regalia de quibus in tit. quæ sint regal. in vsibus feud. vt voluit Paul. de cast. in cons. 227. ad primũ. circa fin. refert & sequi
6 tur Fely. in d. c. quæ in ecclesiarum. de cõstit. † Dicas tamen, ꝙ etiam isto casu nõ veniret cognitio criminis læsæ maiestatis cõmissi contra ipsum re
7 gẽ concedentẽ omnia regalia, † Nec minus cõprehenderet talis concessio ea quæ ipsi regi in priuilegiũ regiæ coronæ reseruantur, vt voluit Luc. de pen. in d. l. i. C. de priuil. scholar. lib. xi. quẽ sequitur Math. de Afflict. loco

8 præallega. Si vero † Castrum alicui imperpetuum concederetur, videtur concessum merum imperium & omnia quæ penes Regem concedentem erant, quæ talia erant, quæ per subditum posſideri possunt, alia vero quæ principis personæ coherent, vt cudere monetam, condere leges, cognoscere de crimine læsæ maiestatis, & similia, concessa non videntur, vt tradit idem Lucas de pen. in d.l.i.C.de priuil. scholar. & in l.i.C.de vetera. libr. xij.& habetur per Sigismū.Lofredi. in consil. 24. vertitur in Regia. col. ij.
9 versi.& per hoc vltra. Hinc est ꝙ in alma † Ciuitate Venetiarum cognitio criminis læsæ maiestatis spectat Illustrissimo Decemuirali Consilio, quod Consilium uti supremum de tali delicto, ac etiam falsæ monetæ, &
10 nefando crimine sodomiæ, solus cognoscit. In regno † autem Neapolitano sola magna curia Vicariæ de hoc crimine cognitionem habet, vt testatur Math. de Afflict. in c.i. in.§.& bona committentium. nu. 46. in titul. quæ sint regal. in vsibus feudor.

11 Sed quæro: an † Imperator, vel habens authoritatē ab eo, procedere possit contra sibi non subditum ex eo, ꝙ machinatus fuerit contra se, vel eius imperium? Distingue, aut talis delinquens fuit deprehensus vel ad eum remissus, & isto casu Imperator vel habens authoritatem ab eo procedere poterit contra alienum subditum, vt puta Ecclesiæ ratione delicti cōmissi. Aut reus talis criminis erat absens, & tunc Imperator siue habens authoritatem ab eo contra talem absentem procedere non poterit, vt probatur per tex. in clem. pastoralis. de re iudic. ita voluit Bart. in extrauag. qui sint rebel. in verbo, rebellando. in versi. sed an contra hominem. nu. 10.

12 Sed quid erit dicendū, si † clericus crimen læsæ maiestatis committat contra principem secularem, vtrum iudex laycus procedere posſit contra eū? Dicendum ꝙ non. iudicibus enim secularibus in clericos nulla est attributa iurisdictio, siue potestas. c. Nullus iudicum. c. at si clerici. & c. cum non ab homine. de iudic. facit ꝙ dixit Deci. post alios. in d.c. at si clerici. in fin.
13 princip. vbi voluit, † ꝙ non liceat regi nec alicui principi seculari iudicare clericos, siue in furto, siue in homicidio, vel periurio, seu in quibuscunque alijs criminibus deprehensi fuerint: & hoc dicit locum habere in quolibet delicto etiam atrocissimo. Et ideo doct. maxime Ioan. Andr. in c. vergentis in uersi. conseruata. de hæretic. dicunt, ꝙ clerici exempti sunt a iurisdi-
14 ctione Imperatoris. ad idem facit tex. in c. Bonæ. ix. distinct. † Est enim clericatus de iure diuino, ut per Abba. in c. solitæ benignitatis. in uersic. Nota
15 ibi pontifex. de maior. & obedi. ubi Abbas dicit, † ꝙ clerici de iure diuino ab Imperatore exempti sunt: nam eo ipso ꝙ quis ordinatur in clericum efficitur res sacra, & in sortem domini transfertur. xij. q. i. c. cui portio. & ꝙ clericatus sit de iure diuino not. etiā glos. in c. si Imperator 96. distinct.

ſtinct. & habetur per præpoſ. in c. imprimis. §. de perſona. col. ij. n. 6. ij. q. i.
16 Erit ergo ex præmiſsis concluſio, ꝙ † etiam in crimine læſæ maieſtatis princeps ſecularis contra clericum procedere non poterit. Hãc opinionem tenuit Bar. in extrauag. ad reprimen. in verſi. conditionibus. vbi dixit, ꝙ iudex laycus in dicto crimine non poteſt procedere contra clericum. Niſi ratione feudi quod ab eo teneret, per text. in c. verum. de for. compet. &
17 tex. in auct. ſtatuimus. C. de epiſcop. & cleric. Dicens, † ꝙ Imperator Henricus, qui fecit illam extrauagantem, quoſdam epiſcopos propter rebellionem ſuis feudis priuauit. & ita tenuit etiam Signorol. de Homodeis. in conſil. 21. ſtatuto ciuitatis. colũ. ij. Reſtaur. in tract. de Imperat. q. 101. col. fin.
18 nu. 10. facit pro iſta concluſione † ꝙ dicunt doct. in l. quiſquis. C. ad leg. iul. maieſt. vbi volunt, ꝙ tex. in. §. filij vero. non comprehendat filios clericos. ꝙ etiam tenuit Archidia. in c. ſi quis. vi. q i. de quo dicam infra in titu. de pœn. quas fil. incur. patr. committente. crim. læſæ. maieſta. q. xi. facit decíſio Rot. nu. 839. incipit, vtrum valeat. in antiq. ſecundum vero modernam impreſsionem eſt deciſio. x. in rubrica de conſuetudine. vbi per plura
19 fundamenta † reprobatur conſuetudo Anglicana ꝙ Rex poſsit cognoſcere & iuriſdictionem habere in clericos ſolutos in actionibus ciuilibus etiam mere perſonalibus, vel criminalibus vbi agitur ciuiliter.
20 Fallit prædicta concluſio, ꝙ † quando princeps ſecularis haberet priuilegium a ſede Apoſtolica, ꝙ in dicto crimine poſſet etiã contra clericos procedere, vt habent Domini Veneti a diuerſis Romanis Pontificibus, quorũ priuilegia pluries vidi, & legi. Eſt nãq; ipſis indultum, ꝙ in Atrocioribus, vt puta in crimine læſæ maieſtatis, falſæ monetæ, ac in nefando crimine ſodomiæ, procedere poſsint contra quoſcunq; clericos in ſacris ordinibus conſtitutos tam ſeculares quam regulares etiam ordinum mendicantium. In cæteris vero criminibus ex indulto Clementis. vij. procedere poſſunt contra clericos, dummodo non ſint in ſacris ordinibus conſtituti, vel
21 beneficiati. † An autem clerici, qui penſionem habent ſuper fructibus alicuius beneficij eccleſiaſtici, dicantur beneficiati, dixi in tract. meo de penſion. Eccleſiaſt. q. 94. ibi videre poteris. Et idem eſſe in regno Neapolitano teſtatur Math. de Afflict. in ſua gloſ. ſuper conſtit. Regni. libr. i. in titu. vbi clericus pro malefi. debeat conueniri. vbi dixit, ꝙ vigore dictæ conſtitutionis clericus pro crimine læſæ maieſtatis poterit a iudice layco puniri.
22 Ordinarij † ergo iudices clericorum in tali delicto puniendo erunt hi, qui
23 bus id oneris iniunctum erit a Pontifice. † Et etiam generale Concilium de tali crimine ab epiſcopo commiſſo iudicare poterit, vt factum fuit in ſynodo Tholetana xvi. celebrata de anno 693. ſub Rege Flauio Egica, a quo ſynodo Sisbertus Tholetanæ ſedis epiſcopus loco, & honore ac omni-

nibus suis bonis priuatus, & regi prædicto applicatis, in exiliumq; perpetuum missus fuit ex eo, quod præfatum regem non solum regno priuare, sed simul cum alijs complicibus interimere proposuerat: quod referunt moderni Hispani in eorum pratica criminali canonica in capit. cx. in verbo læsæ maiestatis Rei.

QVALITER IN CRIMINE LÆSÆ MAIESTATIS PROCEDATVR.

SVMMARIVM.

Quibus modis procedatur in crimine læsæ maiestatis?

1 *In criminibus Tripliciter procedit potest, per uiam Accusationis, Denuntiationis, & Inquisitionis.*

2 *Regulariter ad Accusationem criminis deuenitur, cum illud ad actum deducitur.*

3 *Accusatio in Crimine læsæ maiestatis, etiam Delicto non consumato, neq; ad actum deducto, admittitur.*

4 *Accusatio quid sit?*

5 *Inscriptio ad pœnam talionis in criminis læsæ maiestatis accusatione nō est necessaria.*

6 *Hodie de Consuetudine inscriptio ad pœnam Talionis recessit ab Aula.*

7 *Inscriptio hodie non est in usu de iure ciuili, secus de iure canonico.*

8 *In curia Romana, ubi quis impetrat beneficium per priuationem alterius ex aliquo crimine non datur sibi signatura quo ad priuationem, nisi ut se inscribat ad pœnam talionis.*

QVAESTIO I.

PRIMO quæro: quibus modis procedi possit contra inculpatum de crimine læsæ maiestatis? Dicas procedi posse tripliciter: videlicet per viam accusationis: inquisitionis: & denunciationis: vt est de hoc tex. in extrauag. ad reprimen. post principium vbi Bar. & tradit Andr. de Iser. in c. i. §. & bona committentium. in tit. quæ sint regal. in vsibus feudo. & ibidem Math. de Afflict. col. ij. nu. 26. in fin. Nec id speciale est in
1 crimine læsæ maiestatis, † quia & in alijs criminibus similiter procedi potest via accusationis, denunciationis, & inquisitionis, vt per specul. in titu. de accusat. in princ. per accusationē scilicet, vt in l. cum suppositi. C. ad leg.

corn.de falſ.& l.iij.C.ad leg.Flau.de Plagi.per denunciationem l.ea quidem.C.de accuſa.per inquiſitionem, vt in l.congruit.ff. de officio præſid.
2 Et † licet regulariter ad accuſationem criminis deueniatur cum illud ad actum deducitur, alioquin cogitationis nemo pœnā mereatur, nec ex eo accuſatio procedat, vt de pœnit.diſtinct.i.c.cogitationis.& l.cogitationis.
3 ff.de pœn.vt tradit ſpecul.loco præalleg. † Attamen in crimine læſæ maieſtatis accuſatio admittitur de dicto crimine etiā non conſummato, neq; ad actū deducto, vt probat tex.in l.quiſquis.in prin.C. ad leg.iul.maieſt. & dixi ſupra q.66.ſub titu.qualiter & a quibus crimen læſæ maieſt.com-
4 mit. † Quid autem ſit accuſatio? Dicas, q̄ nihil aliud eſt, q̄ ius proſequendi vindictam publicam.inſt.de publ.iudi.in princ. vel dic, q̄ accuſatio eſt delatio alicuius criminis ad vindictam publicam in iudicio legitima interueniente deſcriptione: ita communiter diffiniunt accuſationem doct.vt teſtatur Fely.in rubr.de accuſatio.verſi.quæro quid ſit accuſatio. & accuſare ſecundum Azonem in ſumma in titu.C.de his qui accuſar.nō poſſunt. Nihil aliud eſt, quam reum criminis per libellum deferre. Ad idem Hoſtien.in ſumma in titu.de accuſat.extra.in princ. vbi dixit, accuſationem eſſe criminis alicuius hominis apud iudicem competentem legitime facta
5 delatio: addit inſcriptione interueniente. † Hanc tamen inſcriptionem ad pœnam talionis: Dicas neceſſariam non eſſe in accuſatione criminis læſæ
6 maieſtatis: Immo dicas, † q̄ hodie de conſuetudine inſcriptio ad pœnam talionis receſsit (vt aiunt) ab Aula. Ita dixit Angel. & poſt eum Salicet. in l.qui crimen.C.qui.accuſ.non poſſunt.& idem Salyc.in auct.ſed nouo iure, per illum text.C.de adulter.Bartol. in l.ſi cui in princip.ff. de accuſat. & præpoſ.in cap.i.ij.quæſtio.viij.colum.iiij.in verſicu. etiam ſi accuſatio. vbi ponit, quid ſit de iure canonico, & de ſtylo curiæ.& idem præpoſit. in cap.per ſcripta.in.§.libellorum.colum.fin.in verſicu.gloſa ſuper verbo:
7 vbi dixit, † quod inſcriptio hodie non eſt in vſu de iure ciuili: Allegat. Angel. in tract.de maleſi.in verbo, nec non ad quærelam. in princip.ſe-
8 cus tamen de iure canonico: ſubdens, † quod vbi quis impetrat beneficium per priuationem alterius ex aliquo crimine, non datur ſibi ſignatura quo ad priuationem, niſi vt ſe inſcribat ad pœnam talionis, & ita quotidie ſeruari in curia Romana teſtatur.

SVMMARIVM.

An quando proceditur per uiam accuſationis ſit neceſſarius libellus accuſatorius?
1 *Accuſare quid ſit.*
2 *Tam in criminibus publicis quam priuatis requiritur libellus accuſatorius in ſcriptis.*

QVAESTIO II.

SECVNDO quæro: an, quando proceditur per viam accusationis, sit necessarius libellus accusatorius? videtur dicendum q non, per tex. in d. extraua. ad reprimen. vbi dicitur, q in hoc crimine procedi debet summarie, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij. Contrarium tamen dicas verius esse, q immo libellus accusatorius requiratur, ita tenuit Bar. in d. extrauag. in sua glos. in d. verbo, summarie. q verbum exponit summarie, id est breuiter non diminutiue. Vnde dicit, q requiritur libellus accusatorius, & ita plene formatus sicuti quando ordinarie proceditur: quia in tali casu in procedendo nil de substantialibus omitti debet. Idem tenuit Lucas de pen. in l. quisquis. col. i. in fin. in versic. quid si quis accusat. C. de pet. bonor. sublat. lib. x. allegatur tex. in l. si quis in hac in fin. C. de episco. & cleric. & tex. in l. iij. C. ad leg. iul. maiest. ibi, accusationem suam. & l. fin. eod. tit. in fin. ibi, arguatur. vbi glos. exponit, idest argu
1 te accusetur. & l. eorum. C. de iure fisci. lib. x. † Accusare enim nihil aliud est quam per libellum aliquem de crimine coram iudice deferre, vt dixit Azo loco supra allegato. ad idem vide late præposit. in c. i. col. iiij. in versicu. ponitur in diffinitione accusationis. ij. q. 8. & idem ibidem colum. vi.
2 in versi. Et dum subijcit. nume. 18. vbi dixit, † quòd siue simus in criminibus publicis, siue priuatis, requiritur libellus accusatorius in scriptis l. penulti. & l. fin. C. de accusat.

SVMMARIVM.

1 *Forma libelli in crimine læsæ maiestatis.*
2 *Dies commißi delicti an sit necesse quòd exprimatur in libello accusationis.*
3 *Iudex quando cogere poßit accusatorem ad exprimendum diem commißi delicti.*
4 *Iudex aduertere debet ne expreßio diei calumniosæ petatur.*
5 *Dies institutæ accusationis notandus est in porrectione libelli accusatorij.*
6 *Processus non ualeret si non appareret de die productæ accusationis.*
7 *Inquisitio ualet etiam quòd non appareat de die qua porrecta fuit.*
8 *Procedere sine solennitate, & repentine, est regum & principum.*
9 *Ordinarie procedere in crimine læsæ maiestatis quando dicatur.*
10 *Quomodo sit procedendum quando mandatur in causa procedi de plano.*

QVAESTIO III.

TERTIO quæro: qualiter formabitur dictus libellus in crimine læsæ maiestatis? Specul. in titul. de hæret. in versicu. Cæterum cum crimen læsæ maiestatis dicit, huiusmodi libellum for
1 mari debere hoc modo, videlicet, † Propono ego. N. cõtra. B.

ꝙ ipse hoc anno, mense tali, imperante tali Imperatore semper Augusto, cum talibus scælestem iniuit factionem de nece ipsius Imperatoris in tali vrbe, in domo sua propria, in prima camera ipsius domus, super quo eum vobis accuso & peto ipsum lege iulia maiestatis puniri, & ad pœnam ipsam sententialiter condemnari. Ista forma traditur in c. per scripta. in. §. libellorum. ij. q. viij. & late ibi ponunt doct. maxime præposit. ad idem tex.
2 in l. libellorum. ff. de accusatio. & ibi late Bar. † Dies autem commissi criminis non est necesse ꝙ exprimatur in accusationis libello, vt dicunt doc. in d. §. libellorum. vbi præpos. col. i. in versi. nota ꝙ sufficit. Hoc tamen intellige, nisi essemus in casu in quo certa dies faceret aliquid commissum tali die esse delictum quod alias non esset, vt dixit Bar. in l. non solum. §. sed vt reprobari. ff. de nou. oper. nunc. Ant. & Abb. in c. ij. per illum text. de resti. spol. quos sequitur præposit. in d. §. libellorum. colũ. i. in præallegato
3 versic. nota ꝙ sufficit. vbi etiam dixit, † ꝙ iudex cogere potest accusatorem ad exprimẽdum diem commissi delicti, quando id accusatus peteret quia vellet reprobare testes accusatoris, per ea quæ habentur in c. ex tenore. de testibus. vel vellet probare, ꝙ ad sui defensionem fecit, vel aliter delictum vellet excusare: nam in omnibus prædictis casibus iudex posset accusatorem cogere ad declarandum diem, quo delictum, de quo accusat, cõmissum fuit. allegat Bar. in l. is qui reus. ff. de public. iudic. & in l. ij. in. §. quod si Ephesi. ff. de eo. quod cert. loc. & quæ not. Bal. in l. i. in. §. editiones.
4 ff. de edend. subdit tamen, † ꝙ iudex aduertere debet ne expresio diei calumniosæ petatur, vt per Bal. in d. §. editiones. & declarat notabiliter Bal.
5 inst. de publ. iudic. in prin. in ij. col. Vnum tamen non omittam, † ꝙ licet diem commissi criminis quis non teneatur exprimere in libello accusatorio, attamen dies Institutæ accusationis annotandus est in porrectione libelli accusatorij: Ita dixit Bar. in extrauag. ad reprimen. in versi. per inqui
6 sitionem. † Nam si non appareret de die productæ accusationis non ua-
7 leret processus superinde formatus: † secus dicit esse in inquisitiõe quæ ualet licet non appareat de die qua porrecta fuit. & Bart. sequitur præposit. in d. c. præscripta. in. §. libellorum. col. i. in versic. nota ꝙ sufficit accusatorum. Nec obstat ꝙ dicatur in d. extrauag. ad reprimen. ꝙ in hoc crimine de plano proceditur: quia Bar. ibidem in d. verbo. de plano, circa intelligentiam dicti verbi distinguit, inter causas minores, & causas graues: at quo ad casum nostrum illud verbum, de plano, dicit intelligendum non
8 sine solennitate & repentine. quia † procedere sine solennitate & repenti-
9 ne, id est stilus nimis altus, & solum reges, & principes hoc faciunt: † sed ordinarie procedendo in hoc crimine est procedere de plano quãdo tem-
10 perate proceditur, non frequenter nec stilo alto. adde † ꝙ quando in cau

ſa mandatur procedi de plano regulariter cenſetur remota neceſsitas dandi ſiue offerendi libellum, ac neceſsitas obſeruandi dies færiatos ob hominum neceſsitates introductos, ac neceſsitas cognoſcendi pro tribunali, vel ſententiandi, ac litis conteſtandæ neceſsitas: non autem cenſetur remota neceſsitas iuſtitiam, aut veritatem, non lædendi, aut de cauſa plene cognoſcendi, niſi cauſæ, de qua ageretur, natura aliud expoſceret, vt in auc. Niſi C. de ſent. ex peric. recitand. ita dixit Bonifa. in d. clemẽ. ſæpe. col. ij. in fin. in verſi. ex quibus infero. de verbo. ſignific.

SVMMARIVM.

1 *In cauſis beneficialibus & matrimonialibus proceditur ſine ſtrepitu & figura iudicij.*
2 *Verba ſine ſtrepitu & figura iudicij quid importent.*
3 *Patroni cauſarum aliqui in clamore uictoriæ ſpem ponunt.*
4 *Alij in arrogantia ſpem ponunt.*
5 *Aduocatis de iure prohibitum eſt uti procacibus & improbis uerbis.*
6 *Aduocati officium laudabile eſt & homini uitæ maxime neceſſarium.*
7 *Aduocati officium eſt de iure diuino.*
8 *Dilatio ad inueniendum aduocatũ in crimine læſæ maieſtatis non datur, ſecus in alijs.*
9 *Ante extrauagantem ad reprimendum aduocati in crimine læſæ maieſtatis interueniebant.*
10 *Papa ſi mandet procedi in cauſa ſine ſtrepitu & figura iudicij quid agendum ſit.*
11 *Remotio ſtrepitus parum aut nihil prodeſt.*

QVAESTIO IIII.

QVARTO quæro: dicitur in d. extrauag. ad reprimen. ꝙ in crimine læſæ maieſtatis procedi debet ſine ſtrepitu &
1 figura iudicij, † qui modus procedendi eſt etiam ſtatutus in cauſis beneficialibus & matrimonialibus ac alijs, vt in clemen. Diſpẽdioſam de iudic. iuncta clem. ſæpe de verb. ſignifi. & in c. olim. de accuſat. & in c. ea quæ de ſtat. mo-
2 nachor. † Ideo videamus quid importent illa verba, ſine ſtrepitu? Bart. in d. extraua. in d. verbo ſine ſtrepitu, dixit, ꝙ ſicuti per illud verbum de plado remouetur altitudo loci & ſtili, ita per hoc verbum, ſine ſtrepitu remouetur altitudo vocum, & declamationum, cum vt plurimum clament & vocem attollant aduocati in defenſionibus cauſarum præſertim criminalium, & ſic ſtrepitum faciunt, ideo rauci ſæpius fiunt, de quibus Martialis, n iiij. Epigramatum libro ſic inquit.

Prima ſalutantes atq; altera, continet horas.
Exercet Raucos tertia cauſidicos.

Hinc est ꝙ etiam quandoq; dicitur sine aduocatorum strepitu, vt est text. in c. fin. in prin. ibi, simpliciter, & de plano sine aduocatorum, & iudiciorũ
3 strepitu, & figura, de hæret. in vi. sunt † nãq; aliqui causarum patroni, qui in clamore spem victoriæ ponunt, de quibus Bernard. ad Eugeniũ papã lib. i. cap. ix. sic inquit, Ranæ significant clamosas aduocatorum allegationes, quæ inani, & inflata modulatione velut Ranarum sonis & cantibus mundo deceptionis fabulas intulerunt: ad nihil enim aliud vtiles sunt, nisi
4 ꝙ sonum vocis improbis & importunis clamoribus reddunt. Sunt † & pleriq; aduocatorum qui eorum spem in arrogãtia ponunt, de quibus August. in epistola ad macedonium sic loquitur, nihil impudentius arrogantia aduocatorum qui garrulitatem actoritatem putant, & parati ad lites
5 in subiectos tumide intonant. Hinc est, † ꝙ in iure procacibus & improbis verbis uti aduocatis prohibitum est l. fin. §. in refutatorijs. C. de appel. ad idem tex. in l. quisquis. in. §. ante omnia. C. de postuland. vbi Imperator de aduocato loquens sic ait, vt non vltra quam litium exposcit vtilitas in licentiã conuitiandi & maledicendi temeritatem prorumpant. Inique pro-
6 fecto agunt aduocati sic facientes: † cogitare etenim deberent, laudabile esse & hominum vitæ maxime necessarium officium aduocati. l. aduocati. C. de aduoc. diuers. iudici. de quibus Salustius loquens sic dixit, ea enim officia apud omnes sunt honestiora, quæ ingenio, quæ intellectu, quæ deniq;, eloquentia, ac dicendi suadendiq; artificio constant, vt sunt officia aduocatorum, qui non minus humano generi prouident, quã si prælijs atq; vulneribus patriam parentesque saluarent, vt inquit text. in d. l. aduocati.
7 Quinimmo meminisse eos oporteret † aduocationis officium de iure diuino esse, & Christum seruatorem nostrum quandoque pro salute humani generis, & multorum aduocati subijsse munus: quod eleganter pluribus comprobat Ioan. Bapti. Caccialup. in trac. suo de aduoc. q. i.
8 Et declarando † dictum verbum sine strepitu, positum in extrauagan. ad reprimen. dicit ibi Bartol. quòd licet alias detur parti dilatio ad inueniendum aduocatum, vt in l. ab hostibus. in fin. & in l. ait prætor. ff. ex quibus caus. maior. Tamen ꝙ in isto crimine huiusmodi dilatio danda non erit, cum in eius iudicio sit remotus strepitus aduocatorum, per dictam extra-
9 uagan. Dicas tu, quòd † ante dictam constitu. Henrici Imperatoris statutum erat, quòd in crimine læsæ maiestatis. aduocati interuenire non deberent, de quo extat decretum Honorij & Arcadij Imperatorum in l. quisquis. in. §. deniq; iubemus. C. ad leg. iul. maiest. Ergo non est verum, ꝙ virtute illorum verborum sine strepitu, aduocati in hoc crimine excludãtur. quod etiã ex alio cõprobo, nã tex. in d. clem. dispendiosam dicit, ꝙ in causis beneficialibus, vsurarũ, et matrimonij, ac alijs ibi expressis, procedatur,

ſimpliciter,& de plano ſine ſtrepitu,& figura iudicij:quorum verborum declaratio ponitur in clemen.ſæpe.de verbor.obliga.vbi dicit,aduocatorum,& procuratorum contentiones,& iurgia teſtiumq; ſuperfluam multitudinem refrenando,& ſic non prohibet in cauſis contentis in d. clemē. diſpendioſam. poſſe aduocatos interuenire,ſed tantum ſtatuit ꝙ aduocatorum iurgia refrenentur,pariter & cōtentiones. Erit ergo vero concluſio Bar.in d.extrauag.in verbo ſtrepitu,ꝙ in cauſa criminis læſæ maieſtatis interuenire non poſsint aduocati non ex ſuo fundamento,ſed ex eo ꝙ ita ſpecialiter de iure ante dictam extrauagantem ſtatutum erat,per tex.in d.
10 l.quiſquis.in.§.Deniq; iubemus. Adde prædictis, † ꝙ ſi Papa mandet vt procedatur ſine ſtrepitu iudicij,non cenſetur per hoc obſeruantiam ordinis iudiciarij remouiſſe, ſed ſolum clamorem ſtrepitoſum aduocatorum, & procuratorum,multitudinemq; ipſorum inutilem, ita dixit Bonifac.in
11 d.clemen.ſæpe,col.iij.circa prin.in verſi.ex quibus infero: ſubdens,† ꝙ ſecundum hoc parum aut nihil prodeſſet remotio huiuſmodi ſtrepitus cum iudex ex officio ſuo poſsit refrenare vbiq; multitudinem inutilem aduocatorum & procuratorum ſicut & teſtium, vt in l.i. in fin.ff. de teſtibus iuncta l. Nec quicquam.§.aduocatos.ff. de officio proconſul. & legat.& not.in c.ſtatuta. de hæretic. in vi.niſi dicatur, ꝙ in hoc caſu multo magis hoc facere poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Verbum ſine figura iudicij, quid importet quando mandatur in cauſa procedi ſine figura iudicij.*

2 *Figura eſt eius quòd figuratur ſimilitudo.*

3 *Nemo inferior Papa uel principe,etiam ſi ſit camerarius Papæ ſiue legatus cardinalis de latere,poteſt per ſe cognoſcere nec alij committere, quòd in cauſa procedatur iuris ordine non ſeruato.*

4 *Qualiter ſit procedendum,quando committitur cauſa in palatio apoſtolico, ut terminis non ſeruatis ſola facti ueritate inſpecta procedatur.remiſsiue.*

QVAESTIO V.

QVINTO quæro,quid importet illud verbum,ſine figura iudicij,poſitum in d.extrauag.ad reprimen? Bart.ibi,in ſua gloſ.ſuper dicto verbo,& figura, dicit,ꝙ per dictum verbum tolluntur ſubſtantialia iudicij inducta a iure ciuili,nō autem ea quæ ſunt de iure naturali ſeu gentium inducta naturali ratione. & ideo dicit,ꝙ iudex per illa verba releuatur

ba releuatur

ba releuatur ab omni forma & figura iudicij a iure ciuili introducta, & obseruare tenetur omnem figuram, & formam iudicij, de iure naturali vel
1 gentium, naturali ratione introductam. Qualiter autem hoc † verbum, sine figura, intelligi debeat quando mandatur in causa procedi, sine figura iudicij: ponunt doct. in clemen. saepe, de verbo. signifi. vbi Bonifac. colũ. iij. in versicu. Quartum postremo, dixit, quod hoc verbum, figura iudicij, interdum summitur pro similitudine iudicij, ad denotandũ quod non est iudicium
2 sed quasi iudicium: sicuti † figura est eius quod figuratur similitudo. l. vna. §. similiq; modo. C. de latin. liber. tollend. & l. non figura. ff. de actio. & obligat. & ibi not. interdum summitur pro forma iudicij, vt in c. indemnitatibus. §. si vero. de elect. in vi. ad idem glos. in verbo; nonne. C. quorum. bonorum. Et ex his infert, quod quando mandatur procedi sine figura iudicij, censetur remota hodie litis aliqualis forma: sed non totalis ordinis iudicia
3 rij. Et menti tenebis, quod † quisq; Papa inferior, etiam camerarius papae siue etiam legatus Cardinalis de latere, & multo magis alius principe inferior, non potest per se cognoscere nec alij committere quod in causa procedatur iuris ordine non seruato: ita dixit Bonifa. in d. clem. saepe. col. ij. in princ. in
4 versi. ex istis infertur. nu. 13. de verbo. signifi. Quando autem † causa committitur in Palatio apostolico, vt terminis non seruatis sola facta veritate inspecta procedatur, qualiter sit procedendum, uide decis. 2. Rotae in nouis. in titu. de rescrip.

SVMMARIVM.

Citatio an requiratur in crimine laesae maiestatis.

1 *Citatio est de iure diuino & naturali.*

2 *Etiam, si Papa uel Imperator causam alicui committeret cum facultate procedendi ut uoluerit, sine citatione procedi non poßet.*

3 *Citatio est adeo substantialis quòd princeps eam tollere non potest.*

4 *Defectus iudicij procedens ex citatione omissa siue nullitas processus, nunquam sanatur quando citatio omissa uel non legitime facta fuit.*

5 *Curia Romana, cum petitur sanatio nullitatum factarum in processu causae, omnes alias nullitates sanat praeterquam prouenientes ex defectu citationis, iurisdictionis, uel mãdati procuratorij.*

6 *Etiam sententia principis in his quae notorie non sunt, sine citatione lata non tenet.*

7 *Citatio non requiritur quando papa procedit contra committentem crimen laesae maiestatis retinendo terras ecclesiae uel imperij uiolenter.*

8 *Vrbanus contra spoletanos, qui de facto terram ecclesiae occuparant, proceßit sine citatione.*

9 *Citatio, quibus, & quot modis, fieri poßit, & debeat. remißiue.*

Hierony. Gigas,

QVAESTIO VI.

SEXTO quæro: an citatio requiratur in crimine læsæ maiestatis? Dicas breuiter ꝙ sic, vt in terminis dixit tex. in d. extrauag. ad reprimen. ibi, per nuntium vel literas seu etiã per edictum. & ibidem Bar. in verbo & figura. in versicu.
1 quæro igitur vtrum. Est † enim citatio de iure diuino & naturali: Nam Deus Adam citauit antequam eum damnaret, dicens, Adam Adam vbi es? vt habetur Genesi. c. 3. & habetur in clem. pastoralis. de re iudi. vbi per Papã incisa fuit sentẽtia Henrici Imperatoris auctoris prædictæ extrauagantis ad reprimen. ex eo ꝙ Robertũ Siciliæ Regem vti reum criminis læsæ maiestatis sine legitima citatione con
2 demnauerat. Quinimmo † etiam si Papa vel Imperator causam alicui committeret cum facultate procedendi vt voluerit, sine citatione procedi non
3 posset, vt dixit Roma. in consil. 147. & adeo † est substantialis citatio, ꝙ princeps eam tollere non potest. Abb. in c. cum olim. in vers. ad idem tex. col. penul. nu. 25. de sent. & re iudic. subdens, ꝙ ipse Deus citationem induxisse videtur, pariter & causæ cognitionem: vt colligitur ex tex. in c. Deus omnipotens ij. q. i. vbi dicitur, ꝙ Deus peccata sodomæ punire no-
4 luit nisi prius descenderet, & videret. Immo † defectus iudicij procedens ex citatione omissa, siue nullitas processus nunquam sanatur quando cita-
5 tio omissa uel non legitime facta fuit. Ideo † curia Romana, cũ petitur sanatio nullitatum factarum in processu causæ, omnes alias nullitates sanat, præterquam prouenientes ex defectu citationis iurisdictionis, uel mandati procuratorij. Rationem esse dicas: quia vbi alterum istorum, deficit, videlicet iurisdictio in iudicante, seu mandatum procuratorium agentis vel defendentis, seu citatio sit omissa vel non legitime facta, iudicium consistere non potest: cum id ex actore, iudice, & reo consistat. l. ij. C. de assertio.
6 tollend. c. forus. de verbor. signifi. Quinimmo † etiam sententia principis, in his quæ notoria non sunt, sine citatione lata non tenet, vt voluit Abb. in d. c. cum olim. in versi. Nam mihi plus placet nu. 24. de sent. & re iudic. Ad idem Marianus Socinus iunior in consi. 122. nu. 38. in ij. volu. et l. fin. in prin. cum glos. ij. C. de legib. & ibi Bal. notat. Alex. consi. xi. Alias consului. col. i. in vij. volu. Marianus Socin. senior. in tract. de citat. in vij. articul princi. in princi. in versi. & hæc procedunt.

7 Limita prædictã conclusionem † non procedere, quando Papa procederet contra committentem crimen læsæ maiestatis retinendo terras ecclesiæ uel imperij violenter: talis enim condemnari posset sine citatione: dictum fuit singulare Ioan. Andr. in d. c. cum olim. de senten. & re iudic. per illum

tex.quem ſequitur Math.de Afflict. in c.i.§. & bona commitentium.col. iiij.verſic.vigeſimum nonum ſpetiale: in titu.quæ ſint regal.in vſibus feu dor.idem dixit Fely.in d.c.cum olim.in verſicu.vltimo nota dictum Ho-
8 ſtienſ. referens † quod Vrbanus ita fecit contra ſpoletanos qui de facto terram Eccleſiæ occuparant.allegat ad hoc Bald.in prohem.feudor.colū. xij.& Roman.in ſingular.nu.678.& in l.i.C.de hæred.inſtit.Marian. So cin.in rubr.de dilatio.hoc idem voluit ſummus criminaliſta D. Hippoly- tus.de Marſil.præceptor meus.in l.de uno quoq;.col.ij.verſic. Nec habet obſtare.ff.de re iudic.& Iaſ.in l.i.col.ij.ff.de conſtit.princip.& in l.nequic-
9 quam.col.vi.in verſi.quarto limita.ff.de officio proconſul. Quibus † autem,et quot modis,fieri poſsit & debeat dicta citatio,per nuntium literas, vel edicta: vide plene per doct.in clemē.paſtoralis.de re iudic.& per Bar. in d.extrauagan.ad reprimen.

SVMMARIVM.

Libellus accuſatorius in crimine læſæ maieſtatis inepte formatus an ualeat.
1 *Accuſatio non rite facta non eſt accuſatio,et per eam delictū in iudicio non deducitur.*
2 *Libellus accuſationis uel inquiſitionis ineptus reijci debet.*
3 *Libellus dicitur ineptus quando ex narratis in eo actio non reſultat.*
4 *Reo confitente delictum non attenditur ineptitudo accuſatorij libelli & proceſſus.*

QVAESTIO VII.

SEPTIMO quæro: vidimus ſupra q.ij.proxima præcedente,an quando in hoc crimine læſæ maieſtatis proceditur per viā accuſationis ſit neceſſarius libellus,& diximus ꝙ ſic: Modo videndum eſt,an ſi libellus accuſatorius inepte formetur valeat? videtur prima facie dicendum ꝙ ſic, quia in iſto crimine proceditur ſummarie,& de plano ſine ſtrepitu,& figura iudicij: vt habetur in extrauagan.ad reprimen.Dicas ꝙ Bar.in hac q.in d.extrauagā.in ſua gloſ. in ver. per accuſationem.voluit, ꝙ in hoc crimine quando per viam accuſationis proceditur, libellus accuſatorius debeat eſſe rite formatus.l. non putauit.§. non quæuis.ff. de con-
1 tra.tabul.accuſatio † enim non rite facta non eſt accuſatio, & per eam delictum in iudicium non deducitur.l.accuſatorius.ff.de adulter.& l.i.§.accuſatio.ff.ad turpil.ibi nulla erit. & licet text. ibi contrarium probare videatur,cum ibi ſit neceſſaria abſolutio,& l.libellorum in.§.ꝙ ſi libelli.ff. de accuſatio.ex quo videtur inferri poſſe, ꝙ aliqua ſit accuſatio:attamen Bart.

in d.extrauagan.loco proxime allegato,ad hoc respondens dixit, ꝙ licet ibi accusatio sit nulla: tamen de facto saltim est qualisqualis, ideo est necessaria absolutio in illo casu: sed in casu nostro requiritur ꝙ accusatio sit rite & recte facta in forma, vt super ipsa procedi possit, secundum formam dictæ extrauagātis. Dicas tu, ꝙ istà cōclusio probatur expresse. in d.§.ꝙ si libelli. vbi dicitur, ꝙ si libelli legitime ordinati non fuerint Rei nomē aboletur. & glos.ibi, in verbo, Aboletur, exponit, idest cancelletur accusatio reo petente. ad idem vide præposit.in c.per scripta.in.§.libellorum.col.i.in versi. Nota ꝙ vbi libellus.ij.q.viij.ad idem Ioan. Fran. Purpuratus.in re-
2 pet.l.edita. nu. 111. ff. de edend. vbi dixit, † libellum accusationis vel inquisitionis ineptum reijci debere, allegat Ange.in consi. 178. visis actis. &
3 in consi. 297. pro prædictis. & † ineptus dicitur libellus quando ex narratis.in eo actio nō resultat, vt patet ex glos.in l.ij.in.§.circa.ff. de excus.dot. Abb.in c.ex parte.col.iiij.de iudic.Corn.in cons. 121. quanquam.circa fi-
4 nem in i.volu. & tradit Purpurat.loco proxime allegato.† Vnum tamen notabili dignum non omitto, ꝙ ineptitudo accusatorij libelli & processus non attenditur quando reus delictum confitetur: ita voluit Angel.in l.ea quidem.colum.vi.C. de accusatio. & idem in l. inter stipulantem.§. si stichū.ff.de verbor.obligatio.Bald.in l.edita colum.antepenul.C.de edend. Angel.in l.i.C.de confes.& Bald.in cap.i.§.iniuria. de pace iuram.firman. ita refert & sequitur Alexand.in consil. 125. visa inquisitione. columna secunda in principio.in quarto volum. facit illud Ouidij.

Non est confessi causa tuenda Rei.

S V M M A R I V M.

Inquisitio an esse debeat in eadem forma in qua est forma accusationis.

1 *In crimine Hæresis procedi potest per inquisitionem.*

2 *Inquisitio duplex.*

3 *Inquisitio spetialis quid sit?*

4 *Inquisitio in crimine læsæ maiestatis an debeat esse in eadem forma, in qua est forma accusationis.*

5 *In inquisitione cum non offeratur iudici sed ipse inquirat, non est necesse quòd prius inquisitio in scriptis formetur et postea in actis causæ redigatur.*

6 *Iudex sumptis iustificationibus inquisitionem in scriptis formabit.*

7 *Inquisitio ab accusatione in quo discrepet.*

8 *Inquisitio formata in crimine læsæ maiestatis an debeat habere conclusionem.*

9 *Quomodo concludatur de consuetudine in accusatione, & in inquisitione.*

QVAESTIO VIII.

OCTAVO quæro: Dicitur in dicta extrauagan. ad reprimen. q; in isto crimine læsæ maiestatis procedi potest per inquisitionem, de quo etiam habetur per Specul. in tit. de inquisit. in. §. quando autem. versic. tertio decimo. adducit text. in l. ij. & iij. C. ad leg. iul. maiest. idem dixit per dicta iura Angel. in tract. de malefi. in verbo, hæc est quædam inquisitio. in versi. secundo principaliter. col. i. nu. 21, vbi dicit, q; inquisitio in crimine læsæ maiestatis formari potest. allegat d. l. ij. & iij. ad leg. iul.
1 maiest. & † idem dicit in crimine hæresis. l. apostata. C. de apostat. & plures alios casus exprimit in quibus formari potest inquisitio, quos videre poteris. idem voluit Albert. de Gandi. in suo tract. malefici. in princ. in tit. quid sit accusatio. col. i. versi. quartus decimus casus. vbi enumerat omnes casus in quibus per inquisitionem procedi potest. Sed an inquisitio in isto crimine esse debeat in eadem forma, in qua est forma accusationis de qua supra vidimus? antequam deueniam ad decisionem istius quæstionis. Vi-
2 dendum est † quid sit inquisitio? Ange. in dicto tract. de malefi. loco præallegato dicit, duplicem esse inquisitionem: vnam videlicet generalem, & alteram spetialem: generalem autem diuidit in quatuor species quas ibi enumerat, & eas, quia de his in præsentiarum non tractatur, videre ibi po-
3 teris per eum. Sed † inquisitio specialis, quæ ea est de qua loquimur, tam quo ad delicta, quam quo ad personas. Angel. loco præallegato in versi. Et pro expeditione istius materiæ. nu. 8. sic diffinit, q; est quodam ius per officium procedendi ad condemnationem & punitionem contra aliquos nominatim inquisitos de certis delictis diffamatos: & hoc dicit esse de mẽte Barto. in l. ij §. si publico. ff. de adulter. & Angel. in l. si vacantia. in verbo, sumus expediti. C. de bon. vacant. libro x. Hostiens. autem in sua summa. in titul. de inquisitione. §. i. dicit, quod inquisitio est alicuius criminis manifesti ex bono, & æquo iudicis competentis Canonice facta inuestigatio. Augustinus de Arimino. in additio. ad tracta. Angel. de malefic. in dicto verbo, hæc est quædam inquisitio. in Additio. Incipiente, tu autem in hac materia adde quod licet Bartol. nume. 11. dicit hanc diffinitionem morderi posse: quia inuestigatio sonat in factum, sed inquisitio est quoddam ius, vt Bartol. diffinit, in d. §. si ex publico: ideo dicit quod sibi plus placet diffinitio Bart. quod inquisitio sit quoddam ius, non factum: allegat Bald. in l. ea quidem. C. de accusa. dicas quod non meretur morderi diffinitio Hostiens. ex eo quod licet inquisitio sit ius quoddam: attamen ius ex facto oritur, ideo facti inuestigatio accessoria est, videlicet vtrum

delictum de quo inquiritur sit commissum vel non ab eo contra quē inquiritur. Hanc reprehensionem Augus. de Arimin. non procedere contra diffinitionem Hostien. comprobo esse ex diffinitione inquisitionis generalis quo ad personas, & spetialis quo ad delicta, quam ponit præposit. in c. i. col. xiij. in vers, inquisitio generalis. ij. q. viij. vbi dixit, quod inquisitio est ius procedendi per officium vel inuestigandi personam quæ maleficium commiserit. vbi etiam ponit de multiplici specie inquisitionis. Felyn. etiam in rubr. de accusatio. extra. inquisitionem sic diffinit, videlicet, ꝙ est alicuius criminis manifesti ex bono & æquo a iudice competenti canonice facta inuestigatio. & sic tam præpos. quam Felyn. in sua diffinitione ponunt dictū verbū, inuestigatio, prout etiā est in præallegata diffinitione Hostiē.

4 Redeundo ad ꝓincipalem quæstionem, videlicet † an inquisitio quæ formatur in isto crimine debeat esse in eadem forma, in qua esse debet forma accusationis, de qua dixi supra q. iij. proxima præcedente: Bar. in d. extrauagan. ad reprimen. in verbo inquisitionem. mouet hanc quæstionem, & adducit glos. inst. de publ. iudic. quæ generaliter loquendo dicit, ꝙ non. & idem dicit Innoc. in c. fin. extra. de purgat. canoni. Iaco. vero de Beluis. instit. de actio. in princ. contrariam tenuit opinionem dicens, ꝙ eadem solennitas requiritur in inquisitione quæ in accusatione: cuius opinionem amplectitur Bar. loco præallegat. quantum ad hoc, ꝙ in inquisitione inseratur locus et tempus eodem modo quo in accusatione, cum non conueniat in tanto crimine uagari. allegat tex. in l. prætor edixit. in princi. ff. de iniur. & in l. idem exigit. ff. de dolo. idem uoluit Bar. in l. ij. §. si publico versicul. quæro utrum iuquisitio. ff. ad leg. iul. de adulter. subdens, ꝙ licet accusatio debeat in scriptis offerri, vt l. libellorum. ff. de accusat. & auct. offeratur. C.

5 de lit. contest. & in c. per scripta. §. libellorum. ij. q. viij. attamen, † cum inquisitio non offeratur iudici sed ipse inquirat, non est necesse ꝙ prius inquisitio in scriptis formetur, & postea ĩ actis causæ redigatur. Dicas tamē,

6 † ꝙ iudex sumptis iustificationibus inquisitionem in scriptis formabit, ita dixit Angel. in d. l. si uacantia. in versicu. Item quæro quando fieri debeat inquisitio. Et fuit originale dictum Azon. in auct. de exhib. Reis in. §. scimus. in fine glos. magnæ: quod refert & sequitur Angel. in suo tract. malefi. in verbo, hæc est quædam inquisitio. in versicul. quarto principaliter.

7 col. i. in fin. in versi. Item requiritur ꝙ inquisitio. Et † inquisitio ab accusatione in hoc discrepat: quia si non apparet quando fuit exhibita accusatio non valet, cum sit de substantialibus dies in quo producitur, vt in d. l. libellorum. & not. in l. in causis. C. de accusatio. sed secus est in inquisitiōe, in qua si non appareret de die, dicit Bar. ꝙ forte non vitiaretur processus: nam dies, quo quis super ipsa inquisitione citabitur, vel dies in quo inqui-

ſitus reſpondet inquiſitioni, ille poterit dici dies formatæ inquiſitionis. idẽ tenuit intrepide præpoſ. in d. c. per ſcripta. in. §. libellorum. colum. i. in verſicul. Nota ꝙ ſufficit. ij. q. viij. & dixi ſupra. q. iij. ſub iſto titul.

8 An autem † inquiſitio, quæ formabitur in hoc caſu, concluſionem habere debeat? Bar. in d. l. ij. §. ſi publico verſic. tertio quæro. nu. 13. dicit ꝙ nõ: quemadmodum concluſio non eſt neceſſaria in libello accuſatorio d. l. libellorum. & habetur per præpoſ. in d. c. per ſcripta. §. libellorum. ſubdit tamen Bar. in d. §. ſi publico. † quod de conſuetudine, & in accuſatione, & in inquiſitione concluditur ſic: ſuper quibus omnibus & ſingulis intendit procedere, & punire culpabiles ſecundum formam iuris & ſtatutorum. idem dicit Angel. in tract. malefi. in verbo, hæc eſt quædam inquiſitio. in verſi. quarto principaliter. verſicu. & ſubdit. D. Angel. nume. 53. ad idem Roman. in conſil. xv. Bartholom. Cepol. in conſil. xiiij. colum. iij. verſicu. Nec obſtat. & Angel. in d. l. ſi vacantia.

(In the margin beside the line beginning "men Bar.": 9)

S V M M A R I V M.

Inquiſitio an fieri poßit non præcedente fama.

1 *Regulariter inquiſitio non ualet fama non præcedente.*

2 *Si diffamatio non procedit nec inquiſitio procedit.*

3 *Teſtes examinati ĩ proceſſu ĩquiſitiõis formatæ nõ præcedẽte diffamatiõe nõ probãt.*

4 *In crimine læſæ maieſtatis ualet inquiſitio non præcedente diffamatione.*

5 *Crimen læſæ maieſtatis eſt enorme delictum.*

6 *In enormibus delictis inquiſitio formari poterit ẽt fama & indicijs non præcedẽtibus.*

7 *In enormibus iuris ſolennitas non ſeruatur.*

8 *Reſcriptum Papæ uel Imperatoris mandantis contra aliquem inquiri etiam non præcedente fama ſubreptitium uidetur, & debet expectari ſecunda iußio.*

9 *Papa uel Imperator reſcribens motu proprio præſumitur uti abſoluta Poteſtate.*

10 *Motus proprius excludit ſupreptionem.*

11 *Reſcripta contra ius, licet in dubio conceſſa cenſeantur per importunitatem, tamen in reſcriptis motu proprio conceßis ſecus eſt.*

12 *Reſcriptum motu proprio emanatum habet uim eandem quam habet ſecunda iußio.*

Q V AE S T I O IX.

1 NONO quæro: An inquiſitio fieri poſsit non præcedente fama in crimine læſ. maieſt? Dicas, † ꝙ regulariter inquiſitio nõ valet fama non præcedente. c. qualiter et quando. de accuſat. c. licet heli. de ſimo. & late per ſpecul. in titu. de inquiſit. in rubr. qualiter in inquiſitione ſit procedendum per totum, maxime, col. iij. & Hoſtienſ. in titu. de inquiſit.

col.ij.versic.quomodo procedatur, & late præposit.in c.i.ij.q.viij.& per Angel.in tract.suo malefi.in verbo.Hæc est quædam inquisitio. In versi. quarto principaliter. vbi dixit, ꝙ requiritur ꝙ fama publica a fidedignis præcedat,& non semel sed sæpius,& ꝙ sit tanta ꝙ scandalum generet & sine periculo tollerari non possit.c.ad petitionem.& c.qualiter & quando præalleg.& c.cum oporteat.extra.de accusatio.& ita dixit & Angel.in l.
2 si uacantia.C.de bon.vacan.lib.x.dicens idem Angel. † ꝙ si ista diffamatio non præcedit,nec inquisitio procedit: Immo coruit inquisitio formata
3 non præcedente diffamatione. & † testes examinati in processu dictæ inquisitionis formatæ non præcedente diffamatione non probant: specul.in titu.de inquisit.§.Nunc videndum.col.iij.in prin.quem sequitur ibi Bald. in addit.& idem specul.eod.titul.§.nunc tractemus.col.xi.versic. Nam si aliqua.& sequitur Grammati.in consi.38.col.iij.in fin.nu.23.idem voluit
4 Grammat.in suis votis, voto.iij.nu.31.& 32. Dicas tamen † secus esse in crimine læsæ maiestatis: quia tunc quando proceditur contra imputatum pro crimine læsæ maiestatis valet inquisitio non præcedēte diffamatione, vt voluit Ange.in tract.de malefic. in verbo. hæc est quædam inquisitio. in versi.quarto principaliter.Etiam Bar.in d.extrauag.ad reprimen.in verbo,inquisitionem.nu.29.& præposit.in c.i.col.27.versi. in crimine tamē. nu.64.ij.q.viij.vbi dixit,ꝙ in crimine læsæ maiestatis, etiam si fama non
5 præcedat,sed occulte dicatur iudici,iudex inquirere poterit. † Et est ratio:
6 quia delictum hoc est enorme: † in enormibus autem inquisitio formari poterit etiā fama & iudicis non præcedentibus.facit tex.in l.si quis in hoc
7 genus.C.de episco. & cler.l.i.C.de fals.monet. in † huiusmodi enim delictis iuris solennitates non seruantur,secundum Innoc.in c.cum omnes de constit.Bal.in l.quid ergo.§.pœna grauior.col.iiij.ff. de his qui not.infam. & in crimine læsæ maiesta.idem scribit Alciat. in c. pernitiosa. nu.46.47.
8 48.de offic. ordina. Vnum tamen notatu dignum scias, † ꝙ si Papa vel Imperator mandat contra aliquē inquiri,non obstante,ꝙ fama non præcedat,rescriptum huiusmodi subreptitium videtur, & debet expectari secunda iussio: vt voluit Hostien.in c.qualiter & quando,el primo. de ac-
9 cusat.& præposit.in d.c.i.nu.60.ij.q.viij.Hoc † tamen limita non procedere,quando rescriptum huiusmodi esset factū motu proprio: quia tunc Papa vel Imperator præsummitur vti absoluta potestate, secūdum Ant. de Butr.in c.constitutus in iij.col.de rescrip.quem refert & sequitur Fely. in c.causamq;.el secundo.col.iij.versi. tertio nota ꝙ licet Papa. de testi.fa-
10 cit etiam,quia † motus proprius excludit subreptionem. glos.in clemen. si romanus.in verb.validam.de præben. Felyn.in c.causamq; el ij.col.i.in versi.in glosa placet. nu.3.de testibus.c.si motu proprio de præben. in vi.

ad idem

11 ad idem facit, quia † licet rescripta contra ius in dubio censeantur concessa per importunitatem, vt per glos. in c.i. in verbo, nascatur. de constit. in vi. tamen in rescriptis concessis motu proprio secus est dicendũ, vt not. Bald. in l. quod fauore col. iij. C. de legibus. & Abb. in c. accedens. de præscrip. & Felyn. in d. c. causamq; colum. penul. in fin. in versic. decimo tertio not.
12 nu. 16. de test. ad idem facit, quia † Rescriptum motu proprio emanatum habet vim eandem, quam habet secunda iussio, vt not. Bald. in l. nec dam nosa. C. de præcibus. Imperat. offerend. & Decius in c. si quando col. i. in fin. de rescript. & vide quæ dicam infra q. xv. circa finẽ sub hac eadẽ rubr.

SVMMARIVM.

Citatio an sit necessaria quando proceditur per uiam inquisitionis in crimine læsæ maiestatis.

1 *Inquisitio succedit loco accusationis, & est eiusdem naturæ cuius est accusatio.*

2 *An in citatione inseri debeat copia inquisitionis.*

QVAESTIO X.

DECIMO quæro: an, sicuti quando proceditur in crimine læsæ maiestatis via accusationis citatio necessaria est, vt vidimus supra q. vi. proxima præcedente, ita sit quando
1 per viam inquisitionis proceditur? circa hoc dicas, ꝙ † inquisitio succedit loco accusationis, vt per Bar. in l. infamẽ. ff. de publi. iudic. Paul. de castr. in consi. 59. Ideo dicẽdum ꝙ sit eiusdem naturæ cuius est accusatio. l. i. §. hæc actio. ff. si quis testam. lib. esse ius. fuerit. ita cum specialis inquisitio fit contra certam personam illa citanda erit, vt dixit Bald. in l. iiij. §. i. ff. de condit. ob turp. causam facit tex. in c. inquisitus de electio. & in clemen. pastoralis. de re iudic. & per Alberi. in tract. suo. de test. in iij. parte. in versic. consequenter. nu. 14. idem voluit Angel. in l. si vacantia. C. de bon. vacan. lib. x. ad idem tex. in extrauagan. ad reprimen. & habetur per Præposit. in c. i. col. 32. versicu. imprimis. nu. 81. ij. q. viij. allegat tex. in c. nos in quemquam. & c. deus omnipotens.
2 & c. vnus ij. q. i. An autem † in tali citatione inseri debeat copia inquisitionis? glos. in c. præterea de dilatio. dicit ꝙ sic: attamen dicas sufficere reum citari ad respondendum super tali delicto sine alia expressione circunstantiarum, loci, temporis, seu inditiorum, quæ sibi postea exprimentur in articulis. l. i. C. de exhiben. reis. Bart in extrauagan. ad reprimen. in verbo super dicto crimine, idem in l. inter accusatorem. ff. de publ. iudic. & Salyce.

in l.absentem.C.de accusatio.quos sequitur Præposit.in d.c.i. & versi.in primis, supra allegato. Et quia de materia citationis fiendæ cum per inquisitionem vel accusationem proceditur in hoc crimine, late tradit Bar.in d. extrauagã.ad reprimen.in verbo, super.in ver.per nuntium.in verbo per edictum.& in verbo per literas. Ideo ibi videre poteris: & per doct. in clemẽ.pastoralis.de re iudic.& per Præposit.in d.c.i.loco præallegato.in quibus locis ad saturitatem de istis citationibus fiendis scriptum inuenies.

SVMMARIVM.

Inquisitio an cesset si ea pendente superueniat accusatio.

1 *Pendente iudicio super inquisitione, si superueniat accusatio, cessat iudicium inquisitionis regulariter.*

2 *In crimine læsæ maiestatis superueniente accusatione non cessat inquisitio.*

3 *In crimine læsæ maiestatis & Hæresis potest simul & semel procedi super utraq;, & sententia ferretur super inquisitione, uel super accusatione, prout melius in uno processu quam in alio probatum fuerit.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro: si pendente iudicio super inquisitione superueniat accusatio, an cesset iudicium inquisitionis? & regulariter videtur dicendum q sic, vt per Bart.in l.iij.in fine.ff.ad leg.iul.de adulter.de hoc tamen vide latissime scripta per D.Præposit.in c.i.colũ.41.42.ij.q.viij. Et per Angel.in tract. suo malefi. in verbo, hæc est quædam inquisitio.in versi.Quæro an inquisitus: & ibi per Augus. de Arim.in sua
2 additione, quæ incipit, tu autem in hac materia adde Bar. At † in crimine læsæ maiestatis dicas superueniente accusatore non cessare inquisitionem: ita tenuit Mart.de laude in tract.suo de crim.læsæ maiest.q.42.allegat Angel.in l.ea quidem.ff.de accusatio.& Bartol.in d.l.iij.ff.de adulter. adde tu Bar.in extrauagã.ad reprimen.in ver.Denunciationem.idem tenuit Præposit.in c.i.col.42.in versi.Nam accusatio superueniens.nu.108.ij.q.viij. allegat Innoc.in c.ex parte.de verbo.significa.Ant.de Butr. in c. qualiter & quando el ij.in.§.debet igitur.de accusat.& Bart.in d.l. si maritus.§.i.ff. de adult.& Angel.in l.si vacantia.col.35.C.de bon.vacan.lib.x.idem vo
3 luit idem Præposi.in d.c.i.col.43.vbi dixit, † q in crimine læsæ maiest.& Hæresis poterit simul & semel procedi super inquisitione & super accusatione, & sententia ferretur vel super inquisitione, vel super accusatio-

ne prout melius in vno processu quam in alio probatum fuerit: allegat text. in c. per hoc. de hæret. in vi.

SVMMARIVM.

Si iudex procedens in crimine læsæ maiestatis sit inimicus illius, contra quem procedit, an iudicare poterit.

1 *Regulariter omnis exceptio, quæ contra accusatorem opponi potest, contra iudicem opponi poterit, excepto eo quòd concerneret, quia est magistratus.*

2 *Inimicus repellitur ab Accusatione in crimine læsæ maiestatis.*

3 *Omnes exceptiones quæ opponi possunt contra iudicem inquirentem remißiue.*

QVAESTIO XII.

DVODECIMO quæro: quid dicendum est quando iudex inquirens sit inimicus illius, contra quem inquirit de crimine læsæ maiestatis? Dicas ꝙ iudex contra quē opponitur inimicitia capitalis non poterit esse iudex c. qualiter & quando el ij. iuncta glos. ibi in ver. ad inquirendum. de accusatio. ad idem facit, ꝙ dixit Bar. in l. ij. §. si ex publico.
1 in versi. item quæritur vtrum contra iudicem. ff. de adult. vbi dixit, † ꝙ regulariter omnis exceptio, quæ contra accusatorem opponi potest, contra iudicem opponi poterit: excepto eo ꝙ concerneret, quia est magistratus. & hoc sequitur Angel. in tract. de malefic. in verbo. Hæc est quædam inquisitio. in versi. quinto principaliter quæritur. in versi. secundo potest op
2 ponere. Inimicus † autem repellitur ab accusatione in isto crimine, vt dicam infra in titu. qui. accusar. possunt. q. vi. ad idem Salicet. in l. ea quidem. versi. quinto. C. de excep. Angel. in l. si vacantia. C. de bon. vacan. libr. x. ad idem Alex. in consi. 64. & in consi. 73. & in consi. 176. in ij. vol. & Cuman. in consi. 27. & vide ad prædicta Præpo. in c. i. col. xl. in fin. in versic.
3 Nam iudex inquirens. ij. q. viij. † vbi etiam ponit omnes exceptiones, quæ opponi possunt contra iudicem inquirentem. vide etiam Speculat. in titul. de inquisit. §. i.

SVMMARIVM.

Inquisitio in crimine læsæ maiestatis an fieri poßit contra diffamatum a suis inimicis.

1 *In crimine læsæ maiestatis etiam infames admittũtur ad accusandum, & testificandum.*

2 *In crimine læsæ maiestatis inimicus repellitur a iudicando, & a testimonio, & etiam ab accusando.*

QVAESTIO XIII.

DECIMOTERTIO quæro: an inquisitio super crimine læsæ maiestatis fieri possit contra diffamatum a suis ini-
1 micis, & maliuolis? videbatur dicendum quod sic: † quia etiam infames admittuntur ad accusandum, & testificandum in tali crimine.l. famosi. & ibi docto.ff. ad leg.iul.de
2 adulter. Contrarium tamen dicas: † quia inimicus repellitur a iudicando in huiusmodi crimine, vt in proxima præcedenti quæstio. Item repellitur a testimonio, vt dicam infra in rubrica quomodo. crimi.læsæ maiesta.probetur.q.ij. Item repellitur ab accusando, vt dicam infra in rubrica qui.accus.poss.q.vi.facit pro ista conclusione text.in c.qualiter & quando el ij.de accusat.& ea quæ voluit Angel.in l si vacantia.C.de bon. vacan.libro 10.Istam conclusionem tenet etiam Cataldi. de Boncomp.in suo tract.de sindic.in versicu.adde quod licet iudex.nume.142. & Abb. in d.c.qualiter & quando.el secundo,in versicul. quo ad primum.nu.29. & ibidem Ioan.de Anna.col.fin.

SVMMARIVM.

Vsque ad quantum tempus inquiri possit de maleficio.

1 *In crimine suppositi partus perpetuo agi potest.*

2 *In crimine parricidij idem est.*

3 *Idem in crimine læsæ maiestatis, & apostatus.*

QVAESTIO XIIII.

DECIMOQVARTO quæro: vsq; ad quantum tempus inquiri possit de maleficio? Dicas, quod a die commissi criminis vsq; ad annos viginti & non vltra, vt in l.ait prætor.ff.ad leg. Aquil.l.quærela.§.falsi.C.de fals. ita dixit Bonifac. de Vitelli. in tract.suo malefi.in rubr.de inquisitio.& earum.form.col.fin.in versicu. sed vsque ad quod tempus.idem tenuit Ioã.Fran.Balb.in tract.suo de præscript.in ij.parte.iiij.partis principal.fol.94.in versi.secundo quæro.versi. Amplia istam,& iste tract.habetur in volu.trac. secundum Venetam impressionem Tomo.xvi. Istam conclusionem quod officium iudicis inquirendi super maleficio commisso duret annis.xx.tenent Bar.Angel.& Salyc.in d l.quærela.C.de fals.& ibi commun.Doct.habetur etiam per Nicola.Boer.in suis Decis.in i.parte Decisio.26.vbi istam conclusionem late

examinat. Hoc tamen ſane intellige, niſi per ſtatutum ciuitatis breuius tem pus ad inquirendum de delicto ſtatutum foret, vt eſt in ciuitate Brixiæ, &
1 Vincentiæ. Fallit † hoc in crimine ſuppoſiti partus in quo perpetuo agi
2 poteſt. l. qui falſam. §. i. ff. ad leg. Cornel. de falſ. Item fallit † in crimine par ricidij. l. fin. ff. de parricid. l. in cognitione. ff. ad ſylleni. & ſequitur Bonifa. loco præallegat. & habetur per Balbum, in d. ſuo tracta. de præſcrip. loco
3 proxime allegato. Idem dicendum † puto in crimine læſæ maieſtatis viuente reo, nam contra ipſum agi poterit & inquiri donec vixerit, ſecus eo mortuo: tali nanque caſu cum tractetur ſolum de damnanda ipſius memoria ius accuſandi & inquirendi ſolum quinquennio durabit, vt ſcripſi infra q. xxiij. Idem in crimine apoſtatus, in quo agitur perpetuo reo viuente: eo autem mortuo ſolum quinquennio durat actio, vt eſt gloſ. in l. quærelam. in verbo ſicut cætera. C. ad leg. Cornel. de falſis. vide ea quæ ſcripſi infra quæſtio. xxix.

SVMMARIVM.

In crimine læſæ maieſtatis an poßit per denunciationem procedi.

1 *Denuntiatio quid ſit.*
2 *Denuntiare quid ſit.*
3 *Quot ſint ſpecies denuntiationis.*
4 *Per uiam denuntiationis procedi poteſt denuntiante non nominato.*
5 *Denuntianti non poteſt opponi quòd ſit infamis.*
6 *Denuntians uim habet cuiusdam inſtigatoris, ideo deſiſtendo incidit in turpilianum.*
7 *Quilibet, qui admittitur ad accuſandum, admittitur etiam ad denunciandum, & qui prohibetur accuſare, prohibetur denunciare.*

QVAESTIO XV.

DECIMOQVINTO quæro: an procedi poſsit in hoc crimine læſæ maieſtatis per denunciationem? Dicas quod ſic: tex. eſt in extrauag. ad reprimen. quæ in hoc inducit quid nouum in hoc crimine. Nam de iure antiquo denunciatio non admittebatur niſi per officialem, vt l. diuus. ff. de cuſt. reorum & l. ea quidem. C. de accuſatio. ita dixit Bartol. in d. extrauagan. in verbo denunciationem.
1 † Sed quæro, quid ſit denunciatio? doct. commun. in rubr. de accuſatio. (vt teſtatur ibidem Fely. in verſicu. quæro quid ſit accuſatio.) ſic eam diffiniunt, Denunciatio eſt ius deferendi criminis alicuius hominis doli capacis ad pœnitentiam vel correctionem, legitima monitione præcedēte. Ho-

stiens. vero sic eam diffinit: Denunciatio est criminis alicuius apud iudicem sine inscriptione legitime facta delatio ad pœnitentiam peragendam, vel aliam legitimam pœnam imponendam, vel etiam ad vtrunque. & ista descriptio comprehendit omnem speciem denunciationis: quam sequitur Præposit. in c.i. in versic. Circa denunciationem. nu. 145. ij. q. viij. Denunciare
2 † autem secundum Salic. in l. ea quidem. C. de accusatio. est crimen alicuius deferre apud competentem iudicem sine inscriptione legitima ad pœniten
3 tiam peragendam, vel aliam legitimam pœnam subeundam. Quot † autem sint species denunciationis: Salicet. loco præallegato: & Bar. in d. extrauagan. ad reprimen. in ver. per denunciationem: & Angel. in tract. de malefi. in ver. Nec non ad denunciationem. dicunt, quod denunciationis plures sunt species: nam alia est Euangelica: alia Canonica: alia regularis: alia iudiciaria. & habetur per doct. in c. nouit. de iudic. Attamen solum de iu
4 diciali nunc tractamus, † & per viam denunciationis procedi potest denunciante non nominato, & si pendente iudicio super denunciatione superueniat accusator non sopitur propterea iudicium super denunciatione, vt dixit Bar. in d. extrauagan. loco supra allegato. faciunt dicta supra. q. x.
5 proxima præcedenti. † Nec denuncianti opponi posset quod sit infamis, vt dicit Bar. in d. extrauagan. in ver. & contra personas. Vnum tamen non
6 omitto † quod denuncians vim habet cuiusdam instigatoris, ideo desistendo incidit in turpilianum. l. ab accusatore. §. Denunciationis. & l. i. §. incidit. ff. ad turpil. & habetur per Bart. in d. extrauagan. in verbo, denunciationem in
7 prin. Et scias † quod quilibet, qui admittitur ad accusandum, admittitur ad denunciandum: & omnis qui prohibetur accusare prohibetur denunciare, iuxta. l. qui accusare. cum. l. sequent. ff. de accusat. & c. cum omni. extra. de accusatio. ita dixit Salic. in d. l. ea quidem. versi. tertio ratione materiæ. vide tamen ad prædicta Angel. in tract. malefic. in d. verbo, nec non ad denunciationem. in versi. secundo principaliter quæritur: & ibidem Augu. in sua addit. quæ incipit, tu autem in hac materia adde. & late ponit Præposit. in c. i. col. lx. in versi. An prohibitus accusare. vbi in hoc articulo notabilem facit distinctionem, & plene tractat materiam denunciationis. ij. q. viij. de qua etiam Angel. in d. tract. de malefic. in d. verbo. Nec non ad denunciationem. per totum.

SVMMARIVM.

In crimine læsæ maiestatis siue procedatur per accusationem, siue per inquisitionem seu denunciationem, quid sit officium iudicis.

2 *Iudex quocunque modo procedat in crimine læsæ maiestatis semper veritatem inquirere debet.*

3 *De crimine læsæ maiestatis quandoque quis falso accusatur & ponitur pulchrum*

exemplum quòd accidit in personas Nob. Veronens. Comi. de Pompeis.

3 *Si iudici post sententiã condemnatoriam appareret de innocentia rei, ad principi scribere debet, nec executioni mandare sententiam.*

4 *Si princeps mandaret contra aliquem fieri executionẽ alicuius sententiæ capitalis, nõ erit illico parendum quando appareret de innocentia rei post sententiam, sed expectanda esset secunda iußio, & principi rescribendum.*

5 *Iudex si mandatum habet a principe quod aliquem etiam sine causæ cognitione morti tradat, illum mori faciendo iuste facit, & exequitur sine peccato.*

6 *Princeps est lex animata in terris.*

7 *Acta principis præsummuntur legitime facta.*

8 *Non est qui principi dicat, cur ita facis.*

9 *Principis error ius facit.*

10 *Antiochus tertius asiæ rex omnibus regni sui urbibus scripsit, quòd si aliquid in literis, quæ eius nomine scriberentur, esset quòd legibus aduersari uideretur, crederent eas se ignaro scriptas fuisse, & propterea eis non parerent.*

11 *Sanum consilium est cum aliquid a principe contra ius mandatur supersedere, & rescribere expectando secundam iußionem.*

12 *Vbi maius est periculum ibi cautius est agendum.*

13 *Licet iudex, qui habet causæ cognitionem, debeat supersedere & rescribere cum aliquid ei a principe contra ius mandatur, secus tamen est in executore, qui sentẽtiam superioris etiam iniustam exequi debet.*

14 *Iudex si ei mandetur a principe ut exequatur sententiam criminalem & corporis afflictiuam iniustam debet supersedere & rescribere, maxime quando constat de innocentia eius contra quem scribitur.*

15 *Si princeps motu proprio scribat ut aliquis morti tradatur non est expectanda secunda iußio.*

16 *Secunda iußio & motus proprius æquiparantur.*

QVAESTIO XVI.

DECIMOSEXTO quæro: siue procedatur per accusationem, siue per inquisitionem seu denunciationem, quid sit iudicis officium? In quo articulo dicas, † ꝙ quocunque
1 modo iudex procedat in dicto crimine semper veritatem inquirere debet pro vtraq; parte. facit text. in auct. qui semel. C. quom. & quando iudex. ibi perquisita veritate. ita dixit Bar. in extrauag. ad reprim. in verbo, receptionem. ad idem est text. in l. famosi. ff. ad leg. iul. de adult. & istud procedit etiam in quocunq; alio delicto. facit tex. in c. deus omnipotẽs. ij. q. i. & c. i. semper ead. causa. & q. Et in crimine læsæ maiestatis, ꝙ veritas inquirenda sit per iudicẽ, est opti-

mus tex.in l.famosi,ibi,sed in veritate.ff.ad leg.iul.maiest. immo cum di-
2 ctum crimen sit atrocissimũ, † & sæpe aliquibus ab eorum emulis & ini-
micis falsæ impingatur, vt fieri quandoq; vidi, præsertim de anno. 1551.
contigit in ciuitate Venetiarum q; quidam scelestissimus presbyter Vero
nensis capitali odio prosequens magnificum Comitem Ioannem Paulum
de Pompeis & fratres nobiles Veronenses, quorum progenitores & ipsi
semper de Inclita Venetorum Republica optime meriti fuere, confictis
quibusdã falsis literis, quæ videbantur scriptæ manu ipsius Comitis Ioan
nis Pauli, eundem apud Illustrissimos Præsides Decemuiralis Consilij, q;
machinatus fuerit ciuitatem Veronæ alieno Dominio supponere, accusa-
uit. Tandem huiusmodi accusationis falsitate cõperta accusatorem ipsum
vidi ego ad geminas columnas laqueo suspensum: & sic tanti facinoris
pœnas luit. Præfatus vero Magnificus Comes Ioannes Paulus cum cæte-
ris eius fratribus non solum absoluti fuere, verum etiam a præfato excelso
Decemuirali Consilio muneribus ob sinceram eorum progenitorumque
suorum erga Illustrissimum Dominium Venetum fidem donati. Ideo iu
dices, cum aliquis de dicto delicto accusatur, solliciti & diligentissimi esse
3 debent ad inquirendam veritatẽ, iuxta tex. in d.l.famosi. † Quinimmo si
iudici post sententiam condemnatoriam appareret de Innocentia Rei id
principi scribere debet, nec executioni mandare sententiam l.i.§.si quis vl-
tro.ff.de quæstio. Ita voluit Bart.loco proxime allegat. quod reassummit
Ioan.Igneus in sua disput. An Rex Franciæ recognoscat Imperatorem.
4 nu. 124.& nu. 125. adducens tex.in l.diuus.ff.de re iudic. Quinimmo † si
princeps mandaret contra aliquem fieri executionem alicuius sententiæ
capitalis non erit illico parẽdum quando appareret de innocentia rei post
sententiam, sed expectanda esset secunda iussio & principi rescribendum.
facit text.in c.si quando de rescript.& in terminis text.in l.si vendicari.C.
de pœn.c.cum apud.vi.q.iij.& habetur per moder.in l.i.C.de summa tri-
nit.& fide.catol.ad idem facit tex.cum glos.in.§.deinde. in auct.de mand.
princ.vbi glos.inuehit contra eos, qui non audent reclamare contra literas
Imperatoris vel Papæ iniustas.ad idem est glos.in.§.fi.in auct. vt determi.
sit nume.clericor.in verbo, contradicere.& late per igneum.in d.sua dispu
tatione.nu. 125.& 126. vbi videtur impugnare dictum Cyni in l.rescri-
pta.C.de præcibus.Imper.offerend.approbatum per Abbat.in c.quanto
5 de iur.iuran.Nam dixit Cyn.in d.l.rescripta. † q; iudex si mandatum ha-
bet a principe, q; aliquem etiam sine causæ cognitione morti tradat, illum
mori faciendo, id iuste facit, & exequitur sine peccato: mouetur Cyn.du
6 plici ratione. Prima, quia † princeps est lex animata in terris.§.fin. in auct.
7 de consul.colla.iiij. Secunda ratio est, quia † acta principis præsummun-
tur

8 tur legitime facta. Tertiam rationem dicas esse, quia † non est qui principi dicat, cur ita facis c. quamuis. de pœniten. distinct. iij. Quarta ratio erit, quia
9 † principis error ius facit. l. iij. §. fin. ff. de adimen. legat. facit text. in. §. sed & ꝙ principi. inst. de iure nat. genti. & ciuil. subdit tamen idem Igneus, ꝙ tutius erit iudici expectare secundam iussionem, per tex. in c. apud thessalonicam xi. q. iij. & d. c. si quando. de rescript. Nec iusto principi molestum erit, ꝙ eius iussa, quæ iudici, cui iniunguntur, non iusta videntur, executio
10 ni missa non fuerint. facit, ꝙ † de Antiocho tertio Asiæ rege scribitur. Is enim omnibus regni sui vrbibus scripsisse traditur, ꝙ si quid in literis, quæ eius nomine scriberentur, esset ꝙ legibus aduersari videretur, crederent ignaro se eiusmodi literas scriptas fuisse, & propterea eis non parerent. fa-
11 cit tex. in l. digna vox. C. de legi. sanum † igitur erit consilium iudicis, cui aliquid simile, a principe demandatur, supersedere & rescribere expectando secundam iussionem, tum quia, (vt inquit iuuenalis) nulla vnquam de
12 morte hominis cunctatio sera est. Tum quia, † vbi maius est periculum ibi cautius est agẽdum c. vbi periculum. de electio. in vi. & præsertim quia hoc consilium rescribendi, quando mandatur quod iniustum nobis vide-
13 tur, est introductum a sacris canonibus, vt in d. c. si quãdo. de rescript. † & licet ista conclusio ꝙ iudex in casu præmisso supersedere debeat, procedat quando scribitur iudici qui habet causæ cognitionem: secus dicendum videtur in executore, qui sentẽtiam superioris etiam iniustam exequi debet. c. pastoralis. §. quia vero. ff. de offi. legat. & c. si quando eod. titu. attamen
14 id sane intelligendum est, † nisi essemus in sententia criminali & corporis afflictiua, vt not. Abb. post Innoc. in d. §. quia vero. & maxime hoc procedit quando constaret de innocentia eius contra quem scribitur: nam tunc omnino esset supersedendum, vt not. Bal. in l. additos circa finẽ versi. dicit
15 etiam Innoc. C. de episco. audien. vnum tamen scias, † quod quando literæ principis alicui scriptæ, vt aliquem morti traderet, essent scriptæ motu
16 proprio, eo casu secunda iussio non esset expectanda: † quia secunda iussio, & motus proprius equiparantur, vt not. Bald. in l. nec damnosa. C. de præcibus. Imper. offer. ꝙ dictũ pro singulari notat Roma. in l. si vero. in. §. de viro. ff. solut. matr. in 3 1. fallent. Alex. in l. i. in princ. ff. quod quisq;. iur. refert & sequitur Deci. in d. c. si quando col. i. in fin. de rescript.

SVMMARIVM.

Accusator in crimine læsæ maiestatis an cogatur prosequi suam accusationem.

1 *Nemo inuitus accusare compellitur.*

2 *Accusator suæ accusationi renuntiare potest.*

3 *Accusator an et quando poßit desistere a sua accusatione impune.*
4 *In crimine læsæ maiestatis iudex cogit accusatorē da prosequendā suā accusationem.*

QVAESTIO XVII.

DECIMOSEPTIMO quæro: an accusator in crimine læsæ maiestatis cogatur prosequi suā accusationem? uidetur dicendum ꝙ non: quia † nemo inuitus agere vel accusare compellitur. l. vnica. C. vt nem. inuit. ager. vel accusar. cogat. † Et accusator suæ accusationi renunciare potest. Bar. in l. maritus. §. si negauerit. ff. de adulter. Salice. in l. si ea. C. qui accusar. non possunt. Bald. in l. transigere. C. de transact. & Alex. in d. §. si negauerit. Et † an & quando accusator impune possit desistere a sua accusatione, late scribit Præposit. in c. i. col. ix. ij. q. viij. vbi dixit, ꝙ si, citato reo ad respondendum accusationi contra eum propositæ, ipse non compareat, vel si reus nondum erat citatus, eo casu potest accusator impune desistere ab accusatione. l. quæsitum, & ibi Bar. l. in senatus. §. qui post. ff. ad turpil. l. Miles. §. socer. ff. de adulter. not. in c. licet. & in c. qualiter & quādo, el ij. de accusatio. prædicta tamen regulariter procedunt, † sed in crimine læsæ maiestatis secus est, nam in eo speciale est, ꝙ iudex cogat accusatorem ad prosequendā suam accusationem, vt voluit Ang. in l. accusationis. C. de accusatio. idem voluit Mart. de laude in tract. suo. de cri. læsæ maiest. q. 44. Et pro ista cōclusione est tex. ad litterā in l. fallaciter. in. §. fi. C. de abolitio. ibi, vt inuiolata maiestate, aperte. n. ibi dicitur, abolitio criminis nō datur ī crimine uiolatæ maiestatis, aut patriæ oppugnatæ, uel proditæ.

(Margin numbers: 1 beside "…tur dicendum ꝙ non: quia † nemo…"; 2 beside "…cusar. cogat. † Et accusator…"; 3 beside "Alex. in d. §. si negauerit…"; 4 beside "& quādo, el ij. de accusatio…")

SVMMARIVM.

Accusatus, inquisitus, uel denuntiatus de crimine læsæ maiestatis citatus quòd ueniat ad se defendēdū, si non cōpareat in termino ei in citatorio aßignato, an dānari debeat.
1 *Ex sola contumacia de iure communi quis non habetur pro confesso.*
2 *Reus per legitimas probationes conuinci debet, uel per confeßionem.*
3 *Si iudici constet citationem non peruenisse ad notitiam citati, uel citatum fuisse legitime impeditum quominus uenire potuerit, an poßit tunc procedere contra talem citatum non ualentem comparere. Et dicitur quòd non, immo processus est ipso iure nullus. nu. 6.*
4 *Legitime impeditus quominus comparere poßit contumax dici non potest.*
5 *Ad hoc ut quis dicatur neglexisse comparere requiritur scientia citationis, et quòd non fuerit legitime impeditus.*

7 *Si in termino citationis aliquis compareat ad excusandum citatum, & dicat illum esse in longinquis partibus adeo quòd impoßibile esset comparere infra terminum citationis, uel dicat citatum legitime impeditum comparere non posse & offerat se probaturum, iudex debet dare citato alium terminum habilem ad comparendum.*

8 *Iudex, qui terminum habilem ad comparendum absenti uel legitime impedito aßignare neglexerit, facit ut processus sit nullus.*

QVAESTIO XVIII.

DECIMOOCTAVO quæro: accusatus, inquisitus, vel denunciatus, de crimine læsæ maiestatis, citatus per nuncium, siue literas, vel per edictum, (iuxta tex. in extrauag. ad reprimen.) quod veniat ad se defendẽdum, si non compareat in termino ei in citatorio assignato, an damnari debeat? tex. in d. extrauagan. dicit quod sic: Hoc terribile esse dixit Ioan. Igneus. in sua copiosa disputatione, an Rex Franciæ recogno-
1 scat Imperatorem. nu. 123. & 124. † cum ex sola contumacia de iure communi quis non habeatur pro confesso, vt per Bart. in l. lex Cornelia. §. fin.
2 ff. ad syllen. & idem Bar. in d. extrauag. in ver. receptionem. Reus † enim per legitimas probationes conuinci debet l. fin. C. de probatio. c. Nos in quenquam. ij. q. i. siue per confessionem d. l. lex Cornelia. ff. ad syllen. & l. qui sententiam. in fin. C. de pœn. l. inde neratius. §. fin. cum l. sequenti. ff. ad
3 leg. Aquil. † Sed quid erit dicendũ si iudici constet quod citatio non peruenerit ad notitiam citati, vel quod citatus fuerit legitime impeditus quominus venire potuerit, vt puta quia citatus tempore citationis erat alibi detentus in carceribus pro debito siue delicto, & sic non fuit in eius potestate posse cõ-
4 parere: † Iste enim contumax dici non poterit. l. contumacia. §. contumaciæ. ff. de re. iudic. l. de vno quoque. §. i. eod. tit. Bar. in cons. 228. Catherina accusauit, in versi. Quinto quod ipsa publicatio, an tunc iudex procedere possit contra talem citatum non valentem comparere? Et dicas quod non per text. in d. extrauagan. ad reprimen. ibi, citatum neglexerit in termino per-
5 sonaliter. &c. nam † ad hoc vt quis dicatur neglexisse comparere requiri-
6 tur scientia citationis, & quod non fuerit legitime impeditus. Quinimmo, † si tali casu iudex procederet, processus esset ipso iure nullus, tali nanque casu citatus nec vere nec ficte negligit cõparere, ita tenuit Bart. in prædicta extrauagan. ad reprim. in ver. neglexerit allegat not. per glos. in l. quæsitum.
7 ff. de re. iudic. verum, † si in termino citationis aliquis comparens, excusando citatum, dicat illum esse in longinquis partibus, adeo quod impossibile esset comparere infra terminum in citatione contentum, puta octo dierum,

quia intra dictum terminum notitiam dictæ citationis citatus habere non
poterit, vel dicat citatum esse legitime impeditum & comparere nõ posse,
quod excusator offerat se probaturum: eo casu citato dari deberet alius ter
minus habilis ad comparendum: ꝙ multotiens seruari vidi in alma ciuita
8 te Venetiarum, vbi æquitas quam maxime consideratur. Sin autem † ter
minum habilem iudex assignare contempserit: eo casu processus contra
talem agitatus erit nullus, vt dixit Bar. in d. extrauagan. in ver. neglexerit.

SVMMARIVM.

An in crimine læsæ maiestatis processus contra reum formatus publicari debeat.

1 *Quod testium examinatio ĩ criminalibus fiat in secreto est de iure naturali seu diuino.*

2 *Illa constitutio regni si quis per inquisitionem. quomodo procedat.*

3 *Reo accusato inquisito uel denunciato de crimine læsæ maiestatis processus publicari debet ut suas poßit facere defensiones.*

4 *In crimine Hæresis testes publicantur.*

5 *Quid obseruetur in Ciuitate Venetiarum in causis criminalibus, circa publicationem processus.*

QVAESTIO XIX.

DECIMONONO quæro: an in crimine læsæ maiesta-
tis processus contra reum formatus publicari debeat? Bar.
in extrauag. ad reprimen. in ver. figura iudicij. in versi. cir
ca vero dicta testium. dicit, ꝙ glos. in l. si quando. C. de te
1 sti. dicit, † ꝙ per Danielem inductum fuit, ꝙ testium exa
minatio in criminalibus fieret in secreto, vt legitur. Danie
lis. capit. 14. & sic hoc est de iure naturali seu diuino: Ideo dicit Bar. ꝙ ex
hoc sequitur, ꝙ publicatio testium fieri debeat: nam si secus fieret auferre
tur reo defensio: cum processu non publicato opponere non posset con-
2 tra testes & eorum dicta, quod iuri naturali repugnaret. Idem † tenuit
Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium col. i. nu. 9. in tit. quæ
sint regal. in vsibus feud. vbi dixit, ꝙ Cõstitutio regni. quæ incipit, si quis
per inquisitionem: quæ vult, ꝙ in crimine læsæ maiestatis non detur co-
pia testium parti inquisitæ nisi facta consultatione cum rege, & si rex re-
scripserit dandam dari debere, alias non: locum habet quando crimen læ-
sæ maiestatis est commissum contra regem, videlicet contra ipsius regis
personam: secus si esset commissum cõtra illius collaterales. Erit ergo con
3 clusio, † ꝙ processus publicari debet reo accusato, inquisito, vel denuntia
to de tali crimine: ad hoc vt suas possit facere defensiones. pro qua conclu
sione faciunt quæ scribit Præposi. in c. nominationis. in. §. sentẽtia. in versi.

publicatio autem vbi dixit, ꝙ publicatio processus fit ne ius partis lædatur ij.q.vi.facit etiam pro dicta conclusione tex.iuncta glos.in c.fin.de hæret.
4 in vi.vbi habetur, † ꝙ in crimine hæresis testes publicantur. ad idem est tex.in c.quoniam frequenter in.§.sunt & alij.extra.vt lit. non contest. vbi expresse dicitur, ꝙ in causa inquisitionis testes publicari debent. Et de ista materia publicationis testium in causa criminali, vide etiam per Angel.in tract.suo malefi.in verbo.quia iudex dictum processum publicauit. & ibi
5 August.de Arim.in sua addit.attamen † in alma Ciuitate Venetiarum secus seruatur: nam in criminalibus causis, neq; reis datur copia inditiorum, neq; ei publicantur attestationes, neq; testium nomina, vt poßint suas facere defensiones. Bene possunt ipsi rei in eorum constitutis dum examinatur dicere, si forte contra me examinati essent talis & talis, eis sic & sic oppono, quod probare intendo per tales & tales testes, eos nominādo. & testes per ipsos reos nominati examinari debent demum, Sed formato toto processu tam ad offensam quam ad defensam publicatur reis processus, & facta publicatione non admittitur aliter reus ad opponendum contra personas testium: nisi ad producendum scripturas publicas, ex quibus appareret ꝙ testes examinati contra ipsum essent condemnati vel banniti, siue infames effecti. qui stilus, licet videatur aliquantulū durus, tamen seruandus est.l.prospexit.ff.qui & a quibus.

SVMMARIVM.

An crimen læsæ maiestatis simul cum pœna morte rei extinguatur.

1 *Generaliter quecunque crimina simul cum pœna morte extinguuntur, quòd procedit etiam si post latam sententiam cōtra eū appellatione pendenta reus mortuus fuerit.*

2 *Si reus ante sententiam mortuus fuerit, siue ipse mandauerit delictum fieri, siue ipse fecerit, eius bona suis reseruantur hæredibus.*

3 *Bona rei qui uiuens condemnatus fuit suis non reseruantur.*

4 *In crimine læsæ maiestatis proceditur, dato quòd reus pendente iuditio uel eo nondum cepto mortuus fuerit.*

5 *Quomodo formari debeat libellus & contra quem, quando de crimine læsæ maiestatis post obitum rei proceditur.*

6 *Forma inquisitionis contra memoriam alicuis proditoris.*

QVAESTIO XX.

1 VIGESIMO quæro: clarū est in iure, † ꝙ generaliter quæcunq; crimina simul cum pœna morte extinguuntur. l.i.& ij. C.si reus.vel accusat.mort fuer.xxiiij.q.ij.c.in sūma.quod etiā procedit si reus post latam contra eum sententiam pendente

appellatione mortuus fuerit.l.fin.C.si reus.vel accusat.mort.fuerit.l.ij.C.
2 si pendente.appel.reus mort.fuer. † Et in istis casibus, siue Reus mandauerit delictum fieri, siue ipse fecerit, eius bona eo mortuo suis reseruantur
3 hæredibus.l.defunctis.C.si reus.vel accusat.mort.fuerit.fallit tamen † hoc quando quis viuens condemnatus fuisset, vt l.eorum.& ibi not.Bar.C.de iure fisc. Quid dicemus in crimine læsæ maiestatis? Dicas in eo secus esse,
4 propter immanitatem ipsius criminis. Nam † in eo etiam post obitum imputati de tali crimine si mortuus quis fuerit pendente iudicio, siue eo nondum cæpto procedi super eo potest.l.penul. & vlti.C.ad leg.iul.maiest.l. fin.ff.ad leg.iul.maiest.§. Publica. insti.de public.iudic.ad idem est bonus tex.& ibi glos.in verbo, maiestatis.in l. ex iudiciorum.ff. de accusat.& est bona glos.in c. in summa. 24.q.ij. quæ enumerat omnes casus in quibus proceditur post obitum alicuius.ad idem glos. in c.accusatus. de hæret.in vi.iuncto ibi text.in verbo, post mortem. & not.in.§.interdum. instit.de hæred.quæ ab intest.defe. Et isto casu non damnatur defunctus, sed eius memoria, vt in d.§.per contrarium.Inst.eod.titu.& l.ij.in fin.C.de testam. manum.& in d.l.fin.C.ad leg.iul. maiest. Roman.singul.431. incipit, de crimine læsæ maiestatis.& singul.778. incipiente, tu scis quod in casibus in quibus.& habetur per Barthol.Cepol.in consi.17. visa commissione col. iij.nu.iij.idem tenuit Henrich.Boich.in c.si quis Episcopus.col.i. versi. super eo.extra.de hæret.quod tamen dicit procedere in crimine perduellionis, idest, illius, qui hostili animo aduersus Rempublicā vel Principem animatus fuit.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.& ibidem connumerat alios casus in quibus post obitum proceditur.

5 Sed videamus † qualiter formari debeat libellus, quando post obitum imputati de crimine læsæ maiestatis proceditur, & contra quem fieri debeat processus. Dicas, quod processus & inquisitio non formabitur contra ipsum mortuum, sed contra eius memoriam, quæ damnanda venit per confiscationem bonorum: ita dixit Angel.Aret.in d.§.interdum.inst.hæred.quæ ab intest.defer.vbi bona glos.in ver. memoria, dicit, quod defunctus non est damnandus cum iam sit mortuus, nec contra eum formandus est processus, cum mortuus citari non possit.l.de qua re.§.i.ff.de iudic. Sed hoc mo-
6 do formanda erit inquisitio videlicet † Hæc est quædam inquisitio. &c. quæ fit cōtra memoriam talis proditoris.&c.in eo, de eo, & super eo.&c. Idem dixit Angel.in tract.malefic.in verb. che hai tradito la tua patria.in versi.& bene aduertas.& idem Ang.in d.tract.in verb.qui iudex videns, & cognoscens.in versi.& prædicta procedunt. Vbi dixit, quod in inquisitione quæ fit in tali casu debet peti eius memoriā dānari, & pronūciari eū cōtra Principē vel Rempublicā fecisse; & propter hoc eius bona in fiscū inferri.

SVMMARIVM.

An aliqui sint citandi cum proceditur contra defuncti memoriam in crimine læsæ maiestatis.

1 *Citandi sunt filij cognati & successores defuncti ut ueniant ad contradicendum ne memoria defuncti damnetur.*

2 *Citandi sunt filij cognati & successores non solum quando post mortem ceptum fuit iudicium sed etiam quando in uita fuit accusatus & pendente appellatione deceßit.*

3 *Reus quis non dicitur nisi porrecta accusatione cõtra eum & sequuta litis cõtestatione.*

4 *Litis contestatio fit per porrectionem libelli & subsequutam responsionem.*

5 *Reus in criminalibus proprie quis dicitur quando processus contra eum fuit formatus & citatus ut ueniat ad se defendendum.*

6 *Hæretici memoria post obitum damnatur.*

QVAESTIO XXI.

VIGESIMOPRIMO quæro: an aliqui citandi sint cũ proceditur contra defuncti memoriam in hoc crimine læsæ maiestatis? Dicas, † ꝙ citandi sunt filij, & alij agnati, cognati, & successores defuncti, ꝙ veniant ad contradicendum quicquid volunt et possunt, ne memoria, puta Titij, damnetur, virtute & occasione cuiusdã inquisitionis formatæ contra memoriam dicti Titij, ex eo, ꝙ viuens crimen læsæ maiestatis contra principem commiserit. Ita voluit Ang. Aret. in. §. interdum. col. ij. in versic. in glos. in verbo damnato. inst. de hæred. quæ ab intest. defer. vbi dicit, ꝙ non est mirum ꝙ prædicti citari debeãt: quia eorum interest l. i. ij. & iij. ff. de liberal. causa. & l. lege Cornelia in prin. ff. de iniur. ac etiam sua interest propter bona. vt l. i. & per totum. C. si reus. vel accusat. mor. fuer. ad idem Angel. in tract. de malefi. in verb. che hai tradito la tua patr. in versi. Et bene aduertas. idem voluit Angel. in l. fin. C. ad leg. iul. maiest. & Ang. in. §. publica. instit. de publ. iudic. Bald. in consi. lxiij. in iiij. volum.
2 Ioan. Igneus. in l. i. versi. si sibi manus. n. 202. ff. ad sylleni. Et † citandi sunt filij, & agnati defuncti, tam quando contra defuncti memoriam tale iudicium cœpit eo iam mortuo, ꝗ̃ quando defunctus fuit in vita accusatus & pendente accusatione decessit: pro primo casu est tex. in d. l. pen. & fin. C. ad leg. iul. maiest. pro secundo casu est tex. in l. fin. ff. eod. titu. nam text. in
3 prædicta l. fin. loquitur de reo maiestatis: † reus autem quis non dicitur, nisi porrecta accusatione cõtra eum, & sequuta litis contestatione. l. Adulteram. C. de adulter. litis † autem contestatio fit per porrectionem libelli,

5 & subsequutam responsionem.l.i.in prin.C.de lit.cōtest. vel dicas rectius loquendo † in criminalibus proprie reum dici aliquem formato processu contra eum super crimine,& eo citato ad se defendendum. vt per Pari.de Put.in tract.suo de re.mil.in.§.cum plerunq; n.1.& dicam infra q.27.proxime sequent.in versic.in ista quæstione.& text.in d.l.fin.in iam accusato mortuo intelligunt doct.ibidē, & Luc.de pen.in l.quisquis.col.ij.in prin. C.de pet.bonor.sublat.lib.x.idem sentit Angel.in tract.suo malefi.in verbo,qui dominus iudex videns.versicu.& prædicta procedunt.nu.41. Et
6 idem † est in hæretico, cuius memoria post obitum damnatur.c. accusatus.§.in eo vero.de hæret.in vi.& Specul.in titu.de accusatore.§.i. in versi, Item q̄ reus est mortuus.

SVMMARIVM.

1 *Quando proceditur contra reum criminis læsæ maiestatis iam mortuum qualiter pronuntietur.*

2 *Fiscus porrigere debet accusationem contra reum criminis læsæ maiestatis & declarari facere defunctum commisisse crimen læsæ maiestatis, cunque talis declaratio in rem transiuerit iudicatam fiscus bona ipsius defuncti apprehendet.*

3 *Sententia in crimine læsæ maiestatis non debet ferri contra defunctum quia neque accusatio contra defunctum datur sed contra defuncti memoriam.*

QVAESTIO XXII.

1 VIGESIMOSECVNDO quæro: qualis erit forma cōdemnationis fiendæ in tali casu? glos.not.ad hoc.in.§. per contrarium.instit.de hæred. quæ ab intest. defer. in verb. damnatam.sic pronunciandum esse dicit.Pronuncio contra Imperium Lucium Titium fecisse, & ideo eius bona in fiscum inferri.Nam per hoc defuncti memoria damnatur, & infamia quadam defunctus afficitur.quam glos. sequitur ibi Angel.& idem Angel.in tract.suo.de malefi.in verb. qui dominus iudex videns.in versi.Et prædicta procedunt.ad idem Cepol.in consil.xvij. visa commissione.in versic.quantum vero ad condemnationem.Et Bart.in l.qui a latronibus.§.fin.ff.de test.Ioan. de Plat.in l.eorum patrimonia.col. fin. circa
2 princ.C.de iure fisci.libr.x.qui dixit,q̄ oportet q̄ † fiscus porrigat accusationem,& declarare faciat defunctum commisisse crimen læsæ maiestatis: quo facto,postquam talis declaratio in rem transiuerit iudicatam, fiscus bona eiusdem defuncti apprehendet,Et notandum,q̄ tali casu senten

tia

3 tia † non fertur contra defunctum: quia neq; accusatio contra defunctum datur, nam nulliter ageretur, vt dixit glos. in l. si seruus in fine. ff. de bonis auct. iudic. posiden. sed processus formabitur cōtra defuncti memoriam, & illa damnari petitur, vt habetur vltra alios per Guiliel. Maynerium in l. sicuti pœna nu. 16. ff. de regul. iur.

SVMMARIVM.

Quanto tempore duret ius accusandi memoriam defuncti post rei obitum.

1 *Ius accusandi defuncti memoriam durat solum annis quinque.*
2 *Querela inoffitiosi testamenti intentari potest solum infra quinquennium.*
3 *Accusatio adulterij durat quinquennio.*
4 *Acccusatio apostatatus durat quinquennio post obitum apostatæ.*
5 *Accusatio de crimine peculatus durat qninquennio.*

QVAESTIO XXIII.

VIGESIMOTERTIO quæro quanto tempore duret huiusmodi ius accusandi memoriam defuncti post rei obitum? & videtur dicendum ꝙ usque ad annos. xxx. superinde fieri posit accusatio, per tex. in l. omnes. C. de præscript. xxx. vel. xl. annorum. vel saltim annis. xx. faciunt dicta supra. q. xiiij. proxima præcedenti, vbi diximus ꝙ infra. xx. annos inquiri potest de delicto vt in l. ait prætor. ff. ad leg. Aquil.
1 † Dicas tamen ꝙ istud ius accusandi defuncti memoriam durat solum annis quinque, vt habetur in l. ij. C. de apost. & de hoc est glos. singularis, in l. Manicheos. C. de hæret. & habetur per glos. xxiiij. q. ij. in summa, & per Roma. in singul. 431. Incipiente, de crimine læsæ maiestatis, idem voluit Angel. in tract. de malefi. in verb. & hai tradito la tua patria, in versi. & bene aduertas, in fin. vbi dixit, ꝙ tali iuri damnandi memoriam defuncti delinquentis quinquennio præscribitur, argumento. l. ij. C. de apost. idem voluit Angel. in §. interdum col. ij. in versi. in glos. damnato in fin. inst. de hæred. quæ ab intest. defer. idem voluit Alberic. in l. fin. in finalibus verbis. ff. ad leg. iul. maiest. & Alexan. in apostil. ad Bar. in d. l. fin. & ista est commu. opi. Glosa tamen in c. accusatus. de hæreti. in vi. videtur tenere, ꝙ istud ius duret annis xl. quam mentitenendam & singularē dicit August. de Arim. in addit. ad Ange. in tract. de malefi. in verb. & hai tradito la tua patria. nume. 17. dicens, ꝙ licet illa glos. loquatur in hæretico, tamen locum habet in crimine læsæ maiestatis. & ita illam glos. intelligit Ioan. Andr. ibi in nouel.

& ibidem Gemi.communis tamen opinio (vt dixi) est de quinquennio.
2 Et † eodem temporis spatio durat etiam quærela inoffitiosi testamẽti,quæ solum intentari potest intra quinquennium.l.si quis filium in fin.C. de in-
3 offi.test.idem † in accusatione adulterij.l.adulter.C.ad leg.iul. de adulter.
4 idem † in accusatione apostatatus post obitum apostatæ.l.ij.C.de apostat.
5 & l.apostatarum.eod.tit.idem † in crimine peculatus.l.peculatus.ff.ad leg. iul.pecul. & in quibusdam alijs criminibus , de quibus vide glos. not.in l. quærela in verb.sicut cætera.& ibi docto.C.ad leg. Cornel. de fals. & ibi Odofred.in versicu.Or signori.

SVMMARIVM.

An in omni casu criminis læsæ maiestatis dãnetur defuncti memoria post eius obitum.

1 *Bona defuncti auferuntur hæredibus,in duobus tantum casibus,uidelicet quando defunctus molitus est contra Imperatorem,& contra rempublicam.*

2 *Commisso crimine læsæ maiestatis contra principem inferiorem,non habet locum damnatio memorie defuncti, nec pœna.l.quisquis.C.ad l.iul.maie.quo ad filios.*

3 *Cum dicitur de republica,intelligitur romanorum.*

4 *L.fin.ff.ad.l.Iul.maiest.dum de principe loquuur,intelligitur de summo principe romanorum.*

5 *Dispositio.d.l.fin.ff.ad l.Iul.maiest.& l.penul.& fin.C.eod.tit.locum non habent in Duce Mediolani qui ab Imperatore maiestatem habet.*

QVAESTIO XXIIII.

VIGESIMO QVARTO quæro: an in omni casu criminis læsæ maiestatis damnabitur defuncti memoria post eius obitum? glos.in l.penul.C.ad leg.iul.maiest.in verb. meminisse.dicit,ꝙ non: sed solum id fiet contra illius memoriam, qui contra Imperatorem vel Rempublicam est molitus.ad idem est text.in l.fin.ff. ad leg. iul. maiest. vbi Vulpianus iureconsultus expresse dixit,ꝙ non omnis,qui læsæ maiestatis reus est,in eadem conditione est,vt contra eum post mortem procedi possit: sed tantum is, qui perduellionis reus est hostili animo aduersus Rempublicam vel principem animatus,cæterum si quis ex alia causa legis Iuliæ maiestatis reus sit per mortem a pœna criminis liberabitur. ista sunt verba
2 Vulpiani in d.l.fi.ff.ad leg.iul.maiest. Erit † ergo in dictis duobus casibus speciale, ꝙ bona defuncti ab eius hæredibus auferantur,ita voluit etiam Azo,in summa.in titu.de crim.læsæ maiest.C.in.§.sunt autem. per text.in

d.l.fin.Odofre.in l.eorum patrimonia col.iij.versi. secundo modo.nu.15. C.de iure fisci.lib.x.& Bal.in consi 63.si quis commisit. in iiij.volu. idem voluit Alexan.in consi.xiij.Consideratis his quæ in thæmate.col.ij.in vi.
2 volu.vbi dixit, ꝙ † quando tale crimen est commissum contra principem inferiorem, non habet locum damnatio memoriæ defuncti, nec pœna l. quisquis.C. ad leg.iul. maiest. quo ad filios. hoc etiam tenuit.Ioan.Igneus in sua disput. An Rex Franciæ subsit. Impera.nu.108. idem voluit etiam Math.de Afflict. in c.i.in.§.& bona committentium,col.ij.nu.15.in titul. quæ sint regal.in vsibus feud. & tradit post alios Franc.Lucanus in tract. suo de priuileg.fisci, in i.parte.nu.11.& Angel.in consi.223.col.i.in versi. Contrarium est verum.& est tex.in.§.publicorum versicu.publica autem. inst.de public.iudi.glos.in.§.per contrarium in verbo, post mortem.instit. de hæred.quæ ab intest.defer.& in d.§.publicorum in versicu.publica au-
3 tem.in glos.in ver.memor.instit.de public.iudic. Et,dum dicitur † de Republica,intelligitur Romanorum: Deci.in consil.410.in causa mota.colũ. penul.versi.Et ita ex omnibus.in iij.volu.vbi dixit,ꝙ non esset idem, si ta le delictum committeretur contra Rempubli. Florentinorum: tunc enim defuncti memoria damnari non posset.adducit ad hoc Angel. in l.i.C.ne ex delict.defunct.col.i.in versic. glos. ibi ex duobus.& sequitur Cepol.in
4 consi.xvij. visa commissione.colum.v.nu.12. & nu.13. Et † d.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.dum de principe loquitur,intelligitur de summo principe ro
5 manorum: vnde Deci.in d.consi.consuluit,quod † dispositio.d.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.& l.penulti.& fin.C.eod.titul. locum non habeant in Duce Mediolani,qui ab Imperatore maiestatem habet,quem recognoscit: quod probari dicit ex verbis.d.l.fin.ff.ad leg.iul. maiest. dum ibi dicitur, plane non quisquis maiestatis reus est,in eadem conditione est, vt eius memoria damnari debeat: Sed solum &c.Et prædictam conclusionem, ꝙ quando quis commisit crimen læsæ maiestatis contra principes inferiores eius memoria post eius obitũ damnari non possit,tenuit etiam.D. Carolus Ruin. præceptor meus in consi.iij.col.v.nu.12. in v. volu. & ibidem concludit, ꝙ cuiusdam, qui crimen læsæ maiestatis contra Ducem Mediolani commisit,damnari non potuerit memoria: vt per eum in d.col.vi.Et istam esse communem opinionem, & veram attestatur Nicolaus Boerius in tract. de seditios.in vi. præsupposito. nume.20. quam procedere dixit etiam in non recognoscentibus superiorem de facto ex priuilegio vel consuetudinem præscripta: Allegat Socinum in consilio.375.in causa fratris Andr. in secundo volumi. & ita seruari dicit in Regno Franciæ. In dominis & principibus ab ipso Rege inferioribus, & ipsum Regem recognoscentibus.

SUMMARIUM.

Si fiat statutũ in ciuitate quòd in crimine læsæ maiestatis uel oppugnatæ patriæ damnari possit defuncti memoria & eius bona confiscari post rei obitum in his casibus in quibus cessante dicto statuto id de iure alias fieri nõ posset, an dictum statutum ualebit.

1 *Sententia confiscationis bonorum lata contra mortui memoriam non ex eo quòd mortuus machinatus esset contra Cæsarem aut Rempublicam, sed in alijs capitibus. d. l. Iuliæ, est ipso iure nulla.*

2 *Sententia lata contra iuris dispositionem expressam est nulla.*

3 *Sententia lata contra rationem legis etiam loquentis in alijs terminis est nulla.*

4 *Sententia lata contra statutum est nulla.*

5 *Senteutia lata contra consuetudinem notoriam est nulla.*

QUAESTIO XXV.

VIGESIMO QUINTO quæro: si fiat statutum in ciuitate, quæ ius statuendi habeat: ꝙ in crimine læsæ maiestatis vel oppugnatæ patriæ, damnari possit defuncti memoria, & eius bona confiscari post rei obitum: in his casibus, in quibus cessante dicto statuto id de iure alias fieri nõ posset, an dictum statutum valebit? Angel. in consil. 223. pro decisione consultationis, col. i. versic. Concludo igitur dicit, ꝙ dictum
1 statutum valebit: Cessante vero dicto statuto, si esset † lata sententia, contra mortui memoriam confiscationis bonorum propter crimen læsæ maiestatis, non ex eo ꝙ mortuus machinatus esset contra Cæsarem aut Rempublicam romanorum, sed in alijs capitibus dictæ legis iuliæ, de quibus late dixi supra in Rubri. qualiter & a quibus crimen læsæ maiest. committa. talis sententia esset ipso iure nulla, nisi virtute alicuius statuti ciuitatis fieri potuerit, vt decidit Angel. in d. consi. 223. in i. col. versic. conclude igitur. & erit ratio: quia dicta sententia, cessante statuto, esset contra casum legis, quia decisum est per legem, ꝙ in alijs capitibus legis iuliæ maiestatis, præterquam in duobus supra specificatis, post rei obitum procedi non possit
2 d. l. fin. ff. ad leg. iul. maiest. Sententia † autem lata contra expressam iuris dispositionem nulla est c. i. vbi late ponunt doct. & maxime post alios Fe
3 ly. de re iudi. † ꝙ etiam locum habet, quando sententia est lata contra rationem legis etiam loquentis in alijs terminis, vt per Ant. de But. & Abb.
4 in d. c. i. & ibidem Fely. in princ. † idem est, quando sententia fertur contra legem municipalem, Bar. & Angel. in l. cum prolatis ff. de re iudic. &
5 Angel. in l. i. ff. de appel. idem erit, quando † sententia lata esset contra con

ſuetudinem notoriam, Fely.in d.c.i.col.ij.verſi.amplia ſecundo. Quinimmo dicas, ꝙ fuit dubitatum apud veteres: an iudex, qui pronunciaſſet cõtra Imperatoris conſtitutionem, de crimine læſæ maieſtatis accuſari poſſet? & Imperator Alex.ſtatuit, ꝙ non, vt eſt text.in l.i.C.ad leg.iul.maieſt.

SVMMARIVM.

Si offendatur maieſtas Reipublicæ Venetæ an damnabitur defuncti memoria.

1 *Reſpublica Veneta ſuperiorem non recognoſcit et uim Imperatoris obtinet in toto ſuo dominio.*

2 *Reſpublica romanorum extincta & eius loco ſucceßit Reſpublica Venetorum.*

QVAESTIO XXVI.

VIGESIMOSEXTO quæro: vidimus in proxima præcedenti quæſtio. ꝙ in alijs caſibus præterquam in duobus expreſsis in l.fin.ff.ad leg.iul maieſt. & in l.penul.& fin.C.eod.tit ul.videlicet quando offenditur perſona Imperatoris, vel Reſpublica Romana non damnatur defuncti memoria: quid dicendum erit, ſi offendatur Maieſtas Reipublicæ Venetæ? proculdubio dicendum erit
1 idem eſſe. † cum illa ſuperiorem non recognoſcat, & vim Imperatoris obtineat in toto ſuo Dominio, vt late dixi ſupra in prin.præſentis tract.
2 in rubric.quotuplex ſit maieſt. Quinimmo, † cum iamdiu Romanorum Reſpublica extincta ſit, eius loco ſucceſsit Reſpublica Venetorum, vt dixit Raphael.Fulgoſ.in conſi.62.colũ.ij. vbi inquit, nouiorem autem Romam intelligo Rempublicam Venetorum, quæ in ſui dictione ſuppoſitos nouioris Romæ prærogatiua lætatur. faciunt ad prædicta ea quæ ſupra dixi q.xi.in tit.qualiter crim.læſæ maieſt.contra Imperat.comit.

SVMMARIVM.

Quis teneatur probare an accuſator uel fiſcus crimen læſæ maieſtatis fuiſſe ab eo cõmiſſum cuius memoria uult damnari, an hæredibus onus probandi innocentiã defuncti.

1 *Accuſator uel fiſcus tenetur probare defunctum commiſiſſe crimen læſæ maieſtatis antequam bona ab hæredibus auferantur.*

2 *Hæres tenetur defuncti innocentiam defendere ſed fiſcus probare debet, & niſi probet eo ipſo hæres dicitur probaſſe innocentiam. Et nu.4.*

3 *Iura iuribus declarantur.*

5 *Reus quis dicatur? & nu.6.*

7 *L.fin.ff.ad leg.iul.maieſt.loquitur in reo delato ante eius mortem.*

8 *Hæres defuncto reo, & citato, tenetur purgare indicia contra defunctum facientia.*
9 *Verbum, instaurari, quid significet.*

QVAESTIO XXVII.

VIGESIMOSEPTIMO quæro: dictum fuit supra
q.xx. & alijs sequentibus sub hoc eod. titu. ꝙ mortuo im
putato vel accusato de crimine læsæ maiestatis post eius
obitum damnatur eius memoria, & omnia eius bona fi-
sco applicantur, & auferuntur hæredibus illius, per tex. in
l. penul. & fin. C. ad leg. iul. maiest. & l. fin. ff. eodem titul.
1 † Quis teneatur probare, an accusator, vel fiscus delictum esse ab eo com-
missum qui defunctus est, an hæredibus onus probandi innocentiam de-
functi? Odofre. hanc quæstio. examinat in l. eorum patrimonia. C. de iure
fisci. lib. x. vbi casum ponit, ꝙ si is qui dicitur commisisse crimen læsæ ma-
iestatis antequam de hoc accusaretur mortuus fuerit, & fiscus ex tali impu
tatione velit illius bona apprehendere tanquam rei criminis prædicti, ne-
gantibus hæredibus defunctum tale crimen commisisse, an fiscus dicta de
negatione non obstante bona defuncti apprehendere possit? & dicit quod
non: nam defunctus debet de hoc accusari, vel inquiri, & conuinci, ita ꝙ
constet ipsum huiusmodi delictum commisisse. allegat tex. in l. quisquis cū
l. sequent. C. ad leg. iul. maiest. & l. res quæ in controuersia. ff. eod. Ista con-
clusio aperte probatur per tex. in l. fi. C. eod. titu. ibi, conuicto mortuo me
2 moria eius damnetur. Ergo patet † ꝙ necesse est ꝙ accusator vel fiscus pro
bet defunctum tale crimen commisisse antequam bona ab hæredibus au-
ferantur. Huic tamen conclusioni duo iura obstare videtur: videlicet text.
in l. fin. ff. ad leg. iul. maiest. ibi, nā nisi hoc crimen a successoribus purgetur
hæreditas fisco vendicatur. Et text. in d. l. res quæ. ff. de iure fisci ibi, & de-
functo maiestatis reo parato hærede purgare Innocētiam mortui &c. per
quæ duo iura videtur, ꝙ onus probandi innocentiam defuncti incumbat
hæredi. quibus iuribus Odofr. in d. l. eorū patrimonia, respōdet dicēdo, ꝙ
verbum, purgent, in dictis iuribus positum intelligitur hoc est defendāt:
3 † tenetur enim hæres defuncti innocentiā defendere: Sed fiscus probare
debet, & nisi probet, eo ipso hæredes dicuntur probasse innocentiam de-
functi. argumen. tex. in l. fin. ff. de bon. eorum qui ante sent. & l. conuictos
C. qui test. facer. poss. & facit text. in d. l. eorum patrimonia. & indubitate
leges prædictæ præsupponunt delictum esse probatum, vel saltim vehe-
menter esse indiciatum: quia alias purgatio non requireretur, & ipsa duo
4 iura ita intelligi debent, quia † iura iuribus declarantur. text. enim in. d. l. fi.

C.ad leg.iul.maiest. requirit, ꝙ mortuus sit conuictus ad hoc vt eius memoria damnari posfit. Defunctus enim nisi contrarium probetur innocens præsumitur: nã dolum allegans illum probare debet, ideo fiscus probare tenetur. l.fi.ff.de bon.eorum. Et ad tex.in d.l.ij.C.qui test.facer.poss. respondet Odofr.in d.l.eorum patrimonia col.fin.nu. 27. ꝙ eo ipso hæres probat innocentiam quãdo delictum non probatur. & istam opinionem sentit etiam Alberi.in d.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.

In ista quæstione distinguendum esse sentio: ꝙ aut quis in vita non fuit de isto crimine læsæ maiestatis accusatus, inquisitus, vel denunciatus, & contra ipsum processum non fuit: & isto casu locum habeat ꝙ dicitur in l.fin. C.ad leg.iul.maiest. oportet enim tunc ꝙ defunctus de crimine conuincatur vt bona ab eius hæredibus auferantur, & fisco applicentur, vt ibi dicit tex. Aut quis in vita accusatus, inquisitus, vel denunciatus fuit de tali crimine, & formato processu probatum contra eum fuerit, vel taliter inditiatum ꝙ contra defunctum, si viueret ad torturam procedi potuisset: & isto casu locum habeant text.in d.l.fin.ff.ad leg.iul. maiesta. & text. in d.l.res quæ.ff.de iure fisci.quod manifeste patet: nam tex.in d.l.res quæ.dicit, defuncto maiestatis reo parato hærede purgare &c. et sic loquitur de eo qui
5 reus erat. Reus † autem quis non dicitur nisi formato processu cõtra eum, & postquam fuit citatus ad se defendendum, vt per Paridem de Put. in tract.de re milit.in.§.cum plerunqȝ.nu.5. Ant.de Butr. in c.cum inter. de
6 except. nam † quando quis est citatus eius nomen dicitur inter reos receptum, vt per Ange.in tract.malefi.in verb.ad quærelam Titij.versi.& ad-
7 de ꝙ postquam: Bar.in l.is qui reus.ff.de publi.iudic. † tex.vero in d.l.fin. ff.ad leg.iul.maiest.similiter loquitur in eo, qui erat reus huius criminis.patet ibi, is qui in reatu &c. Et quia reus si viueret deberet purgare indicia cõtra eum laborantia, vel ex probationibus fiendis, vel medio torturæ, ideo non mirum si hoc onus purgationis eo defuncto in hæredes trãsfertur, si defuncti bona non ad fiscum pertinere prætẽdunt sed eis remanere debere. Et ista est vera intelligentia illorum iurium. Nec placet ꝙ dicitur, quod hæres ex sola susceptione defensionis dicatur purgare innocentiam defuncti si non est probatum, quia istud procederet quando post obitum eius cui tale crimen imputatur contra eius memoriam incohatur processus, vt
8 loquitur, tex.in d.l.fin.C.ad leg.iul.maiest.sed † quando post formationẽ processus reus citatus moreretur, tunc necessaria erit purgatio hæredis, vt d.l.fin.ff.eod.titu.& d.l.res quæ.in princ.ff.de iure fisci. & in l.penul.C.ad leg.iul.maiest. ibi, nam post rei mortem crimen instaurari solere. loquitur enim de eo qui ante erat factus reus huiusmodi criminis per processum formatum contra eum verbum nanqȝ instaurari, ibi positum id indicat.

9 † Instaurare enim nil aliud est, quam iam cœptum denuo prosequi. facit illud Vergilij in vij. Æneid. Certatim instaurant epulas. idest denuo ponunt. & alibi idem dicit, Instaurati animi regis succurrite tectis.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus an interuenire poßit quando agitur de damnanda defuncti memoria.*

2 *Hæredes post obitum defuncti, de cuius memoria damnāda agitur, poßunt instare quòd procedatur ad sententiam super defuncti innocentia, quoniam eorum intereßt.*

QVAESTIO XXVIII.

1 VIGESIMOOCTAVO quæro: an quando agitur de damnanda defuncti memoria imputati de crimine læsæ maiestatis interuenire posſit Aduocatus ad defendēdam rei memoriam? Et videbatur dicendum ꝙ non: quia pro reo criminis læsæ maiestatis Aduocati interuenire non possunt, vt vidimus supra quæst. iiij. Hanc quæstionem examinat Præposit. in c. si quando. col. iij. versic. & per prædicta ij. q. vi. & ibi dixit, ꝙ in hoc casu, ex quo non agitur de imponenda pœna ordinaria pro crimine isto, nec locum habeant rationes per quas alias in criminalibus defensor interuenire non posſit, poterit defensor accedere pro defuncto qui se personaliter tueri non potest. adducit Bald. in l. reos. in fin. C. de accusatio. & Alberi. in l. seruum. §. publice. ff. de procurator. & in rubric. C. de hæret. qui attestatur, ꝙ ita seruatum fuit tempore Clementis Papæ v. quando Philippus Rex Franciæ volebat, ꝙ damnaretur memoria Bonifacij viij. Pontif. maxi. tanquam hæretici. facit text. in l. iiij. §. fin. cum sequen. ff. de liberal. causa. & l. non tantum. de appella. Et plura ad hoc adducit Præposi. loco præallegato quæ videre poteris quia eius dicta transcribere potius esset laboriosum quam subtile. Confirmatur conclusio prædicta: quia cum tractetur post obitum defuncti solum de auferendis defuncti bonis ab eius hæredibus, illi citandi sunt, vt vidimus supra quæst. xx. proxima præcedent. Ideo absurdum esset dicere quòd tali casu defensor interuenire non posset pro eis, cum nullo iure id prohibitum inueniatur: sicuti statutum est quando ad pœnam ordinariam contra viuen-
2 tem pro hoc crimine proceditur. Sed quæro: † an hæredes post obitum defuncti, de cuius memoria damnanda agitur, instare posſint, pro eorum interesse, pro purganda innocentia ipsius defuncti, ꝙ procedatur ad sententiam super rei innocentia iam defuncti? & dicas, ꝙ sic, ita voluit Ioan. de Plat. in l. eorum patrimonia colum. i. nume. 3. C. de iure fisc. libro x. pro

quo

quo dicit esse casum singularem in l.filio.§.seia.ff.de adimē.legat.facit text. in l.fin.ibi,nam nisi hoc crimen a successoribus purgetur & c.ff. ad leg.iul. maiest. Interest enim hæredum defuncti, ꝙ ex quo accusata est defuncti memoria fiat absolutio.

SVMMARIVM.

Quanto tempore duret ius accusandi in crimine læsæ maiestatis?

1 *Ius accusandi in criminalibus durat annis.xx.*

2 *Accusatio in crimine apostatatus durat perpetuo dum uiuit apostata, & post eius obitum durat quinquennio.*

3 *In crimine suppositi partus perpetuo agi potest. Idem in crimine parricidij. nume.4. Et in crimine læsæ maiestatis.nume.5.*

6 *Accusatio peculatus quinquennio tollitur.*

7 *Accusatio iniuriarum anno tollitur.*

8 *Si per statutum aßignetur certum tempus ad accusandum, ultra illud tempus inquiri non potest.*

QVAESTIO XXIX.

VIGESIMONONO quæro: vidimus supra q.xiiij. hoc eod.tit.quanto tempore duret ius inquirendi de crimine, & fuit conclusum ꝙ annis.xx.per text.in l.quærela.§.falsi. C.de fals.& supra q.xxiij.tractauimus quāto tempore duret ius accusandi memoriā defuncti pro crimine læsæ maiestatis, & dictum fuit quod durat quinquennio, restat videre quanto tempore duret ius accusandi in hoc crimine? Breuiter dicas,
1 † ꝙ ius accusandi in criminalibus durat annis.xx. hoc enim temporis spatio regulariter criminales actiones tolluntur.text.est in d.l. quærela: & in l.ait prætor.ff.ad leg. Aquil.Ita communiter tenent docto. in d.l.quærela. vbi Barto. Angel.& Salicet. & habetur per Ioannem Franciscum Balb. in tract.suo de præscript. in secunda parte iiij.part. princip. in versicu. secundo quæro, versicul.amplia istam . idem voluit in d.l. quærela Cyn. &
2 Odofred.ibidem in versicul. Or signori. Fallit ista conclusio † in crimine apostatatus: quia dum viuit apostata accusatio perpetuo durat. l.ij. & l. apostatarum.C. de apostat. post obitum vero apostatæ durat quinquen-
3 nio tantum.Item fallit, † in crimine suppositi partus, de quo perpetuo agi
4 potest l.qui fa sam.§.i.ff.ad leg.Cornel.de fals. Item fallit, † in crimine parricidij l.fin.ff.de parricid.Et habetur per Bonifac.de Vitellin. in tract.suo

malefic. in rubric. de inquisitio. & earum form. colum. fin. idem puto di-
5 cendum † in crimine læsæ maiestatis, quod scilicet durante vita eius qui dictum crimen commisit etiam vltra annos. xx. accusatio fieri possit propter criminis atrocitatem. faciunt dicta supra quæstio. xiiij. nec obstat text. in d. l. quærela ibi, sicut cætera quoque fere crimina: quia crimen læsæ maiestatis de se requirit specialem mentionem. facit, quia statutum concedens generalem abolitionem criminum, non comprehendit crimen læsæ maiestatis, de quo vide ea quæ scripsi infra. quæst. viij. in rubric. de pluribus quæ-
6 stionibus. Accusatio † vero peculatus quinquennio tollitur, vt not. in l. fi.
7 ff. de crim pecul. Et † accusatio iniuriarum anno tollitur. instit. de iniur. in fin. & habetur per Odofre. in d. l. quærela. in fin. Alexand. in l. ita demum.
8 ff. de procurato. & Petr. de Anchar. in consilio. cxc. Et scias † quod si per statutum assignetur certum tempus ad accusandum, vltra illud tempus inquiri non poterit de delicto. Bar. in d. l. quærelam.

FINIS LIBER PRIMVS.

HIERONYMI GIGANTIS IVRISCONSVLTI FORO-SEMPRONIENSIS DE CRIMINE LAESAE MAIESTATIS.

LIBER SECVNDVS.

QVI ACCVSARE POSSINT IN CRIMINE LÆSÆ MAIESTATIS.

SVMMARIVM.

An Forensis admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Forensis in crimine publico non admittitur ad accusandum.*

2 *Stante statuto q, quilibet accusare possit, non admittetur forensis ad accusandum.*

3 *Si iniuria fiat sacerdoti quilibet de talem accusare poterit.*

4 *Forensis in crimine læsæ maiestatis admittitur ad accusandum.*

QVAESTIO I.

PRIMO quæro: an forensis admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis? videtur dicendum quòd non, quia crimen læsæ maiestatis est crimen publicum l.i.ff. de pub.iudic.facit tex.in c. ius publicũ iuncta glos.i. distin.§. 1 publica autem. instit. de public.iudic. forensis † autem in crimine publico non admittitur ad accusandum, vt tenet glos.in l.is qui,reus.ff.de pub.iudic.& Angel.in rubric.ff. de publi. iudic. quia,cum sit forensis, sua non intersit etiam ratione patriæ.facit pro ista opinione text.in l.in prouinciali.in.§.fin.ff.de oper.nou.nunciat.vbi Paul. 2 de Castr.per illum tex.dixit, † q stante statuto, q quilibet accusare possit.q forensis non admittetur ad accusandum.& Iaso. ibi ad hoc allegauit Bald.qui hanc opinionem tenuit in c.ex parte adæ de testibus.col.ij. vers. 3 dicit.bar.ad idem facit, † quòd voluit Bald.& Paul.de Cast. in l.i.§.huius studij.ff.de iusti.& iure.vbi dixerunt, q si iniuria fiat sacerdoti quilibet de populo talem accusare poterit,dummodo sit de populo illius loci. quod sequitur etiam Præposit.in summa ij.q. viij. Contrarium tamen dicas te-

nuisse Imol.in l.i.ff.de publi.iudic.Immo & Angel.in l.si quis.ff.de priuat. delict. vbi in indiuiduo tenet, ꝙ forensis accusare poterit, & idem tenuit Angel.in tract.malefi.in verb.ad quærelam Titij,in versi. in crimine autem publico.de quo tamen late tradit.idem.Ang.in tract. malefi. in verbo,che hai tradito la tua patria,in versic.in crimine autem publico: & ibi in addit.Sed † quicquid dicant in hoc doct.in crimine læsæ maiestatis forensem admitti ad accusandum censeo: nam in isto crimine omnes admittuntur ad accusandum etiam alias prohibiti,vt per Angel. in d. suo tract. de malefi.in d.verb.che hai tradito la tua patria.in versi. quæro quis possit accusare.facit text.in l.famosi.ff.ad leg.iul.maiest. Quinimmo, ex quo hoc crimen publicum est,non solum ciuis, sed etiam forensis ad accusandum admitti debet,Bar.in d.l.is qui reus.& ibi Imol.super glos.fin.& Angel.in d.tract.in verb.ad quærelã Titij.in d.versi. in crimine autẽ publico.

4 (margin, beside "in addit.Sed † quicquid")

SVMMARIVM.

An mulier admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Mulier ad accusandum non admittitur nisi suam uel suorum iniuriam prosequatur regulariter.*

2 *Mulier admittitur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis.*

3 *Fuluia mulier coniurationem Catilinæ detexit.*

4 *Mulier admittitur ad accusandum in lege Iulia de anona.*

5 *Mulier admittitur ad accusandum suspectum tutorem.*

6 *Mulier admittitur ad accusandum eum, qui falsum commisit circa testamentum licet ad eam uel ad alios suos non pertineat.*

7 *Mulier admittitur ad accusandum in crimine hæresis.*

8 *Mulier accusat sacrilegum.*

9 *Mulier admittitur ad accusandum in crimine simoniæ.*

10 *Mulier admittitur ad accusandum pastorem bona Ecclesiæ dilapidantem.*

11 *Commater accusare potest occisorem compatris sui.*

12 *Mulier in casibus,in quibus potest accusare, tenetur de iure ciuili inscribere se ad pœnam talionis:secus hodie.*

QVAESTIO II.

SECVNDO quæro: an mulier admittatur ad accusandum in hoc crimine læsæ maiestatis? videtur prima facie dicendum ꝙ nõ,ratione fragilitatis sexus l. de crimine.C. qui accusar. non poss. † vbi, mulier ad accusandum non admittitur, nisi suam vel suorum iniuriam prosequatur l. ij.ff.de accusatio. & habetur per Ang. in tract.suo.malefi.

1 (margin, beside "qui accusar. non poss.")

in verbo, ad quærelam Titij in versi. Et licet in supradictis. & per Præpo. in c. prohibentur in princi. ij. q. i. & ibidem Ioan. de Turre. Cremat. col. i. in versi. prohibentur, ad idem tex. in l. senatus. C. qui accusar. non poss. l. i. & ibi Ang. ff. de accusatio. prædicta tamen regulariter procedunt. Attamen
2 † secus est in crimine læsæ maiestatis, in quo mulier admittitur ad accusandum Specul. in tit. de accusat. §. i. versi. item ꝙ est mulier. Hippoly. Marsil. præceptor meus in l. de minore, in princ. col. ij. versic. & subdit etiam. ff. de quæstio. probatur ista conclusio in l. in quæstionibus. ff. de accusatio. & vi. q. i. c. nullus, & hoc tenuit etiam glos. in verb. prosequatur, in d. l. de crimi-
3 ne, & ibi Bar. vbi glos. dixit, † ꝙ Fuluia mulier coniurationē Catilinæ detexit, facit tex. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. iul. maiest. ad idem est glos. in l. ij. in verb. testamentaria ff. de accusatio. & tex. in c. certis de causis. §. in digestis. xv. q. iij. vbi tex. in versic. in quæstionibus, dixit, ꝙ Iulia mulier coniurationem Sergij Catelinæ detexit, & Marcum Tullium Consulem in iudicium eius instruxit, idem dicitur in d. l. in quæstionibus, vbi dicitur Fuluia non Iulia. & Petr. Andr. Gammarus in sua glos. supra Constit. Iulij ij. Pont. Maxi. de simoniaca Elect. Papæ. dicit illam fuisse Iuliam non Ful-
4 uiam, Secundo † fallit supradicta conclusio, ꝙ mulier non admittatur ad accusandum in l. Iulia de annona in qua mulier ad accusandum admittitur.
5 l. fin. in fin. ff. ad leg. iul. de Annon. Tertio † fallit in accusatione suspecti tutoris: nam ibi mulier admittitur. §. consequens. Instit. de suspect. tutor. l. i. §.
6 consequens. ff. de suspect. tutor. Quarto † fallit quādo mulier accusat eum qui falsum commiserit circa testamentum, licet ad eam vel ad alios suos non pertineat: id enim speciale est propter criminis immanitatem, vt dixit
7 glos. in d. l. ij. in verb. testamentaria. ff. de accusat. Quinto † fallit in crimine
8 hæresis. l. Manicheos, C. de hæret. c. vergentis. de hæretic. Sexto † fallit in crimine sacrilegij l. si quis in hoc genus. C. de episc. & cleri. & ij. q. i. c. in pri
9 mis. Septimo † fallit in crimine simoniæ. l. si quemquam. C. de episcop. &
10 cleric. Octauo † fallit quando Pastor Ecclesiæ bona Ecclesiæ dilapidat. c. licet heli, de simon. hos omnes casus enumerat Specul. in tit. de accusat. in
11 fin. & Salic. in d. l. de crimine. C. qui accusar. non possunt. Nono † fallit in Comatre, quæ accusare potest occisorem Compatris sui, de quo Andr. Barba. in c. corā. col. vi. versi. Ego adduco. de offic. deleg. vbi approbat dictum Bal. hoc tenētis in l. i. C. qui accus. nō possunt. Et circa p̄dictos casus, ꝙ mulier possit accusare, idē dixit Præpo. in c. ꝓhibetur. ij. q. i. col. ij. versi. vlti. quæro. & Ang. in tract. malefi. in verb. ad quærelā Titij. versi. & licet
12 in supradictis. vbi Augus. et Hier. in additio. Mulier † tñ in casibus, in quibus ad accusādū admittit̄, inscribere se debet de iure ciuili ad pœnā taliōis, alias nō admitteretur, d. l. de crimine. C. qui accus. nō pos. Ang. in d. tract.

de malefi.in prædicto verbo ad q̃relã Titij.in versic.& licet in supradictis. Secus autẽ est de iure canonico, de quo habes glo.xv.q.iij.in c.de crimine. & ij q.i.c.mulierem.idem tenuit glos.ij.q.viij.& glos.in c.super his.de accusatio.& Alberi.in d.l.de crimine. Sed (vt alias dixi) hodie pœna talionis recessit ab Aula, nec seruatur de consuetudine.

SVMMARIVM.

An frater in crimine læsæ maiestatis admittatur ad accusandum fratrem?

1 *Regulariter fratri fratrem non permittitur accusare.*

2 *Frater dicitur quasi fere alter.*

3 *Frater Naturalis tantum non admittitur ad accusandum fratrem.*

4 *Frater, qui suam uel suorum iniuriam prosequitur, admittitur ad accusandum fratrem etiam in crimine capitali.*

5 *Frater in crimine læsæ maiestatis fratrem accusat.*

QVAESTIO III.

TERTIO quæro: an frater in hoc crimine læsæ maiesta-
1 tis admittatur ad accusandum fratrem? Dicas, † ꝙ regulariter fratri fratrem non permittitur accusare.l.magnum. C. qui accus. non poss. & est ratio sanguinis coniunctio, quæ immutabilis est l.ius sanguinis.ff.de reg.iur.† dicitur
2 enim frater quasi fere alter.idem habetur per Io.de Anan. in c.accusasti.in versic.nunquid autem frater, de accusat. hoc tamen videtur locum habere in magnis delictis, secus in leuibus.l.sororem.C. qui ac
3 cus.non poss. † idem dicendum erit in fratre naturali tantum: vt not.Salic.in d.l.magnum.& ita voluit Angel.in tract.malefi.in verbo ad quære
4 lam.versic.quinto repellitur. Fallit † tamẽ in fratre, qui suam vel suorum iniuriam prosequitur: tunc enim frater ad accusandum fratrem admittitur etiam in crimine capitali, sicuti de matre dicitur in l.propter.& in l.si sororem.C.qui accus.non poss.Specul.in titu.de accusatore.§.i.versicu.Item ꝙ est frater. August.de Arim.in addit.ad tract.Angel.de malefi. in additione super d.versic. quinto repellitur. Corroboratur dicta conclusio, ꝙ frater non admittatur ad accusandum fratrem in crimine capitali: nam vt supra diximus secundum Aulum. Gel.lib.xiij.noct.atticarum. frater dicitur quasi fere alter. Et Salustius in Iugurta sic inquit, quis autem amicior quam frater fratri: aut quem alienum fidum inuenies, si tuis hostis fueris? facit illud Pauli ad Hæbreos.c.xiij. Charitas fraternitatis in vobis maneat.

5 Dicas † tamen secus esse in crimine læsæ maiestatis: nam in isto crimine frater fratrem accusat, vt voluit specul. in d. titu. de accusat. §. i. in d. versicu. Item ꝙ est frater: allegat text. in l. penul. C. de accusatio. idem tenuit magnus criminalista D. Hippoly. Marsil. præceptor meus. in l. de minore. in princ. col. i. nume. 3. ff. de quæstio. & Placent. in tract. suo de accusa. publi. iudic. titu. ij. nume. 7.

S V M M A R I V M.

An infamis admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Infamis regulariter ab accusando repellitur.*

2 *Infamis admittitur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis, etiam quòd sit damnatus de crimine publico.*

3 *Infamis non potest accusare inimicum suum, etiam in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO IIII.

1 QVARTO quæro: quid dicendum de infami, an ad accusandum in hoc crimine admittatur? Dicas † infamem regulariter ab accusando repelli. l. qui criminis. C. qui accus. non poss. Et ratio dicitur esse propter præsumptam calumniam. Regula. semel malus. de regu. iur. in vi. l. Cassius. ff. de senat. Cyn. in d. l. qui criminis, aliam addit rationem: quia si is qui accusat non probat perdit famam l. fin. C. de accusat. sed infamis, cum iam famam ammiserit, eam amplius perdere non potest. l. cognitionum. §. i. ff. de var. & extraordi. crimin. l. ij. C. vt infra cert. temp. idem dicit Ioan. de Turre Cremat. in c. in primis. col. iij. versi. nam infames.
2 ij. q. i. Fallit † tamen ista regula in crimine læsæ maiestatis, in quo infamis admittitur ad accusandum. Ange. in tract. de malefi. in verbo, & ad quærelam. versic. sexto ab hac accusatione. & tex. de hoc clarus in l. famosi, & ibi Bart. & omnes. ff. ad leg. iul. maiest. idem Bart. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. iul. maiest. Et hoc procedit etiam in damnato de crimine publico. Angel. in prædicto tract. in verb. Che hai tradito la tua patria. in versicu. quæro quis possit accusare. idem voluit Angel. in l. qui iudicio. ff. de accusatio. & vide August. de Arimino in addit. ad Angel. in d. tract. super d. versic. quæro quis possit accusare. Erit ergo firma conclusio ꝙ in hoc cri-
3 mine læsæ maiestatis infamis admittitur ad accusandum. Istam † conclusionem limita tamen non procedere, quando infamis esset inimicus illius quem accusat: nam tunc non admitteretur ad accusandum, etiam in hoc

crimine, ita voluit Angel. in d. l. famosi. in princ. in versicu. in textu ibi. ff. ad leg. iul. maiest. inimicus enim repellitur ab accusando in isto crimine, vt infra q. vi. proxime sequent.

SVMMARIVM.

An socius criminis admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis.

1 *Socius criminis non admittitur ad accusandum regulariter.*

2 *Socius criminis admittitur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis, in crimine simoniæ. nu. 3. & in crimine hæresis. nu. 4.*

5 *Socius criminis effectus inimicus nõ admittitur ad accusãdũ in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro: iure cautum est, q socius criminis non admittatur ad accusandum l. si filium. C. de liberal. causa. xv. q. iij. c. nemini, Gandi. in tract. suo de malefi. in rubric. qui poss. accusar. in vers. item q est socius. Specul. in tit. de accusat. §. i. versi. item repellitur qui fuit socius. Bald. in rubric. C. qui accus. Ange. in tract. malefi. & ibi August. in addit. in ver. ad quærelam Titij. versicu. Decimonono repellitur, Alex. in
2 consi. 127. in iiij. volum. Ista conclusio regulariter procedit: Fallit † tamen in crimine læsæ maiestatis, vt voluit Ioan. de Turr. Cremat. in c. si quis ij. col. versi. respondeo. distinct. lxxix. ad idem est tex. in c. veniens, el i. & ibi glos. de test. & not. in l. fin. C. de accusat. Alberi. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. & ibi Angel. tex. in c. quæro ergo. §. verum. vi. q. i. & in c. i. de confes. & c. si quis Papa. & ibi glos. lxxix. Distinc. idẽ voluit August. in tract. malefi. Ange. in sua addit. versi. prædicti. Decimonono. idem tenuit etiam Ioan. Igneus. in sua disputatione, an Rex Franciæ recogn. Imper. nu. 120.
3 Secundo † fallit in crimine simoniæ vt voluit Turre Cremat. in d. c. si quis, & est expressum in Constit. Iulij ij. de simoniac. Electi. Pontifi. Ter-
4 tio † fallit prædicta conclusio in crimine hæresis, vt dixit idem Turre Cre
5 mat. loco præallegato. Istam conclusionem † limitarem non procedere, quando socius criminis esset effectus inimicus accusati, per ea quæ dixi supra q. iiij. proxi. præcedenti in fin. & quæ dicuntur in q. vi. proxi. sequen.

SVMMARIVM.

An inimicus admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Inimicus regulariter ad accusandum non admittitur.*

2 Crimina

2 *Crimina per teſtes non per accuſatorem probantur.*
3 *Inimicus in crimine læſæ maieſtatis repellitur ab accuſando.*
4 *Idem in criminibus exceptuatis, ac in notorijs. nu. 6.*
5 *Inimicus repellitur ab obijciendo crimen per uiam exceptionis.*
7 *Inimicus, qui prohibetur accuſare, an denunciare poßit.*
8 *Inimicitia ad repellendum accuſatorem qualis eſſe debeat.*
9 *Vbi agitur de repellendo, a præmio ſufficit quælibet odioſitas qualitercunq; concepta.*
10 *Inimicitia capitalis, quot, & quibus modis dicatur.*
11 *Inimici amicus, repellitur ab accuſando: & quomodo intelligatur.*
12 *Complices dicuntur qui ſunt conſotij ad malum non ad bonum.*
13 *Inimicus admittitur ad accuſandum de hæreſi, ſtricto modo ſumpta.*
14 *Quod committitur in diuinam religionem in omnium infertur iniuriam.*

QVAESTIO VI.

SEXTO quæro: an inimicus accuſare poſsit? Dicas, quòd
videtur dicendum prima facie ꝙ ſic: quia admittitur infa-
mis, qui alias repellitur, vt dixi ſupra q iiij. proxima præce
dente. Item admittitur ad accuſandum in hoc crimine ſo-
cius criminis, vt vidimus in proxima præcedenti q. contra
1 rium dicas: † quia inimicus regulariter ad accuſandũ non
admittitur. c. per tuas. de ſimon. §. ſi vero quis odioſus. In auct. de teſt. Inſt.
de excuſat. tuto. §. inimicitiæ. iij. q. v. c. accuſatores. Ioan. de Turre. Cremat.
in c. in primis. col. iij. nu. 8. ij. q. i. Abb. tamen. in c. licet heli. colum. ij. verſic.
vlti. collige. de ſimon. dixit, in iure ciuili non reperiri inimicum accuſare nõ
poſſe. & videtur tenere, ꝙ inimicus accuſare poſsit, & rationem aſsignat,
2 quia † crimina per teſtes non per accuſatorem probantur, ideo facilius ad-
mittitur accuſator quam teſtis. Idem tenuit Abb. in c. i. in verſic. circa ter-
tiam & vltimam. de accuſatio. Imol. in l. is qui reus. ff. de publi. iudic. tenet
opinionem Abbatis de iure ciuili, ſecus dicit eſſe de iure canonico. idem di
xit Fely. in c. i. col. ij. verſicu. vtrum inimicus. de accuſatio. allegat. c. memi-
nimus. & c cum oporteat. eod titu. ad idem eſt tex. in c. accuſatores, el. i. iij.
q. v. ad idem tex. in c. cum P. Manconella. de accuſatio. Bal. tamen & An-
gel. in d. l. is qui reus, tenent inimicum repelli ab accuſatione. Et idem tenuit
Angel. in tract. malefi. in verb. ad quærelam Titij. verſi. vigeſimo repelli-
3 tur, & ibi Auguſt. in addit. Dicas † ꝙ in crimine læſæ maieſtatis non eſt du
bium inimicum ab accuſando repelli, ita tenuit Specul. in tit. de accuſatio.
in i. §. verſic. fin. in fine per tex. in c. per tuas. de ſimon. idem in titu. de accu-
ſatio. in iij. parte. in. §. ij. in verſic. i Angel. in l. qui accuſare. ff. de accuſat. ini-

micus enim capitalis non accusat. Præposit. in c. episcopis. in versicu. in ea glos. ibi. iij. q. i. & idem in c. in primis. §. quia ergo, col. i. in versicu. Nota ꝙ inimicus. ij. q. i. ad idem facit tex. in c. accusatores. el i. iij. q. v. Et ꝙ inimicus non admittatur ad accusandum in hoc crimine tenuit etiam Alberic. in l. famosi, in versicu. conspiratores tamen. ff. ad leg. iul. de adulter. & ibidem
4 Angel. in princ. vbi dixit, ꝙ † in criminibus exceptuatis inimici ad accusandum non admittuntur, per tex. in c. per tuas, extra de simon. idem tenuit August. de Arim. in addit. suis ad tract. Ange. de malefi. in verbo, ad quærelam Titij. in addit. quæ incipit, tu autem in hac materia: versic. tene
5 tamen menti. Quinimmo † inimicus repellitur etiam ab obijciendo crimẽ per viã exceptionis, vt est tex. in d. c. meminimus. de accusat. Talis. n. volũtaria obiectio accusationẽ sapit, vt not. in c. exhibita de iudic. & per Innoc. in c. Dudũ. de elect. ita dixit Præpo. in c. accusatorib. in i. not. ij. q. v. idẽ voluit Archid. in d. c. accusatores. el i. iij. q. v. et Spec. in tit. de accusat. in versi.
6 itẽ cũ inimico. † Amplia p̃dictã cõclusionẽ, ꝙ inimicus ab accusãdo repellatur, vt procedat etiam in notorijs, secundũ Roma. in consi. 324. in p̃posita consultatione, &c. Alex. in consi. 125. visa inquisitione formata, col. fin.
7 in fi. in iiij. volu. ad idem est text. in c. nulli episcoporum iij q. v. Sed † quid dicemus de inimico qui accusare prohibetur, an saltim poterit denunciare? Decisio huius dubij pendet ab illa quæstione, vtrum prohibitus accusare possit denunciare: in qua Io. Andr. & Archid. in c. indemnitatibus. §. i. de elect. in vi. dixerunt ꝙ sic & idem voluit Bal. in l. i. C. si tut. nõ gesser. per illum tex. ad ꝙ facit ꝙ tradit Ang. in l. quæsitum. ff. de in ius. vocand. istum articulum examinat seriose Præposit. in c. i. ij. q. viij. col. 52. in versi. an prohibitus accusare. nu. 149. vbi facit longam distinctionem, vide ibi
8 per eum. Qualis † autem debeat esse inimicitia ad repellendũ accusatorem tradunt docto. in d. c. accusatores & vide per Angel. in tract. de malefic. in d. verbo ad quærelam. In versic. vigesimo repellitur inimicus, & ibi August. in addit. in quibus locis concludunt, ex inimicitia capitali repelli quem ab accusando: allegat Angel. loco præalleg. not. in. l. labeo. ff. de arbitr. & in l. inimicitiæ. ff. de his. quib. vt indign. & l. iij. §. fi. & ibi Bar. ff. de adimen. legat. idem voluit Ioan. de Anna. in c. repellatur, versi. Vtrum autem quælibet inimicitia, de accusatio. vbi refert opin. Vincentij, ꝙ sola capitalis inimicitia repellat accusantem: quod dicit verum esse vbi agitur de repellen-
9 do inimicum, a iure communi, vt in l. licet ff. de arbitr. sed † vbi agitur de repellendo a præmio, sufficit quælibet odiositas qualitercunq; concepta. allegat tex. in l. testamento centurio. ff. de manu. testam. & l. lutius. ff. de le-
10 gat. ij. Quot † autẽ, & quibus modis dicatur capitalis inimicitia: vide Fely. in c. cum oporteat col. iiij. de accusat. vbi etiam ponit quid dicendum de ini

mico reconciliato,de quo etiam habetur ꝑ doct.in c. accusatoribus.iij.q.v.
11 Et non solum inimicus repellitur ab accusando,sed † etiam amicus inimici:ita dixit Ioan.de Anna. in d.c.repellantur in princ.allegat ꝙ habetur in c.accedens el.ij.vt lit. non contest. vbi probatur, ꝙ inimicitia extenditur ad tertiam personam, subdens ꝙ regulariter ista materia non est multum extendenda,vt not.Innoc.in c.insinuãte,de off.deleg.& istud quod dictũ est de amico inimici , intellige de cohabitante cum inimico cohabitatione continua:secus si modico tempore,pro id ꝙ habetur in l. licet.§.in factum actio.ff.Naut.caup.stabul.ita dixit Ioan.de Anna.loco proxime allegato, vide Præposit.in d.c. accusatores.in fin.iij.q.v. Fely.autem in c.cum oporteat col.iiij. in versi. Nota sexto.dicit , ꝙ eo ipso ꝙ quis conuersatur cum inimico meo, inimicus meus præsummitur:ideo dicit,ꝙ non solum cohabitantes cum inimico meo, vt in d.c.repellantur admitti non debẽt ad ac-
12 cusandum,sed etiam conuersantes,& etiam complices.Subdens,ꝙ † complices dicuntur qui sunt consocij ad malum,& non ad bonum.Conclusio-
13 nem † supradictam, ꝙ inimicus ab accusando repellatur,limita non procedere in hæresi stricto modo sumpta: quia tũc dr̃ prosequi suã vel suorũ in-
14 iuriã † ꝙ.n. cõmittitur in diuinã religionẽ in omniũ infertur iniuriã l.manicheos.C.de hære.ita voluit Frãcis.Ep̃s Squillacẽsis in trac.ꝺ fide cato.c.51.

S V M M A R I V M.

An pupillus admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis ?

1 *Pupillus regulariter non admittitur ad accusandum.*

2 *Pupillus cum authoritate tutoris admittitur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis.*

3 *In crimine læsæ maiestatis oẽs admittũtur ad accusandũ,qui alias accusare prohibentur.*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO q̃ro: an pupillus accusare poterit? Dicas,ꝙ regulariter nõ admittitur ad accusandũ.l.i.& ij.ff.de accusat.c.prohibetur.ij.q.i.l.i.C.de fals.monet.iiij.q.iij.c.inuiti.et per Bar.in d.l.ij.§.pupillus.ff.de accusatio. Ang.in trac.malefi. in verb.& ad quærelã Titij.in versi.Duodecimo prohibetur Pupillus, idẽ voluit Io. de Turr.Cremat.in c.prohibetur.col.i.in versi.prohibentnr.ij.q.i.& est ratio propter fragilitatẽ ætatis, et carẽtiã intellectus,vt dixit Ang.in d.tract.
2 malefi.in p̃alleg.vers.in prin.Dicas, † ꝙ in crim.læ.maie.pupillus ad accusandũ admittitur cũ authoritate tutoris:ita voluit Specu.in tit.de accusat.§. i.in vers.itẽ excipitur,ꝙ est Pupillus,allegat tex.in l.clarum.C. de auctor. præstand.idẽ dixit Gãdi.in suo tract.malefi. in rubr.qui accusare possunt.
3 col.i.in versicu.item in crimine læsæ maiestatis,facit,quia † in isto crimine

omnes admittuntur ad accusandum, qui alias accusare prohibiti sunt, vt voluit Angel. in d. tract. de malefi. in verbo, che hai tradito la tua patria. in versicu. quæro quis possit accusare, in princ. ad idem facit text. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. vbi Angel. in princip. dixit, quod etiam prohibiti accusare de crimine publico admittuntur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis.

SVMMARIVM.

An filius admittatur ad accusandum patrem in crimine læsæ maiestatis?

1 *Pater a filio accusari non potest.*

2 *Filios castigatores esse parentum suorum lex erubescit.*

3 *Filius admittitur ad accusandum patrem in crimine læsæ maiestatis propter criminis immanitatem.*

4 *Filius tenetur indicare patrem contra imperium uel Rempublicam machinantem.*

5 *Castrorum disciplina est antiquior quam liberorum charitas.*

6 *Pro patria pater in filium, & filius in patrem, insurgere debet.*

7 *Filius accusans patrem de crimine læsæ maiestatis (si cũ ueritate procedat accusatio) ingratus non dicitur.*

8 *Vasallus sciens patrem suum uelle grauiter delinquere contra dominum suum, contra quem non committitur crimen læsæ maiestatis, & non reuellans eum non perdit feudum: secus si alius præter patrem.*

9 *Maior est fidelitas quam filius præstare domino feudi tenetur, quam patri.*

10 *Obligatio filij erga patrem est de iure naturali & diuino.*

11 *Obligatio feudatarij erga dominum feudi est de uire ciuili.*

QVAESTIO VIII.

OCTAVO quæro: an filius admittatur ad accusandum patrem in hoc crimine læsæ maiestatis? Et dicendum videtur quod non: quia
1 † pater a filio accusari non potest. l. iniquum. C. qui accus. non poss. l. qui accusare. ff. de accusatio.
2 † Erubescit enim lex filios castigatores esse parentum suorum. §. sed quod sancitum in auct. de nupt. colũ. iiij. l. cum oportet. C. de bon. quæ liber. præsertim ne videãtur filij sanguinem suum tradere, quem excusare tenentur. l. i. ff. de bon. eorum. qui ante sent. mort. sibi consciuer. & l. fin. ff. de popul. actio. facit tex. in c. xviij. Leuit. vbi dicitur, turpitudinem patris tui & matris tuæ non discooperies. Dicas tamen,
3 † quod tantæ immanitatis est hoc læsæ maiestatis crimen, quod filius ad accusan-

dum patrem admittitur. Ita tenuit Ioan. Igneus. in ſua diſputatione, an Rex
Franciæ recognoſcat Imperatorem: allegat text in l. famoſi. ff. ad leg. iul.
maieſt. & l. hi quos. ff. de accuſatio. l. vix certis. ff. de iudic. l. fi. C. ad leg. iul.
maieſt. & hanc ſuam concluſionem comprobat hac etiam ratione: quia ſi
hoc caſu licitum eſt filio patrem occidere, (de quo inferius loco ſuo dicã)
a fortiori licebit filio patrem accuſare, & ſic via iuris contra eum vti. facit
4 pro iſta opinione id † quod voluit Andr. de Iſer. in c. i. §. præterea in princ.
in tit. quæ fuit prima cauſ. benefi. amittend. in vſib. feud. vbi dixit, ꝙ filius
tenetur indicare patrem contra Imperium vel Rempublicam machinan-
5 tem, allegat Tulium libr. iij. de offic. vbi dixit, ꝙ † caſtrorum diſciplina eſt
antiquior quam liberorum charitas. l. poſtliminium. §. filius. ff. de capt. &
poſtlim. reuerſ. ad idem dicas facere, ꝙ rurſus dicit idem Cicero in eodem
lib. iij. officiorum. cuius hæc ſunt verba: Quid ſi Tyrannidem occupare, ſi
patriam prodere conabitur pater, ſilebit ne filius? Immo vero obſecrabit
patrem ne id faciat: ſi nil proficiet, accuſabit: minabitur etiam ad extre-
mum: ſi ad perniciem patriæ res ſpectabit, patriæ ſalutem anteponet ſalu
ti patris. facit ad hoc gloſ. in c. i. in verb. & Chriſtiani. de conuerſ. infideli.
6 quæ dixit, † ꝙ pro patria pater in filium & filius in patrem inſurgere de-
7 bet. † Nec propterea filius de hoc crimine patrem accuſans ingratus dice-
tur, ſi cum veritate procedat accuſatio, ita dixit notanter Math. de Afflict.
in c. i. in. §. & bona committentium col. iiij. verſi. & ſcias ꝙ tanta. nu. 41. in
tit. quæ ſint regal. in vſibus feud. de quo dicit eſſe gloſ. in conſti. regni. quæ
incipit Inconſutilem. de hæret. in verb. flammarum. Vnum tamen not. di-
8 gnum non omittam, † ꝙ ſi vaſallus ſciuit patrem ſuum velle grauiter de
linquere contra dominum ſuum, contra quem non committitur crimen
læſæ maieſtatis, ſi hoc non reuellet domino feudi non debet propterea feu
dum perdere: ſed ſi alius præter patrem volebat dominum ſuum interfi-
cere, vel contra eum grauiter delinquere, tenetur id domino ſuo reuellare:
& ita intelligi debet text. in c. i. §. præterea ſi uaſallus. in titul. quæ fuit pri-
ma cauſ. benefi. amittend. In hoc tamen videtur diſſentire Matth. de Af-
9 flict. in d. §. præterea. Ea ratione: quod † maior ſit fidelitas quam filius præ
ſtare domino feudi tenetur, quam patri: dicit tamen cogitandum. At di-
10 xerim ego ſecus eſſe. nam † obligatio, quam filius erga patrem habet, eſt
nedum de iure naturali ſed etiam diuino: præcepit enim Deus parentes
honorari. Deuterono. cap. 5. Matth. cap. 15. Exod. cap. 20. Leuitic. cap. 20.
11 Prouer. cap. 20. Obligatio † vero feudatarij erga dominum feudi eſt de
iure ciuili. Ciuilis autem ratio naturalia iura perimere non poteſt. l. iura
ſanguinis. ff. de regul. iur. & in. §. minus. inſtitu. de hæred. quæ ab inte-
ſta. defer.

SVMMARIVM.

An pater filium de crimine læsæ maiestatis accusare poterit?

1 *Carnem suam nemo odio habere tenetur.*

2 *Pater longe plus filium amat, quam filius patrem.*

3 *Pater sciens filium contra regem machinare, non tenetur illum regi reuellare.*

4 *Pater filium in crimine læsæ maiestatis accusat.*

5 *Pater in filium, & filius in patrem, pro patria insurgere debet.*

6 *Romani filios contra patriam machinantes non solum denunciabant, sed ipsimet puniebant.*

7 *Exempla de Lutio Bruto primo Consule: & de Cassio. nu. 8.*

9 *Si filius patrem, uel pater filium accusat, uel denuntiat, mitius accusatus puniri debet.*

QVAESTIO IX.

NONO quæro: an pater filium de crimine læsæ maiestatis accusare poterit? videtur prima facie dicendum ꝙ non:
1 quia † nemo carnem suam odio habere tenetur c. dilecto. de præbend. xxiij. q. ij. c. cum extimemus. Et licet filius patrẽ accuset in hoc crimine, vt vidimus supra proxima præ-
2 cedent. quæstion. Tamen † pater longe plus filium amat,
3 quam filius patrem: vt testatur Aristo. lib. viij. Ethicorum, facit † quia si pater sciuit filium machinare contra regem, non tenetur illum regi reuellare, per tex. in l. milites agrum. §. desertorem. ff. de re milit. ita dixit Ioan. de Anna. in c. fin. de his qui fil. occid. idem tenet Fely. in c. i. col. ij. versi. limita non habere locum in patre. de offi. deleg. vbi per tex. in d. l. milites agrum. & tex. in l. vtrum. ff. de parricid. dixit, ꝙ pater filium quem scit cõtra prin-
4 cipem machinari denuntiare non tenetur. Dicas tamen † contrariam partem veriorem esse, ꝙ immo pater filium accusat in hoc crimine. Ita tenuit Ioan. Igneus in sua disput. an Rex Franciæ recognosc. Imper. vbi dixit, ꝙ immo pater filium contra Imperatorem machinantem tenetur illi offerre: allegat tex. in l. qui cum vno. §. qui filium. ff. de re milit. ibi, vel a patre postea exhibitus. quem tex. Barth. Cepol. Veronẽ. ad hoc notat in prima sua Cautela, facit glos. in c. i. de conuers. infideli. in verb. Christiani. quæ dixit,
5 † ꝙ pater in filium, & filius in patrem pro patria insurgere debet. ad idem facit quod voluit Math. de Afflict. in c. i. in. §. præterea si vasallus. colũ. iij. versi. sed iuxta hoc quæro, nu. 20. in tit. quæ sit prima caus. benefi. amittẽ. vbi reprobat opinionem Ioan. de Anna. supra relatam. Et, ꝙ pater filium denunciare teneatur in crimine læsæ maiestatis, late tradit Math. de Af-

flict. in c. Imperialem. §. insuper. de prohibit. feud. alien. per Federi. & habetur per eundem in sua glos. super Consti. Regni, in titu. ne filius pro patre.
6 in princ. Quinimmo † Antiqui Romani filios contra patriam machinãtes non solum denunciabant, sed ipsimet puniebant: de quo possent plura
7 adduci exempla, sed duobus tantum contentus ero. † Lucius Brutus, filios suos Tarquinij dominationem a se expulsam reducentes, summum Imperium Romæ obtinens, comprehensos, proq; tribunali virgis cæsos, & ad Palum religatos securi percuti iussit. exuit nanq; patrem vt consulem ageret, orbusq; viuere quam publicæ vindictæ deesse maluit: vt testatur Valerius Maxi. lib. v. c. viij. in tit. de parentum seueritate aduersus liberos,
8 in primo exemplo. † Lucio Bruto Æmulatus Cassius, filium, qui dum Tribunus Plebis esset Agrariã legem primus tulerat, ac multis alijs rebus populariter hominum animos amore sui deuictos tenebat, postquam potestatem illam filius deposuit, Cassius propinquorum & amicorũ adhibito Consilio Affectati Regni crimine domi dãnauit, ac verberibus affectũ necari iussit, illiusq; Peculium Cereri consecrauit: Teste Vale. Maxi. eodẽ
9 loco, in secundo exemplo. Scias tamen, † q̧ quando filius patrem, vel pater filium accusat, vel denunciat, mitius accusatus puniri debet. d. l. milites agrum in fin. ff. de re milit. de quo vide Barth. Cepol. in d. i. sua cautela: & infra latius dicam. q. vi. in tit. de varijs quæstionibus.

SVMMARIVM.

An miles in crimine læsæ maiestatis accusare poterit?

2 *Miles prohibetur accusare: & quæ sit ratio nu. 2. & quomodo intelligatur nu. 6.*

3 *Miles in crimine læsæ maiestatis admittitur ad accusandum.*

4 *Miles qui suam uel suorum iniuriam prosequitur potest accusare.*

5 *Item pro anona fraudanda.*

7 *Milites hodie, cum non subijciant se sacramento, accusare poterunt.*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: certum est, quod † miles prohibetur accusare. c. prohiberi ij. quæstio. i. l. qui accusare. ff. de accusatio. l. non prohibentur. C. qui accusar. non poss. & ratio est, quia militaribus exercitijs operam dare debent, vt l. milites. C. de procurat. idem tenuit Angel. in tract. malefic. in verbo, ad quærelam Titij. in versicul. Vndecimo prohibetur. Et Gandi. in suo tract. malefic. in rubric.

qui accuſ.poſſ.in verſic.Item milites prohibentur accuſare.idem dixit Bal.
2 in rubr.C.qui accuſar.non poſſ.in i.col.vbi dicit, † ꝙ milites ideo accuſare prohibentur,quia debent ſuos ciues defendere,& in caſtris inſiſtere, & non verſari circa lites,nec inferioribus eſſe terribiles.Quod miles accuſare non poſsit,voluit etiam Specul.in tit.de accuſa.in verſic. item excipitur ꝙ eſt miles.vbi dicit,ꝙ miles propter ſacramentum accuſare non poteſt,ij.q.
3 i.c.prohiberi. Quid dicendum in crimine læſæ maieſtatis? Dicas, † ꝙ fallit prædicta concluſio in d.crimine, in quo miles admittitur ad accuſandum: ita dixit Specul.in præallegato verſi.item ꝙ eſt miles: per text.in l. nullus.C.ad leg.iul.maieſt.idem voluit D.Hippoly. de Marſil.præceptor meus in l.de minore in princ.col.ij.verſi.& ſubdit etiam.ff.de quæſtio.idē
4 teuuerunt Cyn.Odofr.& alij in d.l.nullus.Secundo † fallit prædicta concluſio in milite,qui ſuam vel ſuorum iniuriam proſequitur, nam tunc accuſare poteſt.l.non prohibentur,& ibi Ange.& alij.C.qui accuſ.non poſ. & l.ſi crimen.eod.titu.ita dixit etiam Specul.in prædicto verſicul.item ꝙ eſt miles,in titu.de accuſat.& Gandi.in tract.malefi.in d.rubr. qui accuſa. poſſ.præallegat.verſic.item milites prohibentur,idem voluit Marti.de lau
5 de in tract.de milit.q.xlij. Tertio † fallit pro Annona fraudanda l.mulierem.ff.de accuſatio.& hoc ideo eſt: ne,a ſuſceptis ſignis auocetur,arg.C. locat.l.fin.& l.milites. & xvi.q.i.c. generaliter, ita voluit Specul.in præal-
6 leg.verſicul.item ꝙ eſt miles,vbi dixit, † ꝙ prædicta procedunt in milite qui iurat ſe mortem non euitaturum pro republica.ff.ex quibus cauſ.maior.l.penul.& ff.de his qui not.infam.l.ij.non autem procedunt prædicta in milite qui ſtat in domo propria, qui modo prædicto non iurat nec ſtipendium meretur.l.qui ſtipendia.C.de procurat. & in d.l.qui accuſ.idem dixit Auguſt.de Arim.in addi.ad Angel.in tract.de malefi.in d.verbo,et ad quærelam Titij.in additio.ſuper verſicu.vndecimo prohibetur.vbi di-
7 xit, † ꝙ cum hodie milites non ſubijciant ſe ſacramento prædicto ꝙ accuſare poterunt.alleg.tex.iuncta gloſ.mag.in d.l. qui accuſare.ff. de accuſatio. Et ꝙ milites noſtri temporis accuſare non prohibeantur tenuit etiam Salic.in d.l.non prohibentur C.qui accuſar.non poſſ.idem tenuit Angel. in tract.de malefic.in d.verbo,ad quærelam Titij.præallega.verſicul. vndecimo prohibetur.

SVMMARIVM.

An ſeruus dominum accuſare poterit in crimine læſæ maieſtatis?

1 *Seruus dominum non accuſat regulariter.*
2 *Seruus in crimine læſæ maieſtatis admittitur ad accuſandum dominum.*

3 Serui

3 *Serui in occultis regulariter, maxime quando per alios melius detegi non potest q. Domi sit admittuntur ad accusandum.*
4 Et in lege Iulia de Ambitu.
5 Item in lege Iulia de Annona.
6 *Seruus accusat illum qui tabulas testamenti subtraxit, in quo sibi libertas relicta erat.*
7 *Seruus admittitur ad accusandum de nece domini.*
8 *Seruitus quo tempore cœperit, & nu. 9.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro; regulariter seruus dominun nõ accu
sat l. qui accusare ff. de accusatio l. seruus C. de iudic. & per
Gandin. in tract. de malefi. sub rubr. qui accus. pos. vel non
in prin. vbi dixit, ꝙ serui accusare prohibẽtur: quia quantũ
attinet ad ius ciuile serui pro nihilo habent l. quod attinet,
& l. seruitutem ff. de reg. iur. Quid dicendum in crimine læ
2 sæ maiest? Dicas † ꝙ admittitur ad accusandum l. meminisse C. ad leg. iul.
maiest. l. vix certis de iudic. l. famosi ff. ad l. iul. maiest. l. penul. C. qui accus.
non poss. Bar. in l. i. C. de præci. imperat. offerend. rationem dicit esse Io.
igneus in sua disput. an Rex Franciæ recognoscat Imper. nu. 118. quia hu-
3 iusmodi crimen occulte fit, & nemini pãditur: & ideo † in istis occultis etiã
in aliis criminibus regulariter serui admittuntur in defectum, & maxime
quando per alios melius detegi non potest quid domi fit l. consensu. §. su-
per plagis C. de repud. l. fin. §. licentia C. de iur. delib. §. si vero absunt, in
auct. de hæred. & falcid. §. distrahitur in auct. de nupt. & not. in aut. si dica-
tur C. de testa.
4 Secundo † fallit supradicta conclusio, ꝙ seruus non admittatur, ad accu
5 sandũ in l. Iulia de ambitu, vbi admittitur seruus. Tertio † fallit, in l. Iulia
6 de Annona l. i. ff. ad leg. Iul. de Anno. Quarto † fallit, quia seruus quãdoqꝫ
accusat illum qui tabulas testamenti subtraxit, in quo sibi libertas relicta
erat l. nullos. ff. ad leg. Cornel. de fals. Istas fallentias ponit Gandi. in d. tract.
7 de malefi. sub rubr. qui accusar. possunt in princ. adde tu † Quintam fallen
tiam, ꝙ seruus admittitur ad accusandum de nece domini, vt per Bar. in l.
i. nu. 1. & 3. C. de precib. Imper. offer. de quo est tex expressus in d. l. i. Nõ
8 erit fortasse inutile scire † quo tempore cœperit seruitus, dicas, ꝙ seruitus
cœpit sub Rege Faraone in Ægypto quando fames totam terram oppræ
serat annis septem: nam tunc homines, ne fame perirent, se ipsos in seruitu-
tem regiam dabant, vt habetur Genes. c. lvij. & † ex ebrietate videtur or
tum habuisse seruitutem. manebat autem, antequam vinum inueniretur,
omnibus inconcussa libertas, nec esset hodie seruitus si ebrietas non fuisset

dicit tex. in c. sexto die, in. §. manebat autem. xxxv. distinct. glos. in c. ius gẽtium in verb. seruitutes, Distinct. i.

SVMMARIVM.

An uasallus accusare poterit dominum de crimine læsæ maiestatis?

1 *Vasallus delator uel accusator domini sui feudum perdit.*

2 *Vasallus dominum accusat in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XII.

DVODECIMO quæro: an vasallus accusare poterit dominum de crimine læsæ maiestatis? videtur prima facie di
1 cendum ꝙ non † Nam vasallus, qui fuit delator vel accusator domini sui, feudum perdit, vt habetur in c. i. §. item si delator, & ibi glos. in verb. perdit in tit. quæ fuit i. cau. be-
2 nefi. amittend. in vsibus feudor. Dicas tamen † ꝙ vasallus dominum accusat in crimine læsæ maiestatis, vt voluit glos. in d. §. item si delator: & ibidem Math. de Afflict. nu. 31. idem voluit Specul. in tit. de accusat. §. i. in vers. item ꝙ est libertus, allegat tex. in l. penul. C. ad leg. iul. maiest. faciunt ad hoc quæ dixi supra in rub. qualiter & per quos crim. læsæ maiest. comittatur. q. xxv.

SVMMARIVM.

An libertus dominum accusare possit de crimine læsæ maiestatis?

1 *Libertus regulariter dominum suum accusare non potest.*

2 *Libertus dominum alere tenetur, & si non alit potest in seruitutem reuocari. nu. 3.*

4 *Liberti, & eorum filij, & familiares prohibentur accusare patronos propter reuerentiam, nisi suam uel suorum iniuriam prosequantur.*

5 *Libertus in crimine læsæ maiestatis dominum accusat.*

6 *Libertus non admittitur contra dominum in accusatione famosa.*

7 *Libertus in crimine Annonæ admittitur ad accusandum dominum.*

8 *Item in crimine falsæ monetæ.*

QVAESTIO XIII.

1 TERTIODECIMO videamus de liberto: an dominũ suum accusare possit? & regulariter dicendũ est ꝙ non: vt per Specul. in tit. de accusat. §. i. vers. item ꝙ est libertus vbi dixit, ꝙ libertus dominum accusare non potest, sicuti nec
2 seruus, facit † quia libertus dominum alere tenetur, glos. in l. i. C. de oper. liber. not. in l. si quis a libertis. §. si quis liber-

3 tis.ff.de liber.agnoscend.quinimmo † si libertus dominũ non alit potest in seruitutẽ reuocari, Specu.in tit.qui fil. sint legit.vers.& not. vide ad hoc, ꝙ libertus teneatur patronum alere qui non habet vnde se alat, quæ scribit Paul.de Citad.in tract.suo de iure patro.in v.parte in vi.artic.col.ij.in vers. quinto alitur a liberto patronus, idem dixit Gandi.in trac. de malefi.in rub. qui accusar. possunt vel non col.i.in fin. in vers. item prohibentur liberti
4 vbi dixit, † ꝙ liberti & eorum filij & familiares prohibentur accusare patronos propter reuerentiam, quam eis debent: nisi suam vel suorum iniuriam prosequantur l.qui accusare.ff.de accusatio.l.hi tamen.§.i.C.qui accus. non poss.l.iniquum.& l.si quis ex familia.& l.similem.C. eod. tit Dicas ta-
5 men † ꝙ in crimine læsæ maiestatis libertus dominum accusat, vt dixit Specul. in d.tit.de accusatore.§.i.in d. vers. item ꝙ est libertus circa finem: per tex.in l.penul.C.ad leg.iul. maiest.faciunt dicta supra q. viij. vbi vidimus, ꝙ filius patrem accusat in hoc crimine: & etiam seruus dominum, vt in q.
6 xi.prox.præced. & † ꝙ libertus non admittatur contra dominũ in accusatione famosa, habetur in l.adoptiui.§.patronum.ff.de in ius vocand.cum sequent.& in l.honori.& in l.liberto.de obseq. a libert. præstand.præterquã in crimine læsæ maiestatis, tenuit etiam Paul. de Citadi. in suo tract. de iure patro.in v.parte in vi.artic.in vers.secundo debetur honor.Erit ergo ex prædictis conclusio, ꝙ libertus patronum nõ accuset.fallit pluribus modis. Primo, quando libertus suam vel suorum iniuriam prosequitur vt dictum fuit supra. Secundo fallit in crimine læsæ maiestatis de quo dictum fuit su-
7 pra. Tertio † fallit, in crimine annonæ in quo admittuntur personæ alias
8 prohibitæ ad accusandum.l.mulier.ff.de accusatio. Quarto † fallit in crimine falsæ monete l.ij.C.quibus ex caus.serui pro præmio liber.& prædictos casus ponit Paul.de Cittadi.loco supra alleg.vers.ij.debetur in.i.col.

SVMMARIVM.

An alimentatus alimentatorem suum accusare possit de crimine læsæ maiestatis?

1 *Alimentatus in domo alicuius regulariter alimentatorem suum accusare non poterit.*

2 *Alimentatus in crimine læsæ maiestatis admittetur ad accusandũ alimentatorem suum*

3 *Familiaris regulariter non admittitur ad accusandum dominum suum: fallit in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XIIII.

1 QVARTODECIMO quæro: quid dicendum de eo, qui a tenera ætate est alimentatus in domo alicuius, an alimentatorem suum accusare poterit? Dicas, ꝙ non: potest tamen contra eum agere ciuiliter, vt est text. in l. iniquum.

C.de his qui accus.non poss. Specul.in tit. de accusato.§.i.in versi .item ꝙ
2 est libertus.ista regulariter procedunt: † in crimine autem læsæ maiestatis admittetur, vt voluit idem Spec.loco præalleg.in fin.dicti versiculi.Idem
3 † dicendum erit de familiari, qui aliàs accusare prohibetur dominũ suum, nam admittetur ad accusandum eum in hoc crimine. tex. est apertus in l.si quis ex familiaribus.C. qui accusar. non poss. & habetur per Specul. in d.versi.item ꝙ est libertus, in fin. & Gandi.in tract. malefi. in titu. qui accus.poss.in versi.item prohibentur liberti.

SVMMARIVM.

An maritus, & uxor inuicem se accusare poßint de crimine læsæ maiestatis?

1 *Qui non potest esse testis contra aliquem, non potest eundem accusare.*

2 *Vxor non potest esse testis contra maritum cui reuerentiam debet.*

3 *Pater pro patria in filium, & filius in patrem, & maritus in uxorem insurgere debent.*

4 *Vir licite dimittere potest uxorem suã machinantẽ cõtra imperiũ: et ecõtra uxor uirũ.*

5 *Omnis potest accusare de crimine læsæ maiestatis, etiam ille qui aliàs est prohibitus.*

6 *Vxor non tenetur denuntiare seu accusare uirum de crimine læsæ maiestatis.*

7 *Non est amor, qui coniugalem uincat.*

8 *Vxor sciens uirum uelle committere crimen læsæ maiestatis, licet illum accusare non debeat, debet tamen illum dissuadere.*

9 *Vxoris obligatio erga maritum maior est quam filij erga patrem, & econtra.*

10 *Matrimonium est de iure diuino: et fuit a Deo institutum in Paradiso Terrestri nu. 11. & est sacramentum. nu. 12.*

13 *Vxor si accusaret uirum proditionem committeret, & fidem coniugalem frangeret.*

QVAESTIO XV.

QVINTODECIMO quæro: quid dicendum de marito & vxore, an alter alterum accusare possit in crimine læsæ maiestatis? & videtur dicendum ꝙ non: nam scriptum est, & erunt duo in carne una. Matth. cap. 9. Pauli ad Ephes. cap. v. Marc. cap. 10. Genes. cap. 2. facit
1 quia, † qui non potest esse testis, non potest accusare, vt
2 per Spec.in tit.de accusatore.§.i.versi.itẽ quia non potest esse testis.† vxor autem testis esse non potest contra maritum, cui subiecta est & reuerentiã debet, vt voluit Cyn.in l.ij.C.de testibus. Abb. in c.in literis in fin.extra. de testibus. Immo etiam, marito volente, vxor contra ipsum testificare nõ potest, ita notanter dixit Ioan.Andr.in addit.Spec.in tit.de teste.§.i. versi.

sed quid de vxore.in addit.quæ incipit, vbi subest sola ratio, & habetur per D.Hipollit. Marsil. præceptorem meum in cons.xxij. gratia domini non me deserat.col.ij.nu.5.vol i.Pro contraria parte,ꝙ maritus vxorem, & vxor maritum accusare possit in crimine læsæ maiestatis, facit glos. in
3 c i.in verb.& Christiani.de conuers.infidel.q̃ dicit, † ꝙ pro patria pater in filium,& filius in patrem,& maritus in vxorem insurgere debent.ad idem
4 facit,quia † vir licite dimittere potest vxorem suam machinantem contra imperium,& econtra vxor virum.tex.est in l.consensu in prin.& in.§.vir
5 quoq.C.de repud.comprobatur prædicta conclusio † ex doctrina Angeli in tract.de malefi.in verbo,che hai tradito la tua patria, in versi.quæro quis possit accusare,in princ.vbi dixit,ꝙ omnis potest acusare de crimine læsæ maiestatis etiam ille qui aliàs est prohibitus.facit tex.in l.famosi.& ibi not.doct.& in l.in quæstionibus.ff.ad leg.iul.maiest. Nec obstat ꝙ regulariter vxor testis esse non possit contra maritum: quia filius cõtra patrem testimonium non dicit, & tamen admittitur in crimine læsæ maiestatis ad accusandum patrem,vt vidimus supra q.viij.proxima præcedente.Hanc quæstionem tãgit Math.de Afflict. in c.i.§.præterea col.iij. in fin. versic.sed iterum quæritur.in titul.quæ fuit prima caus. benefi. amittend. nu.21.Et idem in tit.de pac.tenen.& eius violat.in c.i.§.si quis hominem. in versi.vndecimo nota.col.iij.nu.26.& vtrobiq; se remittit ad ea quæ circa hoc dixit Andr.de Iser.in cõstitutione incipiente pœnam.in tit. de vxoribus foriudicatorum,& parentibus.in constitu.regni.vbi Andreas tenet,
6 † ꝙ vxor non teneatur denunciare seu accusare virum de tali delicto. dicens,ꝙ in iure non inuenitur,ꝙ coniunx maritum denunciare teneatur,vt dicitur de patre & filio.Nam licet dicatur ꝙ nullus amor vincat paternũ. l.si pater.C.de sponsal.& in l.isti quidem.ff.ꝙ met.caus. attamen Christus
7 dicit, † ꝙ non est amor qui coniugalem vincat: quia scriptum est Marci. cap.10.& Genes.2.Dimittet homo patrem & matrem,& adhærebit vxori,& erunt duo in carne vna.facit.c.debitum.de bigam.c.gaudemus. de diuor.& Matth.cap.19.& Paul.ad Ephes.5.& dicit idem Iser.loco præalle-
8 gato, † ꝙ vxor sciens virum velle committere crimen læsæ maiestatis, licet illum denunciare non debeat,tamen illum in quantum potest dissuadere & retrahere debet ne id crimen perpetret.Et tenendo istam opinionem
9 non obstat ꝙ dictum est de filio qui patrem accusat,& econtra: quia † maior est obligatio vxoris erga maritum, quam filij erga patrem,& econtra, vt supra dictum fuit:quia vir relinquere debet patrem & matrem & vxori adhærere.Nec obstat istud ꝙ dicitur,ꝙ vir licite dimittit vxorem suam machinantem contra imperium et econtra,per tex.in d.l.cõsensu in princ. & in.§.vir quoq.C. de repud. quia dispositio illa procedit de iure ciuili ꝙ

locum non habet in matrimonio, ſed in eo ſeruatur ius canonicum, ſecundum ꝙ ſtatutum eſt, ꝙ quos Deus coniunxit, homo nõ ſeparet. præterea excepta cauſa fornicationis ex nullo crimine vxorem dimittere quis poteſt.c.in coniugio.xxxiȷ.q.i.c. omnes accuſationes, ead.cauſ.q.vȷȷ. confir-
10 matur prædicta concluſio, quia † matrimonium eſt de iure diuino.c.i. de voto, in vi.c.ſunt qui dicunt.xxvȷȷ.q.ȷȷ.& not.Abb. in c. cum ad mona-
11 ſterium, in final.col.extra.de ſtat.monach. † fuit enim in Terreſtri Paradiſo, a Deo inſtitutum. Geneſ.cap.1.& habetur per Corne. in conſi.viȷȷ.col.
12 fin.nu.4.in iiȷȷ.volu.Et † matrimonium eſt ſacramentum c.gaudemus.de diuort.in prin.c.omne.xxvȷȷ.q.ȷȷ.& fides vnum eſt ex bonis matrimonȷȷ, vt dicit ille tex. Ergo concluditur, ꝙ obligatio, quam vxor habet erga virum, & econtra eſt de iure diuino: & ſic longe anterior obligationi quam
13 quis erga patriam vel Imperatorẽ habet, † Et propterea dicẽdum non eſt vxorem poſſe aut debere accuſare virum de crimine læſæ maieſtatis: Id enim ſi faceret proditionem committeret, vt dixit Andr.de Iſer.in d.conſtitu.pœna carere, col.ȷȷ.de vxorib.for.iudicat. & fidem coniugalem frangeret, quæ etiam hoſti ſeruanda eſt xxiȷȷ.q.i.c.noli.& cum iſta opin. vt de iure veriorem tranſeo.

SVMMARIVM.

An ille, qui erat in coniuratione contra prncipem uel Rempublicam, ſi reuellet coniurationem impunitatem mereatur?

1 *Reuellans tractatum de morte Papæ liberari, & præmiari debet.*

2 *Præmium, q. datur reuellantibus, licet non detur participi reuelanti, tamen ſecus eſt in crimine læſæ maieſtatis.*

QVAESTIO XVI.

1 DECIMOSEXTO quæro: quid dicendum de eo, qui erat in coniuratione contra principem vel Rempublicam? Dicas, † ꝙ ſi, a principio coniurationem reuelauit, non ſolum impunitatem, ſed etiam præmium meretur. Si vero non a principio ſed poſt aliquod tempus antequam delictum fiat id reuelet, nulla tamen prius de eo habita notitia per principem, tunc impunitatem tantum non autem præmium conſequitur: tex eſt ad hoc notab.in l.quiſquis.§. ſane ſi
2 quis.C.ad leg.iul. maieſt.c. ſi quis.& ibi Præpoſit.vi.q.1. † Idem dicas in reuelante tractatum, qui fieret de morte pontificis: quia, etiam ſi particeps eſſet, liberatur & præmiari debet.c.ſi quis Papa in fin.lxxviȷ. Diſtinct.&

ex hoc limita doctrinam Bar.in l.iij.ff.de condit.ob turp. causam vbi di-
3 xit, † quod præmium quod datur reuelantibus non datur participi reuelanti: vt eius doctrina non procedat in reuelante crimē læsæ maiestatis modo prædicto: quia reuelans dictum crimen, a principio præmium consequitur, iuribus prædictis.

S V M M A R I V M.

An laicus clericum accusare poßit de crimine læsæ maiestatis?

1 *Laici non admittuntur ad accusandum clericos uel episcopos.*

2 *Laici clericos in crimine læsæ maiestatis accusant.*

3 *Laici suam uel suorum iniuriam prosequentes clericos accusant.*

4 *Laici clericos accusant in crimine hæresis:*

5 *Item in crimine simoniæ.*

6 *Item in crimine sacrilegij.*

7 *Item in crimine dilapidationis.*

8 *Laicus accusans clericum bonæ uitæ, & ipse debet esse bonæ uitæ.*

9 *Laici ignoti, uel suspecti de falsitate, seu inimici, non admittuntur ad accusandum clericos in casibus suprascriptis.*

QVAESTIO XVII.

DECIMOSEPTIMO quæro: an laycus clericum accusare poßit in crimine læsæ maiestatis? & videtur dicen-
1 dum quod non: quia † layci non admittuntur ad accusandum clericos vel episcopos: text. est in c.i.ij.q.vij.& in c. nullus.& in c.layco.ead.caus. & q.c. clericum cuiuslibet. xi.q.i.c.cum P.de accusatio.& habetur per Ioan.de Turr.
2 Cremat.in d.c.i.col.i.Ista conclusio fallit † primo in crimine læsæ maiestatis.c.sane.xv.q iij.idem voluit glos.in ver. quod vero.ij q.vij. in summa. & ibidem Præposit.& Archid.& Egid.Bellemera, ita tenuit etiam Turr.
3 Cremat.in d.c.i.col.i.versi.secundus casus. Secundo fallit, † quando laycus suam vel suorum iniuriam prosequitur iiij.q.vi.c.omnibus.c.de cætero.de testi.glos.in d.verbo,quod vero.ij.q.vij.& ibi Præposit. Archid.tamen dicit hoc solum procedere, quando ciuiliter agitur. sed Hostien. in d.c.de cætero de testi. contrarium tenuit: quod immo quando suam vel suorum iniuriam prosequitur etiam laycus clericum criminaliter accusat. pro cuius opi. Præp.in c.quod vero.ij.q.vij col.i.in princ.allegat text.in c Ma-
4 ximianus.lxxxi.distinct. Tertio fallit † in crimine hæresis,c.sacerdotes.c.

5 oues.ij.q.vij. Quarto fallit † in crimine simoniæ.c.tanta.de simon. Quin-
6 to fallit † in crimine sacrilegij.xvij.q.iiij.§.qui autem. Sexto fallit † in cri-
7 mine dilapidationis.vij.q.ij.c. non liceat. prædictas fallentias ponit etiam glos.præalleg.in d.ver.quod vero.ij.q.vij.Dicit tamen Io. de Turr. Cremat.loco præalleg. ꝙ in his criminibus admittitur laycus ad accusandum clericum duobus concurrentibus: primo, ꝙ laycus bono zelo denunciet crimen.extra de simon.c.licet heli. Secundo, ꝙ clericus accusatus talis vitæ
8 fuerit suspectus.vt in c.in primis.ij.q.i.si autem † clericus esset bonæ vitæ admitteretur tantum laycus bonæ vitæ.c. per tuas. de simoni. idem dixit glos.præalleg.in summa.in d.ver. ꝙ vero.quæ voluit, ꝙ si clericus qui accusatur sit malæ vitæ, admittetur ad accusandum eum in casibus prædictis etiam laycus malæ vitæ: per tex.in d c.per tuas.de simon.

9 Vnum tamen non omitto: † ꝙ in casibus in quibus layci admittuntur ad accusandum clericos, ignoti vel suspecti de falsitate seu inimici non admittūtur.iiij.q.v.c.accusatoribus.& c.canonica.& c.accusatores. nisi prius inquiratur.de vita, & fide, & intentione eius.ij.q.vij. c.si qui.& c.quærendum. vel nisi habeat aliquas literas testimoniales de persona sua: vel saltim testimonium populi.ij.q.vij.c.terminationes.ita per iura prædicta dixit Egid.Bellem.in d.c. de cætero.col.fin.prope finem.de test.alleg. Ioan. Andr. & Archid. in d.c.quærendum. & Innoc.in c.cum P. de accusat.in glos.i in fin.prædicta sanè intellige, quando agitur de crimine criminaliter: alias secus secundum opin. Collectarij recitatam per Bellemeram in d.c.de cætero.in fin.

SVMMARIVM.

An sacerdos teneatur reuelare si audiuit aliquem in confeßione, qui ei dixit quòd crimen læsæ maiestatis contra principem committere uolebat?

1 *Confeßio sacramentalis est de iure diuino: & ita eius celatio.*
2 *Confeßionis sacramentalis reuelator est uiolator sacramenti:*
3 *Confeßio sacramentalis ad impediendum malum non debet reuelari.*
4 *Sacerdos licite iurat se nihil scire, licet quid sciat in confeßione.*
5 *Sacerdos non potest confeßionem sacramentalem reuelare, etiam ex licentia & præcepto superioris, etiam si Papa id mandaret sub pœna excommunicationis. & nu.7.*
6 *Sacerdos in actu confeßionis uices ueri dei gerit.*
8 *Sacerdos an poßit de licentia confitentis reuelare confeßionem sacramentalem.*
9 *Confessio sacramentalis est de peccato commisso non committendo.*
10 *Confitens quòd uult delictum aliquod committere, & quòd abstinere non potest, sacerdos debet quanto cautius potest reuelare ut peccatum impediatur. non tamen pro pa-*

lando

lando personam quoquo modo nu. 12.

21 *Peccatum commissum dicitur detegi in pœnitentia, non committendum.*

QVAESTIO XVIII.

DECIMOOCTAVO quæro: vtrum sacerdos, qui aliquem in confessione audiuit, a quo intellexit ꝙ volebat crimen læsæ maiestatis committere in principem vel Rempublicam, siue ꝙ tale crimen commisit, an hoc reuelare teneatur? Hæc est ardua quæstio: circa quam Angel. in trac. suo de malefi. in verb. che hai tradito la tua patria. in versi. quæro an sacerdos. dicit, ꝙ salua opinione Canonistarum & Theologorum cui se submittit, ipse tenet ꝙ talis sacerdos non teneatur reuelare huiusmodi confessionẽ. per tex. in c. omnis vtriusq; sexus. in versic. Caueant autem. de pœnit. & remissio. & ibi not. per Innoc. & Ant. de Butr. Demũ idem Angel. sic distinguit: ꝙ aut aliquis confessus est sacerdoti crimen læsæ maiestatis iam commissum, vt puta confessus est ꝙ ipse interuenit in tract. facto contra principem vel Rempublicam, & tunc huiusmodi crimẽ per sacerdotem propalari non potest: quia eo ipso ꝙ illi pœnitentiam iniunxit & peccatum iam commissum est & perfectum, princeps vel respublica lædi non potest ex illius non propallatione, ideo sacerdos id reuelare non debet. c. sacerdos. c. nemo. c. significasti. de pœnit. & remissio. Et idem dicit esse, quando quis confessus est ꝙ est in tractatu contra principem, & eum pœnitet, & prætæritæ voluntatis sibi pœnitentiam iniungi petit, quæ sibi iniuncta fuit: Nam etiam hoc casu id sacerdos propallare non debet. c. cum quidam. de pœnit. & remissio. Quando vero quis confiteretur sacerdoti, & ei diceret, ꝙ habuit habetq; tractatum, & quotidie illum exercet contra principem vel rempublicam, & ꝙ huiusmodi tentationi nõ potest resistere & ꝙ omnia exequetur cum aliis, hoc casu dicit Angel. se credere, ꝙ si sacerdos manifestet illis quibus prodesse non obesse potest non accusando personam, & illis dicendo caueatis quia tali die & tali loco tumultus fieri debet, vel aliud scandalum in populo: id iuste faceret. c. hoc videtur. xxx. distinct. quod tamen verum esse dicit si confitens tantummodo de se dixit: Si vero nominasset socios in specie, vel dixerit ꝙ sunt plures alii, & isto casu siue etiam illum pœnituerit de suo malo proposito, & pœnitentiam petat, dicit se credere, ꝙ sacerdos non male faceret notificare illis quibus obesse & non prodesse posset, ꝙ est tractatus in ciuitate contra principem vel rempublicam ipsum confitentẽ, aliter nec etiam alios nominando qui confessi non sunt, sed sibi a confitente nominati. c. nemo. de simon. subdens Angel. hæc dicta per se corrigenda, vt iuris est.

1 Tu autem in hac materia conſidera, † ꝙ ſicuti confeſsio ſacramentalis eſt de iure diuino, ita pariter dicendum eſt de eius celatione, quæ pariter de iure diuino cenſenda eſt: vt dixit Ioan. de Turr. Cremat. Cardinal. in c. ſacerdos. col. ij. verſi. Tertio ratione neceſsitatis: de pœnit. diſtinct. vi. & rationem aſsignat quare ſacerdos teneatur confeſsionem celare: quia in ſacramentis id quod exterius geritur ſignum eſt eius ꝙ geritur interius, ideo ſicut Deus homini confitenti tegit peccatum interius, ita & ſacerdos exte-
2 rius celare debet, & hinc eſt, † ꝙ tanquam violator ſacramenti eſt reuelator confeſsionis, & multas alias rationes adducit in d. c. ſacerdos. quas breuitatis cauſa non referro: eum videre poteris. cōferunt ad prædicta ea quæ ſcribit Archiepiſcopus Florentinus in iij. parte ſuæ ſummæ. in tit. xvij. c.
3 22. in princ. vbi dixit, † ꝙ ad impediendum malum non debet reuelari confeſsio, vt puta ad proditionem detegendam: ſubdens, ꝙ tenentes contrarium falſum dicunt. ſubiungit tamen ꝙ confeſſor debet monere confitentes vt deſiſtant, & principi vel prælato dicere ꝙ vigilet circa ſuum gregem ſine alia reuelatione. adducit Thomā in iiij. ſent. diſtinc. xxi. Quinim-
4 mo † ſi iudex deferret iuramentum ſacerdoti de veritate dicenda, tali caſu ſacerdos licite iurat ſe nihil ſcire: quia quod ſcit non ſcit vt homo, ſed vt Deus. ita dixit Guliel. quem refert, & ſequitur præfatus Archiepiſcopus
5 Florentinus loco præalleg. Nec † etiam per licentiam aut ſuperioris præceptum, etiam ſi Papa id mandaret ſub pœna excommunicationis, tenetur, nec poſſet ſacerdos confeſsionem reuelare: quia ſigillum confeſsionis (vt dictum eſt ſupra) eſt de iure diuino, & de neceſsitate ſacramenti, ſecun
6 dum Petrum de Pallude in iiij. diſtinct. xxi. Demū dicas † ꝙ ſacerdos in actu confeſsionis vices veri dei gerit, vt eſt tex. iuncta gloſ. in c. dilectus. de exceſ. prælat. & habetur in c. ſacerdos. de off. ordin. & in hoc eſt maior Papa, qui vices puri & veri dei, haud hominis, repreſentat. c. quāto. de tranſ-
7 lat. epiſcopi. hinc eſt, ꝙ non poteſt compelli a Papa tanquam ab inferiore in illo actu, & minus, a quocunq; alio ordinario, vt confeſsionem reuellet, ſeu ea quæ a confitente habuit in actu confeſsionis. ita dixit ſolennis Doctor præceptor & promotor meus ad gradum iuris canonici in almo Bononienſi Gymnaſio D. Auguſtin. Berous in ſuis quæſtion. familiar. q. xij.
8 nu. 2. 3. An † autem de licentia confitentis reuelatio fieri poſsit? vide eundem Archiepiſcopum loco ſupra allegato. & Ioan. de Turre Cremat. in d. c. ſacerdos. & late per doct. in d. c. omnis vtriuſq; ſexus. de pœnit. & remiſ. Egid. Bellem. in d. c. ſacerdos. de pœnit. diſtin. vi. dixit, ꝙ quādo quis dicit ſuo confeſſori, ꝙ vult aliquem interficere, & ꝙ non poteſt tentationi huiuſmodi reſiſtere, vel quid ſimile, ꝙ iſta non eſt proprie confeſsio: quia
9 † confeſsio eſt de peccato commiſſo non committendo: & propterea ꝙ ta

li casu sacerdos nō tenetur omnino celare, sed id tali personæ reuelare posset cui posset prodesse & non obesse.xxij.q.v.c. hoc videtur. non tamen propalando confitentem.Idem videtur tenere Iac. Zocchus Ferrariē.qui fuit præceptor Felyn.in d.c.omnis vtriusq; sexus.in versi. in ordine sequitur xx.q.de pœnit.& remissio.dū recitat opinionem Ioan. Andr.ibi, qui dixit se credere ꝙ sacerdos quicquid poterit circa hoc facere vt peccatum impediatur,quando aliquis est cōfessus se velle homicidium cōmittere, facere debet, vt occurratur delicto sine proditione personæ. hoc idem vo-
10 luit Innoc.in d.c.omnis vtriusq; sexus.dicēs,† ꝙ qñ aliquis dicit cōfessori ꝙ vult delictū cōmittere & ꝙ abstinere nō pōt,hoc peccatū nō dicitur cōfessori derectū in pœnitētia:ideo sacerdos debet quanto cautius potest re-
11 uelare vt peccatū impediatur.subdēs tenēdū semper menti, † ꝙ peccatū cōmissū nō cōmittendū dicitur detegi in pœnitentia.et hoc sequitur Abb. in d.c.omnis vtriusq; sexus.col.fi.circa mediū,vbi dixit,hoc procedere qñ peccator dicit se omnino facturū delictū.secus si eum pœniteret de ꝑdicta voluntate:nā tūc esset peccatū cōmissū saltim respectu volūtatis.idē voluit Cardin.Zabarel.in d.c.omnis vtriusq; sexus col.vlt.in versi.in.§.Caueāt. & ibidē Ant.de Butr.col.viij.vers.secūdo q̄ro.Est igitur cōmun.opin.canonistarū,ꝙ qñ quis cōfitetur,si dicat cōfessori,ꝙ vult cōmittere homicidiū in personā talis & ꝙ nō pōt resistere huic tētationi,ꝙ eo casu pro obuiādo ne tale delictū sequatur,sacerdos eo cautius modo quo facere poterit id reuelet ei cui prodesse nō obesse potest,nō tñ nominādo aut propalādo ꝑsonā quoquo modo:aliàs ei denegatur quantumcunq; malum exinde sequi posset.Et vide post alios Adrianum Florentinum, qui postmodum fuit Papa,& eius nominis sextus:in suo lib.in iiij.senten.in tit.de confession.in.§.circa materiam confessionis.col.xij.& xiij.fol.141.

SVMMARIVM.

An socius criminis læsæ maiestatis si socium accuset, & non probet, saltim excusetur a crimine præsumptæ calumniæ?

1 *Calumniator præsummitur qui non probat quòd impinxit.*

2 *Conscius criminis læsæ maiestatis si accusat socium & non probet, excusatur a pœna præsumptæ calumniæ.*

3 *Accusator in crimine falsæ monetæ,si non probet,non punitur de calumnia.*

4 *Falsans monetā Principis incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XIX.

DECIMONONO quæro: vidimus supra q. xv. proxima præcedente de eo qui erat in coniuratione criminis læsæ maiestatis qualiter reuelando modo præmium modo impunitatem consequatur; Quid dicendum de socio criminis prædi-

cti qui socium accusat & non probat, an saltem excusetur, a pœna præsumptæ calumnie? & dicendum videtur quod non: sed puniri debeat, per not. per Doct. & ibidem Cyn. in l. qui crimen. C. qui accusare
1 non possunt l. vltim. C. de accusatio. l. i. ff. ad Turpillia. † præsummitur enim calumniator eo ipso quod non probat quod impinxit. not. in c. i. de elect. in vi. c. ij. de calum. l. non ignorat. C. de fruct. & lit. expens. & istã opin, communiter teneri testatur Io. de Fantu. in c. qui non probauerit. ij. q. iij. & hanc opin. tenuit Hostiens. in rub. de Dolo, & contum. in summa in c. quæ pœna. §. sed si petatur, in vers. alij vero dicunt, & istam partem tenet etiam Præpos. in d. c. qui non probauerit & in c. quemquam. col. i. in fin. in vers. in Glos. ibi iustus dolor. d. ij. q. iij. Dicas sane, ꝙ prædicta re
2 gulariter procedunt, Attamen † in crimine læsæ maiestatis secus est, in quo conscius criminis læsæ maiestatis si accusat si non probet excusatur, a pœna præsumptæ calumniæ: ita dixit Ioan. Igneus, in sua disput. An Rex Franciæ recognos. Imper. nu. 121. Allegat Cyn. post Petr. in l. i. C. de fals. monet. Cyn. tamen ibi nil dicit de crimine læsæ maiestatis, sed ibidem in
3 vers. secundo oppono. dicit, ꝙ † accusator in crimine falsæ monetæ si non probet non punitur de calumnia: quod speciale esse dicit in eo crimine. Adducit similiter Igneus ad probandam prædictam conclusionem Specul. in tit. de libel. concept. in. §. nunc autem dicendum. vers. xvi. vbi Specul. dicit, ꝙ in accusatione falsæ monetæ accusator habet immunitatem pœnæ, per tex. in l. i. C. de fals. monet. & ibi glos. in verbo immunitatem. licet non probet, dicens. d. glos. ꝙ si sunt sotij non puniuntur. allegat tex. in l. quisquis. in fin. C. ad leg. Iul. maiest. & sic allegata per Igneum, cum non loquãtur in crimine læsæ maiestatis, non videntur probare supradictam conclu-
4 sionem, dicas saluãdo Igneum, † ꝙ falsans monetam Principis incidit in crimine læsæ maiestatis. l. ij. vbi de hoc est tex. expressus. C. de fals. monet. & dixi supra late. q. 51. sub rubri. qualiter, & a quibus crimen læsæ maiestatis committatur. Ergo quæ dicta sunt de accusatore non probante in crimine falsæ monetæ procedunt in accusante in crimine læsæ maiestatis, per prædicta.

SVMMARIVM.

An quilibet Principis proditorem manifestare teneatur?

1 *Malefactorem quis indicare non tenetur regulariter de iure ciuili, secus de iure canonico.*

2 *Proditorem Principi manifestare quilibet tenetur: dummodo sit subditus, nu. 3.*

4 *Vxor non tenetur manifestare maritum in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO. XX.

1 VIGESIMO quæro: an quilibet Principis proditorem manifestare teneatur? dicendum q † regulariter de iure ciuili quis malefactorem indicare non tenetur.l.ciuile.C.de furt.de iure autē canonico secus est.c.qui eum furem.extr.
2 de furt. Attamen dicas, † q sic:per tex.in l.Methodorum. ff. de pen. & ita dixit Marti. de laud. in tract.de crim.læsæ maiest.q.liij.& idem in tract. de Princip. q.558. Andr. de Iser. in c.i.§. p̄terea,in princ.in vers.quāuis regulariter in tit.quæ fuit prima cau. benefi.
3 amitt. Prædicta tamen conclusio †,pcedit in subdito. Angel.in l.ij.C.de Paricid. glos.in Clem.pastoralis,in verbo non sufficit,de re iudic.quæ dixit, q crimen læsæ maiestatis non committitur per non subditum, quod exclamat Bal.in l.nihil.C.de manumiss. Oldrad.in cons.44. Fely.in c.i.col. ij.vers.fallit tertio & vers.confirma hoc,de off.delegat. de quo late dixi supra q.lvij. sub rub.qualit.& a quib.crim.læsæ maiest.cōmit.Secundo fallit
4 † in vxore quæ non tenetur accusare, nec manifestare virum suum in crimine læsæ maiestatis,vt diximus supra q.xv.prox.præced.

QVOMODO ET PER QVOS CRIMEN LÆSÆ MAIESTATIS PROBETVR.

SVMMARIVM.

An ex confessione rei probetur crimen?

1 *Confessio dicitur legittima probatio.*

2 *Nulla est maior probatio quam oris proprij confeßio, dum modo spontanea & iuditialis sit. nu. 3. Et de Delicto contest. nu. 5.*

4 *Reus confessus sine alia probatione est damnandus.*

6 *Confessio spontanea Rei est tante potentiæ, q licet alias iudex inordinate processerit contra Reum, attamen confessus non poterit dicere de nullitate processus.*

7 *Confessio ficta scilicet qn̄ ex forma statuti quis habetur pro confesso, est alterius naturæ.*

8 *Ex confessione uera licet quis ex inordinato processu condemnari poßit: tamen secus est in ficta.*

9 *Si reus ficte confessus condemnatur ex inordinato processu sententia est ipso iure nulla.*

10 *Confessio ficta uere delictum non probat.*

11 *Notarius ex uera confessione, uel quia conuictus, condemnatus de falso, nunquam ulterius instrumenta conijcere poterit.*

Secus ſi eſſet damnatus ex ficta confeßione propter contumaciam.

12 *Sententia lata contra ſponte & uere confeſſum uel conuictum facit illum infamem quo ad omnes.*

13 *Secus ſi ex ficta confeſſione quia non eſt inhabilitatus niſi quo ad illam perſonam tantum ad cuius inſtantiam fuit condemnatus.*

14 *Quæ poſſint opponi contra confeſſionem ſponte per reum in iuditio factam.*

15 *Confeßio rei in crimine notorio poſt tempus datum & limitatum per ſtatutum ad accuſandum non ualet nec ei nocet.*

16 *Confeſſio rei facta extra iuditium non inducit probationem delicti, ſed ſolum inditium ad torturam.*

17 *Confeſſio rei facta in tormentis an probet delictum. & nu. 18. & 19.*

20 *Reus quando dicatur perſeuerare in confeſſione.*

21 *Confeſſus in tormentis ſub promiſſione gratiæ a iudice ſibi promiſſæ ſi perſeueret in ſua confeſſione illa ſibi non nocet.*

22 *Confeſſus in tormentis non præcedentibus indicijs, ſi perſeueret in ſua confeſſione illa ſibi non præiudicat.*

23 *Iudex a tormentis incipere non debet.*

24 *Tortura data reo ſine indicijs tanquam contra leges factum non ualet.*

25 *Confeſſio torti ſine indicijs, etiam ſi milies ſit ratificata ad banchum iuris, nulla eſt. Niſi primo extra iuditium reus ſponte feciſſet illam met confeſſionem. nu. 29.*

26 *Citatio illegittime facta facit ut proceſſus, ſententia, & omnia inde ſequuta ſint nulla.*

27 *In crimine læſæ maieſtatis quis non poteſt torqueri non præcedentibus indicijs.*

28 *Confeſſio facta in crimine læſæ maieſtatis non præcedentibus indicijs non ualet.*

30 *Confeſſio indicijs non præcedentibus facta in tormentis, etiam ſi ſuperueniant indicia, non ualet.*

31 *Confeſſio indicijs non præcedentibus, etiam ratificata cum iuramento non ualet.*

32 *Idem ſi confeſſus fuerit in tormentis repetitis quæ repeti non poterant, ex tali confeſſione non poterit condemnari.*

33 *Et quicquid ex ea ſequitur non ualet.*

QVAESTIO I.

PRIMO quæro: an ex confeſſione rei probetur crimen? & dicendum ꝙ ſic: † quia confeſſio dicitur legitima pro-
1 batio. Gloſ. in c. ad abolendam, in verb. deprehenſi: ext. de hæretic. & habetur per D. Hippol. Marſil. magnum criminaliſtam præceptorem & promotorem meũ in repet. rub.
2 C. de probatio. nu 70. † Nulla. n. eſt maior probatio quam oris proprij confeſſio, l. i. C. de confeſ. l. proinde. §. notandũ. ff. ad leg. Aquil.

c. Pisanis.de restitu. spol. Bar.in l. si confessus.ff.de cust.reorum. Alex. in
3 cons. 125.visa inquisitione col.i.in fin.in iiij.vol.Id sane intellige, † in con-
4 fessione spontanea iudiciali. † Et ideo reus confessus sine alia probatione est damnandus, vt communiter concludunt doct. q testatur Bonifac. de Vitel.in tract. suo malefic.in rubric. de confes.in prin. facit text.in l.cum reis.ff.de pœn.l.si confessus.ff.de custo. reorum. in confessum enim nullæ sunt partes iudicis nisi in condemnando.l.proinde.ff. ad leg. Aquil. facit illud Ouidij.

Non est confeßi causa tuenda rei

5 Prædicta, q confessio rei plene probet, procedunt † quando de delicto constat: aliàs confessus puniri non posset ex sua sola confessione. Ang.in l.certũ in prin.ff.de confes.adde Bal.in aucten.sed nouo iure.col.ij.in vers. sed pone q quis confitetur.C.de serui.fugit.& per D.Hippol.Marsil. dominum meum in sua practic.crimi.in.§.principium.nu.vi.Nam si secus diceremus quis membrorum suorũ dominus efficeretur, contra legis dispositionem.l.liber homo.ff.ad leg.Aquil.& plura ad hoc adducit Aymon. Crauet.in consi. 262.Protestor nolle.col.ij.nu.3.& 4.in ij.volum.

6 Et scias, † q est tantæ potentiæ spontanea rei confessio, q licet aliàs iudex inordinatæ processerit contra reum,attamen confessus non poterit dicere de nullitate processus: vt per Angel. in tract.de malefic.in verb. qui dominus iudex videns.in versi.quæritur tamen. versic. sit igitur multum cautus.vbi dixit,q iudex secure potest condemnare reũ confessum sponte ex inordinato processu.quod not.Bar.in d.l.si confessus.ff.de cust. reorum.idem voluit idem Angel.in d.tract.in verb.cõparẽt dicti inquisiti & confitentur.in versi.quæro an confessus.de hoc vide text.in c.i.de accusatio.in vi.Alex.in consil. 34.in iij.volum. Abb.in consil. 24.Paul.de Castr. in consi. 17.Potestas & late per August.de Arim.in addit.ad tract.Ang. de malefi.in verb.comparent dicti inquisiti,præallegato,in addit.quæ incipit,tu autem in hac materia adde ea quæ dicit Roma.ad idem vide Thomam Grammat.in cons.40.in causa Magnifici Tristani.col.fin.sub nu. 29. allegat,vltra alios, Abbatem antiquum,in c.Pisanis.de restitut.spoliat.

7 Prædicta † locum non sibi vendicant in ficta & non vera confessione,vt puta quando ex forma statuti contumax habetur pro confesso : ista enim confessio ficta est alterius Naturæ,vt per Angel.in præalleg.tract.de malefi.in versic.qui dominus iudex videns. versi. quæritur tamen.ad idem Iacob.de Aren.in l.fin.C.de iuram.calum. vbi dixit , q confessio resultans ex contumacia non est vera sed ficta confessio.ad idem Bal.in l.ita demũ. C.de procurato.Bar.in l.eius qui delatorem.ff.de iur.fisc.D.Hippol. Marsil.præceptor meus in consi. 10.casus dubitationis,col.iiij.nu. 11. in primo

8 volum.idem consil.73.nu.72.in i.volum.Et † multum differt ista ficta cõfessio a vera: primo quia ex vera confessione quis condemnari potest ex inordinato processu, vt per Bar.in d.l.si confessus.ff.de cust.reorum. & dixi supra proxime. Attamẽ secus est ex ficta confessione: nam eius vigore nunquam aliquis damnari potest nisi processus fuerit rite & recte formatus, vt dicit Ang.in d.tract.de malefi.in d.vebr.qui dominus iudex vidẽs. versi.sis igitur multũ cautus, ad idem Petr.de Ancha.consi.409. & Abb.
9 consil.24.immo † si reus ficte confessus cõdemnaretur ex inordinato processu sententia esset ipso iure nulla, vt singulariter dixit Bald.in addit.Specul.in tit.de accusat.in.§.& nota ꝙ accusatio.versic.& nota ꝙ vbi libellus. & sequitur Angel.in d.tract.loco præallegato. Secundo differt vera confessio a ficta: quia vera vere delictum probat.d.l.si confessus & l.i.& l.iij.
10 ff.de confes. & l.inde neratius.ff. ad leg. Aquil. attamen † ficta confessio
11 vere delictum non probat. hinc est, ꝙ † si Notarius ex vera confessione, vel quia sit conuictus, condemnatus sit de falso, nunquam vlterius instrumenta conficere poterit.§.fin.in auct.de tabellion.Bartol.in l. eadem.§.i.ff. ad leg.iul.repetun.Damnatus vero ex ficta confessione propter contumaciam, instrumẽtorum confectionem non perdit, vt not.Bar.in d.l.ideo in princ.ff.de euict.& Bal. in l.transigere circa medium.C.de transact.Paul. de Castr.in consi.198.Bar.in consil.11. Eo enim casu magis ob suam absentiam & contumaciam sententia lata esse dicitur, quam ꝙ maleficium cõmiserit.l.qui repudiantis in fin.ff.de inoffi.testa.& ad hoc vide Bar.in l.Papinianus.§.meminisse.ff.eod.tit.& in l.i.in fi.ff.si quis iusdi. non obtemper.
12 et in l.omne.§.i.ff.de re milit. Tertius effectus est, † nam sententia lata contra vere & sponte confessum, vel conuictum de delicto facit illum infamẽ quo ad omnes, vt in d.l.si confessus.ff.de cust.reorum.& l.quoniam.ff. de
13 infam. Attamen † sententia lata in contumaciam, & sic ex ficta confessione, non inhabilitat condemnatum nisi quo ad illam personam ad cuius instantiam fuit condemnatus: ita singulariter dicit Bart.in l.eius qui delatorem in fin.ff.de iure fisci.per tex.in l.ij.§.fi.ff.eod.titu.& prædicta sequitur Angel.in d.tract.de malefic.in præallegat. verb. qui dominus iudex videns.col.ij.& Roma.in consi.54.& Bar.in consil.116.statuto Perusinæ ci
14 uitatis.& Abb.in consi.66. Scias tamen, † ꝙ plura opponi possunt cõtra cõfessionẽ sponte per reum in iudicio factã, de quibus per Bonifac.de Vitel.in tract.suo de malefi. in rubr.de confes. & contra eam quid sit faciendum: vbi ad saturitatem videre poteris. Vnum tamen silentio non præ-
15 tereo, † ꝙ si confessio criminis facta fuerit per reũ in crimine notorio post tempus datum & limitatum per statutum ad accusandum, talis confessio non valet nec illi nocet: ita dixit Bald.notanter.in c.fin.col.penul. de offi.

deleg.

delegat.in versicul.pone q malesicium.idem refert & sequitur præceptor meus D.Hippol.Marsil.in l.fin.ff.de iurisdict.omnium iudic.col.i.nu.i.& ij.Socin.consi. 108.præsupposito statuto.col.penul. post med.in iiij.volu. pro quo dicto plura allegat præceptor meus loco præallegato, quem vi-
16 dere poteris. Quid autem dicendum erit † de confessione rei facta extra iudicium: an ex ea inducatur probatio delicti? Dicas q non: sed solum indicium faciat ad torturã.l.capite quinto.ff.de adulter. & ibi not. per glos. & Bar. ad idem Angel. in tract.malefi.in verb. comparent dicti inquisiti, in princ.nu.4.Marsil. Præceptor meus in l.eos. col.iij.nu.20.in versi. alio etiam casu.ff.ad leg.Cornel. de fals.Petr. de Ancha.consi. 286.ex prædicta.Roma.consi.vij.visis necessarijs, post princ.& consi.167.Ant accusatus circa medium.Fely.in c.ad hoc.de simon.Marsil.in l.de minore,col.vij.
17 nu.29.ff.de quæstio.vbi multas cotas ad hoc congerit. Sed † quid dicemus de confessione rei facta in tormentis:an ex ea delictũ probetur? Regulariter dicendum erit, q si reus in ea perseueret, habebitur pro confesso, vt l.i.§. Diuus.ff. de quæstio. & C. quorum appella. non recipian.l.ij. Hoc sane intellige quando talis confessio naturæ conuenit:aliàs secus.l.confessionibus.§.i.ff.de interroga.actio.Præceptor meus in rubr.C.de proba.
18 nu.106.Secundo intellige, † si talis confessio sit possibilis: nã si aliàs esset impossibilis reo confitenti non nocet,argu.l.fin.ff.quæ sent. sine appel.rescind.& ff.de reg.iur.l.impossibilium.Ita voluit Bonifa.in tract.de malefi. in rubr.quæ indi.præceder.debeã.tortur.in vers.sed si cõfiteatur in tormẽtis,ad idem præceptor meus in l.i.§.præterea.n.33.& nu.35.ff.ad leg.Cor
19 nel.de sicar.& in l.i.in princ.nu.33.ff.de quæstio.Tertio procedit † supradicta conclusio,quando confessio est verisimilis: nam aliàs confitenti non nocet,vt habetur per d.Dominum meum in l.i.in prin.nu.35.ff.de qõ.& idem in l.de minore in princ.nu.30.eod.tit. & per Grãmat.in cons.xvi.in comprehensibilis.col.i.nu.2.Anchar.consil.23.visa inquisitione. & idem
20 consi.247. Extra ordinem. Quando † autem reus dicatur perseuerare in cõfessione, vide Gandi.in tract.prædicto de malefi.in rubr. de perseueratione.post tormen.in prin.vbi inter cætera dixit,q talis perseuerantia fieri debet in loco vbi ius redditur,allegat in argumentũ.l.penult.ff. de iusti. & iur.& l.si locus.ff.de iudi.vel in alio loco publico & honesto.l.voluit.ff. de interrog.actioni.cum.l.sequent.& l.iij.C.de custo.reorũ, ibi publico testi-
21 monio.Conclusionem supradictam,† q confessus in tormentis si perseueret in sua confessione,illa sibi noceat,limita,non procedere. In eo qui confessus sub promissione gratiæ vel indulgentiæ sibi a iudice promissæ si delictum fateretur,q etiã procedit in confessione iudiciaria rei facta sine tormentis sub dicta promissione.Ita singulariter dixit Ioan.de Imol.in consi.

109. visa inquisitione. quē refert & sequitur dominus meus Hipp. de Marsil. in l. i. §. quæstioni col. fin. versi. modo redeundo. nu. xij. ff. de quæstio. & ibi plura pro hoc dicto allegat. idem in l. si quis obrepserit. nu. 10. ff. ad leg. Cornel. de fals. & idem in rubr. C. de probatio. n. 115. et in cons. 14. n. 29.
22 & cons. 32. n. 22. in i. vol. Secundo limita † in cōfessione illius, qui indicijs non præcedentibus tortus fuit nam si vigore tormentorum cōfiteatur, & in sua perseueret confessione, non valet dicta confessio, nec sibi p̄iudicat. l. diuus. §. ex quibus. ff. de qō. ita notāter dixit Bonifa. in tract. suo de malefi. in rubr. quæ indit. debeant præced. tortu. col. fi. in. fi. & rationem dicit esse:
23 quia † iudex a tormentis incipere non debet, nisi indicia p̄cedant legitima vel probationes. l. milites. ff. de qō. l. vnus. §. in ea. et l. maritus. & l. fin. C. de
24 fals. l. sicut. Hipp. in rubr. de probatio. n. 106. Ideo † si quis torqueatur sine indicijs, id tanquā contra leges factum nō valet. l. non dubiū. C. de legi. idē voluit Io. de Anna. in cons. 17. visa relatione. col. i. vers. Tertio præmitto. & Ias. in cons. 188. Spectabilis Dominus. col. i. n. 2. in ij. vol. & Floria. in l. emptorem, in prin. in vers. ea ibi. de probatio. & præsumptio. ff. idem tenuit Hipp. p̄ceptor meus in l. i. col. v. vers. primo enim. n. 14. ff. de quæstio.
25 vbi dixit, † q̄ si tortus sine indicijs confitetur delictum, etiam si milies ratificet suam confessionem ad bāchum iuris, confessio nulla est glos. not. in l. quæstionis. & ibi Bar. ff. de quæstio. & cōmun. ita tenent doct. Ang. in l. i. C. de confes. Petr. de Anch. in clem. i. de homic. & Salic. in l. ij. col. fin. C. de cust. reorū. & plures alios hoc tenentes allegat Dominus meus loco præ alleg. adde q̄ idem tenuit Thom. Grammat. in consi. xv. conditoris machinæ. col. fin. nu. 10. idem Dominus meus in consi. viij. in causa magistri Ioānis. col. iiij. versi. nam confessio facta. n. 13. in i. vol. & in consi. 20. Digneris quæso. col. i. n. 2. & 3. in i. vol. vbi dixit, q̄ ratificatio, & omnia inde sequuta sunt nulla, arg. eorum quæ voluit glos. in l. accusatoribus in glos. fi.
26 C. de accusatio. quæ dixit, † q̄ si citatio nō est legitime facta, processus sententia, & omnia inde sequuta sunt nulla. et idē in cons. 29. solamen omniū. col. v. in fin. n. 28. in i. vol. & in consil. 45. licet allegationes. col. i. circa principium. nu. 1. in i. vol. Grammat. in consil. 37. viso processu. nu. 6. & nu. 8.
27 Et † prædicta procedūt etiam in reo criminis læsæ maiestatis, qui torqueri non potest non præcedentibus indicijs. text. est notab. & ibi glos. Cyn. Bal. & Salic. in l. si quis alicui. C. ad leg. iul. maiest. Ang. in tract. malefic. in verb. che hai tradito la tua patria. in primis verbis. dominus meus de Marsil. in l. de minore. nu. 9. ff. de quæstio. & in l. i. col. vij. vers. modo redeūdo.
28 eod. tit. Ideo † etiam hoc casu, videlicet in crimine læsæ maiestatis, talis cōfessio non valet, vt habetur per eundem dominū meum in consi. 46. Omnipotens sempiterne Deus, col. iij. in fin. versi. & prædicta iura. in i. volum.

29 Fallit prædicta conclusio, † quando reus primo extra iudicium fecisset illammet confessionem sponte, vt voluit glos. in l. capite quinto. ff. de adulter. idem voluit Io. de Imol. in c. at si clerici, de iudic. Felyn. in c. olim. col. v. versi. fallit octauo. de rescript. & in c. significasti, el i. circa medium versic. si ex coniecturis. de homic. Marsil. dominus meus in l. quæstionis habendæ. versic. vlterius semper teneas menti. ff. de quæstio. idem sequitur Thom. Grammat. in consi. 40. in causa Magnifici Tristani. colum. iij. nume. 19.

30 Amplia prædictam conclusionem, † ꝙ confessio torti sine indicijs non valeat, vt procedat etiam si antequam confessus in tortura ponatur in pristina libertate, superueniãt indicia, nam non propterea validatur dicta cõfessio nulla. ita dixit Ang. in tract. malefi. in verb. Fama publica, in versic. quinto quæro iudex torsit, & ibi August. in addit. Bar. in l. maritus. col. i. versi. item soluit glos. ff de quæstio. Bal. in l. fi. post glos. ibi. C. de accusatio. col. i. versic. in glos. fallit. Præceptor meus in l. quæstionis habendæ. col. ij. in versi. modo redeundo ad text. nume. 10. & ibi dixit, ꝙ hoc fundamento duos a morte liberauit quos etiam nominat. & in v. colum. nume. 28. versi. visis modo dictis. ff. de quæstio. vbi multa adducit ad hoc. & Grammat. in consi. 21. col. iiij. nume. 20. & in consi. 37. viso processu mihi transmisso. colum. ij. nu. 6.

31 Secundo amplia † vt procedat etiam si reus tortus sine indicijs ratificasset suam confessionem ad banchum iuris etiam cum iuramento, ita tenuit idem Dominus meus qui latissime examinat hunc articulum ad partes arguendo in d. l. quæstionis habendæ. colum. viij. versicu. quæro vlterius. ff. de quæstio. colum. xi. & penult. in versic. ex istis omnibus. vbi concludit, quod talis inualida confessio iuramento rei non validatur. & idem dixit in consi. 20. Digneris quæso. col. fin. nu. 63. in. i. volum.

32 Tertio amplia † vt non solum procedat in torto sine indicijs, sed etiam in reo qui confessus est post tormenta repetita quæ repeti non poterant. ex tali enim confessione non poterit condemnari, per text. in l. repeti. ff. de quæstio. iuncta glos. ibi: ita dixit Paris de Put. in tract. de sindicat. folio. 100. colum. iij. versicu. & ideo reus. quod sequitur præfatus Dominus meus in d. l. quæstionis habendæ. columna quarta. versicul. & scias etiam nume. 24. ff. de quæstio.

33 Quarto amplia prædictam conclusionem, † ꝙ sicuti non valet confessio rei facta in tormentis sibi illatis, indicijs non præcedentibus, ita pariter ipso iure non ualet quicquid postea sequitur ex ea. Paris de Put. in d. trac. de sindic. fol. 102. col. iij. versic. confessio refertur. sequitur idem Dominus meus in l. de uno quoq. nu. 37. ff. de re iudic. & idem in d. l. quæstionis habendæ. col. iiij. versi. vlterius amplia. nu. 25. ff. de quæstio.

SVMMARIVM.

An inimicus in crimine læsæ maiestatis admittatur ad testificandum.

1 *Conspirantes & inimici non admittuntur in testes in crimine læsæ maiestatis.*
2 *Crimen læsæ maiestatis est crimen exceptum.*
3 *Inimicus etiam constitutus in articulo mortis, & recipiens corpus domini, si deponeret contra suum inimicum in crimine læse maiestatis ei non esset credendum.*
4 *Idem si inimicus esset examinatus cum tormentis.*
5 *Dictum capitalis inimici inditium non facit ad torturam.*
6 *Inimicus si post examen reconciliatus fuerit, ei contra quem deposuit, eius dictum propterea non reualidatur.*
7 *Capitalis inimicitia ex quibus causis oriatur.*
8 *Capitalis inimicitia oritur ex solis minis de occidendo si ille minans erat consuetus eius minas executioni mandare, uel si erat potens ad illud faciendum.*
9 *Capitalis inimicitia oritur ex sola prolatione iniuriarum ad inuicem.*
10 *Capitalis inimicitia oritur ex accusatione capitali.*
11 *Capitalis inimicitia oritur ex tortura illata, & etiam ex sola carceratione, & semper durare præsummitur nisi contrarium probetur.*
12 *Capitalis inimicitia oritur contra testem, qui in causa capitali contra aliquem deposuit.*
13 *Capitalis inimicitia oritur contra eum qui occidit consanguineum uel affinem meum.*
14 *Capitalis inimicitia oritur ubi mouetũ q̃o status, uel de bõis oĩbus, aut de maiori p̃te eorũ.*
15 *Capitalis inimicus dicitur qui alterius uxorem seu eius terram tenet.*
16 *Capitalis inimicus is dicitur qui aliquem offendit in persona, aut rebus.*
17 *Capitalis inimicitia oritur ex facto inhonesto.*
18 *Capitalis inimicitia quandoque oritur ex spoliatione unius rei.*
19 *Capitalis inimicitia oritur quando est quæstio de magna quantitate pecuniarum.*
20 *Bona temporalia sunt uita hominis.*
21 *Capitalis inimicus dicitur qui aliquem uulnerauit in facie.*
22 *Capitalis inimicitia quæ dicatur ultra casus expressos relinquitur arbitrio iudicis.*
23 *Inimicus repellitur a testimonio ferendo, etiam si inimicitia sit causata culpa eius contra quem testis producitur.*
24 *Nisi talis inimicitia esset in fraudem procurata.*
25 *Testis esse non poterit qui dudum fuerat inimicus & de recenti reconciliatus fuit.*
26 *Iudæus de proximo effectus christianus testis esse non poterit contra christianum.*
27 *Commorans uel habitans cum capitali inimico meo inimicus meus præsumitur, & a testimonio, & ab accusando repellitur.*
28 *Idem in amico inimici mei capitalis ei magna amicitia iuncto.*
29 *Idem in eo qui ligam uel parentelam fecit cum inimico meo capitali.* (a testimonio.
30 *Oĩs inimicitia, q̃ cõcludit testẽ nõ diligere illũ cõtra quẽ testificatur, illũ repellere dicitur,*
31 *Si qs nõ demõstraret odiũ cõcepisse cõtra eũ a quo ẽ offẽsus, si apparet præcesisse, ueri si*

milẽ cãm magni odij, talis a testimõio repelli debet et etiã ab accusatiõe, tãq̃ inimicus.

32 *In testibus recipiendis idem iudicatur de inimico præsumpto quòd de vero.*

33 *Quando subest causa inimicitiæ inter testem et partem semper testis repellitur, licet aliàs de inimicitia non appareat, etiam si testes ipsi attestentur nullam habere inimicitiam.*

34 *Inimicus etiam is dicitur, qui alicui non loquitur, cui per antea erat solitus loqui.*

35 *Inimicus etiam dicitur non solum qui nocet, sed etiam is qui noceret si posset.*

36 *Inimicus etiam dicitur, qui parentelam seu confedærationem fecit cum inimico meo.*

37 *Quæ differentia sit inter inimicum capitalem, & non capitalem in testificando.*

38 *Inimicus qui examinari nõ poterat si examinetur non facit inditium, nec aliquid probat.*

QVAESTIO II.

SECVNDO quæro: an inimicus in crimine læsæ maiesta-
tis admittatur ad testificandum? Breuiter dicas q non, ita vo
luit Bar. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. Iul. maiest. Alberic. in
l. famosi. ff. eod. vbi dixit, † q conspirantes & inimici non
1 admittuntur in testes in tali crimine: allegat tex. in c. per tuas.
ext. de Simon. vbi not. idem tenuit dominus meus Hippol.
de Marsil. in l. de minore, in princ. col. ij. nu. 8. ff. de quæstio. & licet tex. in
d. c. per tuas, loquatur in simonia & sic in crimine excepto, idem etiã erit,
2 † in crimine læsæ maiestatis, quod pariter crimen exceptum est, vt habe-
tur in c. si quis cũ militibus. vi. q. i. Specu. ĩ tit. de accusat. col. fin. circa mediũ.
Et glos. in c. i. in vlt. glos. de test. in vi. Et q inimicus non admittatur in te-
stem in isto crimine læsæ maiestatis, tenuit etiam idem Specul. in præalleg.
tit. de accusat. §. i. in vltimis verbis & Abb. in c. inqsitionis, in. §. tertiæ, de ac
cusatio. Roma. in l. si vero. §. de viro. col. xxij. vers. quĩtadecima ff. sol. matr.
Bal. ĩ l. in his. §. i. in fin. ff. eod. tit. idẽ tenuit Thom. Grã. in cons. 46. in causa
mag. Tristani, nu. 8. & 9. idẽ Grã. in suis votis, voto. iij. col. v. in fin. & col. vi.
in prin. & voto. xi. col. ij. nu. 17. & Alex. in cons. 126. in fin. in iiij. vol. &
text. in c. cũ P. mãconella, & ibi Abb. de accusat. Angel. in l. qui accusare. ff.
de accusat. Bal. in l. præscriptione col. xi. vers. tertium excẽplum C. si cõtr. ius.
vel vtil. public. Math. de Afflict. in c. i. §. & bona comittentium, col. i. nu. 9.
3 in tit. quæ sint regal. in vsibus feud. Et prædicta conclusio † procedit etiam
si inimicus esset constitutus in articulo mortis, & recipiens corpus domini
deponeret contra suum inimicum, ei non esset credendum, vt notãt. dixit
Bal. in tit. de Pace Constant. in vers. vasalli. refert & sequitur Thom. Grã-
ma. in cons. 46. nu. 7. idem voluit dominus meus Marsil. in l. i. §. præterea.
col. ij. nu. 7. ff. de quæstio. item procedit † etiam si inimicus esset examina-
tus cum tormentis, ita dixit notant. Præposit. in c. illi qui, in i. col. vers. glosa
5 secũda. v. q. v. Nec † dictum capitalis inimici inditium facit ad torturam, vt
notab. dixit Bal. in cõs. 316. præsupposito statuto. col. prima in quarto vo

6 Iu. item † amplia prædictam conclusionem, vt procedat etiam si inimicus fuisset de facto examinatus, & post examẽ reconciliatus ei contra quẽ deposuit, nam eius dictum propterea non reualidatur, vt voluit Ioan. Andr. in addit. Specul. in tit. de teste, in princ. Fely. in c. quoties. col. ij. de test. dominus meus Marsil. in l. i. §. præterea. nu. 102. ff. de quæstio.

7 Modo videamus, † ex quibus causis oriať capitalis inimicitia ad hoc vt scia
8 mus quando quis ratione inimicitiæ repellatur a testimonio. † primo capitalis inimicitia oritur ex solis minis de occidendo, vt dixit glos. in l. licet. ff. de arbitr. Angel. in cons. 261. ponderandum. Alex. in consi. 14. in iij. volu. Abb in c. repellanť. nu. 4. de accusatio. Cardinal. in c. cum non oporteat, de accusat. & ibi Io. de Anan. in iij. col. qui dicit hoc limitandum fore (secũdũ Bal. in l. metũ C. ꝙ met. cau.) si ille minans erat consuetus eius minas executioni mandare, per not. per doct. in simili in l. prima. C. vnde vi. & in l. vt vim. ff. de Iust. & iur. vel si minans erat potens ad illud faciendum, ita refert & sequitur idem Marsil. in d. l. pri. §. præterea col. vi. ff. de quæstio. Se-
9 cundo † inimicitia capitalis oritur ex sola prolatione iniuriarum ad inuicẽ, vt dixit Bal. in c. veniens in fin. per illum tex. de iureiuran. quem sequitur Ias. in l. procuratoribus. C. de procurator. & Marsil. in d. §. præterea col. vi. in fin. vers. item oritur etiam capitalis inimicitia, & ibi dicit, ꝙ ita fuit iudicatum. idem in cõs. 3. col. iij. vers. item oritur. Gramat. in cons. lvij. in causa mi
10 hi transmissa col. pri. nu. 70. Tertio † inimicitia capitalis oritur ex accusatione capitali, Bar. in l. iiij. §. fin. ff. de adim. legat. glos. in l. iij. ff. de arbitr. Abba. in c. accedens ut lit. non contesta. glosa in. §. item si propter Inst. de excusat. tutor. Gramat. in cons. 46. col. ij. in princ. nu. 34. Dominus meus Marsil. in l. pri. §. præterea col. 7. in princ. ff. de quæstio. Bar. in l. i. de his. quibus vt indign. & l. iij. in princ. ff. de test. & per doct. in l. liberi. C. de inoffi.
11 testam. Quarto † inimicitia capitalis oritur ex tortura illata, immo etiam ex sola carceratione: & semper durare præsumitur, nisi contrarium probetur, Bal. in l. ignorat in fin. C. ad exhibend. & in l. seruus. C. famil. hercis. & in aut. si dicatur. C. de test. Fely. in c. cum oporteat in. vi. col. de accusa-
12 tio. Grãmat. in cons. 46. in causa mag. Tristani col. i. nu. 1. & 2. Quinto † capitalis inimicitia oritur contra testem, qui in causa capitali cõtra aliquem deposuit, Abb. in c. cum P. in fin. de accusat. Alex. in l. testibus. ff. de test. Bar. in d. aut. si dicatur. C. de test. Specu. in tit. de test. §. pri. in prin. glos. & Bar. in l. iij. ff. eod. Innoc. & doct. in d. c. cum oporteat & in c. cum P. Manconella eod. tit. Gram. in cons. 46. col. ij. nu. 4. & 5. Ioan. de Anan. in d. c. cum P. col. prima vers. Nota ꝙ testis, vbi dixit, ꝙ repellitur etiam ab accusando.
13 Sexto † capitalis inimicitia oritur contra eum qui occidit consanguineum vel affinem meum, Bar. in l. iiij. §. fin. ff. de adim. legat. ad quod allegat tex.

in l.lex Cornelia.ff.de iniur. Dominus meus Marsil.in l. pri.§.præterea col.
14 vi.parum ante finem.ff.de excusat.tutorum. Septimo † capitalis inimici-
tia oritur vbi mouetur quæstio status, vel de bonis omnibus, aut de eorum
maiori parte: vt probatur in c. frequens de rest.spolia.glos.in auct.de teste,
in.§.si quis vero in verb.quæstiones & in vers. inimicus in d. c. cum opor-
teat.& ita dixit Bal.in l.athletæ.§.dant remissionem.ff.de excusat. tutor.&
15 Abb.in c.i.nu. 3.ext.de iudit. Octauo † dicitur capitalis inimicus qui vxo
rē alterius seu eius terram tenet, vt voluit Bal.per illum tex.in c.accedens.el
ij.ext.vt lit.non contest.quem sequitur Marsil. Dominus meus in d.l.pri.§.
præterea col.vi.nu. 23.ff.de quæstio. idem dixit Ant. de Butr.in d.c.acce-
16 dens. Nono † inimicus capitalis is dicitur, qui aliquem offendit in perso-
na, aut rebus, vt voluit Bal.in l.in his.§.pri.ff.sol.matr.quem sequitur præal
17 legat. Dominus meus in d.l.pri.§.præterea, col.vi. in fin. Decimo † inimici
tia capitalis oritur ex facto inhonesto.vt in l.pri. cum ibinot.ff.de his qui-
bus vt indign.glos.in l.sororem.C.eod.tit.vt de hærede vel legatario qui
stuprauit vxorem defuncti, pro hoc allegat Abb.tex.in c.non est crudelis.
23.q.v.ita voluit Ioan. de Anan. in d. c.cum oporteat col.iij. sub nu. 60.
18 Vndecimo † capitalis inimicitia quãdoque oritur ex spoliatione vnius rei,
vt in c.item cum quis.de rest.spol.facit tex.in c.accedens: vt lit.non contest.
ita tenuit Io. de Anna.in d.c.cum oporteat col.iij. nu.7.de accusat. Duo-
19 decimo † inimicitia capitalis oritur quando est quæstio de magna quanti-
tate pecuniarum, vt voluit Bar.in l.iij.de test.facit ꝙ voluit Bal. in l.paren-
tes.C.de test.vbi causam ciuilem magnam æquiperat causæ criminali. idē
voluit Petr.de Anchar.in cōs.27.rationes inductæ circa finē.& in cōs. 63.
in causa q̄ vertitur col.ij. & Dominus meus Marsil.in l.pri.§.præterea col.
20 vi.nu.23.ff.de quæstio. Nec est mirum, quia † bona temporalia sunt vi-
21 ta hominis, vt in l.aduocati.C.de aduoc.diuers. iudic. Tertio decimo † di
citur capitalis inimicus qui aliquem vulnerauit in facie, vt voluit Alex. in
cons.99. in causa inquisitionis col.pri.in i. volu.vbi plura allegat ad hoc re
fert et sequitur Marsil.Dominus meus in d.l.i.§.præterea col.vij.circa prin.
22 ff.de quæstio. Quartodecimo scias † ꝙ capitalis inimicitia quæ dicatur, ul
tra casus expressos, arbitrio iudicis relinqtur. ut uoluit glos. in c.ij.iiij.q.iij.
Gemin.in c.quãuis de procurat.in vi. Fely. in c.cum oporteat. de accusat.
23 Quintodecimo † prædicta quæ dixi de inimico, qui repellitur a testimo-
nio ferendo, locum habent etiam si inimicitia esset causata culpa eius contra
quem testis producitur: ita dicunt doct.in c.repelãtur, de accus.& Innoc.in
24 c.cum I.& A.de re iudic. Hoc tamen sane intellige, † nisi culpa esset artifi-
tiose adhibita ad causandam inimicitiam ne ille posset esse testis contra se:
ut faciunt aliqui scientes ꝙ aliquis poterit testificari contra eos ut illum re-

pellant ante quam ille in testem producatur dant ei alapam uel aliter uerberauit, quod ut fiat sepe aduocati cautellosi qui Deum non timent consuiunt: Nam talis inimicitia in fraudem procurata non obstaret. Bar. in l. pri. §. si seruus & in. §. cum quis. ff. de quæstio. refert & sequitur Præposit. in c. accusa-
25 tores. in vers. & ex his dictis. iij. q. v. Sexto decimo † testis esse non poterit qui dudum fuerat inimicus, & de recenti reconciliatus fuit. c. accusatores el. i. & ibi not. doct. max. Præposit. & Ioan. de Turre Cremat. iij. q. v. idẽ tenet Fely. in c. eã te. in vers. infidelitas, ibi limita secũdo de rescript. Alex. in cons. 99. in causa inquisitionis col. pri. in. i. vol. Ioan. Crotus Præceptor meus insignis doctor in tract. suo de test. fol. 6. col. iij. in fin. ibi decimo extenditur. & prædictos sequitur consulendo Dominus Marian. Sozin. Nepos. in cons. 77. nu. 42. in i. vol. idẽ tenet. Hippol. Marsil. D. meus in d. l. i. §. præterea col. i. in vers. amplia etiam hunc tex. ff. de quæstio. allegat vltra alios Roma. in singular. 20. Inocen. in c. cum I. & A. & glos. in c. constituit.
26 17. q. iiij. quæ dixit, † ꝙ Iudæus de proximo effectus christianus testis esse
27 non poterit contra christianum. Decimoseptimo † commorans vel habitans cum capitali inimico meo, inimicus meus præsummitur, & a testimonio & ab accusando repellitur. c. accusatoribus, & ibi Præposit. in ij. not. c.
28 repellantur, & c. cum oporteat. de accusat. Decimo octauo † amicus inimici mei capitalis nõ admittetur ad accusandu me neque ad testimoniũ ferẽdũ contra me, si inimico meo sit magna amicitia iunctus: vt dixit Præposit. in
29 d. c. accusatoribus, per illum tex. iij. q. v. † Et idem erit de eo qui ligam vel parentelam fecit cum inimico meo capitali. Bal. in l. liberi. C. de inoffi. testam. & idem tenet in d. c. accusatoribus Præposit. in ij. not. in fin. Decimo
30 nono scias, † ꝙ omnis inimicitia, quæ concludit testem non diligere illum contra quem testificatur, illum repellere dicitur a testimonio, vt est tex. not. in c. inquisitionis. ext. de accusat. & iij. q. v. c. accusatores. & c. testes. per quæ iura ita dixit Præposit. in c. quod vero. col. fin. in princ. ead. cau. & q. vbi di
31 xit fortius, † ꝙ si quis non demõstraret odium concepisse cõtra eum a quo est offensus, si apparet præcessisse verisimilem causam magni odij, talis a testimonio repelli debet, & etiam ab accusatione tanquam inimicus. allegat Bal. in l. præscriptione col. xvi. C. si contr. ius. vel vtil. publi. Roman. in rub. ff. de arbitr. col. xi. & Ant. de Butr. in d. c. cũ oporteat, de accusatio. & glos.
32 in d. c. accusatores. iij. q. v. facit ad prædicta, † quia idem iudicatur de inimico præsumpto, quod de vero in testibus recipiendis, secundum Innoc. in c. cum I. & A. de re iudic. & Bar. in l. i. in fin. C. de his quibus vt indign. Bal. in auct. si vero dicatur. C. de testi. & sequitur Thomas Grãmat. in cons. 58. in causa Ioannis Dominici melæ. col. ij. nu. x. Hippol. de Marsil. Dominus meus in l. pri. §. præterea, col. pri. vers. Amplia etiam vbi plures idem tenentes

33 tes allegat.ff.de quæstio. Ad idem facit † ꝙ quando subest causa inimicitiæ inter testem & partem, contra quam producitur, semper testis repellitur, licet alias de inimicitia non appareat, etiam si testes ipsi attestentur nullam habere inimicitiam: vt dixit Innoc.in d.c.cum I.& A.in fin. de re iudic.& Bald.in l.præscriptione.col.antepen.C.si contra ius vel vtil.public. & in auct.si dicatur.C.de test.Abb.in c.repellantur.& in c.cum oporteat. de accusat.Bal.in cons.316.præsupposito.in iiij.volu.Alex.in consi.164. visa inquisitione.in i.volum.& consil.99.eod.vol.Thom.Grāmat.in consil.46.col.iij.nu.16.Marsil.Dominus meus in l.i.§.præterea. col.i.in versi. Amplia etiam in fin.ff.de quæstio.& latissime, in singulari suo nume.178.

34 Scias etiam, † ꝙ inimicus is dicitur, qui alicui non loquitur. glos. in c. cum Adrianus.lxiij.distinct.quam Barbat.in d.c.repellantur. ad hoc singularem esse dicit.hoc tamen sane intellige de eo qui per antea erat solitus cum eo loqui: Ita dixit post alios Barbat. loco præallegat. & Dominus

35 meus in d.l.i.§.præterea.colū.ij.nu.8. Item † inimicus etiam dicitur non solum qui nocet, sed etiam is qui noceret si posset.Bald.in auct.si dicatur. C.de test.& idem in l.i.circa fin.C.si quacunq; prædit.potest. Idem dixit Ioan.de Anna.in d.c.cum oporteat.ij.col.de accusat.& Marsil. in præalle-

36 gat.§.præterea.Dicitur etiam † inimicus, qui parentelam seu confœderationem fecit cum inimico meo: vt volunt doct.in d.c.repellantur. Bald.in l.

37 liberi.C.de inoffi.testam. Sed † quæ erit differentia inter inimicum capitalem, & inimicum non capitalem in testificando? Responde, ꝙ inimicus capitalis omnino a testimonio repellitur, vt supra dictum fuit. sed inimicus non capitalis admittitur ad testificandum licet sibi diminuatur fides, vt voluit Innoc.in d.c.cum oporteat.& doct.in præallegata auct. si dicatur.& rationem allegat Sali.in d.auct. quia pro leui inimicitia de facili quis non ita præsummitur mentiri, sicuti pro graui. vt notat. in auct. de teste. in.§.si vero quis dicatur.& in l.licet.ff.de arbitr.& habetur per Marsil.Do. meum in præallegata l.i.§.præterea.col.ij.versic. Amplia etiam hunc text.

38 nu.7. in fin. Vnum non omitto, † ꝙ testis inimicus, qui examinari non poterat, si examinetur non facit indicium, nec probat aliquid. Bart.in l.i.§. si cum quis.ff.de quæstio. Bal.in l.Imperator.ff.de stat.homin. Angel.in l. inter stipulantem in.§.stichum.ff.de verbor.obligat. Roma.in consil.359. Alex.in consi.126.in iiij.volu.Floria.in l.licet.§.lex iulia.ff.de testi.Thom. Grammat.in consi.42.sunt iam anni.colum.ij.nu.4.& 5.idem consil.38. formata inquisitione.nume.14.

SVMMARIVM.

An infamis in crimine læsæ maiestatis in testem admittatur?

1 *Infamis regulariter tam in causa ciuili ardua, quàm in criminali non admittitur ad testificandum.*
2 *Infamis in crimine læsæ maiestatis ad testificandum admittitur.*
3 *Non tamen dicitur integer testis. Et unus testis infamis non sufficeret ad inferendam torturam. uide tamen nu. 5.*
4 *Infames in casibus in quibus spetialiter recipiuntur ad testificandum non debent recipi sine tormentis.*
6 *Testes infames, alijs non concurrentibus adminiculis, solam præsumptionem faciunt.*
7 *Infames in crimine simoniæ non admittuntur ad testificandum.*
8 *Infamis qui etiam sit inimicus non admittitur ad testificandũ in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO III.

TERTIO quæro: an infamis in crimine læsæ maiestatis
1 in testem admittatur? Dicas, ꝙ † licet infamis regulariter tam in causa ciuili ardua quàm in causa criminali non admittatur ad testimonium, vt per Bald. in c. ad nostram. in princ. de probatio. Alex. in consi. xl. circa primum dubiũ. in i. volu. & in consi. 179. in causa Angelorum. & consi. 4. animaduersis. in ij. volu. Decius in consi. 163. in causa. col. viij. in i. volu. & Thom. Grammat. in consi. 38. col. ij. nu. 10. Marsil. Dominus meus. in singul. suo. 109. incipit, infamis. vbi dixit, ꝙ infamis infamia facti in totum repellitur a testimonio in causa ciuili ardua: ad quod plura allegat. Atta-
2 men † in crimine læsæ maiestatis infamis ad testimonium admittitur: per text. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. & ibi not. doct. maxime. Bartol. & l. in quæstione. ff. eod. tit. vbi est text. clarus ad hoc. vide tex. in c. per tuas. ext. de simon. not. Ioan. Andr. & Abb. in c. final. de test. Specul. in tit. de excusat. tutorum. in. §. i. in fin. & D. Ioan. Crotus præceptor meus in tract. de te
3 sti. col. ix. nume. 43. Dicas tamen, † ꝙ licet infames in crimine læsæ maiest. & simoniæ admittantur in testes, non propterea dicũtur integri testes. vt in d. c. per tuas. de simoni. Et ideo vnus testis infamis non sufficeret ad inferendam torturam, per ea quæ habentur in l. i. §. Item lex Cornelia, & ibi Bart. ff. ad leg. Cornel. de fals. & ita dixit Alexan. in consi. xi. nu. 9. in i.
4 volu. & ibidem nu. 10. vbi dixit, † ꝙ in casibus, in quibus speciali iure inductum est, ꝙ testes infames recipiantur cõtra accusatum, vel inquisitum, huiusmodi testes non debent recipi sine tormentis. alleg. not. per glos. Innoc. & alios. in c. cum P. de accusat. & glos. in d. c. per tuas. idem voluit Fulgos. in consi. 173. in causa inquisitionis. in i. col. Alexã. in d. consil. 11. circa princ. in ij. col. i. volu. Marsil. Dominus meus in consi. 109. col. antepen. nu

mero. 14. in i. volu. Grammat. in consi. 70. & vlt. in fin. Alberic. in tract. de testi. col. 25. & idem Marsil. in consil. 78. salus omnium. in iij. col. in ij. vol.
5 Scias tamen, † ꝙ in eo, ꝙ dictum est ꝙ vnus testis infamis non facit indicium ad torturam, contrarium tenuit Bald. in l. i. col. vi. C. de sum. trinit. & fid. cathol. refert Dominus meus in singul. 457. incipi. testimonium infa-
6 mis, qui tamen non audet dictum Bald. approbare. Et † prædicti testes infames solam præsumptionē faciunt alijs nō concurrentibus adminiculis. tex. est in d. c. per tuas. in. §. nos vero. vbi Abb. in iiij. not. de simon. glos. in
7 c. i. in verb. ad testimonium. de test. in vi. & Alexan. in d. consil. xi. Et, † ꝙ indistincte testes infames non admittantur in crimine simoniæ, voluit etiā D. Ioan. Corasius mihi vti frater honorandus in suis Miscellaneis cap. xx.
8 lib. v. Et scias, † ꝙ licet testis infamis admittatur, vt prædixi in hoc crimine læsæ maiestatis, Attamen secus esset quando esset inimicus eius contra quē in testem produceretur, per ea quæ dixi in proxima præcedenti quæstione. Et ita dixit Ang. in d. l. famosi. in versi. in textu ibi. ff. ad leg. iul. maiest. Si cupis ad saturitatem videre materiam istam de teste infame, vide Dominum meum D. Ioā. Crotum in præallegato tract. suo, de testi. colum. viij. versic. circa tertiam. nu. 30. cum sequentibus, vsq; ad nu. 54. & Felyn. in c. testimonium. de testibus.

SVMMARIVM.

An accusati de crimine pendente iuditio poßint esse testes in crimine læsæ maiestatis?

1 *Accusatus criminaliter, pendente accusatione cōtra eū, regulariter testis esse non potest.*

2 *Secus est in crimine læsæ maiestatis, hæresis, & simoniæ.*

QVAESTIO IIII.

QVARTO quæro: an accusati de crimine pendente iudicio poterunt esse testes in crimine læsæ maiestatis? Dicas,
1 † ꝙ regulariter pendēte accusatione de crimine contra aliquem talis testis esse non poterit, vt probat text. in c. non debet. & ibi doct. maxime. Abb. in i. not. extr. de testi. vbi dixit, ꝙ ex pendentia causæ criminalis contra aliquē grauatur eius opinio, vt interim nō dicatur integri status. Et hinc est, quod accusatus criminaliter pendente accusatione repellitur ab ordine, subiungens idem Abb. ꝙ in omni actu in quo requiritur integritas status, talis repelli
2 tur: Attamen † secus est in crimine læsæ maiestatis, in quo admittūtur in testem, & idem est in crimine hæresis, & simoniæ. c. non debet. extr. de test. & ita voluit Alberi. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. idem tenuit D. Anto. de Butr. in c. si. de testi. per tex. in c. in fidei fauorem. de hæret. in vi. hoc etiā

voluit Crotus Dominus meus in tract. de testi.nu.103.in versi. limitatur tamen. Nec obstant supra allegata: quia procedunt regulariter: in crimine autem læsæ maiestatis propter criminis atrocitatem multa conceduntur, quæ alias denegarentur, vt in q.ij.& iij.supra proximis præcedentibus.

SVMMARIVM.

An infames admittantur ad probandum adminicula criminis læsæ maiestatis?

1 *In crimine læsæ maiestatis stricta interpretatio fieri debet.*

2 *Qui uult consequens uult etiam necessarium antecedens.*

3 *Auctoritas rectoris successoris testibus etiam legalibus, non est probanda, sed scriptura.*

4 *Legato Cardinali non creditur de sua iurisdictione, ubi agitur de alterius præiudicio.*

5 *Stante statuto quòd adulterium probari possit per testes infames, non tamen idem erit in probando matrimonio.*

6 *Matrimonium probandum non est in crimine adulterij quando est notrium, nisi negaretur. Et ad probandum eum requiruntur testes omni exceptione maiores.*

7 *Causa matrimonij dicitur grauis & ardua.*

8 *Infames in causis ciuilibus arduis non admittuntur in testes.*

QVAESTIO. V.

QVINTO quæro: supra q.iij. vidimus, quod infames admittuntur ad probandum crimen læsæ maiestatis: an admittantur ad probandum adminicula talis delicti? Et videtur
1 dicendum quod non: quia † in isto crimine stricta interpretatio fieri debet, vt dixit Thomas Grammat.in consi.31. Tremendi Dei.nu.41, allegat. Andr.de Iser. & Præposi. in c.i.§.item si fidelis.versic.turpiter luserit.in tit.quib.mod.feud.amittat.in vsib.feud.& Andr.de Iser.in c.i.§.& bona committentium: col.xiij.in tit. quæ sint regal.not.Bar.in l.in quæstionibus.ff.ad leg.iul.maiest. Et ibi dixit, quod testes infames licet admittantur ad probandum crimen læsæ maiestatis, attamen non admittentur ad probandum adminicula talis delicti. Et exemplificat Bar.in d.l.in quæstionibus, in versi. item dicitur in eo qui dum esset rector prouinciæ successorẽ non admisit. nam si volo hoc probare, id probare potero per testes infames: quia qui successorẽ sibi in offi. a superiore missum non admittit crimen læsæ maiestatis incurrit, vt vidimus supra sub rubric.qualiter & a quib.crim.læsæ maiest.cõmit.q.32.sed ad probandum adminicula, scilicet, quod ille erat legitimus successor, infames non admittentur: cum solum admittantur ad probandum delictum, nõ autem adminicula delicti, vt dicit tex.in d.c.per tuas.de simon.& hoc dicit Bar. esse perpetuo menti tenendum. opin. Bart. sequitur Io.de Anna.in c.

per tuas col. ij.in verſ. nunquid autem tales criminoſi,de accuſation. Idem voluit Math. de Afflict. in d.c.i.§.& bona comittentium nu. 7. & 9.in tit. quæ ſint regal.in vſibus feudor. Et pro doctrina Bar.facit, ꝙ voluit Bal.in auctē.ſi dicatur col vlt.C.de teſtibus vbi dixit,ꝗ ſi ſtatuto cauetur,ꝙ inſamis poſſit adulterium probare, ꝙ licet adulterium non poſſit eſſe ſine matrimonio,ꝙ non poterunt teſtes infames matrimonium probare. Ego autem de dicta doctrina Bar.ſemper dubitaui: quia eadem ratione qua teſtis infamis admittitur ad probandum crimen læſæ maieſtatis, admitti deberet ad probandum adminiculum ſine quo dictum crimen non ſtaret: nam cum alicui aliquid conceditur, eidem omnia cōceſſa intelliguntur per quæ ad illud peruenitur l.ij.ff de iuriſdict.om.iud.vbi illi,cui mandata eſt iuriſdictio,omnia conceſſa intelliguntur ſine quibus iuriſdictio exerceri nō poteſt,& contra doctri.Bar.tenuit Angel in d.l. famoſi vbi dixit, ꝙ non credit eſſe verum dictum Bar.niſi quando adminicula non reſpicerent ſubſtantiam delicti,ſecus quando adminicula eſſent de ſubſtantia,vt in exēplo Bar.allegat in arg.tex.in l.ad rem mobilem & l.ad legatum.ff.de procurat. & tex.in d.l.ij.ff.de iuriſdict. om.iud.& certe antequā vidiſſem Angel.dubitaui de dicto Bar.quia tex.per ipſum alleg. in d.c.per tuas,pro eius dicto id non probat,adeo ꝙ eius dictum conſiſtit in ſola eius autoritate:que magna eſt,ſed non neceſſaria, quanuis probabilis. Diſtinguendum igitur eſſe arbitror pro concordia contrarietatis quæ eſt inter Bar. & Angel. in hoc articulo: ꝙ aut adminicula,ad quæ probandum inducitur infamis,erant de ſubſtantia criminis læſæ maieſtatis adeo ꝙ illis non probatis non erat probatum crimen læſæ maieſtatis, & hoc caſu locum habeat ꝙ dixit Angel. qui voluit teſtes infames admitti ad probandum dicta adminicula: ex quo ad probandum ipſum crimen admittuntur,quod ratione comprobo ſumendo exemplum Bar. de eo qui non admiſit ſucceſſorem ſuum in offi. Nā ad hęc vt crimen læſæ maieſtatis comittatur, requirritur ꝙ probetur non admiſſum eſſe legitimum ſucceſſorem: ergo iſta qualitas eſt pars ſubſtantialis dicti criminis ex qua ipſum crimen reſultat,ergo infamis,qui admittitur ad probādum crimen læſæ maieſtatis d.l. famoſi.& ibi doct.ff.ad leg.Iul.maieſt.admittetur ad hoc probandum: quia idem iuris eſt de parte

2 quod de toto l. quæ de tota. ff. de rei vendic. facit, † quia qui vult conſequens vult etiam neceſſarium antecedens. Aliàs ſi ſecus diceremus, eſſet dare caſum in quo infamis non admitteretur ad probandum crimen læſæ maieſtatis, quod eſſet contra tex.in d.l.famoſi.& ea quæ dixi ſupra q.iiij.proxime præcedente. Aut loquimur de adminiculis non ſubſtantialibus ad dictum crimen,& eo caſu procederet opi.Bar. cum quo in hoc caſu concordat etiam Angel. in d. l.famoſi. Niſi diceremus, ꝙ in prædicto exemplo

Bar. verum esset dicere ꝙ testes infames non admitterentur ad probandũ
3 illum esse legitimum successorem, alia ratione: videlicet, † quia dicto casu auctoritas successoris non est probanda testibus, etiam legalibus sed scriptura: ei.n. non creditur asserenti se missum ad gubernandum illam prouintiam siue ciuitatem a Principe, nisi ostendat litteras suæ deputationis, ꝑ tex. in c. Nobilissimus. xcvij. Distinct. l. prohibiturus. C. de iure fisci. l. vnica. C.
4 de mand. princ. Immo, † vbi agitur de alterius præiuditio etiã Legato Cardinali non creditur de sua iurisdictione. glos. in c. sicut. de sent. excom. & habetur per Gõdisaluum Villadiego. in tract. suo de legat. q. vi. col. ij. nu. 18. qui habetur Thomo. ij. tract. secundum impressionem Venetam. Ad
5 illud, ꝙ dixit Bal. in auct. si dicatur col. vlt. C. de test. ꝙ † si statutum dicat, ꝙ adulterium possit probari per testes infames, ꝙ licet adulterium nõ possit esse sine matrimonio, nõ ꝓpterea poterit matrimonium probari per testes infames: Dicas id ideo esse, quia testis infamis ideo habilitatur a statuto ad probandum adulterium, quia personæ infames vt sunt lenæ & lenones
6 sunt ministri huiusmodi criminis. Nec † semper probandum est matrimonium in crimine adulterij, quãdo max. est notorium, nisi id negaretur, quo casu ad id probandum infames non admittuntur: quia in eo requiruntur
7 testes omni exceptione maiores c. i. ext. de Consang. & Affin. Et † causa matrimonij dicit̃ causa grauis & ardua, vt per doct. in l. admonendi. ff. de
8 iure iuran. & † infames in causis ciuilibus arduis non admittuntur ad testimonium: quia causa ciuilis ardua æquiparatur criminali. l. propter litem. ff. de excusat. tutor. Abb. in c. testimonium de test. & ibi Fely. col. iij. vers. Est alia infamia facti nu. 10. & D. Ioã. Crotus. D. meus in tract. suo de test. nu. 47. in vers. secundo ampliatur.

SVMMARIVM.

An mulier possit esse testis in crimine læsæ maiestatis?

1 *Mulier de iure canonico in criminalibus non admittitur in testem.*
2 *Fallit tamen quando crimen probari non posset per masculos.*
3 *Mulier de iure ciuili in criminalibus potest esse testis.*
4 *Mulier quare repellatur a testimonio in causa testamenti. remissiue.*
5 *Mulier in crimine læsæ maiestatis admittitur ad testificandum.*
6 *Etiam si sit infamis.*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: an mulier testis esse poterit in causa criminis læsæ maiestatis? Dicas, † ꝙ de iure canonico mulier in criminalibus testis esse non potest, vt est glos. in c. ex eo. xv. q. iij & tradũt doct. in c. iij. vbi Abb. Ant. de Butr. & alij ext. de test. &

ibi Fely. glos.in c.forus in fin.de verb.signif. Archid.in c.ij.de iudic.in.vi.
2 Dominus meus Ioan. Crot.in tract.de test. nu. 55. Fallit tamen, † quando crimen probari non posset per testes masculos, vt per Alex.cons.64. viso themate in princ. in.i.volu. Iason in l.fin.in fin.C.de his quibus vt indign. Ioan. Andr.in tit. de teste, in.§.i.in vers. item excipitur quod est mulier, in addit.Specul. Alex.cons.24. animaduersio in.ij. vol. Marsil. D. meus in l.
3 Diuus in.ij.col.ff.de quæstio. De † iure vero ciuili mulier in causa criminali poterit esse testis, vt voluit Specul.in tit. de teste.§.i.in vers. item ꝙ est mulier. Abb.in c.quoniam, ext.de test. vbi per Fely.late per totum, & est glos. in c.forus.de verbo signifi. & in c.ex eo.xv.q.iij. & ita comun. tenẽt doct. vt dicit Fely.in d.c.quoniam, & D.Ioã.Crot.præceptor meus in tract.suo, de teste.nu.57.& ꝓ ista comun.opi.est tex.in l.iij.§.lege Iulia.ff. de test. vbi mulier in accusatione legis Iuliæ de vi repellitur: quia sui corporis quæstũ fecit.Ergo a contrario si mulier non laborasset tali vitio admitteretur in similibus causis, ad idem facit tex.a contrario sensu in l.ex eo. ff. de testi. Qua
4 re † autem mulier repellatur in causa testamenti a testimonio, rationem assignat præfatus Dominus meus in præalleg. tract.de test.nu.57. & Fely. in
5 d c.quoniam ij.col. In † crimine vero maiestatis non erit dubium ꝙ mulier in testem admittatur: quia si de iure ciuili admittitur regulariter in criminalibus, vt proxime dictum fuit, a fortiori admittetur in crimine læsæ maiestatis, in quo infames etiam, & criminosi admittuntur, qui in aliјs criminibus repelluntur: vt in l.famosi.ff.ad leg.Iul.maiesta.& dixi supra.q.iij.
6 & q.iiij. proxime præcedentibus. Quinimo, † in crimine læsæ maiestatis admittitur mulier etiam si sit infamis: & hoc est ꝙ probat tex. in l. in quæstionibus in verb. etiam.ff.ad leg.Iul. maiest.qui loquitur de muliere infami, vt patet per exemplum quod ponit, & ita sentit ibi Bar. & ita illum tex. intelligit Fely. in d. c. quoniam col. ij. de test. & sequitur Crot. Dominus meus in d. tract. de test. nume. 57. vbi dixit, quod Iulia, (de qua in d. l. in quæstionibus) quæ coniurationem Catilinæ detexit, fuit meretrix. Ex quo notabis, ꝙ tenentes ꝙ speciale sit in crimine læsæ maiestatis, quod mulier in testem admittatur per illum tex. videntur non recte loqui: sed bene ex eo probatur, ꝙ mulier etiam infamis admittitur, in d. crimine, & hoc speciale est. Et ꝙ mulier admittatur in testem in crimine læsæ maiestatis, tenuit etiam Alberi. in d.l. famosi. Et Marti. de Laud. in tract. suo de crimine læsæ maiestatis.q.xxvij.

S V M M A R I V M.

An socius criminis admittatur ad testificandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Socius criminis regulariter non admittitur contra socium.*

2 *Socius criminis contra socium admittitur in testem in crimine læsæ maiestatis.*
3 *Etiam si iurasset non reuellare, ac etiam si pretium pro hoc accepißet.*
4 *Dumodo ex qualitate testificantis, & persone contra quem deponit uerisimile sit eum non mentiri.*
5 *Sola depositio socij criminis ad torturam non sufficit, nisi cum ea sit alia presumptio uel aliud indicium.*
6 *Socius criminis etiam in crimine læsæ maiestatis, non admittitur ad testificandum si est inimicus.*
7 *Et etiam si alias esset criminosus uel infamis ex alio delicto.*
8 *Statutum quod accusatori credatur de dãno dato, uel alio crimine non comprehendit infamem, infamia facti.*
9 *Statutum q, libris mercatorum plena fides adhibeatur proscribente, non comprehendit mercatorem infamem uel suspecte uitæ.*
10 *Duo spetialia circa idem concurrere non possunt.*
11 *Instrumentum q, sit de nouo repertum statur iuramento producentis.*
12 *Nisi producens esset alias periurus.*
13 *In quibus casibus socius criminis admittatur in testem, uel de socijs interrogari possit remissiue.*

QVAESTIO VII.

SEPTIMO quæro: quid sit dicendum de sotio criminis: ad admittatur ad testificandum in crimine læsæ maiestatis?
2 Dicas, † q; regulariter non admittitur contra socium.l. fin.
C.de accusat.c.i.ext.de confes.l.quoniã.C.de test.c.ueniens
2 & c.personas.de test.Dicas tamen, † secus esse in crimine læsæ maiestatis, in quo socius criminis cõtra socium in testem admittitur: vt voluit Alberic.in l.famosi.ff.ad leg. Iul.maiest. doct.& max. Salyc.in d.l.quoniam.C.de testibus Mart.de laud.in tract.de crim.læse maiest.allegat Bal.in l. quoniam liberi. C.de test. idem voluit Dominus Hippol.Marsil. Dominus meus, in l. de minore in princ.col.i. nu.3.ff.de quæstio.idem probat tex.in c.quæro ergo.§.verum.vi.q.i.79.Distinct.c.si quis Papa & ibi glos. Alex.in cons.13.col.iij.vers.octauo præsuppono.in.vi.volu.vbi dixit,† q; ad probandam conspirationem factam contra Principem
3 admitti possunt testes etiam participes criminis, & qui iurassent non reuellare, etiã quando pretium pro hoc accepissent allegat. tex. in c.fin.de test. cogend. & glos.in c. ueniens el.i.de test. ad idem Marsil. in cons.i.in.i.volu. nu.32.& in cons.109.nu.11.in.ij.uol.& Ioan.Crotus.Dominus meus, in tract.de test.nu.92. Prædictam conclusionem sane intellige secundũ Areti.in.c.cum P.mancunella col.vii. de accusat. q; † ad hoc vt socio criminis
4 credatur

credatur etiam in criminibus exceptis, vltra alia adminicula & coniecturas requiritur, ꝙ ex numero testium, vel ex qualitate deponẽtium, vel eorum personis contra quos deponit verisimile sit eos non mentiri. allegat ad hoc tex. in c. in fidei. §. final. de hæret. in vi. idem voluit Marsil. Dominus meus in consi. 74. nu. 13. in i. volu. Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona cõmittentium. col. iij. nu. 27. in tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. vbi dixit,
5 † ꝙ sola depositio socij criminis ad torturam, non sufficeret, nisi cum ea esset alia præsumptio, vel aliud indicium: allegat Alex. consi. 89. in iij. vol. Abb. in c. i. de confes. & Franc. Brun. in tract. de quæstio. q. v. ad idem Grã mat. consi. 35. in causa Magnifici Antonij. in fin. nu. 49. Prædictam con-
6 clusionem, † ꝙ socius criminis admittatur ad testificandum in crimine læsæ maiestatis, limita non procedere quando esset inimicus eius contra quẽ deponit, tunc enim nullatenus esset admittendus. ita voluit Alex. in consi. 126. est tamen consilium D. Vincentij Paleoti. doctoris Bononien. quem refert & sequitur Thom. Grammat. in consi. 38. formata inquisitione, col. iij in princ. nu. 3. faciunt dicta supra q. ij. proxima præced. vbi vidimus, ꝙ inimicus in testem non admittitur in hoc crimine læsæ maiestatis. Limita
7 † secundo prædictam conclusionem vt procedat, nisi alias socius criminis esset criminosus vel infamis ex alio delicto. ita dixit idem Grãmat. in consil. 35. in causa Magnifici Antonij Barna. col. iiij. nu. 27. alleg. Angel. in l.
8 qui in iudicio. ff. de accusat. vbi dixit, ꝙ † si ex forma statuti accusatori est credendum de damno dato uel alio crimine, ei non crederetur si esset infamis infamia facti. idem voluit Dominus meus Marsil. in consi. 74. col. iij. in i. volu. Corset. singul. suo in verb. integer. & hanc opin. corroborat Grammat. in d. consil. ex eo ꝙ dixit Bal. in sua repet. l. cunctos populos. col. xv.
9 versic. Quintum exemplum. C. de sum. trinit. & fide, cathol. vbi dixit, † ꝙ stante statuto, ꝙ libris mercatorum plena fides adhibeatur pro scribente, id sane intelligi debet, nisi aliàs mercator esset infamis vel suspectæ vitæ. idẽ voluit Ias. in l. admonendi. ff. de iur. iurand. tu adde aliam rationem, quare socius criminis aliàs infamis non sit admittendus in testem in crimine læsæ maiestatis: quia, ꝙ socius criminis admittatur in crimine læsæ maiestatis, hoc est speciale in d. crimine, quia regulariter nõ admittitur in alijs criminibus. vt dixit Math. de Afflict. in d. §. & bona committentium, loco præallegat. quando autem socius criminis esset infamis concurrerent duæ specialitates, vna ꝙ tanquam socius criminis admitteretur, alia ꝙ tanquam infa-
10 mis, ꝙ esse non debet, † quia duo specialia circa idem concurrere non possunt l. i. vbi glos. Bar. & doct. C. de dot. promissio. Oldrad. in consi. 79. facit etiam illud, ꝙ duo vincula magis stringunt quã vnum. §. affinitatis. inst.
11 de nupt. auct. itaq. & ibi Bar. C. commu. de succesio. facit etiam, quia † ꝙ

inſtrumentum ſit de nouo repertum ſtatur iuramento producentis. Bar.& doct.in l.admonendi.ff.de iure iurand. habetur in c.paſtoralis. de except.
12 Hoc † tamen non procedit, ſi producens inſtrumentum de nouo reper-
13 tum eſſet aliàs periurus, vt dixit Roma.in d.l.admonendi. † Et in quibus aliis caſibus ſocius criminis in teſtem admittatur, vel de ſociis interrogari poſsit, vide quæ magiſtraliter & copioſe ponit.D.Io.Crotus Dñs meus in præalleg.tract.ſuo.de teſt.in verſic.Octauo principaliter.nume.91.

SVMMARIVM.

An teſtes ſingulares probent in crimine læſæ maieſtatis?

1 *Teſtes ſingulares in crimine læſæ maieſtatis admittuntur.*

2 *Iura loquentia de ſingularitate teſtium, quomodo ſint intelligenda.*

3 *Teſtes ſingulares in crimine hæreſis admittuntur, cum diſtinctione tamen ut ibi.*

4 *Ad probandum aliquid in genere an teſtes ſingulares ſufficiant?*

QVAESTIO VIII.

OCTAVO quæritur: quid dicendum de teſtibus ſingularibus: an probent in crimine læſæ maieſtatis, cum aliàs nullo modo probent.l.iuris iurandi.C. de teſti.c.licet cauſam.
1 de probatio? Dicas, † quod in d.crimine admittuntur: ita not. dixit Petr.de Ancha.in conſi. 440. Ex prædicta facti nar-
2 ratione.in ij.dubio. vbi notabiliter dixit, † aduertendum eſſe in materia ſingularitatis teſtium: Nam quandoque deducitur vnum factum quod perficitur vno loco & tempore, vt puta homicidium, vel adulterium, aut vna obligatio ex conſenſu deſcendens, & iſto caſu quando teſtes deponunt, de diuerſis locis & temporibus, vti ſingulares non probant identitatem facti, & hoc modo intelligendum eſt exemplum de Suſanna & iura loquentia de ſingularitate. Aliquando vero deducitur aliquod factum quod momento temporis eſſentiam non capit, aut in vno loco tantum, veluti eſt conſpiratio, coniuratio, & tractatus, qui contra principem fiunt: & iſto caſu dicit, quod ſingularitas teſtium non infringit probationem, quinimmo probat. quod comprobat per iura & rationes de quibus per eum ibi.& hoc tenet etiam Crot.Dominus meus in tract.de teſt.in verſic.Nona ſit concluſio.nu.325. idem tenuit Math. de Afflict. in c.i.in.§. & bona committentium.col.iij.nu.29.in xiij. Speciali.in tit.quæ ſint: regal. in vſibus feud. Et Marſil.Dominus meus in conſi.i.col.iiij.verſ.quia reſpondeo. in i.volum.Io.de Anna.in c.licet hæli.col.iiij. de ſimon.idem tenet Nicol.

3 Bellon.in consi. 23. nu. 3. & † idem est in probanda hæresi: vt per Bal.in l. actor.col.iij.C.de probatio.Fely.autem in c.licet.el ij.col.v.de testi.In hæresi distinguit: quod aut testes inducuntur ad probandum hæresim in genere, & isto casu dicit procedere opinionem Bald.in d.l.actor. Aut tractatur de probanda hæresi in specie,& eo casu dicit testes singulares non probare, vt
4 ibidem late per eum. † An autem verum sit, quod vbi agitur de probando aliquid in genere testes singulares sufficiant, vide eundem D.Ioan.Crot.in d.tract.suo.de testi.in versi.septima sit conclusio.sub nu. 324.vbi adducit tenentes & negatiuam,& affirmatiuam partem circa hoc: & tandem ipse videtur residere in parte negatiua, videlicet quod etiam quando tractatnr de probando aliquid in genere testes singulares non admittantur. vide dicta per eum ibi.

S V M M A R I V M.

An frater contra fratrem in crimine læsæ maiestatis testificari cogatur?

1 *Attinentes usque ad septimum gradum testificare non coguntur, regulariter, tam in ciuilibus quam in criminalibus. Possunt tamen si uolunt testificari.*

2 *Iudex, attinentibus sponte deponentibus, debet facere scribi in actis, quod uolentes deponũt.*

3 *Frater contra fratrem in maioribus criminibus & exceptis testificari cogitur.*

4 *In defectum tamen aliarum probationum.*

5 *Crimen læsæ maiestatis est de exceptis.*

6 *Frater ad fratris defensam an testificari poßit?*

7 *Frater uel consanguineus si sit multum notæ fidei, & integræ uitæ, in causa fratris uel consanguinei probat.*

8 *Fratres & consanguinei in criminalibus ad meram defensionem & probationem innocentiæ admittuntur. Secus ad reprobationem testium.*

QVAESTIO IX.

1 NONO quæro: an frater contra fratrem in hoc crimine læsæ maiestatis testificari cogatur? Dicas, † quod regulariter attinentes vsque ad septimum gradum testificare non coguntur, vt habetur in l.lege Iulia.ff. de testi.vbi glos.in verb. denuncietur. dixit, hoc esse verum tam in ciuilibus quam in criminalibus.ad idem glos.in l. fœmina.in verb.iniuriã. C.ad turpil.Io.de Imol.in c.dilectionem.de test.cogend. possunt tamen si
2 volunt testificari: sed eo casu † quando volunt examinari, tunc cautus sit iudex, quod in actis describi faciat, quod volentes deponunt. ita notant.

dixit Bar.in auct.presbyteros.in iij.not.C.de epis.& cler.& ibidem Cyn.
3 fallit tamen regula prædicta † in maioribus criminibus, in quibus frater contra fratrem testificari cogitur: vt per Specul.in tit.de test.in.§.de testiũ compulsione.versicul.sed nunquid frater cogitur.vbi dixit, ꝙ idem est in criminibus exceptis.allegat tex.in c.literas.de præsumpt. vbi frater contra
4 fratrem in crimine hæresis deponit. † hoc tamen sane intelligendum est in defectum aliarum probationum,vt dicit idem Specul. loco prælleg. allegat tex.in l.quoniam.in fine.C.de hæret.& in c.quanquam.xiiij.q.ij.Con
5 stat † autem crimen læsæ maiestatis esse de criminibus exceptis: Ergo in crimine læsæ maiestatis frater contra fratrem testificari cogetur.facit, quia in hoc crimine frater fratrem accusat,vt vidimus,supra in rubri.qui accus.
6 poss.q.iij.An † autem frater ad fratris defensam testificari possit? Videtur dicendum,ꝙ,si frater vel consanguineus esset vir integræ vitæ & magnæ sanctimoniæ,in quo cessaret verisimiliter suspitio ꝙ mentiretur, pro fratre vel coniuncto,talis admitteretur ad probandum Innocentiam fratris vel consanguinei in criminalibus. facit ꝙ dixerunt Ioan.Andr.& Ioan.de
7 Imol.in c.cum.R.Canonicus.extra de offi.delegat.vbi volunt, † ꝙ si frater vel consanguineus producatur in testem in causa fratris vel consanguinei,eius fides non diminuitur,si sit multũ notæ fidei,& integræ vitæ.quorum dictum sequitur Crot.Dominus meus in prælleg.tract. de testi.nume.85.& 86.vbi pro ista opinione allegat tex.in c.in literis in fin. extra de
8 test.Dicas,†ꝙ consanguinei etiam fratres admittuntur in criminalibus ad defensam.per text. in l.parentes.ff.de testib.& in c.literas.de præsumpt.Id tamen locum habere dicas vbi ad meram defensionem & probationẽ innocentiæ inducuntur: secus si ad reprobationem testium essent producti. vt scribunt Bal.& Salyc.in l.parentes.C.de testib.& sequitur Alexand.in consi.5.in iij.col.in i.volu.& Grãmat.consi.52.in causa mota.col.ij.n.12.

SVMMARIVM.

An iudæus poterit esse testis in crimine læsæ maiestatis?

1 *Iudæus regulariter contra Christianum in testem non admittitur.*
2 *Iudæus contra Christianum in multis partibus in testem admittitur.*
3 *Iudæus in causa matrimoniali uertente inter Christianos quando ab alijs uocatur in con testem potest testificari,Et ita consuluit auctor cum celeberrimis doctoribus Paduæ legentibus.*
4 *Iudæus in crimine læsæ maiestatis, & hæresis,contra Christianum testis esse potest.*
5 *Maior est prohibitio in hæretico quam in iudæo.*
6 *Crimen hæresis & læsæ maiestatis equiparantur.Et de uno ad aliud arguitur.*

7 *Iudæus in alijs causis quando admittatur in testem. remißiue.*
8 *Iudæus testificando iurare debet super suam legem.*
9 *Iudæo in qua forma iudex deferre debeat iuramentum. remißiue.*
10 *Iudæus iurans secundum suam legem si deieret, de falso punitur.*
11 *Iudæus nuper ad fidem conuersus, non potest esse testis contra Christianum, in casibus in quibus cum erat iudæus non poterat.*
12 *Periurus etiam post peractam pœnitentiam testis esse non poterit.*
13 *Stante statuto quòd percutiens Antianum puniatur in duplum, an percutiens eum qui de proximo fuit Antianus puniatur pœna dicti statuti?*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: quid dicendum de Iudæo, an poterit esse testis in crimine læsæ maiestatis? Dicas, † quod regulariter Iudæus contra Christianum in testem non admittitur. c. Iudæi extra de Iudæ. ij. q. vij. c. alicui. l. quoniã. C. de hæret. l. ij. in fin. C. de summa trinit. & fid. cathol. c. i. de test. c. licet vniuersis. eod. tit. c. placuit. iiij. q. iij. Speculat. in titu. de teste. §. i. versic. Item quod est Iudæus. Alex. consi. 70. viso processu inquisitio-
2 nis. in i. volu. Veruntamen † in multis partibus Iudæi contra Christianum in testes admittuntur, vt testatur Specul. in tract. de mod. general. concil.
3 congregand. rubric. lxi. nu. 30. Et † ego consului aliàs in Ciuitate Venetiarum in causa matrimoniali quæ inter Nobiles vertebatur, quod quidã magister Lazarus Hebræus Medicus, qui fuerat præsens contractui matrimonij, & ab alijs testibus examinatis uocabatur in contestem, examinari posset super contractu matrimonij, & Consi. meo Celeberrimi Doctores tũc Paduæ legentes, D. Petrus Paulus Parisius, qui postmodum fuit Cardinalis, D. Marianus Socinus Nepos. D. Ant. Francisc. de doctoribus Patauus.
4 & D. Bernardinus Gamarus Bononiensis, se subscripsere. Dicas, † quod in crimine læsæ maiestatis Iudæus testis esse poterit: sicuti contra Christianum in crimine hæresis admittitur. c. contra Christianos. de hæret. in vi. c. si hæreticus. ij. q. vij. c. in fidei fauorem. de hæret. in vi. quæ iura quamuis in hæ-
5 retico loquantur, attamen intelliguntur etiam in Iudæo: quia † maior est prohibitio in hæretico, quam in Iudæo, secundũ glos. in c. pagani. ij. q. vij. pro qua facit text. in c. i. de hæret. in vi. Et quod Iudæus admittatur in testem in hoc crimine læsæ maiestatis, videtur sentire Fely. in d. c. Iudæi. de test. in vi. fallentia. vbi ponit regulam, quod Iudæi non admittuntur in testes contra Christianos: Demum dicit, quod d. regula fallit in criminibus exceptis. idem dixit Gondisal. de villa Diego, in suo tract. de hæret. q. xiij. versi. Est tamen

6 speciale in hoc crimine.nu.10.facit,quia † crimen hæresis & læsæ maiestatis æquiparantur.c.vergentis.de hæret.vbi glos.in verb. exheredato.& in l.manicheos.C.de hæret.& de vno ad aliud arguitur. glos.in l.nutũ.ff. de acquirend.hæred.& glos.in d.l.manicheos,in verbo debet.glos.ij.in c.i.de testi.in vi.quam ad hoc pro singulari allegat Alex.in l.si quis filio.§.hi au-
7 tem.ff.de iniust.rupt. & irrit.testam.Quando † autem Iudæus admittatur in testem in alijs causis, vide per D.Ioan.Crotum præceptorem meum, in tract.suo.de test.in versi.Nono quæritur.nu.136.& per Felyn.in d.c.Iu-
8 dæi.de testi.& ibi per omnes.Et † quando Iudæus admittitur in testem iurare debet super suam legem non super Euangelia, vt per Ioan.de Imol.in
9 clem.i.de testi.Ant.de Butr.in proemio Gregoriano.& † in qua forma iudex deferre debeat iuramentum Hebræo, vide Specul.in titul. de iuram.
10 calum.in.§.restat.versic.penult. Et † si Iudæus iurans secundum suam legem deierat,de falso puniri potest: quia statur eius sacramento quando iurat' per suam legem.Ita dixit Andr.de Iser.in constit.regni. quæ incipit, si
11 quis posterum.in rubr.de defens.imposit.nu.31.Vnum non omitto, † ꝙ in casibus in quibus Iudæus testis esse non potest contra Christianum, in eisdem iudæus nuper ad fidem conuersus contra Christianum testis esse non poterit.facit ad hoc glos.in l.qui cum uno.§. ignominia.ff. de re milit.
12 quæ voluit † ꝙ periurus etiam post peractam pœnitentiam testis esse nõ possit.ita dixit,D.Hippol.Dominus meus in l.i.§.præterea.col.ij.versicul. pro quibus etiam facit.nu.5.ff.de quæstio.allegat in argu.tex.in l.filij.§. vidua.ff.ad municipal.& in c.is qui.in fin.de sepult.in vi. Et pro ista opin.vide eundem D. meum in singul. suo nu.179.incip.viget communiter. vbi
13 examinat illam quæstionem: An† stante statuto ꝙ percutiens Antianum siue priorem puniatur in duplum, percutiẽs eum qui de proximo fuit Antianus siue prior puniatur pœna dicti statuti: & tandem adductis doctorum in hoc discrepantium opiniones, ipse sequitur opinionem Alberici, qui tenuit partem affirmatiuam: pro qua opinione multa adducit pro conclusione supradicta.facit iudicio meo mirabiliter tex.in c.accusatores.& ꝙ ibi not.Ioan.de Turr.Cremat.et Præposit.iij.q.v. vbi habetur ꝙ inimicus nouiter reconciliatus non admittitur in testem. de quo dixi supra q.ij.proxima præcedenti sub hac eadem rubric.in versi.sexto decimo testis.

SVMMARIVM.

An periurus in crimine læsæ maiestatis admittatur in testem?

1 *Periurus non admittitur in testem,etiam si emendatus sit.*

2 *Periurus in crimine læsæ maiestatis admittitur in testem. Et quibus concurrenti-*

bus. numero 8.

3 *Periurus in crimine hæresis quando admittatur in testem.*

4 *Et quando in crimine simoniæ.*

5 *Crimen hæresis est maius crimine læsæ maiestatis.*

6 *Idem etiam dicitur de crimine simoniæ, quando hæresim sapit.*

7 *Respectu simoniache hæresis cetera crimina quasi pro nihilo reputantur.*

9 *Seruus, uilis persona, uel liber & criminosus, ac infamis, obscurus, uel ignotus, sine tortura non admittuntur in testes.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro: certum est quod periurus non admittitur in testem, etiam si emendatus esset, nam perdit perpetuo fidem aliquid probandi per suum iuramentum. glos. est ad hoc communiter approbata in c. per tuas. in versicu. adulterij. de simoni. & in c. testimonium. de testi. facit text. in c. paruuli. xxij. q. v. Notant doct. vbi Alexand. & Ias. in l. ij. §. quod diximus. ff. si quis. cautio. Felyn. in c. ex parte. de testi. sed quid
2 dicemus † in crimine læsæ maiestatis: an periurus in testem admittendus sit? Teneo quod sic, cum temperamento tamen, de quo infra dicam. Moueor
3 quia † periurus admittitur in testem in crimine hæresis, tex. est in c. accusatus. §. licet vero periurus. de hæretic. in vi. quod tamen procedit, quando quis fuit periurus ex eo, quod coram iudice tam de se quam de alijs in facto hæresis veritatem dicere iurauit, & tamen eam celando deierauit, & postmodum dictum suum corrigere velit, tam contra se quam contra alios suos complices deponendo: nam si ex manifestis indicijs appareat talem non animi leuitate aut odij fomite seu corruptione pecuniæ, sed zelo fidei Christianæ dictum suum velle corrigere, ac ea quæ iureiurando tacuerat reuelare ad fidei fauorem, nisi aliud obstet eius stari deberet depositioni tam contra se, quam contra alios, vt ad literam dicit tex. in d. §. licet. Et per illum tex. ita dixit in crimine hæresis Gondisal. Villadiego Hispan. in tract. suo de hæretic. q. xiij. colum. ij. nume. 12. vbi dixit, quod admittuntur in testes periuri in crimine hæresis, & ita demum eorum dictis fides adhibetur, si ex verisimilibus coniecturis, & ex numero testium, & ex qualitate tam deponentium quam eorum contra quos deponunt, ac alijs circunstantijs, sic testificantes falsum dicere non præsummantur: vt dicitur in dict. capitul. in fidei fauorem. de hæretic. in vi. vbi habetur, quod excommunicati, & participes ac socij criminis admittuntutur in crimine Hæresis in Testes, concurrentibus tamen supradictis.

Nec obſtat prædictis gloſ.in d.c.per tuas.el i.in verbo adulterij ſupra alle-
4 gata,de ſimon.quæ voluit, † ꝙ in crimine ſimoniæ periurus non admitta
tur: & tamen crimen ſimoniæ & hæreſis parificantur. Nam dicere poſſu-
mus,quod idem erit in crimine ſimoniæ ꝙ in crimine hæreſis,quando cõ-
currunt ea de quibus ſupra.& dictum gloſ.in d.c.per tuas. Regulariter pro
5 cedit,ſed ſecus erit cum dicto temperamento de quo in d.c.in fidei. Et † li-
cet crimen hæreſis maius videatur crimine læſæ maieſtatis: cum plus ſit di
uinam quam temporalem offendere maieſtatem, vt dixit tex.in c.vergen-
6 tis.de hæret. Et ſit † etiam crimen ſimoniæ(quando tamen hæreſim ſapit)
maius crimine læſæ maieſtatis humanæ: vt dicit text.in d.c.per tuas.in.§.
7 hæc omnia. vbi dixit, ꝙ † ſimoniaca hæreſis eſt tantæ immanitatis ꝙ ad
eius comparationem cætera crimina quaſi pro nihilo reputantur. Nihilo-
8 minus † quando apparet ꝙ zelo iuſtitiæ periurus deponeret in crimine læ
ſæ maieſtatis, concurrentibus ſupradictis,indubie teneo ipſum admitten-
dum eſſe,argu.tex.in d.c.per tuas.in verſic.præterea.de ſimon. Prædictis
tamen non concurrentibus dicerem periurum non admittendũ ſine quæ-
9 ſtionibus: per gloſ.in c.in ſumma xv.q.vi.quæ dixit,ꝙ † ſeruus, vilis per
ſona,vel liber,& criminoſus,ac infamis,obſcurus, vel ignotus ſine tortu-
ra non admittuntur.

SVMMARIVM.

An minor in crimine læſæ maieſtatis teſtis eſſe poſsit?

1 *Regulariter in criminalibus non admittitur in teſtem qui non ſit maior annis uiginti.*

2 *Niſi quando crimen non poſſet per alios probari.*

3 *Et multo minus minor quatuordecim annis. Qui non poteſt torqueri, ſed ferula cedi debet,uel minis terreri ad ueritatem dicendam.*

4 *Minor in crimine læſæ maieſtatis examinatur, & torquetur.*

QVAESTIO XII.

DVODECIMO quæro: an minor teſtis eſſe poterit in
1 crimine læſæ maieſtatis? Dicas, † ꝙ regulariter in crimi-
nalibus niſi quis ſit maior annis.xx.in teſtem non admitti
tur.l.teſtimonium, & ibi gloſ.ff. de teſt. Hoc tamen fallit,
2 † quãdo crimen non poſſet per alios probari: Tunc enim
minoris teſtimonium in ſubſidium admittitur, ſecundum
Ioan. Andr.in tit.de teſt.§.1.verſic.Item excipitur quod eſt impubes.in ad-
dit.Specul.idem dixit Alex.in conſi.24.Animaduerſis.in ij.volu. Crotus

Dominus

3 Dominus meus in tract.suo de testi.nu.71. Nec † etiam & multo minus testificare poterint in criminalibus minores annis xiiij. torqueri enim non possunt, sed ferula cædi debent, vel minis terreri ad veritatem dicẽdam.l. de minore.ff.de quæstio.in princ.& l.ex libero.§.de minore.ff.eod.titul.l. i.§.impuberes.ff.ad syllen.& habetur per Bonifac.de Vitelli. in tract. suo malefi.in tit.de quæstio.& tormen. & quæ personæ ab eis excusent. & l.
4 inuiti.ff.de testi. Attamẽ † in crimine læsæ maiestatis minor in testem examinatur, & etiam torquetur, propter criminis atrocitatem.text.in l.de minore, in princ.ff.de quæstio.& ibi doct.idem dixit Alberic.in tract.de tenore, in princ.ff.de quæstio.& ibi doct.idem dixit Alberic.in tract.de testi.in rubric. quando repellantur testes ratione personæ.in versic.præterea inquit, versic.repellitur etiã testis.nu.10. ad idem Ant.Capitius in suis Decisio.Neapolit.Decis.130. n.55.In isto enim crimine multa conceduntur contra regulas iuris, vt patet ex his quæ dixi supra in pluribus quæstionibus, in rubric.qui accus.poss.& longe plura adducit Math. de Afflict.in titul.quæ sint regal.in c.i.in.§. & bona committentium, vbi enumerat omnia specialia quæ sunt in hoc crimine læsæ maiestatis, idẽ facit Ant.Capit. in præallegata Decis.130.nu.54.& D.Hippol.de Marsil. Dominus meus in l.de minore.in princ.in i.& ij.col.ff.de quæstio.facit ad prædicta, ꝙ pupillus & impubes cum authoritate tutoris admittuntur ad accusandum in hoc crimine, qui in alijs repelluntur, vt habetur per Specul.in titul.de accusatore.§.i.versicul.item excipitur ꝙ est pupillus.& dixi supra in rubric.qui accusar. possunt.q.vij.

SVMMARIVM.

An meretrix poterit esse testis in crimine læsæ maiestatis?

1 *Meretrix regulariter repellitur a testimonio.*
2 *Meretrix in crimine læsæ maiestatis admittitur ad testificandum.*
3 *Tamen eius dictum alijs non concurrentibus, indicium non facit ad torturam.*
4 *Meretrix publica quæ dicatur.*
5 *Meretricum publicarum usus a Solone institutus fuit.*

QVAESTIO XIII.

1 TERTIODECIMO quid dicemus de meretrice: an poterit esse testis in crimine læsæ maiestatis? Dicas, † ꝙ regulariter meretrix repellitur a testimonio: quia infamis. Infamis enim repellitur regulariter a testimonio in criminalibus.l. sciant.C. de probatio. & habetur in c. testimonium.de testi.& dixi supra.q.iij.sub hac eadem rubr.Et ꝙ

Meretrix tanquam persona infamis repellatur, a testimonio in criminalibus, tenuit Alexand. in consi. xi. circa primum. col. i. versic. & dicit Bart. in
2 i. volu. Dicas tamen, † q; secus erit in hoc crimine, in quo infames ad testimonium admittuntur, vt vidimus supra proxime in d. q. iij. Et ita dixit Alexand. in d. consil. xi. col. i. in princ. & probatur hoc per tex. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. iul. maiest. vbi Iulia. quæ meretrix fuit, detexit coniurationem Catilinæ. faciunt ad hoc quæ dixi. supra q. vi. proxima præce-
3 denti. in versi. in crimine vero. Dicas tamen, † q; eius dictum tanquam nõ integri testis per se solum alijs non concurrentibus indicium non faceret ad torturam: quia testis non integræ opinionis & famæ indicium non facit ad torturam, vt dixit Bal. in c. sacramentum. de cõsuet. recti. feud. Bar. in l. admonendi col. xij. ff. de iure iuran. Alex. in consi. supra allegato. qui in meretrice loquitur. idem dixit Marsil. Dominus meus in consi. 101. in
4 præmissa causa col. ij. nu. 18. in ij. volu. Publica † autem meretrix ea dicitur, quæ publice & palam prostituitur. l. palã. ff. de rit. nupt. mulieres enim quæ sui corporis quæstum faciunt (vt supra dictum est,) a testimonio regulariter repelluntur, ad quod vltra superius allegata est bonus tex. in l. iij. §. lege Iulia. ff. de testi. vbi mulier, in accusatione legis Iuliæ de vi repelli-
5 tur: quia sui corporis quæstum fecerat. † Meretricum publicarum usus a Solone institutum Philemon scribit, vt ea Venere contenti iuuenes a pudicis solicitandis abstinerent, vt testatur Andr. Alciat. in l. massurius scribit. ff. de verbor. significat.

SVMMARIVM.

An clericus contra laicum admittatur in testem in crimine læsæ maiestatis?

1 *Clericus ubi pœna sanguinis ingeritur non admittitur in testem.*

2 *Clericus testificari potest contra laicum in crimine Ecclesiastico, coram iudice Ecclesiastico.*

3 *Clericus in iudicio seculari admittitur in testem quando ueritas aliter haberi nõ potest.*

4 *Clericus ubi agitur ciuiliter de crimine potest esse testis.*

5 *Secus si criminaliter.*

6 *Clericus contra laicum in causa criminali ubi pœna sanguinis nõ ingeritur in utroque foro testificari potest.*

7 *Clericus in crimine læsæ maiestatis contra laicum non cogitur testificari.*

8 *Secus post obitum inculpati quando agitur de damnanda eius memoria, quia tunc cogetur a suo iudice Ecclesiastico.*

9 *Inhabilitas clerici scilicet quòd non posit testificari in causa ubi ingeritur pœna sanguinis procedit ratione ordinis clericalis.*

QVAESTIO XIIII.

QVARTODECIMO quæro: an Clericus contra Laicum in testem admittatur in crimine læsæ maiestatis? Di-
1 cas, † ꝙ clericus, vbi pœna sanguinis ingeritur, in testem non admittitur. glos. in c. testimonium.xi.q.i.per text.in c.de cætero.de testi.ad idem text. in d.c.testimonium. & per Felyn.in d.c.de cætero,in princip. & ibi Abb. & doctor.& glos.in c.i.lij.Distinct.in verb.sacerdotes. Crotus Dominus meus
2 in tract.de testi.nume.69.Limita prædictam conclusionem,† vt non procedat si laicus accusaretur de crimine Ecclesiastico,coram Ecclesiastico Iudice: vt voluit Abb.in d.c.de cætero.& ibi Felyn.colum.i.in princip. de testi.& Archidia.in d.c.testimonium.vbi Præposit.in princ.adducit.vi.q.i.c.i.Et idem tenuit Io.de Turr.Cremat.in d.c.testimonium.

3 Limita ij. † quando in iudicio seculari veritas aliter haberi non posset: vt per Abba.in dict.c.de cætero.per tex.in c.quanquam.xiiij.q.ij.Anton.de Butr.in c.dilectorum.col.vlti.de testi.cogend. idem tenuit Præposit. in d.c.testimonium.& ibidem Turre Cremata xi.q.i.Fely.autem in d.c.de cæ-
4 tero.colum.i.versic.fallit ij.dicit, † in hoc bene considerandum: quia si loquimur vbi non agitur criminaliter Clericus admittitur, vt not. Archid.in clemen. testimonium. de testi. vbi dixit, ꝙ vbi de crimine agitur ciuiliter clericus posset esse testis,nec ei noceret si postea iudex laicum sanguine puniret. idem dixit Turre Cremata.in dict.capitul. testimonium. xi.q.i. Sin
5 autem † loquimur in causa criminali criminaliter mota, secus dicit Felyn. esse dicendum: Nam eo casu clericus testis esse non poterit: alleg.not.per Specul.in titul.de legat.§.iuxta.versicul. Item litigiosus. & glos.in cap.i.li. Distinct.subdens, quòd in hoc non valeret protestatio,de qua in capit.ij. de homicid. in vi. quia esset contraria facto, cum nihil ciuiliter ageret.facit quòd dixit Thom.secunda secundæ quæst.lxx. Articul.primo. in fin. vbi dixit,ꝙ ministri altaris cogendi non sunt testificare in causa sanguinis.

6 Potest † tamen Clericus contra Laicum in causa criminali vbi non ingeritur pœna sanguinis, siue coram laico siue coram Ecclesiastico causa agatur,testificari.c.quandoq; xiiij.q.ij.Abb.& Aret.in d.c.de cætero. de testi. Immo tali casu clericus cogi poterit, vt voluit Anton.de Butr. in c.dilectus.extra de testi. cogend. & Crotus Dominus meus.in tract. de testi. nume.69.versicul.secunda conclusio.

7 Ex præmissis colligo, † quòd clericus in crimine læsæ maiestatis (in quo ingeritur pœna sanguinis, vt in l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.) contra laicum non cogetur testificari,per præmissa.

8 Fallit tamen prædicta concluſio, † quando agitur de crimine læſæ maieſt. poſt obitum rei ad damnandam eius memoriam: quia cum tunc non agatur amplius de pœna ſanguinis, cum mortuus ſit inculpatus de tali cri ne, ſed ſolum agatur de confiſcatione bonorum defuncti.l.penul. & final. C.ad leg.iul. maieſt.l.fin.ff.eod. clericus contra talem cogetur teſtificari, a ſuo iudice Eccleſiaſtico tamen, per prædicta. Erit ergo concluſio, ꝙ in crimine læſæ maieſtatis quando tractatur de pœna ſanguinis clericus contra laycum in teſtem non admittetur, & † iſta inhabilitas in clerico procedit ratione ordinis clericalis, non defectu perſonæ: vt dicimus de infame criminoſo vel ſimilibus, qui ex quo aliàs repelluntur a teſtimonio, tamen in crimine læſæ maieſtatis admittuntur, vt in l.famoſi.ff. ad leg.iul.maieſt.

SVMMARIVM.

An laicus admittatur ad teſtificandum contra clericum in crimine læſæ maieſtatis?

1 *Laicus regulariter non admittitur in teſtem contra clericum in criminali cauſa.*
Etiam ſi clericus ſit tantum prime tonſure.

2 *Laici clericis ſunt infeſti.*

3 *Laicus gradu & conuerſatione non eſt par clerico.*

4 *Clerici dei legatione funguntur.*

5 *Laicus in crimine læſæ maieſtatis admittitur in teſtem contra clericum. & ſub nu.7.*

6 *Crimina excepta quæ ſint?*

7 *Laici contra clericos in criminibus exceptis admittuntur in teſtes.*

8 *Laici in quibus caſibus admittantur in teſtes contra clericos. remiſſiue.*

QVAESTIO XV.

DECIMOQVINTO quæro: quid dicendum econtra an laicus admittatur in teſtem contra clericum accuſatum de crimine læſæ maieſtatis? Et videtur dicendum ꝙ non:
1 quia † regulariter laicus non admittitur in teſtem contra clericum in criminali cauſa.tex.eſt. in c.de cætero.de teſti. & procedit hoc etiam in clerico primæ tonſuræ, vt dixit Fely. in d.c.de cætero.in prin.& Dominic.in c.ſicut ſacerdotes.ij.q.vij. & probatur per tex.in d.c.de cætero, in verbo, clericum. iuncto c. cleros. & ibi gloſ.in verb.pſalmiſtas.xxi.diſtinct.Huius deciſionis duplex ratio reddi poteſt, ſecundum D.Io.Crot. præceptorem meum in tract.ſuo. de teſt.
2 nu.59.Prima † quia laici clericis ſunt infeſti.c.laici.& c.laicus.ij.q. vij. Se-
3 cunda ratio eſt ſecundum Aretin, in d.c, de cætero; quia † laicus gradu

non est par clerico, neq; etiam conuersatione, & hæc ratio reuerentiam re
4 spicit qua laicus clericum debet prosequi, quoniam † clerici Dei legatione
funguntur. c. accusati. in fin. ij. q. vij. facit tex. in c. quis dubitat. & in c. duo
5 sunt. 96. distinc. prædicta regulariter procedunt, sed † in crimine læsæ ma
iestatis secus dicendum arbitror: Constat enim crimen læsæ maiestatis esse
crimen exceptum, vt tenet Alberic. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. vbi di-
6 xit, † q crimina excepta sunt, maiestatis, simoniæ, hæresis, fraudati cen-
7 sus, fraudatæ Annonæ, & crimen dilapidationis. † In criminibus autem
exceptis laici contra clericos admittuntur. c. tanta. de simon. glos. in d. c. de
cætero. & ibi doct. maxime Fely. col. ij. in fin. versi. limita sexto. de testi. Et
hoc in crimine læsæ maiestatis firmat Alberic. in d. l. famosi. vbi dixit, q in
crimine læsæ maiestatis recipiuntur in testes fœminæ, laici, & criminosi, cō
tra clericos, & q laicus contra clericum in crimine læsæ maiestatis testifi-
cari possit, tenuit etiam glos. in c. cum P. Mãconella. de accusa. & ibi doct.
& Boer. in tract. de sedit. in vi. & vltim. præsupposito. nu. 5. in fin. & vide
ad hoc Specul. in titu. de accusator. in versic. in summa nota. vbi etiam enu
8 merat crimina excepta. In † quibus autem alijs casibus laici contra cleri-
cum admittantur, vide per doct. late in d. c. de cætero. vbi Fely. & per di-
ctum D. meum in tract. de testi. nu. 59. cum sequen.

SVMMARIVM.

An serui, criminosi, & infames, admittantur in testes contra clericos in crimine læsæ maiestatis?

1 *Serui, criminosi, & infames, in crimine læsæ maiestatis contra clericum male uocis, & fame, in testes admittuntur, sicuti contra laicos.*

2 *Secus si est bone uocis conditionis & fame.*

3 *Ex uita præterita præsens præsummitur.*

QVAESTIO. XVI.

DECIMOSEXTO quæro clarum est, q serui, crimi-
nosi, & infames, admittuntur in testes in crimine læsæ
maiestatis contra Dominos, vt vidimus supra q. iij. de
infami, & criminoso. q. iiij. & vij. xi. & xiij. proxime præ
cedentibus. & de seruis habetur in l. famosi. ff. ad leg. iul.
maiest. An huiusmodi personæ admittentur in huiusmo
1 di crimine contra clericos? Distingue q † aut clerici accusati, inquisiti, vel
denunciati de crimine læsæ maiestatis sunt male vocis & famæ, ita vt ve-

risimiliter credere posſimus eos huiuſmodi delictum commiſiſſe,& eo ca-
ſu infames, criminoſi, & ſerui contra eos ad accuſandum, & teſtifican-
dum admitterentur, ſicuti admittuntur contra laicos.ita probat text. in c.
in primis. in.§. de perſona.in verſicul. quod autem dicatur a ſeruis.ij.qō.i.
† Aut tales clerici accuſati,inquiſiti, vel denunciati hactenus fuerunt bonæ
vocis,conditionis, & famæ, vt non videatur veriſimile eos talia commi-
ſiſſe,& eo caſu ſerui,infames, & criminoſi laici contra eos non reciperen-
3 tur: nam † ex eorum vita præterita præſens præſummitur. xxviij. Di-
ſtinct.c.quia ſunt.& diſtinct.lxi.c.miramur. Diſtinct.xl.c.multis. Ioan. de
Turre Cremat.in d.c.in primis.colum.vltim.verſicul.non enim ſerui.nu-
mero 12.Idem ſentit Præpoſit.in.§.de perſona.colum.viij.in fin.in verſic.
Nota ꝙ Epiſcopus.

SVMMARIVM.

*An ſerui,criminoſi,infames, & aliàs inhabiles admittantur ad excuſandum reum incul
patum de crimine læſæ maieſtatis?*

1 *Actor & reus non debent ad imparia iudicari.*

2 *In criminibus exceptis ad excuſationem imputati teſtes non admittuntur, niſi ſint idonei.*

3 *Domeſtici & familiares, qui aliàs admittuntur ad probandum ea quæ domi fiunt, non admittuntur ad excuſandum inculpatum de crimine læſæ maieſtatis.*

QVAESTIO XVII.

DECIMOSEPTIMO, vidimus ſupra qualiter crimi-
noſi, infames, & aliàs inhabiles admittuntur contra in-
culpatum de crimine læſæ maieſtatis propter dicti crimi-
nis atrocitatem: Nunc autem quæro, an ſimiliter teſtes
prædictæ qualitatis admittantur ad excuſandum reum
inculpatum de tali crimine? & videtur dicendum quòd
1 ſic: quia † Actor & reus non debent ad imparia iudicari.l.fin.c. de fruct.
2 & lit. expenſ. Contrarium tamen dicas, ꝙ † immo in criminibus exce-
ptis ad excuſationem imputati teſtes non admittuntur, niſi ſint idonei:
3 ideo † Domeſtici, & familiares, qui alias admittuntur ad probandum
ea quæ Domi fiunt.l.conſenſu.§.ſuper plagis.C.de repud.Iſto caſu non ad
mitterentur.caſus eſt nota.quē ad hoc ponderat ibi Areti.in d.c.fi.de teſti.
refert & ſequitur D.Io.Crot.Dominus meus in tract.de teſti.nu.104.

SVMMARIVM.

1 *An crimen læſæ maieſtatis per duellum probari poßit.*

2 *Duellum in crimine læsæ maiestatis equiparatur torture.*

3 *Et eius loco succedit.*

4 *Duellum permittitur in crimine læsæ maiestatis.*

5 *Qualia, & quæ inditia esse debeant ut duellari posit in crimine læsæ maiestatis, relinquitur arbitrio iudicis.*

6 *Duello locus non est quando crimen testibus uel alijs probationibus, probari potest.*

7 *Duello ut sit locus in crimine læsæ maiestatis quæ requirantur.*

8 *Si Duellantes per totam diem statutam pugnassent, nec appareret quis esset uictor, an sequenti die sit pugnandum?*

9 *Imputatus de crimine læsæ maiestatis uictus in duello an habeatur pro confesso. & sub nu. 10.*

10 *Quotiens ex indicijs etiam indubitatis reus condemnatur, nunquam imponitur sibi uera pœna delicti sed mitior.*

11 *Duellum licet sit species probationis, tamen est irregularis probatio.*

12 *Comprobatur exemplo quatuor Nobilium Florentinorum qui pugnarunt duo pro parte super quadam quærela, & unus pro parte occisi fuere.*

QVAESTIO XVIII.

DECIMOOCTAVO quæro: an crimen læsæ maiesta-
1 tis per duellum probari posit? Dicendum breuiter † q
sic, vt not. glos. in l. fin. ff. ad leg. iul. maiest. Et hinc est, q
hoc crimen Perduellionis vocatur: vt dixit Math. de Af-
flict. in c. i. §. & bona committentium. colum. iij. num. 34.
in xvij. speciali in tit. quæ sint regal. in vsib. feud. ad idem
Calcan. in consi. ij. Quod autem. col. vi. versi. item dicit. no. 11. & Marian.
Socin. iunior in consi. 122. Nolebam profecto. col. ij. n. 2. in ij. volu. Scien
2 dum tamen est, † q duellũ in hoc casu torturæ æquiparatur, quæ indicijs
non præcedentibus inferri non debet: vt in l. maritus. ff. de quæstio. ita di-
xit Bal. in c. i. §. si quis hominem. in tit. de pace tenend. in vsib. feudo. quem
refert & sequitur idem Afflict. n. 60. Et idem Math. in sua glos. super con-
stitu. regni. in tit. in quibus causis pugna locum habeat. super constitu. inci-
piente, monarchia. nu. 4. & Paris de Put. in tract. de re milit. in. §. An pro-
3 uocans ad duellum. quinimmo † loco torturæ succedit, vt per Calcan. in
4 præalleg. consi. ij. col. vi. vers. & istud etiam probari potest. † Et, q duellũ
permittatur in crim. læ. maiest. tenuit etiam Io. de Ligna. in tract. de duello,
in vers. circa quintũ. allegat ad hoc tex. in Longobardia, de public. crimi. in
l. si quis. idẽ tenuit Bald. in l. qua actione. §. si quis. ff. ad leg. falcid. idẽ voluit
Paris de Pute, in tract. de re milit, in c. An pugna & Duella singularium

personarum: & Calcã.in præallegat.consil.ij.col.v.& col.vi.Contrariam tamen partem videtur sensisse Bal.in l.cum filius.§.fin.ff. de legat.ij. & ibi glos. cuius opinionem sequitur Iacob. de Costillo Hispan. in tract.suo de duello.colum.v.nume.33.in versicu.aliqui etiam prædictis annumerant.

5 Qualia † autem,& quæ inditia esse debeant, vt duellari posit in hoc cri mine,relinquendum est iudicis arbitrio,vt inquit Bald.in d.c.i.§.si quis ho
6 minem. Quando vero † tale crimen testibus probari posset, vel per alias manifestas probationes,duello locus non esset. vt probat tex.in d.§.si quis hominem.dicitur enim in illo text.ꝙ si delictum potest manifeste probari probatio per duellum locum non habet. Ergo a contrario sensu, quando manifeste probari non posset,admittetur probatio per duellum,et ille tex. probat supradictam conclusionem, ꝙ duello probari posit crimen læsæ maiestatis,ex quo patet ꝙ opinio Bal.in d.l.cum filius.§.fin. & Iac.de Castillo,contrarium tenentium non est uera,Nisi distinguas,ꝙ prima opinio procedit quando tale crimen probari non potest.Secunda vero,videlicet Bald.& Iac.de Castillo,procedat quando crimen potest aliter probari. &
7 sic concordabis hanc discrepantiam. † Non omitto ꝙ Bald.in d.l. cum filius.§. fin. dicit se audiuisse ab Imperatore, ꝙ multa sunt necessaria in isto duello: Primo,ꝙ ille qui prouocatur de hoc crimine sit diffamatus.Secundo,ꝙ crimen probari non posit per veram probationem. Tertio, quod ille qui prouocat sit maior vel par,nam minori maiorem prouocare non liceret:Quarto,ꝙ agatur de pœna personali: nam si ageretur de bonis tantum,duellum fieri non deberet: Quinto requiritur,ꝙ primo sit electa via armorum,nõ iudicialis,nam si esset electa via iudicialis esset renunciatum
8 Duello. Sed quæro de notabili dubitatione, † si die statuta ad pugnam duellantes per totam illam diem pugnassent,nec posset apparere quis esset victor vel victus,an sequenti die sit pugnandum?Bal.in d.§. si quis hominem.mouet hoc dubium & dicit,ꝙ sequenti die non erit pugnãdum, sed victus dicetur qui se obtulit per duellum probare certa die & non probauit.adducit in argu.text.in l.si uiam.§.fin.ff.ꝙ vi aut clam.dicens, ꝙ in pugna,in qua vnus alium superare habet,non dabitur noua dilatio, arg.tex. in l.in executione.§.fin.ff.de verb.obligat.refert & sequitur Afflict.in d.c.
9 i.in.§.si quis hominem, in titu.de pac.tenend.in fin. Sed † quid erit,si imputatus de crimine læsæ maiestatis remansit victus in duello, an ex eo habeatur pro confesso? Dicas,ꝙ regulariter victus in duello non habetur ac si per omnia esset confessus delictum:Nam dicitur præsumptione confessus: ideo ex tali præsumptione non posset ad mortem condemnari,sicuti posset is qui vere esset confessus,vt voluit Math.de Afflict. in consti.regni.in tit.de sacrament.præstant.in constitutione incipiente,summo periculo

culo.nu.4.allegat tex.in c.afferte,de præſumptio. & Bal.in c.i.§. ſi quis ho
10 minē.de pac.tenen.& eius violat.in vſibus feudo.per gloſ.ibi.facit, † quia
quotiens ex non veris probationibus, ſed ex indicijs & præſumptionibus
etiam indubitatis reus condemnatur,nunquam ſibi imponi poteſt aut de-
bet vera pœna delicti,ſed mitior: vt notanter dixit Inno.in c.quia veriſimi
le.de præſumptio.quod dictum extollunt Doct.ibi. & in d.c.afferte.& in
alijs locis,maxime ſummus criminaliſta D.Hippo. præceptor meus in con
ſil.vij.nu.36.in i.volu. Veruntamen in caſu noſtro Math.de Afflict. loco
præallegato nu.9.tenuit,ꝙ in crimine læſæ maieſtatis victus in duello ha-
beatur ac ſi vere eſſet confeſſus & cōuictus:& propterea ꝙ vltimo ſuppli-
cio puniri debeat:& ſic tenet ꝙ vera pœna delicti puniri debeat.cuius opi
11 nio mihi nimis rigida videtur: quia † licet duellum ſit ſpecies probationis,
attamen eſt irregularis probatio,vt voluit Paris de Put.in tract.de re milit.
in Rubrica,ꝙ pugna eſt ſpecies probationis.vbi dixit, ꝙ Ideo reus victus
in duello pœna confeſsi punitur,licet mitius agatur cum eo quam cum cō-
feſſo:quia eſt conuictus ex præſumptionibus , quo caſu quis mitius puni-
tur.alleg.gloſ.& Bal.in tit.de pac.tenen.in d.§.ſi quis hominem.facit ꝙ vo
luit Abb. in c.i.de torneam. vbi dixit , ꝙ aliqui agunt duellum vt Deus
oſtendat Miraculum:quia credunt ꝙ habens iuſtitiam vincat Deo operan
te,quæ ratio eſt fallax : quia,vt plurimū,minus fortis ſuccumbit,cum ſem-
per non reperiantur duo pugnantes paris fortitudinis.c.ij.de cleric.pugnā.
12 in duel.& c.ij.de purga.vulgar.comprobatur hoc † per exemplum illo-
rum quatuor Nobilium Florētinornm,qui,de anno.1530.pugnarunt in
Caſtris ſub Florentiam exiſtentibus,quorum duo erant in ciuitate,videli-
cet Dantes Caſtellionus ſtatura ſatis grādi,& Lodouicus Martellus ſtatu-
ra potius parua quam mediocri:iſti duo pro patria pugnātes dixerant Ioā-
nem Bandinum,& Bertinum Aldobrandi, quorum Ioannes erat ſtatura
maior,eſſe rebelles patriæ,ex quo adherebāt Illuſtri familiæ Medicæ,et ſu
per iſta quærela ſtatuta die pugnarunt,& tādē duo ſtatura minores, vnus
pro parte , ſingulari duello occiſi fuere : Nam Dantes Caſtellionus Berti-
num Aldobrandi,& Ioannes Bandinus Lodouicum Martelli occiſit.Itaꝗ
apparet duellum non eſſe veram & indubitatam probationem delicti.

S V M M A R I V M.

An ſtandum ſit aſſertioni principis dicentis aliquem commiſiſſe crimen læſæ maieſtatis contra ſe?

1 *Non creditur regi nec principi , ſi per ſuas literas atteſtetur quòd talis fuit eius proditor,& ꝗ propterea feudum amiſit ꝗ a ſe tenebat.*

2 *Quod procedit etiam in Papa.*
3 *Ex cuius narratione quis non potest iure suo priuari.*
4 *Limitatio ad clemen.pri.de probatio.*
5 *Principis dicto non statur in crimine læsæ maiestatis, quia in eius facultate esset aliquem priuare iure suo sine causa.*

QVAESTIO XIX.

ECIMONONO quæro: an standum sit assertioni principis dicentis aliquem commisisse crimen læsæ maiestatis contra se? Et dicas ꝙ non: quia agitur de suo interesse ratione confiscationis bonorum. Ita dixit Cardinal in consil. 128. in quæstione quæ vertitur. in princ. vbi concludit in Duce Mediolani, ꝙ illius assertioni non erit standum asserentis quendam contra se crimen læsæ maiestatis commisisse. idem te-
1 nuit Andr. de Iser. in c. i. in fin. in tit. quo temp. mil. vbi dixit, † ꝙ nec regi, nec principi creditur si per suas literas attestetur ꝙ talis fuit eius proditor, & ꝙ propterea feudum amisit quod a se tenebat: cum testimoniũ dicat in
2 causa propria, in qua nullus est idoneus testis. l. nullus. ff. de testi. Hoc † etiã
3 & in Papa locum habet: quia † ex eius narratione non potest aliquis iure suo priuari. vt habetur per Abba. in clemen. i. de probatio. & idem in c.
4 quæ in ecclesiarum. col. fin. de constitu. † & hoc casu limitatur. d. clem. i. vt dixit Deci. in consi. 528. pro resolutione casus. col. ij. in prin. in iij. volu. qui sequitur supradictam opinionem, & in consi. 544. serenissimus Imperator Carolus. col. ij. vbi concludit, non esse standum assertioni dicti Imperatoris asserrentis in quadam sua declaratoria, ꝙ illustres Domini Federicus & Pirrus de Gonzaga fratres essent sui rebelles: & propterea omnia eorum feuda ad ipsum Cæsarem esse deuoluta, ex quo talis rebellio non erat aliter probata cum de eius interesse tractaretur, allegando Andr. de Isern. lo
5 co præallegato. † Si enim staretur principis dicto in hoc esset in eius facultate priuare aliquem iure suo sine causa ex sola eius assertione, ꝙ vtiq; iniustum & absurdum esset: vt dixit Fely. in d. c. quæ in ecclesiarum, de cõstitu. ad quod multa allegat Deci. in d. suo consil. 544. col. ij. & ideo bene dixit Cardinal. in d. consil. 128. in princ. ꝙ ex quo, in casu in quo consuluit, crimen læsæ maiestatis non erat probatum per testes, nec instrumenta, nec per confessionem, nec aliter, non erat standum assertioni Ducis Mediolani. idem tenuit Deci. in consi. 410. in causa mota Mediolani. col. ij. versi. Tertio principaliter. in iij. volu. idem voluit Ias. consi. 14. ad motiua. col. vi. nu. 8. & nu. 9. in i. volum. & idem tenet solennis Doctor præceptor meus.

Dominus Carol. Ruinus in consil. 147. visis his quæ proponuntur. nu. 8. in i. volu. & consi. 3. videtur prima facie. col. iij. nu. 5. in v. volum.

S V M M A R I V M.

An testes qui deponunt audiuisse aliquos coniurantes contra principem mediante curtina, uel tenui pariete uel alicuius muri fissura probent crimen læsæ maiestatis?

1 *Testimonium in re perceptibili per sensum auditus, ut sunt uerba, ualet, licet paries, uel curtina in medio fuerit inter testes & contrahentes.*

2 *Quod in testamentis locum non habet. quia testes debent esse ad præsentiam testatoris.*

3 *Testes de auditu mediante curtina uel quid simile in contractibus ualẽt dummodo noscãt uoces contrahentium.*

4 *Secus est in causa ubi agitur de dissolutione matrimonij.*

5 *Cautela ad probandum aliquid, ubi non sunt testes, nec scriptura. & sub nu. 6.*

6 *Et an procedat in criminalibus supradicta cautela. & nu. 7.*

8 *Testes de auditu mediante curtina uel tenui pariete, in crimine læsæ maiestatis probant.*

Q V AE S T I O XX.

VIGESIMO quæro: vtrum testes, qui deponunt audiuisse aliquos coniurantes contra principem, mediante curtina vel tenui pariete, vel alicuius muri fissura, probent crimen læsæ maiestatis? Dicas, ꝙ glos. in l. in summa. §. idem
1 labeo. ff. de aqua pluui. arcend. dicit, † ꝙ tale testimonium in re perceptibili per sensum auditus, vt sunt verba, valet, licet paries vel curtina in medio fuerit inter testes & contrahentes, vel testatorem. & illam glos. dicit ibi Imol. esse singularem. Ve-
2 runtamen, † quod dicit illa glos. de testatore cõiter reprobatur, vt ibidem testatur Io. de Imol. quia in testamentis testes esse debent ad p̃sentiã testatoris. l. si nõ speciali. & ibi doct. C. de testa. faciũt quæ habentur in l. iubemus. C. eod. tit. & in l. hac consultissima. §. at cũ humana. C. qui test. facere poss. Bar. autem in d. §. idem labeo, sentit hoc procedere eo casu quo testes prius testatorem non vidissent nec audiuissent: secus autem esse dicit, si testes testatorem prius viderant & eum audierant, & postea post curtinam vel tenuem parietem fuissent. Imol. vero in d. §. idẽ labeo, tutius esse dicit, ꝙ in testamentis testes sint præsentes. cuius opinioni adhereo propter mul-
3 tas fraudes quæ fieri possent, & per text. in d. l. si non speciali. In † contractibus vero dicit Imol. communiter teneri, ꝙ huiusmodi testimonium non vitietur, dummodo testes habeant notas voces contrahentium, allegat glos. iiij. q. ix. in c. testes. & in. §. si vero absunt. in auct. de hæred. & falcid. Alia vero glos. in c. præterea de testi. voluit, quod testimonium de auditu proprio non probet pariete inter medio sine alijs adminiculis, Tu

4 autem dicas,† ꝙ gloſ.in d.c.præterea in verb.de auditu.loquitur, vbi agitur de diſſolutione matrimonij,in quo articulo teſtes de auditu mediante tenui pariete vel curtina, niſi concurreret fama & alia adminicula, non probarent.gloſ. vero. in d.§. idem labeo,loquitur in contractibus, & iſto modo concordari poſſunt ne ad inuicem ſine contrariæ,ita eas concordan
5 do dixit Imol.in d.§.præterea. in fin. vbi dat Cautelam, † ꝙ quando aliquis veritatem fateri non vult in præſentia aliorum, ꝙ poteſt adduci ad confitendum in loco vbi poſt curtinam eſſent teſtes, qui audirent & qui de hoc eſſent admoniti, dũmodo notas haberẽt partiũ voces.vide de hoc
6 Fely.in d.c.præterea.col.ij.& vlt.in verſ.vlt.pondera.Sed†quid dicemus in criminalibus? Hoſtienſ. in c.ij.de conſuet. ponit caſum in quodã tabernario,qui ſubtraxerat ſiue furtiue abſtulerat Ganeæ Scyfum ſuum argenteum,quem nolebat reſtituere,nec in præſentia teſtium cõfiteri, licet cum eſſet ſolus cum ea id non negaret: at illa mulier Notarium & quoſdam teſtes poſuit poſt parietem,& tabernarium calefactum ad id confitendum induxit, qualiter ſibi Scyfum ſubtraxerat,& ſe reſtituturum promiſit: quo audito mulier rogauit tabellionem & teſtes de confeſsione tabernarij: & ſic ſentit Hoſtien.prædictam confeſsionem hoc modo probari potuiſſe,ꝙ refert Abb.in d.c.ij.de conſuet.vbi Andr.Barba.col.xi.refert de quodam accuſato de crimine capitali, qui ſeueriter tortus conſtanter negabat ſe illud delictum commiſiſſe,ſed poſtmodum cum ſolus eſſet cum Poteſtate confitebatur delictum,quod coram teſtibus fateri nolebat:Poteſtas poſuit teſtes & Notarium poſt parietem, & blando ſermone ab illo extorſit cõfeſsionem, & rogauit de hoc Notarium ſtantem in abſcondito de dicta confeſsione,& ſic illum decapitari fecit. ſubdens Barbat.ꝙ præmiũ illius poteſtatis debuiſſet eſſe laqueus,& certe bene dixit: quia illa confeſ-
7 ſio fuit extorta, & ſic illius vigore non debebat ille mori. Quod † autem teſtes de auditu medio pariete vel curtina non probent in criminalibus, licet notas habeant loquentium voces,ſentit Felyn.in d.c.præterea. colũ.ij. verſic.vlti.pondera.licet ad hoc nil alleget,niſi Imol.in d.§.idem labeo.qui dixit,ꝙ gloſ.in d.c.præterea.loquitur in pœnalibus. Contrariam partem tenuit Alexand.in conſi. 166.Animaduerſis his.col.iij.verſic. Nec obſtat ꝙ iſte teſtis.in ij.volu.vbi dixit,ꝙ,præterquam ad probandum teſtamentum,teſtes,qui audierunt medio pariete vel curtina ſi notam habent vocem eius contra quem deponunt, probant ac ſi illum vidiſſent: & propterea conſuluit credendum cuidam mulieri, quæ depoſuit contra quændam in cauſa criminali quem non vidit,ſed tantum illius vocem,quam no
8 tam habebat,audiuit. Concluderem ego, † ꝙ in crimine læſæ maieſtatis huiuſmodi teſtes admittendi eſſent & probarent; quia tractatus & con-

ſpirationes ſecrete fiunt ; & vt plurimum intra priuatos lares. Iudex autem ex circunſtantijs arbitrabitur quanta fides illis adhibēda ſit, iuxta tex. in l.iij.ff.de teſti.nam ſi dicti teſtes deponerent vidiſſe & agnouiſſe ingredientes cameram, licet eos non viderint quādo inſimul loquebantur, arbitror eos tali caſu probare. de quo vide, D.Carolum Ruin. præceptorem meum in conſil.71. quamuis circa primum. colum. penul. verſic. hinc etiā videmus. nu.21. in iij. volu. vbi dixit, ꝙ ſi teſtes vidiſſent ingredientes cameram, plene probarēt. alleg. Abb. qui hoc dicit in c. cum cauſam. de teſti. De iſta materia, quando probent teſtes deponentes audiuiſſe medio pariete vel curtina vide late per D.Ioan.Crot. Dominum meum in tract. de teſti. nume.346. vſq; ad nume.351.

SVMMARIVM.

An crimen læſæ maieſtatis per inſtrumentum probari poſsit.

1 *Crimen teſtibus non teſtimonijs probandum eſt.*

2 *Delictum quòd non conſiſtit in inſtrumento, ſed extrinſecus, non probatur directo per inſtrumentum plene. & ſub nu.3.*

3 *Delictum per literas non probatur in iudicio.*

4 *Delictum directe per inſtrumentum quando probetur. & nu.4.*

5 *Teſtibus non citatis nec iuratis in alterius præiudicium non creditur.*

6 *Nemo eſt dominus membrorum ſuorum.*

7 *Crimen læſæ maieſtatis inſtrumento probari poteſt, quia coniuratio ex eo probatur.*

8 *Quod procedit etiam ſi ſcriptura coniurationis inita eſſet manu priuata.*

QVAESTIO XXI.

VIGESIMOPRIMO quæro: an crimen læſæ maieſtatis per inſtrumentum probari poſsit? circa quod videtur dicendum ꝙ non: per tex. in l. diuus Adrianus in princip. ff. de cuſt. & exhibit. reorum. & per tex. in l.iij.§. diuus
1 Adrianus. ff. de teſt. in quibus iuribus dicitur, ꝙ † teſtibus non teſtimonijs credendum eſt. Et ꝙ crimen teſtimonijs probari non poſsit, tenuit Iaſ. in conſi.34. Ad motiua data. col. vi. nu.9. in i. volum. Et Aymon. Crauet. in tract. ſuo de antiqui. tempor. in i. parte. in verſic. quarto limitatur. nu.13. idem tenuit Collect. in c. cum in eccleſiis. in
2 princ. extra, de maior. & obed. & Floria. in d.l.iij.§. diuus. vbi dixit, ꝙ † delictum, ꝙ non conſiſtit in inſtrumento ſed extrinſecus, non probatur di-
3 recto per inſtrumentum plene, ſubdit tamen ꝙ facit adminiculum. Et, † ꝙ

delictum per literas non probetur in iudicio, tenuit Egid. Bellem. in c. placuit. vi. q. iij. per tex. in c. relatum. v. q. ij. Pro contraria parte, ꝙ immo crimen per instrumentum probetur seu priuatam scripturam, facit text. in l. senatus. in prin. ff. ad senat. consul. turpillian. & ibidem Bar. Bal. in l. contra negantem. C. ad leg. Aquil. idem in l. ij. ff. de feri. & Bar. in l. non intelligitur. §. tacite. ff. de iure fisc. vbi dixit, ꝙ per priuatam scripturam delictum probatur, ꝙ tamen procedere testatur quando delictum promittendo vel contrahendo committitur, vt dixit Bar. in d. l. senatus, ad prædicta vide glos. in c. cum in Ecclesiis. de maior. & obed. & in c. cum impositionibus. de iure iuran. in vi. Et per Io. Andr. in regula, semel malus. in Mercuri. & Salyc. in l. fin. C. de probatio. & Abb. in d. c. cum in ecclesiis. in versicul. in glos. tertia. vbi dixit, ꝙ aut ex tenore instrumenti patet crimen ita ꝙ directe instrumentum non fuit confectum super crimine, & tunc crimen per instrumentum probatur, & ponit exemplum in canonicis, qui se adinuicē per instrumentum super coniuratione, quam contra eorum episcopum fa-
4 ciebant, obligarunt. † Nam dicit Abbas per hoc instrumentum coniurationis crimen probatur. Aut agitur de probatione directe ficda per instrumentum & tunc distinguit: aut instrumentum scriptum fuit sine consensu illius qui crimen commisisse dicitur, & non probat, nam si secus diceremus quis de facili de crimine cōuinceretur, Nec est hoc officiū notarij, nec
5 testes descripti in illo instrumento darent illi fidem: cum † testibus in alterius præiudicium non credatur, nisi citati fuerint & iurauerint. vt in. c. ij. de testi. Si vero ille, qui criminosus dicitur, instrumento cōsenserit, & isto casu instrumentum probat, quo ad pœnam cui imputatus de crimine potest se subijcere. alleg. ad hoc tex. in c. cum dilecti. de electio. & in c. penul. extr. de crim. fals. quo vero ad pœnam, cui se obligare non potest, instrumento
6 non creditur: cum † nemo sit dominus membrorum suorum. l. liber homo. ff. ad leg. Aquil. & in c. contingit. el i. de sent. excom. Fely. in d. c. cum in ecclesiis, Regulam ponit, delictum instrumento probari. adducit tamen octo fallentias ad regulam prædictam. & quia eius dicta transcribere non intendo, eum videre poteris, ex cuius dictis comprobatur prædicta distin
7 ctio Abbatis, Erit ergo ex prædictis conclusio, † ꝙ crimen læsæ maiestatis ꝙ cōmittitur ex coniuratione facta contra rempub. vel principem, instrumento probari poterit: cum coniuratio instrumēto probetur. vt dixit etiā Fely. in d. c. cum in ecclesiis. col. ij. vers. fallit quarto. vbi alios adducit.
8 † subdēs hoc procedere, ēt si scriptura initæ cōiuratiōis esset manu priuata.

SVMMARIVM.

Conspiratio & coniuratio quid sit?

1 *Conspiratio quid sit?*

2 *An conspiratio & coniuratio sint unum & idem?*
3 *Iniquum est crimen contra proximum coniurare.*
4 *Conspiratio fit pacto tantum sine iuramento. Et unde dicatur.*
5 *Cōspiratio dicitur multorū cōuētio, quae fit ad subuersionē status uel dignitatis alterius.*
6 *Conspiratio quandoque in bonam partem accipitur.*

QVAESTIO XXII.

VIGESIMOSECVNDO quæro: dictum est in proxima præcedenti q. q͂ coniuratio per instrumētū probatur: & in q. xiiij. in rubri. qualiter & a quib. crim. læsæ maiest. cōmittat. q͂ conspirantes in necē principis seu eius consiliariorum incidunt in crimen læsæ maiestatis: modo videamus quid sit conspiratio, & quid cōiuratio? circa q͂ di-
1 cas, † q͂ conspiratio dici potest omnis conuenticula vel cōiuratio multorū quæ ad actum illicitum fiat. xi. q. i. c. coniurationum. cum quatuor sequentibus cap. & ibi not. doct. maxi. Io. de Turre Cremat. facit q͂ habetur in c. i. §. conuēticulas. de pac. iuram. firmā. in vsib. feud. Alex. in consi. 13. col. iij. in fin. in vi. volu. idem dixit Marti. de laud. in tract. de crim. læsæ maiest. q. xvi. alleg. Io. Andr. in c. exhibita. de iudic. & Imol. in c. petitio. de iur. iurā. ad idē Fran. Lucanus in tract. suo de priuil. fisci. in ij. parte princip. in rubr.
2 de crim. læsæ maiest. col. iij. nu. 14. Sed videndum est, † an conspiratio, & coniuratio sint vnum & idem, vel diuersa? Et breuiter dicas, q͂ sunt diuersa: nam coniuratio dicitur quando fit cum iuramento: dicta, a coniurādo, hoc est, insimul iurando. ita dixit Egid. Bellem. in d. c. coniurationū. & ibi-
3 dem Io. de Turre Cremat. & Archid. qui dixit, † q͂ cōiuratio est plurium contra aliquos in vnum facta iuratio. & est iniquum crimen contra proximum coniurare, de quo habetur ij. Regum c. xv. q͂ Absolon in odium patris sui coniurationem fieri procurauit. & Actuum Apostolorum c. 18. di-
4 citur, q͂ pluiquam xl. viri in Pauli necē coniurationem fecerant. † Conspiratio autem fit pacto tantum sine iuramento. Dicitur autem conspiratio, a conspirando, idest, simul aspirando contra aliquem: ita dicunt in d. c. coniurationum. Archid. Io. de Turr. Cremat. & Egid. Bellem. & ibi Turre Cremat. dixit, q͂ conspirare est contra aliquem simul in vnum maligno spiritu insurgere: Nam sic iudæi contra Christum conspirarunt, vt habe-
5 tur, Ioannis capit. 11. & † dicitur conspiratio multorum conuentio, quæ fit ad subuersionem status vel dignitatis alterius: vt dicit Archid. in d. c. conspirationum. in princip. xi. q. i. facit glos. in c. per tuas. in verb. conspiratio. de simon. & de iur. iurand. c. petitio. vbi colligitur, quod conspiratio est confœderatio facta in præiudicium alicuius personæ, vel eius

6 dignitatis. Accipitur † tamen quandoq; conspiratio in bonã partem. glos. in c. si quis clericorum. d. xi. q. i. Præposit. in d. c. conspirationum. colum. i. versicul. Et proprie. & vide eundem in d. c. si quis clericorum. vbi ponit quando conspiratio licita sit. colum. i. versicul. in glos. ibi licet. vbi Egid. Bellem. super eadem glos.

SVMMARIVM.

Delictum an probetur, si quis ueniam petat a principe?

1 *Vbi non est delictum non cadit petitio uenie.*

2 *Petitio uenie non est sufficiens probatio delicti.*

3 *Petens ueniam quando delictum fateri uideatur. & nu. 4. 5.*

6 *Cautela petentis ueniam iudicialiter, ne uideatur delictum fateri.*

7 *Petens absolutionem ab excommunicatione an uideatur fateri se excommunicatum? & numero 8.*

QVAESTIO XXIII.

VIGESIMOTERTIO, vidimus supra sub hac eadem rubric. q. i. qualiter crimen læsæ maiestatis confessione rei probetur: Nunc quæro: an delictum huiusmodi probetur, si quis veniam petat a principe, & sic, an veniã petens videatur delictum fateri, cum accusatus, inquisitus, vel denunciatus fuerit contra principem conspirasse? In
1 hac quæstione videtur dicendum q; sic: quia † vbi non est delictum non cadit petitio veniæ, Priuatio enim habitum præsupponit. l. decem. ff. de
2 verb. obliga. Dicas tamen contrarium esse de iure verius: Nam † petitio veniæ non est sufficiens probatio delicti: vt est glos. singularis in c. exhibita. de homicid. quam exclamat & sequitur Roma. in l. i. §. nunciatio. ff. de oper. nou. nuncia. accusatus nanq; veniam petendo censetur illam petere ad placandam principis iram contra se ex falsa maleuolorum informatio-
3 ne causatam. Distinguendum † tamen est in hac materia, ex mente doct. in d. c. exhibita. q; aut quis solenniter coram iudice veniam petit: aut extra iudicium. primo casu petens veniam delictum fateri videtur, vt dicunt Hostiens. Anton. de Butr. Ioan. de Anna. Cardinal. & Abb. in d. c. exhibita. vbi tenent, q; ita procedant ea, quæ habentur in c. venerabilis. de electio.
4 & in l. decem. ff. de verb. obligat. Secundo vero casu, † petens veniam fateri non videtur delictum, hoc etiam voluit Cepol. in consil. 21. colũ. iiij. versic. sed plus dico. supradictam distinctionem sequitur Mar. Blanch. in tract.

tract.suo de indic.nu. 308. vbi dicit, ꝙ glos. prædicta in d.c. exhibita. iuncto tex. non probat illud ad ꝙ allegatur per doct. quia in illo tex. clericus ille non erat culpabilis de nece pueri, de quo ibi: quia illum non percusserat, sed puer ille ex negligentia & medici imperitia obierat, & petierat veniam a patre pueri vt illius dolorem mitigaret: & sic ibi constabat, ꝙ petitio veniæ criminis confessionem cõtinere non poterat. subdens, ꝙ glos. illa in verbo postulauit, ex qua doctores argumentum summunt de petitione veniæ, non loquitur: sed de dispensatione petita a summo pontifice. Tu autem dicas, ꝙ immo ille tex probat conclusionem prædictam doctorum etiam iuncta dicta glos. in verbo postulauit. nam in d. tex. dicitur, ꝙ puer ille veniam petierat a patre pueri percussi vt illius dolorem mitigaret, licet assereret puerum illius filium non percussisse: & quia petitio veniæ videbatur arguere ipsum esse culpabilem, licet contrarium ipse assereret, ideo episcopus, ex quo ille veniam petierat, a sacrorum ordinum susceptione repellebat, tanquam illius delicti culpabilem: ideo Papa mandat, ꝙ constito ita esse vt ille asserebat, qui veniam petierat, Episcopus ipsum a susceptione ordinum non repelleret: & sic ibi aperte probatur id ꝙ
5 dicũt doct. † ꝙ petitio veniæ ibidem extraiudicialiter facta delicti confessionem non inducit. & d. glos. dicit, ꝙ Episcopus male faciebat repellendo illum, ex quo veniam petierat a patre pueri percussi a susceptione sacrorum ordinum. ergo sentit d. glos. ꝙ ibi petitio veniæ delicti cõfessionem non inducat. & sic iuncta textui optime probat intentionẽ doctorum ad quod not ibi eam Abb. in ii. not. & idem Abb. ibidem, in d.c. exhibita. in
6 fin. vbi etiam id not. Petr. de Anchar. in v. not. Dicas tamen, † ꝙ, licet petitio veniæ iudicialiter facta delicti confessionem inducat, attamen ad hoc euitandum cautela erit, ꝙ quis dicat: non puto me fecisse, sed si in aliquo læsi, veniam peto: ita voluit Abba. in d.c. exhibita. in final. verbis. & ibidem Petr. de Anchar. in v. not. vbi dixit, ꝙ petitio veniæ etiam in iudicio
7 facta ad cautelam delictum non probat. & idem † erit in excommunicato: nam licet quis petendo absolutionem ab excommunicatione videatur fateri se excommunicatum, cum absolutio vinculum præsupponat. c. ad dissoluendum. de despons. impuber. & l. decem. ff. de verbor. obligat. At-
8 tamen † si quis in iudicio absolutionem petat ab excommunicatione ad cautelam, non ex hoc se excommunicatum fatetur: vt dixit Ioan. Andr. in d.c. exhibita. colum. vltim. in versicul. in glos. penult. allegat text. in cap. venerabili. de sentent. excommunic.

SVMMARIVM.

1 *In crimine læsæ maiestatis an ex solo dicto socij criminis quis ad torturam poni possit?*

2 *Quid dicendum si cum dicto socij criminis sit aliquod indicium uel præsumptio?*
3 *Quæ requirantur ut dictum socij criminis indicium faciat?*
4 *An dictum socij criminis receptum in tortura sine iuramento indicium faciat ad torturam contra aliquem?*

QVAESTIO XXIIII.

VIGESIMOQVARTO vidimus supra sub hac eadē
rubric.q.vij.ꝙ socius criminis admittitur in testem contra
socium eiusdem criminis in crimine læsæ maiestatis: Mo-
1 do quæro: cum † nemini de se confesso in alium creda-
tur, nisi in d.crimine c.nemini.xv.q.iij.& not.in c. vlti. de
testi.cogen.Roma.in l.si quis in graui.ff.ad syllan.not.in
c.cum monasterium.de confes.& in l.quoniam liberi.C.de testi. An in cri
mine læsæ maiestatis ex solo dicto socij criminis ad torturam procedi pos
sit contra imputatum de tali crimine? Dyn.in suo tract. de quæstio. dixit,
2 † ꝙ inculpatio facta per socium criminis in illis casibus, in quibus de socio
interrogari potest, qui ponuntur per glos.in l.accusationis.C.de accusatio.
indicium facit ad torturam, si cum dicto socij criminis sit aliqua præsum-
ptio vel aliud indicium: alias sola assertio illius ad torturam non sufficeret.
vt etiam voluit Abb.in c.i.de confess.glos. in l.accusationis.C.de accusat.
Brun.in tract.de quæstion.q.v.Bar.in l.repeti.ff.de quæstio. Alexan.in l.
i.eod.tit.& in consi.89.in iij.volu.& consi.128.in iiij.volu.Bal.in l. quo-
niam.C. de testi.& Math. de Afflict. in c.i.in.§.& bona committentium.
col.iij.in tit.quæ sint regal. in vsib.feud.vbi dixit, ꝙ ita vidit praticatum
& iudicatum.idem tenuit Thom.Grammat.in consi.35. in causa Magnifi
ci Antonij.in fin.nu.49.faciunt quæ dixi supra q.vij.sub hac eadem rubr.
Et præmissam conclusionem tenuit etiam Guid.de Suzar. in tract.suo de
tormen.col.viij.& Salic.in l.fin.C. de accusat. Alexand. in consi.89.viso
themate ante scriptæ inquisitionis.col.ij.in iij.volum.Hippoly. Dominus
meus.in l.i.§.diuus Antoninus.col.ij.ff.de quæstio.et in singulari.209.inci
3 piente, socius criminis. † Vnum tamen perpetuo mēti tenebis, ꝙ ad hoc
vt socius criminis indicium faciat contra socium, requiritur ꝙ deponat me
dio iuramento, deinde in tormentis.nam si extra torturam deponeret eius
dictum nil valeret. ita singulariter dixit Rapha. Fulgos. in consil.173. in
causa inquisitionis.col.i.& Socin.in regula.375.in iiij. fallentia. & hoc di-
ctum multum exclamat idem Dominus meus in sua pratica criminali in.§.
4 diligenter.nume.6.& Deci.in consil.342.in causa.in i.& ij. col. † & dixit.
singulariter idem Dominus meus in d.sua pratica, & in d.§.aggredior.nu

mero 62. in versicul. Aliud etiam venit singulariter notandum, ꝙ dictum socij criminis etiam receptum in tortura sine iuramento indicium non facit ad torturam contra eum, quem inculpat.

SVMMARIVM.

1 *An unus testis in crimine læsæ maiestatis indicium faciat ad torturam.*

2 *Ad probandum indicium duo testes requiruntur.*

3 *Vbi plura indicia probarentur testibus singularibus, ex illis resultarent plures præsumptiones quæ ad torturam sufficerent.*

QVAESTIO XXV.

1 VIGESIMO QVINTO quæro: an vnus testis in crimine læsæ maiestatis indicium faciat ad torturam? & dicendum ꝙ sic, vt not. Alberic. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. iul. maiest. per text. ibidem in fin. ex vnico enim indicio videtur ꝙ procedi posit ad torturam in crimine læsæ maiestatis, vt videntur tenere Petr. & Cyn. in l. si quis. C. ad leg. iul. maiest. & not. Bald. in l. milites. C. de quæstio. Sed contra hanc cõclusionẽ videtur tex. in d. l. si quis. ibi si alijs manifestis indicijs accusationem suam. &c. Et ꝙ plura indicia requirantur in hoc crimine læsæ maiestatis tenuit etiam per tex. in d. l. si quis. Io. Igneus, in sua disput. An rex Franciæ recogno. imperat. nu. 121. in hoc tamen distinguendũ est. ꝙ aut vnus testis deponit de veritate facti, & eo casu indicium facit ad torturam regulariter. Cyn. in l. fin. C. de quæstio. not. in d. l. si quis. C. ad leg. iul. maiest. & in l. maritus. ff. de quæstio. Bar. in l. i. §. item Cornelio. ff. eod. † Aut vnus
2 testis deponit non de facti veritate, sed de indicio, & tunc, quia ad probandum indicium duo testes requiruntur ad minus glos. singularis, & ibi doct. in l. fin. C. famil. hercis. Bar. in l. fin. ff. de quæstio. ad idem facit ꝙ not. in l. cum sillenianum. C. de his quibus vt indign. idem dixit Angel. in suo tract. malefi. in verbo. Quod fama public. præcedente, in versi. quæro qualiter probetur. & Salyc. in l. final. C. de quæstio. dictum vnius testis indi-
3 cium non facit, vnum tamen nota. dignum non omitto, † ꝙ licet quodlibet indicium duobus testibus probari debeat ad hoc vt indicium sit sufficiens ad torturam, attamen vbi plura essent indicia, & probarẽtur testibus singularibus, ex illis resultarent plures præsumptiones quæ ad torturam sufficerent. vt voluit Fulgos. in d. l. fi. C. famil. hercis. quem sequitur Socin. consi. 54. in iij. volu. Franc. Brun. in tract. de indic. & tortura colum. ij. Et Grammat. consil. 30. in causa mota. col. ij. nu. 10.

SVMMARIVM.

1 *Iudex an procedere debeat ad torturam contra imputatum de crimine ſine indicijs ſolenniter receptis?*

2 *Quid dicendum in crimine læſæ maieſtatis?*

3 *Iudices male faciūt, qui imputatū de crimine læſæ maieſtatis ſtatim ſine indicijs torquēt.*

4 *Iudex qui a lege uel ab homine habet quodcunq; arbitrium, ſine legitimis indicijs reum ad torturam ponere non poteſt.*

5 *Reus imputatus de delicto exculpatus ab offenſo, etiam ſi contra eum eſſent legitima indicia torqueri non poteſt.*

QVAESTIO XXVI.

1 VIGESIMOSEXTO quæro: iure cautum eſt quod iudex accedere non debeat ad torturam contra imputatum de crimine ſine indicijs ſolenniter receptis, de quo habetur in l.i.in prin.ff.de quæſtio.& in l.i.C.eod.tit.& habetur per Marſil.D.meum in d.l.i.ff.de quæſtio.in ij. col. & per eundem in ſingulari. 117.incipiente, ad torturam. & per Angel.in tract.malefi.in verbo fama publica.in verſicul. quæro an unum indicium.& eſt tex.in c.cum in contemplatione.extra.de regul.iur.

2 † An idem ſit in crimine læſæ maieſtatis? & videtur dicendum ꝙ non: ſed ꝙ ad torturam procedi poſsit etiam ꝙ indicia non præcedant, per doctrinam Bald.in l.quicunq;.C.de ſer.fugit.in fin.vbi dixit, ꝙ in tractatibus qui ſecrete fiunt propter difficultatem probationum incipiēdum eſſet a tortura: cum ſint etiam alij caſus, qui tantum non continent facinus, in quibus a tortura incipi poteſt ſine indicijs.vt not.per gloſ.xij.q.ij.c. quæſtio.Contrarium autem dicendum eſt, ꝙ immo in crimine læſæ maieſtatis ad torturam procedi non poteſt legitimis non præcedentibus indicijs. tex.eſt in l.ſi quis.& ibi Cyn.Bal.& Salyc.C.ad leg.iul.maieſt.& Angel. in tract.de malefi.in verb.Che hai tradito la tua patria.in princ.& ibi Auguſt.de Arim.in addit.i.hanc opinionem tenuit etiam Barbat. in conſi.penul. & Angel. in d.l. ſi quis. & facit text.in l. famoſi.ff. ad leg.iul. maieſt.

3 & ibi Alberic.qui dixit, † quod iudices non debent in hoc crimine ſtatim reum cædere, ſed veritatem inquirere.dicens, hoc eſſe contra multos Rectores & iudices, qui, ſtatim ꝙ quis inculpatur ꝙ aliquid fecerit vel tractauerit contra principem, ponunt eum ad torturam & aſperrime torquent: nam contra iura procedunt, vt probatur in d.l. famoſi. idem dixit idem Alberic.in rubr.ff.ad leg.iul.maieſt.vbi dixit, ꝙ in iſto crimine & alijs nō

est procedendum ad torturam. Eandem opinionem tenuit Dominus Hippolitus. D. meus. in d. l. de minore. in prin. col. ij. in fin. versi. secundo etiam aduertas. ff. de quæstio. & in l. i. in prin. in ij. col. in versicu. secundo debent præcedere. eod. tit. & idem in singulari suo. 117. incipiente, ad torturam, supra allegato. idem tenuit Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium. col. iiij. versic. vigesimum tertium speciale. in titul. quæ sint regal. in
4 vsibus feudor. Et prædicta conclusio adeo vera est, † ꝙ etiam si iudex a lege vel ab homine haberet quodcunque arbitrium etiam tunc non posset ponere reum ad torturam legitimis non præcedentibus indicijs. ita voluit Ias. qui plura allegat ad hoc, in l. milites. C. de testa. milit. & sequitur præallegat. D. meus in d. l. i. col. ij. præallegato versic. secundo debent præcedere. idem voluit Ant. Capit. in suis Decis. Neapol. Decis. 126. nu. 4. allegat Alex. in l. filiusfamilias. in v. apostilla. ad Bar. & Paul. de Leazar. in c. gra-
5 uis. de deposit. Vnum non omitto, † ꝙ si offensus exculpauerit imputatũ de delicto, etiam si contra eum essent legitima indicia, nõ posset contra eũ procedi ad torturã. ita singul. dixit Bal. in l. i. col. penul. C. cõmun. de legat.

SVMMARIVM.

1 *Doctor & miles regulariter torqueri non possunt.*
2 *Quid dicendum in crimine læsæ maiestatis?*
3 *Princeps mandans constitutum in dignitate in crimine læsæ maiestatis torqueri sine indicijs, male facit.*
4 *Rex dicitur a regendo secundum iustitiam.*
5 *Tortus de mandato regis sine indicijs, si sit nobilis, etiam confessus, confeßio sua ei non noceret.*
6 *Iudex torquens aliquem de Antianis siue prioribus ciuitatis quo casu capite puniatur?*

QVAESTIO XXVII.

1 VIGESIMOSEPTIMO quæro: iure cautum est, ꝙ doctor & miles torqueri non possint l. omnes iudices. C. de decur. lib. x. l. milites. C. de qõ. & not. in l. diuus & in l. iij. §. i. ff. de qõ. Quid dicẽdum in crim. læsæ maiestatis? Di-
2 cas, † ꝙ ipsi, & alij alias priuilegiati ne torqueantur, torqueri possunt, priuilegio non obstante, & hoc propter huiusmodi criminis atrocitatem tex. est in l. nullus. C. ad leg. iul. maiest. et in l. si quẽquã. C. de epis. & cleric. l. decuriões. C. de quæstio. & habetur p Io. Igneũ, in sua disput. an Rex Frãciæ recog. imper. n. 114. et Abb. in c. cũ in

3 contemplatione.col.ij.in versic. quinto quæro. de reg.iur. † Hanc tamen conclusionem, quod miles & doctor in crimine læsæ maiestatis torqueri possint intellige sano modo, videlicet, si contra tales personas indicia extarēt & non aliter. ita voluit Andr. de Iser. in consti. regni in tit. de pugn. sublat. lib. ij. nu. 17. vbi dixit, quod si princeps sine indicijs mandaret torqueri constitutum in dignitate pro crimine læsæ maiestatis de potestate absoluta & si-
4 ne iusta causa male faceret quia suam excederet potestatem. Nam † Rex dicitur a regendo. secundum iustitiam. xxv. q. v. c. Regum. & idem dixit
5 Math. de Afflict. in ead. constit. regni. lib. ij. nu. 17. vbi subdit, † quod si Rex mandaret Nobilem torqueri sine indicijs, et ille sic tortus confessus fuisset, quod talis confessio ei non noceret, per tex. in l. diuus. §. ex quibus. ff. de quæstio. & hoc dicas procedere etiam si perseueraret in confessione: nam talis perseuerantia ei non nocet. ita notant. dixit Bonifa. in tract. suo de malefi. in tit. de quibus caus. quis poss. torq. in versic. Dico quod ante. colū. fin. in fin. alleg. text. in d. l. diuus. §. ex quibus. ff. de quæstio. & de hoc dixi latius supra q. i. versic. Et prædicta procedunt. & in vers. Secundo Amplia. cum sequent. sub hac eadem rubric. vbi plene scripsi circa confessionem rei factam in tormentis non præcedentibus indicijs. Vnum tamen non omit-
6 to, † quod iudex torquens aliquem de Antianis siue Prioribus Ciuitatis, præterquam in crimine læsæ maiestatis, vel proditionis Populi, capite punitur. ita dixit Ioā. de Anna. in c. i. col. ij. in versi. vlt. quia hic. de cleric. percussor. vbi allegat Angel. in l. Decuriones. C. de quæstio. qui dixit, quod iudex qui torquet non torquendum capite punitur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici an in crimine læsæ maiestatis torqueri possint?*
2 *Clerici in sacris ordinibus constituti, si sint infames, an torqueri possint?*
3 *Clerici & etiam presbyteri si sint suspecti an torqueri possint?*
4 *In crimine læsæ maiestatis in quibus casibus laici torquentur, an torqueantur clerici?*
5 *Tortura in clerico moderata esse debet.*
6 *Clericus regulariter torqueri non potest per laicum.*
7 *In crimine læsæ maiestatis torquetur non solum reus, sed etiam accusator & testis, & quicunque nobilis, & in magna dignitate constitutus.*
8 *In crimine simoniæ milites & alij priuilegiati quando non possint torqueri?*

QVAESTIO XXVIII.

1 VIGESIMOOCTAVO quæro: quid sit dicendum de clerico: An in crimine læsæ maiestatis torqueri poterit. text. in l. presbyteri. la i. C. de episc. & cleric. dicit, presbyteros torquendos non esse testimonium dicentes ita tamen vt falsa non simu

lent, in cæteris vero dicit seruandum ius commune. Abb. vero in c.i. de deposit. col. ij. in princ. in versic. Nota vlterius. per illum tex. dixit, ꝙ clericus etiam in causa ciuili habente delictum annexum torqueri poterit. sed Cardinal. Zabarel. in c. cum in contemplatione. col. iij. in fin. & col. iiij. in prin. extra de regu. iur. dixit, clericos non constitutos in sacris militibus æquiparari, & sicuti milites torqueri regulariter non possunt ita erit in clerico. Di
2 cas tamen, † ꝙ clerici in sacris ordinibus constituti, nisi sint infames, torqueri non possunt, secundum doct. in c. grauis. de deposit. itaq; tex. in d. l. presbyteri. intelligitur de presbytero non infami, secundum Cardinal. in d. c. cum in contemplatione. col. iij. prope finem. nam talis torqueri non potest etiam si testificando vacillaret, vt dixit Bald. in d. l. presbyteri. Et licet aliqui distinguant inter clericos in sacris constitutos, & alios non constitu-
3 tos in sacris, Attamen † commun. opinio est, ꝙ clerici & etiam presbyteri si sunt suspecti possunt ex causa torqueri, vt voluit Abb. in d. c. cum in contemplatione. col. ij. versic. Communis conclusio. extra de reg. iur. vbi dixit, ꝙ Abbas antiquus in c. i. extra de deposit. dixit not. verbum, videlicet, ꝙ non reperitur clericos esse torquendos nisi sint infames. & hoc dictum communiter approbari testatur Cardinal. in d. c. i. col. i. in v. Not. de deposit. vbi dixit, ꝙ hoc non probatur per tex. in d. c. i. quia licet Papa ibi dixerit, ꝙ audiuit, non propterea probatur ꝙ ille clericus esset infamis. & ista ratione motus Abb. in d. c. i. dixit, dubitare de dicta doctrina Abbatis antiqui, quæ vt dixit Cardinal. Zabarel. loco supra allegato commun. tenetur a doct. contra d. doctrinam Abbatis antiqui tenuit etiam Alciat. in c. pernitiosam. nume. 43. 44. & 45. de offic. ordinar. opinionem tamē dicti Abbatis antiqui sequitur Paul. de Liazar. ibidem. & Andr. Barbat. in c. si constiterit. in iij. col. de accusat. & D. Hippoly. Dominus meus in l. edictū. col. ij. vers. Item etiam clerici. ff. de quæstio. & in singulari suo 55. incipiente, aduertas. vbi dicit hoc praticasse in ciuitate Cumarum & obtinuisse, ꝙ quidam pauper presbyter non torqueretur: quia non erat diffamatus. & prædictam doctrinam Abbatis antiqui sequitur etiam Fely. in c. veniens. el ij. de testi. & in c. vniuersitatis. de sent. excommun. & in c. cum oporteat. col. penulti. de accusat. & Bonus de Curtilo. in tract. suo de Nobilit. in v. parte col. ij. nu. 7. & Cardinal. in d. c. cum in contēplatione. col. iij. circa medium. extra de regul. iur. & Nicol. Boer. in i. parte suarum Decision. Decis.
4 416. nume. 6. † Idem erit in crimine læsæ meiestatis, vt voluit Cardinal. in d. c. cum in contemplatione. col. iiij. circa princ. & Præposit. in c. presbyteri, el i. in versic. in eadem glos. vi. q. i. vbi dixit, ꝙ in quibus casibus laici torquentur ad inueniendam veritatem torquentur & ipsi clerici si oportet, vt puta, si essent infames vel criminosi, & alias tales qui non reciperen-

tur ad teſtimonium.& Egid.Bellem.in d.c.presbyteri.in fine idem tenuit.
facit tex.in c.nullus.vi.q.i. vbi habetur, ꝙ in crimine læſæ maieſtatis ne-
mo cuiuſcunq; dignitatis priuilegio excuſatur a tormentis. ſecus tamen in
alijs criminibus.ad idem tex.in l.nullus.C.ad leg.Iul.maieſt. idem tenuit
Nicol.Boer.in tract.de ſeditioſ.in vij.præſuppoſito.parum poſt prin.ſub
5 nu.2.†Tortura tamen in clerico debet eſſe moderata,ne potius in pœnam
tranſeat,quam in indagationem veritatis,vt dixit Abb.in c.vniuerſitatis.
de ſentent.excommu.Præpoſit.in c.illi qui.col.ij.nu.7.v.q.v.ad idē Car-
6 dinal.in c.cum in contemplatione.col.iiij.extra de reg.iur.† Scias tamen,
ꝙ clericus regulariter torqueri non poteſt per laicum.gloſ.in c.illi. ibi per
clericos v.q.v.ad idem gloſ.in c.presbyteri.ead.cauſa.& q.& gloſ.in c.in
ſumma.45.diſtinct.& gloſ.23.q.v.in verb.epiſcopis. Abb. in c. vt fame.
de ſentent.excommun. de quo vide per Præpoſit.in d.c.illi qui. colū.ij.in
7 verſic.in ea gloſ.ibi v.q.v. † Quinimmo in hoc crimine propter eius atro
citatem torquetur non ſolum reus ſed etiā accuſator,& teſtis,& quicunq;
ſit quantumcunq; ſit nobilis, & in magna dignitate conſtitutus; nec ali-
quis auditur volens opponere exceptionem,ꝙ torqueri non debeat.ſecus
tamen eſt in ſimonia,in quo crimine quandoq; reus torquetur,quandoq;
teſtis,ſed tantum vilis,vt puta ſeruus vel infamis & huiuſmodi perſonæ,
8 Præterea † in crimine ſimoniæ milites,decuriones,& alij priuilegiati poſ-
ſunt exceptionem ſui priuilegij opponere quando mandantur torqueri ſi-
ne licentia & conſenſu principis.Ita notanter dixit Io. de Turre Cremat.
in c.ſi quis.§.porro,in fin. vi.q.i. probatur eius dictum per c. nullus. ead.
cauſa & quō. Et ꝙ accuſator torqueatur in crimine læſæ maieſtatis tenuit
etiam Præpoſit.in d.c.illi qui.in i.col.verſic.oppono ꝙ accuſator. v.q.v.
vbi dixit,ꝙ accuſator torqueri non debet,niſi in crimine læſæ maieſtatis.
quod etiam voluit ibidem Egidius Bellem.colum.i.in princip.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læſæ maieſtatis an præſumptionibus probari poßit?*
2 *Probatio per coniecturas admittitur in his quæ ſunt difficilis probationis.*
3 *Crimen læſæ maieſtatis cum ſit enormißimum euidentiores præſumptiones requirit.*
4 *Iudex temperare debet ſuā ſententiā qn̄ aliquē condēnat præſumptionibus & indicijs.*

QVAESTIO XXIX.

1 VIGESIMONONO quæro: an crimen læſæ maieſtatis præ
ſumptionibus probari poſſit? Dicendum videtur ꝙ ſic: Nam
videmus cætera crimina præſumptionibus & indicijs probari
2 ac iudicari poſſe.l.fi.C.de probatio.circa fin.†in his enim quæ

ſunt

ſunt difficilis probationis probatio per coniecturas admittitur. ſecundum Bar.in l.ſi quis ex argentarijs.§.penul.ff.de edend.& in l. ſi quando.C.vn de vi.& Ant.de Butr.in c.veniens.el i.col.fin.de teſti.& de hoc late ſcribit.D.Hippol.Marſil.præceptor meus in conſi.v.col.fin.nu.21.in 2.volu. & conſi.27.nu.10.& conſi.44.nu.8.& conſi.lxi.nu.26.eod.volum.& in
3 conſi.115.nu.10.& conſi.127.nu.35.in.ij.volu.† verum, cum crimen læſæ maieſtatis ſit crimen enormiſsimum & grauiſsimum, maiores & euidentiores in eo præſumptiones ac aperta indicia requiri dixerim.facit tex. in c.literas.iuncta gloſ ibi de pſumptio. & ꝙ dicunt Doct.maxime Abb. ibi in verſi.nota ꝙ ſuſpicio.col.ij.vbi dixit, notandum eſſe ex illo textu, ꝙ quanto crimen eſt grauius, tanto præſumptiones eſſe debent vehementiores.vbi enim maius eſt periculum, ibi cautius agendum eſt.c.vbi periculum.de eletion.in vi.& facit optime tex.in l.famoſi.ibi hoc tamen crimen,
4 a iudicibus.ff.ad leg.iul.maieſt.† Sciendum tamen eſt,ꝙ quãdo quis præſumptionibus & indicijs condemnatur iudex temperare debet ſuam ſententiam,& non debet condemnare reum ordinaria pœna delicti per not. per Innoc.in c.quia nõ veriſimile.de præſumptio. de quo late ſcribit Auguſt.de Arim.in tract.Angel.de malefi.in verb.ꝙ fama pub. præcedente.in addit.ſua quæ incipit, tu autem in hac materia in verſi.adde tamen ꝙ ex præſumptione.& habetur per prædictum.D.meum in conſi.vij. col.vij.nu.36.in i.volu.& per Thom.Grammat.voto.21.nu.8.9.e.10.ad idem Bal.in l.non eſt veriſimile.quod met.cauſa.& Alex.in conſi.115.in iij.volum.Abb.in c.auditis.de præſcript.& idem Abb.& Ant.de Butr. in c.quanto.de præſumptioni.& Petr.de Ancha.in c.ſemel malus.de reg. iur.& Iaſ.in l.ſeruum fugitiuum.col.iiij.C.de ſerui.fugiti.Bald.in l.ij.C.de his quæ pen,nomine,& Grammat.conſi.xiij.col.penul.nu.37.

SVMMARIVM.

1 *Accuſatus in crimine læſæ maieſtatis accuſatore non probante an abſolui debeat? & numero 2.*

3 *Et quid ſit in crimine falſi.*

QVAESTIO XXX.

1 TRIGESIMO quæro: ſi accuſator in crimine læſæ maieſtatis non probauerit.an reus abſolui debeat? Et dicendum uidetur ꝙ ſic: quia regulariter accuſatore non probante reus abſoluitur.l. qui accuſare.C.de edend.l.i.ff.ad Turpil.quinimmo id

etiam dicimus in causa ciuili, quod actore non probante reus absoluitur. l. ij. C. de probatio. l. fin. C. de rei vendic. c. cũ ecclesia sutrina. de causa. posses. & propriet. c. i. vt ecclesia. benefi. sine diminu. confer. immo scriptum est in iure, quod actore non probante reus & si nullam facit defensionem, quam tamen facere non cogitur, absoluendus est. l. frustra. & l. actor. C. de probatio. c. accusator. vi. q. v. † prædictis tamen non obstantibus, quæ regulariter procedunt, in crimine læsæ maiestatis secus est: quia & si accusator in probando deficiat, accusatus tamen suam innocentiam probare tenetur, & indicia contra se existentia, aut probationibus aut per torturam purgare. l. si quis. C. ad leg. iul. maiest. † idem est in crimine falsi. l. vbi autem. C. de fals. & ita dixit Io. Igneus in sua copiosa disputatione an Rex Fran. Imperat. recogn. nu. 122.

2

3

DE POENIS COMMITTENTIVM CRIMEN LÆSÆ MAIESTATIS.

SVMMARIVM.

1 *Rei criminis læsæ maiestatis apud ueteres diuersimode puniebantur.*

2 *Conuicto reo maiestatis crimine olim quarta pars bonorum eius accusatori dabatur, residuo relicto eius liberis.*

3 *Lege duodecim tabularum pœna capitis tantum rei prædicti puniebantur.*

4 *Iure longobardorum reus criminis læsæ maiestatis periculum uite incurrebat, & eius bona fisco applicabantur.*

5 *Diuus seuerus statuit quòd bona rei criminis læsæ maiestatis liberis damnati conseruarentur.*

6 *Honorius, & Archadius Imperatores reos criminis læsæ maiestatis capite puniri, & eorum bona fisco applicari statuere.*

7 *Apud dominos Venetos rei dicti criminis suspendio necantur.*

8 *Laquei pœna Ignominiosißima, uilißima, atque fœdißima habetur.*

9 *Cur introducta sit per dominos Venetos pœna laquei contra reos criminis læsæ maiestatis?*

10 *Iudex cadauer eius qui suspensus est, non permittet in ligno manere, sed quòd ea die sepeliatur.*

11 *Antiquitus apud Venetos homicide suspendebantur. Michaelis Mauroceni Ducis Venetorum tempore lege cautum fuit, quòd homicide securi percuterentur.*

12 *Nobiles regulariter suspendi non debent.*

13 *In crimine adulterij aliter punitur Ignobilis, quam Nobilis, & nu. 14.*

15 In crimine læsæ maiestatis Nobilis sicut Ignobilis torquetur.
Nobilitas sepe auget delictum.
16 Nobilis si sit proditor altioribus furcis suspendi debet. quod Gallia seruatur.
17 Florentini Archiepiscopum Ecclesiæ Pisane pro crimine læsæ maiestatis suspenderunt.
18 In Gallia Transalpina rei criminis læsæ maiestatis quatuor alligati equis dilaniantur.

QVAESTIO I.

1 REI criminis læsæ maiestatis diuersimode apud veteres puniri compertum est. Nam apud Macedones seuissima pœna afficiebantur. Nam solum enim in ipsos Nocentes pœna statuta erat, sed illorum parentes, & propinqui omnes cum ipsis reis occidebantur. quod Alexan. Magno nimis durum visum fuit, & ideo hanc pœnæ duritiem mitigando, ad nocentes tantum illam reuocauit. vt testatur Quintus Curtius. lib. vij. quod refert. Ioan. Ferrarius in suis annotationibus in libris inst. in titu. de hæred. quæ ab intest. defer. in verb. perduelles. in vers. Maiestatis apud.
2 † Demum conuicto Maiestatis reo quarta pars bonorum eius accusatori dabatur, residuo bonorum liberis concesso. vt Author est Cornel. tacit. lib. iiij. Silio inquit condemnato Marcus lepidus quartam accusatoribus secundum necessitudinem legis, cætera liberis concessit. quod refert Andr.
3 Alciat. ellegans doctor in l. indicasse reum. ff. de verb. signific. † Lege autem duodecim tabularum rei huiusmodi criminis tantum capitis pœna puniri statutum fuit. vt habetur in l. lex Duodecim tabularum. ff. ad leg. iul. maiest. vbi Martianus iurisconsultus dixit, quod is, qui hostes concitauerit, quiue opem hosti tradiderit, lege duodecim tabularum capite punitur.
4 Postmodum iure † Longobardorum cautum erat, quod qui contra regis vitam cogitauerit aut consilium dederit vitæ periculum incurreret, & eius bona fisco applicarentur. vt habetur in i. lib. dictarum legum sub rubri. de
5 malefic. & publicis crimi. cap. i. † Diuus vero seuerus statuit rei criminis læsæ maiestatis bona liberis damnati conseruari, sed illis non existentibus fisco vendicari decreuit. vt habetur in l. eorum. ff. ad leg. iul. maiest. Postre-
6 mo † vero Honorius & Archadius Imperatores statuerunt reos criminis læsæ maiestatis non solum capite puniri, sed eorum bona omnia fisco addici. vt habetur in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. & hoc iure communiter vtimur. de alijs vero pœnis contentis in d. l. alibi. infra dicemus.

7 † Apud vero dominos Venetos rei criminis læsæ maiestatis suspendio necantur. quod recte factum arbitror: Nam cum tale crimen omnium nefandissimum sit, Ita fœdissima pœna eos puniri conuenit qui huiusmodi cri-

8 men commiserunt. Siquidem † laquei pœna ignominiosissima, vilissima, atq; fœdissima habetur. vt per Bald. in rubr. extra de offic. delegat. in penult. col. versic. contra notorium. & in l. omnes. vbi etiam Ioan. de Plate. C. de delator. lib. 10. & Ang. in auct. sed nouo iure. ante finem. C. de seru. fugit. & per Andr. Tiraquel. Regium Consiliarium in tract. suo de nobilit. cap. 20. nu. 106. vbi alleg. Illud Euripidis in Hælena, turpes quidem laquei sublimes. et ibidem multa circa hoc fœdissimum mortis genus, quod
9 etiam apud antiquos in usu fuit, congerit. † Nec ab re huiusmodi mortis genere in reos criminis læsæ maiestatis vtuntur Domini Veneti. si quidẽ & Iudas Scariot vnus ex duodecim discipulis Iesu Christi Saluatoris nostri, cum in eius maiestatem proditionis crimen commisisset, eundem Phariseis tradendo se fœdissima morte ex crimine prædicto dignum iudicãs laqueo suspendit. de quo Augustinus contra Petilianum sic scribit, laqueo traditor perijt: laqueum talibus dereliquit. quod transumptiue habetur in c. tu dixisti. 23. q. v. & Nicolaus de Lyra super primo capit. Actuũ Apostolorum de prædicto Iuda Scariot loquens scribit, q; dignam sibi traditor pœnam inuenit: dũ guttur, quo vox proditionis exierat, laqueo necauit, & dignum etiam locum interitus quæ sunt: vt qui Angelorum & hominum dominum prodierat, cœlo. & terræ perosus, quasi aeris spiritibus sociandus, (iuxta exemplum Achitophel & Absolon) in medio aeris perirent, digno etiam exitu & mors ipsa successit: vt viscera eius, quæ proditionẽ conceperant, rupta caderent, & in auras euoluerentur. vñ scias,
10 q † iudex cadauer eius, qui ob delictum suspensus fuit, non permittet in ligno permanere. Sed eo die sepeliatur. vt habetur Deutero. cap. 21. in fi-
11 ne. † Quinimmo antiquitus apud eosdem Dominos Venetos homicidæ etiam suspendebantur: verum postmodum sub Michaele Mauroceno inclito eorum Duce. lxi. lex lata Fuit, vt de cætero homicidæ securi percute rentur. vt est legere apud Petrum Marcellum in suo libello de vitis princ.
12 Venetorum, in vita d. Michaelis Ducis. Et licet † regulariter nobiles tali mortis genere affici non debeant: cum nobilitati deferatur in pœnis infligendis. c. fin. vbi per glos. & doct. extra de pen. & facit tex. in c. qui contra ecclesiæ pacem. 24. q. i. & in c. cõtumaces. 50. distinct. not. Alberic. in l. presbyteri. C. de episc. & cleric. facit, q not. Bartol. in l. siquis viduam. ff. de
13 quæstio. post glos. ibi. vbi Bart. dixit, † q in crimine adulterij aliter punitur Ignobilis, aliter Nobilis. Ignobilis enim decapitatur. l. quamuis. C. de
14 adult. Nobilis † vero deportatur. vt in d. l. quamuis. & dixit Bart. in l. desertorem in §. pœna militum. vbi glos. ff. de re milit. q ex delicto, ex quo plebeius suspendi debet, Miles seu Nobilis non suspendetur, sed decapitabitur. q dicit in Italia seruari, sed non in Francia. de quo late scribit Bonus

de Curtillo.in tract.suo.de nobilit.col.i.et post eum ad saturitatem Andr.
25 Tiraquel.in præalleg.tract.suo.de nobilit.c.20. nu.106. † Attamen in cri
mine læsæ maiestatis nobilitatis priuilegia cessant: quia in eo Nobilis sicuti
Ignobilis torquetur.l.si quis alicui.C.ad leg.iul.maiest.Quinimmo dicas,
ꝙ nobilitas sæpe auget delictum.l.omne delictum.§.augetur.ff.de re milit.
c.nullus itaqꝫ.vbi bona glos.i.q.i.c.vltim.30.q.i.glos.in c.inter corporalia
versic.sane quoniam.de transla. episcopi. vbi glos. allegat illud Iuuenalis
satira.ij.tacito tñ auctore:omne animi vitiū tanto conspectius in se crimen
habet,quanto,qui peccat maior habetur.& plura circa hoc adducit Tira-
26 quellus loco præallegato.c.20.nu.112.† Quinimmo nobilis si sit prodi-
tor non modo pœna Ignobilium,sed & grauiori puniendus erit.vt voluit
Bal.in.c.cum quidam.de iure iuran.vbi dixit,ꝙ nobilis incidens in crimen
proditionis altioribus furcis suspendendus erit: quod in Gallia seruari as-
serit.& ibidem refert & sequitur Felyn.in versic.tertius est.& in versic.ꝙ
autem dictum est.& idem Felyn.in c.pastoralis.col.i.versi. secundo fallit.
27 de off.delegat.& reassummit.idem Tiraquellus loco præallegato.†Et isto
mortis genere vsi sunt domini Florentini anno salutis,quadringentesimo
septugesimo octauo supra mille in eos,qui eorum ciuitatis statum turbare
tentarunt.inter quos,cum esset Franc.Saluiatus Pisanæ ecclesiæ Archiepi
scopus , qui per fraudem Palatium occupare inuentus , eundem ad ipsius
Palatij fenestras suspenderunt . Illicqꝫ Iacobum Patium equestri dignitate
magnisqꝫ opibus insignem,qui in coniuratorum numero esse inuentus fue
rat,ad eadē Palatij fenestras suspensum addiderunt.vt scribit Bap.Fulgos.
in lib.suo de dict.factisqꝫ memorabilibus.lib.vi.sub rubr.de seuerit. Exē-
28 plo.27.† In Gallia autē Transalpina rei criminis læsæ maiestatis,(vt mihi
retulit Io.Corasius Tholosas.vir sane de nostra legali scientia optime meri
tus,nunc Ferrariæ legens,) conuicti seu confessi quatuor alligati equis vi-
ui dilaniantur.

S V M M A R I V M.

1 *Bona rei criminis læsæ extra territorium condemnātis existentia,an ueniant in confisca tione bonorum.*
2 *Bona damnati cum confiscatione bonorū an fisco illius loci in quo sita sunt applicentur.*
3 *Si condemnatus haberet mercantias,pecunias, & alia mobilia,extra territorium , illa pertinent ad fiscum condemnantis.*

QVAESTIO II.

SECVNDO quæro: in proxima præcedenti quæstione vidi
mus qualiter damnato reo maiestatis omnia eius bona fisco ap
1 plicantur.per tex.in l.quisquis.C.ad leg.Iul.maiest. an † bona
alibi sita extra territorium condemnātis ad ipsum condemna-

tum spectantia veniant in d.confiscatione? Bar. post Guil.de Cunio.in l. cunctos populos. col.penul.& vlt.C.de summa.trinit. & Fid.Cathol.in ista quæstione, sic distinguit: ꝙ aut iurisdictiones sunt separate sed fiscalis Bursa in effectu est una in vtroq; loco, videlicet in loco condemnationis,& in loco vbi bona sita sunt: aut sunt separatæ iurisdictiones et separatæ bursæ fiscales. Primo casu dicit, ꝙ si publicatio fit de iure cõmuni, bona vtriusq; loci veniunt in confiscatione. allegat tex.in l.si quãdo.C.de bon. vacan.dicit tamen ꝙ fiet executio per officialem illius loci vbi bona sita sunt.& hoc procedit vbi tam locus condemnationis, quàm locus situationis bonorum sunt sub eodem domino. Aut talis publicatio bonorum fit non ex forma iuris communis, sed ex forma statutorum, & specialium cõstitutionum illius loci in quo fit condemnatio, & tunc subdistinguit: ꝙ aut ille leges speciales sunt in vtroq; loco, videlicet in loco condemnationis & in loco situationis bonorum, & tunc omnia bona quæ sunt sub eodem domino veniunt in confiscatione bonorum. Aut dictæ leges speciales non se extendunt in vtroq; dictorum locorum, & tunc dicit Bar. ꝙ talis bonorum publicatio non extendit se extra locum in quo se extendunt speciales leges loci cõdemnationis. per tex.in l.extra territorium.ff.de iurisdi.omn. iudic.c.vt animarum.de constitutio.in vi.cum aliis per eum allegatis.

Secundo vero casu quando distinctæ sunt iurisdictiones, & distinctæ bursæ fiscales: aut publicatio bonorum non fit de iure communi, & eo casu dicit Bar. ꝙ non extenditur ad bona alibi sita per iura prædicta. Aut fit iure communi, & tunc etiam ad bona alibi sita extenditur. Et isto casu dicit, ꝙ quælibet ciuitas habebit bona sita in eius territorio. Hanc distinctionem facit etiam Signorol. de Homodeis.in repet.sua.l. cunctos populos. col.fin.versic.mihi autem videtur. quam recitat, tacito Bartolo, veluti suã. de quo miratus sum. Nellus etiam in suo tract. Bannit.in i.parte.secundi tẽporis.q.xiiij hanc quæstionem latissime examinat. & aliorum, qui de ea scripserunt, opiniones recitat, recitata etiam prædicta distinctione Bartol. quam approbat in omnibus suis membris, præterquam in vltim. in quo Bar.concludit, omnia bona publicari, sed ꝙ vnaquæq; ciuitas habeat bona in suo territorio sita. Hoc enim dicit per omnia verum sibi non videri, vt scilicet alia ciuitas in cuius territorio sunt bona damnati ea habeat vigore dictæ condemnationis: cum hoc condemnationis forma non patiatur, in qua dici solet, & omnia eius bona fisco nostro applicamus. Sed dicit ꝙ illa ciuitas, in qua bona condemnati sunt, habebit illa tanquam vacantia. per tex. in l.cum vnus.§.penult.ff.de bon.autho.iudic.possiden. quia condemnatus est effectus seruus pœnæ.l.qui vltimo.ff. de pœn. & hæredem non habet. quod maxime procedit quando quis esset damnatus pro cri-

2 mine læsæ maiestatis.argum.tex.in l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.Et,† q bona damnati cum confiscatione bonorum existentia extra territoriũ cõdemnantis fisco illius loci in quo sita sunt applicentur, tenuit etiam Math. de Afflict.in c.i.§.deniq; in tit.quæ fuit prima causa benefi.amittend.circa
3 finem.nu.35.Istud † tamen sane intelligas in bonis stabilibus: nam si condemnatus haberet mercantias,pecunias,& alia bona mobilia in alterius territorio,illa spectant fisco illius ciuitatis quæ condemnauit.& est ratio:quia bona mobilia cõcernunt personam condemnati. vt voluit Bal.in l.mercatores.C.de comer. & mercat. Oldrad.in consil.17. circa princ. Alexand. consil.16.in fin.in i volum. vide etiam circa prædicta Angel. in tract. de malefi.& ibi August. in addit. in verbo, & eius bona publicamus.& Alberic.in tract.statutorum.in prima parte.q.lvi.

SVMMARIVM.

1 *Bona alienari prohibita an ueniant in confiscatione bonorum?*
2 *Quid dicendum quando alienatio est prohibita a testatore in fauorem eius qui alienare prohibetur?*
3 *Vsusfructus bonorum alienari prohibitorum,an ueniat in fiscum uiuente reo?*
4 *Vsufructus alienari non potest.*

QVAESTIO III.

1 TERTIO quæro: quid dicendum de Bonis alienari prohibitis.An veniant in confiscatione bonorum? breuiter dicendum est q non.facit tex.& ibi Bart.in l.Imperator. ff.de fideicom. libertat. ad idem tex. in l.iura libertorum. ff.de iurepatron.idem voluit Ioã.Andr.in addit. Specul. in tit.de feud.& Alexand. in consi.23. opportune consideratis.in i.volu.& in consil.89.in iiij.volu.Marti.de laud.in tract.suo.de fisco.q.263.Et,q in confiscatione bonorum non veniant bona per testatorem alienari prohibita,est casus in auct.bona damnatorum.C. de bon. præscript. & habetur per Deci.in consil.442.in causa in qua molestatur. col.v.nu.27.Bart.in d.l.Imperator.Ludouic.Roma.in l. si constãte.§.fin. ff.sol.matri.quem sequitur etiam Angel. in tract.malefic.in verb. & eius bona publicamus.in versic.Et nota q facta. & idem Ludou. in l.si finita.
2 in.§. si de vectigalibus ff. de damn.infect. Hoc † tamen procedere dicas quando prohibita est alienatio in alterius fauorem,quam eius,qui alienare prohibetur a testatore. vt not.Bar.in l.si quis in tantam,circa medium.C.

vnde vi. faciunt etiam not. per Bar. & Sali. in l. i. C. de bon. libert. ad idem Marian. Soci. Iunior, in consi. 158. Abunde. col. 11. nu. 36. in ij. volu. vbi dixit, quod bonorum confiscatio fideicommisso non nocet, iuxta not. per Bar. in d. l. Imperator. ff. ad fideicom. liberta. & per moder. repetentes in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de legat. i. & per D. August. Beroum præceptorem & promotorem meum in suis quæstionibus familiar. q. xli. Sed quærit:
3 † an saltim. vsusfructus huiusmodi bonorum alienari prohibitorum. vsufructuario, cuius bona: publicata sunt, naturaliter viuente veniat in d. confiscatione circa hoc Bal. & Salyc. in l. i. C. de bon. quæ liber. Tenuerunt q
4 non. per tex. in l. corruptionem. in fin. de vsufruct. † Vsusfructus enim alienari non potest l. vsusfructus. ff. de iure doti. §. finitur. inst. de vsuf. hoc idem tenuit Alex. in consil. 88. opportune consideratis. in iij. volum. & Math. de Afflict. in tit. de capitul. Corrad. in. §. præterea col. i. nu. 5. in vsibus feudorum. Contrariam autem partem, q immo vsusfructus bonorum prohibitorum alienari, durante vita naturali ipsius cndemnati in fiscum veniat, tenuit Io. Ant. Rubeus Alexandri. in consil. 154. Decreueram in hac causa vers. circa illud. nu. 2. pro cuius opinione adduco ea, quæ voluit Math. de Afflict. in tit. quæ sint regal. in. §. & bona committentiũ. col. i. nu. 5. vbi dixit, q licet in confiscatione bonorum feudum non veniat, q tamen fiscus feudum tenebit durante vita ipsius condemnati, illo vero mortuo feudum ad illius Agnatos ad quos spectaret mortuo condemnato deuoluitur. adducit ad hoc Andr. de Iser. in c. i. §. præterea. in tit. quæ fuit prima causa benefi. amit. & in. §. denique. eod. tit. idem voluit Paul. de Castr. in l. insulam. in princ. ff. solut. matri. Et pro ista opinione, quam puto veriorem, faciunt quæ dicam infra. q. v. sub hac eadem rubric. vbi examinatur illa quæstio: vtrum feudum veniat in confiscatione bonorũ. & vide in q. sequenti. in versic. concordando. & in q. vi. proxime sequenti. in versic. vnum tamen non omittam.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus an ueniat in generali cõfiscatione bonorũ rei criminis læsæ maiestatis.*
2 *Ius patronatus in translatione odiosa uniuersitatis non uenit.*
Secus in uoluntaria & fauorabili.
3 *Dominum Venetum totius Christiane Reipublice speculum determinauit ius patronatus non uenire in confiscatione bonorum in crimine læsæ maiestatis.*
4 *Concordia opinionum diuersarum in dicto articulo.*
5 *Ius patronatus damnati de crimine læsæ maiestatis, uenditis per fiscum omnibus eius bonis, an transeat in emptorem dictorum bonorum.*

6 Quid

6 *Quid dicendum in iure patronatus consistente in aliquo castro uel uilla ipsius condemnati uenditis.*

QVAESTIO IIII.

1 QVARTO quæro: an iuspatronatus veniat in generali confiscatione bonorum facta ob crimen læsæ maiestatis? In ista quæstione doctores varij fuere. Nam Florian. in l. via. §. si fundus. ff. de seruit. rustico. prædior. Tenuit iuspatronatus transire in fiscum facta generali bonorum confiscatione: Ea ratione, quia iuspatronatus transit cum vniuersitate bonorum. idem sentit glos. in c. filijs. xvi. q. vij. idem tenet Abb. & Ioan. Andr. in c. nobis. de iure patron. idem Abb. in c. cum laici, & in c. quanto. eod. tit. idem tenet etiam Cardinal. in d. c. quanto. dicens, ꝙ ita alias consuluit. idem sentit Paul. de Cettadin. in suo tract. de iure patron. parte. ix. q. 20. vbi dixit, ꝙ quando delictum est adeo graue ꝙ omnia bona delinquentis confiscantur, tunc iuspatronatus transit cum vniuersitate bonorum. Contrariam autem partem semper arbitratus sum veriorem esse. pro qua sæpe allegaui & consului, ꝙ immo in generali bonorum confiscatiõe iuspatronatus non veniat. & hoc tenuit glos. in c. satis peruersum 50. distinct. & glos. in clem. pastoralis. in verbo subiectæ. de re iudic. Bart. in extrauag. ad reprimen. in verbo, rebellando. Cardinal. in clem. si plures de iur. patr. Math. de Afflict. in c. vnico. §. ex eadem lege. nu. 9. in tit. de leg. Corrad. in vsibus feud. idem tenuit Ioan. Bertachi. in tract. suo de episc. in iiij. parte. versic. Trigesimo quæro. nu. 69. allegat glos. Butr. & doct. in d. clemen. pastoralis. de re iudic. idem tenuit Archid. in d. c. filijs. xvi. q. vij. Imol. in l. insulam. ff. solut. matrim. hanc etiam opinionem sequitur Ang. in tract. maleficiorum. in verbo, & eius bona publicamus. in versic. & nota ꝙ facta. nu. 15. idem tenuit Præposit. in c. i. col. penul. x. distinct. vbi di-
2 xit, † ꝙ in translatione vniuersitatis odiosa, vtputa in confiscatione bonorum iuspatronatus, non venit: secus autem in translatione voluntaria & fauorabili. idem tenuit Fely. in d. c. quanto. col. iij. de iudic. & hanc quæstionem latissime examinat Rochus de Curt. in tracta. de iure patron. in verbo ipse vel is. q. 29. vbi recitat aliorum opiniones, tandem concludit, ꝙ opinio tenentium, ꝙ iuspatronatus non transeat in generali confiscatione bonorum, sit æquior. quam dicit tenuisse Andream Pomum Rotæ auditorem in d. c. quanto. de iudic. idem tenuit Nellus. in tract. bannitor. in i. parte secundi temporis. q. 32. & Alberic. in tract. statut. parte. iij. q. 16. & 17. idem voluit collectar. in c. in quibusdam. versic. sed nunquid patronus. extra de pœn. vbi dixit, ꝙ patronus Ecclesię condemnatus per iudi-

cem secularem de crimine læsæ maiestatis iuspatronatus nõ amittit. idem voluit collect.in c.fin.versic.quid si patronus.de iure patron. Et istam partem ego alias defendi & obtinui dum verteretur quæstio Venetijs: vtrũ in generali confiscatione alias facta de bonis cuiusdam Enselmini de Enselminis ciuis Paduæ olim rebellis Illustrissimi Dominij Venetorum, qui erat patronus ecclesiæ sancti Antonij extra muros Taruisii, iuspatronatus quod erat penes ipsum Enselminum simul cum eius bonis deuenisset in præfatum Illustrissimum Dominium. Et tenebam ꝙ non, sed ꝙ eo mortuo deuenerat in eius descendentes. quam quæstionem obtinui committi excellentissimis doctoribus tunc Paduæ legentibus decidendam, & sic consultum fuit contra Dominium, de quo vide consilia Clarissimorum doctorum D. Marian. Socin. Nepotis nu. 51. requisitus a Magnific. in ij. volum. & D. Marc. Mantua consil. v. visis scripturis. † Secundum quorũ consilia idem Illustrissimum Dominium totius Christianæ Reipublicæ, speculum determinauit. Et hanc opinionem, ꝙ iuspatronatus non veniat in generali confiscatione bonorum, tenuit etiam Barth. Cepoll. consil. 80. Andr. de Iser. in c. licet. in tit. si de feud. fuerit contro. inter Dominum. & Agnat. Cardinal. in clemen. i. de exces. prælat. & Petr. de Ancha. in c fœlicis. in x. nota. de pœn. in vi. & ista opinio communis est, a qua in iudicãdo & consulendo non esset recedendum. Concordando tamen prædictas

4 opiniones forte dicere possumus, † ꝙ prima opinio tenentium, ꝙ iuspatronatus confiscatis bonis omnibus delinquentis in fiscum transeat, procedat, donec viuit condemnatus, vt scilicet eo viuente fiscus habeat præsentare eueniente casu vacationis beneficij patronalis, sicuti præsentare potuisset condemnatus ante condemnationẽ. faciunt ad hoc tex. in l. lex vectigali fundo. ff. de pignor. & l. peto. §. prædium. ff. de leg. ij. & l. statius. §. Cornelio fœlici. ff. de iure fisci. & c. i. in fin. de capit. Corrad. quæ iura ad hoc allegat Roch. de Curt. in d. tract. de iur. patron. præalleg. q. 29. col. iij. versic. vel dicamus. qui tamen in ista opinione non firmat pedes. pro qua tamen faciunt dicta supra q. iij. proxima præcedente circa fin. Secunda vero opinio locum habet post obitum condemnati. nam eo mortuo iuspatronatus non erit apud fiscum, sed transibit in descendẽtes damnati: & in isto casu consuluerũt. D. Marian. Soci. & D. Marc. Mantua supra allegati.

5 Ex præmissis deciditur alia dubitatio: an videlicet † iuspatronatus, quod erat apud damnatum de crimine læsæ maiestatis, venditis per fiscum omnibus bonis rebellis transeat in emptorem omnium bonorum? Et dicendum ꝙ non: quia si in fiscum non transit, (vt est com. opi. doctorum,) a fortiori non transibit in emptorem, cum nemo plus iuris in alium transferre, potest quam ipse habeat. vulgat. c. Nemo plus iuris. de reg. iur. in vi.

6 fallit hoc, † quādo iuſpatronatus eſſet in aliquo Caſtro vel villa, ad ipſum condemnatum pertinens: nam tunc confiſcato caſtro vel villa ad ipſum condemnatum pertinenti, & eius facta venditione, tranſiret iuſpatronatus prædictum in emptorem: quia continetur in iſto vniuerſali. c. cum ſecundū. de iur. patron. & not. xvi. q. vij. c. Piementis. & habetur per Andr. de Iſern. in c. vnico. §. ex eadem lege. de leg. Corrad. & in c. generali. in tit. ſi de feud. fuerit controu. & per Math. de Afflict. in d. §. ex eadē lege. n. 8. in vſibus feud. Et hoc modo limitabis concluſionem ſupra firmatam, ꝙ in generali confiſcatione bonorum iuſpatronatus in fiſcum non tranſeat, vt non procedat quando eſſet confiſcatum Caſtrum vel villa, in qua eſſet iuſpatronatus. nam tunc cum ipſa vniuerſitate Caſtri ſeu ville in fiſcum deueniret per iura prædicta.

SVMMARIVM.

1 *Feudum an ueniat in generali confiſcatione bonorum in crimine læſæ maieſtatis?*
2 *Bona eccleſiæ non publicantur ob delictum clerici.*
3 *Feudum an ueniat in confiſcatione prædicta, ſaluo iure dominij?*
4 *Fiſcus an condemnato uiuente feudum tenebit donec ille uixerit?*
5 *Concordia opinionum in dicta materia.*
6 *Feudum quòd eſſet tranſitorium ad extraneos hæredes an in fiſcum tranſeat per confiſcationem bonorum.*
7 *Et quid quo ad uſumfructum.*
8 *Quid dicendum in feudo Eccleſiæ.*
9 *Vaſallus qui crimen læſæ maieſtatis commiſit contra dominum feudi, an feudo priuetur ipſo iure?*
10 *Vaſallus in regno Neapolitano committens crimen læſæ maieſtatis, ipſo iure amittit dominium & poſeſſionem feudi.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro: quid dicendum ſit de feudo: an veniat in generali confiſcatione bonorum facta, pro crimine læſæ maieſtatis, ſeu alio pro quo bona omnia condemnati confiſcantur? In iſta q. variæ ſunt Doctorum opiniones. Alexand. in l. ſi finita. §. de vectigalibus. ff. de damn. infect. tenuit ꝙ non. & ibi pro iſta opinione multa accumulat, poſt Bar ibi. col. i. idem tenuit Alberic. in auct. ſi vero Dominus tēporalis. C. de hæret. & Mart. de laud. in ſuo tract. de crim. læſæ maieſtatis. q. xv. vbi ad hoc alleg. Ioan. Andr. in c. quibuſdam. de pœn. in vi. & idem

Marti.in tract.de fisco.q.263.Alexand.in consil.88. vtrum Emphitheosis.versic.idem videmus in feudo.in iiij.volum. Nellus in tract. suo bannitorum in prima parte,secundi temporis.q.23.& pro ista opinione.Alberic.in d.auct.si vero Dominus.allegat text.in clemen.ij. de hæretic.vbi
2 † propter delictum clerici bona ecclesiæ non publicantur . & ibidem per Ioan. Andr.adducit etiam tex.in c.in quibusdam.§.fin. de pœn.& in c.fœlicis.eod.tit.in vi.in versi.si qua vero feuda.in hac etiam opinione fuit.D. Alex.consil.88.opportune consideratis.col.ij.in iij.volum. & Ioan.Bap. Caccialup.in tract.feud.in versi.incipiente.vigesimo quia possessio.n.49.
3 Secunda vero opinio fuit, † q feudum veniat in confiscatione cum cæteris bonis damnati saluo iure Dominij. & hanc tenuit Alberic. in tract. suo statut.in iij.parte.q.xvi.pro qua opinione adducit in argumē.d. auct. si vero Dominus temporalis.C.de hæret. & tex.in l.si quis presbyter C. de epis.& cleric.& tex.in l.si finita.§.si de vectigalibus.ff. de damn.infect. & ibi Dyn.& Guid.de Suzar.in suis quæstionibus statutorum.fol.v.versicul.sed pone quæstionem de facto quidam vasallus.vbi dicit, q in vita vasalli feudum remanebit penes fiscum,vel q extimabitur ius Domini et sibi per fiscum satisfiet.Hanc etiam opinionem tenuit Gandi.in tract.malefi.in rubr.de pœn.reor. in versic.item pone q in statuto contineatur. & Specul.in tit.de feud.in.§.quoniam versic.quadragesimo quæritur. Opinionem Guid.de Suzar.refert etiam & sequitur idem Alberic. in d.auct. si vero Dominus temporalis.& Sozin.in consil.114. in causa quæ vertitur.col.xvij.versic.Postremo non omitto.in ij.volum. Et hanc opinio.tenuit etiam Math.de Afflict.in tit.quæ sint regal.in.§. & bona committentium.col.i.nu.5.vbi dixit,q licet Agnati eius, qui commisit crimen læsæ maiestatis tenentis antiquum feudum, in quo ipsi Agnati succedunt ipso
4 damnato & eius bonis publicatis,prædicto feudo non priuentur.†Fiscus tamen condemnato viuente , feudum tenebit donec ille vixerit , eo vero mortuo Agnati succedent qui alias succedere deberent. & hoc etiam voluit Andr.de Isern.in c.i.in.§.præterea. in tit. quæ sit prima causa benefic.
5 amittend.& in.§.denique.eod.titul. † Concordando prædictas opiniones, possumus dicere,q aut quærimus,an confiscatis bonis omnibus damnati de crimine læsæ maiestatis feudum transeat in fiscum quo ad proprietatem: & dicendnm q non per supra dicta & ita procedat prima opinio su
6 pra relata.hoc † tamen locum non habere dicas , quando vigore concessionis de eo factæ feudum esset transitorium ad extraneos hæredes. vt in c.feudum.si de feud.fuer.contro.inter Dominum & Agnat. & in c.i.in titul.de feud.non haben.propriet.nat.feud.tali enim casu feudum transibit in fiscum in generali confiscatione bonorum etiam quo ad proprietatem.

vt voluit Curt. Iunior, in consil. 4. super controuersia vertente. col. penul.
7 num. 20 in i. volum. Aut quærimus: † an feudum transeat in fiscum quo ad vsumfructum durante vita condemnati, cuius omnia bona fisco obuẽta sunt ex tali condemnatione: & isto casu procedat opinio doctorum tenentium ex confiscatione bonorum omnium feudum in fiscum transferri.
8 Limita † tamen supradictam conclusionem, ꝙ feudum amittatur per eum qui crimen læsæ maiestatis commisit, vt non procedat in feudo, ꝙ is, qui tale delictum commisit, tenebat ab ecclesia: nam cõfiscatio bonorum omnium talis, qui contra Imperatorem, Regem, vel Rempub. huiusmodi delictum commisit, facta per iudicem secularem eum non priuat feudo per eum ab ecclesia recognito, nisi per sententiã Ecclesiæ sit priuatus. text. est in clem. pastoralis. de re iudic. & ita dixit Bald. in l. i. q. 42. ff. de rerum diuis. & Iac. Aluarot. in c. i. §. illud. in fin. in titul. de prohibit. feud. alienat. per Federic. & Mart. de laud. in tract. de crim. læsæ maiest. q. 33. & habe-
9 tur per doct. in d. clem. pastoralis. † An autem vasallus, qui crimen læsæ maiestatis commisit contra Dominum Feudi, illo priuetur ipso iure: & sic feudum reuertatur ad Dominum non expectata aliqua sententia, in casibus in quibus ad Dominum reuerti debet? Dicas, ꝙ expectanda erit sententia. vt voluit Bald. in tract. suo feudor. nu. 45. & ita etiam consulendo tenuit Cardinal. consilio. 128. in quæstione quæ vertitur inter Andream.
10 col. i. ad fin. † In Regno vero Neapolitano vasallus committens crimen læsæ maiestatis ipso iure amittit Dominium & possessionem feudi etiam sine alia apprehensione vigore consti. regni, vt dicit Math. de Afflict. in c. i. in §. sed nec alia. colum. fin. nume. 107. in titul. quæ fuit prima causa benefic. omitt. vide ad hoc quæ dicam latius infra quæstione xxv. sub hac eadem rubrica.

SVMMARIVM.

1 *An confiscatis bonis omnibus rei criminis læsæ maiestatis, in tali confiscatione ueniant bona Emphiteoticaria?*

2 *Emphiteosis quæ ab ecclesia recognoscitur in fiscum non transit & quare.*

3 *Fiscus est loco extranei hæredis.*

4 *Emphiteosis quæ est cõcessa ea cõditione ut transeat, etiã ad extraneos, transit in fiscũ.*

5 *Emphiteosis ecclesiæ quæ ex consuetudine ipsius ecclesiæ est transitoria ad extraneos, transit in fiscum.*

6 *Emphiteosis ecclesiastica uenit in confiscatione bonorum facta per iudicẽ ecclesiasticũ.*

7 *Emphiteosis quæ recognoscitur, a priuato, regulariter transit ad extraneos hæredes.*

8 *Emphiteosis priuati cui est appositum pactum ne transeat ad extraneos hæredes, non transit in fiscum.*

9 *Quando Emphiteosis non potest in fiscum transire ex confiscatione bonorum transibit saltem quo ad usumfructum uiuente reo.*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: an confiscatis bonis omnibus rei criminis læsæ maiestatis, in tali confiscatione veniant bona Emphiteoticaria? In hac quæstione distingue, ꝙ aut loquimur de Emphiteosi quæ ab ecclesia recognoscitur: aut de
2 ea q̃ recognoscitur a priuato. Primo casu dicimus † Emphiteosim, quæ ab ecclesia recognoscitur, in fiscum non transire. Ratio est: quia non est transitoria ad extraneum hæredem, vt per Bar. et alios in l. si finita in. §. de vectigalibus. ff. de dam. infect. ea enim quæ ad extraneos hæredes non sunt transitoria, in fiscum non transeunt, vt habetur per glos. & Doct. in l. etiam. in princ. ff. sol. matr. & per Sozi. in consi. 121. præmittenda est disputatio. nu. xviij. in iiij. vol. & ꝙ Emphiteosis ecclesiastica in fiscum nõ transeat, tenuit etiam Marti. de Laud. in tract. de fisco. q. iij. Alex. in consi. 88. opportune consideratis. in ij. et iij. col. in iij. volu. & in consi. 88. vtrum Emphiteosis ecclesiastica. in princ. in iiij. volu. et per. D. Carolum Ruinum præceptorem meum in consi. 155. Quãtum
3 ad casum. col. ij. in fin. & col. iij. nu. 10. & 11. Fiscus † enim est loco extranei hæredis. l. libertorum. vbi Bart. not. ff. de iure patro. & in l. eorũ. ff. ad leg. iul. maiest. l. eum qui. ff. de interdict. & relegat. ad quem dicta Emphiteosis non est transitoria vt per Bar. & Doct. in d. l. etiã. idem voluit Deci. consi. 442. præsens consultatio. col. vi. nu. 31. in iij. volu. Alex. in cõsi. 83. in vij. volu. & rursus Decius in consi. 171. col. i. in i. volu. Calderi. in cons. vi. in rubr. de locato. Idem tenuit. D. Vincẽ. Herculanus præceptor meus in l. insulam. col. ij. versi. ex hoc infertur. nu. 4. ff. sol. matri. et Ant. de Butr. in consi. 61. stricte non reputo. in fin. Prædictam conclusionẽ tripliciter li-
4 mita. † Primo vt non procedat quando Emphiteosis ecclesiastica ea conditione esset concessa, vt etiam ad extraneos transiret: Nam tunc transiret etiam in fiscum cum alijs bonis confiscatis, vt dixit Sozi. consi. 266. in causa quæ vertitur. col. xi. vers. tertio confirmatur. col. 12. & versi. ex quibus infero. in ij. volu. quem sequitur Ruin. Dominus meus in præalleg. consi. 155. Quãtum ad casum. col. fin. circa princ. in i. volu. facit ꝙ voluit. Alex. in d. l. etiã in princ. ff. sol. matri. vbi dixit, ꝙ ex legitimis causis Emphiteosis ecclesiæ potest alicui concedi ea conditione, ꝙ transeat etiam ad
5 extraneos. Secundo limita prædictam cõclusionem non procedere † quãdo consuetudo ecclesiæ illius, quæ Emphiteosim cõcessit, se haberet, quod Emphiteosis a se concessa transiret etiam ad extraneos. Ita voluit Alex. in

d.l.etiam.in princ.col.penul.versi. Hæc tamen secunda. Ant.de Butr.in consi 23. Alex.in consi. 180.consideratis his.in ij.volu.in versi.alia ratione.col.ij.vbi ad hoc allegat tex.in c.i.in princ.cum ibi not.in tit.qui feud. dar.poss.iuncta.l.licet.excepto.C.locat. Curt.in d.l.etiam.in princ.in sua Apostil.ad lect. Alex.ibi. Tertio limita conclusionem supradictam non
6 procedere, † quando confiscatio bonorum fieret per iudicem ecclesiasticum.Tunc enim Emphiteosis ecclesiastica veniret in confiscatione bonorum.Ita voluit Marti.de Laude.in tract.suo de fisco.q.iij. allegat Bal.in l. fin.ff.de rerum.diui.& ix.q.v.c.quia. Alberic. in l. cum duobus.§.fin.ff. pro socio.& Oldrad.in cōsi.xvij.& facit ꝙ dixi supra.q.v.proxima prae
7 cedenti in versi.limita tamen. † Secundo vero casu si loquamur de Emphiteosi priuati,quæ non ab ecclesiastica, sed a layco recognoscitur,seu a clerico, de bonis tamē suis patrimonialibus nō ecclesiæ,(nam ista regulariter transit ad extraneos,vt per Calder. in consi.vi.in rubr.de locat.vbi attestatur ita communiter teneri.alleg.tex.in l.si domus.§.fin.& l.si tibi.ff. de leg.i.& l.in conuentionibus.in fin.ff.de verbor.signifi.& habetur per Alex.in l.si patroni.in princ.col.vlt.versi.Respondeo finaliter.ff.ad Trebellia. vbi dixit hanc esse com.opi.) non erit dubium,ꝙ ista veniet in cō
8 fiscatione bonorum,& in fiscum transibit,Fallit tamen hoc, † quando in Emphiteosi priuati pactum esset appositum, ꝙ ad extraneum hæredem non transiret,vt not.Bar.in d.l.si finita.in.§.si de vectigalibus.et ibi commun.Doct.ff.de dam.infect.Bal.& alij, in l.si quis presbyter.C.de episc. & cleric.Bal.in d.l.insulam. Oldrad.in consi.xvij.Thæma tale est Petr.de Anch.in repet.c.postulasti.in viij.q.de foro compet.Ant.de Butr.in cōsi. lxij.stricte.in fin.Sozin. in consi. 121.præmittenda est.col.iiij.in princ. volu.vlt.Deci.in consi.445.In causa in qua molestatur.col.vi.versi.Idem est in bonis nu.31.in iij.volu.Alex.consi.88.vtrum Emphiteosis. col.i. versi.idem etiam concluditur.in iiij.volu.& consi.88.opportune consideratis.col.ij.versi. Idem etiam communiter concluditur. in iij. volu.& in
9 consi.24.in i.volu.& consi.49.viso Thæmate.col.iij.in vi.volu.† Vnum tamen non omittam, ꝙ eo casu, quo Emphiteosis ex generali bonorum confiscatione non transit in Fiscum, Fiscus tamen durante vita condemnati fructus & commoditatem,talis vtilis dominij percipiet soluendo tn̄ donec fructus percipit annuū canonem. ab inde enim supra commoditas & fructus dicitur.l.fundus.ff.famil. hærcisc.l.fructus.ff.sol.matri. mortuo autem condemnato res Emphiteotica ad dominum vel ad eos ad quos deuoluitur reuertetur.l.lex vectigalis.ff.de pignor.& ita dixit. Nellus in tract. bannitorum.in i.parte.secundi tempor.q.24.faciunt quæ dixi.supra.q.iij.iiij.& v.proxime præcedentibus.

SVMMARIVM.

1 *An in confiſcatione bonorum ueniant bona etiam futura?*
2 *Subſtitutio futura an ueniat in confiſcatione bonorum?*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO quæro: confiſcatis bonis omnibus eius, qui crimen læſæ maieſtatis commiſit, an in prædicta confiſcatione compræhendatur bona non ſolum præſentia, ſed etiam futura? Hanc quæſtionem ponit gloſ. in l. nam ad ea. ff. de condit. & demonſtrat. quæ dixit, ꝙ bona futura in tali confiſcatione non veniunt. Idem voluit Bart. in l. ſi certa forma. C. de iure fiſc. lib. x. facit tex. in l. ſi tibi mandauero. §. is cuius bona. ff. mand. & hoc voluit etiam Nell. in tract. bannit. in i. parte. ſecundi tempor. q. 18. & Alberic. in tract. ſtatutorum. q. 13. & Angel. in tract. de malefi. in verbo, & eius bona publicamus. In verſi. et nota. ꝙ facta. nu. 12. Idem voluit Imol. in l. ex facto. §. fin. ff. de vulgar. & pupil. Et hinc eſt, † ꝙ
2 in tali confiſcatione bonorum non venit futura ſubſtitutio, vt eſt caſus & ibi Bald. in d. l. ex facto. §. final. idem voluit Alberic. in tract. ſtatutorum, parte iiij. q. xij. in fin. vbi dixit, ꝙ ſi homicida erat alteri ſubſtitutus, & poſt bannum & ſententiam extitit conditio ſubſtitutionis, illa bona non veniunt in confiſcatione, per tex. in l. ſubſtitutio. cum ibi not. ff. de acquiren. rerum. Domin.

SVMMARIVM.

1 *Hereditas delata condemnato de crimine læſæ maieſtatis, antequam condemnaretur, nondum tamen adita an ueniat in confiſcatione bonorum?*

QVAESTIO VIII.

1 OCTAVO quæro: quid dicendum erit de hæreditate delata condemnato de crimine læſæ maieſtatis antequam cõdemnaretur, quæ tamen nondum erat adita, an veniat in confiſcatione bonorũ facta ex tali delicto vel alio pro quo bona omnia confiſcantur? Hanc quæſtionem mouet Nellus. in tract. bannit. in prima part. ſecundi tempor. q. 30. qui dicit eam vidiſſe de facto, & ꝙ terminatum fuit, ꝙ talis hæreditas non veniret,

niret in huiusmodi confiscatione bonorum, per multas rationes de quibus ibi per eum, quas referre esset potius laboriosum quam subtile, quia videre poteris ibidem. Et quid sit etiam dicendum, quando condemnato aliquid ex contractu vel ex vltima voluntate debetur sub conditione, & talis conditio est purificata post condemnationem, an id veniat in confiscatione bonorum: vide eundem Nell. in præalleg. tracta. in ead. prima part. secundi tempor. q. 31.

SVMMARIVM.

1 *Pater an teneatur dare legitimam filij condemnati de crimine læsæ maiestatis fisco?*

2 *Pater filium qui commisit crimen læsæ maiestatis exheredare potest.*

3 *Filius proditor patrie dicitur parentum & liberorum occisor.*

4 *Filius qui commisit crimen læsæ maiestatis, si prætereatur, a patre in testamento, illud non rumpit.*

5 *In confiscatione bonorum an ueniat id quòd pater singulis annis dare solitus erat filio pro alimentis?*

QVAESTIO IX.

1 NONO quæritur: si condemnetur filius de crimine læsæ
maiestatis, an pater eius legitimam fisco dare teneatur? Di
cas, quod filius patre viuente nullam habet actionem ad pe-
tendum legitimam, vt habetur in l. post emãcipationem.
ff. de liber. legat. facit text. in l. & si condemnatus. ff. de
noxal. & tex. in l. si qua pœna. de his qui sunt sui vel alien.
iur. & habetur per Barto. in l. fin. ff. de liber. agnosc. idem tenuit Nellus in
tract. bannit. in prima parte, secundi tempor. q. 33. Comprobatur ista con
2 clusio ex eo, quod † pater, filium qui commisit crimen læsæ maiestatis exhe
redare potest, vt voluit Andr. de Iser. in c. i. §. præterea vasallus. colũ. iij. in
versic. Audiui iudicatum. in titul. quæ fuit prima causa benefic. amittend.
3 ad idem facit, † quia filius proditor patrie dicitur parentem & liberorum
occisor. l. minime. ff. de religio. & sumpt. funer. per quem textum Curt.
Iunior. in auct. non licet. col. v. nu. 26. C. de liber. præter. dixit, quod filius ex
tali causa exheredari potest a patre, & dictam causam esse de comprehen-
4 sis in. §. causas. in auct. vt cum de appel. cognos. † Quinimmo filius qui cõ-
misit crimen læsæ maiestatis, si a patre in trstamento prætereatur, tanquã
præteritus patris testamentum non rumpit, vt per Barto. in l. hac edictali.
C. de secund. nupt. Erit ergo conclusio ex præmissis, † quod pater non pote

rit molestari, a fisco super legitima filij, qui condemnatus fuisset pro crimine læsæ maiestatis cum confiscatione bonorum. Quid autem dicendum
5 sit † de eo, quod pater filio singulis annis solitus erat dare pro alimentis, an saltem id veniat in confiscatione? Dicas quod non, secundum Nellum in prædicto tract. bannit. in prima part. secundi temp. q. 36.

SVMMARIVM.

1 *Peculium profectitium, confiscatis bonis filij condemnati de crimine læsæ maiestatis, an ueniat in tali confiscatione?*
2 *Pater habet dominium in peculio profectitio filij.*
3 *Peculium profectitium est pleno iure patris, etiam quo ad proprietatem.*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: quid dicendum erit de Peculio profectitio, an publicatis bonis filij condemnati de crimine læsæ maiestatis, id veniet in tali confiscatione? Do. Ioan. Crot. solennis doctor, et præceptor meus recolendæ memoriæ in sua repet. l. frater, a fratre. colum. vi. numer. 19. versicul. Prima sit conclusio, decidit, quod publicatis bo-
2 nis filij dictum peculium publicatum non censeatur: quia † in eo Pater Dominium habet, ideo dicitur esse in bonis patris. l. certum. C. famil. hercifcund. & ibi glos. hinc est, quod tanquam res aliena in confiscatione non veniet. Idem voluit Alberic. in l. iij. §. sed vtrum. columna tertia. versicul. Extra glos. ff. de minor. idem voluit, Dominus Carolus Ruinus, Dominus meus. in consilio xxiiij. quia copiose. columna secunda. nume-
3 ro 5. & columna tertia. in princip. in v. volum. † est enim pleno iure patris peculium profectitium etiam quo ad proprietatem. l. si plures. §. in arrogato. ff. de vulga. & pupillar. l. placet. ff. de acquir. hæred. iuncta. l. cum oportet. in princip. C. de bon. quæ liber.

SVMMARIVM.

1 *Peculium aduentitium, filio condemnato de crimine læsæ maiestatis, an ueniat in confiscatione bonorum?*
2 *Publicatis bonis filij in casibus in quibus in eo pater non habet usumfructum peculium aduentitium transit in fiscum.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO, quid dicemus de peculio aduentitio, an id veniat in confiscatione bonorum facta filio condemnato, de crimine læsæ maiestatis? Dicas, ꝙ cum illud filius contrahendo nō possit alienare. l. fin. §. filius autem. C. de bon. quæ liber. ideo multo minus delinquendo, vt not. Bartol. in l. si finita. §. si de vectigalibus. colum. penult. ff. de damn. infect. idem tenuit Marian. Soci. iunior in consil. 77. col. ij. in versic. Secundus casus. nu. 8. in ij. volum. idem tenuit Alberic. in tract. suo statut. in iij. part. q. xij. & Nellus in tract. bannit. in prima part. secundi tempor. q. 25. vbi respondit ad not. per Specul. in tit. de stat. monach. versic. quæritur ꝙ procedit in eo qui religionem intrauit, non autem in condemnato: & alleg. not. per Bal. in l. iij. C. qui bon. ced. possunt. Et de hoc videtur expressum in l. si filius. C. de bon. perscript. † In casibus autem, in quibus pater vsumfructum non habet in peculio aduentitio filij, publicatis bonis filij huiusmodi peculium publicatum censebitur, cum de eo filius disponere possit. §. i. in auct. vt liceat. Matr. & Auiæ. colū. viij. & ita voluit Dominus meus Ioan. Crot. in sua repet. l. frater, a fratre. col. vij. nu. 21. ff. de condit. indebit. idem tenuit. D. Carolus Ruin. præceptor meus in consil. 24. quia copiose. col. iij. nu. 6. in v. volu. vbi dixit hanc esse commun. opin.

SVMMARIVM.

1 *Peculium Castrense, uel quasi filio condemnato de crimine læsæ maiestatis an ueniat in confiscatione bonorum.*

2 *Filius in tali peculio habet plenum ius, & in eo est loco patris familias.*

QVAESTIO XII.

1 DVODECIMO quæro: an peculium Castrēse vel quasi filio condemnato pro crimine læsæ maiestatis cum confiscatione bonorum veniat in huiusmodi confiscatione? Et dicendum videtur ꝙ non, per text. ad hoc singular. in l. iij. C. de bon. perscript. per quem tex. ita dicunt Bart. & alij in l. si finita. in. §. si de vectigalibus. ff. de damn. infect. & idem voluit Cyn. in d. l. iij. C. de bon. proscriptor. & Alberic. in tract. statut. in iij. parte. q. xij. & in l. iij. §. sed vtrum. ff. de minor. in versicu. extra glos. quærunt. Contrariam tamen partem, ꝙ immo peculium Castrense

vel quasi veniat in tali publicatione bonorum filij, tenuit Angel.in l.si fi-
2 lius.ff.de damn. infect. & mouetur quia † filius in tali peculio habet ple-
num ius,& in eo est loco patris familias,per tex.in l.ij.ff.ad Maced.& illud
potest alienare,& de eo libere disponere: Ergo delinquendo potest illud
amittere. Alienare enim illud tacite dicitur eum delictum bonorum con-
fiscatione dignum perpetrauit,argumento tex.in l.imperatores.ff. de iure
fisc.& hanc partem tenuit Nellus in tract.suo bannitorum.in prima part.
secundi tempor.q.25.Et solennis doctor præceptor meus D.Io. Crot. in
repet.l.frater a fratre.col.vij.& col.21.in versic.tertia conclusio.C.de cō-
dit.indebit.vbi respondendo ad text.in d.l.si filius.C. de bon. præscript.
(super quo fundatur opinio tenentium contrarium de qua supra dixi.)
dicit,illum tex.procedere secundum iura antiqua,secūdum quæ pater oc-
cupabat bona filij iure peculij.l.ij.ff.de Castr. pecul. sed hodie filius fami-
lias in peculio Castrēsi hæredem habet ab intestato.§.i.in auct.de hæredit.
quæ ab intest.defer.col.ix.& etiam not.per glos. & scribentes in l.si infan
ti.C.de iure deliber.subdens, ꝙ fiscus in talibus bonis tanquam heres suc-
cedet.l.ij.C. ad leg.iul. de vi. Et istā opinionem de iure veriorem arbitror
præsertim in crimine læsæ maiestatis, in quo filius familias commisso tali
delicto amittit omnia sua bona.nec reperitur iure cautum ꝙ fieri debeat
aliqua distinctio inter bona quæ sunt sua de iure communi,& ea quæ sua
sunt ex priuilegio,vt puta peculium Castrense,vt distinguebat Petr.in d.
l.si filius.cuius distinctionem refert ibi Cyn.Præterea dicta distinctio casu
quo procederet militaret in confiscatione bonorum facta ex alio delicto
quam pro crimine læsæ maiestatis.facit, quia si secus diceremus confisca-
tio bonorum filij nil operaretur, ꝙ esse non debet.l.si quādo.ff. de legat.i.

SVMMARIVM.

1 *An publicatis bonis patris ob crimen læsæ maiestatis, ueniat peculium profectitium, aduentitium, uel Castrense?*
2 *Peculium Castrense est filij, ideo non uenit in confiscatione bonorum patris.*
3 *Peculium profectitium, licet sit paternum, non uenit in publicatione bonorum.*
4 *Aduentitium filij est, ideo non uenit in confiscatione bonorum patris.*
Hoc tamen procedere non uidetur.

QVAESTIO XIII.

1 TERTIODECIMO quæro: an publicatis bonis patris ob
crimen læsæ maiestatis in tali publicatione veniat peculium
profectitium, aduentitium, vel Castrense? Et dicendum est
ꝙ non, vt voluit Alberic.in tract.suo.statut.in iij. part. q.xij.

& in l.iij.§.sed vtrum.col.iij.versi.extra glos.ff.de minor.idem tenuit Nel
2 lus.in tract.bannit.in prima part.secundi tempor.q.26.vbi dixit, ꝙ † pu
blicatis bonis patris non venit peculium Castrense, quia illud est filij: pe-
3 culium † autem profectitium, licet sit paternum, tamen ex Diui Pij con-
4 stitutionis benignitate non publicatur, vt in d.l.iij.§.sed vtrum.† Aduen-
titium fortius dixit non publicari licet in eo pater habeat vsumfructum,
quia filij est l.cum oportet.C.de bon.quæ liber.Ego vero circa peculium
profectitium anceps sum: quia illud patris non filij est l.certum.C. famil.
herciscun.& ista ratione non venit in confiscatione bonorum filij, vt dixit
Nellus in tract.bannit.in prima part.secundi tempor.q.25.Ergo, cum sit
patris, illius bonis confiscatis veniet & peculium profectitium. faciunt di-
cta supra, in x.q. proxime præcedenti. & præsertim hoc procedere dice-
rem, quando pater esset damnatus pro crimine læsæ maiestatis iuxta ter-
minos.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest. vbi ne dum pater sed & filij puniū-
tur ex paterno delicto, & succesionum etiam extraneorum incapaces
fiunt.Et quod in contrarium dicitur arbitror procedere, quando ex deli-
cto patris filius non puniretur, sicuti punitur in crimine læsæ maiestatis
in terminis præallegate.l.quisquis.

SVMMARIVM.

1 *An legata, & hæreditates delate ei qui crimen læsæ maiestatis cōmisit fisco obueniant?*
2 *Quando aliquis non est incapax sed indignus, tunc fiscus aufert.*

QVAESTIO XIIII.

1 QVARTODECIMO quæro: an legata & hæreditates delatæ, et relicta ei, qui crimen læsæ maiestatis commisit, fisco obueniant, siue ad hæredes transeant, vel ab intestato venientibus remaneāt? Dicas, ꝙ fisco nullatenus obueniunt. Nam quando aliquis est incapax hæreditatis vel legati, tunc fiscus non aufert tanquam ab indignio: Sed id remanet pœnes venientes ab intestato.l.si quis mihi bona.§. si quis plane.ff. de acquirend. hæredit. & ita tenent Iacob. de Aren. Cyn. Bartol. Angel. Paul.de Castr.Bald.Fulgos.& alij in l.i.C.de hæred.instit.& probatur in l.si in metallum.ff. de his quæ pro non script.habentur.& in l.in metallum. ff.de iure fisc.Bald. in l.i.C. de secund.nupt. vbi post Petr. dixit, ꝙ quando quis non potest capere non est locus fisco, sed illud efficitur pro non scripto, & ideo remanet alijs ab intestato succedentibus.idem voluit Bar.in l.si deportati.ff.de leg.tertio hoc idem tenuit Marian. Soci.

consil. 22. versic. verum prædictis. col. iiij. in i. volum. vbi dixit, hanc opinionem maxime in hæreditate quæ ab intestato defertur tenuisse Iacobũ Butrigar. in d. l. i. C. de hæred. instit. allegat etiam, ꝙ not. glos. in. §. legati. in stit. de legat. & in l. si quis mihi bona. §. si quis. ff. de acquir. hæredit. ad idẽ

2 Ioan. de Imol. in l. si seruus eius. eod. tit. † Secus tamen dicendum quando aliquis non esset incapax, sed indignus: tunc enim aufert fiscus tanquam ab indignio. vt. ff. de inoffi. testam. l. Papinianus. §. meminisse. & l. cum talibus. §. fin. ff. de his. quibus vt indign. & hanc opinionem tenuit etiam Bal. in d. l. si quis. col. fin. versic. tertio dicitur hic.

SVMMARIVM.

1 *Legitima detrahenda per condemnatum crimine læsæ maiestatis grauatum restituere hæreditatem si sine filijs decederet cui applicabitur?*

QVAESTIO XV.

1 QVINTODECIMO quæro: fuit aliquis condemnatus pro crimine læsæ maiestatis & eius bona publicata, verum cum iste esset grauatus restituere hæreditatem in euentum ꝙ sine filijs decederet, cui legitima ex dictis bonis detrahenda ad ipsum condemnatum spectans, applicabitur? Dicas, ꝙ fisco. ita dixit Bald. in consil. viij. in iiij. volum. pro quo facit text. in l. quisquis. in prin. C. ad leg. iul. maiest. vbi dicitur, ꝙ bona omnia damnati pro dicto crimine fiscus capit.

SVMMARIVM.

1 *Primogenito condemnato de crimine læsæ maiestatis, qui post patris obitum in feudo successit cui applicabitur eius feudum?*

QVAESTIO XVI.

1 SEXTODECIMO quæro: Primogenitus, qui post patris obitum in feudo successit, si in crimen læsæ maiestatis incidat contra Dominum, an feudum deueniat in Dominum Feudi vel in fiscum, siue in eius fratrem secundum genitum? Math. de Afflict. in c. i. in. §. præterea si vasallus. in versic. glos. tertia. nu. 81, in titul. quæ fuit prima causa be-

nefic.amittend.dicit, ꝙ si feudum est paternum acquisitum per antecesso res istius primogeniti & secundo geniti pro se ipsis & eorum descendentibus,& sic est paternum non autem hæreditarium sed peruenit in descendentes ex pacto & prouidentia, Et tunc crimen primogeniti non habet nocere secundo genito. Eo enim casu secundo genitus non succedit primogenito,sed illi a quo radicē habuit ipsum feudum. Primogenitus nãq; per delictum commissum in dominū feudum alienare non potest in præiudicium agnatorum,vt in c.si vasallus culpam.in tit.si de feud.fuerit controu.Et ideo in casu prædicto frater secundo genitus fiscum excludet.idē tenuit Andr.de Iser.ibidem,siue iure Francorum, siue iure Longobardorum viuatur. Fallit primo prædicta conclusio,quando feudum esset concessum alicui & eius filijs primogenitis successiue futuris. Eo enim casu, si primogenitus crimen læsæ maiestatis committat, secundo genitus non succedet in feudo: quia non est primogenitus primi acquirentis, nec fratris delictum committentis: sed fiscus succedet, quia considerata forma inuestituræ nullus superest Agnatus qui succedere possit,ita voluit Math. de Afflict.in d.c.i.in.§.præterea si vasallus.nu.85. Secundo fallit in feudo nouo,in quo fiscus,non secundo genitus succedit,ita voluit Andr.de Iser.quem sequitur Math.prædictus loco præallegato nume.87.

SVMMARIVM.

1 *Si unus ex duobus fratribus qui inter se feudum diuiserunt committat crimen læsæ maiestatis cui eius portio deueniat?*

QVAESTIO XVII.

1 DECIMOSEPTIMO quæro: duo fratres diuiserunt feudum paternum,in quo iure longobardorum vel communi iure feudorum siue Romano viuebatur,si eorum vnus crimen læsæ maiestatis in Dominum suum, a quo feudum recognoscebat commiserit, an illius pars Domino feudi, & sic fisco vel alteri fratri applicetur? Dicas,ꝙ portionem prædicti feudi alter frater per ius accrescendi consequetur.ita voluit Andr.de Isern.in c.i.§.final.in titul.quæ fuit prima causa benefi.amitten.& ibidem Math.de Afflic.col.fin.n.31.& idē Math.in c.i.§.sed & res.in titul.per quos fiat inuestit.& in c.i. de duobus fratr.a capit.inuestit.

SVMMARIVM.

1 *Damnato filio de crimine læsæ maiestatis mortuo postea eius parte an fiscus eius legitimam capiat?*

2 *Bona postea quæsita non ueniunt in confiscatione bonorum.*

QVAESTIO XVIII.

1 DECIMOOCTAVO quæro: vidimus ſupra.q.ix. an dānato filio de crimine læſæ maieſtatis fiſcus cogere poſsit patrem ad exhibendam legitimam, eius quid ſi viuo patre filius dictum crimen committat, demum condemnato filio pater moriatur, an fiſcus capiet legitimā ipſi filio debitam in bonis patris? Et videtur dicendum ꝙ ſic, quia mortuo patre legitima filio debetur, vt probatur & not.in Auct.ſi qua.C.de ſacro.ſanct.eccleſ. & l.Deo nobis.§.hoc etiam.C.de epiſ.& cleric. Contrariam tamen partem veriorem eſſe teſtatur Specul.in tit.de execut.ſentent. in.§.ſequitur videre in quibus.in verſi.quid ſi filius familias.& verſi.quidam tamen dicunt ꝙ legitima. vbi dixit, ꝙ ſi filius delinquit viuo patre etiam poſt obitum patris legitima ad curiam non perueniet hanc etiam
2 opin.tenuit Martin.Laud.in tract.ſuo de fiſco.q.vi.† facit, quia in confiſcatione bonorum non veniunt bona poſtea quæſita, nec legata quorum dies non ceſsit.gloſ.in l.nam ad ea.ff.de condit.& demōſtrat.Bald.in l.iij. de priuileg.fiſc.Mart. de Laud.in d.tract.ſuo de fiſc.q.x.Bal. conſi.257. quæritur vtrum.in iij.volu.faciunt.quæ dixi ſupra.q.ix.proxima præcedente.& eſt ratio: quia filius viuo patre delinquit, quo viuente nullam habet legitimam, vt in auct.de hæred.& falcid.§.ſi quis autem non implens. doct.in l.ſi qua pœna.vbi Cyn.ff.de his qui ſunt ſui vel alien. iur. Comprobatur prædicta concluſio etiam ea ratione: quia in confiſcatione bonorum non veniunt bona futura, vt dixi ſupra q.vij.proxima præcedente.faciunt etiam dicta ſupra q.viij.proxima præcedente.

SVMMARIVM.

1 *Vſufructuario damnato de crimine læſæ maieſtatis an uſufructus in fiſcum deueniat?*
2 *Pater qui crimen læſæ maieſtatis committit ius patriæ poteſtatis amittit.*

QVAESTIO XIX.

1 DECIMONONO quæro: ſi vſufructuarius incidat in crimen læſæ maieſtatis & condemnetur, an vſufructus in fiſcum deueniant? Bald. mouet hanc quæſtionem generaliter in damnato cum confiſcatione bonorum, in l.i. C.de bon.libert.& tenet ꝙ non, per tex.in l. corruptionem.C.de vſufruct. Contrarium tenuit Bart. in l. ſi quis

in tantam

in tantam.C.vnde vi.vbi dixit,ꝙ vsusfructus publicabitur,per text.in l. vsufructu.ff.sol.matrim.idem tenuit Angel.in l.eorum.ff.de dam. infect. vbi dixit,ꝙ talis commoditas publicabitur durante vita condemnati,per tex.in l.vectigali.C.de pignor.In hac materia distingue,ꝙ aut quærimus, vtrum reo mortuo vsufructus, qui erat pœnes eum, in fiscum deuenire debeat vigore confiscationis factæ de eius bonis:& dicendum ꝙ non, & isto casu procedat opinio Bald.in d.l.i.C.de bon. libert. Aut quærimus, an reo viuente eius bonis publicatis vsufructus, qui erat apud eum, in fiscum deueniat.: & hoc secundo casu distingue,ꝙ aut reus erat vsufructuarius ex dispositione hominis, aut ex dispositione legis. Si ex dispositione hominis,vt puta quia relictus fuerat vsusfructus vel ab aliquo Donatus, & isto casu publicatis eius bonis etiam dicta commoditas vtendi & fruendi publicata censetur,& ita procedant dicta Bar.in d.l.si quis in tantam. & Angel. in d.l. eorum. Aut condemnatus vsumfructum habebat ex legis dispositione, vt pater qui propter Patriam potestatem vsumfructum habet in bonis filij,& isto casu dicendum est, ꝙ aut pater vsumfructum filio remiserat,iuxta formam.l. cum oporteat.§. sin autē.C. de bon. quæ liber.& hoc casu fiscus nil petere poterit,sicuti nec petere possent hæredes condemnati quorum loco fiscus succedit.l.iij.C.ad leg. iul. de vi. Si vero pater vsumfructum filio non remisisset,& tali casu, aut bannitus cū publicatione non perdit patriam potestatem, & eo casu ipsa commoditas vtendi & fruendi transibit in fiscum iuribus supra deductis. Aut perdit patriam potestatem,& tunc eatenus vsufructus ad fiscum transibit quatenus remanet penes patrem cum filius patriam exit potestatem, videlicet dimidia, vt in d.l.cum oporteat.§. cum autem.prædictam distinctionem
2 facit Nellus in tract.suo bannit.in prima part.secundi tempor.q.27.† constat autem,ꝙ pater qui crimen læsæ maiestatis commisit ius patriæ potestatis amplius non retinet,cum omnia quæ iuris ciuilis sunt statim amittat secuta condemnatione,præsertim cum ab Imperatore vel Papa bannitur vel ab eorum representantibus,vt per Angel.in l.si cum dotem.§.si pater. ff.sol.matr.Martin.de Laud.in tract.de crim.læsæ maiest.q.54. Nellus in d.tract.bannit.in prima part.secundi tempor.q.iiij.versi. Præterea pone. & secundum distinctionem prædictam puto dicendum etiam in damnato pro crimine læsæ maiestatis,cuius bona ad fiscum translata sunt vigore confiscationis.

SVMMARIVM.

1 *Filius qui cōmisit crimē læsæ maiestatis,si ad gratiam restituatur an feudū recuperet.*

2 *Restituere damnatum capite in integrum est de reseruatis principi.*

3 *Soli principi spectat recipere ad gratiam eius offensores. Idem in restitutione bonorum damnato.*

4 *Restitutio non tollit ius tertio quæsitum.*

QVAESTIO XX.

1 VIGESIMO quæritur: supra q.16. proxima præcedente vidimus, qualiter feudum amittitur commisso crimine læsæ maiestatis per filium, quid si filius ad gratiā restituatur, an feudum recuperet? Math. de Afflict. mouet hanc quæstionem. in c.i.§. præterea si vasallus. in versic. glos. iij. nu. 90. in tit. quæ fuit prima causa benefic. amittend. & ibi distinguendo dicit, ꝙ aut filius fuit in integrum restitutus patre viuente, vel eo mortuo: si patre viuente, eo casu, quia tempore mortis patris reperitur habilis mediante restitutione & indulgentia, succedet in feudo ꝙ pater tenebat ac si nunquam inhabilis fuisset, argumē. text. in l. Imperialis. C. de nupt. & l. ꝙ ita. ff. de ædil. edict. & hoc procedere asserit quando a rege est restitutus, secus si ab inferiore vt puta ab eius officiali, nam eo casu non habetur ac si nunquam fuisset inhabilis secundum Andr. de Isern. in
2 d.§. præterea si vasallus. † Facit quia restituere damnatum capite in integrum est de reseruatis principi l. si quis filio exheredato. §. penult. ff. de in-
3 iust. rupt. & irrit. fact. test. & l. diui, in fin. princ. ff. de pœn. † Et soli principi spectat recipere eos qui eum offenderūt ad plenitudinem suæ gratiæ vt est text. in tit. de pac. constant. in princ. in vsibus feud. & pariter ad solum principem pertinet restituere bona damnato l. ij. C. de sent. pas. Secundo vero casu quando filius restituitur post obitum patris, & iam secundo genitus feudum ex patris morte habuerat: & isto casu dicas restitutionem huiusmodi secundo genito non præiudicare, vt voluit Andr. de Isern. in d.§. præterea si vasallus. argum. text. in l. final. ff. de pact. & in l. si post mor
4 tem. §. final. ff. de contrat ab. & l. sicut. C. locat. † Et ꝙ restitutio talis non tollat ius quæsitum tertio. facit tex. in c. quamuis. de rescript. lib. vi. Egid. Bellem. Decis. 744. his suppositis. & idem Decis. 743. conclusio patet. & l. fin. C. de sent. pass. Bar. in l. Gallus. in. §. & quid si tantum. colum. penult. ff. de liber. & post. & ibi Ias. nu. 63. & Galliaula. nu. 58. cum sequent. & per Parisi. consil. 69. nu. 165. in iij. volum.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitus habens feudum crimen læsæ maiestatis commisit, propter q. illud amisit,*

& ipse ac eius filij facti sunt incapaces, ideo feudum ad secundogenitum deuenit, si filius primogeniti restituatur an feudum ad eum transeat.

QVAESTIO XXI.

1 VIGESIMOPRIMO quæro: primogenitus feudum tenens crimen læsæ maiestatis commisit, propter quod feudum amisit ipse, & eius filij sunt effecti incapaces, & ideo feudum ad secundo genitum transiuit, si filius primogeniti per principem restituatur contra quem crimen prædictum commissum est, an mortuo patre dictum feudum ad filium rei dicti criminis restitutum transeat, vel remanere debeat apud fratrem damnati secundo genitum? Math. de Afflict. mouet hanc quæstionem. in c.1.§. præterea si vasallus. in versicul. glos. tertia. nu. 95. in titul. quæ fuit prima causa benefi. amittend. & ibi dicit, quod feudum remanebit pœnes secundo genitum excluso filio primogeniti. & rationem assignat, quia filius primogeniti nunquã feudum habuit: & ideo restitutio sibi non dat quod nunquam habuit, cum priuatio habitum præsupponat. vulgat. l. decem. ff. de verb. obliga. Hoc tamen sane intelligendum dicit, nisi aliter sonarent verba restitutionis: quo casu esset exequenda & obseruanda forma, & tenor restitutionis.

SVMMARIVM.

1 *Restituto primogenito qui erat damnatus de crimine læsæ maiestatis, an filius ei natus post delictum commissum restitutus intelligatur.*
2 *Testamentum filij familias postea a patre emancipati non reconualescit.*
3 *Filij nati ex concubina per subsequens matrimonium legitimi efficiuntur matrimonio intermedio non obstante.*
4 *In anexo idem iuris est quòd in principali.*
5 *Restitutio sui natura omnia reponit in pristinum statum.*
6 *Restitutio equiparatur fictioni postliminij.*
7 *Restituto principali est restitutus damnatus in illius consequentiam. & nu. 8.*
9 *Restitutio purgat omnem maculam.*

QVAESTIO XXII.

1 VIGESIMOSECVNDO quæro: filius primogenitus crimen læsæ maiestatis commisit, qui feudum paternũ tenebat, deinde sibi filius natus est, quo casu ipse primogenitus & omnis eius descendẽtia ad ipsum feudum inhabilis est, & feudum

ipſum deuoluitur ad fratrem ſecundogenitum, ſi primogenitus eſt reſtitutus a principe contra quem tale delictum commiſerat, et ad illius gratiam ſit receptus, non eſt dubium, ꝙ feudum recuperat, ſecundum Andr. de Iſer. in c.i. de vaſal. decrep. ætat. ſed an mortuo primogenito reſtituto feudum ipſum deueniat ad filium ipſius primogeniti, vel ad fratrem reſtituti ſecundogenitum? Hanc quæſtionem ponit Math. de Afflict. in c.i.§. præterea ſi vaſallus in verſic. gloſ. tertia. colū. penul. in fin. & col. vlt. in prin. in tit. quæ fuit prima cauſa benefi. amitten. vbi dixit, ꝙ hanc quæſtionem nemo tangit, & ꝙ filius primogeniti non ſuccedat in d. feudo adducit rationem: quia ipſe nunquam fuit habilis, cum non habuerit legitimum principium, ex quo tempore eius natiuitatis propter patris delictum reperiebatur inhabilis. comprobo hoc fundamentum ex tex. in l. quiſquis. in. §. filij vero. C. ad leg. iul. maieſt. & ibi not. doct. ꝙ inhabilitas filiorū, (de qua ibi) trahitur etiam ad filios natos poſt commiſſum delictum, & licet pater

2 reſtituatur, dicit filium non reſtitui. alleg. in argumentum illud, † ꝙ ſi filiusfamilias teſtamentum fecerit, & poſtea emancipetur a patre, dictum teſtamentum non reconualeſcit, cum legitimum principium non habuerit. l.i.§. ſi filius. ff. de leg. tertio ſecundum Bal. in l. ſeruus. C. de legat. Sed ſi ante crimen eſſet natus ex quo habuit legitimum initium feudum ad ipſum tranſibit patruo excluſo: quia ceſſante impedimento finis ad principium trahitur, & econtra non conſiderato medio, vt dicit notari in l. fin. ff. de

3 Reg. Caton, † facit vltra allegata per eum, ꝙ not. Abb. in c. tanta. extra qui fil. ſint legit. col.i. vbi dixit, ꝙ ſiquis ſolutus filios habuit ex concubina, Demum in vxorem aliam accipiat & moriatur poſtmodum vxor, ſi tali mortua vxore redeat ad concubinam & illam in vxorem accipiat, filij nati in primo concubinatu non obſtante primo matrimonio intermedio per ſubſequens matrimonium legitimantur. Iſtis tamen non obſtantibus contrarium decidit, ꝙ immo patre reſtituto tali caſu eius filius qui propter ſe erat effectus inhabilis reſtitutus cenſetur: quia nihil tam naturale quam eodem vinculo quid diſſoluatur quo ligatum erat. l. nihil tam naturale. ff. de reg. iur. filius autem propter patrem erat ligatus. Ergo eo diſſo-

4 luto, diſſolutus eſt filius: † quia idem iuris eſt in annexo ꝙ in principali, iuxta not. in c. tranſlato. de conſtit. & c. quanto. de iudic. Iſtam opinionem,

5 quam puto veram, comprobo infra ſcriptis fundamentis. † Primo quia reſtitutio ſui natura omnia reponit in priſtinum ſtatum. l. ij. §. final. ibi reſtituere autem videtur. ff. ne quid in loc. publ. l. videamus. §. in fauiana. ff. de vſur. vbi habetur, ꝙ actus reſtitutus pro non facto habetur facit text. in l. i. in fin. C. de ſent. paſſ. & tex. in l. reſtituer. ff. de verb. ſignifi. l. ij. ff. de natal.

6 reſtituend. † Secundo, quia reſtitutio æquiparatur fictioni poſtliminij, &

trahitur retro, & perinde habetur ac si nunquam felonia commissa fuisset. l. si quis filio exheredato. §. penul. ff. de iniust. rupt. & irrit. testam. Et, ꝙ restitutio retro trahatur, tenuit Ang. & Io. de Imol. in l. si alienum. §. in extraneis. ff. de hæredi. instit. operabitur ergo restitutio facta patri per principem, ꝙ sit ac si pater nunquam damnatus fuisset: sed si nunquam pater damnatus fuisset vtiq; filius esset capax feudi, & sic secundogenitus eius patruum excluderet: ergo idem erit in casu nostro stante dicta restitutio
7 ne. † Tertio facit, quia restituto principaliter damnato restituitur is qui in
8 consequentiam eius damnatus fuit. l. fin. ff. de sent. pass. † Quarto facit notabilis doctrina Salyc. in l. castitati. col. i. C. ad leg. iul. de adult. vbi notabiliter dixit, ꝙ cum restitutio reponat omnia in pristinum statum trahitur etiam ad illas personas quæ in consequentiam cum principali damnatæ sunt. facit tex. in l. si debitor. C. de sent. pass. Quinto adduco illud, ꝙ commun. concludunt doct. ꝙ tex. in d. l. quisquis. in. §. filij vero. vbi statuitur, ꝙ patre committente crimen læsæ maiestatis filij puniantur ex patris delicto, continet odium irrationabile, vt dicunt ibi doct. & est ratio: quia cum nil ipsi deliquerint contra iuris regulas ex rigorositate legis illius in odium patris puniuntur. Restitutio igitur de patre facta etiam eis proderit, quia ipsi accessorie ad patrem sine eorum delicto puniti erant. sublato
9 etenim principali accessorium corruit. † Ad idem facit, ꝙ dixit Bald. in l. Imperialis. §. i. C. de nupt. vbi per illum tex. voluit, ꝙ restitutio purget omnem maculam, ex eo ꝙ omnia reponit in pristinum statum.

SVMMARIVM.

An committens crimen læsæ maiestatis statim amittit administrationẽ bonorũ suorum:

1 *Committens crimen læsæ maiesta. antequam accusetur statim administratio bonorum suorum ei interdicitur.*

QVAESTIO XXIII.

VIGESIMOTERTIO quæro: an is, qui crimen læsæ maiestatis commisit, statim perdat administrationem bonorum suorum? In ista q. Dyn. in l. Imperator. ff. de iure fisc. dixit ꝙ non. Contrariam partem tenuit Bar. ibidẽ reprobata opinione Dyni. per tex. in l. penul. & final. & ibi glos. C. ad leg. iul. maiest. & l. iudiciorum. et ibi glos. ff. de pub. iudic. & l. quæsitum. ff. qui & a quibus. not. Bar. in l. post contractum. ff. de donat. & ibidem Io. de Imol. & Cyn. in l. final. C. ad leg. iul. ma
1 iest. Maria. Soci. cons. 22. col. iij. vers. tertio probatur. in i. volu. Et scias, † ꝙ committenti crimen læsæ maiestatis statim ꝙ tale delictum commisit,

etiam ante quam accusetur, administratio bonorum suorum sibi interdicitur vt dixit Odofred.in l.eorum patrimonia.col.ij.nu.7.de iure fisc.C.lib.x.& de hoc est bonus tex.in d.l.final.ibi, ex quo quis tale crimen contraxit.C.ad leg.iul. maiest. ad idem est tex.apertus in d.l. quisquis in.§.emancipationes ibi, quo primum memorati de ineunda factione ac societate cogitarunt.C.ad leg.iul.maiest.

SVMMARIVM.

An alienationes factæ post crimen læsæ maiestatis contractum an sint nullæ.

1 *Alienationes factæ post crimen commissum sunt nullæ.*

2 *Quid de alienatione bona fide facta.*

3 *Iniusta ignorantia habetur pro scientia.*

4 *Hæretici contracto crimine hæresis, an poßint alienare quicquam de eorum bonis?*

5 *Fiscus casu quo reuocetur alienatio an teneatur emptori pretium restituere?*

6 *Donatio facta a reo criminis læsæ maiestatis an ualidetur sequuta restitutione?*

7 *Is cuius bona confiscata fuere, si restituatur satisfacere tenetur creditoribus antiquis.*

QVAESTIO XXIIII.

VIGESIMO QVARTO quæro: an alienationes factæ per eum, qui crimen læsæ maiestatis commisit, post perpetratum
1 delictum etiam ante accusationẽ sint nullæ? Et dicas, † ꝙ sic: per tex.ad hoc expressum in l.quisquis.§.emancipationes.C. ad leg.iul.maiest.ad idem est tex.in l.final.eod.tit.& l.quæsitum.ff.qui & a quibus. Quinimmo alienatio facta post contractum crimen læsæ maiestatis, licet reus moriatur antequam condemnetur, si contingat post illius obitum de crimine quæri, imperfecta alienatio declaratur si ipsum tale crimen commisisse constiterit, vt dixit Iac.de Aren.in l.post contractum.ff.
2 de donat.† Sed quid dicemus de alienatione facta alicui bona fide recipiẽti an valeat? Videtur dicẽdum talem alienationem valere: quia bonefidei emptor damno affici non debet.l.qui a debitore.ff.de his quæ in fraud.credit l.senatus.ff.ad syllenia. hanc quæstionem mouet Iac.de Aren.in l.meminisse.C.ad leg.iul.maiest.vt ibidem refert Cyn.& distinguit, ꝙ aut alienatio est facta titulo lucratiuo, aut titulo oneroso, aut titulo iusto non oneroso uel lucratiuo, vt puta causa dotis. Primo casu, quando alienatio est facta titulo lucratiuo, dicit alienationem reuocari, vt.ff.de donat.l.donationes.§.vlt.& d.l.meminisse.Secundo vero casu, aut alienatio est facta sciẽti, aut ignorãti: si sciẽti reuocatur, vt.l.chirografis.§.fin.ff.de administr.tutorum.& d.l.qui a debitore.si vero est facta ignorãti, aut iusta est igno-

3 rantia,& tunc non reuocatur.d.l.quia debitore. † Aut iniusta est, & eo casu reuocatur: quia iniusta ignoratia habetur pro scientia, vt d.l.chirografis.arg.tex.in l.ij.§. sed facti.ff.de iur.et fact ignor. Tertio vero casu, quando iusto titulo fit alienatio, vt puta causa dotis constituendæ, & tunc dicit, ꝙ locum habet.l.superior.§.dotes cum determinatione.l.si fundator.§.i.ff. de his quæ in fraud.credit.& cum ista distinct. Iac.de Arena pertransit Cyn.in d.l.meminisse.& Angel. licet neqꝫ de Iacobo de Aren. neqꝫ de Cyn.mentionem faciat.voluit tamen, ꝙ etiam alienatio facta ex causa dotis reuocetur, per tex.in d.l.quisquis.in.§.emancipationes.C.ad leg.iul.maiest.Salycet.autem in l.si quis post.C.de bon.proscript.dixit, ꝙ quando sumus in casu in quo ipso facto bona confiscantur, vt in crimine læsæ maiestatis, tunc donatio vel alienatio non valeat tanquam facta de re non sua vt per eum ibidem col.v.circa medium.& col.penul.in versi.ex premissis igitur.vbi dixit, ꝙ alienationes factæ post reatum quando bona ipso facto sunt publicata, siue administratio fuit a lege interdicta vt in crimine læsæ maiestatis, si sunt voluntariæ indistincte reuocantur et prohibitæ sunt: necessariæ vero valent si interuenit bona fides eius qui soluit.& dicit An-
4 gel.in d.l.meminisse in fin.prædicta esse notanda ad hoc, † an hæretici contracto crimine hæresis alienare possint quicquã de eorũ bonis vendẽdo, donando, aut dotẽ constituẽdo, quia & ipsi sunt rei criminis læsæ maiest.
5 in quibus dicit in omnibus dicendum vt supra dictum est. † An autem fiscus eo casu, quo reuocatur alienatio, teneatur emptori pretium restitue-
6 re, vide Cyn.in d.l.meminisse.in fin. † Sed an donatio facta ab eo qui crimen læsæ maiestatis commisit, quæ propterea nulla fuit, validetur sequuta restitutione? Et videtur dicẽdum ꝙ sic, per tex.in l.fundum.ff.de fund. dotal.vbi dicitur, ꝙ si maritus vendat fundũ dotalem, etiam ꝙ venditio nulla sit, attamen, si postmodum maritus dotem lucretur, illa venditio cõfirmatur ex iure nouo superueniente ipsi venditori. ad idem confert tex. in l.cum uir.ff.de vsucap. vbi habetur, idem esse in vendente rem furti-
7 uã. † facit ad hoc, ꝙ volunt Bal. Angel. Alex.& alij in l.si marito in princ. circa fin.ff.sol matr. vbi dicunt, ꝙ is, cuius bona confiscata fuere, si restituatur satisfacere tenetur creditoribus antiquis. Prædictis tamen non obstantibus secus videtur dicendum in casu nostro.ad quod facit: quia, ꝙ a principio non subsistit tractu temporis non conualescit.

S V M M A R I V M.

1 *Committens crimen læsæ maiestatis an amittat dominum bonorum suorum ipso iure, uel requiratur sententia?*

2 *Rebellis ipſo iure amittit utile dominium bonorum ſuorum.*
Committens crimen læſæ maieſtatis amittit ea quæ ſunt iuris ciuilis.
3 *Vaſallus committens crimen læſæ maieſtatis ipſo iure feudum amittit.*
4 *Concordantia diuerſarum oppinionum in dicto articulo, per Ioan. Igneum.*
5 *Approbatur opinio Bar. in prædicto articulo.*
6 *Improbatur diſtinctio ignei in articulo prædicto.*
7 *Opinio Bar. ut Idolum adorari ſolet.*

QVAESTIO XXV.

1 VIGESIMOQVINTO quæro: an committens crimen læſæ maieſtatis amittat dominium bonorum ſuorũ ipſo iure, vel requiratur ſententia? Dyn. in l. Imperator. ff. de iure fiſc. per illum tex. dixit, ꝙ ipſo iure dominium dictorum bonorum in fiſcum tranſit: per text. in l. fin. C. ad leg. iul. maieſt. & l. ex iudiciorum ff. de accuſat. l. donationes. in fin. ff. de donat. ad idem eſt gloſ. in l. fin. C. de iure fiſc. lib. x. quæ dixit, ꝙ in crimine læſæ maieſtatis bona in fiſcum tranſmittuntur, licet reus viuens nec accuſatus nec condemnatus fuerit. idem ſentit gloſ. in l. ſi quis in tantam. verſic. ſuper quarto quæro. C. vnde vi. gloſ. in l. ex publicorum. ff. de accuſat. gloſ. in c. cum ſecundum. de hæret. in vi. & hanc partem videtur ſentire Bar. in extrauag. qui ſint rebell. in verb. rebellando. in
2 verſic. item quæro quod de dominio. † vbi concludit, ꝙ rebellis ipſo iure amittit vtile dominium bonorum ſuorum cum ſit introductum de iure ciuili. nam ea, quæ iuris ciuilis ſunt, amittit committens crimen læſæ maieſtatis. l. amiſsione. §. qui deficiunt. ff. de capit. dimin. hanc etiam opinionē videtur ſenſiſſe Bald. in c. Imperialem. §. callidis. de prohibit. feud. alienat.
3 per Federic. † vbi dixit, ꝙ vaſallus committens crimen læſæ maieſtatis ipſo iure feudum amittit. idem Bald. in l. ij. verſic. ita in feudo. C. de liber. & eorũ liber. And. de Iſer. in c. i. in fin. in tit. de feud. ſine culp. nõ amittēd. & idem in feudo dixit Aret. in l. ſi quis poſt accuſationem. ff. de teſtam. Ioan. Andr. in c. Fœlicis. de pœn. in vi. & ibi Domini. & idem in c. pro humani. §. fin. de homicid. in vi. & idem tenuit Luc. de Penna Toloſanus in l. i. C. de petit. bonorum ſublat. libr. x. & idem in l. cum allegatis. C. de re milit. lib. xij. hanc partem tenuit etiam Nicol. Boer. in ſuis deciſ. Deciſ. 277. nu. 12. in ij. part. vbi dixit, ꝙ in crimine hæreſis & læſæ maieſtatis ex die commiſsi criminis bona ſunt ipſo iure confiſcata: ſed illorum apprehenſio non fit per fiſcum niſi poſt latam ſententiam. Contrariam partem, ꝙ is, qui crimen læſæ maieſtatis commiſsit, ipſo iure non perdat dominium

bonorum

bonorum suorum, tenuit Bar. in d. l. Imperator. ff. de iur. fisc. col. i. circa fin. vbi dixit, ꝙ in crimine hæresis & læsæ maiestatis quis non amittit dominium rerum suarum ipso iure: sed tantum bonorum suorum administrationem per tex. in l. penul. & final. C. ad leg. iul. maiest. l. ex publicorum. ff. de accusat. l. auferre. §. in reatu. ff. de iur. fisc. l. quæsitum. ff. qui & a quibus manu. liber. accip. idem tenuit Bar. in. §. i. in auct. de incest. nupt. col. ij. & in l. si debitor, in fin. ff. quæ in fraud. credit. & in l. post contractum. ff. de donat. hoc idem voluit Bald. sibi contrarius. in l. vnica. C. ne ex delict. defunct. Cyn. & Iac. de Aren in l. penul. C. ad leg. iul. maiest. & Paul. de Castr. in d. l. post contractum. ff. de donat. & in l. qui a latronibus. vbi etiā Aret. & Imol. in. §. i. ff. de testam. & idem Aret. in l. Pantonius. §. rei perduellionis ff. de acquirend. hæred. & in l. si quis post accusationem. ff. de testam. Roma. in l. eorum. in princ. ff. de dam. infect. & in d. l. post contractum. ff. de donatio. Ioan. Faber. in. §. i. insti. quib. alien. licet. Ioā. de Plat. in
4 d. l. eorum. C. de iure fisc. libr. x. † Hanc quæstionem latissime arguendo ad partes examinat Ioan. Igneus doct. vltramontanus, in repet. l. necessarios. §. non alias. ff. ad syllen. vbi post multa. nume. 52. concludit prædictas opiniones contrarias hoc modo concordari posse. videlicet: ꝙ verum sit, ꝙ ipso iure commisso crimine læsæ maiestatis statim reus amittat dominium bonorum suorum. & ita procedat prima opinio: sed quod illorum possesione priuari non possit, donec per sententiam iudicis crimen commissum constiterit. nam sequuta sententia non dictorum bonorum dominium, sed illorum possessio per fiscum vendicabitur, & a possessoribus auferretur. d. l. fin. C. ad leg. iul. maiest. & d. l. quæsitum. ff. qui. & a quibus manumiss. libert. accipi. & l. res quæ. §. i. ff. de iure fisc. sentētia enim lata statim apparet retro dominium fisco, competijsse. d. l. cum filius. §. fi. ff. de legat. ij. c. cum secundum. de hæret. in vi. l. Papinianus. §. meminisse. ff. de inoffic. testam. licet enim quis bona sua ipso iure amittat, & illa fisco quærantur: non tamen possessio eorum ipso iure fisco acquiritur. Bar. in l. cō
5 missa. ff. de public. Martin. de Laud. in tract. de fisc. q. 61. † In ista opinionum varietate arbitror secundam opinionem, ꝙ dominium ipso iure bonorum rei criminis læsæ maiestatis ante sententiam fisco non quæratur, veriorem esse. Et propterea sequor opinionem Bart. in d. l. Imperator. & sequatium. Et pro ista opinione est tex. apertus, cui non video responderi posse, in d. l. quæsitum. ff. qui. & a quibus. vbi Paulus iurisconsultus ita dixit, quæsitum est an is qui maiestatis crimine reus est manumittere possit, quoniam ante damnationem Dominus est. & sic ineuitabiliter probat dominium rerum & bonorum rei criminis læsæ maiestatis statim commisso crimine ipso iure in fiscum non transire. & istam partem tenuit etiam

Hierony. Gigas. LL

Laurentius Calcan.in consil. 51.licet his quæ supra.col.iij.in princ.versic. quia licet bona afficiantur. & in versic.ad tollendum ergo ad fin.ead.col. & idem Calcan.in consil.66. visis omnibus & ponderatis. col.i.in princ.
6 † Nec placet distinctio Ignei supra relata, ꝙ prima opinio procedat quo ad dominium: secunda vero quo ad possessionem.Nam licet verum sit, ꝙ possessio ipso iure in aliquem transire non possit,cum sit quid facti, & requirat actualem apprehensionem.l.cum hæredes.ff.de acquir. hæredit. & sic expectari debet sententia pro ea apprehendenda: idem est in dominio quod statim non transit commisso crimine per tex.in d.l. quæsitum. Videtur propterea aliter dici posse. videlicet: ꝙ prima opinio procedat quantum ad bonorum suorum administrationem.Illam enim reus criminis læsæ maiestatis statim amittit commisso crimine, & ipso iure. vt in l. quisquis.§.emancipationes.C. ad leg.iul. maiest. & d.l.quæsitum. & dixi supra q.23.proxima præcedente. Secunda vero opinio Bart. & sequacium procedat, quo ad dominium ꝙ illud non transeat in fiscum nisi se-
7 quuta sententia. quæ tenenda est. † Bart. enim opinio vt Idolum adorari solet,vt inquit Cuman.in auct.nisi breuiores.C.de sent. ex pericul. recitand.& hanc opinionem inuenio tenuisse etiam Iaco. de Aren. in d.l.post contractum.col.ij.in versi.Dominus Odofredus.ff.de donat.

SVMMARIVM.

1 *Reus criminis læsæ maiestatis an pendente accusatione alimentari debeat de bonis suis?*

QVAESTIO XXVI.

1 VIGESIMOSEXTO quæro: vidimus supra qō.23. proxima præcedente,& etiam in proxima superiori qō.ꝙ ei,qui commisit crimen læsæ maiestatis, est interdicta administratio bonorum suorum, An accusatione pendente reus ali debeat de bonis suis? Circa ꝙ breuiter dicas,ꝙ sic. pro quo facit tex.in l.ait prætor.§.si fundus.ff.de iure deliber.Et ita voluit Alberic.in l.final.C.de ordin.cogni. & Marti. de Laud. in tract.suo de fisc.q.252.vbi dixit,pro hoc videndum bonum verbum Bart.in fisco,in l.prætor.in princ.ff.de sepulcr.violat. Tu dicas,ꝙ Bart.in d.l.prætor nil penitus de hoc dixit.

SVMMARIVM.

1 *Debitor illius qui commisit crimen læsæ maiestatis ei soluendo an liberetur,a debito?*

2 *Item quid dicendum de soluente nondum accusato, inquisito, uel denuntiato pro dicto crimine?*
3 *Soluens creditori putatiuo liberatur ac si soluisset uero creditori.*
4 *Debitor soluens mandato iudicis plenißimam liberationem consequitur.*
5 *Debitor ex iusta causa soluens putatiuo creditori, etiam sine mandato iudicis, liberatur.*

QVAESTIO XXVII.

1 VIGESIMOSEPTIMO quæro: an debitor illius, qui
commisit crimen læsæ maiestatis, ei soluendo antequam
sibi inhiberetur a debito, liberetur, ne postea a fisco mole
stari possit? In hac quæstione videtur dicendum ꝙ sic, ita
sentit Imol. in clem. pastoralis. col. iij. versic. Et nota argu
men. de sent. & re iudic. subdit tamen de hoc dicendum
vt in l. post contractum. ff. de donat. Tu dicas contrarium verius esse, ꝙ
immo debitor rei criminis læsæ maiestatis si illi soluat etiam ante condem
nationem non liberatur. l. penul. C. ad leg. iul. maiest. & probatur in c. fœ
licis. de pœn. in vi. ibi, nullus ei debita reddat. Secus est in alijs criminibus,
vt in d. l. post contractum. ff. de donat. hanc opinionē tenuit etiam Math.
de Afflict. in tit. quæ sint regal. in §. & bona committentium. nu. 15. col.
2 ij. in vsibus feudor. † Limita tamen conclusionem prædictam, vt proce
dat quando quis soluit illi qui de crimine læsæ maiestatis erat accusatus,
inquisitus, vel denunciatus, vel notorium erat siue publicum eum tale cri
men commisisse: secus si quis non erat accusatus, inquisitus, vel denuncia
tus pro dicto crimine, immo erat occultum eum esse huiusmodi criminis
reum: Tunc enim ei soluens liberaretur, argumen. tex. in l. Barbarius Phi
3 lippus. ff. de offic. præsid. † ad idem facit, quia soluens creditori putatiuo
liberatur ac si solueret vero creditori, vt not. in c. nihil. de electio. & voluit
Gasp. de Perusio. in tract. suo. de reseruat. benefi. in versic. qui sit effectus
reseruationis. versicul. quæro primo. Quod præsertim procedit, quando
quis solueret creditori putatiuo mandato iudicis, vt dixit Marc. Ant. Ba
4 uer. in tract. suo de mora. in prima parte. † facit, quia debitor soluens mā
dato iudicis plenissimam liberationē consequitur, vt not. in l. ait prætor. §.
permittitur. ff. de minor. & habetur per Bar. in l. minor viginti quinq; an
nis, eod. tit. & per D. Carolum Ruin. præceptorem meum in consil. 171.
5 visis consilijs. col. ij. nu. 3. † Quinimmo ibidem nu. 4. dixit, ꝙ debitor ex
iusta causa soluens putatiuo creditori etiam sine iudice liberatur. l. i. §. si rē
a seruo. ff. deposit. & per Bar. & Alberi. in l. vrbana. ff. de condit. indebit.
Quinimmo cum hoc sit de speciali iure, ꝙ debitor soluens ei qui commi-

sit crimen læsæ maiestatis non liberetur, vt est glos. in verbo, soluere. in d. l. fin. C. ad leg. iul. maiest. nam in alijs reis secus est. l. reo. ff. de solut. ideo sane intelligi debet, quãdo debitor sciebat, uel scire debebat, facultatem soluendi creditori sublatam esse. nam alias ignorans dummodo ignorantia non esset supina liberaretur, argumen. eius ꝙ dicitur de soluente procuratori reuocato. l. cum quis. ff. de solutio. ita dixit Salic. in l. meminisse circa fin. C. ad leg. iul. maiest.

SVMMARIVM.

1 *Accusatus de crimine testari potest pendente accusatione & ualebit eius testamentum.*
2 *Quid dicendum de reo criminis læsæ maiestatis?*
3 *Ratio cur secus sit in crimine læsæ maiestatis.*
4 *Opinio authoris, an testamentum accusati, inquisiti, uel denuntiati, de dicto crimine ualeat.*

QVAESTIO XXVIII.

1 VIGESIMOOCTAVO quæro: regulariter accusatus de crimine testari potest pendente accusatione, & valebit eius testamentum. l. qui, a latronibus. §. fin. & l. si quis post accusatio-
2 nem. ff. de testam. l. ex iudiciorum. ff. de accusat. † Quid dicendum erit de reo criminis læsæ maiestatis? Dicas in eo secus esse: quia intestabilis efficitur, vt dixit Specul. in tit. de instrum. editio. in. §. compendiose. versic. quarto. allegat tex. in l. penul. C. ad leg. iul. maiest. idem dixit. D. Hippol. Marsil. præceptor meus in l. de minore col. ij. in princ. versic. item ille qui committit. ff. de quæstion. vbi dixit, hoc melius probari per tex. in l. fin. C. ad leg. iul. maiest. idem dixit Specul. in tit. de iudic. §. i. in versic. Est & alia petitio. circa fin. vbi ad hoc alleg. tex. in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. idem voluit Curt. Iuuior in consil. 100. præsupponitur in facto. colũ.
3 vlt. in princ. nu. 5. in ij. volu. † Cur autem diuersum sit in isto crimine læsæ maiestatis. Dicas, ꝙ in isto crimine propter eius atrocitatem immediate eo commisso committẽs est priuatus administratione bonorum suorum, vt vidimus supra. q. 23. proxima præcedente. & habetur, in l. quisquis. in §. emancipationes. & in d. l. fin. C. ad leg. iul. maiest. & in c. si quis. vi. q. i. & hanc opinionem tenuit etiam Io. Igneus. in sua disputatione, an rex Fran. Imperat. recogn. nu. 109. & Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. in tit. quæ sint regal. col. iij. nu. 31. in vsibus feudor. ad quod allegat
4 tex. in c. fœlicis. de pœn. in vi. † Dicerem ego validitatem testamenti eius,

qui eſt accuſatus, denunciatus, vel inquiſitus; & teſtatus eſt accuſatione pēdente pendere a futuro euentu. nam ſi condemnabitur de tali crimine procul dubio teſtamentum non valebit: ſi autem abſoluetur teſtamentum validum erit quia, accuſatio ſuum non eſt ſortita effectum, cum ſecundum iuris regulam, non præſtat impedimentum ꝙ de iure non ſortitur effectū. c. non præſtat. de regul. iur. in vi. c. ſi verum. 31. q. ij. l. ſi dari ſtipuler. ff. de verbor. obligat. c. congregato. de electio.

SVMMARIVM.

1 *An reus criminis læſæ maieſtatis gaudeat beneficio præſcriptionis?*

2 *Committens crimen læſæ maieſtatis priuatur omnibus his, quæ introducta ſunt de iure ciuili.*

3 *Item priuatur beneficio conſuetudinis, qua cæteri gaudent.*

QVAESTIO XXIX.

1 VIGESIMONONO quæro an committens crimen læſæ maieſtatis gaudeat beneficio præſcriptionis? In hac. q. Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium. col. iij. nu. 33. in titul. quæ ſint regal. in vſibus feudorum. dixit, ꝙ committens crimen læſæ maieſtatis in regno vigore conſtitutionis illius regni, quæ incipit bona proditorum. non gaudet ipſe nec eius filij præſcriptionis bene-
2 ficio. † Tu dicas, ꝙ idem erit in alijs locis. nam committens tale crimen priuatur omnibus his quæ introducta ſunt de iure ciuili, vt per Bar. in extrauag. qui ſint rebell. in verb. rebellando verſic. quæro quid de dominio. nu. 17. Et in verſi. ex prædictis. nu. 21. præſcriptio autem eſt de iure ciuili introducta propter bonū publicum. l. i. & iij. ff. de vſucapio. Azo. in ſumma. ff. de vſucapio. pro emptor. circa princ. Franc. Balb. in tract. de præſcrip. parte prima colum. vi. in princ. verſicul. quarto principaliter quæro.
3 † Item priuatur committens crimen læſæ maieſtatis beneficio conſuetudinis qua cæteri gaudent. ita voluit Math. de Afflict. in d. c. i. in d. §. & bona committentium. nu. 24. in tit. quæ ſint regal. idem de Rebelle dixit Bal. in extrauag. de pac. conſtant. in ver. habetis & idem voluit Mart. de Laud. in tract. de crim. læſæ maieſt. q. 29.

SVMMARIVM.

1 *Clericus committens crimen læſæ maieſtatis contra principem uel regem, an priuari poßit beneficijs eccleſiaſticis?*

2 *Clericus pro magna culpa beneficio ecclesiastico priuari potest.*
3 *Pœna priuationis beneficiorum nunquam locum habet nisi ubi lex uel Canon hoc dicit.*
4 *Clericus committens crimen læsæ maiestatis contra Papam siue Cardinalem prouintiam gubernantem beneficijs priuatur.*

QVAESTIO XXX.

1 TRIGESIMO quæro: an clericus committens crimen læsæ maiestatis contra principem seu regem priuari possit beneficijs ecclesiasticis quæ obtinet? In ista quæstione distinguendum puto: ꝙ aut clericus committit crimen læsæ maiestatis contra regem recognoscentem suum regnũ in feudum a Papa: aut contra alium principem non recognoscẽtem statum suum in feudum a Papa. Primo casu dicerem clericum a suo iudice ecclesiastico priuari debere beneficijs, ita dixit Math. de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium.col.ix.nu. 14.allegat ad hoc tex. in c.i.regum.vbi dicitur, ꝙ si peccauerit vir in virum placari ei potest Dominus: si autem vir in Dominum peccauerit, quis orabit pro eo? quasi dicat nullus. Videtur enim delictum in ecclesia cõmissum cum in talem regem committitur, qui ab ecclesia regnum habet. Illa nanq; suum defendere feudatarium tenetur. subdens idem Matheus, quod talis clericus beneficijs quæ in regno habet priuari poterit, sicuti clericus qui contra Cardinalẽ rebellionis crimen cõmisit, vt in c.fœlicis de pœn.in vi.dicit enim magnam fore culpam esse contra Dominum temporalem quem ecclesia de-
2 fendit.† Pro magna autem culpa clericus beneficio priuari potest.xvi.q.i. c.inuentum.& ibi glos.Innoc.in c.ex tuarum.de purgat.canon.Hanc etiã opinionem, ꝙ clericus qui commisit crimen læsæ maiestatis contra regem recognoscentem suum regnum in feudum ab ecclesia (vt est Rex Neapolis & Rex Siciliæ) beneficijs ecclesiasticis priuetur, tenuit idem Math.de Afflict.in consti.Regni lib.i.in tit.vbi cleric.pro malefi. debeat conuenir. nu.3.4.5.& 6. Aut clericus commisit tale crimen contra alium principẽ & fuit condemnatus cum confiscatione bonorum, & dicas ꝙ tali casu beneficijs non priuatur: & hoc sentit idem Math.loco proxime allegato.vbi dicit secus esse, quando alio modo quam contra regem vel Imperatorem clericus crimen læsæ maiestatis committeret. faciunt plura quæ adducit Ias.in consil.86.in causa R.D.Gentilis.col.iij.in versic.Nam pœna priuationis.in iij.volu.vbi consuluit pro R.D.Gentile Balliono tunc Episcopo
3 Vrbeuetano.† & ibi dicit, ꝙ pœna priuationis beneficiorum nunquam locum habet nisi vbi lex vel Canon hoc dicit. Ad quod facit tex.in.§.cum

igitur.in verbo nec quælibet lex in auct.de non eligen.secũd.nubent.Bal. in auct.ex testamento.C.de secund.nupt.glo.& ibi doct. in c.fin. de iure patro.Curtius Iunior in auct.non licet nu.25.C.de liber.præterit.Et præ dictam conclusionem intellige,quando condemnatio a laico fieret.ita dixit collectari.in c.in quibusdam.versicul.sed quid erit de beneficijs. extra de pœn. quia nil ad Imperatorem de bonis ecclesiæ, vt dixit ibi glos. ad idem text. optimus in clement.pastoralis.de re iudic.& ideo dixit idem Math.in d.§.& bona committentium.nume.14. supra allegato: ꝙ nunquam vidit clericum beneficio priuari propter rebellionem commissam in principem secularem.

4 † Quando vero clericus commisisset crimen læsæ maiestatis contra Papam, siue contra Cardinalem prouintiam gubernantem,tunc non est dubium quod ob tale crimen beneficijs priuabitur. facit text. in d.c.fœlicis. de pœn.in vi.

SVMMARIVM.

1 *Qui crimen læsæ maiestatis commisit,an succedere possit alicui ex testamento, uel ab intestato?*

2 *Hæreditas est de iure ciuili.*

3 *Committens crimen læsæ maiestatis priuantur omnibus quæ iuris ciuilis sunt.*

QVAESTIO XXXI.

1 TRIGESIMOPRIMO quæro: an is qui crimen læsæ maiestatis commisit possit ex testamento vel ab intestato alicui succedere? Dicendum breuiter quod non.l.1. ff. de hæred.instit.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.si enim filij eius ob delictum paternum incapaces fiant hæreditatis, & successionum etiam extraneorum, vt in d.l. quisquis.§.filij vero. Afortiori id erit in patre reo dicti criminis.auct. multo magis.C.de sacrosanct.eccles.& ita tenuit etiam Francisc.Lucan.in tract.
2 suo,de priuil.fisc.in ij.parte princip.in versic.vigesimus casus.nu.20.† Est enim hæreditas de iure ciuilis.l.obuenire hæreditatem.ff. de verbor.significa.l.tutelas.ff.de capit. dimin.c.ius quiritum.i.distinct.l.iij.ff. de acquir. hæreditat.& habetur.per glos.ius quiritum: quæ dicit,hoc esse verum siue hæreditas ab intestato siue ex testamento obueniat. † Et committens
3 crimen læsæ maiestatis priuatur omnibus quæ iuris ciuilis sunt,de quo supra.q.29.proxima præcedenti satis dixi.

SVMMARIVM.

1 *Reo criminis læsæ maiestatis defuncto, an alique pœne contra eum locum habeant? Regulariter quæcunque crimina morte cum pœna extinguuntur.*

QVAESTIO XXXII.

1 TRIGESIMOSECVNDO quæro: vidimus hucusque de pœnis reorum criminis læsæ maiestatis quæ ipsis viuentibus infliguntur: Nunc videndum an ipsis mortuis aliquibus pœnis locus sit? Et videtur dicendum, quod non:
2 † quia regulariter quæcunque crimina cum pœna, morte extinguuntur. l. i. & ij. C. si reus, vel accusat. mort. fuerit. secus tamen esse dicas in crimine læsæ maiestatis, quod morte rei non extinguitur. de quo dixi etiam supra. q. xix. in rubri. qualiter. in crim. læsæ maiest. procedatur. Quia in isto crimine etiam reo mortuo damnatur eius memoria, & bona ipsius fisco applicantur. l. penul. & vlt. C. ad leg. iul. maiest. l. fin. ff. eod. §. publica. instit. de public. iudic. l. ex indiciorum & ibi glos. in verbo maiestatis. ff. de accusat. §. per contrarium. instit. de hæred. quæ ab intest. defer. & istam materiam per plures quæstiones examinaui supra in præallegata rubric. qualiter. in crim. læsæ maiest. procedat. & late deduxi quæ seruari debeant, quando defuncti memoria damnatur. videre poteris ibi omnia: quia iam scripta indignum esset & pœnitus frustratorium repetere.

SVMMARIVM.

1 *Reo criminis læsæ maiestatis pendente accusatione mortuo, nunquid fiet aliqua iniuria eius cadaueri?*
2 *Reus criminis siue ante, siue post condemnationem moriatur nulla ei iniuria fiet. Iudices errant qui cadauera puniendorum ad furcas mittunt.*
3 *Iudex faciens suspendi cadauer delinquentis mortui tenetur in sindicatu.*
4 *Latrones famosi etiam mortui suspendi possunt.*
5 *Si esset consuetudo in loco quod cadauer delinquentis suspenderetur tolleranda esset.*
6 *Cadauer rei criminis qui se met ipsum in carceribus interfecit, an pœne subijciendũ sit?*
7 *Cadauer rei mortui suspendi, uel bestijs dari potest propter atrocitatem delicti.*
8 *Et hoc seruatum fuit in ciuitate Venetiarum.*
9 *Saul percussus a muliere se occidi mandauit ne a muliere occisum dici posset.*
10 *Occidens se met ipsum in carceribus an hæredem habeat?*

Quæstio

QVAESTIO XXXIII.

1 TRIGESIMOTERTIO quæro: quid dicẽdum erit
de reo criminis læsæ maiestatis mortuo pendente accusa
tione, vtrum eius cadaueri fiet aliqua iniuria, vt puta illud
2 suspendendo, vel quid simile faciendo? Dicas, ꝙ siue an-
te, siue post condemnationem, reus criminis mortuus fue
rit, nulla ei iniuria fiet, vt per Angel. in l. si quis. in versic.
in tex. ibi. C. si reus. vel accusat. mort. fuerit. vbi dixit, ꝙ errant iudices qui
cadauera puniendorum ad furcas mittunt. idem Angel. in l. i. ff. de publ. iu
dic. & ibi Imol. & Bal. in l. i. C. ne ex delict. defunct. allegat Cyn. in l. ij.
3 C. qui test. fac. poss. dicens Angel. ibi, ꝙ † iudex cauere debet quando de-
linquens moritur processu pendente, ꝙ illius cadauer suspendi non faciat:
alias in sindicatu teneretur, quia cadaueri iniuria fieri non debet. l. i. §. quo
ties. ff. de iniur. idem voluit Sebast. Sapia. in repet. l. imperium. col. ij. n. 10.
4 ff. de iurisdict. omni. iudic. † vbi tamen Imol. dixit, ꝙ contrarium serua-
tur in famosis latronibus & hoc in eorum odium videtur tollerari posse
vt in c. mulier. xv. q. i. hanc eandem sententiam sequitur Angel. in tract.
suo malefi. in verbo. qui Dominus iudex videns versic. Et prædicta pro-
cedunt. n. 43. ad idem Gondisal. Villadieg. Hispan. in tract. suo de hæret.
5 q. 22. nu. 4. † vbi inuehit contra iudices contrarium facientes, quos in sin-
dicatu teneri dicit, subdens tamen, ꝙ vbi contrarium de consuetudine ser
uatur tolleranda esset talis consuetudo propter delicti atrocitatem.
6 † Sed quid dicemus de cadauere rei criminis, qui ad euitandã infamiam
& supplicium de eo summẽdum in carceribus existens semet ipsum inter-
fecit, vel sumpto veneno necauit, an eius cadauer subijciatur pœnæ quæ
viuo corporaliter infligenda veniret? Dicas, ꝙ non, vt per Alex. & alios
7 post Cyn. in d. l. ij. C. qui testam. fac. possunt. vbi Roma. † Prædicta ta-
men conclusio procedere non videtur quando quis enormiter deliquit:
nam propter atrocitatem & enormitatem delicti cadauer rei mortui su-
spendi vel bestijs dari potest, vt est glos. not. in l. ij. ff. arbor. furtim. cesar.
exemplificans in famoso latrone, & ita intelligens tex. in l. capitalium. §. fa-
mosos. ff. de pœn. quam glos. Roma. in l. si vero. §. de viro. in 46. fallentia mira
bilem esse dicit. idem tenuit Gasp. Valla. in sua repet. l. imperium. col. vi.
nu. 15. & nu. 16 ff. de iurisdict. omni. iudic. attendenda tamen erit loco-
8 rum consuetudo vt supra dixi. † Et vidi ego semel in inclita ciuitatete Ve
netiarum, quam appellare solitus sum aliarum ciuitatum Reginam, serua
tum fuisse, ꝙ cadauer cuiusdam rei qui atrocissimum delictum commise-
rat, eius etenim materteram cum duobus illius filijs paruulis in eorum do

mo propria pœnes ecclesiam sancti Mauritij vna & eadem hora interfecit, vt illi pecunias & Iocalia pro satis notabili summa eriperet, tandem captus & in carcerem detrusus, ad mortem condemnatus, vt forti erat animo ad euitandam pœnæ infamiam illiusq; atrocitatem, semet ipsum sumpto veneno necauit, attamen eius cadauer dilaniatum fuit, iuxta condēna-
9 tionis formam. † Imitatus est Saul qui percussus a muliere se occidi mādauit ne a muliere occisum dici posset, vt habetur .ij. reg. capit. i.

10 † An autem is qui crimen commisit, & semet ipsum in carceribus detentum interemit hæredem habeat? Francisc. Lucan. in tract. suo de fisc. in ij. parte principali in rubr. de publica. bonor. nu. 1. circa hoc distinguit vt ibi per eum. subdit tamen, ꝙ si talis erat reus criminis læsæ maiestatis vel hæresis, pro quibus criminibus post obitum rei illius memoria damnatur, & se in carceribus perimat hæredem non habebit. vt in. §. per contrarium. instit. de hæredit. quæ ab intest. defer. & in l. fina. C. ad leg. iul. maiesta. & in auct. idem de infami. C. de hæret.

SVMMARIVM.

1 *Damnatus pro crimine læsæ maiestatis si extra patriam moriatur an in patria sepeliri possit?*
2 *Accusatio rei regulariter morte extinguitur.*
3 *Cadauera mortuorum ne in ciuitate sepelirentur Romana lege cautum erat.*
4 *Idem lege Duodecim Tabularum statutum erat.*
5 *Corpora mortuorum ut in ecclesia sepeliantur Canonum dispositione introductū est.*
6 *Princeps solus concedere potest ꝙ cadauera rebellium extra ciuitatem sepulta, in ciuitatem reducantur.*

QVAESTIO XXXIIII.

1 TRIGESIMOQVARTO quæro: si aliquis damnatus pro crimine læsæ maiestatis, & bānitus extra patriam moriatur, an illius cadauer cōduci possit ad eius patriam, vel in aliū locum vbi ex forma sui banni viuens permanere non poterat inibi sepeliendum? Dicas breuiter, ꝙ nō. Ita voluit Bar. in l. i. §. i. ff. de cadauer. punien. vbi dixit, ꝙ sicut bannitus viuens stare non potest in ciuitate: ita nec mortuus ad illam vt ibi sepeliatur adduci potest. & Bar. sequitur Hier. Buttigella. in repet. l. ꝙ te. ff. si cert. petat. in final. verbis. & idem erit dicendum in quocunque
2 alio bannito ex idemptitate rationis. † Et licet in contrarium faciat: quia

morte rei regulariter extinguitur accusatio.l.ij.C.si reus.vel accusat.mort. fuer.item quia morte bannum extinguitur . iuxta illud , mors faciet certo ne sim cum venerit exul. Dicas tamen conclusionem supra firmatam in reo criminis læsæ maiestatis defuncto veram esse : quia propter atrocitatem talis criminis videmus, ꝙ post obitum imputati de tali crimine procceditur ad illius memoriam damnandam.l.penul.et vlt.C.ad leg.iul.maiest.
3 & dixi supra q.32. † Quinimmo testatur Cicero olim Romana lege cautum,ne mortuorum quorumcunq; cadauera in ciuitate sepelirentur. Traianus autem Imperatorum omnium solus intra vrbem (teste Eutropio) sepultus est , eiusq; ossa in auream vrnam collocata in foro a se edificato
4 sub columna reposita fuere. † Et lege Duodecim tabularum similiter cautum fuit ne in vrbe mortuorum cadauera sepulturæ traderentur,cuius legis,hæc sunt verba:ne in vrbe sepelito,neue vrito,ne facito rogum, Asciane polito.quam legem interpretatur Ioan.Oldendor.in tract.suo,in leges Duodecim tabularum,in rubr.de sumpt.funer.c.ix. idq; etiam ciuili iure prohibitum esse probat tex.in l.mortuorum.C.de religio. & sumpt.fu-
5 ner.† Verum,vt mortuorum corpora in ecclesiis sepelirentur, sacrorum canonum dispositione introductum est , vt habetur in toto tit.de sepult.
6 extra.† Dicas tamen, ꝙ solus princeps concedere potest ꝙ cadauera rebellium extra ciuitatem sepulta in ciuitatem reducantur. l.ij.C.de cadauer. punitor.& habetur per Math.de Afflict.in tit.quæ sint regal.in princ.col. v.versic.vigesimo secundo.nu.53.in vsibus feudorum.

SVMMARIVM.

1 *Domus committentis crimen læsæ maiestatis destrui debet.*
2 *Idem de domo blasfemi olim erat. Idem de domo eius qui Cardinalem interfecit.*
3 *Idem de eo qui pacem tenere & iurare noluit.*
4 *Aedictum Reginæ Ioannæ de morte Andreæ de Isernia eius consiliarij.*
5 *Pœna destructionis domus rei criminis læsæ maiestatis erat etiam apud Romanos.*
6 *Domus Marini Faletri Ducis Venetorum destructæ ob crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XXXV.

1 TRIGESIMO QVINTO quæro: an domus committentis crimen læsæ maiestatis , eo damnato, destrui debeant ? Istam quæstionem tangit Lucas de Penna Doctor Tholosanus , in l.quisquis. colum.ij.versicul. vtrum autem in tali cri-

mine.C. de petit. bonorum sublat. vbi dicit, nulla lege cautum reperiri domum committentis crimen læsæ maiestatis dirui debere: sed id fieri
2 Equissimum esse in detestationem huiusmodi criminis. † Blasfemus, enim tali pœna afficiebatur. xxiij. quæstion.iiij.capit.quando. In versicul.Nabuch Donasor.Idem de eo qui Cardinalem interfecit. capi.fœlicis;
3 de pœn.in vi.† Idem de eo qui pacem tenere & iurare noluit, vt in titul. de pac iuram.firman.§.præterea bona.procedi enim debet in his criminibus de similibus ad similia.l.famosi,in fin.ibi ad exemplum legis Iuliæ. Idem tenuit Math.de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium.col.iij.in xix.speciali.nu.37.in titul. quæ sint regal.in vsibus feudor. vbi dixit, ꝙ domus eius qui commisit crimen læsæ maiestatis destrui debet vsq;,a fundamentis,subdens,ꝙ hæc est noua pœna imposita,per tex.in d.c.fœlicis.
4 de pœn.in vi.† & attestatur vidisse quoddam edictum Regis Lodouici, & Reginæ Ioannæ primæ de morte.D.Andreæ de Isernia consiliarij tunc regij, qui in ciuitate Neapolis occisus fuit quoddam sero diei.xi. Octobris,anno Christianæ salutis 1353.& eius occisores damnati fuere ad pœnam mortis,confiscationis bonorum,& ꝙ eorum domus destruerentur
5 † Dicas tu,ꝙ ista nō est noua pœna:immo antiqua Romanorum, vt legitur apud Plinium minorē,in suo libello de viris illustribus, vbi dixit,quod Quintus Cincinatus Dictator effectus Sp.Meliū,a Seruilio Hala magistro equitum occidi iussit, & illius domum solo equari,ex eo ꝙ regnum affectauit.Id enim proculdubio maiestatis crimen erat, vt de Gigantibus scriptum legimus hoc Carmine.

Affectasse ferunt Regnum Cœleste Gigantes.

6 † Legimus & in Venetorum Historijs,ꝙ Marinus Faletro Dux deprehensus cum quibusdam plebeis cōspirasse vt ex ciuitatis Duce,cuius temperata est potestas,Tyrrannide ciuitatem occuparet,qui captus a Senatu iussus est capite multari,eiusq; ædes solo æquatæ.

SVMMARIVM.

1 *Vxor an prohibere poßit ratione sue dotis, ne Domus mariti rei criminis diruatur?*
2 *Domus mariti delinquentis cuius fundus est dotalis an dirui poßit?*
3 *Malefactores ita puniri debent ut innocentes non puniantur.*
4 *Domus rei mortui cuius memoria damnatur non diruitur.*
5 *Domus rei criminis læsæ maiestatis diruitur, quando sumus in primo capite dicti criminis.*

QVAESTIO XXXVI.

1 TRIGESIMOSEXTO quæro: quando domus rei criminis læsæ maiestatis destrui debet, vel quando id municipali iure statutũ est, an vxor delinquentis domũ ne diruatur ratione suæ dotis defendere possit? Hanc quæstionem tangit Gandin. in tract. suo malefic. in rubric. de bon. malefact. colum. i. numero 3. vbi tenet, ꝙ de iure mulier defendere poterit ne domus diruatur, per text. in l. i. C. ad leg. iul. de vi public. & l. iij. C. ne vxor. pro marit. & de hoc dicit esse casum in l. creditoris. ff. de distract. pignor. præfertur etenim mulier aliis creditoribus. l. assiduis. C. qui pot. in pign. habeant. Idem tenuit Roma. in consi. 128. & licet Gandi. loco præallegat. dicat, ꝙ istud de iure verum est: attamen de consuetudine aliter seruari per rectores. loquitur enim in statuto, dicens, ꝙ ex quo potestas iurauit seruare statuta, aliter facere non potest quantũcunq; statutum durum sit. l. prospexit. ff. qui. & a quibus: domus enim tempore maleficij erat in bonis mariti licet hipothecata doti vxoris. l. sciẽdum. ff. qui satisdar. cogant. Hanc opinionem tenuit etiam Alberic. in tract. suo statut. in iij. parte. q. vij. facit: quia licet domus illa esset vxori obligata pro dote, tamen in bonis mariti debitoris dotis remansit. l. si dominum. C. de pignor. actio. Ideo in tali domo statutum locum habebit, ne delictum impunitũ remaneat. l. ita vulneratus. ff. ad leg. aquil. l. si a reo. ff. de fideiussor. & ita dixit Alberic. loco præallegat.

2 † Prædictam conclusionem limita non procedere, quando talis domus esset fundus dotalis ipsius vxoris. Nam tunc non diceretur proprie esse in bonis viri: cum ab eo neq; alienari, neq; obligari possit. l. lex Iulia. l. Iulianus. & l. sed nec libertas. ff. de fund. dotal. si enim domus, quæ esset fundus dotalis, posset dirui ob viri delictum, vtiq; de facili mulier indotata re
3 maneret, & sine delicto puniretur, quod non est dicendum: † nam malefactores ita puniri debent vt innocentes non puniantur. l. ij. in fin. C. de his qui. latro. facit pro ista opin. tex. in l. quisquis. §. vxores. C. ad leg. iul. maiesta. vbi habetur, ꝙ licet vir incidat in crimine læsæ maiestatis, vxori tamen eius dos restitui debet.

4 † Secundo limita non procedere, quando post obitum rei criminis læsæ maiestatis contra eius memoriam procederetur: Nam, cum eo casu non procedatur contra mortuum, sed tantum ad damnãdam eius memoriam per confiscationem bonorum, vt. l. penul. & vlt. C. ad leg. iul. maiest. & l. vlt. ff. eod. tit. locum non habebit dicta pœna diruptionis domus.

5 † Tertio dicerem, dictam pœnam diruptionis domus ob crimen læsæ

maiestatis locum sibi solum vendicare quando essemus in i.capite dicti criminis iuxta terminos.l.quisquis.C.ad leg.iul. maiest.secus in aliis capitibus dicti criminis, quæ plura sunt, de quibus dixi supra. in rubric. qualiter crim.læsæ maiesta. contra Imperat.& alios princip.committat.in pluribus quæstionibus.

SVMMARIVM.

1 *Domus rei criminis læsæ maiestatis si dum diruitur det damnum Domui uicini, quis de tali damno teneatur?*

2 *Domus si sit communis inter duos fratres an & quando dirui posit?*

3 *Quando fiscus non succedit in omnibus bonis, & socius uelit partem destruendam redimere an admittatur?*

4 *Domus quam reus criminis læsæ maiestatis in pignus habebat, an propter crimen læsæ maiestatis Domini illius destrui debeat?*

5 *Domus quam reus criminis læsæ maiestatis in pignus habebat an destrui debeat?*

6 *Domus rei criminis læsæ maiestatis diruta, an reædificari posit?*

Papa solus remittere potest pœnã diruptiõis Domus de qua in c.fœlicis de pœn. in vi.

QVAESTIO XXXVII.

1 TRIGESIMOSEPTIMO quæritur: quid dicendum, si dum diruitur domus eius, qui crimen læsæ maiestatis commisit, aliquis murus domus prædictæ cadat supra domum vicini ex quo is damno afficiatur, quis vicinum de huiusmodi damno resarciet? videtur dicendum, ꝙ rector qui domum ipsam dirui mandauit, arg.tex.in l.ij.§.tribuni.ibi læsiones & damna.C.de his.qui latro.l.iij. ff.ꝙ met.causa.l.quemadmodum.§.magistratus.ff.ad leg.aquil.l.nec magistratus ff.de iniur.prædicta tamen procedunt, quando rector non iure fecisset:sed quando exequitur legem, statutum, vel consuetudinem, aliud dicendum videtur, verum si ob crimen læsæ maiestatis domus destrueretur, ex quo tali casu omnia bona rei in fiscum deueniunt.l. quisquis. in princ.C.ad leg.iul.maiest.tunc dicendum esset fiscum de tali damno teneri.l. tutoris.C.ad leg.iul. de vi.alias autem malefactor teneretur, ita per prædicta dixit Alberic.in tract. suo statutorum parte iij.q.ix. circa hanc quæstionem vide etiam Gandin.in tract.malefi.in rubr.de bon.malefact. col.iij.versi.item quæro aliquis commisit maleficium.& in versi.sed nunc
2 quæro.col.iij.in fin.† vbi dixit, ꝙ si Domus vel Turris communis inter duos fratres fuerit, & vnus delictum committat, propter ꝙ vigore statuti

destruitur, pars dictæ Domus vel Turris, quæ puta erat pars superior, de
damno quod alter frater non delinquens patitur, a fratre delinquente resarci-
ri deberet, si soluendo esset, sin minus regressum habebit contra commu-
ne. arg. l. miles. ff. de adulter. Circa hoc vltimum quando committens cri-
men læsæ maiestatis vel aliud, propter quod eius Domus destrui debet, si is
domum communem cum alio habeat, quid agendum sit, Archid. & Io.
Andr. mouent hanc quæstionem in d. c. fœlicis. de pœn. in vi. vbi referunt
dicta Bartholom. Brixien. in sua quæstione dominicali. nu. 44. & tandem
pro decisione remittit se ad not. per eum in addit. Specul. in rubr. de pœn.
& per Bar. in l. at eius. in §. de eo. ff. de aqua pluui. arcend. Philip. Franc. in
d. c. fœlicis. in i. col. in vlt. not. dicit, quod si propter tale delictum Domus fuit
destructa, tunc socius recursum habere poterit contra delinquentem. arg.
tex. in l. si is cum quo. ff. com. diuidund. secundum Bart. ibi. Si vero Do-
mus non fuit destructa, sed lata est sententia de ea destruenda, quod eo casu fi-
scus redimet partem socij vt tota destruatur, secundum Bartol. ibidem. &
hoc modo dicit posse procedere opinionem Ioan. Andreæ, de qua loco
supra allegato, subdens, idem esset non lata sententia, si tamen maleficium
esset scandalosum: sed si maleficium non esset scandalosum fiscus tamen
in omnibus bonis succederet, vt in crimine læsæ maiestatis. l. quisquis. C.
3 ad leg. iul. maiest. † & idem dicit esse quando fiscus non succedit in omni-
bus bonis, & socius velit partem destruendam redimere, eo casu erit ad-
mittendus, non autem cogendus. Si autem socius nolit partem destruen-
dam redimere, tunc huiusmodi pœna in aliud commutari debet. argumẽ.
l. & si seuerior. C. de infam. secundum Bart. in d. §. de eo. Et si cupis circa
istam quæstionem plura videre: vide Docto. in d. c. fœlicis vbi Franch. &
Bar. in d. l. hactenus. ff. de aqua pluui. arcend. & in l. si interdum. ff. com-
mun. diuid. & Bald. in d. l. & si seuerior. Alberic. in tract. statut. in verbo
bona. versicul. statutum dictat quòd bona. & in eod. tract. in verb. delin-
quens. in versicul. statutum quòd pro delicto. & in verb. maleficium. co-
4 lum. i. versicul. statutum dictat quòd pro maleficio. † Quid autem dicen-
dum sit quando aliquis domum suam alicui in pignus dedit, demum in
crimen incidit, propter quòd eius domus destrui debet? circa hoc vide
5 Alberic. in d. tract. suo statut. parte iij. q̃o. xiiij. † Et quid erit quando cre-
ditor qui talem domum in pignus habebat incidit in crimen simile, an
domus ei pignorata destruatur? vide eundem Alberic. in d. tract. q. xv.
in d. iij. parte. & ibidem etiam ponit quid dicendum erit quando maritus
constituit vxori quartam partem secundum legem Longobardam, an
possit mulier defendere dictam quartam partem bonorum mariti qui cri
men læsæ maiestatis commisit, & sic Domum ne destruatur.

6 † Sed vtrum destructa Domo, puta Rei criminis læsæ maiestatis, illa postmodum reædificari poterit? videtur dicendum quod si in sententia condemnatoria contra reum lata non fuisset prohibita reædificatio, quod refici posset: ita sensit Domin. in præallegat. c. fœlicis. colum. i. in versicu. Nota argumen. quod mandatum. de pœn. in vi. Sed dicas contrarium verius esse, vt tenet Philipp. Franch. in d. c. fœlicis. colum. i. versicul. vltim. noto. vbi dicit, quod ista pars, videlicet q domus destructa ob crimen reædificari non possit, est verior: & q fuit disputatum & conclusum in simili quæstione de ciuitate condemnata, a Papa ad destructionem murorum, quod non possit reparare muros dirutos sine licentia Papæ: secundum Cin. in l. seruus. C. de pœn. et Bar. in l. si quis adulterium. §. i. ff. de
7 adulter. † Quinimmo dixit idem Franch. in d. c. fœlicis. in vlt. nota. q dicta pœna diruptionis Domus de qua in d. c. fœlicis. remitti non potest nisi per Papam: per not. in c. sicut sancti, in fin. xv. distinct. quia pœnæ iuris ab alio quam, a Papa remitti non possunt, secundum omnes ibi. ad quod facit tex. in c. frater. xvi. quæst. i. & idem voluit Dominic. ibi in i. colum. in versicul. quæro an ista.

FINIS SECVNDI LIBRI.

HIERONYMI GIGANTIS IVRISCONSVLTI FORO-SEMPRONIENSIS DE CRIMINE LAESAE MAIESTATIS.

LIBER TERTIVS.

DE POENIS QVAS FILII IN-CVRRVNT PATRE COMMITTENTE CRIMEN LAESAE MAIESTATIS.

SVMMARIVM.

An filius puniatur ex delicto patris in crimine læsæ maiestatis?

1 *Filius non portabit iniquitatem patris.*

2 *Non occidentur patres pro filijs, sed unusquisq; in suo peccato morietur.*

3 *Pœna suos tenere debet authores.*

4 *Filij committentium crimen læsæ maiestatis in principem, excluduntur a materna, aui ta, & omnium proximorum hæreditate.*

5 *Item testamento extraneorum nihil capiunt.*

6 *Item perpetuo sunt infames, nec ad honores admittuntur.*

7 *Patres comederunt uuam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt.*

8 *Princeps habetur quasi Deus in terris.*

9 *Pœna legis quisquis. C. ad leg. iul. maiest. contra filios locum non habet, nisi in casibus ibi expressis.*

Commisso crimine læsæ maiestatis contra Regem Francie non habent locum pœne. d.l.quisquis.

QVAESTIO I.

VIDIMVS hucusq; quibus pœnis afficiantur committentes crimen læsæ maiestatis: modo operepretium est videre, vtrum eorum filij ex huiusmodi paterno delicto aliquam incurrant pœnam? Et uideretur dicendum q; non: † filius enim patris iniquitatem non portabit. vt habetur
1 Ezechiel c.17.& in c.Iudæi i.q.iiij.l.filiam.ff. de senator.l.

crimen.ff.de pœn.l.quotiens.ff.de noxal.l.emancipatio.§.final.ff.de senat.
2 & habetur.in toto tit.C.ne fil.pro patr.facit illud Leuiti.c.24.† vbi dicitur,non occidentur patres,pro filijs, nec filij pro patribus:sed vnusquisq; in peccato suo morietur.& idem dicitur Regum.4.cap.14. idem habetur Paralipo.lib.ij.c.xxv.& Deutero.c.24.& Regū.iiij.c.4.facit tex.in l.sanci
3 mus.C.de pœn.† vbi habetur, q poena suos authores tenere debet, nec vlterius progredi contra eos qui procul sunt a calumnia.ad idem facit tex. in l.si quis in suo.§.legis.C.de inoffi. testam.l.legem.C.de natural.liber.in fin. in i.respons.& l.ob maritorum.C.ne vxor. pro marit.l.si pœna.& l. crimen.ff.de pœn.l.iij.§.quod pater.ff.de muner.& honor.l.actione.§.diximus.ff.pro soci.l.generali.§.fin.ff. de rit.nupt.l. maritus.ff. solut.matr.l.final:ff.ad Syllen.& in auct.vt nulli.iudic.§.fin.col.ix.Dicas tamen,q prædicta omnia sibi locum vendicant regulariter loquendo : secus tamen est
4 in crimine læsæ maiestatis.l.quisquis.§.filij vero.C.ad leg.iul.maiest.† nam filij eorum,qui in principem commiserunt crimen læsæ maiestatis, Primo a Materna vel Auita, ac etiam ab omnium proximorum hæreditate ac
5 successione alieni habētur.† Secundo testamento extraneorum nil capere
6 possunt.† Tertio perpetuo infames sunt,& ad nullos honores admittuntur,vt est expressum in d.l.quisquis.§.filij vero.& habetur etiam.vi.q.i.c. quæro.§.vtrum.de pœnit.distinct.i.c.quisquis.facit q habetur Hierem.c. v.vbi dicitur:Patres nostri peccauerunt & non sunt,& nos iniquitates eo-
7 rum portauimus.† Et q habetur Hierem.c.31.vbi legitur : Patres comederunt vuam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt. Idem habetur Ezechiel.c.18.Et ratio quare sic statutum sic in crimine læsæ maiestatis,est
8 propter immanitatem dicti criminis:† offenditur enim princeps,qui habetur quasi Deus in terris. vt est tex.in auct.de consul.§.final.col.iiij. præterea pœna ista quæ imponitur filijs propter delictum patris statuta est, a lege in duriorem patrum vindictam ac pœnam : pater enim terretur magis propter filij pœnam per tex.in l.isti quidem.in fin.ff.q met.causa &.§.fi-
9 nal.instit.de noxal.† Et q pœna.d.l. quisquis. non habeat locum in alijs casibus criminis læsæ maiestatis quo ad filios, nisi in casibus ibi expressis, tenuit etiam Nicol.Boer. in tract.de seditios.in vi.præsupposito.nu.20. 21.e 23.vbi dixit, q licet in Regno Franciæ locum habeat crimen læsæ maiestatis contra regem commissum:Tamen pœnæ.d.l.quisquis, quo ad filios & eorū incapacitatem locum non habent, cum possint succedere, & capere relicta eis in testamento suorum & aliorum,etiam ab intestato,nec efficiuntur infames, & ad honores promoueri possunt:sed tali casu pœna. d.l.quisquis. solum locum habet, quo ad pœnam corporalem & bonorum confiscationem,Pœne enim contra filios locum sibi vendicant in pri-

mo capite.d.legis Iuliæ,de quo in d.l.quisquis.secus in alijs casibus in quibus delictum Patris filio minime nocet , de quo habetur etiam per Ioannem Corasium Tholosanum nunc Ferrariæ legentem, mihi vti fratrem honorandum in d.l.filiam.in versic.auferrendam.ff.de senat.

S V M M A R I V M.

1 *Filius committentis crimen læsæ maiestatis,an capiat bona ex donatione matris?*
2 *Donationis actus est contrarius successioni testamenti uel ab intestato.*
3 *Ex successione testamenti,uel ab intestato ad casum donationis non infertur.*
4 *L.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.an sit pœnalis & odiosa,uel fauorabilis?*
5 *Lex quantũcunq; sit fauorabilis,tñ qñ pœnam imponit est odiosa & non extendenda.*
6 *Filius rei criminis læsæ maiestatis erit capax donationis inter uiuos sibi a matre facte.*

Q V AE S T I O II.

1 SECVNDO quæro : vidimus supra proxime q filius committentis crimen læsæ maiestatis efficitur etiam incapax maternæ hæreditatis,tã ex testamẽto , q̃ ab intestato. l.quisquis.§.filij vero.C.ad leg.iul.maiest. Quid dicẽdum erit de bonis,a matre filio donatis?Hanc quæstionem late examinat Paris.in consi.69.nu.26.cum sequent.in iij.vol.
vbi arguit ad vtranq; partem:& tandem num. 171.concludit, q tex.in d.
l.quisquis. in d.§.filij vero.non vendicet sibi locum in bonis donatis per
matrem filijs, cum ex dispositione d.l. quisquis. filij reddantur incapaces
maternæ successionis,tam ab intestato quam ex testamento. nec prohibet
2 ille tex.matrem inter viuos filijs posse donare † iste enim actus donatio-
nis est penitus contrarius successioni testati vel ab intestato,continens taci-
tam voluntatem ipsius morientis.l.conficiuntur.ff.de iure codicil.& quia
dicti actus inter se nil commune habent.l.verba contraxerunt.ff.de verb.
3 significa.† nec ex successione ex testamento vel ab intestato ad casum do-
nationis inter viuos inferri potest.l.inter stipulantem.§.sacram.ff.de verb.
obliga.facit glos.in l.i.in verb.donationem.C.de secund.nupt.& in dona
tione inter viuos habetur per Alex.in l.ij.col.iij.versic.item in alio.ff.de
legat.i.& pro ista conclusione longe plura adducit Paris.in d.suo consil.
69.quem videre poteris.comprobatur conclusio prædicta per ea quæ vo
luit Salyc.in d.l.quisquis. in.§.filij vero. col.i. versi.adhuc quæro , quid si
4 mater † vbi dicit , q materia.d.l.quisquis.est pœnalis & odiosa ideo non
extendenda . Et licet aliqui dicant q immo d.l. quisquis . sit fauorabilis
non odiosa, quia introducta fauore publico,vt homines a tam graui deli-
cto abstineant metu pœnæ,iuxta illud Oratij,Oderunt peccare mali for-

midine pœnæ: vt voluit Claud. de Seysel. in l. si quis id quod col. ij. circa medium. ff. de iurisdict. omni. iudi. nihilominus dato quod hoc verum esset
5 non tamen obstaret † quia quantumque lex sit fauorabilis, tamen vbi est apposita pœna erit odiosa, & non extendetur, vt dixit Bal. in l. illud. col. ij. versic. istud est notandum. C. de sacrosanct. eccle. per tex. in auct. de
6 non alienan. §. quia vero Leonis. el ij. & ibi Iac. de Beluis. † Erit ergo conclusio, quod filius rei criminis læsæ maiestatis erit capax donationis inter viuos sibi a matre factæ: licet matri neque ex testamento neque ab intestato succedere possit. Considera tamen quod contra istam conclusionem videtur facere tex. in d. l. quisquis. in d. §. filij vero. ibi, sint perpetuo Egentes et Pauperes. & ibi, sint postremo tales vt hi perpetua egestate sordentibus sit et mors solatium, & vita supplitium. quæ dispositio esset innanis & frustratoria, si tales filij capere possent ex donatione matris, quod capere non possunt ex testamento vel ab intestato in bonis maternis: & sic fieret fraus dictæ legi. cum ergo ratio paupertatis conseruandæ in dictis filijs militet etiam in donatione: & vbi est eadem ratio ibi debeat esse eadem iuris dispositio, vulgatis iuribus: Ergo idem uidetur dicendum de donatione. Nec mirum si propter atrocitatem tanti criminis filij innocentes puniuntur, nam Deus propter illud nefandissimum crimen deleuit funditus ciuitates Sodomæ, & Gommorræ, & tres illis finitimas ciuitates & tamen ibi proculdubio erant infiniti infantes & furiosi, qui innocentes erant.

SVMMARIVM.

1 *Filius damnati de crimine læsæ maiestatis, an sit capax donationis causa mortis sibi per matrem facte?*
2 *Donatio causa mortis sapit ultimam uoluntatem.*
3 *Testari qui non potest ratione defectus consensus, non poterit donare causa mortis.*
4 *Vsurarius manifestus qui non potest testari, nisi seruata certa solennitate, non poterit donare causa mortis.*
5 *Cardinalis uel episcopus habẽs facultatem testandi a Papa donare poterit causa mortis.*

QVAESTIO III.

1 TERTIO quæro: quid dicẽdum de donatione causa mortis facta per matrem filio patre damnato de crimine læsæ maiestatis? Dicas huiusmodi donationem non valere. prohibitum est enim filio damnati de dicto crimine posse aliquid capere de bonis maternis, tam ab intestato quam ex
2 testamento l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest. † do

natio autem causa mortis sapit vltimam voluntatem.l.fin.C.de donat.causa mort.inst.de donat.§.i.Bald.& alij in l.tam is.§.filius.ff.de donat.causa mort.& habetur per Bar.& Doct.in l.ij.ff.de legat.i.& ibi solennis doctor præceptor meus Dominus Vincent.Hercul.de Perusio. col.iij. vbi dixit, quod donatio causa mortis videtur vltima voluntas, cum requirat quinque testes, pro vt requirunt aliæ vltimæ voluntates, citra testamentum.l.fin.C.de donat.causa mort.l.fin.C.de codicil.& qui non potest testari ratione ætatis,non potest donare causa mortis.l.i.§.i.ff.de tutel.& ration.distrah.

3 † Item qui ratione defectus consensus testari non potest,non

4 poterit donare causa mortis.l. discretis.C.qui test.facer. possunt. † Hinc est, quod vsurarius manifestus qui testari non potest,nisi seruata solennitate de qua in c.quanquam. de vsur.in vi.ita etiam non poterit donare causa mortis,vt habetur per Lappum.alleg.125.vbi dixit,quod nō valet donatio causa mortis facta ab vsurario,nisi restitutis vsuris vel præstita cautione:

5 vt in d.c.quanquā.† facit etiam,quia si a Papa conceditur facultas Cardinali vel Episcopo testādi,poterit vigore huiusmodi facultatis fieri donatio causa mortis,& codicilli:vt dixit Angel.de Perigl.de Perusio.in d.l.ij.col.i.versic.sed si concederetur.ff.de legat.i. Cōcludo igitur,quod donatio causa mortis facta per matrem filio redito incapaci maternæ successionis,tam ex testamento,quam ab intestato,ex eo quod pater crimen læsæ maiestatis commisit,non valeat.

SVMMARIVM.

1 *Filius damnati de crimine læsæ maiestatis,an priuetur feudo?*

2 *Delictum patris quo ad feudum nocet filijs,sed non agnatis.*

QVAESTIO. IIII.

1 QVARTO quæro: quid dicendum de feudo, an patre damnato de crimine læsæ maiestatis filius qui ex patris delicto efficitur insuccesibilis, iuxta terminos.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.illo priuetur? Andr. de Isern.in c.i.in.§.præterea.in tit.q̄ fuit prima causa benefi.amittend. dixit, quod in feudis omnis descendens ex illo sanguine maculato & infecto est priuatus feudi succesione:non habita distinctione, an feudum sit paternum & antiquum, & sic ex pacto & prouidentia,vel hæreditarium.Hanc opinionem Isern.refert etiam et sequitur Math. de Afflic. in d.§.præterea.in versi.glos.iij.nu.8.quando sumus in crimine læsæ ma-

2 iestatis:per tex.in d.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.† & ibidem dixit, ꝙ quo ad feudum delictum patris filijs nocet,sed non agnatis.& allegat ad hoc Bald.idem dicentem.in l.i.in versi.vigesimo octauo quæro.ff.de rerum diuis. & tex.in c.i.in tit.si vasal.feud.priuet.vide ad hoc Afflict.loco præallegat.col.ij.nu.11.vsq; ad nu.14.vide ad prædicta ea quæ dixi supra.q.v.in rubr.proxima præcedenti.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.an locum habeat in filijs iam natis?*

2 *Filij propter delictum patris, quando puniuntur, regulariter intelligi debet de filijs post delictum natis.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro:an dispositio.l.quisquis.in §.filij vero. quæ inhabilitat filios eius qui crimẽ læsæ maiestatis commisit a successione paterna, materna,et auita,ac omnium proximorum & etiam extraneorum, locum habeat in filijs iam natis tempore delicti? In hac qõ.Cyn.& Petr. in d.l. quisquis.C. ad leg.iul. maiest. tenuerunt ꝙ non:
2 per tex.in l.ij.C.de liber.& eorum liber.† vbi videtur tradi regula: ꝙ quãdo propter delictum patris filij puniuntur,intelligi debet de filijs post delictum natis. ad idem allegat text. in l.diuo marco.C.de quæstio.& in l. emancipatũ.ff.de senat.in quibus iuribus probatur, ꝙ attenditur tempus natiuitatis seu conceptionis filij ad qualitatẽ,quã filius a patre suscipit,indagandam.idem tenuit Angel.in d.l.quisquis.col.i.versi.in text.ibi filij nati. vbi dixit,ꝙ intelligi debet ibi de filijs natis post crimen contractum: tunc enim sunt ex sanguine reprobato & infecto, & ideo illi puniuntur tanquam criminis quodammodo participes: & ꝙ ante nati & concepti non punientur pœna dictæ legis.Contrariam tamen partem magis communiter tenent Doct. ꝙ immo etiam nati ante delictum comprehendantur in dispositione.d.l.quisquis.quæ cum loquatur generaliter,generaliter intelligi debet.l.de prætio.ff.de publician.cum vulgaribus,& hanc opinionem sequitur Claudius.de Seysel.in l.si quis id quod.col.v.vi.& vij.ff de iurisdict.omnium.iudic. pro qua ibi multa adducit. idem tenuit Gemin.in c. quisquis.vi.q.i. & Specul.in tit.de sent.§.ij.versi.quinto quæro.Salyc.& Alberic.in d.l.quisquis.col.i.vbi dixit,ꝙ ratio quare filius puniatur in d.l. quisquis.est, quia præsummitur immitator patris:quæ ratio militat etiam

in filijs ante delictum natis, & post modum nascituris. Hanc etiam partem tenuit Angel. in tract. malefi. in verb. che hai tradito la tua patria. in versi. quærit ibi Salyc. num. 13. vbi dixit idem esse in iam natis ꝙ in nascituris: & ad hoc August. de Arim. ibi in addit. allegat. not. per glos. Bar. Bald. & Salycet. in l. ij. C. de liber. & eorum liber. Nellus in tract. suo Bannitor. in ij. parte. primi temporis. q. x. dicit, ꝙ opinio Cyn. & Petr. supra relata, ꝙ nati ante contractum delictum non comprehendantur in d. l. quisquis. sed solum procreati & nati post delictum commissum, æquitatem sapit: Sed contraria opinio, ꝙ indifferenter nati & nascituri comprehendantur, forte verior est. Et istam opinionem, ꝙ nati ante, comprehendantur in d. l. quisquis. §. filij vero quæ communis est, sequor: pro qua ineuitabiliter facit text. in d. §. filij vero. vbi vita reseruatur ex Imperatoria lenitate filijs eius qui crimen læsæ maiestatis commisit: Ergo de iam natis loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Filij emancipati a patre, ante commissum crimen læsæ maiestatis, an puniantur?*
2 *Filij emancipati desinunt esse de familia patris.*
3 *Emancipatio facta per patrem de filio, parum ante commissum crimen læsæ maiestatis, præsummitur in fraudem facta,*
4 *Donatio facta ante delictum sed post quam delinquens delictum facere præposuerat reuocatur.*
5 *Factum suspitione pœne in fraudem fisci factum censetur.*
6 *Crimen læsæ maiestatis semper fit præmeditate.*
7 *Donatio facta omnium bonorum ante commissum delictum præsummitur facta in fraudem fisci.*
8 *Factum in fraudem fisci & pœne præsummitur quando de propinquo sequitur delictum. & nu. 9.*
10 *Fraus præsummitur ex uicinitate actus.*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: quid dicendum de filijs emancipatis a patre ante commissum per eum crimen læsæ maiestatis: an hi incidant in pœnas de quibus in d. l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest? Dicas breuiter ꝙ non. Ita dixit glos. in c. si quis cum militibus. in verb. filij vero. vi. q. i. vbi est text. idem ad literam, vt in d. l. quisquis. & voluit illa glos. ꝙ filij per patrem emancipati ante delictum non comprehendantur

in d.l.quisquis.idem tenuit ibi Ioan.de Turre.Cremat.in versi.sed hic surgit quæstio.idem dixit ibidem Præposit.in fin.& Archidiaco.in versic.in glos.filij. hanc eandem sententiam sequitur Lucas de Pen.in l. quisquis. col.ij.versic.filij autem.C.de pet.bonor.sublat. libr.x. ad idem Math. de Afflict.in sua glos.super constitu.regni.in tit.de patare.receptat.col.fin.in
2 fin.† & rationem huius decisionis esse puto:quia filius emancipatus desinit esse de familia patris sui.l.quin etiam.§.fin.ff. de rit.nupt.& nomen fi-
3 lij amittit.l.senatoris.la ij.ff.de senat.† Hanc conclusionem admittendam censeo cum hoc temperamento,videlicet: ꝙ non procedat, quando pater filium seu filios emancipauit parum ante quam crimen læsæ maiestatis cōtra principem vel eius Collaterales committeret.Talis enim emancipatio præsumeretur facta in fraudem : scilicet , vt filius non incurret in pœnas. d.l.quisquis.§.filij vero.facit ad hoc ꝙ voluit Bar.& Doct.de donatione facta ante delictum cōmissum in l.post contractum.ff.de donat. vbi Bar.
4 in versic.& vt plene.† dicit, ꝙ quando donatio facta est ante delictum commissum tempore quo iam delinquens delictum facere præposuerat, & sic propter delictum committendum alienauit,ꝙ tunc talis donatio eo
5 dē modo reuocatur, prout reuocatur donatio post delictum facta † quia factum suspitione pœnæ in fraudem fisci factum censetur .l.in fraudem
6 in princ.ff.de iur.fisc.l.sed si maritus.in fin.ff.qui & a quibus † facit, quia vt videmus,crimen læsæ maiestatis semper fit præmeditate, vt probatur in d.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.Et p̄dicta maxime procederent quando pater ante quam delictum huiusmodi commisisset filium emancipasset,eidem bonorum suorum in præmium emancipationis parte assignata.arg.eorum quæ not. Bar.in d.l.post contractum. in versic.& prima est
7 præ sumptio † vbi dicit,ꝙ si is qui deliquit ante cōmissum delictum donauit omnia bona sua,præsummitur id in fraudem fisci fecisse.l. omnes.§.lucius.ff.de his quæ in fraud.credit.faciunt not.per Bald.in l.i.col.vlt.C.qui
8 bon.ceder.possunt.& in l.si quis post hac.C.de bon.proscript. † factum enim in fraudem fisci & pœnæ præsummitur , quando de propinquo sequitur delictum.l.si ventri.§.fin.ff.de priuil.credit. & l.sed Iulianus.§.sed si filius.ff.ad Macedon.c.officij.ext.de elect.per quæ iura dixit Bar.in d.l.
9 post contractum in versi.quinto præsummitur † ꝙ donatio facta a delinquente ante contractum delictum censetur facta in fraudem fisci.Et probatur ista opinio in casu nostro per tex.in d.l.quisquis.in.§. emancipationes.
10 in fin.ibi,quo primum.& ibi, bona glos.in verb.nō valeant † facit etiam quia ex vicinitate actus fraus præsummitur, de quo etiam per Corne.in consi.lxi.visa copia processus.col.i.in versi.secundo dictus.in iij.volu. & per Casaneum.in consil.xxxiij.Hugo,& Martinus.col.fin.n.15.ꝙ etiam

probatur

probatur, argumen. text. in l. si ventri. §. fin. ff. de priuileg. credit. & l. si quis post hac. ff. de bon. damnat.

SVMMARIVM.

Filij naturales commisso crimine læsæ maiestatis per patrem an puniantur?

1 *Spurij appellatione filiorum continentur.*

2 *Filius natus in seruitute, spurius est.*

3 *Filius spurius patrem occidens tenetur lege Pompeia, de Paricidijs.*

4 *Princeps est omnium subditorum pater.*

5 *Statutum faciens mentionem de filio, intelligitur de legitimo & naturali.*

6 *Luxuria non debet esse melioris conditionis quam castitas.*

7 *Filij ubi cõdemnantur per iudicẽ uel statutũ ex delicto patris, ueniunt etiam naturales.*

8 *Papa, uel Imperator est omnium pater.*

9 *Bastardi non possunt appellari de domo, familia, seu agnatione patris.*

10 *Bastardi non possunt uti insignijs domus paterne.*

Bastardi sunt infames, & uilis conditionis.

11 *Filius naturalis, etiam legitimatus, non admittitur ad feudum concessum patri pro se & filijs.*

12 *Domini Veneti filios legitimatos non admittunt ad nobilitatem & eorum consilia.*

Domini Veneti, etiam legitimatos per subsequens matrimonium non admittunt ad eorum nobilitatem, sed bene ad bonorum succesiones.

13 *Bastardi per Mosaycam legem templum domini ingredi usq; ad decimam generationem prohibebantur.*

Frater testamẽtum fratris quærellare potest, si frater instituit bastardũ eius hæredem.

14 *Filius naturalis tantum, cuius pater præsumptiue certus est comprehenditur in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest.*

15 *Filij spurij, quando sunt banniti omnes de tali domo, comprehenduntur.*

16 *Filius adoptiuus an comprehendatur in dispositione d. l. quisquis.*

17 *Filius adoptiuus an in ultimis uolũtatibus, cõtractibus, & priuilegijs cõprehẽdatur?*

QVAESTIO VII.

SEPTIMO quæro: quid dicendum de filijs naturalibus eius, qui crimẽ læsæ maiestatis cõmisit, an et ipsi comprehendantur in l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest? Et videtur dicendum quod & ipsi subiaceant pœnis de quibus in d. §. filij vero. eorum patre committente crimen læ-
1 sæ maiestatis in principem siue eius Collaterales: † Appellatione enim filiorum spurij continentur. l. cum pater. ff. de legat. ij. facit, quia vulgari sermone naturales filij appellantur, cui appellationi standum

est l. si seruus plurium. §. fin. ff. de leg. i. l. labeo. ff. de suppellect. legat. l. cum delanionis. §. Asinam molendinariam. ff. de fund. instruct. Et hanc conclusionem Alberi. in d. l. quisquis. col. ij. refert tenuisse quændam Thomam Formagiarium Doctorem Bononiensem disputando: & inter alias ratio-
2 nes adducebat, † quia filius natus in seruitute spurius est, vt cauetur. l. ex libera. ff. de suis. & legiti. demum alia lege cauetur, q̄ nati in seruitute appellatione filiorum continentur. l. lutius. §. fin. ff. de legat. ij. Hanc conclusionem tenuit etiam Ioan. Andr. in c. statutum. de hæret. in vi. & Angel. in. §. interdum. col. ij. versi. quod habetur. instit. de hæred. quæ ab intest. defer.
3 & Bal. in d. l. quisquis. sequitur eandem opinionē, † & dixit ibi, q̄ si filius spurius patrem occidat lege Pompeia de Paricid. tenetur: Ergo idem esse
4 debet cum de principe occidendo tractatur, † quia princeps est omnium subditorum pater: vt in l. postliminium. ff. de capt. & postlimini. reuers. & hoc dicit esse verum quando de iure cōmuni in materia indifferenti profer
5 tur, istud verbum filij: † sed quando a statuto profertur tunc dicit intelligēdum de filio legitimo & naturali, nam verbum filius est simpliciter prolatum, & nemo simpliciter appellari potest filius nisi sit iustus. l. vlt. ff. de iur. deliber. l. generaliter. in fin. ff. de instit. & substitu. quod etiam ostenditur ex diffinitione filij l. filium diffinimus. ff. de his. qui sunt sui. vel alien. iur. item spurij filij nuncupari non debent. Auct. ex complexu. C. de incest. nupt. & in auct. quibus mod. natu. effic. sui. §. præterea. Et pro ista opinione, q̄ filij naturales tantum comprehendantur in d. l. quisquis. §. filij
6 vero. C. ad leg. iul. maiest. facit ratio † quia luxuria non debet esse melioris cōditionis quam castitas. casus est in simili in l. iiij. iuncta rubr. C. de interd. matri. ad idem glos. in c. statutum fœlicis. in verb. voluntas. de hæret. in vi. Ange. Imol. & Alex. in l. ex facto. §. qui rogatus. ff. ad senat. consult. trebel
7 lia. † vbi dicunt, q̄ si ex delicto patris condemnantur filij per iudicem, vel per statutum puniatur, q̄ filiorum appellatione veniunt etiam illegitime nati. idem dixit Dominus & Præceptor meus Carol. Ruin. in cons. 80. de duobus est videndum. col. v. nu. 13. in iij. vol. idem voluit Ange. in tract. malefi. in verb. & hai tradito la tua patria. versic. quærit Cynus. nu. 14. & hanc opinionem tenuit etiam Martin. de Laud. in tract. de crim. læsæ ma-
8 iest. q. xx. vbi rationem adducit, † q̄ facere contra Imperatorem vel Papam est contra ius quasi naturale: quia Imperator & Papa est omnium pater. allegat ad hoc Alberic. in d. l. filium diffinimus. Facit pro ista opinione text. in c. si gens angelorum. lvi. distinct. vbi habetur, q̄ bastardi sunt
9 prompti ad omnia deteriora. In contrarium tamen facere videtur, † q̄ isti naturales, quos bastardos vulgo appellamus, non possunt appellari de domo, familia, seu agnatione patris. Dyn. in l. cum pater. §. mater. ff. de leg. ij.

10 Andr. de Isern. in c. i. in tit. si de feud. defunct. † nec possunt insignijs Domus paternæ vti, vt late per Andr. Tiraquel. in tract. suo nobilit. ca. 25. nu. 12. et 13. item infames, & vilis conditionis sunt, vt per Azon. in summa. C. de infam. Bal. in l. ij. in princ. in vlt. not. ff. de liber. & posthu. Bal.
11 in consi. 373. præmittendum est. in princ. in i. volu. † nec etiam legitimatus admittitur naturalis filius ad feudum concessum patri pro se, et filijs, vt habetur in c. naturales. & ibi late Doct. in tit. si de feud. fuer. controu. inter
12 Dom. & Agnat. † et Domini Veneti tales legitimatos non admittunt ad nobilitatem, nec ad eorum consilia, vt dixit Fulgos. in consi. 62. stante sta tuto. col. ij. versic. hoc quoque euidentius. Quinimmo Domini Veneti nec etiam legitimatos per subseqnens matrimonium admittunt ad eorum nobilitatem, sed bene illos admittūt vti legitimos ad bonorum successiones, ad fideicommissa & feuda: iuxta terminos. c. tanta. qui fil. sint legit. facit quia proprie filij naturales appellatione filiorum non veniunt: quia de iu-
13 stis intelligitur. l. vlt. ff. de iure deliber. † quinimmo Mosayca lege isti bastardi templum domini ingredi vsque ad decimam generationem prohibebantur: vt habetur Deutero. c. 23. Et de iure communi si bastardus instituatur hæres in testamento fratris, frater tanquam sit instituta turpis persona, testamētum fratris quærelare potest, vt per Cyn. in l. fratres. C. de inoffici. testam. Alex. in l. ex facto. col. v. in princ. ff. de vulgar. & pupillar. substit. In hac qō. Cyn. in d. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. ad partes arguit, quē vide ibidē in ij. col. in versic. quarto q̄ritur. demū distinguit sic, quod aut filius natus est ex certo cōplexu, vt ex cōcubinatu vel ex alio cohitu certo licet a lege dānato, & tunc quia pater est certus, dicit in eo locū habere. d. l. quisquis. quia talis est de sanguine improbato. arg. tex. in l. nihil. & l. adoptiuus. §. seruiles. ff. de rit. nupt. aut est natus de tali cohitu ex quo pater reputatur incertus, & tunc dicit Cyn. non habere locū. l. prædicta. quisquis. quia cessant rationes secūdum quas nos informare debemus: vt in. §. oportet. in auct. de iudic. et ff. de rit. nupt. l. lege. §. i. cum ista distinctone transit Alberic. in d. l. quisquis. col. ij. & Salyc. ibidem col. i. vers. quæro tertio.
14 † Erit ergo conclusio, quod filius naturalis tantū, cuius pater præsumptiue certus est, comprehendetur in d. l. quisquis. in. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest. & hanc conclusionem tenuit etiam. D. Ioannes Corrasius Tholosas in l.
15 liberos in fin. ff. de senator. † Pro qua facit, quod voluit Ang. in l. ita stipulati. §. grisogonus. ff. de verb. obligat. vbi tenuit, quod si sunt banniti omnes de tali domo, includuntur etiam spurij, propter communē vsum loquēdi, licet proprie nō sint de domo. Ad idem Felyn. in prohæm. Decretal. col.
16 ij. nu. 9. † Sed quid dicemus de filio adoptiuo, an comprehendetur in dispositione. d. l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest? Dicas quod non: &

erit ratio, quia ex quo nõ descendit a sanguine infecto non militant in eo rationes de quibus in d.§.filij vero.Ergo nec militabit eadem iuris disposi
17 tio.c.cum cessante.de appellat.cum vulgaribus.† facit etiã quia filius adoptiuus in vltimis voluntatibus, in contractibus,in priuilegijs, & etiam in dispositione legali appellatione filij non venit.l.si ita quis.§.fin.ff.de legat. ij.& not.per Specul.in tit.de locat.§.nunc aliqua.versi.68. Alex.in l.adoptiuum.ff. de in ius vocand. & l.fideicommissum.ff.de condit. & demonstra.& per D.Carolum Ruinum Præceptorem meum in consi.87.Quia Mathæus.col.viij.nu.16.in iij.volu.

SVMMARIVM.

1 *L.quisquis.C.ad legem iul.maiest.an locum habeat in hæredibus secundi gradus?*
2 *Iura sanguinis, & carnis,magis transfunduntur in filios quam in* Nepotes.
3 *Liberorum appellatione comprehenduntur ceteri descendentes.*

QVAESTIO VIII.

1 OCTAVO quæro: an dispositio.l. quisquis.§.filij vero.C. ad leg.iul.maiest.locum habeat in hæredibus secundi gradus,videlicet in nepotibus? Hanc quæstionem examinat Alberic.in d.l.quisquis.col.i.versi.item quæritur vtrum. vbi dicit,ꝙ Ricardus sub dubio forte tenebat ꝙ sic, allegando tex.in l.senatus consulto.ff.de rit.nupt.& tex.in l. filium.ff.ad Macedon.facit pro ista parte tex.in l.liberorum.ff.de verb.significi.& l.filij.& l.iusta.eod.tit.Pro contraria vero opinione allegat tex.in l.ꝙ si nepotes.ff.de testam.tutel.& hanc opinionem, ꝙ hæredes secundi gradus non comprehendantur in dispositione.d.l.quisquis.§.filij vero.refert tenuisse Thomam Formagiarium Doctorem Bononiensem,qui hãc quæstionẽ disputauit,in quæstione quæ incipit,quæritur nunquid.vbi di
2 xit,ꝙ in nepotibus non est eadem ratio quæ est in filijs † quia iura sanguinis & carnis magis transfunduntur in filios,quam in nepotes,qui remotiores sunt.arg.l.cum quæritur.ff.de excep.rei iudic. Cyn.autem in d.l.quisquis.col.i.versi.tertio quæro.dicit,ꝙ hoc dubium est sublatum per quandam constitutionem Federici Imperatoris,quam Romana ecclesia post il
3 lius damnationem approbauit, in qua vtitur verbo liberorum † quorum appellatione comprehenduntur cæteri descendentes.l. quod si nepotes.ff. de testam.tutel.& l.liberorum.ff.de verbor.signific.

SVMMARIVM.

1 *Filius clericus patre cõmittẽte crimẽ læsæ maiestatis,an priuetur beneficio ecclesiastico?*

2 *Filij clerici non comprehenduntur in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest.*

3 *Filius clericus ob delictũ crim. læsæ maie. a patre cõmissum, nõ priuatur sua præbẽda.*

4 *Filij committentis crimen læsæ maiestatis si post delictum patris fiant clerici sunt incapaces beneficiorum ecclesiasticorum propter infamiam.*

5 *Iuspatronatus an transeat in fiscum commisso crimine læsæ maiestatis?*

QVAESTIO IX.

NONO quæro: quid dicendum de filijs clericis, an comprehendantur in l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest? Ioan. de Turre Cremat. in c. si quis. in versic. surgit hic dubium. vi. q. i. dicit, secundum opinionem Laurẽtij q; non.
1 idem not. glos. 56. distinct. in c. satis peruersum † vbi dixit, q; filius clericus patre committente crimen læsæ maiestatis in principem non priuatur suo beneficio ecclesiastico: quia cum sit clericus est exemptus a iurisdictione Imperatoris: vt not. Doct. maxime Ioan. Andr. in c. vergentis. in versic. conseruata. de hæreti. clericatus enim eos exemit a iurisdictiõe iudicum secularium. 96. distinct. c. bene quidem. hanc opinionem tenuit etiam Augusti. de Arimino. in addit. ad tract. Angeli. de malefi. in verb. et hai tradito la tua patria. in additione quæ incipit.
2 Tu autem in hac materia † Et q; filij clerici non comprehendantur in dispositione. d. l. quisquis. sentit etiam Archidia. in dict. capit. si quis. vi. quæstion. i. & Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. colum. ix. in fin. nume. 118. in titul. quæ sint regal. not. Doct. in clement. pastoralis. de re iudic. Imol. in l. cum filius. ff. de verbor. obligat. & Angel. in tract. malefic. in verb. & eius bona publicamus. in versi. quid si filius fami-
3 lias. nu. 27. † vbi dixit, q; filius ob delictum criminis læsæ maiestatis a patre commissum non priuatur beneficio ecclesiastico q; obtinet, neque sua præbenda. Idem tenuit Collectar. in c. in quibusdam, versi. sed quid si pater. ext. de pœn. idem tenuit Henric. Boich. in d. c. vergentis. col. fin. in fin. de hæret. vbi dixit, q; cum clerici sint exempti a iurisdictione iudicis secularis. 96. distinct. c. duo sunt. & i. q. iiij. c. contrarium. non perdunt beneficia ob crimen læsæ maiestatis a patre commissum. subdens, q; si tempore delicti commissi per patrem filij erant clerici admittuntur etiam ad obti-
4 nenda beneficia ecclesiastica: † secus vero si tunc erant layci, & post patris delictum effecti sunt clerici: quia tunc propter infamiam ad obtinenda nõ essent capaces, per text. in c. infames. vi. q. i. istã opinionem tenuit etiam Cardinal. Zabarel. in d. c. vergentis. in fin. de hæret. & ibidem Ioã. de Annan. col. ij. versi. vtrum autem filius: pro qua adduco ea quæ late dixi su-
5 pra q. quarta. sub rubri. de pœn. committen. crim. læsæ maiest. † vbi vidi-

mus, an iuſpatronatus tranſeat in fiſcum commiſſo crimine læſæ maieſtatis, & propterea confiſcatis bonis delinquentis: & deciſum fuit ꝙ non, & tamen iuſpatronatus eſt annexum ſpiritualitati. c. quanto. de iudic. ſi ergo pater ex tali delicto iuſpatronatus non amittit quo ad proprietatem, a fortiori filius ex patris delicto non amittet beneficium eccleſiaſticum, quod eſt quid ſpirituale. Quid autem dicendum ſit quando pater crimen læſæ maieſtatis commiſit offendendo Papam vel eius Cardinales, an eo caſu filius amittat beneficia eccleſiaſtica quæ obtinet? vide infra q. xi.

SVMMARIVM.

1 *Filij rei crim. læ. maieſt. an puniãtur qualitercũq; per patrem tale delictũ ſit cõmiſſum?*

2 *Filij rei criminis læſæ maieſtatis, qui molitus eſt contra Rempublicam ſue ciuitatis, an comprehendantur in l. quiſquis. C. ad leg. iul. maieſt.*

3 *L. quiſquis. C. ad leg. iul. maieſt. continet nouam pœnam contra offendentem principem, uel eius Collaterales.*

4 *Filij rei criminis læſæ maieſtatis, in ciuitate Venetiarum Nobilitate priuantur.*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: an diſpoſitio. l. quiſquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maieſt. vbi filij illius qui commiſit crimen læſæ maieſtatis efficiuntur incapaces ſucceſſionis paternæ, maternæ, auitæ, & omnium proximorum, ac etiam extraneorum, locum ſibi vendicet qualitercunq; per patrem committatur dictum crimen? Dicas ꝙ non: ſed ſolum quando pater dictum crimen commiſit contra principem & eius Collaterales, qui
2 pars principis reputãtur. vt in d. l. quiſquis. † Secus ſi quis molitus eſſet cõtra Rempublicam Romanorum, aut ſuæ Ciuitatis. ita dixit Angel. in d. l. quiſquis. col. i. in fin. in verſic. in tex. ibi proximorum. & allegat. text. in l. eorum. ff. ad leg. iul. maieſta. idem ſentit Cyn. in d. l. quiſquis. §. filij vero. col. i. verſi. tertio oppono. & Sozin. conſi. 275. in cauſa fratrum Andreæ. col. ij. verſi. confirmatur. allegat tex. in l. i. ij. & iij. ff. ad leg. iul. maieſt. in quibus legibus ponitur pœna quam incurrit committens tale delictum contra Rempublicam Romanorum: & tamen non irrogatur filijs aliqua pœ-
3 na. † facit, quia tex. d. l. quiſquis. continet nouam pœnam contra offendentem principem vel eos qui ſunt ad latus illius, dicens, ꝙ cum ſimus in odio
4 ſis extenſio fieri non debet † & ego vidi ſeruatum in Alma Ciuitate Venetiarum ꝙ patre damnato de crimine læſæ maieſtatis filij tantum nobilitatis gradu priuati fuere, & non inhabilitati ad ſucceſsiones aliquorum præterquam paternam: quia patris bona omnia in fiſcum delata fuere.

SVMMARIVM.

1 *Filius patre committente crimen læsæ maiest. cõtra Papã amittit beneficia ecclesiastica.*
2 *Filius patre committente dictum delictum contra Papam uel Cardinalem fit inhabilis ad beneficia Ecclesiastica obtinenda.*
3 *Idem est si pater damnetur de hæresi.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro: vidimus supra q. ix. proxima præcedente, ꝙ filius patre committente crimen læsæ maiestatis contra principem siue eius Collaterales nõ priuatur beneficijs ecclesiasticis, quæ obtinet. Quid dicendum erit, si pater crimen prædictum contra Papam vel eius Cardinales committat? Dicas tali casu filium beneficijs ecclesiasticis quæ obtinet priuari arg. c. i. de scismat. not. Ioan. de Imol. in l. si quis insultaret. in fin. prin. ff. solut. matri. Et hanc cõclusionem videtur sentire Io. de Turre Cremat. in c. si quis. vi. q. i. in versi. surgit. iterum quæstio. vbi dicit ꝙ si pater committeret crimen læsæ maiestatis contra Papam credit ꝙ hoc casu filius eius clericus priuaretur beneficijs, vt in c. fœlicis. de pœn. in vi. & ita etiam tenuit Henric. Boich in c. vergentis. col. fin. in fin. de hæret.
2 † vbi dixit, ꝙ si pater committit crimen læsæ maiestatis contra Papam vel Cardinalem amittit filius beneficia quæ obtinet, & ad obtinenda inhabilis efficitur. Et pro ista conclusione est text. expressus in d c. fœlicis. in. §. quod si quis prædictorum. vbi expresse dicitur, ꝙ filij nec non & nepotes eorum, qui crimen læsæ maiestatis Cardinalem hostiliter insequentes vel percutientes siue capientes committunt, beneficijs ecclesiasticis priuantur, etiam si pontificali dignitate præfulgeant. de quo Doct. late in præallegato. c. fœlicis. † idem est in hæresi: nam si pater damnetur de hæresi eius
3 filius si sit clericus non solum fit incapax ad obtinenda beneficia ecclesiastica, sed etiam iam obtentis priuatur: vt habetur per Henric. Boich. in d. c. vergẽtis. col. fi. prope finẽ. allegat tex. in c. quicũꝗ. §. hæretici. eod. tit. in vi.

SVMMARIVM.

1 *Filij cõmittẽtiũ crimen læsæ maiest. incurrunt infamiã nõ ex suo sed ex patris delicto.*
2 *Filij prædicti an ab honoribus ecclesiasticis, & etiam ordinibus repellantur.*
3 *Filij eius qui commisit crimen læsæ maiestatis, si restituantur ad famam siue ad ordines per Papam, an in foro Imperiali ad honores admittantur?*
4 *Infamis restitutus ad famam per Papam etiam damnatus per secularem iudicem recipiendus est ab Imperatore.*

5 *Filij rei criminis læsæ maiestatis restituti ad famam per Imperatorem, an ad ordines Ecclesiasticos recipiantur?*

6 *Infamis ex proprio delicto ab Imperatore restitutus ad famam, ad ordines Ecclesiasticos promoueri non potest.*

7 *Pater damnatus de crimine læsæ maiestatis, ex cuius delicto filij effecti sunt infames, si restituatur ab Imperatore, an censeantur & ipsi restituti.*

8 *Principali sublato tollitur accessorium.*

QVAESTIO XII.

1 DVODECIMO quæro: certum est quod filij committentium crimen læsæ maiestatis in principem vel eius consiliarios efficiuntur infames: vt habetur in l.quisquis.in.§.filij vero.C.ad leg.iul. maiest.& est speciale in crimine isto vt quis incurrat infamiam, non ex suo, sed ex alieno deli-
2 cto: vt not. Archidiac.in c.si quis.vi.q.i.† an propter hoc repellātur isti filij ab honoribus ecclesiasticis, & etiam ordinibus? Et dicendum est quod sic. Infames enim omnes sunt qui, a legibus seculi infamantur.c.ij.vi.q.i.ita dixit Præposit.in d.c.si quis.in versi.an tales repellantur. facit vulgata iuris regula in c.infamibus.de regu.iur.in.vi.vbi dicitur, quod infamibus portæ dignitatum non patent.l.infamia.C.de decurio.lib.x.l.iudices.
3 C.de dignitat.lib.xij. & habetur per Dyn.in d.c.infamibus.† Sed quid si Papa filium eius qui crimen læsæ maiestatis commisit restitueret ad famā, siue ad ordines habilitaret: an talis etiam in foro imperiali ad honores esset admittendus? Et dicendum quod sic, per tex.in c.per venerabilem.qui fil.sint legiti.& not.in c.cum te.de re iudic. ita voluit Præposit.in d.c.si quis.vers. supra allegato, & idem voluit ibidem ante eum Ioan.de Turre Cremat.in versi.item insurgit hic alia quæstio, vtrum si Papa.idem tenuit Collectar.
4 in c.in quibusdā.versi.quid si Papa ext.de pœn.† vbi dixit, quod si Papa aliquem damnatum per secularem restituat ad famam, quod talis recipiendus est ab Imperatore, qui minor est Papa.allegat Archidia. in c.verum.vi.q.i.reprehendentem Gratianum dicentem, infamiam ex lege ortam, non nisi per Imperatorem tolli posse: quia immo & Papa illam tollere potest.
5 † Quid autem dicemus si Imperator prædictos filios restituat? Dicas, quod ecclesia statim illos ad ordines recipiet, cum ipsi nunquam deliquerint: ita
6 dixit Præposit.in d.c.si quis.versic. quæro an tales.† Secus tamen esset in his qui ex proprio facto infames sunt. Tales enim etiam ab Imperatore restitui & ad ordines promoueri non possent, nisi Papa eos restitueret.c.illi.vi.q.i.ita notanter dixit Ioan. de Turre Cremat. in d.c.si quis. in versic. item insurgit alia quæstio, Quid de alijs qui infames sunt.ead. causa & q.

Sed quid

7 † Sed quid dicendum sit, quando Imperator patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis restituit, an filij qui ex patris delicto infames facti sunt (vt in d.l. quisquis.§. filij vero. C. ad leg. iul. maiest.) cēseantur et ipsi restituti, & ab infamia liberati, adeo ꝙ ad ordines ecclesiasticos ꝓmoueri possint sine alia Papæ dispensatione? Dicas ꝙ sic: Ita voluit Io. de Turre Cremat. in d.c. si quis. vi. q. i. versi. item surgit quæstio vtrum si Imperator. nu. 8.
8 † facit, quia sublato principali tollitur accessorium: filij enim ex facto patris non suo infames effecti sunt: patre igitur, & sic principali ad famam restituto ab Imperatore, & ipsi filij restituti censendi sunt.

S V M M A R I V M.

1 *Patre dānato de crim. læ. maiest. in cōtumaciā, quia noluit cōparere, an filij puniantur?*
2 *Regulariter ubi quis ex alterius delicto punitur, non tenetur quando contra principalem ob eius contumaciam fertur sententia.*
3 *Distinctio Auctoris in casu prædicto.*

Q V AE S T I O XIII.

1 TERTIODECIMO quæro: si pater imputatus de crimine læsæ maiestatis contra principem, vel illius Collateralem Citatus ad se defendendum a tali imputatione non compareat, & contra ipsum contumacem sit lata sententia bannitoria & confiscationis bonorum: iuxta terminos. l. quisquis. in princ. C. ad leg. iul. maiest. an tali casu puniantur eius filij, vt continetur in d.l. quisquis.§. filij vero? Videtur dicēdum ꝙ
2 non: † quia vbi aliquis ex alterius delicto punitur, non tenetur quando contra principalem ob eius contumaciam fertur sententia. facit tex. in l. si ideo. ff. de euictio. l. præses. C. de pignor. & ibi glos. Dyn. in l. i. C. quando ex fact. tutor. & habetur per Bart. in l. cum filius. in princ. ff. de verb. obligat.
3 † In isto articulo distinguerem: ꝙ aut ex processu contra talem formato probatum est ipsum crimen læsæ maiestatis in principem siue eius Collateralem commisisse, & eo casu, quia sententia lata est contra conuictum, licet contumacem, dicerem filios affici pœnis de quibus in d.§. filij vero: quia vere constat de patris delicto: Aut crimen in processu non erat probatum, sed pater condemnatus fuit ex mera contumacia, & isto casu dicerem prædictam sententiam filijs non nocere, & sic locum esse superius dictis. Cogita tamen: Dubium enim facit quia dicitur in d.l. quisquis. ꝙ eadem seueritate voluntas sceleris huiusmodi, qua effectum puniri debet.

SVMMARIVM.

1 *Filiæ committentis crimen læsæ maiestatis an incidāt in pœnas in quibus incidunt filij?*
2 *Filius committētis crimen læsæ maiest. & filia eiusdē, quinq; modis inter se differunt.*
3 *Fœmine regulariter masculis timidiores sunt, secus in actibus uenereis.*
4 *Animalia Masculina fœmineis audaciora sunt, Vrsa, & Pantera, fœmine maribus sunt audaciores.*
5 *Filiæ fœmine, an infames fiant sicuti masculi in casu l. quisquis. C. ad l. iul. maiest.*
6 *Extensio in materia pœnali, licet fiat de persona ad personam, quando hoc procedat?*
7 *Masculinum licet alias in materia odiosa concipiat fœmininum, Secus est quando odium est irrationale.*
8 *Rebellis siquis factus sit cum suis, an fœmine ex ipso rebelle nate comprehendantur?*
9 *Filij bannitorum si prohibeantur a statuto stare in ciuitate, fœmine nō cōprehēduntur.*
10 *Dispositio. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. quo ad filios continet odium irrationale.*
11 *Constitutiones in quibus unus pro alio punitur sunt contra ius naturæ, & diuinum.*
12 *Statutum q̃ imponit pœnam uni pro alio non est laudabile. sed ualde iniquum. Statutum quo unus pro alio punitur, nunquam extendi debet.*
13 *Dispositio in filijs non habet locum in filiabus quando est diuersa ratio.*
14 *Filius natus ex patre partiali contra Regem præsummitur esse eiusdem uitij. Filius gesta patris immitari præsummitur.*
15 *Filius præsummitur eiusdem intentionis cuius fuit pater.*
16 *Posterorum appellatione ueniunt etiam fœmine.*
17 *Iudex in iudicando, a communi opinione regulariter recedere non debet.*
18 *Iudex qui contra communem opinionem iudicat, censetur per imperitiam iudicare.*
19 *Iudex iudicans contra communem opinionem litem suam facere dicitur.*

QVAESTIO XIIII.

1 QVARTODECIMO quæro: an pœna infamiæ & incapacitatis: de qua in d. l. quisquis. in. §. filij vero. inducta cōtra filios eius, qui in principem vel eius Collaterales crimen læsæ maiestatis committunt, locum habeat etiam in filiabus? Et dicendum q̃ non, per tex. in d. l. quisquis. §. ad filias sane. C. ad leg. iul. maiest. vbi filiæ capiunt falcidiam ex bonis matris, siue testata siue intestata decesserit, ex quo tex. iuncto tex. ibidem in. §. filij vero. plures elliciuntur differentiæ inter filium & filiam
2 eius qui commisit crimen læsæ maiestatis. † Prima erit, q̃ filius, a successione materna siue ex testamento siue ab intestato totaliter excluditur. d. §. filij vero. attamen filia falcidiam in bonis matris habere debet, vt in d. §. ad filias. Secunda differentia erit, q̃ filius excluditur a successione extraneo-

rum ex testamento, vt in d.§.filij vero.& tamen in filiabus hoc dispositum non reperitur, vt patet ex d.§.ad filias. Tertia erit differentia, nam filij perpetuo egentes & pauperes esse debent, vt in præallegato.§.filij vero.at filiæ mediocrem alimoniã potius quam Emolumentum & nomen hæredis habere debent, ut disponitur in d.§.ad filias. Quarta erit differentia, quia filios paterna infamia semper concomitatur.d.§. filij vero. in filiabus vero hoc non reperitur dispositum. Quinta erit differentia, quia filij paterni hoc est hæreditarij criminis exempla metiuntur, vt inquit text.in d.§.filij vero.filias autem pro infirmitate sexus minus ausuras esse confidimus: ideo circa eas mitior debet esse sentẽtia, vt dicit text.in præallegato.§.
3 ad filias sane.in fin.† ex quo not.Cyn.ꝙ fœminæ regulariter masculis timidiores sunt: secus tñ dicit esse in actibus venereis, allegat illud Iuuenalis.

Fortem animum præstant rebus quas turpiter agunt.

4 † Idem dicas esse in animalibus in quibus fœminæ pariter Timidiores sunt, vt inquit Aristotel.lib.ix.de animal.Excipit tamen Vrsam & Pante
5 ram, quas dicit audatiores maribus esse. † Sed quæro: an secunda & quarta differentia circa fœminas veritatem contineant, & sic an filiæ in casu.d. l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.reddantur infames sicuti filij, & pariter incapaces ad successiones extraneorum? Bart.in l.i.ff.de verbo.signific.tenuit. pœnam infamiæ & incapacitatis bonorum, de quibus in d.§.filij vero.extendi non debere ad filias fœminas: dum ibi dicit, ꝙ appellatione filiorum non veniunt filiæ, & sic ꝙ masculinum non concipiat fœmininum in terminis d.l.quisquis.§.filij vero.& rationem esse dicit, quia dicta.l.quisquis. continet odium irrationabile.& idem tenuere Bal.Angel. & Salicet.in l.
6 quicunq;.C.de.seru.fugit.quia & ipsi ea ratione mouentur, † ꝙ licet alias in materia pœnali extensio fiat de persona ad personam, vt not.glos.& Doct.in l.si quis id quod.ff.de iurisdict.omnium iudicum.& not.Bal.per illum tex.in c.i.§.porro. in tit.quæ fuit prima causa benefi.amittẽd.in vsibus feud. Hoc tamen procedit quando odium est rationale secus si sit irrationale, vt in d.l.quisquis.§.filij vero.nam irrationale est, ꝙ filius pro patre puniatur quando ipse nõ deliquit.Isto enim casu de vna persona ad aliam non fit extensio: Ita dixit Dec.in terminis.d.l.quisquis.in consi.lxiiij.Et di
7 ligenter pro viribus.col.penul.versi.cõfirmatur hoc quia.in i.vol.† Quin immo licet alias in materia odiosa masculinum concipiat fœmeninum, vt in d.l.si quis id quod.Tamen quando odium est irrationale secus est, vt in d.l.quisquis.§.filij vero.& hoc etiam tenuerunt Bal. Angel.& alij.in l.Gallus in princ.ff.de liber.& posthu.Imol.in l.si ita scriptum.de lega.ij.Cyn. & alij in d.l.quicunq;.C.de seru.fugit. Et ꝙ propter odium irrationale ꝙ continet d.l.quisquis.in.§.filij vero. ibi masculinum non concipiat fœmi-

ninum,tenuit etiam Iaſ.in d.l.ſi quis id quod.col.ij.verſi. item vbi tractatur de odio.& ibidem col.iij.verſic.Sexto limita. & idem voluit Areti.in
8 conſi.39.per totum † vbi notanter dixit,ꝙ ſi aliquis ſit factus rebellis ipſe & ſui,ea ratione quia ipſe Tradidit Arcem ſiue Fortilitium Hoſtibus, ꝙ ſub illo verbo,ſui non venient fœminæ ex ipſo rebelle natæ. ad idem fa-
9 cit ꝙ dixit Bal.in l.quicunq;.C.de ſeru.fugit.† vbi voluit, ꝙ ſi ex forma ſtatuti filij bãnitorũ prohibeantur ſtare in ciuitate,ſub diſpoſitione dicti ſtatuti filiæ fœminæ non comprehendentur.idem tenuit Curt.Iunior.in.conſil.176.præſupponitur in facto.col.iij.nu.8.& Curti.Senior. conſil.30.in facto contingit dubitari.Et ꝙ vbi agitur de odio irrationali (vt in d.l.quiſquis.) maſculinum fœmininum non concipiat, tenuit etiam Dominus Carolus Ruinus præceptor meus in conſil.103. viſis legitimationibus col.8.
10 nu.14.in iij.volum. † Pro concluſione prædicta, ꝙ diſpoſitio.d.l.quiſquis.in d.§.filij vero. contineat odium irrationale,facit ꝙ legitur Ezechiel.c.17.& in c.Iudæi.i.q.iiij.vbi ſcriptum eſt,ꝙ filius iniquitatem patris non portabit.ad idem facit ꝙ voluit Bald.& ibidem Salyc.in rubr.C.res inter
11 ali.acta.† vbi dixit, ꝙ cõſtitutiones in quibus vnus pro alio punitur ſunt contra ius naturæ & diuinum.Et dixit idem Bal.in l.dotis.C.de iure dot. ꝙ ſtatutum quod filijs pro patribus pœnam imponit,eſt valde durum &
12 Rigoroſum.† & dixit Angel.in l.Sancimus.C.res inter alios acta. quod ſtatutum quod imponit pœnam vni pro alio non eſt laudabile, ſed valde iniquum.ad idem facit ꝙ voluit Bal.in l.captiui.C.de epiſ.& cleric.vbi dixit, ꝙ ſtatutum quo vnus pro alio punitur,tanquam odioſum nunquam extendi debet,maxime quando pœna corporalis vel infamiæ imponitur.

Confirmatur prædicta concluſio, ꝙ d.l.quiſquis.in.§.filij vero. cõtineat odium irrationale ex eo,ꝙ filius ex patris delicto puniatur:quia id eſt contra iuris communis diſpoſitionem,quo cautum eſt, ꝙ pœna ſuos tenere debeat Authores.l.ſancimus.ff.de pœn.& in rubr.C.ne fil.pro patre. & rurſus eſt contra ius diuinum,in quo ſcriptum eſt, anima quæ peccauerit ipſa morietur.c.ſi habes.24.q.iij.eſt etiam contra ius canonum,quo caueatur,vt nullus odio alterius prægrauetur.c.non debet.de regu.iur.in vi. Et ꝙ maſculinum non cõcipiat fœmininum in d.§.filij vero.propter odium irrationale,de quo ibi,tenuit etiam Dec.in l.fœmine.nu.109.ff.de reg.iur. comprobatur & alia ratione:ꝙ in d.l.filij vero.appellatione filiorum non
13 veniant filiæ † quia vbicunq; eſt diuerſa ratio in filiabus quam in filijs diſpoſitum in vno non habet locum in alio, vt notanter dixit Bald.in l.ſeruus.C.commu. de ſucceſſ.in d.auten.§.filij vero. dicitur,ꝙ ideo ibi diſponitur contra filios,quia paterni hoc eſt hæreditarij criminis exempla in eis metiuntur, ꝙ ibi dicit Salyc.in ij.not.ꝙ filius cenſetur hæres eiuſdem pro

ditionis, et de simili proditione contra eum est præsumptio, per verba tex
14 tus ibi, in quibus &c. † Adde tu, ꝙ filius natus ex patre partiali contra regem, præsummitur & ipse esse eiusdem vitij, vt notanter dixit Angel. in l. si fugitiui. C. de seru. fugit. & filius gesta parentis immitari præsummi-
15 tur. Specul. in prohæm. Specul. † ad idem facit ꝙ voluit Bal. in liberti libertæq́. C. de oper. libert. vbi dixit, ꝙ filius præsummitur eiusdem intentionis cuius pater fuit, faciunt plura quæ ad hoc congerit Thom. Gram. in consi. 13. in causa miloniana. col. ij. & idem in consil. 31. in causa mag. Io. Bap. col. i. nu. 45. In. §. vero ad filias sane in ead. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. dicitur, ꝙ circa eas mitior debet esse sententia, quas pro infirmitate sexus minus ausuras confidendum est: & sic patet, ꝙ diuersa est ratio in filiabus quam in filijs, merito de masculo ad fœminam ibi nō fiet extensio. Et ista est commu. opinio contra quam insurgit Claudius de Seysello in d. l. si quis. id quod. ff. de iurisd. omnium iudic. vbi voluit, ꝙ pœna incapacitatis & infamiæ statuta contra filios committentis crimen læsæ maiestatis (de qua in d. §. filij vero.) locum habeat etiam in filiabus: asserens ita consuluisse in quadam causa quæ tunc indecisa pendebat, & multa circa hoc pro, & contra, adducit, & tandem residet in d. contraria opinione. Et licet omnia adducta per Claudium contra dictam commun. opin. transcribere non intendam, non propterea omittam respondere aliquibus per eum adductis, quæ magis stringere videntur pro eius opinione.

Et primo non obstat, ꝙ idem Claudius dixit, ꝙ tex. d. l. quisquis. in. §. filij vero. declaratur per tex. in l. fi. C. de bon. damnat. in fin. vbi dicit tex. ꝙ committens crimen læsæ maiestatis iustam pœnam ad suos etiam poste-
16 ros transmittit, † & posterorum appellatione veniunt etiam filiæ. vt per glos. in l. sordidorum. C. de excusat. muner. lib. x. & facit text. in c. vbicūq́. de pœn. in vi. Nam dico, ꝙ d. l. fina. in fin. C. de bon. damnat. non declarat d. l. quisquis. immo ab illa declaratur, vt colligitur ex glos. in verb. transmittit in d. l. fin. quæ declarando illa verba ad suos posteros transmittit, refert se ad text. in d. l. quisquis. ad quod facit etiam text. in auct. bona damnat. C. eod. titu. de bon. damnat. quæ auct. immediate sequitur post d. l. fin. & d. auct. in fin. dicit, in maiestatis vero crimine cōdemnatis veteres leges seruari iubemus. & ibi glos. in verb. iubemus. dicit, vt supra ad leg. iul. maiest. Ex quo clare patet. d. l. fin. in fin. non declarare text. in d. l. quisquis. sed ab illo declarari. Nec etiam obstat communi opinioni tex. in d. l. si quis id quod. ff. de iurisd. omni. iudic. in quo Claudius facit magnum fundamentum pro sua opinione: quia licet ibi verbum, si quis, declaretur per illum tex. comprehendere tam fœminam quam masculum contrauenientem, id merito procedit, quia pœna suos Authores tenet, ꝙ etiam erit in crimine

læſæ maieſtatis. Nam nemo dubitat, quod in d.l. quiſquis. C. ad leg. iul. maieſt. illud verbum, quiſquis. non comprehendat etiam fœminam committentem crimen læſæ maieſtatis: ſed in d.§. filij vero, diſponitur, ꝙ filij non ex ſuo ſed ex patris delicto puniantur, ergo non eſt bona illatio ꝙ idem ſit in filiabus in quibus eſt inducta alia diſpoſitio diuerſa, vt habetur in eadẽ. l. quiſquis. in. §. ad filias ſane. Secundo reſpondetur, ꝙ tex. in d.l. ſi quis id quod. continet odium rationale: quia punit pariter & maſculum & fœminam delinquẽtem: ſed tex. in d.l. quiſquis. §. filij vero. punit filiũ, nõ ex ſuo ſed ex paterno delicto, quod eſt irrationale, vt ſupra dictum fuit. cum igitur tex. in d.l. ſi quis id quod. contineat caſum longe diuerſum, ex eo ad caſum noſtrum, nõ erit bona illatio. l. Papinianus exuli. de minor. ff. Et dum ſubdit Claudius loco præallegato, ꝙ eius opinio tenenda eſt in iudicando & conſulendo, & ꝙ temerariũ eſſet aliter iudicare, cõſtat ex præmiſsis ſecus fieri debere: maxime quia (vt dixi,) Prima opinio communis eſt,
17 † & a communi opinione regulariter in iudicãdo recedere non debemus, vt not. Doct. in c. i. vbi Abb. col. iij. verſi. & vt habeas. de conſtitut. et Bal. in l. i. in fin. ff. de vulgari & pupillar. ſubſtit. & in c. i. in fin. de nat. ſucceſs. feud. Alex. in conſi. 25. nu. 2. in vi. vol. Soci. nepos. conſ. 189. nu. 74. in ij.
18 vol. † Quinimmo iudex, qui contra communem opinionem iudicat, cenſetur per imperitiam iudicaſſe, vt dixit Alex. in l. cum prolatis. & ibi Angel. ff. de re iudic. Iaſ. in l. fin. col. penul. ff. qui ſatiſdar. cogant. & dixit Bar.
19 in l. ij. C. de pœn. iudic. qui mal. iudic. † ꝙ iudicans contra communem dicitur facere litem ſuam. Cæterum ſi cupis uidere quibus caſibus maſculinum concipiat fœmininum, vide per Archid. in c. ſi quis ſuadente. xvij. q. iiij. & ibidem per Egid. Bellemer. latisſime, Et per doct. in d.l. ſi quis id quod. ff. de iuriſd. omni. iudic. & per doct. in l. quicunq;. C. de ſeru. fugit. & per Decium. in d.l. fœminæ. ff. de regul. iur.

SVMMARIVM.

1 *Filia damnati de crimine læſæ maieſtatis an dotari debeat a fiſco, in quem bona patris deuenerunt?*

2 *Ferdinandus Rex Neapolis Principis Roſani filias, qui contra eum crimen læſæ maieſtatis commiſerat, honorifice dotauit.*

3 *Filij immitatores patris eſſe cenſentur.*

4 *Fœmine minus auſure iudicantur.*

5 *Fœmine timidiores uiris ſunt, præterquam in actibus uenereis.*

6 *Ratio cur mulieres ſint audatiores uiris in actibus uenereis.*

7 *Filia qũ ſimul cũ patre machinata eſt contra principem uel eius ſtatum, æque punitur.*

8 *Mulieres de Bocacijs Brixienſes damnate fuere pro crimine læſæ maieſtatis.*

QVAESTIO XV.

1 QVINTODECIMO quæro : an filia damnati de crimi
ne læſæ maieſtatis dotari debeat a fiſco in quē patris dam
nati bona deuenerunt? In hac quæſtione Bal.in l.ſi patri.
col.iij.C.de dot.promiſsio.tenet ꝙ ſic. quem refert & ſe-
quitur Math. de Affli&t in c.i. in.§.præterea ſi vaſallus. in
verſic.gloſ.iij.nu. 80. in tit. quæ fuit prima cauſa benefic.
amittend.& idem Math.in tit.quæ ſint regal.in.§.& bona committētium.
2 col.i.circa princ.† vbi tenendo hanc opinionē refert,ꝙ tempore ſuo Ferdi
nandus Rex Neapolis hoc ſeruauit: Nam cum fuiſſet damnatus Princeps
Roſani,qui notorie maieſtatis crimen commiſerat contra ipſum regem,il-
lius bonis omnibus fiſco delatis,idem rex eiuſdem dānati filias honorifice
nuptui tradidit,eaſdem ex paternis bonis fiſco additis dotando . Et ſic ex
hoc confirmatur concluſio de qua ſupra q.proxima præcedenti, Quod fi
liæ rei criminis læſæ maieſtatis non puniuntur eiſdem pœnis quibus ma-
3 ſculi ex huiuſmodi patris delicto.† Et diuerſitatis ratio,eſt quia filij immita
tores patris eſſe cenſentur, & eius delicti hæredes.d.§.filij vero.l.quiſquis.
4 C.ad leg.iul.maieſt.† fœminæ vero minus auſure iudicantur , cum mari-
bus timidiores ſint,vt not.Doct.in d.l.quiſquis.in.§.ad fœminas ſane. vbi
5 Cyn.in vi.not.† dicit,fœminas timidiores viris eſſe,præter quā in actibus
venereis,in quibus viris audaciores ſunt.facit illud Ouidij lib.4.Metham.

Callida per tenebras uerſato cardine Tysbe.
Egreditur,fallitq; ſuos, adopertaq; uultum
Peruenit ad tumulum,dictaq; ſub arbore ſedit.
Audacem faciebat amor.

6 † Rationem autem,cur mulieres audaciores ſint viris in actibus venereis
eſſe puto,quia (vt inquit Ariſtotel.lib.iiij.de animal.) fœminæ habēt par-
tes inferiores validiores quam viri : viri vero partes ſuperiores validiores
quam fœminæ:Ideo mulieres ad luxuriam proniores ſunt,Et quia tempo
re Æſtiuo mulieres magis ſtimulantur ad venerem,quam tempore hiema
li, puto eas audaciores in actibus venereis eſſe Æſtate quam hieme : ſecus
in maſculis,qui tempore hiemali magis quam mulieres venerem appetūt,
7 teſte Ariſtotel.lib.v. de animal. † Limita tamen ſupradictam concluſio-
nem nom procedere,quando filia ſimul cum patre machinata fuiſſet con-
tra principem,vel eius ſtatum.per tex.in d.l.quiſquis.C.ad leg.iul.maieſt.
Nam ſub illo verbo,quiſquis,comprehenditur tam maſculus quam fœmi
na committens crimen læſæ maieſtatis,vt not.ibi Doct.& habetur expreſ-
ſum.in l.ſi quis id quod.ff.de iuriſd.omni.iudic.multoties enim repertum

8 est fœminas etiam in prædictum crimen incidisse, † Et ego vidi condemnationem latam vsq; de anno domini millesimo quadringentesimo duodecimo die trigesimo Iulij.per quændam.D.Petrum de Ballano tunc potestatem Brixiæ,pro magnifico.D.Pandulfo de Malatestis,tunc Brixiæ et Bergomi Domino,contra quasdam mulieres de Boccacijs pro crimine læsæ maiestatis quæ insimul cum eorum viris rebellarant ab eodem Domino Pandulfo,& adheserāt Domino Fazino Cani Scaligero, qui tunc Veronæ Dominatum tenebat.fuere etenim dictæ mulieres ad pœnam capitis,& bonorum confiscationem condemnatæ.

SVMMARIVM.

1 *Hermafroditus patre cōmittente crim. læsæ maiest. an puniatur sicut ceteri filij eiusdē?*

2 *Hermafroditus incalescens magis in sexum fœmineum, quam uirilem,non succedit in feudo,a quo fœmine excluduntur.*

3 *Hermafrodito cum baptizatur,quando sibi imponatur nomen maris uel fœmine?*

4 *Hermafroditus an poßit esse testis.*

5 *Fœmine in testamentis an poßint esse testes?*

6 *Primus Hermafroditus fuit Veneris, & Mercurij filius.*

7 *Androgine sunt Populi in Affrica utriusq; sexus.*

8 *Hermafroditus pariter incalescens in utroq; sexu quomodo sit iudicandus?*

9 *Hermafroditus incalescens pariter in utroque sexu ad ordines clericales promoueri non potest.*

10 *Reprobatur opinio Præpositi circa hermafroditum.*

11 *Vna & eadem res non debet diuerso iure censeri.*

12 *Incertitudo actum uitiat.*

13 *Hermafroditus pariter in utroq; sexu incalescēs,an ad succeßionem feudi admittatur?*

14 *Imperfectus non est omnino qui perfecto similis est.*

15 *Hermafroditus quod incalescat magis in uno quam in alio sexu,quomodo cognoscatur.*

16 *Hermafroditus qui utriusque membri officio fungi potest,cogi potest alterum eligere quo uti uelit.*

Aequus Turchus in ciuitate Venetiarum uisus est habens utrunque sexum.

17 *Hermafroditus tenetur singulo anno confiteri peccata sua.*

18 *Hermafroditus incidit in pœnam.l.si quis in tantam.C.unde ui.*

19 *Statutum quòd mulier contrahere non poßit sine consensu consanguineorum an comprehendat hermafroditum?*

20 *Matrimonium contractum cum Hermafrodito an teneat?*

21 *In Ciuitate Venetiarum Hermafroditus quidam qui reputabatur puella nupsit, & matrimonium fuit dissolutum.*

QVAESTIO XVI.

SEXTODECIMO quæro: vidimus supra quæstione
xiiij. & q. xv. proxime præcedentibus, qualiter ex patris
delicto in crimine læsæ maiestatis filius puniatur: & ꝙ cũ
filiabus mitius agitur: & ꝙ text. in l. quisquis. in princ. C.
ad leg. iul. maiest. comprehendit, tam fœminam quam ma
1 sculum dictum crimen perpetrantem: † Quid dicendum
erit de Hermafrodito, an iudicandus sit secundum dispositionem. tex. d. l.
quisquis. in §. filij vero. aut secundum dispositionem d. l. in §. ad fœminas
sane. & sic an vti filius vel vti filia illius qui crimen læsæ maiestatis com-
misit iudicandus sit? Pro intelligentia huius quæstionis distinguendum
puto: ꝙ aut Hermafroditus incalescit magis in sexum virilem, aut magis
in sexum fœmineum. Primo casu vt masculus iudicabitur. l. sed & quæsi
tum. & ibi doct. maxime Alex. ff. de liber. & posthu. Et eo casu vti filius
masculus iudicabitur incurisse pœnas, de quibus in d. §. filij vero patre cõ-
mittente crimen læsæ maiestatis. Secundo vero casu, quando magis inca
lescit in fœmineum sexum, & tunc vt fœmina censendus est. l. cum quæri
tur. ff. de stat. hom. & sic comprehendetur sub dispositione. d. §. ad filias a-
2 ne. † facit ad hoc, quia quando Hermafroditus incalescit magis in sexum
fœmineum quam virilem, (quo casu iudicatur vt fœmina,) non succe-
det in feudo, a quo regulariter fœminæ excluduntur. vt voluit glos. in l.
de quibus. in verb. quibus. ff. de legibus. per text. in d. l. cum quæritur. se-
cus si magis in virilem sexum incalescat, vt voluit Bal. in c. i. de alien. feud.
pater. & idem in c. si clientulus. col. iij. de alien. feud. doct. in l. i. C. quæ sit
3 long. consuet. & Bald. in l. fin. C. de suis. & legit. † facit quia cum baptiza
tur Hermafroditus, si eius sexus magis in virilem præualeat, ei nomẽ ma
sculi imponitur: si secus fœminæ nomen ei imponendum est, vt per Bal.
4 in l. quoties. C. de suis. & legiti. & Ang. in l. de quibus. ff. de legibus. † Sed
an Hermafroditus poterit esse testis? Dicas hoc dependere a qualitate eius
sexus, vt dicit text. in c. testes. §. Hermafroditus iiij. q. iij. & l. repertũdarum.
ff. de testibus. Nam si quæramus, an possit esse testis in testamento: viden
dum erit an magis in eo sexus masculinus quam fœmineus præualeat.
Nam si præualeat sexus fœmineus non poterit esse testis in testamento:
5 † quia fœminæ in testamentis testes esse non possunt. §. testes. inst. de testa-
men. & ita dixit glos. in d. §. Hermafroditus. & ibi doct. maxime Ioan. de
Turre Cremat. idem voluit Specul. in titul. de instrum. editio. §. xij. vers. sic.
quid si vnus ex testibus. In iudicijs vero admitteretur, vt dicit præalle-
gat. glos. Si vero magis in sexum virilem incalesceret, tunc etiam in testa-

mento testis esse poterit, vt dicunt doct. ibi ꝙ ex illo tex. probatur, dum ibi dicitur, Hermafroditus an ad testimonium admittatur, qualitas sexus incalescentis ostendit, & ibidem Ioan. de Turre Cremat. idem tenuit Hostien. in summa, in tit. de testibus. in versi. quis possit esse testis, versi. quid de Hermafrodito. Vide Nellum, in tract. suo. de testi. nume. 4. & Stepha. Aufer. in simili tract. suo. nu. 49. & Iacob. Butri. similiter in tract. de testib. nu. 7. & Ioannem Corasium Doctorem Tholosanum in l. cum quæritur.

6 ff. de stat. homin. † vbi dixit ꝙ primus Hermafroditus fuit Veneris & Mercurij filius, dictus ab Hermes quo nomine Mercurius a Græcis nuncupabatur, & Aphrodite, quod est Venus, et appellatur etiam Androginos

7 qui vir est, & fœmina, & vt testatur Plinius lib. vij. cap. 3. † Androginæ sunt Populi in Aphrica vtriusq; sexus, inter se mutuis vicibus coeũtes, quibus dextera Mama virilis est, leua muliebris.

8 † Quid autem dicendum erit si in Hermafrodito sit Parilitas sexus, adeo vt non magis in vno quam in alio sexu incalescat, Hug. quem referunt doct. in d. §. Hermafroditus. dicit se credere ꝙ tunc de eo sit iudicandum sicuti de fœmina, & ideo testificari non poterit, in casibus in quibus fœmi-

9 ne in testes non admittuntur, † & minus tali casu ad ordines clericales promoueri posset, vt voluit Ioan. de Turre Cremat. qui refert etiam Guiliel. ita tenuisse, & Præposit. in d. §. Hermafroditus, rationem adducens, quia vbi in Hermafrodito paritas sexus reperitur, ordinari non debet, quia Tutior via tenenda est c. Iuuenis. de sponsal. sed circa testimoniũ ferendum dicit esse dubitabile, quia edictum de testibus est prohibitorium certarum personarum, & qui non reperitur prohibitus testificari posse videtur l. i. & l. iij. in princ. ff. de testibus. subdens ꝙ Hermafroditus solum reperitur prohibitus, quando magis in fœmineum sexum incalescit, vbi fœmine a testimonio arcentur, ergo in casu dubio testificari non erit prohi-

10 bitus, † & in ista opinione residet idem Præposit. quæ salua tanti viri reuerentia mihi non placet. Nam in Hermafrodito iure statutum est ꝙ ad hoc vt sciamus an testis esse possit nec ne, qualitas sexus incalescentis spectanda est, vt dicit expresse tex. in d. c. si testes. in præallegato. §. Hermafroditus, ergo eo non apparente testificari non poterit, secundo reprobatur dicta doctrina Præpositi ex alio, quia ipse in d. §. Hermafroditus concedit, ꝙ non apparente in quo sexu magis præualeat ordinari non poterit, quod nulla alia ratione esse potest, nisi quia potius fœmina quam mas iudicetur, cum fœminæ ordinari non possint, ut supra dictum fuit, Ergo pariter in testimonio ferrendo, vbi in teste requiritur qualitas masculina,

11 admitti non debet, † quia vna & eadem res non debet diuerso iure censeri, l. cum qui edes, ff. de vsucap. facit quia vbi actus est in incerto non est

ſatisfactum legi requirenti certam qualitatem, puta maſculinitatis, vt in l.
12 repetundarum. ff. de teſti. & in d. c. ſi teſtes. §. Hermafroditus. iiij. q. iij. † videmus enim quod incertitudo actum vitiat. l. duo ſunt Titij. ff. de teſtam. tutel. præterea ſi teneremus opinionem Præpoſiti, eſſet deſtruere dictum Hug. quem refert et ſequitur idem Præpoſi. in d. §. Hermafroditus. qui voluit, ꝙ in paritate ſexus Hermafroditus iudicetur vt fœmina. Nec obſtat fundamentum Præpoſiti dum dicit, ꝙ edictum de teſtibus eſt prohibitiorium certarum perſonarum. l. i. & l. iij. ff. de teſtibus, & qui non reperitur prohibitus teſtificari poteſt: quia reſpondeo, ꝙ in caſu noſtro deciſum eſt in iure, qualitatem ſexus magis incaleſcentis in Hermafrodito ſpectandam, vt ſciamus an in negotio de quo agitur teſtis eſſe poſſit, vt in d. l. repetun-
13 darum & in d. §. Hermafroditus. † Quid autem dicendum erit quo ad feudi ſucceſſionem, an Hermafroditus æqualiter in vtroꝗ ſexu incaleſcẽs ad illam admittatur? Angel. in l. de quibus. ff. de legibns mouet hanc quæſtionem in ij col. verſi. ſequitur in gloſ. idem erit. Et ibi decidit, ꝙ ſi talis peteret ſe ad feudum admitti tanquam maſculus, & exciperetur contra eum ꝙ eſſet fœmina, tunc cum probationes eſſent æquales ſuccumberet agẽs. arg. text. in l. ſi vero. §. qui pro rei qualitate. ff. qui ſat. dar. cogant. Bal. vero in l. quoties. col. ij. verſi. Sed contrarium dicebatur. C. de ſuis. & legitim. dicit ſe conſuluiſſe, ꝙ ſi viſis pudendis quæ ſunt viliſsima pars corporis noſtri non appareret maior incaleſcentia in vno ſexu quam in alio, ſi tamen ex alijs operibus virtutis ꝙ agilitate corporis in eo virilitas præpondera-
14 ret, ꝙ tali caſu in feudo ſuccederet: † quia nõ eſt omnino imperfectus qui ſimilis eſt perfecto: quia imperfectio tali caſu eſt occulta, quia tegitur: perfectio autem eſt euidens & manifeſta, & ideo dicit hanc eligendam.
15 † Sed quæro: quomodo cognoſci poſſit, ꝙ Hermafroditus magis in vno quam in alio ſexu incaleſcat? Præpoſit. in c. teſtes. §. Hermafroditus. iiij. q. iij. refert Hug. dicere, ꝙ hoc cognoſcitur per aſpectum corporis vel conuerſationem, vel ſi barbam habet, & ſemper velit virilia pertractare & exercere, non autem fœminea, ac ſemper cum viris vult eſſe & conuerſari, non autem cum fœminis. dicit enim ex hoc ſignificari ꝙ in virilem ſexum magis incaleſcat, ſi vero barba careat, & ſemper velit eſſe cum fœminis, & opera fœminea exercere: & eo caſu iudicari poſſet fœmineum ſexum in eo præualere. Idem dixit ibidem Ioan. de Turre Cremat. & ibidẽ dicit Præpoſit. ꝙ ad huiuſmodi præpoſitum multum facit inſpectio genitalium. Dicas tamen, ꝙ ſi ex inſpectione genitalium non appareret ꝙ magis in vno quam in alio ſexu præualeret, ſed ex corporis agilitate & alijs virtutibus virilibus, & operibus virilitas cõſtaret, vt maſculus iudicaretur. vt dixit Bal. in præallegat. l. quoties. col. penul. verſi. ſed contrarium dice-

16 batur. C. de suis & legiti. hæredi. † Quid si Hermafroditus vtriusq; mẽbri offic. fungi possit, q vtiq; quãdoq; accidisse inuentũ est? Et Hostiens. in summa in tit. de teste. in versi. quis possit esse testis. vers. quid de Hermafrodito. Testatur, q in sua villa Serusiæ Hermafroditus inuentus est, qui & fœminei & virilis sexus officio vtebatur. Dixit Hostiens. ibidem, q cogi potest eligere quo vti velit, & iureiurando astringetur de cætero ad altero non vtendum: cum duplici officio, & maxime tam diuerso, fungi nõ debeat. arg. xvi. q. i. c. presbyteros. & arg. tex. in c. diuersis. de cleric. coniugat. & l. si plures. ff. de pact. quod suo tẽpore fecisse dicit Episcopum Taurinensem eius Diocesanum. Et ego vidi in Ciuitate Venetiarum hoc anno. 1551. de mense Ianuarij equum Vnum Turchum habentem vtrũq; sexum, & carentem testiculis: sed sexus fœmineus in eo erat admodum paruus ac inutilis, emittebat enim Vrinam ex membro quod etiam erat
17 satis paruulum, non ex signo fœmineo. † Cæterum Hermafroditus tenẽtur singulo anno confiteri peccata sua, vt masculus & fœmina: Ita dixit Anto. de Butr. in c. omnis vtriusq; sexus. de pœnit. & remissio. & ibidem
18 Iac. Zochus. Ferrariẽsis. † Item Hermafroditus incidit in pœnam. l. si quis in tantam. C. vnde vi, secundum Bar. & Bal. in d. l. si quis in tantam. col. ij.
19 † Quid dicendum stante statuto, q mulier contrahere non possit sine cõsensu consanguineorum, an in eo conprehendetur Hermafroditus? Bal. in l. omnes populi. col. ix. versic. quid si statutum dicat. ff. de iust. & iur. dixit, q non: quia Hermafroditus est homo mixtus, non autem proprie mulier. idem tenuit Petr. de Anch. in repet. c. canonum statuta. in versi. venio ad quartum membrum. de constitut. de quo vide solennem Doctorem Præceptorem meum D. Guliel. Põtanum Perusinum in l. stipulationum.
20 col. viij. circa. fin. versi. quod firmat Bal. ff. de verbor. obligat. † Ex prædictis deciditur quæstio: vtrum matrimonium contractum cum aliqua tã quam muliere, quæ tamen vtrunq; sexum habebat, tenuerit: Nam si sexus masculinus præualet, vtiq; matrimonium erit inualidum, si vero in ea
21 fœmininus sexus validior esset, vtiq; matrimonium tenebit. † Et casus accidit iam multis annis in has alma Ciuitate Venetiarum, q quedam nobilis puella, (ita enim reputabatur) nupsit cuidam nobili, a quo transducta, & a viro vt secum tanquam cum eius vxore matrimonium consumaret requisita, inuenta est magis in virilem quam in fœmineum sexum incalescere, quo circa re in iudicium corã Reuerendiss. Patriarcha loci ordinario deducta matrimonium inter eos contractum inualidum existere pronunciatũ extitit, de quo perbelle alludens Christophorus Pierius Gigas Patruus meus egregius poeta sic scripsit.

Sanguine Patritio Puer est, & nata Puella,

Credita femella est: mas fuit ille simul.
In dubio est sexu, maris at plus parte calescit.
Pro Pudor. Vt mulier nupsit Adulter erat.

SVMMARIVM.

1 *Mater committens in principem sicut pater, incidit in crimen læsæ maiestatis.*
2 *Lex exhorbitans aliquando loquens in matre ad patrẽ extenditur ex idẽtitate rationis.*
3 *Filij matre committente crimen læsæ maiestatis in principem, an incidant in pœnam.l. quisquis.C.ad leg.iul.maiest.*
4 *Filius non dicitur una persona cum matre, sicuti cum patre.*
5 *Mater committens crimen læsæ maiestatis punitur eisdem pœnis quibus pater tale delictum committens.*
6 *Secus quo ad filios.*
7 *Quando aliquis punitur a iure, uel ab homine usque ad certam generationem descendentes ex linea masculina tantum comprehenduntur.*
8 *Priuilegia concessa masculis & eorum posteris ad fœminas non extenduntur.*
9 *Posteri plus in delicto patris quam matris puniuntur.*
10 *Statuta loquentia in patre non extenduntur ad matrem.*
11 *Maritus non punitur uxore committente crimen læsæ maiestatis.*
12 *Filij a semine uiri procedunt non matris.*
13 *Filius patri non matri aßimilatur.*
14 *Filius generationem a patre non a matre consequitur.*
15 *Masculus potest generare in alio, fœmina uero est quæ generat ab alio.*
16 *In generatione an requiratur concursus paterni & materni seminis?*
17 *Filius cum patre una & eadem caro reputatur.*
18 *Crimen læsæ maiestatis, & crimen hæresis equiparantur.*
19 *Argumentum de crimine læsæ maiestatis, ad crimen hæresis ualidum est. Non, econtra.*
20 *Maiestatem diuinam offendere plus est quam offendere terrenam.*
21 *Aequiparatio criminis læsæ maiestatis, & hæresis, quo casu procedat.*

QVAESTIO XVII.

DECIMOSEPTIMO quæro: vidimus hucusq; quomodo ex delicto læsæ maiestatis per patrem commisso filij puniantur iuxta terminos.l.quisquis.C.ad.l.iul.maiest. verum quia etiam mater committens dictum crimen incidit in pœnam illius legis (quam non est dubium a dicta lege cõprehendi, vt dixit Angel.in tract.malefi.in verb. & hai tradito la tua patria.in versi.& aduertendum est.vbi refert, ꝙ licet inusitatum videatur, ꝙ mulier huiusmodi crimen committat, tamen ꝙ ip-

se semel de facto vidit Bononiæ. Idem tenuit Angel. in. §. interdum. instit.
1 de hæred. quæ ab intest. deferunt. † vbi dixit, ꝙ glos. in d. l. quisquis. in. §. ad filias sane. in verb. non ausuras. quæ dicit, ꝙ mater incidit in crimen læsæ maiestatis si in principem committat, vt est dictum de patre in eadem.
2 l. quisquis. in princ. est communiter approbata, † nec hoc est mirãdũ: quia aliquando lex exhorbitans loquens in matre ex identitate rationis ad pa
3 trem extenditnr, vt not. per glos. in l. fœminæ. C. de secund. nupt.) † An autem commisso crimine læsæ maiestatis in principem per matrẽ filij puniantur, sicuti puniuntur quando pater huiusmodi crimen commisit? In
4 ista quæstione Alberi. in d. l. quisquis. col. penul. dixit, ꝙ non: † quia filius non dicitur vna persona cum matre sicuti cum patre. Et quia ille text. hoc non dicit: ergo extendi non debet. l. interpretatione. ff. de pœn. hoc idem tenuit Odofre. ibi in vers. sed quæro quid erit si mater. vbi dixit, ꝙ Azo. contrarium tenuit, quamuis pro sua opinione non alleget aliquam legem. & ꝙ d. l. quisquis. loquitur tãtum de patre, et nil de matre dicit: vnde cum sit pœnalis & odiosa, vt colligitur arg. ff. de liber. et posthu. l. cum quidam
5 † Oldrad. vero in hac quæstione vt refert. Alberic. in d. l. quisquis. distinguebat, ꝙ aut loquimur de pœnis quibus puniuntur committentes dictum crimen quæ ipsius committentis personam concernunt: Et eo casu idem sit in matre tale delictum committente quod est in patre, videlicet ꝙ capite puniatur & eius bona fisco applicentur: et isto modo procedat glos.
6 in d. l. quisquis, supra allegata. † Quo vero ad pœnas quæ alios tangunt, vt puta ꝙ filij bonis maternis sicuti paternis, quando pater delinquit puniatur, vel quantum ad id quod sint incapaces successionum aliorum: quod hoc casu d. l. quisquis locum non habeat. Et ita etiam tenuit Ho-
7 stiens. in c. vergentis. de hæret. & rationem adducit, † nam quoties ab homine vel, a iure puniuntur aliqui vsq; ad certam generationem, solum illi qui descendunt ex linea masculina puniuntur: non autem ex linea fœminina, nisi aliud a lege vel ab homine exprimatur. c. vbicunque de pœn. in vi.
8 † sicuti & priuilegia concessa masculis eorumq; posteris, non ad fœminas, sed solum ad masculos extenduntur. l. i. §. i. ff. de iur. immu. ergo pœne ad eas multomagis non sunt trahendæ: vt not. in c. statutum. de hæret. in vi.
9 & in ista Decisione residet Alberic. in d. l. quisquis. col. i. † facit pro ista opinione, quia posteri plus in delicto patris quam matris puniuntur: & est ratio, quia maior est dignitas in sexu virili. l. i. ff. de senator. & not. Ioan. Monach. in c. statutum in princ. de hæret. in vi.

Contrariam vero partem, ꝙ immo & filij matre committente crimen læsæ maiestatis puniatur, eisdem pœnis sicuti quando pater dictum erimẽ admisit, tenuit glos. in d. l. quisquis, in. §. ad fœminas sane. in verb. minus

auſuras, quam gloſ. ſequitur Petr. ut refert ibi Cyn. col. i. circa medium. In verſic. circa legẽ iſtam. vbi dicit, ꝙ ratio qua Petrus mouetur illa eſt, quia eadem ratio eſt in matre quæ in patre: & vbi eadem eſt ratio, ibidem idem ius eſſe debet. l. a titio. ff. de verb. obligat. Et in iſta opinione videtur etiam Cyn. reſidere. pro qua eſt gloſ. in c. ſtatutum. el ij. de hæret. in vi. in verb. Innane, quæ tamen ad hoc nil allegat, ſed tantummodo refert gloſ. in d. l. quiſquis. Salyc. tamen in d. l. quiſquis. in. §. filij vero. col. i. verſi. adhuc quæro, relata opinione Petri & Cyni dicit eorum opinionem ſibi non videri
10 tutam, cum materia ſit pœnalis & odioſa. † Ideo ſtatuta in Patre non ſunt ad matrem extendenda, argumẽ. eorum quæ not. in l. ij. C. de patr. qui fil. diſtrax. & argumen. eorum quæ notantur in l. raptores. C. de epiſc. & cle
11 ric. & in. §. ite mixta. inſt. de action. † & rationem adducit: quia ſi vxor committit crimen læſæ maieſtatis, maritus & ſic Pater filiorum non pu-
12 nitur. † Ergo nec filij, quia a ſemine viri procedunt, non matris, vt l. lege duodecim tabularum. §. i. C. de ſuis. & legit. hæred. & in hac opinione reſi
13 det Salyc. cuius opinionem tanquam æquiorem amplector. † pro qua facit, quia filius patri nõ matri aſsimilatur, iuxta illud, Sæpe ſolet filius ſimi lis eſſe patri. & hinc eſt, ꝙ in crimine læſæ maieſtatis filius paterni criminis
14 hæres eſſe cenſetur, vt dixit tex. in d. l. quiſquis. §. filij vero. † Itẽ facit, quia filius generationem a patre, non a matre, conſequitur: Nam principium motus in generatione pater eſt, Mater vero eſt ſicut materia, vt dixit Ariſtotel. lib. 14. de animal. hinc eſt, ꝙ fœmina non generat pro ſe: quia indiget principio motus, ꝙ eſt mas, vt idem Ariſtotel. teſtatur eo libr. vbi etiã
15 dixit, † quod mas eſt illud quod poteſt generare in alio: Fœmina vero eſt quæ generat ab alio: merito ergo patris non matris naturam filius ſe-
16 qui præſummitur. † An autem in generatione requiratur concurſus paterni & materni ſeminis, vel ſufficiat ſolum emiſsio ſeminis patris receptũ a matre? vide quæ late circa hoc ſcribit Nicolaus Boerius alios referens deciſ. 241. nu. 7. & nu. 8. in ij. part. Et hinc eſt, ꝙ filius dicitur eſſe portio paterni corporis. l. cum ſcimus. C. de Agricol. & cenſit. lib. xi. & cum patre (vt dictum fuit) vna & eadem perſona. l. fin. C. de impub. & ali. ſub-
17 ſtit. † quinimmo filius cum patre vna & eadem caro reputatur, vt habetur 35. q. vi. c. hæc authoritas. Et pro iſta opinione, ꝙ filij non puniantur matre in principem crimen læſæ maieſtatis committente, facit etiam, ꝙ not. doct. in d. c. ſtatutum. el ij. de hæret. in vi. vbi Philip. Franc. & Petr. de
18 Anch. dicunt, ꝙ maior eſt infectio in patre quam in matre. † Nec obſtat ſi quis dixerit, ꝙ cum crimen læſæ maieſtatis & crimen hæreſis equiparentur, per tex. in l. Manicheos. C. de hæreti. & c. vergentis. eod. tit. & ibi gloſ. in verb. exhæredatio, Ergo diſpoſitum in vno debet in alio locum habe-

re: cum de crimine hæresis ad crimen læsæ maiestatis arguatur. glos. in d. l. manicheos. in verb. debet. & not. in auct. Gazaros. C. de hæret. vbi Cyn. & Salyc. sed in hæresi si mater incidat eius filij puniuntur, vt habetur in d. c. statutum. de hæret. in vi. & ibi glos. in verb. Inane: Ergo idem erit in cri

19 mine læsæ maiestatis. † Respondendo ad huiusmodi obiectum dicas, quod de crimine læsæ maiestatis ad crimen hæresis validum est argumen. sed non econtra. Si enim in crimine læsæ maiestatis aliquid est permissum, multo magis id erit in crimine hæresis. d. l. manicheos. & in præallegata auct. Gazaros. C. de hæretic. & d. c. vergentis. in fin. Non tamen omnia quæ in crimine hæresis admittuntur locum habent in crimine læsæ maiestatis, ita voluit Ioannes Igneus in repet. l. necessarios. §. non alias. nume. 6. & 45. ff. ad Syllenian. ratio prædictæ diuersitatis esse potest: quia per hæresim offenditur Diuina Maiestas: per crimen læsæ maiestatis offen

20 ditur maiestas terrena. † plus autem est diuinam quam terrenam offendere maiestatem. l. hi qui sanctum. C. de hæretic. c. vbicunque. de pœn.

21 † Quinimmo equiparatio prædicta de crimine hæresis, ad crimen læsæ maiestatis habet locum in his quæ in iure expressa sunt, vt voluit Præposit. in c. penul. §. porro. vi. q. i. sed iure cautum non reperitur, quod in crimine læsæ maiestatis filij puniantur ex delicto matris: Ergo in hoc non procedet æquiparatio inter hæresim, & crimen læsæ maiestatis, per prædicta.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læsæ maiestatis commissum per maritum, an noceat eius uxori?*

2 *Vxor pro marito pati non debet.*

3 *Vxor marito committente crimen læsæ maiestatis, quo tempore dotes suas repetat.*

4 *Exilium paupertatem inducit.*

5 *Vxor etiam bonis mariti non publicatis dotem suam repetere poterit.*

6 *Vxor repetit suam dotem a fisco a quo bona mariti sunt occupata.*

QVAESTIO XVIII.

1 DECIMOOCTAVO quæro: si maritus crimen læsæ maiestatis in principem commiserit, an ex hoc aliquod nocumentũ sequatur eius vxori? Dicas quod non: per tex. in l. quisquis. §. vxores sane. C. ad leg. iul. maiest. vbi tex. dicit, quod vxores cõ-

2 mittentium crimen læsæ maiestatis recuperant suas dotes. † Non enim vxor pro marito pati debet. l. ob maritorum. C. ne vxor. pro marit. & habetur in toto illo tit. Nec ex mariti delicto conditio vxoris in suis bonis

fit deterior.

fit deterior.l.i.C. ad leg.iul.de vi publi.& l.i.C. de priuil.fisc. & ita tenuit
3 etiam Ant.de Butr.consil.61. stricte non reputo.nu.3. † Sed videndum
est quo tempore vxor dotes suas repetere poterit? & dicendum est, ꝙ Si
4 mulier non est in culpa statim viro bannito illas petere poterit.† Exilium
enim paupertatem inducit.glos.not.in auct. de exhib. & intromit. reis in
princ.idem dixit Ioan. Andr.in tit.de donat.§.fin.super versic.quid si vir
est in banno.in addit.Specul. Et ita tenet Alexand. in l. si cum dotem.§.si
maritus.versic.Ex his infert Imol.ff.sol.matr.Ang. in l. cum acutissimi.§.
5 illud.C.de præscript.xxx.annorum.& Roma.in cōsi.187.† Quinimmo
etiam bonis mariti banniti non publicatis vxor dotem suam repetere po
terit: vt voluit Bar.in d.l.si constante.in versicul.quinto quæro, pone ꝙ
6 maritus. † Et si bona mariti essent a fisco occupata, mulier dotem suam a
fisco repetere poterit: vt in l.i.& ibi not.C.de repud.ita dixit etiam Bapti
sta de Sancto Blasio, in suo tract.de priuil.dot.Centuria ij.in versic. cente
simo trigesimo.num.46.& habetur per Campeg.in tract.suo de dote.in
iij.parte q.23.incipiente, si maritus sit bannitus.

SVMMARIVM.

1 *Vxor sequens maritum reum criminis læsæ maiestatis, an incurrat aliquam pœnam?*
2 *Vxor non tenetur capere, uel denuntiare regi maritum suum rebellem, ut capiatur.*
3 *Vxor dans opem marito contra regem punitur.*
4 *Opem ferre dicitur, qui aliquem adiuuat ad peccandum.*
5 *Vxor an teneatur sequi maritum bannitum?*
6 *Maritus & uxor dicuntur socij diuine & humane Domus.*

QVAESTIO XIX.

1 DECIMONONO quæro: si vxor maritum pro cri-
mine læsæ maiestatis bannitum sequatur, an incurrat in
aliquam pœnam? Dicas ꝙ non: quia propter mariti re-
bellionem non separatur matrimonium. Scriptum est
enim Mathæi cap.19. & erunt duo in carne vna. idem
Genes.cap.2.Pauli ad Ephes.cap.5.& ad Corinth. ca.6.
Marci.cap.10.Hoc tamen procedit, dummodo ipsa vxor contra princi-
pem aliquid machinata non fuerit: vt habetur per Andr. de Iser. in c.i.§.si
quis hominem.de pac.tenen.& in c.i.§.porro.quæ sit prima causa benefi.
amit.& idem voluit Math.de Afflict.in constit.regni.lib.ij.de vxor.for.
2 iudicat.nume.4.† Hinc est vt dicit ibi idem Math. ꝙ vxor non tenetur

capere, vel denunciare regi maritum suum rebellem vt capiatur: de quo habetur in auct. vt nul. iudic. §. si vero contra imperium. Arctissima enim coniunctio, quæ est inter virum & vxorem, illam a tali denuncia excu-
3 sat: Et ita iudicatum fuisse restatur ipse Mathe. loco præallegato. † Secus tamen esse dicit, quando daret opem marito contra regem, vt puta si ven
4 deret sua iocalia, vt maritum rebellantem contra regem iuuaret. † opem enim ferre dicitur qui aliquem adiuuat ad peccandum. xiiij. q. vi. c. si reus. l. qui opem. C. de furt. Et ꝙ vxor non teneatur denunciare maritum rebellem tenuit etiam idem Math. in consti. regni lib. i. in titu. ne fil. pro patr.
5 nu. 7. † Sed an vxor teneatur sequi maritum bannitum, habetur per Bar. in l. meuia. §. fin. ff. de annu. legat. per Alexan. & alios. in l. si cum dotem. §. maritus. ff. sol. matr. & in c. i. de coniug. leprос. per doct. in quibus locis cō
6 cludunt, ꝙ vxor tenetur sequi maritum bannitum. † dicuntur enim maritus & vxor socij diuinæ & humanæ domus. l. aduersus. C. de crim. expil. hæred. Quid enim tam humanum est quam vt fortuitis casibus mulieres maritos, aut vxorem viri participem esse, vt dicit tex. in d. l. si cum dotē. §. si maritus. ff. sol. matr. & habetur per Ioan. Bosche. in tract. suo. de iniust. nupt. libr. ij. versicul. quantum ad exilium. nu. 8. & per Claud. de Seysel. in l. si constante. in vij. col. ff. sol. matr.

SVMMARIVM.

1 *Receptans malefactorem punitur eadem pœna, qua puniendus esset malefactor.*
2 *An uxor receptans uirū bānitum pro crimine læsæ maiest. tenetur pœna receptatorū?*
3 *Vxor de infortunio mariti participare debet.*

QVAESTIO XX.

1 VIGESIMO quæro: cautum est iure nostro, ꝙ receptās malefactorem puniatur eadem pœna qua malefactor puniendus esset. l. i. C. de his qui latro. & l. i. ff. de recept. vbi tex. dicit, ꝙ pessimum genus est receptatorum, sine qui-
2 bus latere nemo diu potest. † Quid dicendum de vxore receptante virum bannitum, maxime pro crimine læsæ maiestatis? Dicas, ꝙ tali casu pœna receptatorum non tenebitur vxor: ita tenuit Alber. in tract. suo statu. in iiij. part. q. vij. vbi dicit ita fuisse Parmæ iudicatum, per tex. in l. i. C. de repud. ibi, non mutet vxor affectū, præser-
3 tim quia † vxor de infortunio mariti participare debet l. si cum dotem. §. maritus. ff. sol. matr. idem tenuit Angel. in tract. suo malefi. in verb. dicto maleficio semper astitit. num. 25. & ibidem Augus. de Arim. in sua addit.

SVMMARIVM.

1 *Vxor an teneatur alere uirum bãnitũ pro crimine læsæ maiestatis uel pro alio delicto?*
2 *Vxor tenetur alere uirum suum extra territorium.*
3 *Si fructus dotis sufficerent ad alimenta utriusq;. Alias secus.*
4 *Vxor an cogetur alimenta præstare uiro suo bannito, ex bonis parafrenalibus quæ ipsa habet?*
5 *Vxor an cogetur alimenta præstare ex bonis parafrenalibus uiro suo, qui esset Hostis Ciuitatis? Et de ueritate istius conclusionis uide nu. 7.*
6 *Iuri particulari bonum publicum præfertur.*
8 *Obligatio uxoris erga maritum & e cconuerso est de iure diuino.*

QVAESTIO XXI.

1 VIGESIMOPRIMO quæro: an vxor virum bannitum pro crimine læsæ maiestatis, vel alio delicto, alere teneatur? Specul. in tit. de donat. inter virum & vxor. §. fin. versic. Sed quid si vir est in banno. dixit, ꝙ vxor quæ suã exegit dotem iuxta formam. l. vbi adhuc. C. de iur. dot. tenetur alere virum suum bannitum siue excommunicatũ de dotis suæ fructibus. idem voluit August. de Arim. in sua addit. ad tractat. Ang. de malefi. in verb. Et dicto maleficio semper astitit. in vlt. addit. 2 in vers. sed tu vide Speculatorem. † vbi dixit vxorem teneri alere virum suum extra territorium. & Specul. sequitur Bar. in l. si constante. in versic. Quinto quæro. Pone ꝙ maritus. ff. solut. matr. vbi dixit dictum Specul. esse menti tenendum: pro quo facere dicit tex. in l. mutus. §. manente. ff. de 3 iur. dot. & tex. in auct. de incest. nupt. in. §. si vero contigerit. col. ij. † Hanc tamen conclusionem procedere dicas si fructus dotis sufficerent ad alimẽta vtriusq;: alias secus, vt dixit Ioan. Franc. Ripa in d. l. si constãte in prin. 4 col. x. vers. Quarto dum Barto. ff. sol. matr. Sed pone, † fructus dotis non sufficiunt, mulier tamen est diues habens bona parafrenalia, an ex talibus bonis cogetur viro alimenta præstare? circa hoc glos. in l. si stipulata. in fin. ff. de don. inter vir. & vxor. tenuit ꝙ non: sed communiter reprobatur a doctoribus. Contrarium enim tenuerunt. Bar. Ange. & Alex. in l. si cum dotem. §. sin autem in sæuissimo. ff. sol. matr. & Spec. in tit. qui fil. sint legiti. §. i. versic. quid si mulier diues. Et hanc opinionem humanam esse & tenendam attestatur solennis Doctor Dominus & præceptor meus Ioã. Crot. in repet. d. l. si constante, col. xvi. in versic. tertia sit conclusio. nu. 48. licet ingenij exercendi gratia contra ipsam arguat. † Prædictam tamen cõclusionẽ limita nõ procedere, qñ maritus esset hostis ciuitatis, vt dicitur de bãnito, qui ex forma statuti ĩpune occidi posset, l. amissiõe. §. qui deficiũt. ff.

de capit.dimin. Ita prædictam conclusionem limitat Bald. Nouel. in d.l.
6 si constante. † mouetur ex eo, quia iuri particulari bonum publicũ præ-
fertur.l.veluti arguendo ab ordine litere.ff. de iustit.& iur.l.i.§. si ea.ff. de
7 ventr.in poss. mitten. † prædicta limitatio non videtur vera: nam videmus ꝙ propter insolubilem obligationem, quam habet vxor erga virũ suum, vxor non tenetur denunciare maritum reum criminis læsæ maiestatis,de quo late dixi supra in rubr.qui accus.poss.in crim. læsæ maiesta. q.15. Item vxor virum bannitum etiam pro crimine læsæ maiestatis sequi tenetur, vt dixi supra.q.19, proxima præced. Et ad idem faciunt dicta supra q.20.proxima præcedente, vbi dixi, ꝙ vxor receptans virum damnatum & bannitum etiam pro crimine læsæ maiestatis non punitur.
8 † Quinimmo obligatio vxoris erga maritum,& econuerso est de iure diuino.Scriptum est enim in Euangelio, & erunt duo in carne vna.Math. cap.19.& Marci.cap.10.ac Genes.cap.2.

SVMMARIVM.

1 *Filio cõmittente crimẽ læsæ maiestatis, an pater ex eius delicto aliquã pœnã incurrat?*
2 *Pater non portabit iniquitatem filij.*
3 *Dispositio.l.quisquis.in.§.filij uero.C.ad leg.iul.maiest.cõtinet odium irrationale, Ideo extendi non debet.*
4 *Interpretatio stricta fieri debet in materia criminis læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XXII.

VIGESIMOSECVNDO quæro: vidimus supra qualiter filij filiæve committentis crimen læsæ maiestatis in principem puniantur iuxta terminos.l.qoisquis.C.ad leg.
1 iul.maiest. † modo videndum est an econuerso filio committente crimen læsæ maiestatis pater ex eius delicto aliquam pœnam incurrat? Salyc.in l.quisquis.in.§.filij vero.
2 in versic.ad dictum vero sacræ scripturæ. dicit, ꝙ non: † quia scriptum est in sacris literis,ꝙ pater non portabit iniquitatem filij.Item adducit aliã rationem: quia in patre cessat ratio successionis sanguinis improbati. facit, quia vbi cessat ratio dispositionis cessat & ipsa dispositio c.cum cessante,de appellat. Tertiam adducit rationem, quia pœnæ sunt molliendæ.l.
3 interpretatione.ff.de pœn.† Addo quartam rationem,quia dispositio.d. l.quisquis.in præalleg.§.filij vero.continet odium irrationale: quia ibi filius ex facto patris punitur.ita dicunt ibi doct. ideo extra suos terminos

extendi non debet. Hinc est quod dispositio d. §. filij vero. non extenditur ad filias, de quo late dixi supra q. 14. proxima præcedenti sub hac eadem rubric. & hanc opinionem tenuit etiam Odofred. in d. l. quisquis. in versicul. Or Signori. idem tenuit Deci. in consil. 410. in causa mota Mediolani col.
4 iij. nu. 16. in iij. volum. † Stricta enim interpretatio fieri debet in materia criminis læsæ maiestatis, vt etiam dicit idem Deci. in d. consi. 410. col. 16. versicul. Et vlterius. nume. 15.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio. l. quisquis. præsertim in. §. filij uero. C. ad leg. iul. maiest. an locum habeat in omnibus capitulis criminis læsæ maiestatis?*

2 *Dispositio. d. l. continet nouam dispositionem contra offendendentem principem, & eos qui sibi assistunt.*

3 *Pœna d. l. respectu filiorum, de consuetudine non seruatur.*

4 *Crimen læsæ maiestatis proprie committi dicitur, quando contra personam principis, & astantium ad eius latus, & qui sui corporis pars dicuntur, committitur.*

Improprie uero, cæteris alijs casibus.

5 *Si quis commiserit crimen læsæ maiestatis contra Ciuitatem non recognoscentem superiorem, eius filij non incidunt in pœnas de quibus, in d. l. quisquis. §. filij uero.*

6 *Secus tenet Salyc.*

7 *Concordia opinionum per Auctorem, in supradicto articulo.*

8 *De principe superiorem non recognoscente idem iudicatur, quòd de supremo principe.*

9 *Quam opinionem teneat Auctor, in supradicto articulo.*

10 *Author uidit Vnetijs seruatum, quòd damnato quodam nobile de crimine læsæ maiestatis, eius filij tantum nobilitate priuati fuere, sed non propterea redditi incapaces successionum aliorum.*

11 *Ciuitas Venetiarum superiorem non recognoscit.*

Domini Veneti quòd agunt in sua Ciuitate, iure suo agunt.

12 *Domini Veneti cur Imperatorijs legibus non utantur?*

13 *Vera ratio assignatur per Authorem.*

14 *Nec est reprehensibile eorum institutum, immo laudabile.*

15 *Melius est iusto principe regi, qui secundum æquitatem causas iudicet, quam iusta lege.*

16 *In Gallia solennitates iuris, et subtilitates etiam in curijs secularibus non seruantur.*

Et actiones contrarie in Gallia cumulantur.

Et layci legibus imperialibus non utuntur.

17 *Parisius, & in locis circunuincinis ius ciuile non legitur.*

Consuetudines feudales in tota Gallia non fuerunt recepte.

Galli Romanis legibus non utuntur, nisi inquantum ratione nituntur.

QVAESTIO XXIII.

1 VIGESIMOTERTIO quæro: An dispositio.l. quisquis. C.ad leg. iul. maiest. præsertim in.§. filij vero. locum habeat in omnibus capitulis criminis læsæ maiestatis quæ plura sunt, vt vidimus supra sub Rubric. qualiter & a quibus crim. læsæ maiestatis commit. in pluribus quæstionibus? In ista quæstione dicendum videtur, quod dispositio dict.l. quisquis. in.§. filij vero, inhabilitans filios committentium crimen læsæ maiestatis ad successiones maternas, & aliorum etiam extraneorum, locum sibi non vendicet, nisi in terminis d.l.quisquis. videlicet, quando tale crimen committitur contra principem & eius Collaterales in eorum necem conspirando, & sic in primo capite criminis prædicti. ita tenuit Cyn. in d.l.quisquis. cuius opinionem sequitur Socin. in consi. 275. in causa fratrum Andreæ, colum.ij. versicul. Confirmatur. in ij. volum. pro qua allegat text. in l.i.ij.& iij.ff. ad leg. iul. maiest. in quibus legibus exprimitur pœna quæ committenti crimen læsæ maiestatis contra Rempublicam Romanorum infligitur, & tamen pœna prædicta inhabilitatis & infamiæ filiorum non imponitur, nec mirum
2 † quia tex.d.l.quisquis. continet nouam dispositionem contra offendentem principem, & eos qui sibi assistunt, vt ibidem dicunt doct. Ergo extendi non debet, cum simus in pœnalibus & odiosis. c. odia restringi. de reg.iur. in vi.& c. in pœnalibus, eod.titu. idem voluit Angel. in d.l. quisquis. col.i. in fin. in versic. Item in tex. ibi, vbi dixit, ꝙ pœna de qua ibi, ꝙ filij aliquid capere non possint, etiam ex testamento extraneorum, locum habet solum quando eorum pater damnatur ex crimine læsæ maiestatis directe in principem, vel eos qui recte principis pars reputantur, commisso: non autem ex eo ꝙ quis contra Rempublicam Romanorum, aut suæ ciuitatis machinatus fuerit. allegat tex. in l. eorum. ff. ad leg. iul. maiest. idem
3 voluit Angel. in l. fallaciter. C. de Abolitio. † vbi dixit, ꝙ pœna d.l. quisquis. respectu filiorum de consuetudine non seruatur. quod verbum An-

geli tanquam viri Excellentissimi & magni Pratici multum esse ponderandum a iudicibus affirmat Socin. in prælleg. consil. 275. colum. ij. in versicul. confirmatur. hoc idem videtur sentire Salyc. in d. l. quisquis. in
4 princip. in prima opposi. † vbi dixit, quod licet crimen læsæ maiestatis pluribus modis committatur, tamen proprie committi dicitur quando contra personam principis, & astantium ad eius latus, & qui sui corporis pars dicuntur committitur: Improprie vero cæteris alijs casibus. idem voluit Cardin. consil. 191. & Ioan. Fab. in. §. publica. instit. de public. iudic. vbi dixit, quod patre committente crimen læsæ maiestatis filij tantum puniuntur, in casu d. l. quisquis. & pro ista opinione tanquam verissima multa congerit Socin. in d. consil. 275. per tres aut quatuor colum. ad idem Socin. in consilio. 121. præmittenda est disputatio. versicul. secundo respondeo. in iiij. volum. idem voluit Augusti. de Arimin. in addit. ad tract. Angel. de malefic. in verb. Et hai tradito la tua patria. in ij. addit. incipien.
5 Tu autem in hac materia. † vbi tenuit, quod si quis commiserit crimen læsæ maiestatis contra Ciuitatem nō recognoscentem superiorē, eius filij non incidunt in pœnas de quibus in dict. l. quisquis. §. filij vero. pro qua opinione allegat text. in l. prima iuncta Rubric. C. de seditios. vbi habetur qua pœna puniantur committentes contra propriam Rempublicam. Et pro ista opinione consuluit Bartholom. Cepol. in consilio. 80. vbi expresse dixit, quod dispositio. dict. l. quisquis. in. §. filij vero. priuans filios committentium crimen læsæ maiestatis successione extraneorum, procedit quando huiusmodi crimen committitur contra principem, seu eos qui sunt pars corporis ipsius principis: secus esse dicens in alijs capitulis
6 dicti criminis. † Salycet. vero qui videbatur sentire in dict. l. quisquis. in princip. prædictam opinionem, ibidem in versicul. Iuxta hoc, quæro. secus tenet. Dicit enim quod si quis crimen læsæ maiestatis contra aliquem ex dominis Italiæ non recognoscentem superiorem committat, de eo iudicandum esse vti de committente tale crimen contra personam Imperatoris. argumento notatorum per docto. in l. hostes. ff. de capt. & postlimin. reuers. & per Guilielm. in l. ex hoc iure. ff. de iustit. & iur. Quando vero huiusmodi crimen committeretur contra principem recognoscentem superiorem, vt puta in Italia sunt aliqui Vicarij Imperatoris, si quis aliquem eorum offendat, licet committat crimen læsæ maiestatis, vt in lege prima. ff. ad legem iul. maiestatis. Tamen hoc casu dicit Salycet. pœna ad filios non extendetur: ex quo dicit insurgere quoddam mirandum, quod maior erit pœna quando tale crimen committitur contra eum qui de facto dominatur, quam quando contra eum, qui dominatur de iure, seu cum titulo iuris.

quod ideo esse dicit, quia in isto secundo casu quis non offendit principem sed eius vicarium. hoc tamen reprobat August. de Arim. in addit. ad tract. Angel. de malefi. in verb. che hai tradito la tua patria. in versi. quæro aliquis congregat. per tex. in d.l. quisquis. Dicas † ꝙ opinio August. procedere posset in eo qui esset Vicarius Imperatoris in aliqua Ciuitate imperio subiecta, non tamen perpetuus, sed ad tempus: Sed in Vicario perpetuo qui Titulum habet, secus dicerem. Et est ratio, quia Vicarius perpetuus, licet habeat iurisdictionem ab Imperatore, tamē illam exercet nomine suo: Vicarius autem temporalis non suo sed Imperatoris nomine iurisdictionem exercet. ad quod facit ꝙ voluit Bart. in extrauag. qui sint rebell. in verb. rebellando, vbi dicit, ꝙ solum crimen læsæ maiestatis committitur contra personam principis & eius officialium qui nomine ipsius administrant: Secus est contra eos qui principaliter propter se iurisdictionem administrant, licet illam a principe habeant. quod sequitur Deci. in consil. 410. in causa mota Mediolani. col. fin. in fin. in iiij. vol. & ad prædicta est tex. optimus in d. extrauagan. qui sint rebell. ibi, contra nos & officiales nostros in his quæ ad commissum eis officium pertinent rebellando. faciunt ad hoc dicta supra in rubric. qualiter & a quibus crimen læsæ maiestatis commit. quæstione. vi.

Erit ergo conclusio secundum Salyc. in d.l. quisquis. ꝙ pœna d.l. quisquis. quo ad filias locum habeat etiam quando quis commisit crimen læsæ maiestatis contra aliquem principem vel Rempublicam superiorem non recognoscentem. hanc opinionem tenuit etiam Martin. de Laud. in
8 tract. suo de crim. læsæ maiest. q. i. & rationem adducit, † quia de principe superiorem non recognoscēte idem iudicatur ꝙ de supremo principe: adducens in argumen. not. in d.l. hostes. ff. de capt. & postlim. reuers. ideo dicit, ꝙ tali casu erit locus pœnis de quibus in d.l. quisquis. etiam quo ad filios; secus tamen esse tenet quando tale crimen esset commissum contra
9 principem superiorem recognoscentem. † Prima opinio supra relata, ꝙ pœnæ de quibus in d.l. quisquis. quo ad filios locum non habeant extra casum illius legis, mihi plus placet, & est communis. & licet Angel. in d. tract. malefic. in verb. & hai tradito la tua patria, in primo versic. incipiente. quæro aliquis congregat gentem. dixerit, ꝙ si contra Dominos Italiæ, qui communiter loco principis habentur quis committat crimen læsæ maiestatis, perinde esse ac si contra Principem tale delictum commissum esset, tam contra delinquentium personas, quam contra personas eius filiorum, vt in d.l. quisquis. hoc non procedere constat, quia dicit, vide tamen Bar. in tract. qui sint rebell. in glos. contra nostrum honorem. versicu. Sed an hæc constitutio. vbi nil dicit de hoc. credo ꝙ voluerit allegare Bartol.

ibi, in

ibi, in verb. rebellando, qui contrarium tenuit, vt dixi supra. Et prædictã opinionem, quæ vt dixi communis est, tenuit etiam Nicol. Boer. in tract.
10 suo de seditiosis. in vi. præsupposito nu. 26. Et ego † vidi Venetijs seruatum, ꝙ damnato quodam Nobile de crimine læsæ maiestatis eius filij tantum Nobilitate priuati fuere, sed non propterea redditi incapaces successionum aliorum, vt disponitur in d. l. quisquis. in. §. filij vero. C. ad leg iul.
11 maiest. Et tamen clare constat † Ciuitatem Venetiarum superiorem non recognoscere, vt dixi supra in princ. huius tract. Et quod agunt Domini Veneti in sua Ciuitate iure suo agunt. viuunt enim eorum proprijs legi-
12 bus, non communi iure. † Cur autem Imperatorijs legibus non vtantur? nõnulli id factum putant, ne Venetæ libertati præiudicium fiat, nõnullo rum regum exemplo. Bernardus vero Iustinianus Venetæ Historiæ scriptor id factum arbitratur, vt lites breuiores fierent. At Bald. in l. milites colum. ij. C. de milit. test. in versi. Ex prædictis apparet. dixit, ꝙ Domini Veneti reputant se adeo sapientes ꝙ iure communi viuere nolunt. Ludouic. vero Bologninus in sua addit. ad consilium Ioan. de Annan. 53. in fin. detrahens Venetorum gloriæ ausus est dicere, ꝙ Domini Veneti id ex superbia faciunt, ex eo ꝙ non dignantur viuere secundum leges imperiales, quod erroneum esse liquido constat. Nam Domini Veneti omnes alias eorum Ciuitates Imperialibus legibus vti permittunt, ꝙ vtiq; non facerent si superbia & authoritate vti vellent, vt inconsiderate asserit Bolo-
13 gnin. Vera igitur † ratio, quare Domini Veneti in eorum Ciuitate vsum imperialium legum non receperint, ea fuit, vt lites breuiores fierent, ideo eorum statutis & de bono & æquo in Ciuitate ipsa Vrbanas causas iudicant: ꝙ sane fieri constat pro maiori commoditate incolarum, præsertim
14 cum Ciuitas ipsa infinitis mercantilibus negocijs repleta sit. † Nec est reprehensibile eorum institutum, immo laudabile, quia secũdum Aristotel. Politi. lib. iij. melius est Ciuitatem Regi, a viro optimo quam lege optima. Et ut not. Bar. & ibi Paul. de Castr. in l. præsenti. C. de his qui ad eccles. cõ
15 fugi. † melius est iusto principe regi, qui secundum æquitatem causas iudicet, quam iusta lege. Ideo Dauid Psal. 95. dixit, iudicabit orbem terræ in æquitate, & populos in veritate sua. Clarum est igitur ꝙ neq; ex eo ꝙ Domini Veneti reputent se nimium sapientes, vt dixit Bal. in d. l. milites. neq; ex eo ꝙ ex superbia non dignentur viuere secundum leges imperiales, vt dixit Ludo. Bollogni. loco præalleg. sed pro commodiori & celeriori causarum vrbanarum eorum ciuitatis expeditione, in iudicandis causis
16 non admittunt imperialium legum dispositionem. † Quinimmo videmus ꝙ etiam in Gallia solennitates iuris, & subtilitates etiam in curijs secularibus non seruantur, ita ꝙ actiones contrarie in Gallia cumulantur, vt

euitetur circuitus, & tamen secus est de iure communi, vt per doct. in l. edita. C. de edend. & ita testatur Chasane. in consil. 5 1. col. v. & vi. in versic. ex quo sequitur. Quinimmo in Francia layci legibus imperialibus non
17 vtuntur. Hinc est † ꝙ Parisius & in locis circumuicinis ius ciuile non legitur, tex. est in c. super Specul. de priuileg. immo consuetudines feudales in tota Gallia non fuerunt receptæ: Nec Galli Romanis legibus vtũtur, nisi in quantum ratione nituntur, nec eas pro legibus receperunt, vt dixit idẽ
18 Chasan. in consil. 8. super duobus, versic. item & maxime. colũ. v. † Et in Hispania lege cautum est, ꝙ quicunq; legem imperialem receperit capite puniatur. de quo Ioan. Andr. in c. super specula, in princi. de priuileg. allegat ad hoc Vinc. ibi. Quinimmo scribit Hostiens. in d. c. super specula, in. §.
19 quia tamen. ꝙ paucæ prouinciæ reguntur iure ciuili: † Nam Hispania, Anglia, Scotia, Balia, Hibernia, Alemania, Datia, Suetia, Vngaria, Boemia, Polonia, Bulgaria, non vtuntur legibus seu iure ciuili: sed specialibus consuetudinibus, & statutis, excepta Italia, & Regno Arelatense. & Ant. de Butr. in d. c. super specula in princ. scribit, ꝙ in Italia excipitur Nobilis Ciuitas Venetiarum, quæ vt plurimum regitur iure non scripto.
20 † Sed pone Imperator misit aliquem ex suis consiliarijs, qui residẽt apud se & eius lateri adherent, ad regendum & gubernandum aliquam suam prouinciam seu ciuitatem, quæritur, si quis illum offendat vel contra eum proditionem faciat, an incidat in pœnas de quibus in d. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. & sic an puniri debeat tanquam delinquẽs in magistratum vel tanquam delinqnens in consiliarium Imperatoris? Salyc. mouet hanc quæstionem in d. l. quisquis. in versicu. quæro tertio, pone princeps. & ibi dicit, quod credit ꝙ talis puniri debeat tanquam in magistratum committens: quia ille magistratum agebat, re & nomine, licet tunc consiliarius Regis seu Imperatoris esset, ideo dicit attendendam qualitatem magistratus allegat tex. in l. qui sub prætextu, et ibi not. per Guiliel. de Cun. C. de sacr. sanct. eccles. & tex. in l. cum quæritur de stat. homin. allegat etiam text. in d. l. quisquis. quæ de his Consiliarijs tantum loquitur, qui Consilijs & Cõsistorio Principis intersunt. & ad idem adducit in simili tex. in l. legatis seruis. §. officio. ff. de legat. iij. pro opinione Salyc. adduco tex. in extraua. qui sint rebell. vbi Imperij rebelles pronunciantur etiã illi, qui contra officiales Imperij in his, quæ ad commissum eis officium pertinent, rebellant.

DE PRODITORIBVS

SVMMARIVM.

1. *Proditor quis sit?*

Proditor dicitur, qui propter timorem tacet, & ueritatem non defendit.

2 *Proditor dicitur, qui alterius crimen ſibi ſoli notum, malitioſe detegit.*

3 *Proditor dicitur, qui ſecretum ſibi commiſſum publicat.*

4 *Proditionis crimen, ex tribus cauſis dicitur maius uel minus.*

5 *Proditor dicitur is, qui bellum mouet ſine diffidatione.*

6 *Proditor dicitur, qui alicui uenenatam potionem propinat.*

7 *Proditor dicitur, qui non oſtendit ſe facere illud quòd facit, & ſecrete contrarium facit eius quòd facere debet.*

8 *Proditores dicuntur qui ueniunt contra fidem datam.*

9 *Proditor dicitur, qui dũ ſe amicũ oſtendit poſtea dãnũ, iniuriã, uel machinationẽ infert.*

10 *Proditor eſt qui ad hoſtes ſe transfert, uel eius literas mittit in damnum Reipublicæ uel domini ſui.*

11 *Proditor dicitur, ſubditus qui infamat dominũ ſuũ, uel aliquid cõtra illius honorẽ facit.*

12 *Proditor dr̃ is, qui Caſtrũ, Arcẽ ue, ſeu locũ cõſimilẽ ſue fidei cõmiſſũ hoſtibus tradit.*

13 *Proditor dicitur, uaſallus, uel ſubditus principis qui permiſit uenire in ſui principis territorio eius inimicos.*

14 *Quandoq; quis dicitur proditor ſui ipſius.*

15 *Proditor principis dicitur proditor dei.*

16 *Proditorie occidere dicitur quis, quando ſine diffidatione aliquem occidit.*

17 *Dux Valentinus proditorie occupauit ſtatum Guidobaldo Feltrio Vrbini Duci.*

18 *Guidobaldus Vrbini Dux fuit admodum eruditus literis Grecis, & latinis.*

QVAESTIO I.

1 PRIMO quæro quis ſit proditor? Dicas ꝙ proditor quis dicitur multis modis, vt inquit gloſ. in c. clericus qui adulationibus. 46. diſtinct. & ibi Ioan. de Turre Crema. col. ij. in fin. Et primo proditor dicitur qui propter timorem tacet, & veritatem non defendit. xi. q. iij. c. nolite. de quo dixi in
2 tract. meo de Reſid. Epiſc. in proemio. † Secũdo is proditor dicitur, qui alterius crimen ſibi ſolum notum malitioſe detegit. ij. quæſtio. i. c. ſi peccauerit. † Tertio proditor dicitur, qui proximum circumuenit & eum calide ſeducit, vt illum in periculum ſalutis trahat. 24. qõ. iij. c. transferunt, & 15. q. i. c. ſi cupis. † Quarto is proditor dicitur qui fraterna
3 diſcordia infectus, iura charitatis & veritatis ſpernit. xi. q. iij. c. abiij. † Quinto dicitur proditur, qui ſecretum ſibi cõmiſſum publicat. de pœnit. diſtinc. vi. c. ſacerdos. & c. clericus 46. diſtinct. c. ſi peccauerit ij. qõ. i. & in c. nolite.
4 xi. quæſtion. iij. Et in hoc ſciendum eſt † ꝙ crimen proditionis ex tribus cauſis dicitur maius vel minus. vno modo ex parte perſonæ quæ prodit ſecretum, vt puta, ſi ſit ſacerdos, vt in præallegat. c. ſacerdos. Secundo modo ex parte parſonæ proditæ: Magis enim peccat, qui Dominum

ſuum prodit quam alium.c. de forma. xxij.q.v. Tertio & vltimo modo ex modo proditionis: Longe enim differt an ſecretum in pœnitentia cõ-
5 miſſum fuerit,an non. † Sexto proditor dicitur,is qui bellum mouet ſine
6 diffidatione,vt dixit Ioan. Andr.in c.i.de homicid. in vi.† etiam proditor dicitur qui alicui venenatam potionem propinat,vt fecit ſcæleſtiſsimus,et nefaudiſsimus ille Illuſtriſsimo & Inuictiſsimo Franciſ. Mariæ Feltrio de Ruuere Vrbini Duci,& Illuſtriſsimi Dominij Venetorũ generali Capitaneo,ex qua potione cum vniuerſo totius Italiæ ac etiam exterorum me
7 rore extinctus fuit. † Septimo proditor dicitur, qui non oſtendit ſe facere illud ꝙ facit,& ſecrete contrarium facit eius ꝙ facere debet.l. omne delictum.§.exploratores.ff.de re milit.l i.ff.de præuaricat.l.atlætas.§.penult.ff. de his qui not.infam.Bartol.in l.reſpiciendum in.§.delinquunt ff.de pœn. Ioan.Andr.in c.i.de homicid.in vi.in nouel.Bald.in c.i.in princip.in titul. quibus mod.feud.amit.in vſibus feud.& in auct.Item nulla.C.de epiſco. & cleric.gloſ.in c.clericus qui.46 diſtinct.Bar. in extrauag. qui ſint rebel.
8 in verbo rebellis.verſic.item nota ꝙ proditorie. † Octauo proditores dicunt qui veniunt contra fidem datam, Angel.in l.i.§.non fuit.ff.de dol.allegat tex.in l.proditores.ff.de re milit. & tex.in l.fin.C. de delator.libr.x. Alexan.in conſil.xiij.conſideratis his quæ in thæmate, col.ij.nume.ix.in
9 vi.volum. † Nono proditor dicitur qui dum ſe amicum oſtendit poſtea damnum,iniuriam, vel machinationem infert, vt dixit Angel.in.§.interdum.nume.6.inſt.de hæredit.quæ ab inteſt.defer.ad idem gloſ.46.diſtin.
10 in c.clericus. & xi.q.iij. c. nolite. † Decimo proditor eſt qui ad hoſtes ſe transfert,vel eius literas mittit in damnum Reipublicæ vel Domini ſui,vt dixit Math.de Afflict.in c.i.§.porro qui Dominum, num.26.in titu.quæ
11 fuit prima cauſa benefic.amit.in vſibus feud. † Vndecimo proditor dicitur ſubditus qui infamat Dominum ſuum,vel aliquid contra illius honorem facit: Ita dixit D.Hippol.Marſil.præceptor meus in conſil.prim.colum.iij.nu.22.in i.volum.alleg.Ioan.Andr.in c.i. de feud. quem refert & ſequitur Bald.in c.i.in princ.col.vi.verſicul.quid de rebus.in titul. quibus
12 cauſ.feud.amit.† Duodecimo proditor dicitur,is qui Caſtrum,Arcemve ſeu locum conſimilem ſuæ fidei commiſſum, hoſtibus tradit.22.q.v.c.de
13 forma. † Tertiodecimo proditor dicitur,vaſallus vel ſubditus principis, qui permiſit venire in ſui principis territorio eius inimicos, vt voluit Bal. in l.i.ff.de rerum diuiſ.q.42.& Marti. de Laud.in tract.de crim.læſæ maieſt.q.38.hoc tamen ſane procedit ſi vaſallus vel ſubditus poterat impedire ne gentes inimicæ pertranſirent.facit text.in l.ſi quis a Barbaris.ff. de re milit.& ita tenuit Math. de Afflict. in c.i.in.§. & bona committentium
14 nu.100.in tit.quæ ſint regal.† Quandoqꝫ quis dicitur proditor ſui ipſius,

vt puta in muliere quæ extrinsecus ostendit nolle viro consentire, & illi resistit aliquantisper, tamen aliud in corde gerit, & se victam dissimulat: de qua Ouid. sic alludens dicit.

Quæ, cum ita pugnaret tanquam quod uincere nollet,
Victa est: non egre proditione sua.

Et si cupis plura videre in hac materia, videas Paridem de Put. in tract. de re milit. in titul. quando prouocat. ad pugnam ratione prodit. nu. 5. & ibi-
15 dem nu. 3. dicit, † ꝙ proditor principis dicitur proditor dei: allegat. 23. q. v. c. si apud. & ij. q. vij. c. non potest. & Prouer. cap. vij. & l. fin. C. de summa trinit. & fid. cathol. vide etiam late per Lucam de Penna in l. fin. C. de delat. lib. x. & dicit idem Luc. in l. quisquis. col. ij. in versic. tales delinquentes, C. de peti. bonor. sublat. libr. x. ꝙ proditor dicitur is qui crimen læsæ maiestatis commisit.

16 Proditorie autem occidere dicitur quis, quando sine diffidatione aliquē occidit, vt habetur in c. i. de homic. in vi. & per Math. de Afflict. in suis decisio. Neapolit. Decis. 265. nu. 64. Et proditorie quid fieri dicitur, quando fingo me amicum, & tracto te vt inimicum, vt dixit Bar. in extrauag. ad reprimen. in verb. rebellis. facit illud Psalmi 61. Ore suo benedicebat: corde autem maledicit. & quod dicitur, Populus iste labijs me adorat: cor
17 autem ipsorum longe est a me, vt habetur. Math. cap. 15. † Et ita fecit Cæsar Borgia Alexandri. vi. Pont. Maximi filius Valentinus Dux nuncupatus, qui fingens se amicissimū Guidobaldi Feltrij eius nominis primi Vrbini Ducis, velleq; per eius loca cum exercitu in Romandiolæ prouintiam iturus pertransire, circiter annum Domini millesimum quingentesimum, cum primum ciuitatem Callij vt dicti Vrbini Ducis amicus ingressus est, illam occupauit: & nisi re intellecta Guidobaldus Dux Vrbini existens insperatæ rei nouitate perterritus fugam arripuisset, in illius sanguinolentas manus incidisset: & propterea merito illum proditorie id egisse scribit Ias. in consil. suo 86. in causa Reuerend. Domini Gentilis, in iij. volum. Et hæc ipse noui, quia tunc puer eram, & Ciuitas Forosempronij mihi patria demum de anno. 1502. de mense Octobris direpta & lacerata fuit miserabiliter ab exercitu dicti Valentini Ducis, & ipse in tenera ætate tunc constitutus præda dictorum militum fui, qui me aliquandiu in Fanensi primo, demum in Pisaurēsi Arce captiuum detinuere, donec a patre meo tercentum aureorum numorum pretio redemptus fui. Sed relinquamus ista quæ potius ad Historiam quam ad præsentem tractatum pertinent.
18 † Hoc vnum silentio non præteribo, ꝙ Guidobaldus Dux præfatus admodum literatus, græcas enim & latinas literas non minori studio, in quibus admodum eruditus fuit, q̄ Federicus ille summus armorū Dux, ac sem-

per victoriosus eius pater literatissimus coluit, cui Christophorus Pierius Gigas Patruus meus ob singularem eius doctrinam Poæta non obscurus admodum gratus extitit, eiq; vt patrem immitaretur sic scripsit.

Quid opus est graios uideas librosue latinos:
Vt belli & pacis tempora nosce queas.
Nam propria uirtute Ducem clarumq; triumphis.
Ante oculos si uis ponere: pone patrem.

SVMMARIVM.

1 *An Proditor dicatur qui iustitiam barratauit?*

2 *Qui iustitiam opprimunt, cum positi sint ad illam administrandam, proditores nuncupandi sunt.*

3 *Arma iudicum qui iustitiam peruertunt depicta in Ciuitate seu Palatio deleri debent ad eorum uituperium.*

4 *Iudex qui in cõmisso sibi officio iuste & laudabiliter se gerit, dei minister appellabitur.*

QVAESTIO II.

1 SECVNDO quæro: An proditor dicatur qui iustitiam barratauit? Dicas ꝙ sic: & ꝙ contra eum procedi debet ad instar rei criminis læsæ maiestatis, vt in l.i.& in auct.ibi posita.C. de pœn. iudi. qui mal. iudica. & ita tenuit Paris de Put.in tract.de sindic.in princip.col.ij.nu.ix.† Tales enim
2 qui iustitiam opprimunt, cum positi sint ad illam administrandam, iustitiam prodere videntur: merito igitur proditores nuncu-
3 pandi sunt.& propterea dixit idem Paris loco præalleg.† ꝙ iudicum, qui iustitiam peruertunt, Arma depicta in ciuitate seu Palatio deleri debent. ad eorum vituperium.argumen.tex. in l.eorum, cum ibi not.per Bar.ff.
4 de pœn.† Dei enim minister appellabitur iudex qui in commisso sibi officio iuste & laudabiliter se gesserit.23.q.v.c qui malos. & ideo tales publice commendandi sunt.l. iustissimos.C. de officio rector. prouinc. facit ꝙ dicitur Psal.32.Rectos decet collaudatio: Econtra vero iustitiam vendens aut aliter peruertens Satanæ minister nuncupandus erit.

SVMMARIVM.

1 *Filius si sit proditor patrie uel domini sui, an ex hoc poterit a patre exhæredari?*

2 *Filius si crimen læsæ maiestatis commiserit, & a patre præteratur in suo testamento non propterea tanquam præteritus testamentum rumpit.*

QVAESTIO III.

1 TERTIO quæro: si filius sit proditor patriæ vel domini sui, an ex hoc poterit a patre exheredari? Videtur dicendum ꝙ non: & est ratio, quia ista causa non est de enumeratis in.§.causas.in auct. vt cum de appel. cognos. ex quibus pater filiū exheredare posśit, ita dixit Marti. de Laud. in tract.de crim.læsæ maiest. q.39. Veruntamē talis filius patri succedere non poterit: quia est proprie proditor.l.i.C.de hæred.inst. & not.in l.eius qui.ff.de test.& in l.fallaciter.C.de abolitio.In contrarium, quod immo pater filium proditorem patriæ vel principis sui exheredare posśit, facit ꝙ dixit Andr.de Iser.in c.i.§.præterea si vasallus.colum.iij.in versic. Audiui iudicatum, in titu. quæ fuit prima causa benefi.amit.vbi voluit, ꝙ pater exheredare posśit filium crimen læsæ maiestatis committen-
2 tem, & qui fuit proditor regis vel Domini sui.facit, † quia si filius crimen læsæ maiestatis commiserit, & a patre prætereatur in suo testamento, non propterea tanquam præteritus paternum testamentum rumpit. Censetur enim mortuus licet viuat, vt voluit Bar.in l.hac adictali.C.de secūd.nupt. quem sequitur Math.de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium col.iij. nu.32.in tit.quæ sint regal. in vsibus feud. facit etiam, quia si filius patre committente crimen læsæ maiestatis cōtra personam Imperatoris vel eius Consiliariorum punitur, quia infamis efficitur perpetuo, & insuccesśibilis hæreditatum tam ab intestato quam ex testamento, quorumcunq; etiam extraneorum, vt in l.quisquis.§.filij vero.C.ad leg.iul.maiest. ergo multo magis cum ipse commiserit huiusmodi crimen a patre exheredari poterit. auct.multo magis.C.de episc.& cleric.cum similibus.

SVMMARIVM.

1 *An Proditor a duello repellatur?*
2 *Maximum delictum attribuitur ei cui proditio impingitur.*
3 *Fuluia, siue Iulia mulier impudica detexit coniurationem Catilinæ, in Romanam Rempublicam.*

QVAESTIO IIII.

1 QVARTO quæro: an proditor a duello repellatur? Circa hoc Paris de Puteo in tractatu suo de re milit. in titul. quando prouocat.ad pugn. ratione proditionis. in princip. Tenet quod sic. Hoc tamen sane procedit quando notorium esset,

vel per ſententiam appareret aliquem proditorem eſſe: ſecus autem eſſet quando non fuiſſet de proditione condẽnatus, vel non adeſſent teſtes probantes dictam proditionem. Iſto enim caſu ſi quis aliquem proditorem appellaret, ille ſic infamatus ſe defendendo poſſet ipſum infamautem & proditorem nuncupantem ad Duellum prouocare: ita voluit Paris de
2 Put. loco præallegat. † Maximum enim delictum attribuitur ei cui proditio impingitur: nam proditionis pœna ipſum, eiuſq; honorem, famam bonam, & poſteros maculat. facit tex. in l. quiſquis. C. ad leg. iul. maieſt. & l. proditores. ff. de re milit. Ita voluit etiam elegans doctor Andr. Alciat. in tract. ſuo de Duel. in tit. quæ except. repellant prouocantem. vbi ponit, an huiuſmodi exceptio, tu es proditor, repellat prouocantem ad Duellum in crimine læſæ maieſtatis. & q talis non repellatur. facit, quia quicunq; admittitur ad accuſandum & teſtificandum in dicto crimine, etiam ſi ſit infa
3 mis. l. famoſi & ibi doct. ff. ad leg. iul. maieſt. † Et Lucij Sergij Catilinæ in Romanam Rempublicam factam coniurationem Fuluia impudica mulier (alij Iuliam dicunt) detexit: & Marcum Tulium Conſulem in eius iudicium inſtruxit. putat tamen Alciatus loco præallegato etiam tali caſu a Duello proditorem reijci.

SVMMARIVM.

1 *Vaſallus ſi fuit proditor Domini ſui, an feudum amittat?*
2 *Fieri non poſſe dicitur, q honeſte & ſine dedecore fieri non poteſt.*
3 *Qui proditionem commiſit, ita deinceps facturus præſummitur.*
4 *Proditor ſtare non poteſt in curia principis.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro: ſi vaſallus fuit proditor Domini ſui, an feudum amittat? Dicas breuiter q ſic c. i. in titul. An ille qui interfe. fratrem Domini ſui. feud. amit. ad idem tex. in c. i. in. §. item ſi fratrem, in tit. quib. mod. feud. amit. Ideo talis in curia Domini ſui ſine dedecore eſſe non po-
2 teſt. † Dicimus enim quid fieri non poſſe non ſolum quando ſecundum naturam fieri non poteſt, verum etiam quando honeſte, & ſine dedecore fieri non poteſt, vt dixit Iac. de Beluiſ. in d. c. i. in præalleg. titul. An ille qui interfecit. allegat ad hoc text. in l. an eadem. ff. ex quibus cauſ. maior. Dicas pro hoc eſſe tex. apertum in l. Nepos proculo. ff. de verbor. ſignific. vbi dicitur, q fieri poſſe non dicitur, q honeſte fieri non poteſt. ad

teſt. ad

3 test.ad idem text.in l.filius.ff.de condit.instit. † qui enim proditionem cõ
misit ita deinceps facturus præsummitur.argumen.ff.de accusat.l. si cul.§.
4 hijsdem criminibus.& l.fin.eod.tit. † Ideo proditor stare non potest in cu
ria principis, immo a conuentu principum repellitur, vt dixit Bald.in d.
c.i.in titul.An frater qui interf.fratr. domini.& ibi Mathe. de Afflict.co-
lumna quarta,nume.23.

SVMMARIVM.

1 *Qua pœna puniatur Proditor Principis, Regis, uel Domin sui?*
2 *Idem dicitur, de proditore populi cui subest, & patria.*
3 *Quo genere mortis proditores puniantur, attenditur consuetudo regionis.*
4 *In Italia ut plurimum furcis suspenduntur.*
5 *Nobilis proditor punietur grauiori pœna quam Ignobilis.*
Nobilis si proditionem committit in Gallia, altioribus furcis suspenditur.
6 *Rebelles, & committentes crimen læsæ maiestatis in Gallia qua pœna puniantur?*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: qua pœna puniatur proditor Principis, Regis, vel Domini sui, vt puta Baronis, Comitis, Marchionis, vel Episcopi temporalem iurisdictionem habentis? Dicendum ꝙ pœna mortis punietur: quia crimen læsæ maiestatis vel quasi committit, vt voluit Bald. in l. data opera.col.iij.versicul.vlti.in hac.C. qui accus. non pos.
2 † Idem dicendum in proditore populi cui subest & patriæ: Dicitur enim committere crimen læsæ maiestatis, vt voluit Alexand.in consil.13. Con
sideratis his quæ in thæmate, colum.i.in vi.vol.vbi dixit, hoc probari in l.
fin.cum glos.ibi in verb.prodita.vbi not.doct.C.de abolit.vbi etiam An
gel.qui dixit ad hoc illam glos.esse singularem.& not.Iac. de Butr.in d.l.
3 quisquis.in fin.C.ad leg.iul.maiest.& Bald.in l.i.C. de fals.moner. † Quo
autem genere mortis proditores puniantur, attendenda erit consuetudo re
gionis in qua huiusmodi delictum committitur. Sed vt plurimum in Ita-
lia furcis suspenduntur, quod recte factum exemplo est nobis Iuda Scha-
riot vnus ex duodecim discipulis Iesu Christi Seruatoris nostri, qui post-
quam Christum Pharisæis tradidit semetipsum laqueo suspendit. vt testã
tur, Matheus, Marcus, Lucas, & Ioannes Euangelistæ, in eorum Euangelijs
4 passionis. † Sciendum tamen est, ꝙ si Nobilis sit proditor non ea pœna
qua Ignobiles pro tali delicto punietur, sed grauiori, vt dixit Bald. in c.

cum quidam, ext. de iure iurand. vbi voluit, ꝙ Nobilis incidens in crimē proditionis altioribus furcis ſuſpēdatur, ꝙ in Gallia ſeruari dicit: & refert ac ſequitur Felyn. ibidem in verſic. Tertius eſt. & in verſicul. quod autem dictum eſt, & in c. Paſtoralis. colum. i. verſicul. ſecundo fallit. de officio delegat. & prædicta reaſſumit ſolennis Doctor Andr. Tiraquellus in tract.
5 ſuo de nobilit. cap. 20. nu. 116. At curioſius agens † quæſiui a præclaro Doctore Dom. Ioanne Coraſio Tholoſano, cum quo mihi arctiſsima eſt amicitia, & qui in Ferrarienſi Gymnaſio modo ius ciuile legit, quo nam mortis genere rebelles Regis, & qui crimen læſæ maieſtatis in regem committunt, in Gallia puniantur? qui mihi retulit, ꝙ huiuſmodi nefandiſsimi criminis rei quatuor ferociſsimis æquis manibus pedibuſq; alligati viui dilaniantur. vide ad prædicta quæ latius ſcripſi ſupra in rubric. de pœn. committ. crim. læſæ maieſtatis q. i.

SVMMARIVM.

1 *Si quis fuit proditor principis, & tandem ad gratiam reſtitutus fuerit, ſi poſt huiuſmodi reſtitutionem aliquis illum proditorem uocet an iniuriarum agere poßit contra nominantem ipſum proditorem?*

2 *A Principe reſtitutus amplius proditor dici non poteſt.*

3 *Reſtitutio tollit omnem maculam.*

4 *Proditori a principe reſtituto, ſi quis dixerit, tu fuiſti proditor, iniuriarum actione non tenebitur.*

5 *Si quis dicat proditori reſtituto, quòd eſt proditor et quòd uult cum eo pugnare & probare quòd eſt proditor, talis reſtitutum ad duellum iniuſte prouocaret.*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO quæro: ſi quis fuit proditor Imperatoris vel Regis ſeu alterius Principis, & tandem ad gratiam reſtitutus fuerit, princeps ſibi nanq; indulſit, ſi poſt huiuſmodi reſtitutionem & indulgentiam aliquis illum proditorem vocet, an iniuriarum agere poſsit, contra nominantem ipſum proditorem? Hāc quæſtionem mouet Andr. de Iſern. in c. i. §. præterea ſi vaſallus. col. v. verſicul. Vnde qui vocat hunc. in titul. quæ fuit prima cauſa benefic. amittend. vbi dixit, ꝙ vocans reſtitutum proditorem actione iniuriarum tenetur, per text. in l. imperialem. §. ij. C. de nupt. & l. ꝙ ita ſtatutum. ff. de edil. edict. idem dixit Math. de Afflic.
2 in d. §. præterea, in verſic. gloſa tertia, nume. 98. † per reſtitutionem enim

a principe factam amplius proditor dici non potest, cum princeps de inhabili habilem facere posſit.l.quidam conſulebant.ff.de re iudic.& l.ij.C.de
3 crim.ſacrileg. † Reſtitutio enim tollit omnem maculam, vt voluit Andr. de Iſern.in c.i.in tit.de vaſal.decrep.ætat.& etiam in d.§.præterea.per tex. in l.i.ff.de poſtul.& l.non omnis.§. abarbaris.ff. de re milit. Veruntamen
4 † ſi quis dixit tali reſtituto,tu fuiſti proditor, iniuriarum actione non tenebitur,vt dicit idem Iſern. in d.§. præterea.quem ſequitur ibidem Afflict. in d.verſic.gloſ.iij.nu.101.Et hoc procedit etiam ſi princeps in reſtitutione dixiſſet,volumus ꝙ tibi dici non poſſit ꝙ fuiſti proditor, de quo Af-
5 flict.loco præallegato. Vnum non omitto,† ꝙ ſi quis dicat reſtituto ꝙ eſt proditor,& velit cum eo pugnare dicens ꝙ vult probare,ꝙ eſt proditor,talis reſtitutum ad duellum iniuſte prouocaret: quia facta reſtitutione amplius non eſt proditor, ita dixit Iac. de Caſtillo in tract. ſuo de Duell. libr.iiij.capitul.vij.

SVMMARIVM.

1 *Dãnati de proditione per eũ contra principem cõmiſſa, & propterea banniti,an eius arma depicta in Ciuitate, a qua ipſe ob tale delictum exul factus eſt, deleri debeant?*
2 *Qua pœna puniatur corrumpens rebellis, aut proditoris immaginem in foro pictam ad illius ignominiam,ut cunctis appareat.*
3 *Depingere figurã alicuius propter proditionẽ,uel laudẽ eſt imperij, uel iuriſdictionis. Et depingens eam, ſine ſuperioris licentia,tanquam utens imperio & iuriſdictione,incidit in crimen læſæ maieſtatis.*
4 *Proditor non poteſt eſſe teſtis in aliqua cauſa.*
5 *Principis proditor,dei proditor dicitur.*
6 *Proditorem principis quilibet denuntiare tenetur.*

QVAESTIO VIII.

1 OCTAVO quæro: aliquis damnatus fuit de proditione per eum contra principem commiſſa, & propterea bannitus,an eius arma depicta in ciuitate,a qua ipſe ob tale delictum exul factus eſt,deleri debeant? Dicendum ꝙ ſic,ſecundum Bart.in l.ij.ff.de oper.public. idem tenuit Marti. de Laud.in tract.de crim.læſæ maieſt.qõ.41. & Math.de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium col.ij.in x.ſpetiali.nume.25.in tit.quæ ſint regal.facit tex.in l.eorumff.de pœn.quem ad hoc ſingularem eſſe dixit Rom.in ſingulari ſuo.476.incipiente. Eorũ Arma.& idem ſin-

gulari 669.idem dixit Andr. Tiraquellus in tract. suo de nobilit.cap.20. nu.116.idem dixit Bart.in d.l.eorum.& Ias.in.§.pœnales. inst. de actio.& Paris de Put.in tract.suo de syndic.in prin.nu.9. Vide ad hoc ea quæ scri
2 psi in rubr de rebelli.q.23.infra. † Sed qua pœna punitur is, qui rebellis aut proditoris immaginem in foro pictam pedibus, seu pedum altero suspensam ad illius ignominiam, vt cunctis appareat, corrumpit, seu delet, ne cognosci posit? Dicas talem puniri in ducatis quingentis.l. si quis id quod.ff.de iurisdict.omnium iudic.& ibi doct. idē dixit Marti.de Laud. in tract.de crim. læsæ maiest.qō.26. Ad prædicta vide, quæ scripsi supra q.59.in rubric.qualiter & a quibus crim.læsæ maiest.commit. Vnum nō
3 omittam, † ꝙ depingere figuram alicuius propter proditionem vel laudem est imperij, vel iurisdictionis: Ideo fieri non potest sine auctoritate superioris: immo talis sine superioris licentia id faciens, tanꝗ vtens imperio & iurisdictione, cum illam non habeat, incidit in crimen læsæ maiestatis, vt scribit Curtius Iunior in l.si quis id quod col.i.nu.5.ff.de iurisd.
4 Sciendum est etiam, † ꝙ proditor non poterit esse testis in aliqua causa, secūdum Bal.in c.licet vniuersis.de testi.quod tenuit etiam Marti. de Laud.
5 in suo tract.de crim.læsæ maiest.q.xliij.facit, † quia principis proditor ipsius dei proditor esse dicitur. 23.q.v.c.si apud. & ij.q.vij.c. non potest. &
6 prouerbior.c.8. & l.fin.C. de summa trinit. & fide. Cathol. & ideo † licet de iure quis non teneatur aliquem denūtiare, nihilominus proditorem principis quilibet denuntiare tenetur.l. methodorum.ff. de pœn. ita dixit Andr.de Iser.in c.i.§.i.in tit.quæ fuit prima causa benefi.amittend.idem tenuit Marti.de Laud.in tract.de principe.q.558.& idem in tract. de crim. læsæ maiesta.q.53.& Math.de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium nu.373.in tit.quæ sint regal.

SVMMARIVM.

1 *An Proditor, & rebellis inter se diferant?*
Non subditus, non dicitur committere crimen læsæ maiestatis.
2 *Proditor potest esse etiam qui subditus non est.*
3 *Proditor sui episcopi uel alterius domini spiritualis habentis temporalem iuridictionē, crimen læsæ maiestatis committere dicitur.*
4 *An Proditor, uel quicquam proditorie facere defferant?*
5 *Associans aliquem in itinere, & nulla inter eos superuenieute rixa, socium percutiens, id proditorie fecisse dicitur.*
Proditorie agens contra priuatum, non dicitur proditor, sed proditorie agere.
6 *Proditor dicitur is, qui contra Principem uel Rempublicam proditionem facit.*
Multis modis contra Principem, uel Rempublicam committitur proditio.

QVAESTIO IX.

1 NONO quæro: an proditor & rebellis inter se differant, an vero sint vnum & idem? Dicas ꝙ differunt, quia rebellio non cadit in non subditum illius principis contra quem cõmittitur, de quo dixi. infra q. vij. sub rub. de rebelli. & ita voluit Bar. in extrauag. qui sint rebell. in verb. rebellis. ad idem Bald. in l. amissione. §. qui defficiunt, post glos. ibi. ff. de capit diminut. & habetur. per Sigismund. Lofredi. in consil. v. omissa facti serie col. x, prope finem nu. 42. & faciunt dicta supra. q. 68. in rubr. qualiter et a quibus crim. læsæ maiest. committat. vbi vidimus, ꝙ non sub
2 ditus non vicitur committere crimen læsæ maiestatis, † proditor vero potest esse etiam qui subditus non est, vt dixit Bar. in d. extrauag. qui sint rebel. in d. verbo rebellis. & propterea dicitur, ꝙ non omnis proditor dicitur committere crimen læsæ maiestatis, sed solum is qui dum subditus est proditionem committit, in magnum principis aut Reipublice, cui subest, damnum, vt dixit Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committẽtium col. viij. versi. Trigesimo septimo in fin. nu. 99. in tit. quæ sint regal. in vsibus.
3 feudor. Ideo † proditor sui episcopi vel alterius domini spiritualis, habẽtis temporalem iurisdictionem crimen læsæ maiestatis committere dicitur, ita dixit Bal. in l. data opera. C. qui. accus. non possunt. quem sequitur Io. de Anan. in c. qualiter & quando ij. §. fin. col. iiij. de accusat. & Præposit. in c. imprimis. in. §. de persona col. iij. versi. ꝙ proditor. ij. q. i.

4 † Sed an proditor, vel quicquam proditorie facere differant? Bar. in l. respiciendum. §. delinquunt. in princ. dixit, ꝙ prodere est vnum actibus ostedere, & aliud in mente gerere: allegat not. in l. i. ff. de præuaricat. & tex. in l.
5 iiij. in prin. ff. ad leg. iul. maiest. Ideo dicit, † ꝙ si aliquis assotiat aliquem in itinere, & nulla inter eos superueniente rixa sotium percutiat, id proditorie fecisse dicitur: quia aliud gerebat in animo quam in actu. l. fin. C. de delator. lib. x. vel cum aliquis ostendens se alicuius amicum illum retro percutit, id proditorie egisse dicitur, vt per Bar. in d. §. delinquunt. quem sequuntur Doct. in c. i. de homicid. vbi Petr. de Ancha. Ioan. de Anan. & Felyn. & tali casu proditorie agens contra priuatũ, nõ dicitur proditor, sed proditorie agere. l. athletas. §. i. ff. de his qui not. infam. ad idem Alex. in consil. 145. viso thæmate col. ij. versi. & ex his. in vij. vol. & Alber. in l. si amici
6 domum. ff. de Adul. † proditor autem dicitur is qui contra principem vel Rempublicam proditionem facit, vt declarat Bar. in d. extrauag. qui sint. rebel. in verb. rebellis. in versic. item nota quod proditorie. Multis autem modis contra principem vel Rempublicam committitur proditio, de qui-

bus dixi supra in princi. in prima q. huius Rub. Multa alia de proditoribus scripsi supra l.i.& ij.in variis questionibus, quæ hic non repeto.

DE REBELLIBVS

SVMMARIVM.

1 *Rebellis quis dicatur?*
2 *Rebelles dicuntur etiam, qui rebellant contra prosperitatem Pape.*
3 *Rebellis dicitur omnis in proterua & notoria inobedientia existens.*
Rebellis pluribus modis quis dicitur,
4 *Rebellis, a Rebellando dicitur.*
Rebelles appellantur qui in fide non permanent, & iussis Principis non obediunt.
5 *Rebellis exponitur, idest Infidelis.*
Rebellio dicitur quasi reiteratio belli, & post pacem ad bellum reuersio.
6 *Resistere quis dicitur pluribus modis.*
Transfuga appellabatur ab Antiquis, qui recedebat de terris principi subiectis, & ibat ad hostes.
7 *Isti uiui exuruntur, aut furca suspenduntur.*
8 *Scipio Affricanus superior deuicta Carthagine, grauius in Romanos quam in latinos transfugas animaduertit.*
9 *De Iure ciuili antiquo, qui Rebellando, locum in quo sub Principis obedientia stabant retinebant, speciale nomen non habebant, sed hi qui deficiunt uocabantur.*

QVAESTIO I.

CVM etiam hi, qui a suo Principe Rebellant, in crimen læsæ maiestatis incidant: Ideo de eis quoque uidendum erit.
1 Et primo quero: † quis dicatur Rebellis? Dicas, q̄ is dicitur, qui quomodocunq; publice vel oculte contra Principis honorem & fidelitatem Rebellionis opera facit, & contra Imperii prosperitatem aliquid machinatur, uel contra principem & eius offitiales in his quæ ad commissum eis offitium perti-
2 nent Rebellando, ita dicit tex. in Extrauag. qui sint Rebel. † Rebelles dicuntur etiam non, solum qui Rebellant contra prosperitatem Imperatoris, sed etiã qui rebellant contra prosperitatem Papæ, vt per Ias. in consil. lxxxvi. in causa Reuerẽ. Domini Gentilis, col. iij. ver. Rebelles in iij. volu. & idem Ias. in cons. cxxxix. in præsenti consultatione col. ij. in fin. vers.

3 Nam rebellis, vbi dixit, † ꝙ rebellis dicitur omnis in proterua & notoria inobedientia existens. Dicitur etiam quis pluribus aliis modis rebellis: sed quia alii modi quibus quis rebellis dicitur non faciunt ad materiam nostram, ideo de illis aliter non scribam, sed poteris uidere Bar. in d. Extrauagan. qui sint rebel. in verb. rebellis, & per Doct. in clemen pastoralis. de re. iudic. et Præposit. in c. in primis in. §. de persona. ij. q. prima.

4 † Et dicitur rebellis, a rebellando: nam rebello, verbum, repugno significat, & quasi bellando aut certando contrauenio & contendo: vnde rebelles appellantur qui in fide non permanent, & iussis Principis non obediunt, ita testatur Ambr. Calepi. in suo Dictionario, ad idem Bar. in d. extra
5 uag. qui sint rebell. in verb. rebellis † vbi exponit rebellis, idest infidelis, et idem in eadem extrauag. in verb. tenore, vbi dixit, ꝙ rebellare idem est ꝙ resistere. Et isto vocabulo antiqui legum conditores non utebantur. Ea propter Henricus vij. Imperator constitutionem prædictam fecit ad hoc declarandum, vt testatur ibidem Bar. in prædicta glos. Dicitur & rebellio quasi reiteratio belli, & post pacem ad bellum reuersio, vt dixit Domi. in c. fi. 38 Distin. istud autẽ competeret ciuitatibus, quas bello deuicisset Princeps, quæ demum ab eo rebellarent.

6 † Resistere autem quis dicitur pluribus modis. Primo aliquid faciendo contra, vel non faciendo, vt puta, non obediendo. Et quia antiqui (vt dictum est) hoc nomine, rebellis, non vtebantur: Quando aliquis recedebat de terris principi subiectis ad hostes eundo, transfuga appellabatur, vt in l. si quis aliquid. §. transfuga. ff. de pœn. & in l. postliminium. §. transfu-
7 gæ. & §. filius. ff. de capt. & postlimi. reuers. † Isti aut viui exurruntur, aut
8 furca suspenduntur, vt dicit tex. in d. l. si quis aliquid. §. transfugæ. † et ideo Scipio Affricanus superior deuicta Carthagine cum omnes, quos de exercitu Romano ad Carthaginenses transfugerant, in suam redegisset potestatem, grauius in Romanos quam in latinos transfugas animaduertit. Romanos enim tanquam patriæ fugitiuos crucibus affixit, latinos vero tanquam perfidos socios securi percussit, vt testatur Valer. Maximus. libr. ij. in rubric. de milit. disciplin.

9 † Quandoq; autem quis rebellando locum, in quo sub principis obedientia stabat, retinebat: Et isti de iure ciuili antiquo, speciale nomen non habebant, sed, hi qui deficiunt, vocabantur, vt in l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de capit. diminut. Ita declarat Bar. in præallegat. glos. in verb. tenore. subdens, ꝙ isti si rebellant faciendo bellum principi, tanquam hostes ipso iure puniebantur, & ea quæ iuris ciuilis sunt amittebant: illi autẽ qui principi non obediendo rebellabant, vt puta non acceptando eius gentem, ipso iure non puniebantur, nec ea quæ iuris ciuilis sunt amittebant, nisi sena

tus vel princeps id declararet, vt in præalleg. l. amissione. Ideo in hoc Hẽricus Imperator supplet prædictam suam constitutionem, statuendo, ꝗ quomodocunq; aliquis contra principis honorem committat vel machinetur rebellando, rebellis sit, & ita declarat Bar. in d. sua glos.

SVMMARIVM.

1 *An Rebellis Imperii dicatur, qui se Imperio subditum fatetur, sed odio persone Imperatoris rebellat?*

Non potest quis dicere, ꝗ est rebellis Imperatoris, & non Imperij, nec e contra.

QVAESTIO II.

1 SECVNDO q̃ro: An rebellis imperij dicatur qui se Imperio subditum fatetur, sed odio personæ Imperatoris rebellat? Et est dicendum ꝗ sic, per tex. in l. amissione. ff. de capit. dimin. & per tex. in d. extrauagant. qui sint rebel. & habetur per Barto. in sua glos. in verb. tenore. in d. extrauag. vbi dicit, ꝗ non potest quis dicere, ꝗ est rebellis Imperatoris, & non imperij: nec econtra. de quo Bartol. in glos. in verb. nostri. in præallegat. Extrauagant.

SVMMARIVM.

1 *An is qui offitiali Principis parere recusat Rebellis dicatur?*

Rebellis dicitur, qui parere recusat offitiali principis in his quæ ad commissum illi officium a principe spectant.

2 *Rebellis improprie dicitur, qui officiali principis parare recusat in his quæ ad commissum ille officium non spectant.*

Rebellis dicitur etiam, qui Iudici suo non uult parere.

3 *Rebelles intelliguntur, omnes qui sunt in protcrua & notoria inobedientia.*

4 *Verbum Rebellis est uerbum generale, & comprehendit quenlibet subditum contradicentem dicto uel facto sui superioris.*

QVAESTIO III.

1 TERTIO quæro: an is qui officiali principis parere recusat, rebellis dicatur? Responde distinguendo: ꝗ aut quis parere recusat officiali principis in his quæ ad commissum illi officium a principe spectant, aut non. Primo casu talis rebellis dicitur, vt

citur, vt dicit tex.in extrauag.qui sint rebell.& per Barto.in l.hostes.ff.de
capt.& postlim.reuers.& per Deci.in c.sane.el ij.in iiij.not.col.ij.de officio
2 delegat.† Secundo vero casu dicitur rebellis, sed improprie. Nam non so-
lum dicitur rebellis qui domino suo resistit, sed etiam ille qui iudici suo nõ
vult parere, vt dicit Decius in d.c.sane. de officio delegat. in iiij.not. alle-
gat tex.in c.ea quæ.§.primo.de stat.monach.ibi contumaces & rebelles.&
3 in c.ij.de nou.operis nnnciat.ubi Deci.dicit, † ꝙ omnes qui sunt in proter-
ua & notoria inobedientia rebelles intelliguntur, quod not. Angel.in l.ij.
§.fin.ff de iudic.ad idem Bal.in l.si vero.§.qui ergo.ff.de milit.testam. vbi
4 dixit, † ꝙ verbum rebellis, est verbum generale, & comprehendit quem-
libet subditum contradicentẽ dicto vel facto sui superioris. Itaq; non om-
nis rebellio inducit crimen læsæ maiestatis, sed solum quæ statum impe-
rij concernit, vt dixit Bonifa.in clemen.pastoralis.§.sane, in i.col.nu.4. ver
sicul. Non enim omnis rebellio.de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *An Rebellis dicatur, qui coacte, & per metum Rebellionem fecit?*
2 *Voluntas coacta non est proprie uoluntas.*
3 *Rebellio facta per Castrum Ductæ contra communitatem Imole, ex quo fuit meticulo se facta & ex iusto timore, puniri non debet.*
4 *Rebellio facta ad importunas preces alicuius Tyranni, puniri non debet.*
5 *Facere metu Tyranni, & ad illius importunas preces facere equiparantur.*
Preces Tyranni iussui equiparantur.
6 *Renuntiatio Beneficii metu perdendi patrimonium suum a clerico facta, non ualet.*
Etiam si esset iurata.
7 *Matrimonium metu contractum est nullum.*

QVAESTIO IIII.

1 QVARTO quæro: An rebellis dicatur qui coacte & per
metum rebellionem fecit? Dicas ꝙ non: ita voluit Bal.in
consi.36.proponitur consuetudo Ciuitatis, in iij.volum.
vbi dixit, ꝙ talis rebellio dicitur passiua non actiua. facit
2 † quia voluntas coacta nõ est proprie voluntas, vt dixit
Bald.in consi.suo scismat.ꝙ est impressum sub rub.si quis
aliquem testa. prohibu. Abb.in cons.iij.q.vi.in ij.volum.& Imol.in cons.
3 34.visis & ponderatis col.fin.vers.circa secundum, vbi consuluit † ꝙ re-

bellio facta per Castrum Duciæ cõtra communitatem Imolæ, ex quo fuerat meticulose facta & ex iusto timore puniri non deberet, cum non sit imputandum illi qui aliquid propter iustum metum facit, per ea quæ notan
4 tur in l.i.& per totum titulum.ff.de eo ꝙ met.causa.† & hoc procedit etiã si rebellio esset facta ad importunas preces alicuius Tyranni, nam metu
5 Tyranni facta diceretur. † Æquiparantur enim ista, aliquid facere metu Tyranni, & ad illius importunas preces facere, vt dixit Innoc.in c.petitio. de iur.iuran.& Barto. in tract.de Tyran.q.vij. preces enim eorum, iussui æquiparantur, vt per glos.in l.i.in princip.ff.ꝙ iussu.circa ꝙ, plura allegat
6 Math.de Afflict.in suis decision.Neapolit.Decis.69.nu.5.facit, † quia renunciatio beneficij metu perdendi patrimonium suum a clerico facta, non valet, c.Abbas, extr.de his quæ vi met.ue causa fiunt.vbi tex.in fin.dicit, ꝙ quæ metu fiunt de iure debent in irritum reuocari. Immo si renunciatio beneficij metu facta esset etiam iurata non valeret, text.est in c.ad au-
7 dientiam, eod.tit. † idem dicimus de matrimonio metu contracto quod est nullum, ut per Abb.& alios in c.cum locum.de sponsal.& in c. consultationi eod.tit. Idem Abb.in c.veniens vers.item potest notari.de sponsal. & in c.ad id ꝙ, vers.nota prim.eod.tit.vbi concludit, ꝙ Matrimoniũ metu contractum est ipso iure nullum. Et præmissam conclusionem, ꝙ rebellis non sit qui metu rebellionẽ fecit, tenuit etiam Aymo.Crauetta in consi. vi.col.xviij.in vers.septimo arguitur, nu.84.ad idem Lauren.Calcaneus in cons.81.col.ij.& vide Grãmat.in cons.31.in causa mag.Ioannis Bapt.per totum, ubi consuluit in contingentia facti pro ista opi.

SVMMARIVM.

1 *Machinare contra imperium quid sit?*
2 *Machinare est aliquid dolose ordinare.*
Machinatio in arte uerborum consistit.
3 *Rebellans contra offitiales Imperatoris pro his quæ petunt pro statu imperij, sine dubio, rebellis dicitur.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO q̃ro, dixi supra in diffinitiõe rebellis, ꝙ rebellis est qui aliquid machinatur cõtra prosperitatẽ ĩperij: modo videndũ, quid sit machinare contra Imperium? Bar.in ex-
2 traua.qui sint rebel.in verb.machinantur, dicit, † ꝙ machinare est aliquid dolose ordinare: machinatio.n.in arte verborũ cõsistit, vt.ff.de dolo.l.i.§.i. & ibi not.& ita dixit, d.

glos.ibi in verb.machinationē,vt puta dicit ibi Bar. faciendo inter se ligas & societates prohibitas, sub aliquo velamine vel colore licito, allegat tex. in l.ij.ff. de extraordi. crimin. subiungens Exemplū,quando Imperatore vel eius nuncio volente ingradi Ciuitatem pro recuperandis iuribus Imperii,tam ibi quam alibi aliqui respondent ꝙ nolunt tot armatos vel tantā eius gentem,quia esset periculosum eorū statui,& sic illi dant verba donec labatur tempus in quo multa fieri possent pro prosperitate Imperii. Dicit enim Bar.ibi ꝙ iste sunt quædā machinationes, licet ad bellicos actus non sit deuentum. Ista nanq; machinatio inobedientia sequuta,illos rebelles facit,ad idē vide Curt.Iunior cōs.137.col.iij.nu.12.in ij.volu.vbi dixit,† ꝙ
3 qn̄ aliquis rebellat contra officiales Imperatoris pro his quæ petunt pro statu Imperii, sine dubio rebellis dicitur: ideo concludit ꝙ homines cuiusdā castri qui denegarunt hospitari milites Cesareæ Maiestatis ad mandata Capitanei generalis merito dici poterunt rebelles Imperij.

SVMMARIVM.

1 *An esse rebellem imperij uel esse in odium imperij idem sit?*
Rebellio est quid mortale.
2 *Esse in odium imperij est medicinale.*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: An esse rebellem Imperij uel esse in odiū imperij idem sit? Dicas ꝙ non: nam rebellio est quid mortale,nec remitti potest,nisi ex Principis gratia, ut habetur per Doct. in c.i.§.& bona committentium,vbi Mathe. de Afflict. in tit.quæ sint regal.in vsibus feudor. † Esse autē
2 in odium imperii est medicinale: remittitur enim odiū purgata contumacia, Auct.item nulla communitas. C.de epis.& cleric. ita uoluit Mart.de Laud.in tract.de crim.læsæ maiest.q.xlviii. Dicas ꝙ fuit orignalis doctrina Bar.in extraua.qui sint rebel.in sua glos.in verb.rebellis, in vers.Item nota ꝙ aliud.

SVMMARIVM.

1 *Si hi qui libertatem ab Imperatore recognoscunt siue ex priuilegio, siue ex Imperatoris patientia imperio sint rebelles an priuari posint libertate?*
2 *Et an idem sit in his qui a Papa libertatem recognoscunt?*

3 *An idem sit in Dominis Venetis?*

4 *Domini Veneti liberi sunt.*

5 *Ciuitas Venetiarum cum in mari fundata sit Imperatorem recognoscere non tenetur.*

6 *Nonulli dicunt Dominos Venetos ex eo liberos esse, quia libertatem contra Imperatorem præscripserunt.*

Albericus de Rosate, testatur uidisse priuilegium exemptionis concessum Duci & Ciuitati Venetiarum Bulla aurea munitum.

7 *Non subditus rebellionem non committit.*

8 *Ciuitas Venetiarum uim Imperatoris habet, & potest in suis terris omnia quæ Imperator in suis.*

9 *Quælibet Ciuitas quæ superiorem non recognoscit, tantum habet imperium in suo territorium quantum Imperator in uniuerso.*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO quæro: si hi qui libertatem ab Imperatore re
cognoscunt, siue ex priuilegio, siue ex Imperatoris patien
tia imperio sint rebelles, an priuari possint libertate? Dicas
2 ꝙ sic, secundum Bald. in c. sicut, de iur. iurand. † idem erit
in his qui a Papa libertatem recognoscũt, ita voluit Marti.
3 de Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. q. 51. sed † in quan-
tũ dicunt de Dominis Venetis, ab eis dissentio: quia Domini Veneti sunt
liberi iuris, cum eorum Ciuitas in mari fundata sit, Bal. in rub. ff. de rerũ.
diuis. col. ij. vers. circa ædificia quæro, iure enim gentium Ciuitates in ma
ri fundatæ sunt ipsorum ædificantium l. interim. in princ. ff. de rerũ diuis.
4 Barth. Cepol. in tract. de seruit. rustic. prædio. in c. de mari. nu. 4. † cum igi
tur Domini Veneti non in solo alicuius, sed in mari eorum ciuitatem edifi
cauerint, liberi sunt: vt, ratione prædicta, tenuit etiam Ias. in l. ex hoc iure.
nu. 6. ff. de iusti. & iur. idem voluit Ioan. Franc. Ripa in l. posessio. colũ. ij.
5 nu. 8. ff. de acquir. posessio. vbi dixit, † ꝙ ideo Ciuitas Venetiarum Impe
ratorem recognoscere non tenetur, quia in mari fundata est, ita etiam di-
6 xit idem ripa in l. si insulam. nu. 22. ff. de verbo. obligat. † Nonulli alij di-
cunt Dominos Venetos ex eo liberos esse, quia libertatem contra Impe-
ratorem præscripserunt, vt dixit Barto. in l. i. ff. de rerum diuis. & ibidem
Bal. idem dixit Ioa. Igneus in repet. §. non alias l. necessarias. ff. ad Syllenia.
nu. 203. Ias. in d. l. ex hoc iure. col. iiij. nu. 6. Alberi. in l. cunctos populos,
col. v. in vers. cõmuniter glos. & omnes. C. de summa trinit. & fid. Charol.
vbi dixit, ꝙ ciuitas Venetiarum allegat præscriptionem libertatis tanti tẽ
poris cuius initij memoria non existit: licet postmodum subdat vidisse

priuilegium exemptionis concessum Domino Duci, & ciuitati Venetiarum, bulla aurea munitum. vtcunq; sit, siue dicamus dominos Venetos liberos esse, quia eorum ciuitas est in mari ædificata (quod mihi plus placet) siue ex eo q̄ libertatem præscripserint: vtique verum est dicere q̄ nō subsunt imperio: ergo non possunt dici committere rebellionem contra im-
7 perium, quia † non subditus in dictum crimen non incidit, vt dixit Bar. in d. extrauag. qui sint rebelles. in verbo rebellando, in princ. & in vers. quod si aliquis homo de terris Ecclesie, Ad hoc q̄ nō subditus non dicatur committere crimen rebellionibus habetur etiam per Parisi. consi. 101. Bona de quibus nu. 33. in. i. volu. faciunt quæ late dixi supra in Rubr. qualiter & a quib. crim. q. 68. Et ex istis liquido, constat dictū Mart. de Laud. de Dominis Venetis non esse verum. Et q̄ domini Veneti non subsint imperio, tenuit etiam Math. de Afflict. in c. i. in vers. in glo. i. in princ. in tit. de pac. tenend. & eius violat. in vsibus feudor. ad idem facit, q̄ voluit Ias. in d. l. cun-
8 ctos populos col. xix. vbi dixit, † q̄ Ciuitas Venetiarum Imperatore non reconoscit: immo & ipsa vim Imperatoris habet: & q̄ potest in suis terris omnia quæ Imperator potest in suis, hoc idem dixit idem Ias. in consi. 70. in iij. volu. facit q̄ notanter dixit Bar. in. l. infamem, in fin. C. de publi.
9 iudic. vbi dixit, † q̄ quælibet Ciuitas quæ superiorem non recognoscit, tantum habet imperium in suo territorio quantum Imperator in vniuerso.

SVMARIVM.

1 *An quis poßit esse rebellis occulte?*
2 *Rebellis occulte an impune occidi poßit?*

QVAESTIO. VIII.

1 OCTAVO quæro: An quis posit esse rebellis occulte? Et videtur dicendum q̄ nō, quia secreta cordis iudicat solus deus, & occulta solus scit. c. erubescam. 32. distinct. Dicas tamen aliquem posse esse occulte rebellem, vt habetur in
2 extraua. qui sint rebell. ibi publice uel occulte. Sed † an impune occidi posit rebellis occulte? Dicendum q̄ sic: quia ipso facto rebellis incurrit pœnam contentam in d. extrauag. & an fuerit occulte rebellis iustificabitur in iudicio super homicidio: argu. tex. in. l. de pupillo in. §. si quis riuos. vers. totiens. ff. de oper. nou. nunciat. & ita voluit Bar. in d. extraua. qui sint rebell. in verb. rebellando, vers. circa secundum. idem uoluit Petr. de Anch. consi. 287. ex prædicta facti narratione col. ij.

faciunt quæ dixi supra q.v.nu.19. in rub. qualiter & a quibus crim. læsæ maiest.committat.in vers.conclusionem supra firmatam, vbi tenui Cardinalē expresse vel occulte rebellem Papæ posse impune offendi, quod est not. ad limitationem tex.in c.fœlicis de pœn.in vi.

SVMMARIVM.

1 *Vasallus an teneatur obedire domino rebelli cui ante rebellionem præstiterat iuramentum fidelitatis?*

2 *Debitor fidelitatis non tenetur obedire domino rebelli.*

QVAESTIO IX.

1 NONO quæro: An vasallus teneatur obedire domino rebelli, cui ante rebellionem fidelitatis præstiterat iuramētum? Et dicas quod non: ita tenuit Bar.in extrauag. qui sint
2 rebel.in vers.rebellando, vbi dixit, † quod debitor fidelitatis non tenetur obedire dño rebelli, non ex eo quod sit liberatus a fidelitate per rebellionem domini: sed tanquam, a principio promissio fidelitatis fuisset conditionata, videlicet, si non erit rebellis principi, per tex.in c.i.in tit.hic finitur lex, deinde incipi.constit. cū ibi notat.& ita etiam tenet solennis doctor præceptor meus D.Carol.Ruin. in cōsi.cv.casus iste de quo quæritur, col.i.nu.4.in i.volu.ad idem Alber. Brun.in cons.28.Nobilis domine, col.i.vers.rebellio autem, in ij.volu.

SVMMARIVM.

1 *An Ciuitates quæ a Tyrrannis per uim capiuntur uel occupantur, qui Tyrrani hostes Imperij sunt, rebelles dicantur?*

2 *In Ciuitate rebelle & eius territorio quilibet potest prædari, & comburere.*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: an ciuitates quæ, a Tyrannis per vim capiuntur vel occupantur, qui Tyranni hostes imperij sunt, rebelles dicantur? Responde quod non: sed quæ proprio motu ciuium vel maioris partis eorum rebellant, rebelles sunt. Et in istis quo ad amissione eorum iurium idē
2 seruatur quod in priuato. † quo autem ad pœnam per

hominem inferendam, dicendum est ꝙ quilibet potest prædari in dicta Ciuitate & eius territorio, ac etiam comburere, & similia facere quæ con sueuere fieri in eos contra quos nobis est bellum. l. iij. in fin. ff. de acquir. rerum domin. ita notanter dixit Bart. in dicta extrauag. qui sint rebell. in verb. rebellando versic. item istæ pœnæ.

SVMMARIVM.

1 *An per rebellionem subditorum princeps sua posseßione priuetur?*
2 *Domini a subditis non dependent.*
3 *Seruus aufugiens a domino non potest suam posseßionem domino interuertere.*
4 *Subditi alicuius non possunt iurisdictionem quam ipsi non habent in alium transferre.*
5 *Subditi rebellantes, si dominum suum repellant de territorio, uel in carcerem conijciāt, interuertunt ei posseßionem.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro: an per rebellionem subditorum princeps sua possessione priuetur? Dicas ꝙ non, per text. & ibi not. per doct. in l. i. C. de seru. fugiti. vbi dicitur, ꝙ ex fuga serui Domino suo damnum non fit, & ibi Bal. in vlt. notab. dicit, ꝙ ex fuga serui & malitia subditorū non
2 fit præiudicium domino: † cum Domini a subditis non dependeant. subditi enim a Dominis inuiti possidentur. l. male agitur. C. de præscript. xxx. annorum. ita dixit Bald. in d. l. i. col. iiij. versic. solue ꝙ
3 per furtum. C. de seru. fugiti. † subdens ibidem, ꝙ seruus qui a Domino suo aufugit non potest suam possessionem Domino interuertere, immo iram, et vindictam contra se prouocat qui rebellat. l. si certus. §. apertus. ff. ad senat. consult. Syllan. l. omne delictū. §. contumacia. ff. de re milit. & l. liberi. in fin. C. de inoffi. testamen. & hanc opinionem, quæ vera est, tenuit Bald. in l. si aquam. in sua repet. C. de seruit. & Marti. de Laud. in tract. de
4 crim. læsæ maiest. q. 28. comprobant prædicta: † quia si rustici se summittant alterius iurisdictioni, & se etiam constituant id ius nomine illius cui se submiserunt possidere, non tamen propter hoc transferunt in illum aliquod ius iurisdictionis, si subditi erant iurisdictioni alterius Domini. nam subditi alicuius non possunt iurisdictionem, quam ipsi non habent, in aliū transferre: ita voluit Bart. cum quo cæteri transeunt, in l. quod meo. ff. de acquir. possessio. col. vlt. versicu. sed si rustici. Et hoc tenet etiam Egregius Doctor Regius Cōsiliarius Dominus Andreas Tyraquellus in tract. de

iure consti.possessor.in ij.parte Ampliatione 32.nu.4. allegat idem tenere Innoc.in c.dilectus.extr.de capel.monachor.& in c.olim inter,de restit. spoliat.hanc etiam conclusionem, quod per rebellionem subditorum Dominus non priuetur sua possessione, tenuit etiam Anton. Corsettus in suo
5 tract.de potest.regia.in i.parte.col.penult.nu.7. † Illam tamen sane limita non procedere, quando subditi rebellantes dominum suum repellerent de territorio, vel in carcerem conijcerent.l.i.§.penult.ff. de vi & vi armat. vt voluit Corsett.loco præallegato.

SVMMARIVM.

1 *An cōmunitas rebellando cōtra suū dominū crimē læsæ maiestatis cōmittere dicatur?*

2 *Quando Regimina deputata delinquunt consilio solenniter congregato, totus populus interpretatiue diliquisse dicitur.*

3 *Quod facit consilium totus populus facere uidetur.*

4 *Si communitas uel uniuersitas esset pro rebellione punienda pecuniariter, innocentes et qui contradixissent non essent collectandi & exequendi.*

5 *Bononia propter rebellionem semel aratrum passa est, ac demū ex gratia reædificata.*

6 *Idem Carthagini contingit.*

7 *An si uniuersitas punita fuerit propter rebellionem, posit etiā contra particulares personas pro tali delicto procedi? Et nu. 8.*

9 *Ciuitas si rebellat officiali principis propter principem, quia non uult ipsi principi parere, crimen læsæ maiestatis committit.*

Secus si rebellasset propter ipsum officialem tantum.

QVAESTIO XII.

1 DVODECIMO, quæro: An Communitas rebellando contra suum Dominum crimen læsæ maiestatis committere dicatur? Et dicas quod sic: punitur enim esto quod sint aliqui
2 innocentes, & aliqui cōtradixerint ne rebellio fieret, † quā do nanque Regimina deputata delinquunt cōsilio solēniter congregato, totus populus interprætatiue deliquisse dicitur, vt per Bar.in l.aut facta.§.delinquunt.ff.de pœn. Abb.in.c.dilectus el ij.& ibi late per Ioan. de Annan.ext. de simon. accedat quod voluit Angel.
3 in.l.metum.§.animaduertendum, in fin.ff quod met.causa vbi dixit, † quod illud quod facit consilium totus populus facere uidetur.
4 † Quinimmo licet delictum fieret non conuocato consilio si tamen causam successiuam habeat, vt & in rebellione, et guerra, ac similibus propter

tolerantiam

tolerantiã vniuersitatis, ac communitatis delictum quasi tacite ratificatur, secundum Ioan. Andr. in d.c. dilectus el ij. col. antepenul. Pet. de Anch. in consi. clviij. ex narratis, & Felyn. in c. cum omnes, in vi. declaratio. de constit. quos refert et sequitur Albert. Brun. in cõs. 28. Nobilis dominæ, col.
5 ij. in fin. sciendum tamen est, † ꝙ vbi communitas vel vniuersitas pro tali delicto esset punienda pecunialiter, innocentes & qui contradixissent non essent collectandi & exequendi, vt dixit Ioan. de Anan. in d.c. dilectus & sequitur Brunus, in d. consi. 28. col. 28. n. 11. Luc. de Pẽna in l. iij. col. vi. de
6 exactori. & executor. lib. xij. C. & habetur in d.c. dilectus, per Doct. † & dixit Bar. in d. §. delinquũt. & Ioan. de Annan. post Abb. in d.c. dilectus, quod Bononia propter rebellionem semel aratrum passa est, ac demum
7 ex gratia reædificata. † idem Carthagini cõtingit, quia & ipsa aratrũ passa est, ut dicit tex. in l. si usufructus Ciuitatis. ff. quibus mod. usufru. amittat.
8 † An autem, non obstante ꝙ vniuersitas punita fuerit propter rebellionẽ a se factam, possit etiam contra particulares personas pro tali delicto procedi? Est dicendum ꝙ sic, quia pœna quæ imponitur pro tali delicto, uidelicet capitis & confiscationis bonorum. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. melius conuenit singularibus personis quã vniuersitati, ut voluit Cyn. in l. si quis in tantam col. iij. vers. sed pone ꝙ ciuitas. C. vnde vi. Salic. in l. i. C. de seditio. vbi ad hoc allegat tex. in l. i. ff. de magistr. cõuenien. Bal. in l. polla. C. de his quibus vt indign. Ioan. Monach. & Ioan. Andr. in c. fin. in fin. de
9 pœn. in vi. vbi dicunt, † ꝙ etiam si esset processum contra vniuersitatem & illa condemnata & punita, adhuc tamen puniri possent singulares personæ vniuersitatis prædictæ. quod in Ciuitate Viterbij seruatum dicunt, arg. l. semper. §. in sepulchro. ff. ꝙ vi aut clam. not. Bart. in l. aut facta. C. de pœn. & Ant. de Butr. in d.c. dilectus. el ij. de simoni. & ita voluit Alexan. consi. xiij. consideratis his quæ in thæmate. col. iij. versi. quinto præsupposito in vi. vol. & ita tenet etiam Albert. Brun. in præallegato cons. suo 28. nu. 11. & in versi. ex quibus omnibus, & vide ad prædicta Lucam, de Pẽna, in l. iij. col. penul. & vlt. C. de exactor. & exequutor. lib. xij. vbi ad par
10 tes arguit. † Idem dicendum est quando ciuitas est rebellis officiali principis propter principem, quia noluit ipsi principi parere: secus si rebellasset propter ipsum officialem tantum, vt voluit Bar. & Alex. in l. hostes. ff. de capti. & postlim. reuers. ita dixit Ant. Capyt. in suis Decisio. Neapolitan. Decisi. 30. nu. 42.

SVMMARIVM.

1 *An Castrum rebellans proprie Ciuitati committat crimen læsæ maiestatis?*
2 *Si propter partialitates una pars ciuium aliã expelleret, non est crimẽ læsæ maiestatis.*

3 *Castrum rebellans proprie Ciuitati superiorem non recognoscenti incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XIII.

1 DECIMOTERTIO quæro: An castrum rebellans proprie ciuitati comittat crimen læsæ maiestatis? In hac q. Petr. de Anch. in cons. 287. iste B. de Garnario Bannitus, arguit ad utranque partem, & tandem concludit quod non incidit in crimen læsæ maiestatis castrũ rebellans proprie ciuitati: quia non contra Imperatorem seu Principẽ principaliter rebellio facta est directe, per not. per Barto. in extrauag. qui sint rebell. in verb. quoniam, circa princip. quem sequitur August. de Arim. in addit. ad tract. Ange. de malefi. in verb. che hai dradito la tua patria. col. ij.
2 in addit. quæ incipit, tu autem in hac materia adde & dic. vbi dixit, † quod idẽ est quando propter partialitates vna pars ciuium aliam expelleret. Nam eo casu non est crimen læsæ maiestatis, prædictam conclusionem dixerim ego procedere quando castrum rebellat proprie ciuitati quæ superiorẽ recognoscit, vt puta aliquod castrũ Cesenæ uel Imolæ rebellat a sua ciuitate, non tamen ab ecclesia seu pontifice. † secus autem quando aliquod ca-
3 strum rebellaret a ciuitate superiorem nõ recognoscente, vt est ciuitas Venetiarum. Nam tali casu castrum rebellans incideret in crimen læsæ maiestatis, per ea quæ dixi supra 11. 12. & 16. q. in rubri. qualiter & a quibus crim. læsæ maiest. committat.

SVMMARIVM.

1 *An ex sola assertione principis asserrẽtis aliquem esse suũ rebellẽ ille probetur rebellis.*

QVAESTIO XIIII.

1 QVARTODECIMO quæro: An ex sola assertione principis asserentis aliquem esse suum rebellem, ille probetur rebellis? Dicas quod nõ, ita tenuit Deci. in cons. 544. Serenissimus Imperator Carolus, col. ij. in iij. volu. vbi concludit non esse stãdum assertioni dicti Imperatoris, asserentis in quadã sua declaratoria, quod Illustres D. Federicus & Pirrus de Gonzaga essent sui rebelles, & propterea omnia eorum feuda deuoluta esse ad ipsum Cæsarem: ex quo talis rebellio aliter probata non erat, cum de Imperatoris interesse tractaretur, idem tenet idem Deci. cõsi.

410.in causa mota Mediolani,col.ij.versi. Tertio principaliter,in iij.vol.et D. Carol.Ruin.præceptor meus in cons.147.visis his quæ proponuntur, nu.8.in i.vol.& in consi.Tertio videtur prima facie,col.iij.n.5.in v.vol.& Ias.in consi.34.ad motiua data,in i.vol.& in cons.86.in cã Reueren.D.Gẽtilis,col.iiij.versi.sed fortassis. in iij.volu.vbi de assertione Papæ loquitur, asserentis aliquem esse Rebellem ecclesiæ,ꝙ non probet.

SVMMARIVM.

1 *Stante statuto q, extante masculo filia nõ succedat, an si filius sit rebellis filia succedet?*
2 *Filius rebellis fingitur non extare.*
3 *Statutum supradictum intelligitur,si masculus qui extat sit habilis ad succedendum. Inhabilis quantum ad successionem habetur pro mortuo.*

QVAESTIO XV.

1 DECIMOQVINTO quæro: stante statuto ꝙ extante masculo filia non succedat, quid dicendum erit si filius sit rebellis, an filia succedet? Bald.in l. illicitas.§. qui vniuersas.ff.de officio
2 psid.tenuit,filiam succedere,& testatur idẽ tenuisse Cynũ.† nã filius,ex quo effectus est rebellis,fingitur nõ extare,& sic sequens admittitur.idẽ voluit Math.de Afflict.in c.i.§.præterea.in vers.glo.tertia. nu.84.
3 in tit.quæ fuit prima causa benefi.amittend.in vsibus feudor. facit, † quia prædictum statutum, ꝙ stantibus masculis filiæ non succedant, intelligitur si ille masculus qui extat sit habilis ad succedendum: Inhabilis enim quantum ad illam successionem habetur pro mortuo.l.i.§.fin.ff.de contra tab.& per Bald.in l.fœminæ.C.de inoffi.testam. Laurus de Pallat.in tracta.suo,ꝙ stantibus masc.fœmi.non succed.in princ.nu.10.Sed nulli dubium,ꝙ rebellis est inhabilis ad succedendum.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.ergo fœmina eo casu admitteretur.

SVMMARIVM.

1 *Si ex decreto Ciuitatis aliquis sit factus rebellis ipse & sui,an sub illo uerbo sui,filie fœminæ comprehendantur?*
2 *Statutum loquens per uerba indefinita omnes casus complectitur in quibus est eadem ratio,ex interpretatione potius,quam ex proprietate sermonis.*
3 *Statutum loquens per uerbum si quis, & sic per adiectiuum sine termino,fœminam non comprehendit,quando non militat eadem ratio.*

QVAESTIO XVI.

1 SEXTODECIMO quæro: si ex decreto ciuitatis aliquis sit factus rebellis ipse & sui, an sub illo verbo, sui, filiæ fœmine comprehendantur? Dicas ꝙ non. Vt voluit Aret. consil. 39 in facto dicitur contigisse. mouetur ea ratione, quia dictio, sui, posita in dicto decreto est indiffinita loquutio, & propterea vniuersalis, ac si dictũ esset & omnes sui, allegat not. in l. si pluribus. ff. de legat. ij. Et eo casu succedit doctri-
2 na Bar. in l. omnes populi. in vi. q. princip. ff. de iust. & iur. vbi dixit, † ꝙ quando statutum loquitur per verba indefinita omnes casus complectitur in quibus est eadem ratio, ex interpretatione potius quam ex proprietate sermonis: allegat tex. in l. si seruitus. ff. de seruit. Vrban. prædior. Casus vero in quibus non est eadem ratio, ex sua propria significatione non cõplectitur. sed in casu nostro non est eadem ratio puniendi fœminas sicut masculos, in crimine læsæ maiestatis. l. quisquis. in. §. filij vero. iuncto. §. ad filias sane. C. ad leg. iul. maiest. ad idem facit doctrina Bar. in l. i. in princ. ff.
3 de pecul. † vbi voluit, ꝙ si statutum loquitur per verbum si quis, et sic per adiectiuum sine termino, vt in q. nostra, fœminam non comprehendet, quando non militat eadem ratio puniendi fœminam sicuti masculum, & plura allegat Areti. in præallegato consil. ad probandam hanc conclusionem, pro qua faciũt quæ dixi supra in rubr. de pœn. quas filij incurr. Patr. commit. crim. læsæ maiest. q. xiiij.

SVMMARIVM.

1 *Si Castro rebellanti fuerint ablata bona, & postmodum sequuta reconciliatio, an ex sola reconciliatione intelligantur illi restituta bona?*
2 *Rebannitus ex indulgentia bona non recuperat.*
Ex restitutione, omnia restituta uidentur.
3 *Rebannitus an recuperet bona alienata per fiscum?*
4 *Qui emit a fisco inquietari non potest.*
5 *Si bona rebellium alijs sunt concessa, facta pace reddenda sunt primis dominis.*
Pax non habet vim simplicis indulgentiæ, sed restitutionis in integrum.

QVAESTIO XVII.

1 DECIMOSEPTIMO quæro: Castrum rebellauit, propter quam rebellionem fuerunt sibi ablata bona, sequuta est postmodum reconciliatio, quæritur an ex hoc intelligantur illi restituta bona ex sola reconciliatione? Martin. de Laud. ponit

hanc quæstionem in tract. suo de crim. læsæ maiest. q. 45. & decidit quod non recuperet bona ex simplici reconciliatione, allegat ad hoc Angel. in l. filio quem. ff. de liber. & posthum. Nellus in tract. bannitorum, in i parte tertij temporis quõ. iiij. tangit hanc quæstionem, in bannito, an recuperet bona quando fuit simpliciter rebannitus, vel a banno exemptus, & deinde cancellatus a banno, & differentiam facit, an ex rebannitione consequatur
2 indulgentiam, aut restitutionem † quia ex indulgentia bona non recuperat, si vero restitutus fuerit tunc omnia restituta videntur l. i. C. de sent. pas
3 sis. l. fin. eod. tit. † Sed an recuperet bona alienata per fiscum? idem Nellus. ibidem q. v. dicit, quod communis opin. doctorum est, quod talis restitutio non porrigatur ad bona alienata, & istã opin. tenuit Bar. in d. l. fi. C. de sent. pas. pluribus rationibus, & primo quia qui a fisco emit nullo modo inquietari potest l. bene a Zenone. C. de quadrien. præscript. Secundo quia idem esse debet in qualibet ciuitate, nam post bonorum publicationem fiscus legiti-
4 me tenuit, vti heres bona confiscata. l. iij. C. ad leg. iul. de vi † & qui emit a fisco inquietari non potest. l. sed si lex. §. item si rem. ff. de pet. hæred. ad hoc facit glos. in l. gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthu. quæ dicit, quod restitutio non trahitur ad ius quæsitum, & in ista opinione residet Nellus. pro qua facit tex. in c. quamuis. de rescript. in vi. et ibi vide in glos. magna, idem tenuit Bal. in l. sed si hac. §. sed si pœnam. ff. de in ius vocãd. idem in l. data. C. de appell. Imol. in l. si marito publico iudicio, in princ. ff. sol. matr. & latissime tradũt doct. in d. §. & quid si tantum. vbi per Alex. col. viij. & ix. ad idem Alexand. consil. 119. in iij. volum. & consil. primo
5 in ij. volum. & Bald. consil. 221. in iiij. volum. † Dicas tamen secundum Nicol. Boer. in suis decis. Decis. 38. nu. 7. in i. parte, quod si bona rebelliũ alijs sunt concessa, facta pace reddenda sunt primis Dominis, per text. quem Bald. dicit singul. ad hoc, in extrauag. de pac. constant. in verb. priuilegia, Pax enim non habet vim simplicis indulgentie, sed restitutionis in integrum, quod sequitur Aret. in d. l. gallus, in. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthum. & Socin. in consil. 58. colum. ij. circa med. versicul. adhuc dici potest quod ex quo. in iij. volum.

SVMMARIVM.

1 *An Extrauagans, qui sint rebel. locum habeat contra eos qui rebellant contra regem uel principem, uel contra propriam Ciuitatem?*

2 *Extrauagans supradicta quos officiales comprehendat?*

3 *Quando rebellio fit contra regem principem uel Ciuitatem, quod ius seruari debeat?*

4 *Extrauagans supradicta comprehendit eos qui rebellant contra rectores per Romanam Ecclesiam in partibus Italie positos.*

QVAESTIO XVIII.

1 DECIMOOCTAVO quæro: An extrauagās, qui sint
rebelles. locum habeat contra eos qui rebellant contra ali
quam regem vel Principem vel contra propriam ciuitatē?
Bar. in d. extrauag. in verb. rebellando, in verſ. ſed an hæc
conſtitutio, dicit, ꝙ videtur dicendum ꝙ ſic, ex quo dici-
tur in illo tex. contra officiales noſtras, nam omnes præ-
dicti dici poſſunt officiales Imperatoris, quia vel ab eo, iuriſdictionem ha
bent, ex conſtitutione, conceſſione, vel longa conſuetudine, quæ conſue-
tudo vim habet conſtitutionis, alleg. tex. in l. i. §. denique. ff. de aqua. plu.
arcen. & in. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. & eſtiu. Iſtis tamen
non obſtantibus Bar. in d. verſi. ſed an hæc conſtitutio, contrarium tenet,
ea ratione, quia quando contra Regem, alium Principem, vel propriam ci
uitatem committitur rebellio, tunc non fit contra proſperitatem imperij
principaliter, licet ex tali rebellione Rex, Princeps, vel Reſpub. ledatur, &
de hoc dicit eſſe caſum in. l. ſiquis ingenuū. §. in ciuilibus. ff. de cap. & poſt-
2 limi. reuerſ. † & illa conſtitutio, dum de officialibus Imperatoris loquitur,
intelligitur de illis qui principaliter & directe pro eo ſunt, vt ſunt legati &
Vicarij Imperatoris l. ij. C. de his qui vic. alter. gerunt. l. i. §. deportatos. ff.
de legat. iij. Nam reges, & ciuitates licet iuriſdictionem habeant ab Impe-
ratore, tamen illam exercent principaliter propter ſe non propter Impera
torem, ideo dicit Bar. ꝙ iſto caſu ceſſat illa conſtitutio quæ contra eos qui
machinantur cōtra Principis perſonam, vel eius officiales, aut imperii pro
3 ſperitatem, & ſic in hijs tantum caſibus prouidet d. noua cōſtitutio, † Quā
do autem rebellio fit contra Regem vel Principem vel Ciuitatem ſerua-
ri debere dicit, ius antiquum, videlicet diſpoſitionem. l. amisſione. §. qui de
ficiunt. ff. de capit. dimin. quæ de his qui deficiunt, a iuriſdictione eorum
ſub quorum Dominio ſunt generaliter loquitur, & hoc ſequitur Petr. de
Anch. in conſ. 287. incipit, iſte B. de Garnario, & Ioan. Calderi. in conſ. 6.
in titu. de accuſat. & Deci. in conſi. 410. colum. ulti. circa fin. in iij. uolum.
4 † Quid autem dicendum ſit de his qui rebellant contra rectores per Ro
manam Eccleſiam in partibus Italiæ poſitos, vt puta Bononiæ, Perusij, in
Marchia Anchonitana, & alibi. Bar. in d. extrauag. qui ſint rebel. in verb.
rebellando, in verſ. ſed quid ſi quis rebellat, dixit, ꝙ eo caſu eſt locus dicte
conſtitutioni, nam eo caſu Imperium eſt eccleſiæ, & ſic huiuſmodi rebel-
lantes faciunt contra proſperitatem Imperij, faciunt ad hoc ea quæ ad hūc
propoſitum serioſe ſcribit Petr. de Anch. in conſi. 277. ex prædicta facti
narratione.

SVMMARIVM.

1 *An bona rebellium uendita, propter bonum publicum, restitui possint ipsis rebellibus?*
2 *Princeps ex causa indulgere potest delinquentibus etiam in præiudicium publicum, & priuatorum.*
Causæ indulgentiæ multæ esse possunt.
3 *Princeps quando possit tollere ius alteri quæsitum?*

QVAESTIO XIX.

1 DECIMONONO quæro: An bona rebelliũ vẽdita propter bonũ publicum, ut puta, pacis Reipublice, restitui possint ipsis rebellibus? Dicas ꝙ sic, ita tenet Marti. de Laud. in tract. suo de crim. læsæ. maiest. q. 14. vbi testatur circa hoc vidisse opinionẽ magnorum virorũ alegantiũ, Bart. in l. quecunque. C. de fid. instrum. et iur. hast. fiscal. lib. x. facit tex. in l. Lucius. ff. de euictio. † Item facit quia Prin-
2 ceps ex causa indulgere potest delinquentibus, etiam in præiuditium publicum & priuatorum, Cause uero indulgentie multe esse possunt, uidelicet propter publicam vtilitatem, ut puta, pro pace habenda, vt colligitur ex not. per Innoc. in c. in nostra, de iniur. & dam. dat. Hostiens. in Summa. de penit. & remissi. §. fin. vers. sed pone ꝙ guerra. Alex. in cons. 216. in ij. vol. & habetur late per Math. de Afflict. in c. i. §. & bona commitentium.
3 nu. 138. in tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. † ad hoc faciunt ẽt adducta per Nellum, in tract. Bannitorum, in pri. parte, tertij, temporis, q. viij. vbi dixit, ꝙ quando liberatio, a banno fit propter vtilitatem publicam, tunc Princeps potest tollere ius quæsitum alteri. l. Lucius. ff. de euictio. l. item si verberatus. §. fin. ff. de rei. vendi.

SVMMARIVM.

1 *Si filius feudatarij sit rebellis & moriatur in rebellione uiuo patre relicto filio uel filia demum pater defuncti rebellis moriatur et sic Auus, an feudum quòd Auus uiuens tenebat ad fiscum transeat uel ad nepotem ex filio rebelli?*

QVAESTIO XX.

1 VIGESIMO quæro: si filius feudatarij sit rebellis, & mortuus fuerit, in rebellione viuo patre, relicto tamen filio vel filia, demum pater defuncti rebellis moriatur, & sic auus, an feudum ꝙ auus viuens tenebat ad fiscum transeat, vel ad nepotem, & sic filium uel filiã rebellis defuncti? Andr. de Iser. super const. regni. quæ incipit, ob filiorũ culpas, in

tit. vt pater. foriudicati. ex delicto filii non teneatur. mouet hanc quæstionem, & tenet ꝙ filius rebellis ſuccedet in feudo, excluſo fiſco, ſecus tamen dicendum eſſe aſſerit, ſi filius qui fuit rebellis moreretur poſt obitum patris, nam tali caſu, fiſcus ſuccederet, ita etiam tenuit Math. de Afflict. in.c. pri.§. præterea ſi vaſallus, in verſ. in gloſ. tertia, nu. 79. in titu. quæ fuit prima cauſa benefic. amitten.

SVMMARIVM.

1 *Si ſubditus alicuius principis arma ſummat contra principem confederatum principi ſuo, ab eius principe tanquam ſuus rebellis puniri poterit.*

2 *Confederatio eſt tante potentie quòd de duobus corporibus unum facit ad mutuam defenſionem contra Hoſtes.*

3 *Princeps confederatus punire poteſt hoſtes & rebelles ſui confederati.*

4 *Mutua iuriſdictio datur in rebelles confederatorum.*

Ciuitas bannitos alterius ciuitatis confederate receptare non debet.

5 *Bellum iuſtum indicitur contra rebelles.*

QVAESTIO XXI.

1 VIGESIMOPRIMO, quæro: ſi ſubditus alicuius Principis, arma ſummat contra Principem confederatum Principi ſuo, an ab eius Principe tanquam ſuus rebellis puniri poterit? Dicas ꝙ ſic, nam uidetur etiam contra ſuum Principem arma ſummere, ita dixit Bald. in l. ij. col. antepenul. verſi. & nota. C. de ſeruitu. & aqua. et Bal. ſequitur Sigiſm.
2 Lofred. in conſ. v. col. viij. nu. 34. † facit, quia confederatio eſt tante potentie, ꝙ de duobus corporibus vnum facit ad mutuam deffenſionem contra hoſtes, vt dicit idem Sigiſm. ibidem, & qui alteri adheret uidetur eſſe vnus ſpiritus cum illo, iuxta illud ꝙ habetur in c. damnatus. C. de ſumma. Trinit. & fid. cat. ꝙ qui deo adheret vnus ſpiritus eſt cum illo, facit illud Pſalmiſtæ, adheſit anima mea poſt te, Pſal. 67. adde tex. in c. i. de poſtulat. prælat. ibi, qui regi tunc temporis adherebat, & in c. conqueſti. ibi, & eius ſequaces. de ſent. excomu. & plura ad hoc adducit Fely. in rubr. de treug.
3 & pac. col. penul. nu. 10. † Hinc eſt ꝙ princeps confederatus punire poteſt hoſtes & rebelles ſui confederati, per tex. in l. non dubito. ff. de capt. & poſtlim. reuerſ. idem voluit Bar. in extrauag. qui ſint rebel. in verb. rebellando. dum ponit intellectum clem. paſtoralis, de re. iudic. ideo dixit Bal.
4 in rub. de treug. & pac. † ꝙ datur mutua iuriſdictio in rebelles confederatorum, adeo ꝙ vna ciuitas Bannitos alterius ciuitatis confederate receptare non

re non debet, idem dixit Sigiſm. Loffred. in d. ſuo conſ. v. omiſſa facti ſerie, col. vii. nu. 3. ad idem Petr. de Anch. in conſ. 158. col. ij. ex narratis, idē tenuit Albert. Brun. conſi. 86. dubitatur an regia maieſtas nu. 7. allegat Barto. in. l. hoſtes. ff. de capti. & poſtlim. reuerſ. & Bal. in rub. de treug. &
5 pac. † & adde ꝙ contra rebelles iuſtum indicitur bellum, vt per Andr. de Iſer. in conſt. regni. quæ incipit. pacis cultum, in verſi. contra rebelles in titu. de cult. pac.

SVMMARIVM.

1 *Si aliquis diffamatur eſſe rebellis cum non ſit, quo remedio ſit illi ſuccurrendum, ne huiuſmodi infamia laboret?*

QVAESTIO XXII.

1 VIGESIMOSECVNDO quæro: aliquis diffamatur eſſe rebellis cum non ſit, quæritur quo remedio ſit illi ſuccurrendum, ne huiuſmodi infamia laboret? Dicas ꝙ contra diffamantes agere poterit remedio l. diffamari. C. de ingen. & manum. & petere ſe pronuntiari non eſſe talem, ita voluit Bart. in extrauag. qui ſint rebel. in verb. rebellando, in verſ. tertio pœna imponitur, allegat illud, ꝙ principaliter peti poteſt, vt de etate pronuntietur. l. de etate. ff. de minor. l. ij. ff. de fer. & ibi not. & hoc dicit Bar. fieri poteſt ciuiliter agendo, ſicuti enim ciuitas admitteretur ad vindicandum ciuem ſuum, eadem ratione ciuis petere poſſet ſe pronuntiari ciuem eſſe eiuſdem ciuitatis, & per conſequens non rebellem. l. de iure. ff. ad municipal. not. in. l. i. §. per hanc. ff. de rei vendicat.

SVMMARIVM.

1 *Quid faciendum ſit de inſignijs rebellium pictis aut ſculpis in Ciuitate?*
Et quid de armis proditorum?
2 *Veneti effigiem ſimul cum inſignijs Marini Faletri eorū Ducis qui imperium ſibi uēdicare machinabatur, ex aula in qua ſingulorū ducū effigies picte ſunt deleri fecerūt.*
3 *Rebelli ius reddi non debet.*
Principis rebellem quis denuntiare tenetur ſub pœna relegationis.

QVAESTIO XXIII.

1 VIGESIMOTERTIO quæro: quid dicendum de inſignijs rebellium pictis aut ſculptis in ciuitate? Dicas ꝙ deleri debent vbicunque reperiantur l. eorum. ff. de pen. & ibi Bart. idē dixit Roma. in ſingul. ſuo nu. 666. allegat tex. in d. l. eorum, quem ad hoc dicit etiam ſingularem hoc idem voluit Iaſ. in. §. penales. col. iij. nu. 14. e 15. inſti.

de actio. qui ad hoc allegat etiam tex. in. l. iij. C. de offi. Rector. prouinc. & idem de armis proditorum dicit idem Roma. in singu. nu. 474. incipiente,
2 eorum arma. † & ideo Domini Veneti effigiem Marini Falerri eorum Ducis, qui per Tyrannidem Imperiũ sibi uendicare machinabatur, & propterea decapitatus fuerat, ex aula ubi magne comitie celebrantur, in qua singulorum Ducum effigies picte sunt, deleri fecerunt, insimul cum eius insi-
3 gniis. † Hoc vnum non omittam q. Rebelli ius reddi nõ debet, vt voluit Cyn in l. i. C. de natura. liber. & Bald. in Auct. habita. col. iij. versi. Tertio not. C. ne fil. pro patr. & Principis rebellem quis denuntiare tenetur, sub pœna relegationis. l. methodorum, vers. fi. ff. de pen. idem dixit Fran. Lucanus. in tract. suo de Reprob. sent. Pilat. in ij. dubio, artic. iiij. in versi. vltimo pro nunc addas, nu. 16. & Roma. in singul. suo, incipiente, nunquid teneatur quis. nu. 787. vbi dicit q tex. in d. l. methodorum, est singularis ad probandum q quis indicare teneatur rebellem Principis.

SVMMARIVM.

1 *An qui rebellat contra officiales principis crimen læsæ maiestatis incurrat?*
2 *Officiali principis ultra eius officium aliquid facienti legitime resisti potest.*
3 *Rebellans officiali principis, in his quæ ad statum imperij pertinent, crimen læsæ maiestatis incurrit: alias secus.*
4 *Secus etiam si offenderetur talis officialis ob priuatam iniuriam.*

QVAESTIO XXIIII.

1 VIGESIMOQVARTO quæro: clarum est, q qui rebellat contra Principem crimen læsæ maiestatis incurrit, sed quid dicendum de eo qui rebellat contra officiales principis? Dicas q idem est, vt habetur in extraua. qui sint rebel. Hoc tamen intellige de his qui rebellant contra principis officiales, in his, quæ ad commissum eis officium pertinent, se-
2 cus in aliis, † nam si vltra eorum officium aliquid facerent, eis legitime resisti potest l. prohibitã. C. de iur. fisc. lib. x. l. deuotum. C. de metal. lib. xij.
3 † item intellige etiam prædictam conclusionem quando quis rebellat in his quæ ad statum imperii pertinent, alias secus esset, vt est tex. in d. extrauag. qui sint rebell. in versi. rebellando. & ibi Bar. in princ. dicti vers. ad idẽ Præposit. in c. in primis. in. §. de persona. in uersi. quod tamẽ dicitur, nu. 21.
4 ij. q. prima. † vbi dixit supradictam conclusionem, procedere quando officiales offenderentur in contemptũ ipsius Imperatoris vel Principis, eius potestatem denegando, secus tamen quando ob priuatam iniuriam offende-

rentur ,tunc enim offendens eos crimen læſæ maieſtatis nõ incurrit,ita dixit Oldrad.conſ.43.et Pet.de Anch.conſ.270.Bar.in l.hoſtes.ff.de capti. & poſtlimi.reuerſ.& Bal.in c.primo,de offi.delega.faciunt ad hoc ea quæ dixi ſupra q.16.in rub.qualiter et a quibus crim.læſæ maieſt.lib.i.& q.14.

SVMMARIVM.

1 *Rebelles quibus pœnis ſubiaceant?*
2 *Rebelles impune occidi poſſunt.*
3 *Etiam ſi ſit occulte rebellis.*
Et in iudicio ſuper homicidio liquidabitur ipſum fuiſſe rebellem.
4 *Rebellis occidi poteſt ante ſententiam contra eum latam.*
5 *Publice intereſt quòd rebelles occidantur.*
6 *Rebelles capi poſſunt & detineri,ut ſerui.*
Item damnari poteſt ut capite puniatur.
7 *Locus rebellis principis perdit tam priuilegia quam etiam cõſuetudines priuilegiatas.*
8 *An pro occidendo rebelle liceat conuocare amicos?*
9 *An filij rebellium nati & concepti poſt rebellionem ſint Ciues ſue Ciuitatis?*

QVAESTIO XXV.

1 VIGESIMOQVINTO quæro: quibus pœnis ſubiaceant rebelles? Dicas ꝙ quædam eſt pœna quæ ipſo iure eis infligitur, vt ſcilicet omnia quæ iuris ciuilis ſunt per-
2 dant.l.amiſsione.ff.de capit.dimin.† Secũdo impune occidi poſſunt.l.i.ff.ad leg.corn.de ſiccar.l.proditores.ff. de re milit.& habetur per Thom.Grammat.in ſuis votis,voto.x.nu.36.& D.Carol.Ruin.præceptorem meum, conſil.pri.colũ.iij.in fin.in v.volu.& ibidem nu.11.ead.col. † & hoc procedit etiam quando
3 quis eſſet occulte rebellis, nam occidi poteſt impune,& in iudicio ſuper homicidio liquidabitur ipſum fuiſſe rebellem,vt per Bar.in extrauagan.qui ſint rebell.in verb. rebellando.verſicul.circa ſecundum,& ſequitur idem
4 Præceptor meus loco præallegato,& Petr.de Anchar.conſi.277.† quod nota,quia ſpeciale eſt in rebelle, ꝙ occidi poſsit ante ſententiam contra eũ
5 latam,& ratio eſt quia periculum eſt in mora , † ac etiam quia publice intereſt ꝙ rebelles occidantur, vt per dictos doctores in locis præallegatis.
6 † Tertio capi poſſunt & detineri vt ſerui.l.transfuga.ff. de acquirend. rerum domin. Quarto damnari poteſt vt capite puniatur.l.ſi quis aliquid.§.trasfuge.ff.de pœn.ita voluit Bar.in extrauag.qui ſint rebell.in verb.re

bellando, in versicul. de pœna vero rebellium. nu. 13. vbi late dicit, de his quæ rebelles facti amittunt, ad idem Curt. Iun. consi. 137. col. iij. num. 13.
7 in ij. volum. † & ibidem dixit nu. 14. ꝙ locus rebellis principi perdit tam priuilegia quam etiam consuetudines priuilegiatas, secundum Bal. in titu. de pac. constant. in verb. Nos Romanorum, vbi dixit ꝙ locus rebellis habetur pro mortuo.
8 †Sed quæro an pro occidendo rebelle qui impune occidi potest licitum sit ad id cõuocare amicos? Dicas breuiter ꝙ sic, facit ꝙ voluit Iac. Butrig. & Paul. de Castr. in l. refectionis, per illum text. C. commun. prædior. vbi dicunt ꝙ cui licet aliquem impune offendere, eidem ad idem faciendum licet amicos & etiam extraneos conuocare, de quo vide per eundẽ Ruin.
9 Dominum meum, in præallegat. consil. pri. col. ij. in princ. in v. vol. † Vlterius quæro: an filij rebellium nati & concepti post rebellionem, sint ciues sue ciuitatis? Glosa reputata singularis in l. Imperator. in fin. dixit ꝙ non, vbi Bald. Angel. & Alberic. ff. de stat. homin. & Nicol. Boer. decis. 13. nu. 27. in prima part. suarum decis. sequentes glos. prædictam.

SVMMARIVM.

1 *Quando bona rebellium tempore rebellionis alijs personis concessa sunt, an facta pace primis eorum dominis sint reddenda?*

QVAESTIO XXVI.

1 VIGESIMOSEXTO quæro: quando bona rebellium tẽpore rebellionis alijs personis concessa sunt, an facta pace primis eorum dominis sint reddenda? Dicas ꝙ sic, text. est quem Bal. singularem dicit, in extrauag. de pace constantie. in verb. priuilegia. Et est ratio quia pax non habet vim simplicis indulgentie, sed restitutionis in integrum, quod voluit Aretin. in l. gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthu. & Socin. consil. 58. col. ij. circa med. in versicul. adhuc dici potest. in iij. volum. Ita scribit etiam Nicol. Boeri. decisio. 38. nume. 7. in prima part. prædicta tamen procedunt nisi aliter actum sit in capitulis pacis.

DE PLVRIBVS, ET VARIIS QVÆSTIONIBVS.

SVMMARIVM.

1 *An Rex seu Princeps contra quem fuit commissum crimen læsæ maiestatis, etiam non notorie delinquentē bonis suis priuare possit, quamuis non uocatum neq; conuictum?*
Crimen læsæ maiestatis est satis horrendū, & iuste cēsetur maximū omniū peccatorū.
2 *Imputato de crimine læsæ maiestatis in principem commisso, non citato legitime, bona sibi auferri non possunt nec damnari potest, nisi simus in notorio crimine.*
3 *Citatio est de iure diuino, & tolli non potest.*
Princeps iudicat ut deus.
4 *Reus etiam in crimine læsæ maiestatis damnari non debet, nisi ueritate comperta.*
5 *Citatio fit ut quis se defendere ualeat.*
6 *Imperator contra non legitime citatum procedere non potest.*
7 *Defensio est de iure naturali, & tolli non potest.*
8 *Quo casu in crimine læsæ maiestatis procedi possit sine citatione?*

QVAESTIO I.

PRIMO quæro: vidimus supra q.vi.in rubric.qualiter in crim. læsæ maiestatis procedat. ꝙ citari debet inculpatus de crimine læsæ maiestatis, antequam condemnentur, de quo est tex.in extrauagā.ad reprimend.
1 † Modo quæro an Rex seu princeps contra quem fuit commissum huius modi crimen, etiam non notorie delinquētem bonis suis priuare posit, quamuis non vocatum neq; conuictum? Lucas de Penna in l.quisquis.col.ij.versicul quinimmo.C.de peti.bonorum sublat. lib.x. decidit ꝙ sic, allegat ij.Regum.cap.16.post princ. immo plus dicit, ꝙ etiā si Rex vel Princeps sic agendo errauerit, & bona per eum ablata alteri donasset, non propterea reuocarentur, allegat Regum.ij.capit.19. subdens ꝙ hoc crimen est satis horrendum, & ꝙ iuste censetur maximum omniū peccatorum, vt in auct.de nupt.§. fungitur. & est etiam sceleratissimum.l. fin. C.ad leg.iul.meiest. Ideo dicit ꝙ hoc crimen est seuerissime vendicandum, nam si quod in regiam admittitur maiestatem vindicta compressum non fuerit, ꝙ in minores subditos admittitur multum grassari dubitari non debet 23.q.v.c.relegentes.
2 † Contrarium teneo, videlicet ꝙ nisi simus in notorio crimine læsæ ma-

iestatis, imputato de tali crimine in regem seu principem commisso, non citato legitime, bona sibi auferri nõ possunt, nec damnari potest, facit tex. in d. extrauagan. ad reprimend. vbi statuitur, quod imputatus de crimine læsæ maiestatis per nuntium vel per literas seu per edictum citari debet,
3 antequam contra ipsum ad aliquam procedatur condemnationem. † Citatio enim est de iure diuino, quæ tolli nõ potest. Princeps autem iudicat vt Deus, secundum Bald. in l. sancimus. C. de iudic. Deus autem cui apertum & notissimum erat Adam transgressum fuisse eius mandata, & peccasse, antequam illum damnaret vocauit eum, Dicens Adam Adam vbi es, vt habetur Genes. cap. 3. Et ꝙ citatio necessaria sit in crimine isto, dixi supra q. vi. in prædllegat. Rubric. qualiter in crim. læsæ maiestatis proced.
4 † Secundo hanc opinionem comprobo, quia etiam in hoc crimine læsæ maiestatis damnari non debet reus nisi veritate comperta, exemplo Summi Dei qui volens delicta ciuitatum Sodome, & Gomorre, punire, & si sibi aperta essent eorum scelera, attamen dixit descendam & videbo vtrũ clamorem qui peruenit ad me opere compleuerint. c. Deus omnipotens. ij. q. i. ad idẽ facit tex. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. ibi hoc tamen crimen a iudicibus: vbi dicitur, crimen læsæ maiestatis a iudicibus non in occasionem, ob principalis maiestatis venerationem habendum est, sed in veritate rei iudicate, & sic probat ille tex. ꝙ imputatus de crimine læsæ maiestatis non ex abrupto, sed causa cognita damnandus est, accedat quod habetur Actuum Apostolorum. capit. 25. vbi scriptum est, ꝙ non erat Romanis consuetudo, damnare aliquem hominem prius quam is qui accusaretur præsentes haberet accusatores, locũq; defendendi acciperet, ad abluenda crimina quæ ei obijciuntur.
5 † facit, quia cum citatio fiat vt quis se defendere valeat, cum defensio de iure naturali sit, & propterea nulli deneganda, & procedere contra non citatum nil aliud est quam defensionem
6 tollere, † quinimmo nec Imperator contra non citatum legitime, præsertim in isto crimine læsæ maiestatis procedere potest, clem. pastoralis. de re iudic. vbi doct. & Marian. Socin. Iunior. in consil. 18. viso themate. in ij.
7 volu. col. vlt. versicul. nec mirum. nu. 31. † Et ꝙ tolli non possit defensio cum sit de iure naturali, vide vltra alios per Marc. Mantuã. in suis Dialog.
8 libr. v. Dialog. 98. † Quo autem casu in crimine læsæ maiestatis procedi possit contra aliquem sine citatione, vide quæ dixi supra in prædllegta q. vi. in vers. limita p̃dictã, in rubr. qualiter in crim. læsæ maiest. procedatur.

SVMMARIVM.

1 *An sola scientia sit punibilis in crimine læsæ maiestatis, non subsequuto aliquo consensu, consilio, uel facto?*

2 *Scientia ſola punibilis eſt, quando maleficium committi debet in perſonam eius cui ipſe ſciens ſuppoſitus eſt.*

3 *Scientia filij de nece patris punibilis eſt.*

4 *Scientia uaſalli de morte Domini punibilis eſt.*

5 *Non indicans rebellionem incidit in pœnam relegationis.*
Vaſallus ſciens & non indicans rebellionem in feloniam incidit, & feudo priuatur.

6 *In crimine læſæ maieſtatis punitur affectus, licet non ſequatur effectus.*

7 *Iſocrates in quadam ſua oratione quid ſentiat in iſta concluſione?*

8 *Scientia quæ probari non poteſt, in crimine læſæ maieſtatis, non eſt punibilis.*
Nemo ſe tormentis, & ſqualori carceris ſubmittere debet.

9 *Culpa non eſt, in diſcrimine uite ſe non ponere.*
Qui audiuit & non reuelauit, quia probare non poterat, immunis eſt, a delicto.

10 *Iudices homines occidentes ex ea ſola cauſa quòd ſecretum non reuelant quòd probare non poſſunt, omnes ſunt homicide.*

11 *Opinio Bar. & Salyc. in concluſione iſta, ſeruatur in pratica.*
Quæ tamen nimis rigoroſa uidetur authori.

12 *Scientia uxoris ſcientis maritum uelle committere crimen læſæ maieſtatis, & econtra, non eſt punibilis.*

13 *Scientia non ſubditi in crimine læſæ maieſtatis non eſt punibilis.*

QVAESTIO II.

1 SECVNDO quæro: an ſola ſcientia ſit punibilis in crimine læſæ maieſtatis, non ſubſequuto aliquo conſenſu, conſilio, vel facto? Breuiter videtur dicendum ꝙ ſic, propter atrocitatem & Immanitatem ipſius criminis, ad hoc facit tex. in l. quiſquis. & ibi doct. C. ad leg. iul. maieſt. & hoc tenuit Angel. in §. publica. inſti. de public. iudic. in verſic. ſingulariter tene menti. allegat ad hoc tex. in l. vtrum. ff. ad leg. Corn. de paricid. vbi dicitur ꝙ conſcij paricidij eadem pœna puniendi ſunt. Dicas tu ꝙ ille text. non probat intentionem Angeli, quia ibi non punitur nuda ſcientia, ſed puniuntur conſcij & participes. ita illum tex. declarat ibi glo. in verb. conſcij. quæ dixit ꝙ ſola ſcientia ſine participatione non puniretur in caſu illo, dicit etiam idem Ang. ibidem, ꝙ ita communiter ſeruatur, & licet opinio Angeli non probetur, vt dixi per tex. in d. l. vtrum. eſt tamen vera, & ita tenet Bar. in d. l. vtrum. vbi approbando gloſam ibi, quæ tenuit ſimplicem ſcientiam non eſſe punibilem, pro ea allegat tex. in l. cul-
2 pa caret. ff. de reg. iur. & in c. non eſt ſine culpa. de reg. iur. in vi. † Demum dicit quòd ſola ſcientia punibilis eſt, quando maleficium committi debet

in personam eius cui ipse sciens suppositus est, vt si seruus est sciens de
3 morte Domini. l. prima. §. si seruus ff. ad syllenian. † vel in filio si sciens
4 fuit de nece patris, vt in l. secunda, eodem titul. de paricid. † Item si vasallus fuit sciens de morte Domini, eadem ratione, & de eo qui sciens fuit de turbatione status sue Ciuitatis, vel de alio in Ciuitatem suam seu suum Principem commisso, vt in dict. l. quisquis. in fin. C. ad leg. iul. maiestatis, in aliis autem casibus dicit procedere glos. in dict. l. vtrum. hanc etiam opinionem in casu quæstionis nostræ tenuit Albert. Brun. in consilio suo 28. Nobilis domine, colum. ij. versicul. quod autem conscij, vbi dixit, quod Roma. in singulari suo. nu. 794. incipiente. Nunquid,
5 † voluit, quod non indicans rebellionem incidat in pœnam relegationis, per tex. in l. methodorum. §. fin. ff. de pen. & si sciens & non reuelans rebellionem sit vasallus in fœloniam incidit, & feudo priuatur, vt voluit Petr. de Anch. cons. 440. in prima & ij. col. Primam autem opinionem quod ex sola scientia non reuelans quis incidat in crimen læsæ maiestatis tenuit etiam Saly cet. in d. l. quisquis. & Angel. in tract. malefici. in verb. Et hai tradito la tua patria. in versi. quod crimen. nu. 10. idem tenuit Decius. in l. culpa caret. nu. 11. ff. de regul. iur. & Martin de Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. q. 13. ad idem Calcan. consi. ij. Quod autē. col. iiij. versi. undecimo pro
6 hoc facit, † punitur etiā in hoc crimine affectus licet non sequatur effectus. Angel. in l. fin. §. fin. ff. quod quisque. iur. Archid. in c. ego. 12. q. ij. & ad hoc uide Restaurum. Perusinum. in tract. suo. de Imperat. q. 118. col. ij. &
7 Felyn. in c. de cætero. col. vlti. de re iudic. † Et pro hac conclusione facit quod pulcre scribit Isocrates. in ij. sua Oratione, quam in Nicoclis Cyprio rum Regis persona conscripsit, vbi Rex loquens dixit, ne silentio præteretatis (subditis loquens) si quisquam indigne se circa Dominatum meum gerere uideretis, sed reprehendite potius, eademque pœna dignos existimetis, & magistratui meo vim facientes & huiusmodi iniurias cōtegentes.
8 † Limita tamen prædictam conclusionem, quando talis scientia probari non posset, nimis enim absurdum esset quod quis teneretur reuellare quod probare non posset, cum nemo se tormentis submittere debeat, quibus huiusmodi criminis delator supponitur. l. iij. C. ad leg. iul. maiest. & similiter
9 squalori carceris. l. fin. C. de accusat. † Nec culpa est in discrimine vite se nō ponere, vt inquit glos. in l. neminem. C. de infam. qui enim tantum audiuit, & non reuelauit ex eo quod id probare non poterat, immunis est a delicto, per tex. in l. nostris. in fin. C. de calumniat. & hanc opinionem sequutum fuisse Bal. in quodam suo cons. testatur Angel. in d. tract. malefi. loco
10 præallegato. † subdens, quod Bal. in d. suo cons. dicebat, quod iudices sequentes opinionem Bar. in d. l. vtrum. & homines occidentes, ex ea sola causa quod se

cretum

cretum non reuelant, quod probare non possunt, omnes sunt homicidæ: & ꝙ Bal.in prædicto suo cons.deplorat memoriam fidelis militis Domini Ioannis Barbadori qui ob hanc causam cum aliquibus eius sequacibus fuit decapitatus, quod refert Ioã.de Plat.in.§.publica.instit.de publi.iudi. istam opinionem tenuit etiam elegãs Doct. Andr. Alciat. in l.bona fides. nu. 20.ff.deposit.& idem in l.ij.§.cato.nu. 30.ff.de verbor.obligat. vbi dixit hanc esse communem opinionem, subdit tamen se dubitare de hac opinione, dicens non esse verum ꝙ talis sciens & reuelans tormentis subijci debeat, quia tex.in d.l.iij.C.ad leg.iul.maiest.loquitur de accusante aliquẽ ad pœnam, non in reuelante vt princeps caueat, allegat not. per Socin. in
21 consil. 202.in iiij.volu. † Opinionem Barto.& Salycet.in pratica seruari attestatur ipse Angel.loco præallegato, & ibidem Augustin.de Arim.in sua additione, quæ incipit, tu autem in hac materia adde ꝙ alias, dicit illam seruasse, & allegat Bart.in l.i.§.occisorum.ff.ad syllenian. & ibi Ang. & Abb.in c.i.de restit.spoliat.& in c.i.de offic.delegat.& ita tenuit etiam Math.de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium. colum.viij. versicul. quadragesimo, nu. 103.in titul. quæ sint regal.in vsibus feudor. Ista vlti. opinio, mihi nimis rigorosa videtur.
22 † Secundo limita conclusionem prædictam, non procedere in vxore sciente ꝙ maritus vult committere crimen læsæ maiestatis, vel econtra, non enim tenetur vxor maritum, & maritus vxorem tali casu denunciare, vt late dixi supra q.xv.in rubr.qui accus.possunt.in crim.læsæ maiest.
23 vide quæ ibi scripsi. † Tertio limita conclusionem prædictam, non vendicare sibi locum in non subdito sciente crimen læsæ maiestatis committendum, contra aliquem principem, & non reuelante, vt voluit Angel.in l.frater.ff.ad leg.Pomp.de paricid.vbi dixit, ꝙ forensis qui non est de populo, & sic ius populi tueri non tenetur, licet sciat conspirationem, tamen si non reuelat eam, puniri non debet, faciunt pro ista limitatione ea quæ scripsi supra in rubric. qualiter & a quibus crim. læsæ maiestatis committat. question.68.vbi conclusum fuit, quòd non subditus committere non dicitur crimen læsæ maiestatis.

S V M M A R I V M.

1 *An is qui commisit crimen læsæ maiestatis confugiens ad ecclesiam inde extrahi poßit inconsulto Romano Pontifice, uel alio ab eo Authoritatem habente?*

2 *Nuntijs apostolicis apud Dominium Venetum existentibus est data facultas extrahendi ab ecclesia enormium delictorum reos.*

Reus quantumcunque grauia crimina commiserit, si ad ecclesiam confugerit, non est in

de uiolenter extrahendus.

3 *Extrahere reum de ecclesia inconsulto pontifice uel habente ad id authoritatem, est crimen læsæ maiestatis.*

4 *Crimen læsæ maiestatis est crimen exceptum.*

5 *In crimine læsæ maiestatis recedimus a communibus regulis.*

6 *Maius & minus delictum ex qualitate pœne cognoscitur.*

7 *Filij publicorum latronum, & nocturnorum depopulatorum agrorum, non puniuntur ex patris delicto.*

8 *Crimen læsæ maiestatis dicitur peßimum omnium peccatorum.*

9 *Facientes aliquem per assasinos occidi sunt excommunicati, & ab omni Christiano Populo diffidati.*

10 *Qui aliquem ueneno necauit, non sentit beneficium. c. inter alia. de immu. ecclesia.*

11 *Exceptio regulam firmat, sed non ampliat.*

12 *Crimen læsæ maiestatis requirit de se specialem mentionem.*

13 *Cardinalis licet ex cõsuetudine liberare poßit eum qui ad mortem ducitur si illi obuiet attamen non liberabit reum criminis læsæ maiestatis.*

14 *Casus exceptus extenditur ex identitate rationis.*

15 *Si crimen læsæ maiest. comprehẽderetur sub regula tex. in c. inter alia. de immu. eccles. sequeretur absurdũ, ꝙ sub regula remaneret casus longe maior, quã essent excepti.*

16 *Argumentum ab absurdo uitando ualet.*

Et est optimum & concludens.

17 *Crassus Brutius Romanus, a Caßio patre qualiter punitus, pro crimine læsæ maiest?*

18 *Excõicatus, Blasfemus, Iudei, infideles, et sacrilegi, an gaudeãt immunitate ecclesiarũ?*

19 *Hæretici non gaudent immunitate ecclesiarum.*

QVAESTIO III.

1 TERTIO quæro: vtrum is qui cõmisit crimen læsæ maiestatis confugiens ad ecclesiam inde extrahi posit inconsulto Romano Pontifice, vel alio ab eo authoritatem habẽre, vt puta legato de latere, vel Nuncio Apostolico cũ authoritate Legati Cardinalis de latere, † vt est nunc in
2 Alma Ciuitate Venetiarum Reuerend. Pater D. Ludouicus Beccadellus Bononiensis, Episcopus Rauelliensis, vir sane integritate & exemplaritate vite cõspicuus, ac de greca latinaq; lingua optime meritus, cui indultum est a sede Apostolica posse iudicibus laycis licentiam extrahendi de ecclesiis immanium delictorum præparatores, concedere? In hac quæstione dicendum videtur, ꝙ rei criminis læsæ maiestatis in ecclesia securi esse debeãt, per text. in c. inter alia. de immun. ecclesiarum, vbi

ponitur regula, q̃ reus quantumcunq; grauia crimina commiserit, si ad ecclesiam confugerit, non est inde violenter extrahendus, a qua regula ille text. excipit duos tantum casus, videlicet publicum latronem, & nocturnum depopulatorem Agrorum, Tertius casus excipit quãdo quis ea intentione in ecclesia deliquit, vt ab ecclesia tueatur, vt est text. in c. fin. eod. titul. de immun. ecclesiarum. Ergo cum non excipiatur a dicta regula reus criminis læsæ maiestatis, remanet sub regula prædicta, quia exceptio regulam firmat in casibus non exceptuatis. c. quoniam frequenter. vt lit. nõ contest. l. nam quod liquide. §. fin. ff. de penu. legat. l. quæsitum. §. deniq;. & ibi Bar. ff. de fund. instru ct. l. legata inutiliter. vbi Bart. in princ. ff. de legat.
3 primo xxxij. q. vij. c. Dominus noster. † facit pro ista opinione, quia extrahere reum de ecclesia inconsulto pontifice, vel habente ad id authoritatem, est crimen læsæ maiestatis, tex. est in l. ij. C. de his qui ad ecclesi. confug. de quo late dixi supra in rubric. qualiter & a quibus crim. læsæ maiestatis committatur. q. x. In contrarium, q̃ immo is qui crimen læsæ maiestatis commisit, confugiens ad ecclesiam in ea non sit tutus, faciunt infra di
4 cenda † Primo quia crimen læsæ maiestatis est crimen exceptum, vt habetur. in c. si quis cum militibus. vi. q. i. & per Specul. in titul. de accusatore. colum. vlt. circa medium, glos. in c. i. in glos. vlt. de testi. in vi. † Ideo in
5 isto crimine recedimus a communibus regulis, vt late tradit Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium. in titul. quæ sint regal. in vsibus feudor. vbi enumerat multas specialitates quæ sunt in isto crimine, & de quibus dixi supra in rubric. qualiter & a quibus crim. læsæ maiest. committ. in pluribus quæstionibus. Secundo facit, quia si publicus latro, & nocturnus depopulator agrorum non gaudent immunitate ecclesie, vt in d. c. inter alia, a fortiori is qui crimen læsæ maiestatis commisit, cum hoc il-
6 lis maius sit delictum. † probo nam maius & minus delictum ex qualitate pœne cognoscitur, cum pœna delicto sit cõmensuranda, vt dixit Bal. in c. i. in i. not. in tit. de valal. qui cõtra constit. Lotar. in vsibus feudor. Pœna autem criminis læsæ maiestatis contra personam principis commissi, longe maior est, quam ea qua punitur publicum latrocinium, & qua nocturni depopulatores agrorum, probo nam committentes crimen læsæ maiestatis in principem decapitantur, vel secundum consuetudinem aliquarum regionum suspenduntur, et eorum bona confiscantur, ac eorum filij infames perpetuo efficiuntur, & insuccessibiles fiunt, etiam hæreditatum extraneorum, vt habetur in l. quisquis in princi. & in. §. filij vero. C.
7 ad leg. iul. maiest. † at filij publicorum latronum, & nocturnorum depopulatorum agrorum non puniuntur ex patris delicto, si igitur in minori delicto quis non tuetur ab ecclesia, ergo a fortiori in maiori, vt est cri-

8 men læsæ maiestatis.auct.multo magis.C.de episc.& cleric.† ad idem facit,quia crimen læsæ maiestatis dicitur pessimum omnium peccatorum,
9 vt in auct.de nupt.§.si igitur. † Tertio adduco,ꝙ habetur in c.i.de homicid.in vi.vbi hi qui faciunt aliquem per assasinos occidi,sunt excommunicati & ab omni christiano populo diffidati,quos clarum est,si ad ecclesias confugerent,ab illarum immunitate penitus alieni essent, & tamen haud dubium ꝙ crimen læsæ maiestatis illo maius est delictum , vt ex genere
10 pœnę clare constat,per supradicta . † facit etiam, quia vt videtur sentire Ioan.de Annan. qui aliquem veneno necauit non sentit beneficium d.c. inter alia.de immun.ecclesi.ita dixit idem Ioan. de Anan. in c.i.colũ.ij. in princip.de homicid.de quo dixi supra.q.10.versic.Quarto fallit.in rubr. qualiter & a quibus crim.læsæ maiestatis commit. Et tenendo istam opinionem , nõ obstant allegata in contrarium,quibus respondeo.Et primo non obstat quod dicitur,ꝙ exceptio firmat regulam in casibus non exceptuatis,per tex.in d.l.nam quod liquide.§.fin.ff.de pœn.legat.cum aliis supra allegatis,ergo cum casus noster non sit de exceptuatis remanet sub
11 regula. † Nam ista consequentia falsa est,& est ratio quia exceptio regulam firmat,sed non ampliat,adeo ꝙ plus in ea comprehendatur quam sit de natura regule,vt dixit Bart.in l.generali.§.vxori.ff.de vsufruct. legat. & in l.quæsitum.§.deniq;.ff.de fund.instruct.& per Felyn. in c.quoniam frequenter.col.i.versic.ista & his similia. vt lit.non contest.sed regula tex. d.c.inter alia, quæ generaliter loquitur de delictis quantumcunq; graui-
12 bus,non comprehendit crimen læsæ maiestatis: † & est ratio, quia huiusmodi crimen requirit de se specialem mentionem, comprobo, quia si sit alicui concessa abolitio omnium delictorum , seu criminum , non propterea censetur concessa abolitio criminis læsæ maiestatis , per ea quæ voluit Angel. in sua Disputatione , quæ incipit,Exorta guerra, & Roman.in l.si quis in graui.in.§.hi quoque.ff.ad Syllenia. Barbat. in tract.de præstant. Cardinal.in iiij.q. primæ partis,in versicul. sed pone ꝙ
13 aliquis,†vbi dixit ꝙ licet Cardinalis ex consuetudine liberare posset eum qui ad mortem ducitur,si illi obuiet,attamen non liberabit reum criminis læsæ maiestatis,& habetur per D.Hippol.Marsil.præceptorem meum,in l.vnica.C.de rapt.virgin.nu.108.& in l.i.nu.23.ff.de question.& idem in l.de minore.nu.2.eodem.tit.Alex.in l.de pupillo.§. si pluribus.ff.de oper. nou.nunciat.& idem Præceptor meus in singul. 164.incipiente, nemo debet se submittere,faciunt etiam pro prædicta opinione quæ dixi supra in rubri. quis de læs.maiesta.crimin. cognos. possit. & ea quæ habentur per
14 Felyn.in d.c.quoniam frequenter.in prima & ij.col.†Secundo respondeo ꝙ casus exceptus extenditur ex identitate rationis, vt not.Abb.in c.cum

dilecta, de confir. vtil. vel inutil. in v. not. Ergo a fortiori dicemus exceptũ casum nostrum, in quo non identitas sed maioritas rationis militat, per su
15 pradicta. † Tertio dicitur, ꝙ si diceremus casum nostrum comprehendi sub regula tex. in d. c. inter alia. sequeretur absurdum, ꝙ sub regula remaneret casus longe maior quam essent excepti, quod non est dicendum, quia quod absurditatem inducere posset, damnandum est c. cum satis absurdũ. de offi. Archidiac. c. solite, de maior. et obedien. Abb. in c. iniustum.
16 de rerum. permut. † vbi dixit, ꝙ valet arg. ab absurdo vitando. facit tex. in l. nam absurdum. ff. de oper. libert. idem not. ex illo. tex. D. Guliel. Pontanus. Perusin. insignis doctor, & præceptor meus. in l. diuortio. in v. colum. nu. 7. ff. sol. matr. Cepol. in l. exẽpli. in iij. notab. ff. de edil. edict. Et iste modus arguendi ab absurdo vitando est optimus, & concludens, vt per Sozin. nepotem. in consi. x. col. iiij. nu. 16. in ij. volum. & idem in consi. 168. col. xij. in princ. nu. 74. eod. volu. nec obstat, ꝙ extraens aliquem de ecclesia dicatur comittere crimen læsæ maiestatis, nam id sane intelligitur, quando is qui ab ecclesia extrahitur ex iuris dispositione inde extrahi non potest, secus in casibus non prohibitis, vt est casus noster, & ita seruari uidi in
17 reis criminis læsæ maiestatis, †. & etiam apud antiquos Romanos seruatum legi, ꝙ Crassus Brutus nomine, in bello latino, conuenit cum Latinis certa mercede, portas vrbis eis aperire, & cum in hoc deprehensus fuisset, ad Paladis auxiliarie templũ confugit, pater vero illius Cassius occlusis di-
18 cti Templi foribus necatum filium fame, insepultum abiecit. † Nunquid autem excomunicatus, blasfemus qui consuetus est blasfemare deum & gloriosam Virginem, Iudei, infideles, & sacrilegi, gaudeant immunitate ecclesie? Vide vltra dicta per doct. in d. c. inter alia. & in c. fin. de immunit. ecclesiarum. Nicola. Boeri. Decis. 110. in prima parte, suarum decisionum. & eundem decision. 109. eadem parte, & de excommunicato, idem tenuit Mantua. in consi. 60. nu. 4. & 5. vbi dixit, ꝙ gaudet immunitate ecclesie,
19 † De hæretico etiam est dicendum ꝙ non gaudeat immunitate ecclesie. glos. in auctẽn. de mandat. princ. §. neque autem col. iij. Gondisal. Villadiego. in tract. de hæreti. q. xi.

SVMMARIVM.

1. *An ualeat statutum q. in crimine læsæ maiestatis puniantur etiã fratres delinquentis, ne tepidi, & remissi sint circa fratrũ suorũ insolentias cohibendas & reprehẽdendas?*
2. *Statutum Florentie, quòd uno de familia delinquente alij puniantur ualet.*
3. *Statutum huiusmodi locum sibi non uendicat contra fratres & affines delinquentis absentes, & pœnitus ignorantes uoluntatem fratris.*

4 *Item locum sibi non uendicabit contra fratrem seu affinem delinquentis, cui idem delinquens erat inimicus.*

5 *Item locum sibi non uendicaret, quando frater esset adeo ceruicose nature quòd fratris & aliorum admonitiones omnino contemneret.*

QVAESTIO. IIII.

1 QVARTO quæro: An valeat statutum ꝙ in crimine læsæ maiestatis puniantur etiam fratres delinquentis, ne tepidi & remissi sint circa fratrum suorum insolentias cohibendas, & reprehendendas? Videtur dicendũ statutum prædictum valere, per ea quæ voluit Barto. in quodam suo consilio, incipiente. Christi nomine amen, videtur ꝙ vigore dicti arbitrij, vbi consuluit, valere statutum Florentinum ꝙ pro consortibus deliquentibus alij tenerentur, dicens verisimile esse ꝙ facilius abstinebunt ab huiusmodi delictis, si videbunt alios de sua familia ex eorum delicto puniri, quod consi. refert & sequitur Petr. de Anch. in c. i. in xi. princip. q. extr. de constitut. & post eum Decius. in consi. 64. & diligenter pro viribus. col. ij. in princ. in versi. quantum vero ad Ducalis. in primo volu. et idem tenet Bart. in l. iure prouisum. C. de fabricens. lib. xi.
2 † vbi ex illo tex. colligit Argumẽtũ valere statutum Florentiæ, ꝙ vno de familia delinquente alij puniantur, idẽ in l. i. §. familie. ff. de publici. & idẽ Bart. in tract. de Represal. in iij. q. princip. & idem post Guid. de Suza. in l. sancimus. C. de pœn. idem tenuit Decius. in præalleg. consi. 64. col. ij. vbi concludit, ꝙ vigore similis statuti, dicentis, ꝙ collaterales eius qui crimen læsæ maiestatis cõmisit puniãtur vltimo supplicio, frater qui erat absens a fratre, & cum quo non in amicitia puniri non deberet, & propterea ista ratione cõsuluit, ꝙ D. Princiuallis de Lampugnano frater Ioannis Andræ, qui Galeatium Mariam Mediolani Ducem interemit, in pœna statuti prædicti non inciderit, ex eo quod dictum statutum, seu constitutio Ciuitatis Mediolani exprimit rationem quare vult collaterales delinquentis puniri, ne tepidi sint & remissi circa collateralium suorum cohibendas, & reprehendendas Insolentias. † Et ex deductis per Deci. in d. consil. 46. notabiliter infertur huiusmodi statutum locum sibi non vendicare contra fratres, & affines delinquentis absentes & pœnitus ignorantes, voluntatem fratris volentis huiusmodi nefandissimum facinus comittere, quibus nõ est quid
4 imputandum, si fratris vel affinis insolentiam nõ cohibuere. † Secundo ꝙ idem statutum locum sibi non uendicabit contra fratrem seu affinem delinquentis, cuius idem delinquens erat inimicus. per iura & rationes addu

ctas per Deci. in d.consi.64.colum iij.& iiij.quas videre poteris,idem te-
5 nuit Alciat.in l.i.§. siquis ita.nu.6.ff.de verb. obliga. † Tertio limitarem conclusionem prædictam non procedere,quando frater esset adeo cerui cose nature ꝙ fratris & aliorum admonitiones omnino cõtemneret, quia impossibilium nulla est obligatio.l.non dubium.C.de legibus.l.apud Iulianum.§.i.ff.de lagat.pri. videmus enim ꝙ impossibilitas excusat ab excõmunicatione.c.quæstionis,& ibi glos. & Doct. de Appel.de quibus ostinatis sic Ouidius.lib.primo,de Remedio amoris scripsit.

Impatiens animus,nec adhuc tractabilis arte
Respuit,atq; odio uerba monentis habet.

SVMMARIVM.

1 *An filius patrem damnatum pro crimine læsæ maiestatis alere teneatur?*
2 *Persona patris,& patroni sancta filio & liberto uideri debet,esto quòd turpis esset.*
3 *Filij receptantes patres bãnitos uel hæreticos,pœna statuta contra receptatores talium non puniuntur,propter naturalem obligationem quam filij erga parentes habent.*
4 *Filius patrem indigentem etiam infidelem alimentare tenetur.*
5 *Filius alimenta denegare non debet etiam patri rebelli.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro: an filius patrem damnatum pro crimine læsæ maiestatis alere teneatur? Dicas ꝙ sic,per tex. in l.mutus.§.manente.ff.de iur.doti. vbi Paulus iurisconsultus voluit,ꝙ filia patrem in exilium seu in insulam deportatum alere debeat,ad idem facit tex.iuncta glos.in l. legatum.ff de capti.& postlimi.reuers.& tex.in.§. si vero
2 contigerit,in auct.de incest.nupt.† Persona enim patris & patroni,sancta filio & liberto videri debet,esto ꝙ turpis esset.l.liberto.& l.i.in fin.& l.ho
3 nori.& l.licet.ff.de obsequi.libert. † hinc est ꝙ propter naturalem obligationem quam filij erga parentes habent, filij receptantes patres bannitos vel hæreticos pœna statuta contra receptatores talium, non puniuntur.l. fin.ff.de recept.& ita tenuit Alberic.in tracta.suo statutorum.parte.iiij.q. vij.& Ioan.Igneus.in disputatione sua.An Rex Francie recognosc.Imperator.nu.117.vbi expresse dixit,ꝙ filius patrem damnatum pro crimine læsæ maiestatis alere teneatur,allegat tex.in c.i.xxx.distinct. vbi præcipitur filio ꝙ patri subueniat,licet infideli,ad idẽ text. in.§.i.in auct.de incest. nupt.in versic.pascentes,& adducit not.in c.non satis.86.distinct.facit ad

prædicta, quæ voluit Henric. Boich. in c. vnico. col. fin. de exposit. & san-
4 gui. † vbi dixit, ꝙ filius patrem indigentem, etiam infidelem alimentare tenetur. Et prædictam opinionem, ꝙ filius teneatur alere patrem damnatũ de crimine læsæ maiestatis, tenuit etiam Bartol. in tracta. suo de aliment.
5 † vbi expresse dixit, ꝙ etiam patri rebelli filius alimenta denegare nõ debet, facit illud Ciceronis in resp. arusp. dicentis, parentibus nos primum natura conciliat, quos non alere nefarium est, & alibi, in oratione post red dit. ad senat. ad idem dicit, parentes carissimos habere debemus quod ab his vita, patrimonium, libertas, & Ciuitas, tradita est.

SVMMARIVM.

1 Si filius crimen læsæ maiestatis cõmisit pro quo decapitari deberet, per patrem sponte sua principi contra quem commisit præsentetur, an decapitari debeat?

2 Comes Palatinus filium suum qui læsæ maiestatis crimen contra Imperatorem commiserat, Imperatori præsentauit, Imperator uiso tex. in l. milites agrum. in. §. desertorẽ. ff. de re milit. pepercit illius uite, illumq; ad tempus in exilium misit.

3 Idem dicendũ est in patre hebreo præsentante filiũ, qui crimen læsæ maiestatis cõmisit.

4 Sicuti pater christianus in causa capitali admittitur ad defendendum filium, ita pater hebreus admittitur ad defendendum filium hebreum.

5 Iudei utuntur iure communi quo ad iudicia.

Si pater crimẽ læsæ maiest. cõmittat, & per filiũ principi præsentetur, an mori debeat?

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: de notabili quæstione, filius crimen læsæ maiestatis commisit, pro quo crimine si in fortiam iustitie peruenerit decapitari debet. l. quisquis. in princ. C. ad leg. iul. maiest. Pater illum sponte sua principi cõtra quem filius deliquit præsentauit, an decapitabitur, ex quo clare constat ipsum crimen læsæ maiestatis in principem suum cui eum pater præsentauit, commisisse? Paul. de Cast. in l. propter insidias. C. qui accus. non possunt. dixit ꝙ non, per tex. in l. milites agrum. §. desertorem. ff. de re. milit. hanc etiam opin. tenuit Salyc. in d. l. propter insidias, per tex. in d. §. desertorem. quem ad hoc notabilem esse dicit, & pro ista opinione dixit Rayner. de Forliui. in d. l. propter insidias. cõsuluisse in Ci-
2 uitate Forliuij. † & Paul. de Castr. ibidem refert, ꝙ cum Comes Palatinus filium suum qui læsæ maiestatis crimen contra Imperatorem commiserat, Imperatori præsentasset, Imperator viso tex. in d. §. desertorem. pe-

percit

percit illius vite, illumq; ad tempus in exilium misit, hanc opin. sequutus est Barth. Cepol. in suis cautelis, cautel. i. & August. de Arimin. in sua addit. ad tract. Angel. de malefic. in verb. nec non ad quærelam. versic. vigesimo primo, & Fely. in c. accusasti, col. vlt. de accusat. idem voluit D. Hippolytus de Marsil. magnus Criminalista, Præceptor & promotor meus dum doctoratus gradum in almo Bononiensi Gymnasio de anno. 1514 Sumpsi, in l. i. §. auditum. nu. 8. ff. ad leg. Cornel. de siccar. & idem in l. i. §. ad quæstionem. nu. 16. ff. de quæstio. & in l. vnius. §. seruus. nu. 7. eod. titu. idem voluit Alciat. in c. placuit. in prima regula præsumptionum. in iiij. præsumptione. de præsumption. idem voluit Math. de Afflict. in c. imperialem. §. insuper. nu. 18. in titul. de prohibit. feud. alienat. & Nicol. Boer.
3 in tract. suo. de seditios. §. vij. & vlt. nu. 27. † Idem dicendum esse arbitror in patre hebreo, præsentante filium qui crimen læsæ maiestatis commisit, argumen. eorum quæ voluit Bartholom. Cepol. in consi. 75. Pater potest
4 admitti, † vbi consuluit, quod sicuti pater christianus in causa capitali admittitur ad defendendum filiũ vt per doct. in l. seruum quoq; §. publice. ff. de procurat. & in l. penul. §. ad crimen. ff. de public. iudic. & in c. veniens. ext. de accusat. Ita pater hebreus admittitur ad defendẽdum filium hebreum.
5 † facit quia Iudei vtuntur iure communi, quo ad iudicia. l. Iudei Romano.
6 C. de Iudei. † Quid autem econtra dicemus, si pater crimen læsæ maiestatis committat, & per filium principi præsentetur, an mori debeat? Dicas quod relaxabitur patri vita tantum, intuitu filij illum præsentantis, vt notabiliter voluit Angel. in l. si adulterium cum incestu. in. §. liberto. in fin ff. de adulter. quem sequitur idem Dominus meus, de Marsil. in l. i. §. inauditum filium. nu. 9. ff. ad leg. Cornel. de siccar. & in l. i. §. ad quæstionem. nu. 16. & nu. 17. ff. de quæstio.

SVMMARIVM.

1 *An licitum sit filio patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis impune occidere, & econtra patri filium?*
2 *Pater honorari debet a filijs.*
3 *Filius qui non honorat patrem suum maledictus erit.*
4 *Filius qui maledixerit patri suo, aut matri, morte moriatur.*
5 *Miles qui patrem suum uel matrem maleficum appellat, militia priuandus est.*
6 *Filius dicitur pars corporis patris.*
Pater & filius censetur una eademq; persona.
7 *Is qui se obligauit defendere aliquem aduersus omnes homines, non tenetur assummere defensionem aduersus filios, & proprios parentes.*

8 *Filius patrem reum criminis læsæ maiestatis, & rebellem, impune occidere potest.*
Idem dicendum, quando pater esset hostis fidei.
9 *Si pater adhuc damnatus non esset, principis tamen uel patrie se inimicum fecisset, a filio impune interfici posset, & econtra filius a patre.*
10 *Plus patrie quam parentibus debemus.*
11 *Aduocatus debet potius aduocare pro patria, quam pro patre.*
12 *Maior caritas est in patria, quam in patrem.*
Pro Republica filiuus in patrem, & pater in filium insurgere debet.
13 *Crassus Brutus, eius filium pro crimine læsæ maiestatis, qualiter puniuit.*
14 *Vxor an uirum bannitum pro crimine læsæ maiestatis impune occidere posit?*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO quæro: an licitum sit filio patrem damnatũ de crimine læsæ maiestatis impune occidere, & econtra patri filium? Videtur in hac quæstione dicendum ꝙ non, quia pater quamuis impius, crudelis, & contemptor legum sit, tamen pater est, vt inquit tex. in. §. i. in fin. in auct. de incest. nupt. col. ij. & idem de filio not. in l. iij. §. emanci-
2 patus. ff. de bonor. possessio. contra. tabul. † facit quia scriptum est Eccles. c. 4. qui honorat patrem suum iocundabitur in filijs, & in die orationis sue exaudietur, & ibidem, qui honorat patrem suum vita viuet longiore, & ibidem rursus, qui timet dominum honorat parentes, & rursus ibidem, honora patrem tuum, vt superueniat tibi benedictio a Domino, & eod. libr. c. vij. honora patrem tuum, & gemitus matris tue ne obliuiscaris, memen-
3 to quoniam nisi per illos natus non fuisses, † & scriptum est Deute. c. 16. maledictus qui non honorat patrem suum, & eod. lib. c. 5. honora patrem tuum, & matrem sicut præcepit tibi dominus Deus tuus, vt longo viuas
4 tempore, & bene sit tibi in terra. † Et dicitur Leuiti. c. 20. qui maledixerit patri suo, aut matri, morte moriatur, facit ꝙ voluit Martin. de Laud. in tra
5 cta. suo. de milit. q. 21. † vbi dixit, ꝙ miles qui patrem suum vel matrem maleficũ appellat, militia priuandus est, qui tract. habetur, in v. Thomo. tract. secundum impressionem Venetam, ad idem facit ꝙ voluit Cicero. lib. i. Epist. familia. in Epistola ad Lẽtulum, vbi dixit, vim neq; patrie neq; parenti afferre oportet, & rursus idem Cicero. in oratio. pro Roscio, sic inquit, communio sanguinis portentum atq; monstruum certissimum est esse aliquem humana specie & figura, qui tantum immanitate bestias vicerit, vt propter quos hanc suauissimam lucem aspexerit, eos indignissime luce priuauit, cum etiam feras inter se se, partus, atq; educatio, & natura ipsa

6 conciliet. † ad idem facit, quia, filius dicitur pars corporis patris, vt ait Aristotel. lib. 5. Ethicor. ad idem tex. in l. cum scimus. §. vlt. C. de agricol. & cẽsit. libr. xi. Quinimmo pater & filius censentur vna & eadem persona. l. fin. C. de impub. & alijs substitu.

Comprobatur opinio prædicta, ex eo ꝙ supra. in v. proxima præcedenti q. dixi, vbi conclusum fuit ex mente doctorum, ꝙ filius patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis alere tenetur, ad ꝙ optime facit tex. in supra allegat. §. i. in fin. in auct. de incest. nupt. col. ij. nam si teneremus ꝙ filius patrem rebellem impune occidere posset, vtiqꝫ non teneretur eidem alimenta præstare: cum denegare alimenta sit necare. l. necare. ff. de liber. agnosc.
7 & l. fin. C. de alen. liber. † facit, quia is qui se obligauit defendere aliquem aduersus omnes homines, non tenetur assumere defensionem aduersus filios, & proprios parentes, ita dixit solennis doctor præceptor meus, Do. Carol. Ruin. consil. 43. Quia ad plenum, colum. penult. versicul. præterea. nume. 18. in iiij. volum. allegat glos. in c. de ferijs. 22. q. v.
8 † Contrariam vero partem, ꝙ immo filius patrem reum criminis læsæ maiestatis, & rebellem impune occidere possit, tenuit Ange. in l. fallaciter. C. de abolitio. & idem in l. famosũ. in versic. sequitur in textu. ff. ad leg. iul. maiest. & idem Angel. in consil. 223. pro decisione consultationis, in prin. vbi dixit, ꝙ patriam oppugnantes, a liberis, & parentibus occidi possunt, & paricidij, vel legis Cornelie nullam pœnam subeunt, allegat tex. in l. minime. ff. de religios. & sumpt. funer. & ibi glos. vbi Alex. idem sequitur, &
9 ampliat, idem etiam esse quando pater esset hostis fidei. † Quinimmo etiã si pater adhuc damnatus non esset, principis tamen vel patrie si se inimicũ fecisset, a filio impune interfici posset, & econtra filius a patre, ita voluit Io. Igneus. in sua disputatione, an Rex Francie recognos. Imperat. n. 116.
10 † & ratio est, quia plus patrie quam parentibus debemus, vt habetur in l. veluti. vbi Bar. & alij. ff. de iust. & iur. & ꝙ filius magis patrie quam patri sit obligatus, facit dictum Bal. in l. qui necessitati. C. ad aduoc. diuers. iudic.
11 & Alexand. in l. veluti. ff. de iusti. & iur. † vbi tenuerunt, ꝙ aduocatus debet potius aduocare pro patria, quam pro patre, subdit tamen idẽ Igneus ibidẽ, ꝙ prædicta procedũt in foro cõtẽtioso, Sed ꝙ in foro anime, & pœ
12 nitẽtiali dubitaret, † & pro p̃dicta opinione facit, quia maior caritas est in patriam quam in patrem. glos. in l. veluti. ff. de iusti. & iur. quæ citat illud Ciceronis, in primo officiorum. cuius hæc sunt verba, vnicuiqꝫ nostrum cari sunt parentes, cari sunt liberi, & familiares, sed omnes hominum caritates vna patria complexa est, pro qua non dubitet quis mortem apetere. & idem Cicero. de somnio Scipionis, inquit, omnibus qui patriam auxe-

rint, adiuuerint, atque seruauerint, certũ esse in cœlo diffinitum locum, vbi beati sempiterno euo fruantur. facit tex. in l. i. §. si ea, ibi, Reipublice nascimur. ff. de ventr. in possessio. mittend. & tex. in d. l. minime. ff. de religio. & sumpt. funer. facit etiam pro ista opinione glos. in c. i. de conuersi. infideli. quæ dixit quod pro Republica filius in patrẽ, & pater in filium insurgere de-
23 bet, † ad id etiam facit quod in Romanorũ Historijs legitur, quod Crassus Brutus nomine, in bello latino, pacta cũ latinis mercede, portas vrbis eis aperire policitus, deprehensus in hoc, ad Palladis auxiliarie templum confugit, at eius pater Cassius occlusis dicti templi foribus necatum filium fame insepultum abiecit. Quid dicendum sit in præsenti difficultate, dubius sum, quia vt vtar verbis Virgilij, in primo Eneidos, Hinc inde vaste rupes, approbo tamen Ignei distinctionem supra relatam, quod aut loquimur in foro anime, & tunc locus erit prime opinioni, quod filius patrem damnatum etiã pro læsæ maiestatis crimine interficere impune non possit, aut sumus in foro fori, & sic in foro iudiciali, & eo casu nunquam consulerem quod filius patrem qui crimen læsæ maiestatis contra principem vel suam Rempublicam commisisset, occideret, sed si casus eueniret, dicerem eum puniri non debere, per prædicta, ad hoc accedat, quod voluit Alciat. in l. bonafides. nume. 11. ff. deposit. vbi dixit, quod si pater hostis publicus sit iudicatus, mandatumque sit vt quicunque possit eum occidat, dicẽdum erit quod si iuris rigorem spectemus, filius huic legi parere teneatur, allegat tex. in d. l. minime. ff. de religio. & sumpt. funer. Sed si naturalem intueamur equitatem secus erit, Humanius autem agendo, dicendum erit filium tali decreto non teneri, sed si id fecerit, pœnam non mereri.

24 † Sed quid dicemus de vxore, an virum bannitum pro crimine læsæ maiestatis impune occidere possit? Dicas quod non, ita consuluit Barthol. Cepol. in consil. suo. v. Casus talis est, quem sequitur Ioan. Franc. Ripa. in l. si constante. colum. x. nu. 48. ff. sol. matri. & pro ista opinione faciunt ea quæ dixi. supra in rubri. de pœn. quas filij incur. patr. commit. crim. læsæ maiest. quæstione 19. 20. & 21.

SVMMARIVM.

1 *Statutum concedens abolitionem criminum delinquentibus, an comprehendat etiam crimen læsæ maiestatis?*

2 *Abolitio criminis læsæ maiestatis est de reseruatis principi, sicuti est illius cognitio.*

3 *Crimen læsæ maiestatis, requirit specificam mentionem in abolitione.*

4 *In generali sermone non ueniunt ea quæ requirunt specialem mentionem.*

QVAESTIO VIII.

1 OCTAVO quæro: An ſtatutum concedens abolitionem criminum delinquentibus, comprehendat etiam crimen læſæ maieſtatis? Breuiter dicas ꝙ non, ita voluit Angel. in diſputatione ſua, quæ incipit, exorta guerra, & Roma. in l. ſiquis in graui. §. hi quoque. ff. ad Syllenian. & Dominus meus de Marſil. in l. vnica. C. de rap. virgin. nu. 108. idem in l. i. nu. 23. ff. de quæſtio. Idem in. l. de minore. nu. 2. ff. eodem titu. Alexan. in l. de pupillo. §. ſi pluribus. ff. de oper. nou. nunciat. & idem Dominus meus in ſingulari ſuo, 146. incipiente, nemo debet ſe ſubmittere,
2 & erit ratio huius deciſionis, † quia abolitio criminis læſæ maieſtatis eſt de reſeruatis Principi, ſicuti eſt illius cognitio, vt vidimus ſupra in rubric.
3 quis. de læſ. maieſt. crim. cognoſc. poſſit. † & iſtud crimen, cum illius cognitio, & punitio ſit de reſeruatis principi, requirit ſpecialem mentionem, vt per Andr. de Iſern. & Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium.
4 nu. 46. in tit. quæ ſint regal. in vſibus feudor. † facit, quia ea quæ requirūt ſpecialem mentionem, non veniunt in generali ſermone, gloſ. in c. inquiſitionis. de hæret. in vi. & dixi ſupra loco præallegato. hoc etiā tenuit Ant. Capit. in ſuis Deciſion. Neapol. Deciſi. 130. nu. 56. allegat ad hoc Barbat. in conſil. xij. in ij. volu.

SVMMARIVM.

1 *An licitum ſit ſupplicare Pape uel Principi pro his qui læſæ maieſtatis crimen in eos commiſerunt?*
2 *Pinceps deus mundi dicitur.*
3 *Supplicari non debet pro clerico turbante ſtatum Ciuitatis ſue.*
4 *Supplicare licet principi pro reis ceterorum criminum.*
5 *Aduocare an liceat pro filijs rebellium, ſeu pro ipſis rebellibus & his qui crimen læſæ maieſtatis commiſerunt?*
6 *Aduocati interuenire non debent pro hæreticis.*
7 *Aduocatus & defenſor interuenire poteſt, quando agitur de damnanda rei criminis læſæ maieſtatis memoria, poſt eius obitum, & ſimiliter quando agitur de damnanda memoria eius qui de hæreſi eſt inculpatus.*

QVAESTIO IX.

1 NONO quæro: An licitū ſit ſupplicare Pape vel Principi ꝓ his qui læſæ maieſtatis crimen in eos cōmiſerunt? Dicas ꝙ non, immo ſupplicantes pro huiuſmodi delinquentibus perpetue infamie pœnā incurrūt. l. quiſquis. §. iubemus. C. ad leg. iul. maieſt. et ibidē notat Angel. adducēs illud ꝙ habetur Reg. capit. ij. vbi dicitur, ſi

peccauerit vir in virũ placari ei poteſt deus, ſi ãt in deũ peccauerit, quis ora
2 bit pro eo? quaſi dicat nullus, † princeps enim deus mũdi dicitur, vt not.
in l. imperialem, in fi. de prohibit. feud. alien. per Feder. & dicitur princeps
3 habere celeſte arbitrium. l. i. in fin. C. de Summa. Trinit. † & dixit Angel.
in d. l. imperialem. ꝙ pariformiter ſupplicari non debet pro clerico turban
te ſtatum Ciuitatis ſue, Quinimmo ab ea eijci debet, per centum milliaria,
allegat. tex. in l. ſiquis. C. de epiſ. & cleri. ad idem vide Barto. in l. in furti. §.
ope. in princ. verſi. Tamen circa hoc dicas. ff. de furt. comprobatur conclu
ſio prædicta, quia nemo veniam expectare debet a Domino, cõtra quem
huiuſmodi nefandiſſimum crimen eſt molitus, vt in ſimili dixit tex. in l.
4 vnica. C. de Theſaur. lib. x. & in l. fin. §. cum autem. C. de iur. deliber. † in
cæteris vero delictis ſupplicare licet Principi. l. cum reus. C. de pœn. Immo
& delinquentes ſepius reſtituit, etiam quo ad omnia l. i. C. de ſent. paſ. & l.
fallaciter. C. de abolit. & hoc etiam voluit Ioã. Igneus in ſua diſputatione,
an Rex Franciæ Imperatorem recognoſc. nu. 113.
5 † Sed an licebit aduocare pro filijs rebellium, ſeu pro ipſis rebellibus, &
his qui crimen læſæ maieſtatis commiſerunt? Et dicendum ꝙ non, facit
ad hoc tex. in. c. felicis. in princ. ibi, vel defenſauerit, de pœn. in vi. vbi dici
tur, ꝙ is qui ſciẽter defenſauerit eum qui Cardinalem offendit, ſicut reus
criminis læſæ maieſtatis perpetuo infamis eſſe debet, ac alijs pœnis ſubiici
tur, de quibus ibidem, & ita tenuit Math. de Afflict. in. c. pri. in. §. & bona
6 committentium. nu. 40. in tit. quæ ſint Regal. † idem dicendum eſt in cri-
mine Hæreſis, in quo aduocati interuenire non debent. c. ſi quis aduerſus.
de hæret. idem habetur in. c. fin. de hæret. in vi. Et pro prædicta conclu-
ſione, ꝙ aduocatus interuenire non poſſit pro eo qui crimen læſæ maie-
ſtatis cõmiſit, tex. eſt etiam, in d. l. quiſquis. §. denique Iubemus. C. ad leg.
iul. maieſt. & habetur per Bart. in extrauag. ad reprimen. in verb. ſine ſtre
pitu, de quo dixi ſupra in rub. qualit. in crim. læſæ maieſt. procedat. q. iiij.
7 † Attamen quando agitur de damnanda rei criminis læſæ maieſtatis me-
moria poſt eius obitum, & ſimiliter quando agitur de damnanda memo-
ria eius qui de hæreſi eſt inculpatus, aduocatus & defenſor interuenire po
teſt, vt per Bal. in l. reos. in fin. C. de accuſat. & late habetur per Præpoſi.
in. c. ſi quando. col. iij. ij. q. vij. & dixi latius ſupra in rub. qualiter. in crim.
læſ. maieſt. procedat. q. xxvij.

SVMMARIVM.

1 *Receptatores reorum criminis læſæ maieſtatis qua pœna puniantur?*
2 *Filius receptans patrem damnatum de crimine læſæ maieſtatis ſiue poſt huiuſmodi cri-*

men commissum, ante condemnationem siue post condemnationem, an pœna capitis puniri poßit?

3 *Bannum & excommunicatio equiparantur.*

4 *Filius receptans patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis commisso in personam principis siue eius lateri astantiū nō est immunis ab aliquali pœna extraordinaria.*

5 *Affinis uel consanguineus receptans affinem uel cōsanguineum qui contra Cardinalē deliquit, in terminis .c. fœlicis. de pœn. in vi. nō punietur pœna ordinaria, de qua ibi.*

6 *Vxor receptans uirum bannitum uel condemnatum de crimine læsæ maiestatis, an puniatur pœna receptatorum?*

7 *Receptator qui per uim, & uiolentiam sibi illatam, a bannito uel condemnato, receptauit eum, nullatenus puniri debet.*

8 *Receptator banniti uel condemnati de crimine læsæ maiestatis ita demum punitur si sciēter delinquentem receptat, secus si ignoranter, Dummodo notorium non sit receptatum esse delinquentem.*

9 *Scientem non ignorantem lex uult obligari.*

10 *Per notorium probatur scientia.*

11 *Violator pacis non potest impune receptari ab agnato, nisi per ignorantiam illum agnatus receptauerit.*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: qua pœna puniantur receptatores reorum criminis læsæ maiestatis? Dicas ꝙ capite puniuntur, Barto. in l. fin. C. de fabricens. & in l. omnes. C. de agricol. & censit. lib. x. & not. in l. pri. ff. de recept. Et ita seruari vidisse in decreto regio lato in morte Domini Andreæ de Isernia, testatur Math. de Afflict. in titu. quæ sint regal. in §. & bona committentium. col. iiij. versi. vigesimum secundum speciale, in vsibus feudo. † Sed quid dicemus de filio receptante patrem damnatū de crimine læsæ maiestatis, siue post huiusmodi crimen commissum, ante condemnationem, siue post condemnationem, vtrum tali pœna puniri possit? Dicas ꝙ videtur dicendum ꝙ non, vt voluit Alberic. in tract. suo statut. part. iiij. q. vij. vbi dixit, ꝙ filii receptantes Patres Bannitos, vel Hæreticos, pœna receptatorū non puniuntur, adducit tex. in l. fin. ff. de recept. & tex. in c. inter alia. de sent. excommu. & xi. q. iij. quoniam multos, † dicens ꝙ Bannum, & excommunicatio equiparantur, allegat text. in c. pri. in tit. hic finitur. lex. Corad. deinde consuetu. regni. incipi. † Dixerim ego in hoc articulo, filium receptantem patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis non esse immunem ab aliquali pœna extraordinaria, quando

in personam Principis, siue eius lateri astantium huiusmodi crimen commissum fuerit, iuxta terminos tex. in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. videmus enim ꝙ tali casu filius & si nil deliquerit, punitur tamen, ex delicto patris, vt in d. l. quisquis. §. filii vero. quinimmo vt supra vidimus. q. vij. proxima præcedente, licet filio impune occidere patrem rebellem, vel dānatum de crimine læsæ maiestatis, faciunt ad prædicta quæ voluit Petr. de Anch. post glos. ibi. in. c. felicis. colum. pri. versi. Et circa receptatores :
5 de pœn. in vi. † vbi dixit, ꝙ affinis vel consanguineus receptans affinem vel consanguineum qui cōtra Cardinalem deliquit, in terminis d. c. felicis, non punietur pœna ordinaria, de qua ibi, & idem voluit in terminis quæstionis nostre Andr. de Isern. in const. Regni, quæ incipit Patarenorum, in vers. ratio quare. n. 2. in tit. de recepta. Patare. & Dominic. in d. c. felicis. col. iij. circa fin. in vers. in glos. in verb. receptauerit, idē voluit Archidiac. in d. c. felicis. col. ij. in versi. receptauerit, vbi dixit, consanguineos receptātes consanguineum delinquentem, non puniri in casu prædicti. c. hoc tamen sane intellige, scilicet pœna inibi statuta contra receptantes delinquētes, qui in Cardinalem insurrexerunt, attamen in totum non excusantur, mitiori etenim pœna cum eis agendum erit d. l. fin. ff. de receptat. & ita tenent Cyn. & Bald. in l. pri. C. de his qui latron. vbi dicunt, ꝙ mitiori pœna puniuntur receptantes proximum, vel patronum, quam si alias non esset persona coniuncta, ꝙ voluit Alexan. in addit. ad Bart. in d. l. fin. ff. de receptat.

6 † Quid autem dicendum sit de vxore receptante virum Bannitum, vel damnatum de crimine læsæ maiestatis? Dixi supra in rub. de pœn. quas filii. incur. patre. commit. crim. læsæ maiest. q. 20. vbi conclusi, ꝙ pœna receptatorum non puniatur, et dictis ibidem adde ꝙ ita tenuit etiam Andr. de Iser. in constit. regni. quæ incipit, Patarenorum. nu. 5. in rubr. de recep. patare. & Alex. in d. addit. sua ad Bar. in d. l. fin. ff. de recepta.

7 † Prædictam conclusionem de receptante condemnatum, dicas, non habere locum quando bannitus vel condemnatus violentiā fecisset receptatori, qui per vim illum receptasset: nam eo casu ille nullatenus puniri debet, ut dixit Alex. loco proxime allegato, & idem voluit Bal. in tract. suo statut. in verbo receptare, versi. statutum dicit.

8 † Secundo conclusionem prædictam, de receptante damnatum de crimine læsæ maiestatis, intellige procedere, in eo qui scienter delinquentem receptat, secus si ignoranter: & ignorantia præsummitur nisi probetur scientia, dummodo notorium non sit receptatum esse delinquentem, ita dixit glos. in l. pri. ff. de recept. quam ibidem sequitur Barto. ad idem Roman. in consi. 473. circa propositam, vbi glos. prædictam sequitur, † &
9 est

est ratio, quia scientem non ignorantem lex uult obligari l.generali.C. de tabul.lib.x.l.fin.C.de decret.ab ordin.faciend.c.cognoscentes, de constit. c.vt animarum.eod.tit.lib.vi.prædictam glos.in d.l.pri.ff. de recept. sequitur etiã Bar.in d.l.oẽs.C.de agricol.& censit.lib.xij.pro qua Roma.in p̃alleg.cons.473.dicit esse casum,in l.methodorũ.a cõtrario sensu,in vers. faciens.ff.de pœn.ad idẽ tex.in l.ij.§. sed etenim.ff.de Incen.Ruin.& nau-
10 frag.† scientia autem probabitur, vt inquit Bar. in d.l.pri.§.in pari.ff. de recept. si erat notorium per contratam talem esse delinquentem, facit ꝙ voluit Bal.in c.pri.in.§.conuenticulam.de pac. iuramen. firmand. in vsi-
11 bus feudor.† vbi dixit ꝙ violator pacis non potest impune receptari ab agnato, nisi per ignorantiam illum agnatus receptauerit.

S V M M A R I V M.

1 *An bona condemnati pro crimine læsæ maiestatis poßit aliquis petere sibi a principe concedi?*

2 *Si bona condemnati pro crimine læsæ maiestatis, ex mera principis liberalitate alicui concederentur, ualeret huiusmodi concesSio.*

3 *Feudum deuolutum ad principem contra quem est commissum crimen læsæ maiestatis alius potest petere sibi concedi.*

4 *Princeps de consilio procerum suorum bona ad se deuoluta ex crimine læsæ maiestatis potest alteri concedere.*

5 *Principis concesSio de bonis ad se deuolutis ex crimine læsæ maiestatis, apposita clausula, non obstante iure communi, ualet.*

6 *Idem si princeps dicta bona concedat alicui motu proprio.*

7 *Princeps de bonis damnati de crimine læsæ maiestatis ad se deuolutis, cum aliquo contrahere potest.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro : an bona condemnati pro crimine læsæ maiestatis posSit aliquis petere sibi, a principe concedi? Dicas ꝙ non, quinimmo, si quis ea sibi concedi petierit, tanquam pacis violator puniendus esset, vt habetur in l. quisquis.C.de peti.bonor.sublat.vbi dicitur, ꝙ si forte nimia mentientis importunitate per principis rescriptum di-
2 cta bona essent alicui concessa, tale rescriptum reijciendum esset, † Quando autem bona prædicta ex mera principis liberalitate alicui concessa essent valeret proculdubio huiusmodi concesSio.
3 † Fallit tamen ista conclusio, in quinq; casibus enumeratis per Math. de

Afflict.in constit.regni.lib.i.in tit.de hæreti.nu.66.versic.in glos.fin.Primo nisi Imperator,Rex, vel Princeps contra quem tale delictum est commissum,feudum quod tenebatur a delinquente ad se deuolutum , ad postulationem petentis illi cōcedat,quia concedi solitum erat,ita voluit Bal. in l.i.C.de peti.bonor.sublat.allegat tex.in.§.præterea.in auct.de refer.

4 † Secundo fallit,quando princeps de Consilio Procerum & consiliariorum suorum bona prædicta ad se deuoluta petenti concessisset , Ea enim quæ fiunt cum consilio procerum magis valent,vt voluit Andr.de Isern. in c i.de prohibit.feud.alien per Lothar.

5 † Tertio fallit,quando princeps concedens dicta bona,in rescripto huiusmodi concessionis apposuisset clausulam,non obstante iure communi,& dispositione.l.i.C de petit.bonor.sublat.vt voluit idem glos.

6 † Quarto fallit,quando in rescripto concessionis dictorum bonorum esset apposita clausula,motus proprij,vt habetur.in dict.l.prima.C.de petition.bonorum sublat.

7 † Quinto fallit,quando princeps de bonis damnati pro crimine læsæ maiestatis ad se per eorum confiscationem deuolutis,cum aliquo contrahit, vt voluit Afflict.loco præallegato.

SVMMARIVM.

1 *An confiscatis bonis delinquentis,uolentibus eius creditoribus sibi satisfieri in bonis delinquentis,fisco ante omnia satisfieri debeat de expensis?*

2 *Si pro re tua inuenienda ego aliquid expendo,illas expensas mihi restituere teneris.*

3 *Expensæ factæ pro re communi,præsummuntur pro rata factæ.*

4 *Expensas factas per patrem uel fratrem in obtinendo beneficio ecclesiastico pro filio, an pater deducat de portione filij?*

5 *Filius clericus beneficium ecclesiasticum quòd obtinuit expensis patris , iure quasi castrensis peculij possidet.*

6 *Impensa quæ fit pro punitione criminis fisco incumbit.*

7 *Fiscus ad quem deuoluuntur bona damnati,loco hæredis habetur.*

8 *Expensæ quas facit dominus in fructum perceptione,non repetuntur.*

QVAESTIO XII.

1 DVODECIMO quæro : an confiscatis bonis eius qui delictum commisit,volentibus eius creditoribus sibi satisfieri in bonis dicti delinquentis sui debitoris,fisco ante omnia satisfieri debeat,de expensis vtilibus et necessarijs per eum factis,pro consequendo dicto eius rebelle,& illius bonis sibi incorporandis, adeo q̄ dictæ expensæ in primis deduci debeant? Hanc quæstionē mouet Math.de

Afflict.in c.i.§.& bona cõmittentium,col.x.nu.119.in tit.quæ sint regal. in vsibus feudor.vbi decidit, ꝙ fisco ante omnia satisfieri debet de expensis prædictis,& rationem assignat quia fiscus habet ius retentionis in dictis bonis,iuxta not.per Bar.in l.si non inducta.C. in quibus caus. pign.
2 tacit.contrahat.†Item quia si pro re tua inuenienda ego aliquid expendo, illas expensas mihi restituere teneris,vt per Bar.in.l.falsus.§.qui alienum. in fin ff.de furt.ergo idem erit,si expendi pro illa recuperanda, item dicit facere,quia si fiscus vtiliter negotium creditorum gessit, ergo vtili negotiorum gestorum actione tenentur,pro eorum ratis ad expensas prædi-
3 ctas,per ea quæ notantur in l.si pupilli.§.si titij.ff.de nego.gest. † Item facit, quia expensæ factæ pro re communi, præsummuntur pro rata factæ l.
4 sed & si.§. adeo, & ibi Bart.ff.de pet.hæredit. † ad idem adducit,quia expensas factas per patrem vel fratrem in obtinendo beneficio ecclesiastico pro filio, pater deducit de portione filij, vt voluit Guiliel.de Cunio.in l. tres fratres.ff.de pact. & ex istis in hac opinione residet ipse Matheus, subdens ꝙ D.Ant.Baldasi.Regius consiliarius sibi dixit,ita fuisse iudicatũ per consilium Regis Castelle, dicit tamen,ꝙ si antequam per fiscum factæ fuissent tales expensæ,creditores protestati fuissent, ꝙ dictis expẽsis subiacere non intendebant,quia ius eorum aliquo tempore recuperabunt, tali casu non tenerentur ad eas, per not. in l.fin.C. de negot. gest. & ibi Alex.Dicas ꝙ istud fundamentum non est uerum,quia expensas quas facit pater,vt filius consequatur beneficium ecclesiasticum, ei non imputantur in legitima,nam ecclesiasticum beneficium neq; vendi neque transmit
5 ti potest ad hæredes.† quinimmo,filius beneficium huiusmodi iure quasi castrensis peculij possidet.l.sacrosancte.C.de episc.& cler. & quia pater creditur tales impẽsas fecisse ꝓpter onera ecclesiasticę dignitatis,ideo filius illas habere debet ꝑcipuas.l.i.§. sed an id. ibi propter onera dignitatis.ff. de collat.bonor.& ita scribit Ioann.Franc.Ripa.in l.in quartam.ff.ad leg. falcid.nu.166.sequutus Barto.Bal.& alios,quos refert idem tenentes.Circa prædicta inquantum Matheus voluit ꝙ fiscus recuperet expensas quas facit in consequendo eius rebelle,quod ille imprimis & ante omnia deducantur,ad præiudicium anteriorum creditorum,Dixerim ego id,de iure
6 (mea quidem sententia) non procedere, † quia omnis impensa quæ fit pro punitione criminis,fisco incũbit, vt per doct.in l.pri.C. de muli. quæ. seru.public.se cõmiscuer.& est ratio,quia fiscus accipit multas,& pœnas, vt patet in l.pri.& toto tit.C.de mod.mult.& per Azon.in tit.de pœn.in Summa,præsertim quãdo omnia bona delinquentis confiscantur,vt fit in crimine læsæ maiestatis.l. quisquis in princip.C.ad leg.iul.maiest.per not. per Bald.in l.non ignorat.C.de fruct.& lit.expens.Quantum vero ad illud ꝙ voluit idem Matheus,ꝙ expensæ quas facit fiscus pro incorporan-

dis sibi bonis sui rebellis, debeant in primis & ante omnia deduci, similiter
7 etiam in hoc ab eo dissentio, † & est ratio, quia fiscus ad quem deuoluuntur bona damnati, loco hæredis habetur, vt voluit Mart. de Laud. in tract. de fisc. q. 86. & Franc. Lucan. in simili tract. suo, de fisco. parte prima. nu. 4. idem voluit Math. de Afflict. in tract. de iur. prothomis. in §. iiij. nu. 25. vbi dixit, ꝙ fiscus succedens in bonis ex aliquo delicto, loco hæredis habetur, At iure cautum non reperitur, ꝙ hæres detrahat aliquas expensas per
8 se factas in consequenda hæreditate, ergo idem erit in casu nostro, † facit quia expense quas facit Dominus in fructuum perceptione, non repetuntur, quia non ad perpetuam vtilitatem fiunt, Pet. de Vbal. in tract. de duobus fratr. parte. xi. nu. 62.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio an detur in crimine læsæ maiestatis?*
2 *Distinctio an detur appellatio in crimine læsæ maiestatis?*
3 *Equior est opinio quòd detur appellatio condemnato de crimine læsæ maiestatis.*
Appellationem denegare, est defensionem adimere.
4 *Appellatio in crimine læsæ maiestatis non datur, quando crimen esset per rei confessionem, aut per testes clare probatum.*
5 *Appellatio in crimine læsæ maiestatis non datur, quando est notorium facti permanentis quòd quis commisit crimen læsæ maiestatis.*
6 *Appellatio regulariter in notorijs non admittitur, nisi legitima causa exprimatur.*
7 *Iudex in notorijs delictis statim potest ad executionem procedere.*
8 *Appellatio non datur in crimine læsæ maiestatis, quando in proditione esset seditio concitata, uel facto ordinato.*

QVAESTIO XIII.

1 TERTIODECIMO quæro: An in crimine læsæ maiestatis detur appellatio? Angel. in §. publica, in fin. inst. de publi. iudic. tenuit ꝙ non, idem in l. constitutiones. ff. de appel. & in tract. suo. malefi. in verb. præsente & appellante, idem tenuit Dominus Hippolitus. de Marsil. præceptor meus, in cons. 38. nu. 1. in pri. volu. & idem in l. de minore. in princ. col. ij. nu. 7. ff. de quæstion. & Angel. in d. tract. malefi. in verb. Et hai tradito la tua patria, in princ. hoc etiam voluit Ioann. Igneus Doctor Vltramontan. in sua elleganti Disputatione, an Rex Franc. recognos. Imperator. nu. 128. & Roma. in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acquir. hæredit. qui arguit contra glos. ibi, quæ contrarium tenet. Contrariam vero partem, ꝙ immo in d. crimine detur appellatio, tenuit

Martin. de Laud. in suo tract. de crim. læsæ maiesta. q. viij. allegat prædictam glos. in d. l. Pantonius. §. rei. & hãc opin. tenuit etiam Andr. de Iser. in c. pri. in ix. col. in tit. quæ sint regal. vbi dicit, iure cautum nõ reperiri, ꝙ in crimine læsæ maiestatis appellatio sit prohibita, idem voluit Math. de Afflict. in d. c. i. in §. & bona commitentium. col. iiij. nu. 42. in versi. vigesimum primum speciale, in præallegato titu. quæ sint regal. allegat not. per glos. in c. manifesta in glos. magna. ij. q. prima. & in c. præterea, & in c. eum sit Romana. de appel. opinionem prædictam, tenuit etiam Auguſ. de Arimin. in sua addit. ad tract. Angel. de malefi. in verbo, præsente Gaio
2 & appellante. Ioan. Igneus in d. sua Disputa. nu. 129. † in isto articulo sic distinguit, ꝙ aut accusatus de crimine læsæ maiestatis est taliter cõuictus, ꝙ huiusmodi delictum negare non valet, & tunc ei appellatio denegabitur, per rationem l. ij. C. quorum. appel. non recipiant. & isto modo dicit procedere tex. in d. l. constitutiones. ff. de appel. aut delictum non est plene probatum, ita ꝙ de eo sit dubium, & isto casu dicit appellationem dari, & executioni sententiæ supersedendum esse, & hoc modo dicit intelligendum esse tex. in d. l. Pantonius. §. rei perduellionis, cum sua glos. ff. de acquir. hæredit. ibi, suspensa cognitione, & ibi, cui de innocentia, subdens ꝙ si mora in exequendo esset scandalum paritura, aut præiuditium, si sententia executioni non mitteretur, ꝙ tunc appellatio danda non esset, alias secus, allegat Paul. de Castr. in d. §. rei perduellionis. & in d. §. hi autem.

3 † Opinionem tenentium appellationem dari, condemnato de crimine læsæ maiestatis, equiorem esse arbitror, denegare enim appellationem, est defensionem adimere, quæ est de iure naturali. l. vt vim. ff. de iusti. & iur. & ibi not. facit tex. in l. famosi. ibi, hoc tamen crimen a iudicibus. vbi, Modestinus Iurisconsultus, ꝙ non in occasionem ob principis maiestatis venerationem, crimen læsæ maiestatis censendum esse ait, sed in veritate rei iudicate habendum esse, arbitratus est, qui tex. præstat nobis argumẽtum manifestum, ꝙ de veritate rei iudicate inspiciendum est, ergo non statim exequenda erit sententia. Erit igitur conclusio, ꝙ regulariter in crimine læsæ maiestatis appellatio detur, quam tenet etiam Decius. in d. c. cũ sit Roma-
4 na. col. iiij. in nono not. † Limita tamen conclusionem hanc vt infra. Primo, vt non procedat quando delictum esset clare probatum, per rei confessionem, vel per testes, per tex. in d. l. ij. C. quorũ. appellat. non recipiant. vt tenuit Igneus in primo membro, sue distinctionis, supra relate.

5 † Secundo limita dictam conclusionem, non procedere, quando notorium est facti permanentis, ꝙ quis cõmisit crimen læsæ maiestatis, vt puta, quia teneret terram ecclesie vel imperij rebellatam, vel in tali rebellione caperetur, Talis enim appellare non poterit: quia erat notorium facti permanentis, ipsum esse rebellem, ita voluit Andr. de Isern. in c. i. in titul. quæ

ſint regal.col.ix.& ſequitur ibidem Math.de Afflict.in.§.& bona cõmit-
6 tentium.col.iiij.nu.42.in verſicul. vigeſimum primum ſpeciale. † & pro iſta opinione facit,quia regulariter in notorijs appellatio non admittitur, niſi legitima cauſa exprimatur,vt per Abb.& doct. in c.conſuluit. & ibi Decius.col.i.in verſi.circa iſtum tex.de appel.& facit tex.in c.cum ſit Romana, & in c.cum ſpeciale.§.porro.eod.tit. idem tenuit Roman. in conſil.
7 324. in propoſita conſultatione, in fin. † Item facit ad prædicta,quia in notorijs delictis iudex ſtatim non data dilatione poteſt ad executionem procedere,vt per Bald.in l.a procedente,in vlt.not.C.de dilat. & idem in c.ſignificante.col.ij.de appellat.& in l.accuſatoribus. colum.ij.in verſicul. & per hoc patet.C.de accuſat.

8 † Tertio fallit,quando in proditione eſſet ſeditio concitata, vel facto ordinata , prout.in d.l.cõſtitutiones.§.quid tamen.ff.de appel.ſecundum opinion.Andr.de Iſern.ſupra relatam.Talis enim delinquens quia eſt caput factionis non appellat,ſecundum eum.

SVMMARIVM.

1 *Quis dicatur perduellis?*
2 *Hoſtem antiqui pellegrinum uocabant.*
3 *Perduellis dicitur qui crimen læſæ maieſtatis contra principẽ uel Rẽpublicã commiſit.*
4 *Crimen læſæ maieſtatis latius eſt,quam crimen perduellionis.*
5 *Crimen læſæ maieſtatis contra principem, quare perduellionis dicatur?*
6 *Perduellis non dicitur qui ex alia cauſa quam machinationis contra principem crimen læſæ maieſtatis commiſit.*

QVAESTIO XIIII.

1 QVARTODECIMO quæro : quis dicatur perduellis? Caius Iuriſconſultus in l.quos nos hoſtes.ff.de verb. ſignifica.dicit, eos quos nos hoſtes appellamus, antiquos perduelles vocaſſe.Andr.Alciat.elegans doctor,in d.l.quos nos,dixit publicos hoſtes,merito inimicos appellari,quos veteres,quia cum illis duellum ideſt bellum eſſet, perduelliones appellabant,nam ea dictione eos ſolos iudicari opinatus eſt,aduerſus quos ius belli eſſet.Et ideo inimicus perduellio non dicetur,neq; iuxta Ciceronis ſententiam lib.ij.de offic.latrones perduelles ſunt , ſi quidẽ pir-
2 ratam ex perduellium numero non eſſe,aſſeuerat , † hoſtem autem,antiqui Pellegrinum vocabant,vt habetur apud Ambroſ.Calepin in ſuo vo-
3 cabulario, in verſic. Perduellis, † ſed in materia criminis læſæ maieſtatis

Perduellis dicitur, qui crimen læsæ maiestatis aduersus Rempublicam, vel Principem commisit, vt testatur Vulpian. in l.fin.ff.ad leg.iul.maiestatis. Itaq; non omne maiestatis crimen perduellionis erit: cum crimen læsæ maiestatis generalius sit, q & multis modis committitur, vt supra vidimus, sed solum quando quis hostili animo, aduersus Rempublicam, vel principem suum animatus fuit, vt in d.l fin. & ita voluit etiam Gofred. in summa, de cler.pugnan.in duel.§.i.& Cardin.Turr.Cremat.in c.si quis.§.porro.vi.q.i.

4 † vbi, & ipse dicit, q crimen læsæ maiestatis latius est, quam perduellionis, siquidem perduellionis reus quis dicitur, quando contra personam Imperatoris committitur. Hoc enim solo casu Romana lex Duellũ permittebat, quod etiam not. idem Turre Cremat.iij.q.iiij. in summa. & Specul.in titul.de accusator.§.i.vers. Secundo, crimen perduellionis.

5 † Sed quare crimen læsæ maiestatis dicatur crimẽ perduellionis? glos.in.§. per contrarium, inst.de hæred.quæ ab intest.defer. dicit, q olim quando alicui imputabatur q crimen læsæ maiestatis commisisset, contra Imperatorem, vel Regem, eo casu permissum erat duellum, videlicet duorũ pugna, vel q ex eo dicitur, quia perduelles hostes dicuntur d.l. quos nos hostes.ff.de verb.signifi.& idem dixit Math.de Afflict.in constitu.regni.in tit.de hæreti.nu.29.Io.de Imol.in clem.pastoralis.col.iiij.nu.49.idem tenet & sequitur ibidem, Cardinal.in xv.not.& in q.v. Egid.vero Bellem. in d.c.si quis cum militibus, in d.§.porro.dixit, q crimen læsæ maiestatis, non ideo perduellionis dicitur, ex eo q per duellum probari possit, sed dicitur perduellionis, idest crimen hostis, vel hostile, per tex in d.l.quos nos hostes, cuius opinionem si sequamur & aliorum hoc tenentium, reus criminis læsæ maiestatis, in quocunq; casu dicti criminis, perduellionis reus diceretur, quod esset contra tex.in d.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest. & ideo mihi magis placet illa opinio, q ideo dicatur crimen perduellionis, crimen læsæ maiestatis, quando quis hostili animo in Rempublicam, vel principem insurgit, vt in d.l.fin.quia eo solo casu duellum permittebatur, vt supra dictum fuit, vtcunq; sit, hoc omnes tenent, q perduellionis crimẽ, appelletur crimen læsæ maiestatis, quod ex machinatione facta contra Rempublicã vel principem committitur, de quo est text.in d.l.fin.ff. ad leg. iul. maiest. ad idem facit tex.in d.§.per contrarium.instit.de hæredit.quæ ab intest.de fer.

6 † Si vero ex alia causa, quis læsæ maiestatis reus sit, perduellis non dicetur, nec eo mortuo eius damnabitur memoria, facit tex.in l.cum filius.§. final.ff.de legat.ij. Et de hoc verbo perduellis, plura scribit Ioan.Ferrarius. in suis annotationibus, in quatuor Institut.libros, in titul. de hæredi quæ ab intest.defer.in versi.Perduellionis reus.& Io.Oldendorp. in tract.suo. in leges xij.tabularum.in rubr.de duobus sacerd.generib nu.3.qui tract. habetur.in xvij.Thomo tract.secundum impressionem Venetam.

SVMMARIVM.

1 An crimen læsæ maiestatis, & crimen simonie equiparentur?
2 Emendo quis spiritualia, uel uendendo, diuinam offendit maiestatem.
3 Crimen læsæ maiestatis, hæresis, & simonie, quæ hæresim sapit, equiperantur.
4 Equiperatio supradicta procedit in his in quibus expressum inuenitur in iure.
5 Omnes qui in crimine simonie admittuntur, admittuntur etiam in alijs criminibus exceptis, Sed non omnes qui repelluntur in huiusmodi crimine simonie, repelluntur in alijs criminibus exceptis.
6 Ad comparationem simonie, & hæresis, omnia crimina pro nullo reputantur.
7 Simonia peior est idolatria.
8 Crimen hæresis an crimini læsæ maiestatis, & econtra equiparetur?
9 In crimine hæresis, sicuti in crimine læsæ maiestatis, quis accusari potest, post mortem, & eius memoria damnari, & bona per fiscum ab eius hæredibus auferuntur.
10 Plus est diuinam quam temporalem offendere maiestatem.
11 Distinctio an ualeat argumentum de crimine læsæ maiest. ad crimē hæresis, & ecōtra?
12 Argumentum de minori ad maius ualidum est.
13 Crimen hæresis est maius crimine læsæ maiestatis humane.
14 Timor domini timori hominum anteponendus est.
15 Quæ differentia sit inter crimen hæresis & crimen læsæ maiestatis.
16 Hæreticus amittit dominum bonorum suorum, ipso iure.
Secus est in crimine læsæ maiestatis.
17 In crimine hæresis extenditur infamia usq; ad secundū gradum, per lineam paternam, quādo pater in hæresim est prolapsus, si uero mater, extenditur ad primū gradum.
Secus est in crimine læsæ maiestatis, in quo pœna extē[d]itur solum ad primum gradū.
18 Filij hæreticorum non solum fiunt inhabiles ad beneficia obtinenda, sed etiam obtenta ipso iure perdunt,
Secus tamen est in filijs committentium crimen læsæ maiestatis contra principem.

QVAESTIO XV.

1 QVINTODECIMO quæro: an crimen læsæ maiestatis, & crimen simonie, equiperentur? Dicas q sic, nā quemadmodum quis machinando contra Imperatorem, Regem, siue Principem suum, læsæ maiestatis crimen committit, quia terrenam offendit maiestatem l. quisquis. C. ad leg. iul. maiestatis. † Parimodo emendo quis spiritualia
2 vel ea vendendo, diuinam offendit maiestatem, & sic læsæ diuine maiestatis crimen committit, tex. est. in l. si quicquam. in fin. & ibidem Bald. C. de episco. & cleric. facit tex. in c. fin. ad fin. vi. q. i. vbi Præposit. dixit, ista duo equiperari, facit etiam tex. in c. sane, in prin. xv. q. iij. & tex. in c. vergentis. de hæretic. in vi. glos. in c. si quis Papa. in versicul. pertulerit. 79. d. stinctio.

facit

3 facit etiam glos.in c.i.de testibus. in vi. quæ † dixit, tria hæc crimina equiparari, videlicet læsæ maiestatis, hæresis, & simonie, intellige sane, de simonia quæ hæresim sapit, vt puta, quando quis pecuniam dedit pro consequendo beneficium, vel ecclesiasticum ordinem, credens gratiam sancti spiritus p̃cio acquiri posse, tali enim casu, simonia est species hæresis, quinimmo est quid deterius, vt est tex. in c.eos i.q.i.& declarat Abb. in c.licet Heli.el i.super glos.in verb. indifferenter, de simon. & idem Abb. in c.ex diligenti.eod.tit.& in c.per tuas, el i.in versicul.sed contra hoc opponitur,
4 eod.tit.† Intellige tamen hanc equiparationem, procedere in his in quibus expressum inuenitur in iure, vt notanter dixit Præposit.in c.penul.§. por
5 ro.vi.q.i. † Scias etiam ꝙ omnes qui in crimine simonie admittuntur, admittuntur etiam in aliȷs criminibus exceptis, sed non omnes qui repelluntur in huiusmodi crimine simonie, repelluntur in aliȷs criminibus exceptis,
6 vt per Abb.in d.c.per tuas.vers.in glos.in verb.de simonia.† & dicit tex. in c.fin.i.q.vlt. ꝙ omnia crimina ad comparationem simonie, & hæresis pro nullo reputantur, ad idem tex.est in d.c.per tuas.el i.in §. cetera.de si-
7 mon.† Immo simonia peior est idolatria.c.cito turpem.i.q.i.ad idem Gaspar.de Perusio.in tract.de reseruat.benefi.col.iiȷ.nu.23.
8 † Quid autem dicendum sit in crimine hæresis, an crimini læsæ maiestatis, & econtra equiparetur? Videtur eadem ratione dicendum ꝙ sic, per tex.in l.manicheos.C.de hæreti.& in c. vergentis.ext.eod.tit. & ibi glos. in verb.exheredatio, quinimmo de vno ad aliud arguitur, glos. in l.mutū. ff.de acquirend.hæredit.glos.in d.l.manicheos.in verb.debet, not.Cyn. & Salycet.in auct. Gazaros.C. eod.titu. de hæret. Geminia. in c.si quis. vi.q.i glos.in c.cum secundum, de hæreti.in vi. quæ dixit, quòd dispositio illius tex.locum habet in crimine læsæ maiestatis, & tamen loquitur in hæresi, ad idem glos.in c.i.in glos.ȷȷ.de testibus. in vi. quam ad hoc pro singulari allegat Alexand.in l.si quis filio.§.hi autem.ff. de iniust. rupt. & irrit. fact. testam. ad idem glos.in c.ȷȷ. de hæretic.in vi.& glos.in c.felicis. eod.tit.& in c.non debet.de reg.iur.in vi.hanc conclusionem tenuit etiam Claud.de Seisel.in l.si quis id quod.col.ȷȷ. in fin. nu.7.ff. de iuris.omni.iudic.& Ioan.de Turre Cremat.in c.si quis.79.distinct.nu.8 ad idem Ang. in tract.de malefi.in verb.Et hai tradito la tua patria.nu.18. vbi dixit, ꝙ crimen læsæ maiestatis, hæresis, & simonie equiparantur.allegat glos.in c.
9 i.de cens.in vi. † Hinc est ꝙ sicuti in crimine læsæ maiestatis quis accusari potest post mortem, & eius memoria damnari.l.fin.C. ad leg. iul. maiest. Ita est in crimine hæresis c.fin.de hæreti.& post hæretici obitum, bona per fiscum ab eius hæredibus auferuntur, sicuti fit in crimine læsæ maiestatis, tex.est iuncta glos.ibi, in verb.post mortem.in d.c. accusatus.§. in eo vero casu.de hæret.in vi.facit, quia hæreticus diuinam offendit maiestatē, sicut

10 committens crimen læſæ maieſtatis, temporalem ledit, quinimmo † plus
eſt diuinam quam temporalem offendere maieſtatem, vnde diuus Bernar
dus, ſuper Cantic. ſic ait, ſi reum regie maieſtatis quãuis humane, legibus
capite plecti ſancitum eſt, quis finis contẽnentiũ diuinã omnipotentiã erit?
11 † In iſto articulo diſtinguerem ego ſic, ꝙ aut quærimus, an de crimine
læſæ maieſtatis ad crimen hæreſis argui poſsit, aut quærimus an de crimi-
ne hæreſis ad crimen læſæ maieſtatis valeat argumentum. Primo caſu, di-
co argumentum valere, nam ea quæ licẽt in crimine læſæ maieſtatis, a for-
tiori licent in crimine hæreſis, ita arguit Imperator, in d.l.manicheos.C.de
hæreti.facit tex.in auct.Gazaros.C.eod.tit.& in c.vergentis in fin.extr.de
12 hæret. † Tunc enim arguitur de minori ad maius, ꝙ argumentum vali-
dum eſt, & hoc ſentit Ioan. Igneus.in reper.§.non alias.l. neceſſarios. nu.6.
& nu.45.ff.ad ſyllenian. Secundo vero caſu, dicas non valere argumentũ
de crimine hæreſis ad crimen læſæ maieſtatis, eſſet enim arguere de maio-
13 ri ad minus, ꝙ profecto eſſet abſurdiſsimum, † quia crimen hæreſis pro-
cul dubio, eſt maius crimine læſæ maieſtatis humane, vt not. Ioã. Monach.
in c. ſtatutum, in princ. de hæret. in vi. vbi dixit, crimen læſæ maieſtatis mi
nus eſſe crimine hæreſis, ꝙ patet, quia per hæreſim offenditur diuina ma-
ieſtas, facit tex. in c. duo ſunt. 96. diſtinct. & d. auct. Gazaros. & d.c. cum ſe
cundum, in quibus locis habetur, ꝙ plus eſt diuinam, quam temporalem
14 offendere maieſtatem, † & timor domini timori hominum anteponen-
dus eſt, vt not. per Ioan. Monach. in c. inquiſitionis, in prin. de hæret. in vi.
& a Deo eſt omnis terrena poteſtas, vt habetur Pauli. c. xiij. ad Roman. &
Petri primo. c. ij. & Ioannis c. 19. vbi Chriſtus Pilato reſpondet, non habe
15 res poteſtatem aduerſus me vllam, niſi tibi datum eſſet deſuper, † longa
igitur eſt differentia inter crimen hæreſis, & crimen læſæ maieſtatis, ꝙ etiã
ex eo oſtenditur, quia in crimine hæreſis appellatione filiorum filie com-
prehenduntur, vt in d.c. vergentis, in fin. de hæret. & in dicto crimine hæ-
reſis puniuntur filie hæreticorum ſicuti filij, vt eſt expreſſum in c. ſtatutũ.
& in c. vbicunq;. de pœn. ſecus tamen eſt in crimine læſæ maieſtatis, vt eſt
tex. in l. quiſquis. §. ad filias vero. C. ad leg. iul. maieſt. & dixi ſupra late in
rubric. de pen. quas filij incurr. patre committent. crimen læſæ maieſtatis
16 q. xiiij. & habetur per doct. in d.l. quiſquis. † Item in crimine hæreſis, hæ
reticus amittit dominum bonorum ſuorum ipſo iure. d.c. cum ſecundum
de hæret. in vi. c. quicunq;. eod. tit. & not. Collectar. in c. excõmunicamus.
in princ. extr. de hæreti. & idem in c. in quibuſdam. verſicu. Hodie tamen.
de pœni. ſecus tamen eſt in crimine læſæ maieſtatis, vt eſt tex. qui cauillari
non poteſt in l. quæſitum. ff. qui & a quibus. de quo late ſcripſi ſupra in ru
17 bric. de pœnis. commit. crim. læſæ maieſt. q. 25. † Item in crimine hæreſis
extenditur infamia vſq; ad ſecundum gradum, per lineam paternam, quã

do pater in hæresim est prolapsus, si uero mater in dictum crimen inciderit, extenditur ad primum gradum. c. statutum. de hæret. in vi. secus tamẽ est in crimine læsæ maiestatis, in quo pœna extenditur solum ad primum
18 gradum. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. in. §. ad filias vero, † Item filij hæreticorum non solum fiunt inhabiles ad beneficia obtinenda, sed etiam obtenta ipso iure perdunt, secus tamen est in filijs eorum qui crimen læsæ maiestatis contra principem secularem commiserunt, vt habetur per Henric. Boich. in d. c. vergentis, col. fin. prope finem. de hæretic. de quo etiam dixi supra q. ix. in rubric. de pœn. quas fili. incur. patr. commit. crim. læsæ maiest. possent plura alia adduci, ad ostendendum ꝙ omnia ea quæ statuta sunt in crimine hæresis locum non habent in crimine læsæ maiestatis, quæ breuitati studendo omitto. Erit ergo conclusio, ꝙ de crimine læsæ maiestatis, ad crimen hæresis validum erit argumentum, sed econtra non, nisi quatenus in iure expressum reperiatur.

SVMMARIVM.

1 *Habens priuilegium ab Imperatore, quòd poßit eos qui ad suplicium ducuntur liberare, an poßit liberare damnatum de crimine læsæ maiestatis?*
2 *Crimen læsæ maiestatis requirit specificam de se mentionem fieri.*
3 *Concessa alicui iurisdictione causarum criminalium, nõ censetur ei concessa cognitio criminis læsæ maiestatis.*
4 *Cognoscere de crimine læsæ maiestatis ad solum principem spectat.*
5 *Principi reseruata non transeunt in aliquem ex generali conceßione.*
6 *Cardinales ex consuetudine priuilegium habent, quòd obuiantes damnatum ad mortem, qui ad suplicium ducitur, illum liberare poßint.*
Liberare tamen non poterunt damnatum de crimine læsæ maiastatis, hæresis, uel falsi.
7 *An ualeat conceßio huiusmodi priuilegij.*

QVAESTIO XVI.

1 SEXTODECIMO quæro: Imperatore concessit alicui priuilegium, ꝙ criminosi ad mortem damnati, quando ad supplicium ducuntur transeuntes ante eius domum ab eo impune e manibus officialium eripi possint, an habens huiusmodi priuilegium damnatum de crimine læsæ maiestatis qui ad supplicium duceretur, transeuntem ante eius do
2 mum liberare posset? Dicendum erit ꝙ non, ex pluribus, † Primo, quia crimen læsæ maiestatis requirit specificam de se mẽtionem fieri, vt vidimus. supra q. v. hoc eod. tit. vbi decisum fuit, ꝙ statutum concedens generalem

abolitionem criminum, crimen læsæ maiestatis non comprehēdit, vt per Roman. in l. si quis in graui. §. hi quoq;. ff. ad syllenian. & Hippoly. Marsil. Dominum meum in l. vnica, nu. 108. C. de rapt. virgin. & per alia allega-
3 ta in quæstione prædicta. † Secundo facit, quia concessa alicui iurisdictione causarum criminalium, non propterea censetur ei concessa cognitio criminis læsæ maiestatis, vt dixi supra in rubr. quis. de læsæ maiest. crim. co-
4 gnos. possit. † Tertio moueor, quia cognoscere de crimine læsæ maiestatis, ad solum principem spectat, & ad eundem liberare reum ipsius criminis spectabit, cum eius sit absoluere cuius est condemnare. l. nemo qui condemnare. ff. de regul. iur. & q liberare reum huiusmodi sit de reseruatis principi, not. per doct. in c. i. versi. & bona committentium. in tit. quæ sint
5 regal. in vsibus feud. † Quarto facit, quia reseruata principi, non transeunt in aliquem, ex generali concessione, vt habetur in materia criminis huius-
6 modi, per Lucam de Pen. in l. i. C. de priuil. scolar. lib. xi. † Quinto adduco, q licet Cardinales ex consuetudine priuilegium habeant, q obuiantes dānatum ad mortem, qui ad supplicium ducitur, illum liberare possint, vt per Bal. in l. aditos. C. de appel. & per Martin. de Laud. in tract. de Cardinal. q. 48. Attamen liberare non possunt, vigore dicti eorum priuilegij dānatum de crimine læsæ maiestatis, hæresis, vel falsi, vt scribit Barbat. in tract. de præstant. Cardinal. in ix. q. prime partis.

7 † An autem valeat concessio huiusmodi priuilegij? Videtur dicendum q non, per tex. in l. quicunq;. C. de diuers. rescript. lib. xij. & hoc tenuit Andre. de Isern. in c. i. in versic. & bona committentium, vbi etiam Math. de Afflict. col. vij. in fin. & col. viij. in princ. & col. xi. nu. 135. in tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. esset enim iniquum & contra publicam vtilitatem, quæ dictat maleficia nō debere remanere impunita, & dixit Afflict. loco præallegato, q vidit plura ex dictis priuilegijs, quæ hodie nō sunt in vsu, subdens, q non valeret talis consuetudo quantumcunq; antiqua in aliqua domo, vel ciuitate, quia esset contra neruum correctionis, induceret enim peccatum, & propterea non valeret. c. fin. in glos. vltim. de consuetud. viij. distinct. c. frustra.

SVMMARIVM.

1 *An faciens parentelam, uel confederationem, cum inimico domini sui, censeatur illius hostis, & rebellis, ita quòd feudo priuari debeat?*
2 *Confederati sunt eiusdem intentionis & uoluntatis.*
3 *Feudum tenēs ab ecclesia, si offendat Imperatorem, feudo priuari debet ab ipsa ecclesia.*
4 *Offendens confederatum principis, uel ciuitatis, puniri potest in ciuitate confederata.*
5 *Mutua iurisdictio datur in rebelle confederatorum.*

QVAESTIO XVII.

1 DECIMOSEPTIMO quæro: An faciens Parentelam vel confederationem cum inimico Domini sui censeatur illius hostis, & rebellis, ita ꝙ feudo priuari debeat? Bal. in l. liberti, circa fin. C. de inoffi. testam. tenuit ꝙ Sic, idẽ voluit Marti. de Laud. in tract. de confeder. princ. q. 26. rationem assignat. † confederati sunt eiusdem intentionis, &
2 voluntatis, allegat. Bal. in d. l. liberti, facit ad hoc glos. in c. i. §. porro. in titu.
3 quæ fuit. prim. causa. benefi. amit. † & dixit idem Bal. in l. pri. versiculo. quadragesimo secundo quero. ff. de rerum. diuis. ꝙ tenens feudum ab ecclesia, si offendat Imperatorem, qui est cõfederatus cum ecclesia, feudo priuari debet, ab ipsa ecclesia, quem sequitur Sigismund. Lofred. in consi. v. omissa facti serie, col. viij. nu. 33. e. nu. 34. † & offendens confederatum
4 Principis, vel ciuitatis puniri potest in ciuitate confederata, vt scribit Martin. de Laud. in dicto tract. de confeder. princ. q. lxij. allegat Angel. in auct. de rebus immob. alienand. & Bar. in l. non dubito. ff. de capt. & postliminin. reuers. ad idem Bar. in extrauag. qui sint rebel. in vers. rebellando,
5 ad idem facit, ꝙ dixit Bal. in rub. de treug. & pac. † vbi scribit, ꝙ datur mutua iurisdictio in rebelle confederatorum, adeo ꝙ vna ciuitas alterius ciuitatis confederate Bannitos receptare non potest, idẽ dixit Petr. de Anch. in consi. 158. ex narratis. col. ij.

SVMMARIVM.

1 *Cõfederatus alteri principi, si demum feudum habuerit ab Imperatore, an impune possit defendere confederatum cui Imperator bellum mouit?*
2 *Prima obligatio secunde præfertur.*
3 *Colligatus duobus insolidum, est obligatus secundo, saluo iure primi.*
Confederatus uni prius, potest etiam alteri confederari, saluo iure primi.
4 *Comes Nicola de Pithigliano Capitaneus generalis Venetorum, qui pro eis militauit contra Regem Francorum, an propterea priuari debuerit feudo, quòd tenebat a rege Hispanie confederato dicto Regi Francorum?*
5 *Distinctio Authoris in dicto casu.*
6 *Confederationes facte inter princeps subditos non ualent, sine superioris consensu.*

QVAESTIO XVIII.

1 DECIMOOCTAVO quæro: Aliquis Dominus cõfederationẽ fecit cũ aliquo Principe, qua cõfederatione stãte nulli dubiũ ꝙ dicti confederati mutuo inter se obligati sunt ad deffensionẽ, alter alterius, demũ vnus dictorum confederatorũ in feudũ habuit aliquod castrũ ab Imperatore, quæritur si bellũ moueatur per imperatorẽ contra Principẽ cum quo eius feudatarius confederatus est, &

talis confederatus addiuuet suũ confederatũ cõtra imperatorem, in tali bello, an incidat in crimen læsæ maiestatis? In hac q. dicendũ arbitror ꝙ nõ,
2 † quia prima obligatio secunde præfertur, facit ꝙ in simili dixit Martin. de Laud. in tract. de cõfeder. princ. q. lx. vbi voluit, ꝙ si Dux Mediolani cõfederationem fecit cum Ianuensibus primo, secũdo loco cum Rege Francorum, prima confederatio secunde præferrenda erit, per regulam l. qui prior. ff. de reg. iur. ex prima enim confederatione causatur obligatio personalis, ad præstandum auxilium in bello, confederato, ergo prioritas temporis prioris confederati iura potiora facit, per tex. in l. in operis. ff. locat.
3 allegat. Ioan. Andr. in c. recolentes. de statu monac. in nouella. † vbi dixit, ꝙ quando quis est colligatus duobus insolidum, est obligatus secundo, saluo iure primi, nam confederatus vni prius, potest etiam alteri confederari, saluo iure primi, c. i. §. fin. in tit. de nou. form. fidelit. facit quæ latissime
4 adduxit Sigismund. Lofred. in consi. v. omissa facti serie, † vbi cõsuluit, ꝙ comes Nicola de Pitigliano qui erat generalis capitaneus Reipublice Venetorum, & militauit pro dicta Republica contra Fracorum Regem confederatum regis catolici, licet post quam erat Capitaneus generalis dicte. Reipublice quoddã feudum in regno recognouisset, ab ipso Rege Catolico, attamen quia prius obligatus erat Illustris. Dominio Venetorum, ꝙ propterea crimen læsæ maiestatis non commiserit, in dictam regiam maie
5 statem, & per consequens non meruerit feudo ipso priuari, † in hac quæstione distinguendum arbitror sic, ꝙ aut præfati duo Principes confederati aliquem superiorem Principem recognoscebant, aut non, si superiorem Principem recognoscebant, distinguo, aut talem confederationem cum auctoritate sui Principis superioris fecerunt, aut non, si cum Auctoritate Principis superioris confederationem fecerunt, & tunc procedant superius dicta, aut dicta confederatio facta est sine licentia principis superioris,
6 & tunc secus dicendum, † Et erit ratio, quia confederationes facte inter principes subditos non valent, sine superioris consensu, vt per Innoc. in c. dilecta, de exces. prælat. quem refert & sequitur Martin. de Laud. in tract. de confeder. princ. q. xx. idem voluit Petr. de Anch. in clemen. pastoralis. col. i. in iiij. not. de re. iudic. si tamen superior erat absens, ita ꝙ eius consensus requiri non poterat, confederationes valebunt, ut dicit idem Anchar. loco prædicto, aut superiorem non recognoscebant, & tali casu confederationes valebũt, secundũ Bar. in l. fin. ff. de colleg. illicit. & ita dixit Marti. de Laud. loco præallegat. & in hoc casu procedat cõclusio supra firmata.

SVMMARIVM.

1 *Filius præteritus a patre, si crimen læsæ maiestatis committat, an quærela inofficiosi fisco competat?*

2 *Fiscus loco hæredis habetur.*

3 *Filius bannitus, mortuus reputatur ante patrem.*
4 *Filius dānatus de crimine læsæ maiestatis, præteritus per antea a patre, quo casu transmittat dictam querelam in fiscum.*
5 *Fiscus in quem damnati bona deueniunt habetur loco extranei hæredis.*

QVAESTIO XIX.

1 DECIMONONO quæro: si filius a patre præteritus in testamento, quo casum testamentum patris nullum dicere poterat l.Gallus.§.in omnibus.& l.inter cætera.ff.de liber.& posth.crimē læsæ maiestatis committat, & omnia eius bona in fiscum deueniant, an fiscus qui dicto filio successit, propter dictum delictū, ex persona filii, dicere possit testamentum nullum? Videtur prima facie dicendum ꝙ sic, † Nam fiscus loco hæredis habetur l.inter eos.§.fin.ff.de fideiuss.l.ij.C. ad leg. iul. de vi public. Contrarium, ꝙ immo fisco non competat dicta quærela inofficiosi testamenti, voluit Bal.in l.si qua pœna.ff.de his qui sunt sui, vel alien.iur.quem sequitur Fran.Cremen.in suis singul.singul.12.&.89. in
3 cip.pone ꝙ filius. Et ratio huius decisionis erit, † quia filius bannitus mortuus reputatur ante patrem, ut in d.l.si qua pœna. Ergo non poterit dictā actionem in fiscum transmittere, quam ipse bannitus non habebat c.nemo plus iuris.de reg.iur.in vi.l.traditio.ff.de acquir.rer.domi.† in ista q̄stione distinguendum puto, ꝙ aut filius defuncto patre antequam condēnaretur, iam quærelam contra patris testamentum instituerat, vel præparauerat, iuxta tex.in l.quemadmodum.ff.de inoffi.testam.aut non, primo casu dicerem, quærelam huiusmodi in fiscum transire, quia tali casu mortuo filio quærela transit ad eius hæredem, etiam extraneum, tex.est iūcta glos. ibi, in verbo, ad hæredem, in l.posthumus.in fin.ff. de inoffi.testa.
5 † Fiscus autem in quem damnati bona deueniunt loco extranei heredis habetur.l.libertorum.vbi not.Bar.ff.de iur.patron.l.eum qui.ff.de interdict.& relegat. Secundo vero casu, dicerem huiusmodi quærelam in fiscum non transire: quia talis quærela non transmittitur eo casu, nisi ad suos hæredes, facit glos.in d.l.posthumus.supra allegata, & est text. in l.siquis filium.circa fin.C.de inoffi.testam. Aut filius patre adhuc viuente, a quo in testamento iam condito fuerat præteritus, commisit crimen læsæ maiestatis, & est capitaliter bannitus, cum confiscatione bonorum, & isto casu quærela inofficiosi ex persona filij cui fiscus successit, fisco non competit. & idem erit in quocunque alio delicto, pro quo filius esset capitaliter damnatus, cum confiscationem bonorum, & ita procedat opinio Bal.in d.l.si qua pœna.& Cremens. in dictis suis singular.

FINIS.

VENETIIS. M D LVI.

AVCTOR OPERIS AD LECTOREM.

Iamq; opus exegi quod læta Candide Lector
Excipe, quaq; soles perlege fronte uelim
Hos tibi si gratos dices fortasse labores
Non mea, sed fuerit gloria sola Dei.
Sin minus emissum quæso ne despice librum,
Auctoris curam, sed studiumq; probes.

ERRATA.

fol. 3. sub nu. 16. dicit, contra crimen, vult dicere, contra quam crimen. fol. 6. sub nu. 4. dicit, confederatur, vult dicere, confederatus. eod. fol. in pri. summario, dicit, cunctos, vult dicere, euntes. fol. 7. in princ. v. quæstionis, dicit, vnde dicendum, vult dicere, videtur dicẽdum. fol. 8. nu. 17. dicit, de quo receptatores, vult dicere, in quo receptatores. fol. 12. sub nu. 1. dicit, quia eum confugientes, vult dicere, cum confugientes. fol. 15. nu. 12. dicit, inde amori, vult dicere, inde amoueri. fol. 25. in summario. 7. 8. 9. & 10. dicit, Ciciliam, vult dicere, Siciliam. fol. 26 nu. 7. dicit, Ciciliam, vult, dicere, Siciliam, & ibidem. nu. 9. dicit cicilie, vult dicere, sicilie, & ibidem nu. x. dicit cicilie, vult dicere, sicilie. fol. 29. in prima linea, dicit, teneat, vult dicere, tentat. fol. 31. nu. 3. dicit, sudedat, vult dicere, fuderat. fol. 38. nu. 16. dicit, inuiolatam, vult dicere, inuiolata. fol. 53. in q. 67. nu. 3. dicit, ad prætenptum, vult dicere, ad præceptum. fol. 57. nu. 20. dicit, quòd quando, vult dicere, quando sine illud, quòd. 59. q. 4. sub nu. 2. vbi dicit Martialis, in ÿ ÿ. vult dicere, Martilias in ÿ. fol. 60. ter. in. 6. linea, sub nu. 9 dicit, Frit ergo vero conclusio, vult dicere, Erit ergo vera conclusio. fol. 73. in summario. 1. q. prime. dicit, quilibet de talem, vult dicere, quilibet talem. fol. 82. sub nu. 11. dicit pro id quòd habetur in. l. vult dicere, per id quòd habetur in. l. fol. 85. q. xi. sub nu. 1. dicit, pro nihilo habent, vult dicere, pro nihilo habentur. fol 92. sub nu. 8. dicit, de malefi. in. d. vebr. vult dicere, de malefi. in d. verb. fol. 115. in prima linea Ibi, ad torturam, deficiunt ista verba, sine legiptimis inditÿs. fol. 117. sub primo numero. q. i. dicit, Nam solum, vult dicere, non solum. fol. 118. sub nu. 9. dicitur, quæ sunt, vult dicere, quæsiuit. fol. 119. sub nu. 17. diciiur, ad eadem, vult dicere ad eisdem. fol. 120. in viÿ. linea, sub nu. 2. dicitur, quærit, pro quæritur. fol. 139. sub nu. 5. in fine, dicitur, qualiter crimen læsæ maiest. contra imperatorem, vult dicere, qualiter & a quibus crimen læsæ maiest. cõmit. fol. 141. sub nu. 4. dicitur, vel auita, vult dicere, & auita. fol. 153. sub nu. 5. dicit, in indicÿs, vult dicere in iudicÿs. fol. 154. sub nu. 21. dicit in has alma, vult dicere, in hac alma. fol. 155. sub nu. 4. post illa verba, l. cum quidam, deficiunt verba, extendi non debet. fol. 156. sub nu. 14. dicit, non generat pro se, vult dicere, per se. fol. 157. sub nu. 1. dicit, non uicitur, vult dicere, non dicitur. fol. 185. sub nu. 4. dicit, ad defendendum fili, vult dicere, ad defendendum filium.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm